ALEXANDRE DUMAS

ALEXANDRE DUMAS

Mână de mort

Capitolul I Cine a jucat la urcare şi la scădere.

Nenorocirea ne izbeşte, fatalitatea ne copleşeşte, ce face cu asta? Vor fi mulţi care cu zâmbetul pe buze şi cu inima voioasă, vor veni la noi ca să ne facă a le împărtăşi bucuriile şi plăcerile, pe câtă vreme mizeria nu a nimicit încă de tot prestigiul vechii noastre prosperităţi.

Dar numai acestui prestigiu îi datorăm că lumea aşa zisă din societatea bună, nu ne înlătură departe de dânsa, cu toate că ne ştie sub povara fatalităţii.

Baroana Danglars fusese nevoită să-şi plece grumajii sub această formidabilă povară care era cât pe ce s-o turtească; totuşi ea mai strângea încă în casa ei pe cei mai cunoscuţi eleganţi parisieni şi avea plăcerea să audă laudele ce se aduceau saloanelor sale, ca unora unde erau primiţi ca nicăieri aiurea în Paris toţi acei amanţi ai postavului verde cărora nu le lipseşte nici aur nici pofta de a juca.

Mândria şi ambiţia baroanei Danglars, trupul ei zvelt, figura ei aristocratică şi palidă, cu doi ochi frumoşi care când fulgerau, când deveneau severi; un sân de ivoriu, erau atracţii care făceau şi dânsele mult ca saloanele ei să fie des vizitate.

Cui îi plac emoţiile puternice, totdeauna îi e dragă o femeie ca baroana Danglars, pe care gesturile, simţurile, privirea şi manierele o puneau în primul rând între elegantele Parisului, deşi dânsa nu mai era acum în primăvara vieţii.

Astfel se afla baroana în anul 1837.

Într-o noapte de septembrie din acel an saloanele palatului ei erau splendid luminate, încet încet, se umpleau de

persoanele care veneau la adunările baroanei, care umbla de colo până colo, vorbind cu căldură şi ascultând complimentele galante ale unei mari mulţimi de cavaleri ce o urmau ori o aşteptau prin diferitele locuri pe unde presupuneau că era să treacă.

— Doamne! Ce aer melancolic ai, domnule Beauchamp! Zise ea unui domn a cărui fizionomie severă avea o expresie întunecată, calculată negreşit cu scop de a lăsa să se înţeleagă că el avea vreo grijă ori vreo supărare.

— Aş putea crede că eşti mânios fiindcă, precum mi s-a spus, ai pierdut la cărţi săptămâna trecută.

— Nu, nu, doamnă baroană, te înşeli. Nu am obiceiul să-mi aduc aminte şi mai ales să fiu mânios, dacă pierd. Nu joc pentru ca să câştig şi faci rău să crezi contrariul.

— Ei! Lasă, răspunse baroana cu un zâmbet ironic, luându-l de braţ, figura dumitale m-a speriat. Ca să-mi treacă frica, spune-mi vre-o ştire… Din cele mai noi.

— Îmi ceri mie ştiri, frumoasă baroană? N-ai aici pe domnul Lucian Debray care-ţi poate da mai bune?

— Cum? Să lăsăm în pace pe d-nul ministru, care pare afundat în adânci gânduri… Ministeriale! Ferească-mă Dumnezeu să-l tulbur acum! Ar fi în stare să scoată la iveală vre-un proiect de lege, şi… Spun drept, mă plictiseşte mult.

— Ministrul?

— Nu… Legea.

— Bietul om, murmură Beauchamp nu merită să-l iei în râs; sunt convins că la minister face mai bună treabă decât mulţi cei care au fost înaintea lui.

— Aşa trebuie să zici d-ta, pentru că de curând eşti procuror regal. Dar gândeşte-te cel puţin să nu faci ca şi predecesorul dumitale.

Şi o roşeaţă uşoară acoperi obrajii palizi ai baroanei, al cărei braţ tremura sub al lui Beauchamp.

Ea stătu un moment zăpăcită şi parcă s-ar fi căit de ce zisese.

— Nu, doamnă baroană, răspunse îndată Beauchamp cu tonul cuiva care nu vrea să scape ocazia şi se grăbeşte a se pune pe terenul pe care îl doreşte, sunt sigur că nu mi se va întâmpla aceeaşi istorie, cel puţin pentru acelaşi motiv. Totuşi, pentru că vorbiţi de procurorul regal, lucru pe care vreau totdeauna să-l uit când calc pragul acestei case…

— Domnule…

— Iartă-mă; nu ne aude nimeni, urmă magistratul.

— Deajuns, domnule Beauchamp, deajuns; ştiu ce ai vroi să-mi spui şi acel lucru mă plictiseşte teribil, precum bine ştii. Ţi-am cerut ştiri noi pentru ca să-mi goneşti nelinişstea pe care fizionomia dumitale încruntată şi posacă mi-o cauzase; dă-mi acele ştiri ca şi atunci când erai simplu ziarist; e lucru mai plăcut, mai fără ceremonii.

Magistratul se uită drept în ochii baroanei, parcă ar fi vrut să-i citească pe faţă.

— Ah, vezi! Zise ea râzând cu haz.

— Vechiul ziarist nu mai ştie să fie decât magistrat.

— Nu, doamnă; cu dumneata voi fi tot acelaşi, fă-mi cinstea să mă crezi. Totuşi, veştile pe care ţi le voi da nu pot ieşi din gura unui ziarist, cum zici d-ta.

Şi Beauchamp apăsă asupra fiecărui cuvânt, ceea ce făcu pe baroana Danglars să tremure iarăşi.

— Şi pentru ce? Întrebă dânsa făcând o sforţare ca să-şi ascundă spaima ai jurat ca în noaptea asta să mă faci să mor de frică?

— Nu pot ieşi din gura unui simplu ziarist, zise Beauchamp, pentru că privesc pe o damă pe care magistratul o stimează şi o apreciază foarte mult.

După modul cum magistratul rosti cuvintele acestea, după expresia privirii lui, baroana observă că nu trebuia să stăruie. Totuşi, vrând să ştie neapărat ce ştiri avea de spus magistratul, poate de interes pentru dânsa, îşi schimbă purtarea şi lăsându-l de braţ îi zise:

— Prea bine, domnule; aşadar voi fi şi eu băgătoare de seamă faţă cu dama aceea şi nu voi mai stărui. Ţine-ţi taina

pentru d-ta.

Totuşi, baroana Danglars se amăgi, manevra ei nu-i dădu rezultatul dorit, magistratul rămase nepăsător.

— Ah! Faţa ta e de bronz! Murmură el, văzând-o cum se depărta şi ducându-şi degetul arătător al mâinii drepte la obraz dar, cu toate acestea, sunt singurul dintre toţi cei care te înconjoară pe care nu-l poţi amăgi, în trecutul tău este o taină groaznică pe care o ştii ascunde bine de ochii tuturor, dar nu şi de ai mei. În viaţa ta prezentă este ceva mişelesc, ruşinos pe care cu o măiestrie infernală ştii să-l îngropi în adâncul inimii tale de marmură. Dar, lasă pe mine, sunt deja stăpân pe secretul trecutului; vom căuta ca să aflăm şi pe al prezentului.

Peste câteva momente, Beauchamp observă că-l urmărea cineva, doritor să-i vorbească, încetini pasul şi fără ca să se întoarcă sau să se arate că observase că era urmărit, lăsă ca necunoscutul să-i treacă înainte.

— Aş putea să am cinstea de a spune două cuvinte domnului de Beauchamp?

— Cum? Cum? Domnule ministru, sunt la ordinele dumitale.

— Trebuie să ştii că ţin foarte mult la tot ce priveşte liniştea şi siguranţa noastră a tuturora, zise Lucian Debray, pornind cu dânsul spre o odaie goală.

— Aşadar cred că, în locul meu, n-ai fi stat la cumpănă şi ai fi dorit să afli ce făcea pe un procuror regal să fie aşa de melancolic şi de încruntat.

Oh! Domnule, iartă-mi neexperienţa, încă n-am putut căpăta fruntea de marmură pe care se cade s-o aibă un magistrat.

Îmi tălmăceşti rău gândul, domnule de Beauchamp; nu voiam să te dojenesc; ştiu bine că şi magistratul e om şi că poate avea simţăminte ca toţi ceilalţi. Dar, fiindcă ieri am aflat câteva lucruri, cărora n-am socotit să fie nevoie a le da mare importanţă, văzându-te aşa de schimbat începusem a bănui că ce mi se spusese putea fi adevărat. Şi în cazul

acesta, cinstea unei femei pe care o stimez şi pe care o respect… Aşadar, de aceea mi-am luat libertatea să te întreb.

— Ah! Dumneata ştii?… Atunci, da, lucrul e adevărat…

— Sper că te vei purta ca magistrat, îl întrerupse Debray, cu un ton ce vroia să zică: Sper că te vei purta ca prieten numele acestei femei ai fi aşa de bun să mi-l spui…?

Procurorul regal nu putea face altceva decât să răspundă la această întrebare directă a ministrului, către care nu se putea arăta neîncrezător; se apropie aşadar de el şi-i şopti un cuvânt la ureche.

Debray se îngălbeni, dar pe dată, ascunzându-şi tulburarea, se depărta de procuror şi se întoarse în salonul unde baroana îl aştepta cu o nerăbdare foarte mare.

Procurorul regal plecă din casă doamnei Danglars cu un zâmbet ironic pe buze.

Când musafirii începură să plece şi când aurul şi biletele de bancă dispărură de pe mese, baroana făcu un semn tainic lui Debray şi ieşi îndată din saloane ca să intre în odăile ei, în care luxul şi bogăţia se desfăşura cu un gust şi mai rafinat decât în restul palatului.

Baroana deschise o uşă cu geamuri care da într-un cabinet de muzică şi aruncând o privire melancolică pe nelipsitul piano-forte, nu-şi putu opri exclamaţia:

— Oh! Eugenio! Pentru ce m-ai părăsit şi tu!

O lacrimă brazdă obrajii palizi şi mândri ai persoanei care, făcând o mişcare spre a goni acea idee dureroasă, trecu prin cabinet şi merse ca să se uite pe o fereastră pe jumătate deschisă, care da în curtea cea mare.

Stătea astfel până ce auzi huruitul celei din urmă trăsuri care se depărta; observând apoi umbra unui om ce se pregătea să intre în palat, alergă să deschidă uşa unei scări secrete, se întoarse apoi în odaia ei şi se trânti pe un divan de mătase închisă.

Lucian, suindu-se, închise uşa scării şi merse spre baroană.

— Ei bine, Debray, ce e nou? Întrebă ea foarte neliniştită.

Debray îşi scoase mănuşile, îşi puse mantaua şi pălăria pe un scaun şi se aşeză lângă baroană ca un om în intime relaţii cu dânsa.

— Vorbeşte, Debray; mă faci să mor de nerăbdare.

— Tot ce-am putut să descopăr fără să fac imprudenţe a fost un singur cuvânt, răspunse tihnit Debray.

— Ah! Exclamă baroana cu un gest de îngrijorare.

— Şi cuvântul acesta este numele unei femei… al tău.

— Aşadar mă socoţi în primejdie?

— Cum te-am socotit totdeauna, răspunse Lucian Debray, dacă, până acum, locuinţa ta în Paris nu a dat loc ridicolului, nu m-am putut totuşi convinge că vei putea să-ţi ţii rolul multă vreme şi acum nu cred deloc aceasta.

Baroana, zâmbind cu mândrie, răspunse:

— Dacă n-ai crezut aceasta, pricina e că n-am avut taine pentru tine ca pentru ceilalţi. De-ai crede şi tu ca ceilalţi că baronul Danglars călătoreşte din plăcere cu fiică-sa Eugenia, nu ţi-ai fi închipuit niciodată că am fost părăsită de baron şi de Eugenia.

— Prea bine, zise Debray este un an de când baronul a urmat pilda Eugeniei şi de când societatea pariziană îi crede că se ocupă numai a călători. Oh! Lucrul e foarte simplu.

„Dar timpul zboară şi va zbura şi nu s-ar putea găsi cineva căruia să-i vină melancolica idee de a întreba când se vor întoarce baronul şi fiică-sa Eugenia.”

Baroana făcu o mişcare.

— Apoi, urmă Debray, nu s-ar putea întâmpla ca vreun glumeţ să râdă de lunga lipsă a călătorilor şi ca Parisul să-i imite exemplul? Dragă baroană, vezi, lucrul se cam încurcă puţin.

— Sfătuieşte-mă, deci, Debray, zise ea cu aerul nevinovat al unei copile de cincisprezece primăveri, punându-şi amândouă mâinile pe umărul lui Debray.

— Îţi repet ce ţi-am spus acum un an, când mi-ai arătat scrisoarea bărbatului tău, în care el îţi zicea: „Te las cum te-am luat; cu multă avuţie şi cu puţină onoare.”

Frază care ar fi zdrobit pe orice altă femeie şi care abia pricinui o mişcare de mândrie baroanei. Lucian urmă:

— Repet, aşadar, că tu trebuie să călătoreşti. Anul trecut, aveai o avere de un milion şi două sute de mii de lei, adică şaizeci de mii de lei, sau cu alte cuvinte, o sută douăzeci de mii de lei venit. Ce-ţi pasă ţie de Paris? Spune prietenilor tăi că bărbatu-tău e la Roma, la Civita vechia, la Neapole şi că vrea să te duci la el. Prietenele tale vor răspândi zvonul pretutindeni şi te vei putea duce la Londra.

— Aşadar, vrei să ne despărţim, Debray? Întrebă baroana încercând în zadar să verse o lacrimă, mă va costa foarte.

Lucian nu răspunse, dar, aruncând o privire oblică asupra ei se scula.

— E un an de când am făcut amândoi o asociaţie şi de când interesele noastre au prosperat… Şi acum ar lua un aspect şi mai bun, pentru că fiind tu ministru de finanţe…

— Ah, am ajuns la punctul esenţial al chestiunii! Strigă Lucian dând cu pumnul în spătarul scaunului.

— Cum? Întrebă baroana căscând ochii mari şi sculându-se în sus puţin de pe divan, unde stătuse aproape întinsă până atunci, întocmai ca o amantă pasionată.

— Ziariştii din opoziţie au proasta manie de a cerceta purtarea privată a miniştrilor. Ei bine, fie zis între noi, mai ales că nimeni nu ne ascultă, partea esenţială a adunărilor tale e jocul de cărţi şi n-aş vroi ca cineva să creadă că eu am de la el vreun câştig.

— Pagube n-ai avut până acum, îl întrerupse cu ironie baroana.

— Înţeleg, dar nu vreau să merg înainte, răspunse cu tărie Lucian.

— Mă despart de interesele tale şi vom rămâne numai prieteni.

— Prea bine, domnule! Strigă baroana vânătă de necaz şi atinsă în amorul propriu, pentru că înţelegea unde ţinteau acele cuvinte prea bine, dar jertfa aceasta, eu n-o pot primi. Să ne facem socotelile şi pe urmă…

— Pe urmă? Întrebă el cu un zâmbet batjocoritor, care arăta ce mult dispreţuia dânsul necazul neputincios al nobilei baroane.

— Vrei negreşit să nu ne mai vedem.

Lucian îşi puse mâinile în buzunar şi rămase nemişcat, răspuns care echivala cu un: Cum vei vroi.

— Cu toate acestea, te vestesc că iarna aceasta voi sta încă în Paris.

— Vei face foarte bine; mi s-a spus că spectacolele vor fi splendide; repertoriul mai tot de Donizetti şi de Bellini.

— Şi de domnul Lucian Debray, de asemenea, adăugă baroana râzând răutăcios.

— Nu pricep.

— Am să văd cum vei debuta ca ministru.

— Lasă, baroană, zise Debray cu un aer foarte serios, cine a jucat la urcare şi la scădere nu poate pleca din Paris şi deveni simplă turistă străină fără oarecare părere de rău, înţeleg. Totuşi, e de neapărată nevoie când un procuror regal a aflat unele lucruri… Baroană, fi prudentă ca Ulise şi înţeleaptă ca Nestor.

Şi, pe când vorbea astfel, Lucian Debray scoase portofelul, îl deschise, puse pe măsuţă un pumn de bilete de bancă şi stătu lângă baroană, care era palidă şi foarte tulburată.

— A doua oară tovarăşii fac socotelile tovărăşiei şi nădăjduiesc că va fi cea din urmă dată; ţine minte sfatul meu.

Capitolul II Benedict.

Ieşind din palatul doamnei Danglars, Beauchamp se duse drept acasă, în capătul străzii Coq-Heron.

Deja de câtva timp, Beauchamp sta, în odaia lui de lucru, în faţa mesei; deodată el se sculă, ieşind dintre grămezile enorme de hârtii strânse de o parte şi de alta a scaunului

său, întocmai cum spectrul fantastic al vreunui poet liric se ridică dintre mormintele unui cimitir mic la lumina palidă a lunii. Merse la fereastră, ridică puţin perdeaua şi-şi aruncă ochii în curte, care era luminată numai de un felinar roşiatic. Apoi observând pe cineva care venea înspre cabinetul său, lăsă perdeaua şi se rezemă cu coatele de birou.

Peste câteva minute, uşa cabinetului se deschise şi doi oameni intrară. Unul cu o înfăţişare sinistră, se vedea după costum, după manierele supuse şi după corpul herculean că era agent poliţienesc; celălalt tânăr, slab, vânăt la faţă, zdrenţăros, era desigur acuzatul.

La un semn al procurorului, agentul poliţienesc ieşi şi se auzi cum el închise uşa.

Beauchamp stete un moment nemişcat, apoi când socoti că agentul trebuia să fi ajuns în curte, arătă acuzatului cu mâna partea opusă a mesei, întoarse abajurul lămpii aşa ca să poată observa mai bine figura vinovatul.

— Numele dumitale? Întrebă el, îngroşându-şi glasul, parcă ar fi vrut să şi-l prefacă.

— Îmi pui tot aceeaşi întrebare şi eu îţi dau tot acelaşi răspuns; mă numesc Benedict.

— Benedict, repetă procurorul. Apoi urmă interogatoriul.

— Eşti dispus să repeţi ce ai mai mărturisit deja?

— Pentru ce? Zise tânărul cu mare răceală pentru ce sa mai spun aceeaşi istorie? M-au prins; iată-mă. Judecaţi-mă şi noapte bună!

— Fii mai prudent, Bendedict. E vorba de osândă la moarte. Dacă dumneata eşti sigur, cu atât mai bine; nu mă mai chinui, insa.

— Vreau totuşi să-ţi mai vorbesc o dată; poate că ai uitat unele împrejurări, care să-ţi poată îndulci pedeapsa.

Şi magistratul se răsturnă în fotoliu.

— Voi face cum doreşti; dar ascultă-mă bine, domnule procuror regal, pentru că astă dată e cea din urmă când mai vorbesc.

Şi cuvintele acuzatului răsunau cu o oarecare amărăciune, cu un dispreţ de viaţă, care n-ar fi putut face mare impresie asupra nervilor tociţi ai unui judecător bătrân, dar care mişcau adânc pe un om încă tânăr şi care, ca Beauchamp, nu se obişnuiesc încă bine cu toate peripeţiile misterelor ce se desfăşurau uneori în faţa unui procuror.

— Eram închis la „Forţa” şi eram, cred, ocrotit de un prieten necunoscut pentru că din când în când venea să mă vadă un oarecare individ, anume Bertucio, cu care avusesem relaţii în trecut şi care-mi da bani în numele necunoscutului protector ca să pot avea hrană mai bună ca cea ordinară a închisorii. Deja fusesem dus înaintea tribunalului şi declarasem că eram fiul domnului de Villefort, predecesorul dumitale şi aşteptam resemnat sentinţa. Fugit din temniţă, dovedit că omorâsem pe Caderousse, 100% ce puteam să mă aştept decât la eşafod?

— Stai, întrerupse magistratul cum ai ştiut că erai fiul domnului de Villefort?

— Ah! Întrebarea aceasta nu mi-ai mai făcut-o niciodată, răspunse Benedict, zâmbind ca un om care a priceput mai mult decât s-ar putea crede, să-ţi satisfac curiozitatea. Am spus deja că aveam un, protector necunoscut şi că Bertucio îmi aducea bani de la dânsul; ei bine, Bertucio, intrând într-o zi în celula mea la „Forţa” mi-a vorbit astfel: „ Benedicte, stai rău de tot. Este însă cineva care vrea să te scape, fiindcă s-a jurat să scape în fiece an pe câte un om. Protectorul acesta şi-a adus aminte de un mijloc ca să nu fii cel puţin osândit la moarte; şi iată în ce fel: procurorul regal care-ţi instruieşte procesul are relaţii foarte strânse cu o damă şi această damă a născut un copil, fiu al lui Villefort. Un asemenea scandal nu trebuia să se dea la iveală, şi, de aceea, îndată ce s-a născut, copilul a fost luat de domnul de Villefort, pus într-o lădiţă, înfăşurat într-o batistă brodată a mamei şi, coborând o scară secretă, procurorul a mers în grădină să îngroape pe copil la rădăcina unui copac; tocmai atunci, o mână necunoscută

izbi cu două lovituri de cuţit pieptul infanticidului şi fură lădiţa, crezând că conţinea vreo comoară.

Asasinul fugi şi, deschizând lădiţa văzu pe copil în viaţă încă, îi dădu aer şi, înfăşurându-l în batista brodată, îl duse la ospiciul Caritătii, strigând:

— Domnule, plătesc o datorie, am răpit o viaţă, dar am însufleţit alta.

Aceasta e istoria naşterei tale, urmă Bertucio şi când vei merge la judecată, spune cine eşti şi vei vedea pe procuror umilit şi trecând, de pe scaunul de judecător, pe banca acuzaţilor; scandalul produs astfel va amâna judecata ta şi, în vremea asta protectorul tău va găsi chip să te scape." „Şi eu am făcut astfel, urmă Benedict şi peste o lună protectorul meu s-a ţinut de vorbă: eram liber." „Liber, domnule, dar cu o condiţie, să întovărăşesc pretutindeni pe tată-meu, înnebunit în urma scandalului şi care avea mania să sape pretutindeni în pământ." „Ah, priveliştea acelor nenorociri îmi chinuie mult inima! După ce avusese renume de om cinstit, după ce avusese o poziţie socială aşa de înaltă, să cadă deodată pe banca acuzaţilor!… Din nenorocire nebunia nu îngădui să se instruiască procesul şi, peste câteva zile, eram liberi amândoi; averile lui fură sechestrate Şi abia i se lăsă un venit mic spre a putea trăi." „Încet, încet, însă, tată-meu îşi redobândi mintea şi peste şase luni de viaţă comună cu mine se vindecă. Mă cunoscu şi mă iubi, dar nu mai trăi mult. Abia avu vreme să-mi ceară iertare şi să-mi dea binecuvântarea sa." „ Fiule, îmi zise el în ziua cea din urmă, simt că mă duc şi am o singură durere, aceea că nu pot plăti o datorie… O datorie de sânge şi de disperare, o datorie pe care n-aş vroi s-o las în suferinţă. Fiule, am fost vinovat; mi-am pus des pe faţă masca ipocriziei, ca toţi oamenii, dar am fost pedepsit într-un mod oribil. Oh! Soţie, fiică, fiu, totul mi-a răpit un om fără milă fără remuşcare, ca să se răzbune pe mine! Benedicte, loveşte pe omul acela, zdrobeşte-l, nimiceşte-l,

striveşte-l; să plângă şi el şi când disperarea lui va ajunge la culme, zi-i:

— Sunt fiul lui Villefort, te pedepsesc în numele lui şi plătesc cu răzbunarea mea pe a ta!” „ Oh, tată şi unde e omul acesta, unde e? Am exclamat eu.

„ Unde e? Murmură tată-meu, dând din cap; unde e? Nu ştiu. Apoi, luându-mă de braţ şi trăgându-mă lângă dânsul îmi zise cu glas tremurător de frică şi cu ochii căscaţi mari: întreabă spaţiul, întreabă cerul, întreabă marea şi pământul… E pretutindeni ca un zeu puternic, ca un geniu infernal. Ia seama ca ochii lui sa nu se fixeze într-ai tăi! Ai fi pierdut şi blestemat pentru totdeauna…!”.

„ Dar numele lui, strigai, eu necăjit.” „ Numele lui, reluă domnul de Villefort, cu un zâmbet convulsiv şi amar. Are el un nume hotărât, sigur? Vezi, el îşi schimbă numele şi firea în toate zilele, în toate ceasurile după voinţă. Stareţul Busoni, lordul Wilmore, Contele de Monte-Cristo.” „ Ah! Strigai eu, tresărind; contele de Monte-Cristo.” „ Sau stareţul Busoni sau lord Wilmore, urmă tată-meu Cine ştie acum care-i este numele. Cu toate astea, caută-l pretutindeni; înalţă-te în aer, în nemărginit; coboară-te în abisuri, scormoneşte măruntaiele pământului şi ale mării… Adevăratul lui nume este Edmond Dantès. Fiule, răzbună-mă şi mori, sau fii blestemat!” „Chiar în acea noapte, urmă Benedict după o mică pauză, domnul de Villefort muri, lăsându-mi scrisoarea pecetluită pe care dumneata mi-ai luat-o şi pe care o ai încă.”

— Şi pentru ce nu citeai scrisoarea aceea? Întrebă magistratul.

— Pentru că tată-meu ceruse ca să-i făgăduiesc că o voi citi atunci când voi ieşi din Franţa. Din nenorocire am fost prins înainte de-a putea să îndeplinesc condiţia aceasta; totuşi, nu voi muri fără să-i ştiu cuprinsul şi că voi cere tribunalului să mi-o înapoieze.

Beauchamp se înfiora. Paloarea l-ar fi trădat, dacă n-ar fi fost în umbră.

— Şi unde te duceai când ai fost arestat?
— Afară din Franţa.
— Pentru ce?
— Ca să-mi împlinesc misiunea.
— Care?
— Moştenirea tatălui meu: răzbunarea.
Beauchamp se sculă şi se plimbă puţin prin odaie, învelindu-şi obrajii cu un colţ al hainei. Apoi se opri şi păru hotărât.
— Benedicte, zise el îmi pari mai mult nenorocit decât vinovat.
— Da, negreşit! Exclamă Benedict, sunt sub povara unei fatalităţi teribile, aceea a naşterii mele. Apa botezului meu a fost lacrimile mamei; cuvântul sacramental, blestemul tatei. Consacrat iadului dacă muream, mizeriei dacă trăiam… Şi, de atunci, tot rătăcitor, tot fugar, tot mizerabil… Azi e noaptea de 27 Septembrie; domnule, ascultă.
Şi Benedict numără una câte una bătăile ceasornicului care suna miezul nopţii.
— E ceasul în care m-am născut; în aceste zile mi se întâmplă totdeauna nenorociri şi acum sunt în puterea dumitale.
Şi-şi lăsă capul pe piept, încrucişând braţele.
Procurorul regal îşi şterse sudoarea care-i curgea de pe frunte şi se trânti pe un fotoliu, ca şi cum ar fi recunoscut în cuvintele arestatului voinţa suprema a lui Dumnezeu.
Capitolul III Doamna Danglars.
Era ora opt dimineaţa. O trăsură, fără armuri, se opri la poarta casei procurorului, în strada Coq-Heron. Un bătrân portar se arătă în pragul porţii.
— Deschide! Strigă vizitiul, pentru că e în trăsură o damă şi nu se cade să se coboare în uliţă.
Portarul stătu la îndoială, căci nimeni şi mai ales nici o femeie n-avea obicei să tulbure pe procuror la ceasul acela; dar cuvântul o damă rostit de vizitiu birui scrupulele bătrânului, care deschise poarta cea mare a casei.

Trăsura se opri la intrarea vestibulului şi din ea coborî o damă, a cărei eleganţă de forme am putea-o de pe acum lăuda, dacă ea n-ar fi avut grijă să se înfăşoare de la cap până la picioare într-un şal larg de caşmir.

Doamna fu anunţată şi, apoi, introdusă în odaia de lucru a procurorului, unde ea îl aşteptă cam o jumătate de ceas.

În cele din urmă, uşa se deschise şi Beauchamp intră.

— Baroana Danglars! Exclamă el, prefăcându-se mirat.

— Da; iartă-mă că te tulbur, dar e un lucru neaşteptat.

— Poftim, stai, doamnă baroană, o întrerupse Beauchamp, prefăcându-se a nu observa tulburarea ei.

Fu un moment de tăcere, în timpul căreia baroana îşi trecu de mai multe ori batista pe obraji. Parcă vroia să-şi adune puterile spre a rosti o vorbă mare.

— Domnule, zise ea în cele din urmă prezenţa mea aici nu trebuie să te mire; pentru dragostea lui Dumnezeu te rog, nu-mi mări zăpăceala sau mai bine, adăugă ea oftând, ruşinea unei spovedanii.

— Ah! Cugetă Beauchamp, au fost deajuns câteva cuvinte spre ai domoli îngâmfarea.

— Da, adăugă ea încet, fără să vreau a cerceta cum, dumneata cunoşti un secret pe care abia îl ştie numai domnul ministru de finanţe.

Baroana făcu o mişcare şi procurorul zâmbi în sine şi, apoi, adăugă;

— Îmi închipui scopul vizitei dumitale. Ce pot să fac?

— Dumneata poţi totul, domnule. Poţi totul, ca magistrat şi ca prieten.

— Două lucruri anevoie de împăcat înaintea legii, murmură Beauchamp.

— Tihna, liniştea, cinstea mea, toate atârnă de dumneata în momentul acesta, urmă doamna Danglars. Îţi cer să mă scapi, te rog să mă scapi. Spune-mi tot. Beauchamp se sculă, se duse la masă şi deschizând un sertar, scoase o scrisoare pecetluită, dar deja desfăcută. Apoi, întorcându-se la locul său, se pregăti s-o citească.

Baroana îşi ascunse faţa în mâini.

Magistratul citi: „Benedicte, un jurământ pe care n-ar trebui să-l violez are să-ţi fie dezvelit. Nu vreau să te las în lume, fără ca tu să poţi într-o zi săruta mâna mamei tale, mulţumindu-i pentru lacrimile pe care le-a vărsat pentru tine, pentru durerea ce i-am pricinuit cu prudenţa mea. Dacă într-o zi, soarta o va despărţi de soţul ei, du-te la ea, fii sprijinul ei de va trăi în mizerie, de va avea trebuinţă de un prieten ca să-şi rezeme capul obosit de suferinţe. Ţine minte cuvintele mele şi află că datorezi viaţa baroanei de Danglars.” „Primeşte binecuvântarea tatălui tău Villefort.”

Baroana scoase un ţipăt de durere; magistratul rămase nepăsător.

— Oh! Şi fiu-meu nu ştia această taină groaznică? Întrebă ea cu glas slab şi pe când obrajii i se acopereau de roşcata ruşinii şi a umilinţei.

— Nu, doamnă, răspunse Beauchamp.

— Doamne!… Ajută-mă.

— Nu ţipa, doamnă; te-ar putea auzi cineva şi gândeşte-te că aici stai ca un vinovat înaintea judecătorului.

— Dar ce să fac spre a înlătura scandalul? Ce ai dumneata de gând să faci? Întrebă ea şi mai speriată. De ce reînvii acest secret al unei greşeli trecute, adăugă ea cu amărăciune.

— Ai voi poate ca nevinovatul să fi rămas îngropat de viu? Doamnă, pământul nu poate ascunde în sine o crimă de felul acesta, răspunse magistratul ai cărui ochi nu se puteau dezlipi de pe figura aprinsă a doamnei Danglars.

— Fiul meu! Murmură ea, oh! Eu ştiam bine că trăia; dar lacrimile, ţipetele mele nu putură schimba hotărârea tatălui său. Crima n-a fost a mea, iartă-mă. Şi d-ta, domnule, urmă baroana adresându-se lui Beauchamp, mântuieşte-l, scapă-l, deşi rugăciunile unei femei pe care negreşit o dispreţuieşti n-au mare preţ în ochii dumitale, scapă-l. Dar nu uita pe baroana Danglars care n-are drept la mila dumitale şi pentru amintirea nenorocitului dumitale

predecesor, în numele domnului de Villefort, scapă pe fiul său.

— Doamnă, îţi voi răspunde ceea ce ţi-ar fi răspuns şi dânsul. Voi îndeplini datoria pe care mi-o impune legea răspunse cu demnitate magistratul.

— Cum? Exclamă baroana zăpăcită, scrisoarea aceasta va apare la Tribunal?

— Înlătură scandalul.

— Cum? În ce fel?

— Plecând din Franţa.

— Dar unde mă voi duce părăsită de toţi? Întrebă, fără să ia seama ce spunea, doamna Danglars.

— Părăsită de toţi! Repetă Beauchamp uimit dar bărbatul dumitale? Dar fiica dumitale?

— Ah! Exclama baroana cu un gest nespus de ciudă. Văd că trebuie să-ţi spun tot. Eşti, ca toţi magistraţii, rece, nepăsător, nemilos. Bine, bine, voi sorbi paharul până la fund. Ei bine, trebuie să ştii, domnule, că bărbatu-meu m-a părăsit… Că fiică-mea a fugit. Sunt singură în lume, voi pleca din Franţa, voi pleca dar pentru dragostea lui Dumnezeu, dacă ai alt Dumnezeu afară de legea oamenilor, te jur, scapă-mi fiul.

Doamna Danglars plecă apoi repede şi ieşi din casă iute, sărind apoi în trăsură, care porni spre locuinţa ei. Acolo ea îşi strânse giuvaerurile şi ba nii într-o lădiţă de călătorie, în timpul acesta ea plângea în tăcere şi trupul îi tremura convulsiv; consecinţă fără îndoială, a zguduirii dureroase a întregului ei sistem nervos.

Vedea în cele din urmă năruindu-se piatră cu piatră, toată clădirea pe care o crezuse destul de solidă ca să reziste trăsnetelor şi acea clădire se dărâma, se făcea pulbere fără nădejde de a mai putea fi reconstruită.

— Oh! Villefort! Strigă ea, bătând cu piciorul în pământ şi smulgându-şi părul o asemenea taină trebuia să moară cu tine!

Apoi, strângându-şi lacrimile ce-i curgeau fără voie din ochi, deschise dulapurile, alese rufăria necesară pentru un drum de câteva zile, şi-şi urmă pregătirile de plecare, hotărâtă să se ducă fără veste din Paris, unde pierderea ei părea să fi fost jurată de un duşman necunoscut şi puternic, împotriva căruia nu se putea pune. Pentru o femeie ca doamna Danglars, adorată, vanitoasă şi bogată, nu e puţin lucru să părăsească locul unde-şi exercită domnia spre a pleca în ţări străine şi a deveni o simplă turistă necunoscută. Ce frumoase visuri avusese! Ce crudă era deşteptarea! Părăsită de bărbatu-său, mare capitalist, care preferă să fugă cu cei din urmă bani pe care-i avea în casă şi care nu erau ai lui, decât să se declare falit, ea, femeie mândră şi îngâmfată, vru să rămână în ochii lumii tot aşa de luxoasă ca în trecut şi căută să dea acelei fugi o altă cauză decât cea adevărată. Această dorinţă anevoioasă dacă nu imposibilă, pentru că creditorii, întemeiaţi pe lege, erau să pună sechestru pe averile d-lui Danglars, ajutată într-un chip uimitor de o împrejurare extraordinară, peste câteva zile după plecarea baronului, toate datoriile lui fură Plătite şi doamna Danglars fu scăpată de povara teribilă a unor Plăţi de vreo cinci, şase milioane.

Mulţumită acestei întâmplări neexplicabile, doamna Danglars apăru în societatea pariziană şi toţi crezură că domnul Danglars plecase ca să însoţească pe fiică-sa Eugenia într-o călătorie instructivă începută de copilă. Cu toate acestea, lipsa îndelungată a celor doi călători făcea să se răspândească zvonuri ciudate printre cei care cunoşteau firea aspră a lui Danglars şi imaginaţia exaltată a domnişoarei Eugenia; apoi, apariţia fără de veste a lui Benedict, scrisoarea lui Villefort, istoria tentativei de infanticid… Toate concurau să silească pe sărmana femeie a imita exemplul bărbatului său şi al fiicei sale.

Baronul Danglars fugise din Paris ca să rămână bogat, chiar şi cu preţul unui furt.

Eugenia fugise din Paris pentru că avea mania de a nu voi să se mărite.

Doamna Danglars fugea şi dânsa, pentru că se îngrămădise în Paris un nor care ameninţa să nască o furtună. Trecutul era cât pe ce să fie dat la iveală şi expus publicului, curios şi lacom de scandaluri. Era, deci, hotărâtă.

Baroana nu mai plângea: cu obrajii palizi, ca de obicei, cu gesturi sigure, se aşează la biroul ei de ivoriu şi se pregăti să scrie două scrisori; începu deja pe întâia adresată domnului Lucian Debray, fostul ei tovarăş pe când jucau la urcare şi la scădere pe socoteala bietului baron Danglars; dar deodată, parcă s-ar fi căit, aruncă hârtia jos şi începu a doua scrisoare pentru Benedict.

Peste câteva minute scrisoarea era gata. Baroana, care era mai înainte de toate mamă, o reciti şi, pentru prima oară, ochii i se umplură de lacrimi.

„Domnule; te afli în puterea justiţiei, sărac şi nenorocit, far alt ajutor decât elocinţa dumitale spre a-ţi redobândi libertatea, dacă judecătorul dumitale va fi cumva destul de milos spre a se lăsa a fi înduioşat de istorisirea sinceră a fatalităţii care de la naştere apasă asupra dumitale. Care-ţi va fi soarta? Dar eu aştept totul de la Dumnezeu. Ai încredere în nemărginita lui bunătate! Acum, dă-mi voie să dispun în favoarea dumitale de o mică sumă care-ţi va putea folosi spre a micşora asprimea carcerelor şi crede-mă, nu e o milostenie înjositoare, ceea ce-ţi ofer, ci plata unei datorii pe care o are către dumneata o persoană care te iubeşte mult.”

După ce sfârşi scrisoarea, baroana deschise un portofel, scoase 60 mii franci în bilete de bancă, le puse în scrisoare, pe care o pecetlui şi pe plic scrise numele lui Benedict. Apoi o puse într-alt plic, cu adresa „Domnului Procuror Regal”.

Baroana îşi plecă apoi capul pe masă şi plânse lung; pe urmă, când se linişti, luă o coală de hârtie şi scrise lui Lucian Debrai. Îi spunea că pleacă, rugându-l să se

însărcineze cu supravegherea casei sale până ce-i va scrie din nou, spunându-i ce intenţii avea pentru casă, mobile şi argintărie.

După aceea, ea deschise fereastra care da în curte şi stătu acolo până ce văzu un om, căruia îi făcu un semn să se urce pe scara pe unde intra în apartament Lucian Debray.

— Intră, Tomo, zise ea acelui om care sta în pragul uşii.

Toma era îmbrăcat cu o bluză albastră, cu pantaloni roşii şi cu cizme mari…

— Să intru în costumul acesta, doamna baroana! Murmură el, uitându-se la bluză.

— Intră, intră; am să-ţi vorbesc.

Vizitiul intră, observând cu mirare că baroana închidea uşa odăii.

_ Te-am luat în slujba mea pentru că te socoteam om cuminte şi prudent.

— De n-aş fi aşa, n-aş fi bun vizitiu.

— Bine. Dar acum e vorba de o plimbare lungă, care seamănă mult cu o călătorie. E vorba să umblăm mult, fără să ne oprim… Să trecem prin multe ţări…

— Înţeleg, doamnă baroană, o întrerupse vizitiul, dând din cap ca un om care a înţeles bine ce e de făcut.

— Eu am învăţat pe vizitiul care a avut cinstea să ducă pe domnul baron; era un tovarăş al meu, un sărman disperat.

— Vei găsi altul tot ca el?

— De astă dată merg chiar eu, doamnă baroană. Mie puţin îmi pasă de voi fi aici ori aiurea. N-am pe nimeni care să se ocupe de mine.

— Vei fi gata mâine?

— Chiar şi azi.

— O trăsură de poştă cu cai buni mă va aştepta într-un loc depărtat, vom pleca de aici în trăsura mea cea obişnuită; tu vei scoate paşapoartele; geamantanele nu vor fi grele; iată-l pe al meu.

Vizitiul îşi aruncă ochii pe un geamantan mic de piele şi făcu semn că înţelese.

— Pe urmă, pe drumul spre Bruxelles, Liege, Aquisgrana.

— Bine. Toate vor fi gata. Cai vom lua pe vineţii; sunt buni şi tari. M-au trântit odată, dar nu se va mai întâmpla a doua oară. Cât despre paşapoarte…, Ascultă-mă bine. Un tânăr, cam mic de statură,… cu ochii albaştri, părul blond, nasul regulat, buzele subţiri, care călătoreşte ca să se distreze de o suferinţă fizică şi morală.

— De minune! Strigă vizitiul.

— Dar, mai ales, fii prudent. Na şi bani.

Vizitiul luă o pungă din mâna baroanei şi plecă. Mai târziu baroana suia în trăsura ei care o aştepta în curte. Coborâse pe scara pe unde cu Un an înainte Eugenia cu prietena ei Luiza.

Capitolul IV Cei 60.000 ai lui Benedict.

Lucian Debray citi cu nespusă bucurie scrisoarea cu care doamna Danglars îl vestea de plecarea sa din Franţa. Relaţiile dintre el şi baroana, care fuseseră de mare folos altădată lui Debray, nu mai conveneau acum ministrului cu onoruri mari şi cu asemenea însemnată sarcină; doamna Danglars se afla într-o poziţie critică şi, cu toate că nimeni nu cunoştea acea poziţie, era foarte lesne ca ea să fie dată pe faţă dintr-o zi într-alta. Respiră deci cu putere.

— Ah! Familiile acestea care vin nu se ştie de unde cu bogăţiile lor şi ies nu se ştie din ce loc, îmi par nişte actori care după ce au jucat câteva ceasuri pe scenă roluri de mari personagii, dezmierdându-şi mustăţile şi răsfirându-şi părul ca cine ştie ce oameni cu afaceri mari, după ce cade perdeaua redevin ceea ce sunt, adică nimic; nimeni nu le mai vede, nimeni nu mai aude nimic despre dânsele. Baronul Danglars era cam aşa ceva.

Pe când Lucian Debray făcea aceste reflecţii filosofice, procurorul regal primind scrisoarea pe care i-o trimisese doamna, Danglars chemă pe acuzatul Benedict în cabinetul său.

Magistratul sta la birou. Fiul lui Villefort fu adus şi, abia intrând, văzu cum se închidea uşa în urmă-i şi se afla în faţa

procurorului.
— Apropie-te, Benedicte; a, o scrisoare pentru tine.
— O scrisoare!
— Ştii de la cine ar putea să fie?
— Eu? Dar cine mă cunoaşte? Cine mi-ar putea scrie?
— Vezi, gândeşte-te bine. Dacă ştii pe cineva care ţi-a fost complice în cursul agitatei tale vieţi, nu-mi ascunde nimic. Iată scrisoarea: ştii cine a scris adresa?
— Acum văd întâia dată această scriitură; dar scrisoarea e deschisă, dumneata ştii ce cuprinde.
— Cuvinte şi bani.
— Bani! Ce spui?
— Şaizeci de mii de lire.
— Nu glumi, te rog, domnule, zise Benedict, îngălbenindu-se, roşindu-se ca para de foc, bătând din palme de bucurie.
— Nu m-ai asigurat că un protector necunoscut îţi trimitea ajutoare băneşti când erai la „Forţa”?
— Da, negreşit, dar de atunci nu s-a mai interesat de mine şi Bertucio, care venea să mă vadă din partea lui, a plecat din Franţa de multă vreme.
Magistratul încruntă sprâncenele şi plecă ochii.
Ştii că prizonierii nu pot avea la ei o suma aşa de importantă?
— Ştiu, răspunse Benedict, oftând
— Şi de ai avea-o, cum ai întrebuinţa-o?
— Mi-aş cumpăra haine şi aş putea sta în închisoare fără să sufăr lipsurile pe care trebuie să le îndurăm şi aş pune de o parte pentru drum; nu mi-ai spus că voi fi deportat în Noua Caledonie?
Magistratul îşi urmă meditaţiile.
— Şi ai fi aşa de neghiob încât să spui tovarăşilor că posezi o asemenea sumă?
— Oh! Într-un ciorap, ori cusută în căptuşeala bluzei, cine ar putea-o vedea? Cine ar putea bănui că ea există?… Răspunse Benedict, zâmbind ş-apoi, de-aş spune cumva că am bani ar trebui să-i împart cu toţi ceilalţi flămânzi, care n-

au tocmai virtuţile îngerilor. Ochii lui Benedict licăreau ca jăratecul şi sudoarea îi acoperea fruntea.

Magistratul se mai gândi puţin, apoi, luând scrisoarea, o dădu lui Benedict, zicându-i:

— Citeşte.

Tânărul s-ar fi uitat mai bucuros la hârtiile care valorau şaizeci mii de lei, dar se conformă cu toate astea voinţei lui Beauchamp şi-şi aruncă ochii pe scrisoare.

— Oh! Strigă el; iată unul din geniile cele bune care se ocupau cu nimicirea răutăţilor pe care le făceau zânele cele rele din basme. Dar, cei şaizeci mii de lei, domnule? Întrebă pe urmă Benedict căscând ochii mari.

— Ascultă-mă, Benedict. Şaizeci mii de lei pot fi socotiţi drept o avere pentru cineva care se află în poziţia ta.

— Ei! Ştiu şi eu.

— Aşadar, urmă magistratul nu-ţi pierde capul şi mulţumind cu smerenie cerului pentru ajutorul pe care ţi-l trimite, poartă-te aşa încât să meriţi sprijinul şi ocrotirea aceasta.

— Da, domnule, da, domnule; tot ce vei voi, murmură Benedict, oftând din adânc şi mâncând din ochi biletele de bancă pe care magistratul le ţinea în mână, ca un câine care, atras de făgăduiala unei bucăţi de carne, face toate cele ce-i cere stăpânu-său.

— Ştii că aş putea să nu-ţi dau banii aceştia?

— Da, domnule.

— Ştii că, dându-ţi banii aceştia, calc regulamentul închisorilor.

— Oh!

— Gândeşte-te bine cât m-aş căi că am făcut acest lucru, dacă ai face vreo imprudenţă.

— Voi fi prudent ca şi Ulise.

— Nu vrei să-mi dovedeşti într-un mod oarecare ţinta ta pentru serviciul pe care ţi-l fac?

— În orice mod e cu putinţă.

— Prea bine! Fii prudent şi eu mă voi mulţumi. Pe de altă parte, dacă ai face o faptă care să mă facă a mă căi de bunătatea mea, fii sigur că, în loc de deportare, voi cere împotrivă-ţ pedeapsa ghiulelei la picior şi că vei fi trimis la Toulon.

— Oh! Fie-ţi milă, domnule; nu, nu, galera, nu!

— Bine, iacă banii… Şi încă odată îţi mai spun, fii prudent. Grăind astfel, procurorul regal dădu biletele de bancă tânărului, care le băgă repede în sân. Magistratul sună clopoţelul şi pe dată intră un agent poliţienesc.

— Du-l pe acuzat.

Beauchamp răsuflă mai slobod când văzu pe Benedict depărtându-se; pe urmă se sculă de pe fotoliu convins că făcuse faptă bună dând lui Benedict ajutorul pe care i-l trimisese mamă-sa.

— Şi cu toate astea nenorocitul va cădea din abis în abis cugetă Beauchamp, va începe prin a seduce pe un paznic apoi îl va asasina şi va ajunge în cele din urmă până la contele de Monte-Cristo şi va cădea cu dânsul pentru totdeauna. AW negreşit, colosul răsturnat va strivi în cădere pe pigmeul ce-i va săpa baza. Ei! Dreptatea lui Dumnezeu e mai desăvârşită decât a oamenilor şi decretele lui mai desluşite. Conştiinţa mea este liniştită.

Benedict, mergând între paznicii săi, cu braţele încrucişate pe piept, parcă ar fi venit să-şi apere averea pe care o ascunsese între cămaşă şi piele, ajunse la „Forţa”, fu dus în celula sa şi rămase acolo în întuneric, cuprins de frig şi cugetând la libertate şi la răzbunare.

Este o lună deja de când trăia astfel sceleratul, păstrându-şi biletele de bancă pe care abia îndrăznea să le atingă atât îi era frică să nu le strice cumva cu unghiile lui mari şi cu pielea sa aspră, în fiecare zi făcea un plan nou de fugă şi în fiecare zi era oprit de o piedică materială: glasul tatălui său pe moarte care-i cerea dreptate şi răzbunare împotriva enormităţii unei groaznice cruzimi, fără milă şi

înspăimântător răsuna în urechile lui şi deştepta ecouri lugubre în boitele celulei sale.

Adeseori Benedict se scula fioros ca o fiară care vede înainte-i pe omul ce o biciuieşte; se da înapoi înspăimântat; apoi umfla nările, strângea din pumni, scrâşnea din dinţi şi, cu glas răguşit, striga:

— Edmond Dantès! Om diavol! Unde eşti, unde eşti? Tu prăpădit până la cel din urma din stirpea ei o familie întreaga chiar un copil abia de opt ani! Blestematule! Care m-ai scos din întunecata prăpastie a morţii spre a mă face să cunosc în toată strălucirea lui şi apoi m-ai azvârlit iarăşi în prăpastie, râzând de căderea mea, batjocorindu-mi spaima. Trădător ţicnit, întrebuinţai cuvântul lui Dumnezeu spre a nimici pe cei ce erau fericiţi, învăluind în răzbunarea ta şi pe vinovat şi pe nevinovat Ca să te răzbuni pe un om aveai nevoie de viaţa unei fecioare a unui nevinovat şi a doi bătrâni? Ah! Ori cât ai fi tu de mare şi de puternic, fiul lui Villefort va ajunge până la tine, te vei cutremura auzindu-i paşii! Da, te vei cutremura în culmea prosperităţii tale! Ascultă jurământul pe care-l face aici, între zidurile unei închisori, în tăcerea şi în întunericul unei nopţi adânci, un necredincios care a suit toate treptele crimei de la aceea de plastograf până la acelea de hoţ şi de pungaş. Vei cunoaşte zădărnicia puterii pe care ţi-ai luat-o. Vei muri după o agonie lungă. Două luni întregi, el repeta teribilul jurământ şi când văzu ca trecea a treia fără să fie trimis în surghiun, hotărî să-şi pună în practică planul de fugă. Îşi luă banii şi-i puse într-o basma pe care şi-o legă la brâu.

— Bine! Bine! Planul meu e foarte simplu… Sunt câteva piedici, dar cu bani ce nu faci?. Desigur, voi putea să ies din Franţa, zise el liniştit, ca un om care n-ar fi fost în închisoare… Ia să vedem puţin… Ah! Am ajuns oare aşa de nedibaci să nu pot omorî un om? Să fi uitat meşteşugul? Ei! Lasă, am unghii bune şi dinţi la fel!

Ucigaşul îşi încorda muşchii braţului; îşi desfăcu şi îşi închise de mai multe ori mâinile ca să se exercite la apucat;

făcu două trei sărituri pe dalele de piatră ale celulei, şi, convins că nu pierduse de loc agilitatea sa, el se aşează pe pat. Apoi scoţându-şi cizma, scoase din talpă o lamă de oţel, fără mâner şi foarte ascuţită la vârf. Pe urmă, rămase pe gânduri.

Deodată auzi un zgomot de cheie ce intra în broasca uşii şi începu să tremure, ştiind bine că ţipătul cel mai uşor ar fi atras pe paznici şi l-ar fi împiedicat să întrebuinţeze cei şaizeci mii de lei în scopul ce el îşi propusese. Totuşi încordându-se, izbuti să se stăpânească şi, dobândind siguranţa lui rece şi nepăsătoare, îşi aşteptă Iară vreo emoţie manifestă victima.

Era noapte şi paznicul venea, ca de obicei, să-şi facă rondul, să aprindă o candelă, atârnată de bolta celulei.

Noapte bună, Benedicte, îi zise paznicul care-l cunoştea de mult ca unul din musafirii obişnuiţi ai acelui hotel întreţinut cu cheltuiala guvernului.

— Noapte bună, prietene, răspunse Benedict sculându-se-n picioare şi mângâindu-şi barba cu aerul cel mai nepăsător. Sâmbătă e gata de plecare un vapor?… Care are să te ducă şi pe tine. Prin urmare, ai să pleci în călătorie; fii cuminte, băiete… Nu face prostii, poartă-te bine cu paznicii tăi şi, crede-mă, vei putea trăi bine.

— Zici, prietene, că am să plec? Cum? Întrebă Benedict, bătându-l pe umeri cu un gest de familiaritate prietenoasă şi de protecţie afectuoasă.

— Cum ţi-am spus, răspunse bătrânul paznic, trăgând în jos candela ca s-o aprindă.

— Atunci am să-ţi las ceva ca amintire.

— Bravo! Papucii, poate zise bătrânul, râzând de ideea lui Benedict; dar vezi să nu-ţi fie frig la picioare.

— Netotule! Răspunse Benedict, cu glas dojenitor. Cine ţi-a spus că nu-ţi pot lăsa altceva decât papucii? Ştii tu, moşnege, că eu pot să-ţi las, înţelegi, îndeajuns pentru ca să fii tihnit restul vieţii?

— Ah! Ah! Tot glumeţ! Minunat! Iar ai să începi a mă convinge că tu eşti prinţul Cavalcanti… Ah! Ah!

Benedict tresări, ca şi cum l-ar fi muşcat o viperă şi se îngălbeni de necaz.

— Ei! Ce e? Ce ai? Îl întrebă paznicul, întorcându-se repede şi încruntând sprâncenele ca şi cum i-ar fi venit vreo bănuială.

Benedict observă aceasta şi zâmbi ca să liniştească pe bătrân.

— Nu lua seama, sufăr de nişte fiori. Dar să venim la vorba noastră: spune drept, ce ai da dracului să te faci stăpân pe douăzeci de mii de lei?

— Douăzeci de mii de lei! Striga paznicul, lăsându-şi în jos braţul cu care ţinea felinarul de la care voia să aprindă candela zău, mă faci să râd cu cei douăzeci mii lei ai tăi!

— Douăzeci şi cinci, nenorocitule! Ia urma, nu douăzeci, am zis douăzeci şi cinci de mii de lei, o nimica toată.

— Oh! Oh! Repede curg miile tale de lei, sporesc necontenit! Acum cinci mii mai mult. Ei! Nu-mi mai pierd vremea cu glumele tale. Douăzeci şi cinci de mii de lei ar fi buni şi pentru mutre mai spălate ca ale noastre.

— Ca ale noastre! Urmă Benedict cu un glas de dispreţ.

— Vorbeşte pentru tine, prietene; eu care am mai mult, nici nu mă uit la aşa ceva.

— Ai mai mult? Ah pricep, ţi-ai ieşit din minţi, prietene dragă.

— Nebun! Vrei să vezi?

— Da.

— Vino încoace. Dar deocamdată ia seama să nu ne spioneze nimeni în coridor şi închide uşa.

Cuvintele lui Benedict zădăriseră curiozitatea paznicului care făcu tot ce voia arestatul, închise uşa, puse cheia la brâU. Se întoarse spre arestat şi scoase un ţipăt de mirare văzând atâtea bilete de bancă în mâinile banditului.

Şaizeci mii de lei! Murmură e, făcând socoteala bani.

— Şaizeci mii…

Benedict învârtea hârtiile în mână cu mare nepăsare
— Vrei jumătate? Întrebă el.
— Eu? Şi ce să fac pentru tine?
— Să mă scoţi d-aici.
— Nu se poate.
— Îţi dau zece mii lei mai mult; adică patruzeci.
— Oh!
— Cincizeci de mii.
— Prietene, vrei sa mă ispiteşti! Dar, de unde ai banii ăştia? I-ai furat, hai.
— Ce-ţi pasă? Cincizeci mii de lei fac să-ţi dai oarecare osteneală.
— Dar cum am putea combina afacerea? În capul coridorului este uşa curţii; dar sentinela nu lasă pe nimeni să iasă dacă n-are carte de trecere.
— Vinde-mi pe a ta.
— Şi eu să rămân în locul tău?
— Vei spune că ai pierdut-o.
— Ei! C-au sa mă creadă! Răspunse paznicul gânditor.
— Am găsit, exclamă deodată Benedict; te leg, te trântesc jos şi fug cu cartea ta, iar tu rămâi cu cei cincizeci de mii de lei ai mei. Vei spune că am sărit la tine, că te-ai apărat, dar că ai fost biruit.
Propunerea păru că convinge pe paznic, care sta la îndoială.
— Hai, hai, prietene, hotărăşte-te! Repede, repede, nu avem vreme de pierdut.
— Drac ispititor! Murmură paznicul fie; dă banii încoace, încheie dânsul, dar şaizeci mii de lei, ca să fie socoteala rotundă, nici mai mult, nici mai puţin.
Şi deja mâinile paznicului se întindeau pe când ochii i se înflăcărau de dorinţa de-a avea acei bani.
— Bine, bine. Şaizeci mii de lei, zise Benedict, deja, tot pentru asta erau destinaţi!
— Ah! Hoţule, vroiai să mă păcăleşti cu restul, hai! Zise paznicul luând biletele de bancă şi dând în schimb o tăbliţă

de metal cu un număr pe dânsa.

Şi unul şi celălalt se apropiară de candelă, întorcându-şi spatele ca să examineze scrupulos ceea ce-şi dăduseră în schimb; apoi, cu o mişcare identică amândoi se aflară faţă în faţă, cu aceeaşi întrebare pe buze.

— Şi de-o fi falsă?

— Tocmai asta mă gândeam şi eu despre medalia care zici că-mi va servi de carte de trecere.

— Ei! Îţi garantez eu.

— Şi nici eu nu te înţeleg; biletele sunt bune, neghiobule. Acum, haidem.

Paznicul îi luă banii nepierzând din ochi niciuna din mişcările lui Benedict, care se pregătea să-l lege cu frânghia candelei; dar în momentul când era să facă întâiul nod, paznicul se prefăcu a se freca la şale şi scoase repede un cuţit, al cărui fier scânteia înaintea ochilor lui Benedict.

— Înapoi! Strigă paznicul.

— Ei! Zise Benedict strângându-şi pumnul mâinii stângi şi scoţând din mânecă lama de fier ascuţită, pe care o ascunsese acolo şi cu care se înarma astfel, mă aşteptam la aşa ceva şi cum vezi, îmi luasem măsurile; bătrân nemernic, ai să mi-o plăteşti.

Atunci începu o luptă sălbatecă, dar fu scurtă şi aşa de repede încât când paznicul vru să ţipe, simţi că i se stingea glasul în gâtlej şi nu putu scoate decât un horcăit lung. Cuţitul lui Benedict îi străpunse gâtul şi i-l tăiase dintr-o parte în cealaltă. Un şiroi de sânge ţâşni şi corpul paznicului căzu în agonie.

Benedict rămase stăpân pe biletele de bancă; le ascunse sub mantaua paznicului cu care se îmbrăcă, îşi puse căciula lui pe ochi şi deschizând uşa pe care o încuie cu cel mai mare sânge rece, porni din coridor mergând cu pasul încet şi greoi al nenorocitului ucis de dânsul.

Ajungând la sentinelă, îi arătă medalia şi trecu înainte; de asemenea la poarta închisorii. În sfârşit era liber.

Îndată ce ajunse în uliţă, liniştea şi siguranţa care-l reţinuseră în fuga sa, îl părăsiră. Un nor îi trecu pe dinaintea ochilor inima-i bătu mai tare, sângele îi curse cu violenţă prin vine; i păru că vântul îi aducea ţipetele de agonie ale paznicului, o rupse la fugă. Alergă ca şi cum ar fi fost urmărit de toţi soldaţii, care compuneau corpul de gardă al „Forţei”.

Peste o jumătate de ceas, era foarte departe de închisoare Atunci, gâfâind, se opri.

Se uită jur împrejur şi nevăzând nimic bănuitor, scoase un oftat de uşurare.

Unde să mă duc acum?

Deja îşi redobândise sângele rece. Cu privirea sigură el cercetă, curajos, spaţiul: ca şi câinele ce goneşte vânatul, mirosea aerul, vrea să se orienteze.

— În cele din urmă, sunt liber! Zise el, bătând din palme, liber şi lumea e mare! Conte de Monte-Cristo, de n-ai murit te voi întâlni. Dar vor fi deajuns şaizeci de mii de lei pentru toate trebuinţele mele? Vom vedea; capitalul acesta poate să sporească. Deocamdată să ne găsim un adăpost. Se gândi câteva minute, apoi se lovi peste frunte, îşi adusese aminte de una din cele o mie şi mai bine ascunzători ale tâlharilor din Paris, unde un cârciumar fără scrupule primeşte la orice oră din noapte pe cei care bat la uşa lui. Benedict, care-şi liniştise spaima, porni spre cârciuma aceea, ocrotit de întunericul nopţii şi de ceaţa groasă care se lăsase deasupra Parisului, învăluindu-l într-un linţoliu misterios şi mobil şi ajunse fără piedici şi fără să dea peste vreo patrulă la locul desemnat. Bătu, scoţând un ţipăt ascuţit ca al nevăstuicii.

Auzind semnalul acela, stăpânul culcuşului pricepu că putea să n-aibă teamă şi, înfăşurându-se în plapumă, sări jos din pat; coborî apoi o scară şi ieşi într-un fel de tindă formată de patru pereţi de scânduri.

— Tinere, poţi să intri.

— Noapte bună!

— Vrei un pat? Nu mai am. Sunt prinse toate. Uită-te, zise el, arătând cu mâna lungul dormitor umed, luminat de un felinar roşu ce se afla aşezat într-o firidă în perete şi al cărui fum infect făcea ca aerul, care se respira într-acea speluncă oribilă, să fie pestilenţial şi de nesuferit.

— Nu face nimic, răspunse Benedict, voi dormi într-un colţ şi mâine, sau mai bine chiar acum, vom vorbi amândoi ceva.

Ucigaşul rosti acele vorbe cu atâta încredere şi cu un aer aşa de misterios încât uimi pe cârciumar.

— Ce e? Întrebă acesta, cu o strâmbătură oribilă, care desigur pentru dânsul ţinea loc de zâmbet şi întinzând urechea.

— Hai sus în odaia ta, zise Benedict arătând în susul scării odăiţa unde era patul cârciumarului.

— Ce, acolo cu mine. Tinere? E contra regulamentelor casei.

— Ţi-am mai spus că am să-ţi vorbesc de o afacere care te priveşte.

— Atunci e altceva, te poţi urca.

Benedict sui repede scara şi îndată ce ajunse şi cârciumarul sus trase la dânsul scara mobilă.

— Ei bine, de ce e vorba? Întrebă cârciumarul, aşezându-se pe marginea patului şi pipăindu-se la brâu ca să se asigure de nu-i lipsea cumva un argument bun spre a pune capăt la Vreo încercare de călcare a regulamentului casei.

Benedict din parte-i făcu acelaşi gest şi el păru, ca şi celălalt, paznicului, care, mormăind ieşi dintr-o căsuţă de lângă grilajul porţii.

— Prietene, răspunse Benedict, deschide fără teamă. Printr-o întâmplare ciudată şi contrară oricărei speranţe, paznicul înainta repede spre poartă, ceea ce dovedea că dorea să îndeplinească dorinţa celui care îi vorbise.

— Iartă-mă, domnule, de-am întârziat atâta, zise el, dar nu credeam că mai vii pe aici…

Benedict rămase uimit şi observând că era o încurcătură de persoane, se hotărî să se folosească de zăpăceala

paznicului. Dar intrând căută să-şi ascundă figura în manta.

— Vii, negreşit, să mai învii pe cineva, urmă paznicul zâmbind, pentru că posezi secretul care a redat lui Lazăr viaţa. Sunt la ordinele dumitale.

— Ah! Cugetă Benedict, e curios de tot. De n-aş fi sigur că n-am băut mai nimic la masă, aş crede că beţia mă face să cred că aud cele ce-mi spune acesta.

— Vrei să te însoţesc, domnule? Îi zise paznicul.

— Nu, răspunse Benedict.

— Atunci mă duc să iau felinarul. Şi paznicul porni spre casă. Dar se opri pe dată şi, întorcându-se, adăugă:

— Ca să-ţi dovedesc, domnule, că n-am uitat cea din urmă vizită a dumitale, voi face întocmai ce mi-ai zis să fac atunci, dacă vrei să te cobori tot în hruba familiilor de Saint-Méran şi de Villefort.

Benedict tresări, dar totuşi şopti încet:

— Da.

— Prea bine, domnule Wilmore, reluă paznicul, atunci voi pune felinarul unde ştii şi dumneata te vei coborî când vei voi, deoarece ştii drumul.

Paznicul îşi luă felinarul şi dispăru printre morminte.

— Wilmore! Murmură, parcă l-ar fi muşcat un şarpe, Wilmore! Să fie un vis… Englezul care m-a scăpat din galera de la Toulon! Ah! Edmond Dantès; îmi aduc aminte că e aceeaşi persoană… Edmond Dantès, ucigaşul tatălui meu, al surorii mele nevinovate… Şi când veneam aici cu gândul să mă întăresc în ideea răzbunării pe care am jurat-o tatălui meu la patul lui de moarte, numele tău îmi răsună la ureche, repetat de ecoul mormântului unde zac victimele tale! Oh! Morţii strigă împotriva călăului lor… Nevinovatul otrăvit în anul al nouălea repetă numele neînduratului şi crudului său călău, Edmond Dantès., După ce trecu acest moment de exaltare, el redeveni liniştit şi hotărât.

— Aşadar un om s-a mai coborât deja în mormântul familiilor Saint-Méran şi Villefort, îşi zicea dânsul şi acest

om este Edmond Dantès. Nu cumva ai venit să-ţi învii victimele,

Cum zicea paznicul? Oh, pricep, ai venit să te bucuri, blestematule! De priveliştea cadavrelor victimelor tale, să le tulburi singurătatea mormântului cu râsul tău, ca şi cum ai vrea să le răpeşti şi tăcerea şi pacea sicriului; ca şi cum ai vrea să le faci să sufere şi după moarte.

În timpul acesta, Benedict urma pe paznic care se opri apoi la un grilaj de fier, care înconjura un mormânt de piatră, închis cu o portiţă tot de fier. Paznicul puse felinarul pe o treaptă a hrubei şi Benedict înainta spre mormântul familiei sale.

La o mică distanţă, paznicul sta aşteptând poruncile lui Wilmore.

Benedict scoase o pungă şi porni spre el, făcând să sune banii.

— Iartă-mă, excelenţă murmură paznicul refuzând dar mai bine e să faci tot ca rândul trecut, să laşi punga lângă felinar la uşa mormântului. Pentru că, înţelegi… Eu tremur… Deşi văd bine că eşti om ca şi mine, că te mişti, că umbli… Nu ştiu… Dar ai un aer aşa de solemn şi de teribil că îngheţ… Iartă-mă, e o slăbiciune a mea. Învăţat să trăiesc între morţi, mi-e frică de dumneata şi nu de ei, pentru că nici ei şi nici altul dintre cei vii nu face ceea ce faci d-ta.

Benedict îi făcu semn să plece şi, văzându-l că se depărta, porni spre poarta mormântului. Acolo văzu pământul dat de curând la o parte de către paznic, care părea să cunoască de minune voinţele lui Wilmore. Benedict scoase o cheie falsă, o introduse în broasca porţii şi o învârti. Trase atunci de poartă şi o deschise, făcând apoi un pas înapoi şi ducând mâna la nas ca să se ferească de mirosul infect ce ieşi din mormânt.

Poarta se deschise lesne, fiindcă pământul fusese dat la o parte jur împrejur.

Benedict luând lampa, se coborî în hrubă.

Hoţ îndrăzneţ, ucigaş cutezător, el tremură de spaimă, neputându-şi birui groaza ce-i insufla acel loc tăcut, acel întuneric solemn al azilului morţii. Din când în când şovăia, se împleticea, dar opintindu-se ca să-şi stăpânească groaza pufni într-un hohot de râs, strigând, parcă ar fi vrut să-şi facă curaj:

— Cum? Edmond Dantès este oare mai curajos decât mine? Cum, când el a precipitat într-acest mormânt cadavrele ce se odihnesc aici, eu nu voi avea curaj să mă cobor! Aida, de… Acum poate cine ştie… El a venit aici, a coborât treptele de marmură fără teamă şi fără groază…

Vorbind astfel, coborî cele din urmă trepte şi intră în hrubă care nu avea o suprafaţa mai mare de treizeci de palme pătrate. Pe ambele laturi erau bănci de marmură, dintre care opt deja ocupate cu sicriuri de plumb.

— Marchiz de Saint-Méran, zise el, citind numele scris pe întâiul sicriu, a fost socrul tatălui meu, gentilom vechi. Plin de prejudiţii, cadavrul lui trebuie să fie împodobit cu nimicuri scumpe de la cap până la picioare. Zise şi ridică în sus capacul sicriului. Scheletul, îmbălsămat şi acoperit cu o uniformă bogată, avea într-adevăr mai multe cruci şi decoraţii de mare valoare.

Benedict le luă şi închizând la loc sicriul, se apropie de acela pe care sta scris: Doamna de Saint-Méran, şi-l deschise:

— Oh! Murmură Benedict ce bogat eşti împodobită ca să dormi somnul cel din urmă, mare şi nobilă damă; cea din urmă dovadă de nebunie pe care omul o dă lumii şi după care i se cunoaşte toată deşertăciunea.

Inelele şi giuvaerurile ce împodobeau degetele şi pieptul cadavrului trecură în mâinile lui Benedict, care se duse să jefuiască al treilea sicriu, pe care se citea: Doamna de Villefort.

— Nu, pe acesta nu… Exclamă Benedict, întorcându-se şi oprindu-se în faţa celui de-al patrulea, cu inscripţia: Valentina de Villefort.

— Fecioară simplă ca floarea câmpului, cadavrul tău nu poate avea alte giuvaeruri decât sfântul prestigiu al nevinovăţiei. Să trecem înainte.

— Ah! Eduard, Eduard! Sărmană fiinţă de nouă ani numai Eduard, fratele meu, tu vei fi răzbunat.

— Acum e rândul tău, tată, urmă banditul ridicând capacul altui sicriu de lemn mai sărac şi mai simplu decât celelalte şi în care zăcea un cadavru înfăşurat într-un sudar alb.

Benedict contemplă câteva minute acel cadavru.

— Ah! Pe fruntea ta, dragă tată, se vede încă urma durerii înspăimântătoare ce ţi-a pricinuit vederea soţiei, fiului şi fiicei jertfite unei răzbunări neînduplecate.

Buzele tale parcă murmură încă cea din urmă dorinţă pe care ţi-ai exprimat-o într-acea noapte, când, după ce mi-ai istorisit pe lung toată viaţa ta, ţi-ai dat cea din urmă suflare în braţele mele. Voinţa ta se va împlini, urmă Benedict, apucând de mână cadavrul şi scoţând un cuţit ascuţit da, mâna aceasta care n-a putut, cât ai fost în viaţă, pedepsi excesele unei răzbunări teribile, va putea, după ce tu ai murit, izbi în faţă pe Edmond Dantès.

Şi hoţul tăie cu cuţitul mâna uscată şi îmbălsămată a cadavrului şi luând-o cu mult respect, strigă închizând sicriul:

— Adio pentru cea din urmă oară! Fiu dezmoştenit şi obscur; odraslă necunoscută a unei familii puternice, m-am coborât în ultima ei locuinţă, ca să-mi iau singura mea moştenire violând şi călcând în picioare, toate legile omeneşti. Tristă moştenire, dar îndestulătoare, de-mi va da putinţa să ajung acolo unde mă va călăuzi mâna de mort. Şi acum, să plecăm.

Benedict luă felinarul şi ieşi din hrubă. Cine l-ar fi văzut atunci, palid, pierit la faţă, ieşind din mormânt, risipind umbrele nopţii cu braţul lui luminos, l-ar fi luat drept un răposat care, însufleţit de vreo patimă care nu murise încă cu dânsul, revenea pe pământ părăsind tihna mormântului.

Benedict se opri şi răsuflă tare, îşi şterse sudoarea de pe frunte, puse felinarul jos şi râse, râse lung.

— Wilmore, zise el, în curând va veni cineva aici şi te va acuza de profanaţia aceasta.

Într-adevăr, când paznicul se duse să-şi ia felinarul şi punga făgăduită, căută în zadar pe aceasta din urmă.

— Ah! Murmură el am făcut rău că n-am primit-o. Wilmore s-a folosit de nebunească mea temere şi a râs de mine. Şi a doua zi, observând că hruba fusese deschisă şi că sicriurile fuseseră violate, jură că Wilmore era un hoţ şi că-l va aresta la a treia vizită ce va cuteza să-i mai facă.

Capitolul VI Scena teatrului Argentina din Roma.

În zilele lui ianuarie 1838, două prietene, amândouă tinere, amândouă frumoase, îşi sfârşiră studiile muzicale începute la Paris şi încununate de un examen public la Academia italiană, se pregăteau a-şi începe cariera artistică. Debutând în Roma, pe scena frumosului teatru Argentina.

Luiza şi Eugenia d'Armilly, încă din copilărie, dezmierdaseră ideea unui viitor de libertate şi de neatârnare, un viitor care să le dea sublima coroană de artist, coroană ce nu se cumpără cu aur şi pe care lumea o dă numai celor care sunt însufleţiţi de focul sacru.

Uneori Eugenia, unindu-şi glasul ei sonor şi expresiv cu sunetul piano-fortelui Luizei, petrecea zile întregi într-un cabinet de studiu, ale cărui uşi, încuiate pe dinăuntru, nu îngăduiau nimănui să profaneze micul sanctuar, în care geniul ei se pregătea la zborul uriaş pe care-l medita. Alteori Eugenia, făcând să-i alerge degetele agile pe clapele pianului, acompania glasul Luizei şi în locul accentelor tari şi expresive ale Eugeniei, se auzeau armoniile duioase şi pasionate ale Luizei. Căci era un mare contrast între caracterele celor două prietene. Mândră şi hotărâtă, Eugenia era cedrul maiestuos care înfruntă nepăsător urgia vântului. Suavă şi sfioasă, Luiza era umila viorea ce se

ascundea la rădăcina copacilor şi se pleacă la cea mai uşoară adiere: o privire mândră o face să tremure.

Deşi de la Paris societatea pe care o primea şi o frecventa familia Eugeniei, era dintre cele mai bogate şi mai alese, nu putuse captiva deloc inima entuziastă a cântăreţei. Muzica şi teatrul erau singurele ei pasiuni. Luiză, după ce fusese profesoara ei, devenise singura ei prietenă, tovarăşa ei, sora ei de glorie, de muncă şi de fericire. Luiza primise făgăduielile ca şi jurămintele noii preoţesc a artei, după ce o iniţiase, în toate misterele acestui cult divin. Eugenia, călcând în picioare cu abnegaţie sinceră, orice simţământ profan, părăsi cu dispreţ tot ce putea atrage pe o fată de vârsta ei, adică tată, mamă, onoruri, bogăţii şi linguşiri, ca să intre în marea familie ce are ca şef pe zeul Apolon.

Cele două prietene începuseră părăsind Franţa, spre a face o mică excursie artistică prin oraşele principale ale Italiei şi admiraseră Milanul, Genova, Veneţia, unde daseră câteva mici concerte spre a pune la loc banii cheltuiţi cu drumul.

În cele din urmă, se duseseră la Roma spre a da examen pentru ca glasul lor, perfecţiunea cântului lor şi inteligenţa lor în arta dramatică să poată fi preţuite cât valorau.

După ce daseră acest examen, biruinţa fu deplină. Şi îndată văzură deschizându-se porţile aurite ale acelui paradis, la care aşa cu dor se gândeau. A doua zi după examen, visul începu să facă loc realităţii, pentru că încă de dimineaţă ele primiră biletele de vizită ale mai multor directori de teatre, între care şi pe al impresarului teatrului Argentina, a cărui primadonă îşi sfârşise angajamentul.

— Ei bine, Luizo, ce zici? Întrebă Eugenia, sărind din pat şi uitându-se la ceasornic care arăta miezul zilei, să primim propunerile impresarului de la Argentina?

— Eu aş zice că da, dacă se învoieşte ca să ne alegem noi repertoriul.

— Ei! Negreşit, răspunse Eugenia îmbrăcându-se şi tremurând de frig „semiramis”, „Atila”…

— Nina”, „Parisina” adăugă Luiza, dar, haidem să dejunăm, ne vom rândui pe urmă ideile, pentru că socotesc că domnii directori nu vor întârzia mult ca să vină.

— Vin răspunse Eugenia, vin, au de-a face cu noi. Pentru că e vorba de viitor. Când mă voi apuca eu, vor vedea ei.

— Ce spaimă o să aibă, impresarul! Zise Luiza, zâmbind şi uitându-se în ochii negri şi maiestuoşi ai Eugeniei.

— Negreşit, răspunse aceasta cu mândrie, eu sunt jumătate bărbat şi, de mă voi apuca, ştiu să-i învârtesc frumuşel pe domnii aceştia, îţi aduci aminte ce bine mi-am jucat rolul de „Lion” când am fugit cu tine din Paris, îmi aduceam aminte de d-nul Leon d'Armilly şi când am crezut că tu erai în primejdie, n-am avut oare destul curaj ca să rostesc tare vorba „pistol”?

— Oh! Ce vreme şi aceea! Murmură Luiza.

— Ah! Când eram lângă tine, în haine bărbăteşti, strângându-te în braţe, acoperindu-te de sărutări, pe dată ce biruiam câte o piedică; atunci nu tremurai cum tremuri acum.

— E că se apropie întâiul nostru debut şi mă tem; dacă am fi primite rău?

— Ei! La Milano, la Genova, la Veneţia nu le-a plăcut cântul nostru? Apoi, rezultatul examenului numai să ne descurajeze nu poate.

— Aşa e, dar acum lucrurile sunt cu totul altfel. E vorba să ne arătăm pe scenă, să dovedim că suntem actriţe de valoare. Şi, vezi, cât despre mine, eu ştiu cânta aria Parisieni, dar nu pot zice că ştiu să fiu Parisiana.

— Şi eu, sunt oare eu sigură că voi putea reprezenta bine pe Semiramis, că voi putea simţi tot ce trebuia dânsa să simtă, aşa încât publicul să creadă că vede înainte-i pe nobila regină a Asirienilor, smerită, tremurând plină de remuşcări, auzind glasul lui Ninu său nebună de, dragoste, beată de iubire în faţa lui Arsace? Întreba Eugenia cu toate acestea, vezi, nu tremur pentru debutul nostru. Am o încredere prea mare în lecţiile pe care mi le-a dat, în

studiile pe care le-am făcut împreună, ca să pierd curajul în faţa unei întreprinderi pe care atâtea alte femei au încercat-o şi în care au izbutit în aplauzele entuziaste şi frenetice ale unui public inteligent şi nepărtinitor.

— Ei, dragă Eugenio, sorţii sunt aruncaţi şi viitorul aşa de zâmbitor, pe care-l doream la Paris, e aproape să se adeverească, în curând renumele ne va duce numele la Paris, în familiile noastre, după ce vor fi fost înscrise în cartea de aur a nobleţei artistice. Oh! Ce mult îmi place o asemenea nobleţe! Ea nu se cumpără cu un pumn de bani şi nu se capătă decât prin muncă şi prin merite personale. Vezi cum străluceşte faima artiştilor şi cum îşi aruncă lumina asupra generaţiilor care urmează şi i se închină înainte.

— Luizo! Luizo! Strigă Eugenia, râzând. Ce entuziasm! Tocmai cum îmi place mie.

Cele două prietene se duseră, în urmă, la dejun. După ce mâncară şi-şi mai aranjară puţin toaleta lor elegantă, primiră vizita directorului teatrului Argentina, care, temându-se să nu-i scape cele două tinere artiste, se duse la ele înaintea colegilor săi: părţile se învoiră, impresarul primi condiţiile ce i se puseră şi chiar în ziua aceea, cu toate regulile prescrise, se iscăli angajamentul celor două primadone absolute.

Peste o lună, se repetă la teatrul Argentina opera lui Rossini, Semiramide şi în toate dimineţile mergeau o mulţime de diletanţi ca să aplaude cu entuziasm anticipat pe debutante şi să felicite pe impresar că le angajase, pentru că cele două artiste făgăduiau minuni, deşi atunci prima oară ieşeau pe scenă.

Sosi în sfârşit ziua reprezentaţiei şi îndată ce se lumină teatrul Argentina, se şi umplu de lume, care vorbea, lăudând şi ridicând în ceruri meritul doamnelor d'Armilly.

Pe când aceasta se petrecea în loje, la parter şi în coridoarele teatrului, un tânăr de douăzeci şi doi sau de douăzeci şi trei de ani, înalt, bine făcut şi înveşmântat fără

lux, dar foarte elegant, făcându-şi loc printre lumea grămădită la uşa teatrului, izbuti cu mare anevoinţă să ajungă la casă, mulţumită opintirilor disperate ale unui cicerone dibaci care, trăgându-l de haină, îl împingea prin acea lume strânsă de anunţul pompos cu care afişele vesteau reprezentaţia din acea seară.

— Un bilet, un bilet, prietene! Strigă ciceronele, dând cu palma în măsuţa controlorului.

— Un bilet! Răspunse acesta, un bilet acum? Dar, se poate? Vei veni mâine, băiete şi de vreme, dacă vrei un bilet pentru seară. S-au luat toate, dragul meu, toate şi nu mai e niciunul.

— Nu mai sunt bilete, zise ciceronele tânărului.

— Ah! Şi totuşi eu trebuie să intru în sală! Strigă acesta. Şi voi intra.

— Nu mai sunt bilete, stăruia ciceronele.

— Atunci, du-mă pe scenă, pentru că vreau să văd. Pricepi? Vreau să văd.

— Ce să-ţi fac eu, domnule? Trebuia să spui mai demult. Maistrul Pastrini ţi-ar fi îndeplinit dorinţa. Dar, acum e cu neputinţă, cu neputinţă. Lasă, domnule; mai bine haidem să vezi arhitectura teatrului. Poftim cu mine.

— Du-te dracului cu arhitectura ta. Îţi spun că trebuie să văd spectacolul şi tu vrei să-mi arăţi zidurile şi coloanele. Eşti nebun de legat.

— Domnule, Argentina este un teatru admirabil, răspunse neobositul cicerone. Bilete nu mai sunt şi, deoarece nu poţi vedea nimic înăuntru, e bine să te opreşti pe afară. Poftim cu mine şi vei vedea o clădire din cele mai frumoase, dacă nu cea mai frumoasă clădire de teatru.

— Lua-te-ar dracul! Hai pe scenă! Strigă tânărul scuturând cu nerăbdare pe cicerone de braţ.

— Dar nu se poate intra.

— Spune că sunt străin şi că vreau să văd; nu mi-ai spus că dacă vine un străin în Roma, trebuie să vadă tot ce e mai bun în acest oraş mare?

— Pe sfânta Fecioară! Strigă ciceronele. Scena şi maşinăriile Argentinei se arată ziua, nu noaptea când e spectacol.

— Eşti plicticos rău! Du-mă la portar, am să vorbesc cu dânsul. Trebuie să intru şi voi intra. Şi vorbind astfel, împinse înainte pe cicerone care, întinzând braţele lungindu-le, strângându-le, parcă s-ar fi pregătit să înoate, izbuti să-şi facă drum prin mulţimea grămădită la uşa teatrului.

Peste câteva minute el ajungea împreună cu străinul, aproape suit în spatele lui, la poarta secretă care ducea pe scenă.

— Cine e acolo strigă portarul, ieşind repede în calea ciceronelui ca să-l oprească în drum.

— Oh! Exclamă străinul, îngălbenindu-se când văzu faţa roşie şi umflată a portarului, om mic şi gras, luminată de un felinar care se afla în apropiere.

Ciceronele şopti un cuvânt misterios la urechea portarului.

— Cu neputinţă, dragul meu, cu neputinţă, răspunse acesta. Am ordin să nu las absolut pe nimeni în seara aceasta pe scenă; ordinul e drastic şi azi mai mult decât oricând…

Reprezentaţie extraordinară… Două debuturi.

Portarul se opri, scărpinându-se după ureche, apoi urmă:

— Aşadar, domnul vrea să intre, vrea să intre cu orice chip, nu e aşa? Ar da oricât ca să intre, adăugă el cu un aer viclean, nu e decât un singur mijloc; ar trebui să capete pentru aceasta voia specială a domnului director. Eu mă duc chiar acum să încerc.

Şi vorbind astfel, ridică ochii asupra străinului, care nu pierdea nici el din ochi nici măcar una din mişcările portarului. Văzându-l, acesta făcu un pas înapoi, zăpăcit şi zicând:

— Oh! Oh! Să fie adevărat?

— Sunt tot aşa de mirat ca şi d-ta, domnule, zise străinul şi încep să cred că aerul Romei produce metamorfoze foarte

extraordinare.

— Şi eu… Eu eram într-acest moment convins că aş fi putut fără să mă înşel să-ţi dau numele de Ileus, crezând că rămăseseşi pe teren zdrobit de pumnul viguros al unui nou Ulise.

— Ce e drept şi eu m-am purtat puţin cam ca sărmanul cerşetor pretinzând la mâna Penelopei dumitale, răspunse străinul, dar, ce vrei, dragul meu? O Diană misterioasă, un Esculap binevoitor şi-au adus aminte de mine şi, mulţumită intervenţiei lor, furtuna s-a depărtat de deasupra capului meu. În timpul acestui dialog, ciceronele îşi plimba uimit ochii de la unul la celălalt fără să priceapă înţelesul cuvintelor lor, dar ghicind după gesturile ce le fac că subiectul dialogului trebuie să fie de foarte mare însemnătate.

Străinul observă aceasta.

— Ia seama, domnule, zise el, urmând a vorbi cu portarul, acesta nu e locul potrivit pentru asemenea convorbiri.

— Ai dreptate, am să te duc în odăiţa mea şi voi dovedi că ştiu să uit trecutul. Intră.

Tânărul se despărţi de cicerone şi intră în odăiţa portarului.

— Zău, domnule baron, e foarte curios.

Un personaj faimos din Odiseea, care vrea să gonească pe Ulise din casă, îl provoacă să se bată, se bate, dar care cade turtit de un pumn pe care i-l dă Ulise sub ureche, sfărâmându-i falca

— Ei, domnule Andrea Cavalcanti, ai de gând să mă compromiţi? Nu vezi că mi-am pus titluri în buzunar?

— Socoteam că jucai o comedie, aşa din capriciu, ca şi un oarecare alt membru al familiei dumitale.

— Ah! Din capriciu? Ar fi într-adevăr un capriciu foarte extravagant!

— Istoriseşte-mi aşadar ce ţi s-a întâmplat, dragă domnule Danglars!

— St! Taci odată, nu mă cheamă Danglars. Portarul teatrului Argentina nu poate şi nu trebuie niciodată să se cheme Danglars.

Dar, spune-mi, cum dracul ai putut fugi de agenţii poliţieneşti care trebuiau să te aresteze ca ocnaş, fugit din închisoare, tocmai în momentul când erai să iscăleşti contractul de însurătoare cu Eugenia?

— În cel mai prozaic mod. Îţi voi spune apoi că viaţa mea n-a fost până acum nimic altceva, vorbind sincer, decât o ţesătură ciudată de intrigi, de curse şi de fugi. Dar fuga dumitale, fuga dumitale, domnule baron.

— Afurisit viciu! Exclama Danglars roşu la faţă ca racul şi ştergându-şi sudoarea care-i curgea şiroaie de pe frunte.

— Iertaţi-mă, domnule Danglars.

— Ei, ai dres-o; din rău în mai rău.

— Dar cum trebuie să-ţi zic?

— Ştiu şi eu? Zi-mi cizmă, zi-mi zero; cel care nu mai are bani, nu mai are nici nume.

— Aşadar, eşti ruinat?

— Cu desăvârşire murmură Danglars cu glas stins de n-aş fi dobândit locul acesta de portar, aş fi murit de foame! Da, de foame! Repetă dânsul cu amărăciune.

— Ar fi fost într-adevăr o moarte înspăimântătoare pentru un ilustru baron. Dar cum ai făcut să ajungi la această extremitate?

— Ce? Făcu Danglars, palid şi alb la faţă ca o bucată de pânză.

— Un om a ieşit din adâncimile pământului ori ale marii cu o putere nespus de mare spre a distruge visul meu de fericire…

Benedict tresări fără voie auzind cuvintele lui Danglars.

— Şi cum îl cheamă pe omul acesta? Întrebă el.

— Oh! Exclamă baronul Danglars, aruncând jur împrejur căutări sperioase. E multă vreme de când eu nu mai rostesc acel nume teribil temându-mă ca nu cumva sunetul lui fermecat să-l facă să-mi apară înainte.

— Ce? E cu putinţă să fi ajuns la un asemenea grad de: spaimă! Să fie el oare aşa de îngrozitor? Oh! Urmă Benedict oamenii sunt slabi şi fricoşi!

— Nebunule! Exclamă Danglars, de l-ai cunoaşte. Te-ai retrage speriat dinaintea lui. Mi-ai putea, oare, spune tu cine e, unde e şi de unde a venit contele de Monte-Cristo? Benedict scoase un hohot de râs aşa de ţipător şi de zgomotos, încât bietul portar al teatrului Argentina înmărmuri.

— Am cu dânsul o datorie sfântă! O datorie de sânge. Şi mâna de mort” e deschisă ca să primească plata acestei datorii!

Danglars căscă ochii mari să priceapă însemnătatea cuvintelor acelora, care i se păreau cu toate acestea că conţineau un mister îngrozitor.

— Nu pricep, murmură dânsul.

— Şi cu toate acestea, e un lucru foarte simplu. Pentru care motiv tremuri rostind numele pe care l-a adoptat marinarul Edmond Dantès?

— Ah! Dar de unde ştii?

— Este taina mea. Acum, răspunde-mi.

— Nu e locul bun, pentru Dumnezeu! Zise portarul. Dacă vrei să ştii, voi veni mâine să te văd şi atunci vom putea vorbi. Unde stai?

— La hotelul Pastrini.

— Ah! Ştiu unde este.

— Prea bine. Şi, deocamdată, dacă-ţi trebuiesc ceva bani, adresează-te la mine.

— Cum, adică? Tot mai urmezi să joci rolul prinţului Cavalcanti? Ori tot mai eşti şi acum protejatul contelui de Monte-Cristo? În cazul acesta pe care nu vreau să-l socotesc adevărat, aş face rău să-ţi vorbesc aşa cum fac acum.

— N-ai nici o teamă, domnule. Nu ţi-am spus că am o datorie de sânge cu Edmond Dantès? Nu sunt prinţul

Cavalcanti: eu sunt un hoţ, un bandit, fără nume, fără patrie şi fără Dumnezeu.

— Ah! Ce zici? Strigă Danglars înspăimântat şi ducându-şi într-un mod instinctiv mâinile la buzunare, sări repede înapoi parcă s-ar fi ferit de o lovitură de cuţit.

— Şi unde nădăjduieşti să ajungi, călătorind astfel ca Evreul rătăcitor, adăugă el. Călăuzit de o mână de mort, care se cutremură încă de furie şi de mânie în fundul mormântului său, voi ajunge până la Edmond Dantès.

Ei, dragă domnule Andrea. Ştii dumneata că încep a crede că ţi-ai cam pierdut minţile?

— Foarte mulţumim pentru compliment. Dar deocamdată lasă-mă să mă urc sus, şi, crede-mă pe mine, eu te pot servi şi-ţi Pot fi de ajutor ca să-ţi recapeţi averea. Pot să ţi-o dau chiar şi-ndoită de-i vrea.

— Oh! Da, da. Lasă-mă acum să mă urc sus, pentru că vreau să mă asigur dacă debutantele de astă seară sunt acelea pe care le presupun eu.

— Ah! Cele două dArmily?

— Da; dacă nu mă înşel, d'Armilly era numele profesoarei fiicei dumitale Eugenia.

— Aşa e; dar ce vrei să zici?

— Fiica dumitale avea o patimă specială pentru teatru şi pentru muzică şi acum cred că domnişoara Eugenia stă sus pe scenă tremurând, în momentul în care-ţi vorbesc, înaintea umbrei lui Ninu.

— Oh! E încă prea devreme; abia s-a început.

— Bine. Ceea ce mi-ai spus, mă confirmă în bănuielile mele cu privire la cele două d'Armilly. Te felicit sincer, domnule, de interesul ce are fiica dumitale ca să ridice la loc averea ce ţi-a fost furată.

Danglars oftă.

— Aşadar, ne-am înţeles; mâine, domnule baron Danglars; cred că nu vei uita că trebuie să ne întâlnim la palatul meşterului Pastrini, via del Corso.

Şi, rostind aceste cuvinte, Benedict plecă, lăsând pe bietul portar foarte mirat şi adânc convins că va afla de la dânsul lucruri de cea mai mare însemnătate cu privire la Edmond Dantès.

Capitolul VII Găurile din cortină.

Pe când scena pe care o istorisirăm se petrecea în odăiţa portarului, cele două prietene d'Armilly se pregăteau de debutul lor şi, strângându-se una pe alta de braţ, se preumblau pe scenă.

— Cred că trebuie să fie foarte multă lume şi că teatrul e plin de tot, murmură Luiza. În curând are să se ridice cortina şi avem să ne întâlnim iarăşi aici, în faţa publicului, sub ochii tuturora.

— Ai dreptate, Luizo; şi eu ca şi tine, simt nişte fiori trecând prin trupul meu; mi-e frică; într-un asemenea moment, cu neputinţă să nu tremuri; totuşi, sunt hotărât convinsă ca nu-mi va lipsi curajul şi că voi uita tot ce n-are a face cu Semiramis. Şi-mi va fi cu atât mai lesne lucrul acesta cu cât Arsac este tocmai Luiza mea iubită, tu vei fi, prietenă, îngerul meu păzitor; noi ne vom ocroti, ne vom sprijini reciproc. Dar ia spune-mi, îţi aduci aminte de un lucru foarte ciudat care s-a repetat de mai multe ori? Prima seară când am venit aici la repetiţie n-ai observat pe un om care a venit să ne deschidă loja şi care îndată ce ne-a văzut, a fugit ţipând…?

— Negreşit şi bine că spuseşi, îmi aduc aminte.

— Omul acela e portarul teatrului; şi, a doua seară, pe când eram în loja mea, am auzit un dialog care mi s-a părut interesant şi pe care ţi-l voi repeta aproape întocmai, pentru că mi-l aduc aminte bine.

— Când domnişoara Eugenia va ieşi din lojă, nu uita să-i ceri cheia, de va uita să ţi-o dea.

— Nu voi face niciodată aceasta.

— De ce?

— Am motivele mele.

— Dar, totuşi cheile îţi sunt încredinţate dumitale şi astfel nu-ţi faci datoria.

— Voi cere orice cheie vei vroi, afară de aceea.

— Ah! Aşadar, nu vrei să vorbeşti cu domnişoara Eugenia d'Armilly?

— Dar această domnişoară Eugenia d'Armilly m-a cunoscut la Paris într-o poziţie, alta decât cea de acum şi nu mi-ar plăcea ca…”

— Dialogul fu întrerupt urmă Eugenia şi de atunci n-am uitat o singură dată să duc cheia în odaia portarului. Ei bine, când eu trec şi pun cheia pe masă, aud totdeauna un zgomot mare, pricinuit desigur de graba cu care portarul se ascunde de ochii mei.

— Dar cum îl cheamă?

— Oh! Are un nume comun, Iosif. Dar, se poate prea bine ca să-l cheme altfel.

— Să fie oare bietul prinţ Cavalcanti, care era să devină bărbatul tău, de nu i se da pe faţă minciuna? Întrebă Luiza.

— Ce idee! Acum el trebuie să fie ghilotinat pentru omucidere apoi, omul care se ascunde de mine mi-a părut mult mai bătrân, când l-am văzut, aşa, în treacăt, întâia dată; mai scund, mai gras…

— Să fim cu luare aminte, Eugenio, poate să fie vreun om trimis de familia ta.

— Oh! Eu nu mă tem de nimic… Dar, ia te uită, Luizo… Mi se pare că cunosc pe doamna aceea care intră în momentul acesta în loja numărul patru din rândul întâi, zise Eugenia care aruncase o privire în sală printr-una din găurile cortinei.

— Oh! Făcu speriată Luiza uitându-se la loja ce i se indicase.

— Ce este? Întrebă Eugenia.

— Doamna aceea, urmă Luiza, îngălbenind la faţă. Doamna aceea este… Da., da… Oh! Doamne, Dumnezeule! Poate m-am amăgit, dă-mi binoclul tău ca să mă uit mai bine, Eugenio.

Eugenia scoase din buzunar cutiuţa în care se afla elegantul ei binoclu şi-l dete prietenei. Aceastal luă şi-l îndreptă spre loja numărul 4.

— Eugenio, ai tu într-adevăr o tărie de suflet nebiruită, iată un prilej de a o dovedi. Uită-te.

Eugenia se uită, pe urmă se dădu înapoi parca ar fi fost izbită de trăsnet, murmurând:

— Mama!

Într-adevăr, Eugenia uitându-se la loja aceea, nu putu deocamdată deosebi bine figura doamnei Danglars care părea ocupată să vorbească cu cineva care o asculta ascuns la spatele ei. Dar necunoscutul cu care dânsa vorbea ieşise din lojă şi doamna Danglars era cu faţa întoarsă spre scenă în momentul când Eugenia o examina cu binoclul.

Şuierătura directorului de scenă se auzi între culise, spre a înştiinţa pe actori să se pregătească.

— Ai auzit, Luizo? Întrebă Eugenia. Curaj, haidem în loja noastră şi când vei avea pe umeri mantia reginei Asirienilor, fii sigură că nu va mai fi nimeni, nici în lojă nici la parter, care să-mi preocupe mintea.

Dacă într-acel moment s-ar fi ridicat cortina, publicul ar fi aplaudat desigur gestul inspirat şi sublim al Eugeniei, dar momentul nu venise încă şi publicul presimţea parcă geniul ce era să i se manifesteze, căci făcea să se audă un murmur din cele solemne şi confuze care întovărăşesc totdeauna aşteptarea unui eveniment mare şi care ţine în nerăbdare toate spiritele agitate de mii de felurite simţăminte pe care nici un cuvânt omenesc nu le-ar putea traduce. Murmurul care nu seamănă tocmai rău cu acela al valurilor oceanului, părea să anunţe celor două prietene apropierea biruinţei sau a înfrângerii lor.

Eugenia, strângând mâna tremurândă a Luizei, o duse repede în loja lor a cărei uşă o închise.

— Hai, Luizo, zise ea, pregătindu-se ca să se îmbrace, acum nu mai e vreme să tremuri; adu-ţi aminte numai că de seara aceasta atârna viitorul carierei noastre.

Eugenia da cu atâta sânge rece exemplul curajului, încât Luiza îşi redobândi prezenţa de spirit în curând apoi mai găsea un fel de încurajare şi de siguranţă în obiceiurile italiene care nu osândesc nobila carieră dramatică şi nu aruncă, precum face mai toată Europa, un fel de afurisenie socială asupra tuturor celor care mai mult sau mai puţin ţin de teatru. Cunoscând îngâmfarea deşartă a doamnei baroane Danglars, femeie nobilă şi înrudită cu cele mai însemnate familii aristocratice, îşi închipui lesne ce dureros era să fie pentru dânsa a vedea pe Eugenia apărând pe scenă, în rolul Semiramidei; şi de aceea, se îngălbeni cugetând la blestemele pe care le va arunca asupra ei baroana, care o va învinovăţi de acea hotărâre a fiicei sale în care dânsa aprinsese energica flacără a artei şi care o făcuse să fugă din casa părintească spre a se azvârli în vârtejul unei vieţi, splendidă uneori ce este drept, dar de cele mai multe ori furtunoasă.

Cu toate că, în Italia, cariera teatrală este socotită ca una dintre cele mai onorabile şi se face chiar un fel de cult geniului care ştie străluci” deasupra celorlalţi, nobila baroană Danglars, coborâtoare din familia Servieres, n-ar fi putut niciodată să ierte pe aceea care zisese fiicei sale:

— Eugenio, tu urăşti viaţa din Paris, tu iubeşti libertatea, iubeşti muzica; să plecăm, să mergem a ne face actriţe.

În sfârşit, Rubiconul era trecut.

Eugenia şi Luiza, se strânseră în braţe una pe alta, parcă ar fi vroit să repete cum trebuie să se îmbrăţişeze pe scenă şi în acelaşi timp şuierătura directorului de scenă dădu al doilea semnal care chema pe actori din culise.

Peste câteva minute se ridică cortina.

Eugenia îşi juca rolul cu toată maiestatea şi mândria caracteristică a femeii regine, Semiramis.

Glasul ei limpede, sonor şi puternic, captivă de la început luarea aminte a diletanţilor; când se sfârşi cavatina, triumful ei începuse.

În vremea aceasta, în loja numărul 4 domnea o nespusă agitaţie; un binoclu sta necontenit aţintit asupra figurii Eugeniei şi, din minut în minut mâna care-l ţinea, părea că tremură tot mai convulsiv. Doamna Danglars îşi ştergea faţa palidă cu batista; când cu o mişcare repede se da în fundul lojei; când parcă împinsă de un resort puternic, se pleca înainte, cu gâtul întins, cu ochii pironiţi pe nobila, eleganta şi măreaţa persoană a noii Semiramis; apoi, când templul lui Belu rămase gol şi apăru generosul şi interesantul scit, braţul doamnei Danglars tremură mai tare, pentru că recunoscu, aşa încât să nu se mai poată îndoi, că fizionomia pasionată şi melancolică a lui Areace era aceea a profesoarei fiicei sale Eugenia. Nobila baroană se văzu nevoită a privi pe fiică-sa în rolul Semiramidei şi chinul ei ţinu mai multe ceasuri. Cu obrajii aprinşi de focul mâniei ce o devora, ea nu întârzie să aibă una din crizele acelea nervoase care urmează totdeauna după o mare zguduire morală, îi veni ideea că, spre culmea înjosirii, nu i-ar mai lipsi decât să vadă în seara aceea pe bărbatul său apărând în balet. De douăzeci de ori vru să plece, dar o putere irezistibilă o ţinea locului; şi ea rămase, gâfâind, pe scaunul lojei, până ce se sfârşi reprezentaţia.

În cele din urmă pumnalul lui Arsace se înfipse în pieptul desfrânatei Semiramis care căzu la picioarele fiului său; Baroana scoase atunci un ţipăt; nimic nu mai lipsea, într-adevăr, chinului ei, decât să-şi vadă fiica trântită cu faţa pe scândurile unei scene, în faţa unui întreg popor; dar strigătele de „bravo!” şi aplauzele poporului aceluia înecară ţipetele baroanei care ieşi pe dată din lojă, umilită, furioasă împotriva sa însăşi şi a fiicei sale.

— Da. Murmură ea. Suindu-se în trăsură, un diavol a jurat să mă înjosească, să mă înjosească pretutindeni.

La Paris, mamă a unui ticălos bandit ameninţat de asprimea legilor; la Roma, îmi văd fiica, în vinele căreia curge sângele familiei Servieres, cumpărată de un pumn de aur, servind de spectacol mulţimii… Ah! Cine ştie, cine ştie

dacă într-alt oraş nu-mi voi găsi bărbatul la spatele trăsurii vreunui mitocan îmbogăţit.

Şi lacrimile curgeau şiroaie pe obrajii nobilei baroane. Aşa de mândră şi aşa de îngâmfată.

Cele două prietene excitaseră un entuziasm care ajunsese la delir şi a doua zi primiră de la impresar două cupe admirabile de argint cizelat, foarte frumos lucrate şi de mare preţ.

Capitolul VIII Doi oameni fără nume.

Portarul teatrului Argentina, gândindu-se la foloasele ce-i putea deriva din întâlnirea unui om ca Benedict, se pregăti să meargă la dânsul, la hotelul meşterului Pastrini, cu gândul hotărât de a se folosi, pentru izbutirea ideii, pe care o avusese totdeauna în cap, de a redobândi cu orice preţ şi cu orice mijloc, averea pierdută, de calităţile unui caracter aşa de îndrăzneţ şi care părea să nu se teamă de oameni, deoarece declarase cu o neruşinare fără seamăn, că era hoţ, plastograf şi ucigaş.

Se duse deci cu multă speranţă la Benedict, căruia el îi zicea Andrea.

Benedict trăsese într-adevăr la renumitul hotel al lui Pastrini.

După dejun, luat în toate regulile şi în abundenţă, el chemă pe vicleanul stăpân al stabilimentului.

— Sunt la ordinele dv., excelenţă, zise Pastrini, scoţându-şi şapca de lână de pe cap şi salutând adânc.

Benedict stătu un moment ori două fără să-i spună nimic, apoi aruncă din mână ziarul pe care se prefăcea că îl citeşte, îl măsură pe italian de sus până jos cu privirea lui cruntă şi sinistră.

— Meştere Pastrini, începu dânsul, apartamentul acesta nu-mi place.

— Oh! Oh! Şi pentru ce excelenţă?

— Pentru ce? Ah! Vrei să ştii şi pentru ce, meştere Pastrini? Pentru că nu pot dormi în tihnă.

Italianul se tulbură. Benedict urmă:

— Cine stă sub odaia aceasta?

— Ah! Un tânăr, bolnav de tot, care, pe câte mi-a spus servitorul său, călătoreşte ca să se vindece de o apatie morală. Va asigur ca el e un om de minune, deşi încă nu am avut norocul să-i aud glasul; stă de o lună în Roma şi încă n-a ieşit, cred, de trei ori şi vine totdeauna acasă la ceasuri cinstite şi cuviincioase.

— Şi eu spun că minţi meştere Pastrini. Pricepi? Minţi.

— Eu, excelenţă! Zise hotelierul, silindu-se a-şi juca înainte rolul său de perfectă nevinovăţie.

— Hai, sfârşeşte cu ipocrizia! Pe mine nu mă poţi amăgi. Bolnavul tău, care a venit aici ca să se distreze de o boală morală, s-a întors acasă mai târziu decât un ceas de dimineaţă şi nu numai atât: a strigat, a făcut gălăgie, a blestemat până la două, fără să se gândească la vecini, parcă ei nici n-ar fi fost pe lume.

— Zău!

— Hai, hai! Pe urmă a plecat iarăşi şi când s-a întors băteau patru ceasuri de dimineaţă.

— Aşa este, excelenţă, răspunse Pastrini cu o mai mare siguranţă, am văzut şi eu toate astea, dar ce vreţi? Cred că din când în când are atacuri nervoase pentru care medicii i-au recomandat să iasă îndată din casă, când îi vine la orice oră, noapte ori ziua şi negreşit, fiindcă ar tulbura prea mult pe vecini. Dar puteţi fi liniştit, excelenţă; servitorul lui m-a asigurat că atacurile vin din an în an.

Benedict zâmbi batjocoritor şi aruncă o privire piezişa meşterului Pastrini.

— Eu nu prea am încredere în atacurile acestea şi mai curând aş crede că tânărul bolnav e un individ care „atacă” mai curând pe alţii decât să fie el atacat. Ia seama, meştere Pastrini, a fugit de curând din Franţa un om care face tot soiul de crime: seduce, omoară, fură şi nu respectă nici copiii, nici bătrânii, nici fete, nici biserici, nici mormintele chiar.

— Sfântă Fecioară! Ce-mi spuneţi, excelenţă! Exclamă meşterul Pastrini, căscând ochii mari. Oh! Dar acela trebuie să fie imens de bogat.

— Se zice că are milioane şi că le ţine ascunse într-un loc necunoscut, unde nu ajunge razele soarelui şi împresurat de apă nesănătoasă.

— Dar, excelenţă, vecinul dumneavoastră nu pare să aibă nici douăzeci şi trei de ani şi, pe urmă e aşa de subţirel, aşa de galben, că de l-aţi vedea o singură dată, bănuielile dumneavoastră ar pieri.

— Subţirel şi galben.

— Galben, galben, tocmai, nu; dar foarte palid. Benedict se sculă foarte tulburat şi se plimbă cu paşi mari, frecându-şi mâinile prin păr şi suflând greu ca şi cum l-ar fi înăbuşit căldura.

— Oh! Văd, trebuie neapărat să plec de la hotelul dumitale. Meştere Pastrini.

— De ce, excelenţă? Ce vă lipseşte? Nu sunteţi servit bine.

— Te atenţionez spunându-ţi că clientul de la etajul întâi mă supără. Ai urechi şi n-auzi, ochi şi nu vezi.

— În cele din urmă, ce este, excelenţă? Ce vreţi să ziceţi? Întrebă Pastrini, care începea să dea oarecare atenţie observaţiilor lui Benedict.

— Bine, am să-ţi explic tot. Există în lume o fiinţă care vine nu se ştie din ce loc, care e fiul nu se ştie al cui, o fiinţă pe care mulţi o socotesc născută şi produsă de noroiul încălzit de razele soarelui, după cum materialiştii afirmă că s-a procreat întâiul om. Fiinţa de care vorbesc a studiat în vreo peşteră, ca aceea de la Cuma, arta de a prezice viitorul şi de a face rău oamenilor şi a găsit secretul de a-şi schimba pielea ca şarpele, ca să-şi ajungă mai lesne scopul.

Aceasta nu mă miră, pentru că se zice că chimia este o ştiinţă miraculoasă; cu chipul acesta, răufăcătorul acela se înfăţişează sub diferite aspecte după locul unde se află şi după oamenii cu care stă în relaţii. Uneori e un popă bătrân şi gârbov, încovoiat de ani, care şopteşte cuvinte sfinte la

urechea acelora pe care vrea să-i ispitească; alteori e un lord original şi flegmatic, încăpăţânat ca un catâr; alteori îşi zice conte şi se înfăţişează ca cel mai-desăvârşit şi mai bogat cavaler de pe pământ.

Omul acesta este în genere cunoscut sub numele de contele de Monte Cristo.

— Ah! Exclamă Pastrini făcând o săritură înapoi şi schimbându-se la faţă.

— Ce! Ce! L-ai văzut cumva? Întrebă Benedict.

— Spuneţi înainte, spuneţi înainte, excelenţă.

— Prea bine! Ţi-am spus că hoţul, plastograful, sacrilegiul, ucigaşul se numeşte Monte-Cristo, urmă Benedict, fără să-şi dezlipească ochii de pe Pastrini, a cărui fizionomie manifesta tulburarea ce-i agita spiritul, în urma uimitoarelor coincidenţe, pe care le vedea în această povestire în unele istorii din trecut.

Acest om care, prin imensitatea bogăţiilor sale şi prin puterea ce i se atribuieşte, e socotit mult mai mare decât ceilalţi oameni, a abuzat de tot şi de toţi şi acum e urmărit de urgia dreptăţii pământeşti. A luat nu de mult la Paris numele de Benedict şi şi-a zis pe urmă prinţul Cavalcanti; a fugit din închisoare, omorându-şi paznicul, apoi s-a dus la un cimitir zis Pe-re-Lachaise, şi, amăgind pe paznic, a profanat mormântul unei familii nobile, furând nişte giuvaeruri cu care erau împodobite cadavrele. Şi iată că acum, schimbându-şi forma, adică luând o altă înfăţişare, a fugit din Franţa… Pornind, se pare spre Italia unde, cum se spune, are relaţii secrete şi ticăloase.

Meşterul Pastrini era îngrozit, pentru că în alte vremuri stătuse în hotelul lui un domn care-şi zicea conte de Monte-Cristo. Totuşi îndrăzni să pună vreo câteva întrebări:

— În cazul acesta, nu urmăresc pe vrăjitor?

— Nădăjduiesc că toate farmecele lui nu-i vor fi de nici un folos şi că va fi recunoscut. Sunt oameni răspândiţi în toată Europa, plătiţi de guvernul francez şi destul de capabili de-al răsturna de pe piedestalul său înalt…

Benedict făcu un gest expresiv, ca şi cum ar fi adăugat: meştere Pastrini, fii cu luare aminte la străinii de la etajul întâi, caută să afli cine sunt şi fii cu pază şi prudent. Te poţi duce.

— Şi eu sunt unul.

— Plecând de la mine, urmă el.

Italianul ieşi tulburat şi tremurând, zicând că nu s-ar mai numi Pastrini de n-ar afla chiar în ziua aceea tot adevărul în privinţa a tot ce i se spusese despre tânărul bolnav, căruia îi dăduse apartamentul de la etajul întâi.

— Oh! Murmură el printre dinţi, mi s-a părut mie totdeauna că contele de Monte-Cristo cu amanta lui greacă şi cu sclavul lui negru, avea un aer extraordinar. Sângele rece cu care vedea omorându-se osândiţi… Căldura cu care discuta pe când ei scoteau ţipete de agonie şi mai ales îndrăzneala cu care se cobora, cum se spune în culcuşul lui Luigi Vampa, banditul… Nu erau lucruri fireşti. Eh! Zică-se orice: adevărul e că dreptatea lui Dumnezeu e desăvârşită şi că omul, oricât ar fi de puternic, nu poate scăpa multă vreme de dânsa.

Pe când Pastrini făcea reflecţiile acestea filosofice, Benedict se plimba prin odaia lui în lung şi în lat, frecându-şi mâinile cu un aer foarte mulţumit zicând:

— Ei, toate vor merge foarte bine. Discreditând pe omul acesta în spiritul lui Pastrini, am făcut ceva de minune, pentru că sunt sigur că în curând toată Roma va şti ce am vorbit. Apoi, voi izbuti să aflu cine este misteriosul meu vecin de la etajul întâi şi voi depărta de la mine ochii justiţiei, dacă i-ar veni cumva ideea să mă urmărească până aici. Oh! Voi smulge dinţii balaurului care a mâncat bătrâni, copii şi fecioare spre a-şi satisface ura lui cea monstruoasă.

„Edmont Dantès! Edmond Dantès! Când sub falsul nume de lord Wilmore ai venit să mă scoţi din temniţa de la Toulon, ai fi putut să faci din mine un om de treabă; dar m-am amestecat în drama ta infernală; mi-ai smuls masca în

momentul în care, încrezându-mă în tine, mă credeam în culmea fericirii…!

Ah! Îţi trebuia un prinţ Cavalcanti pentru săvârşirea unui plan misterios pe care numai tu îl cunoşteai şi de aceea ţi-ai aruncat ochii pe sărmanul ocnaş de la Toulon care, resemnat, îşi făcea osânda. Fii blestemat! O răzbunare neîndurată te va urmări pretutindeni. Da, pretutindeni mă voi ţine de paşii tăi. Da. Pretutindeni, întocmai cum călăul îşi urmăreşte victima. Deja în inima mea nu mai sunt simţăminte de umanitate care să mă poată opri; îmi stau înaintea minţii cuvintele tatălui meu care striga răzbunare împotriva călăului crud şi fără milă care, la sfârşitul unei opere afurisite de cruzime, se duse să-şi privească victima şi să-i nimicească judecata dreaptă cu râsul lui satanic.

Oh! O familie întreagă nimicită pentru a te răzbuna pe un singur om, e prea mult!

Unde-ţi era religia ta, Dumnezeul tău?… Acolo unde este religia mea, unde este Dumnezeul meu… În vreun colţ al cerului sau al iadului… În sufletul meu nu mai e loc decât pentru o nespusă dorinţă de răzbunare; odinioară mă împingea ambiţia, acum sunt însetat numai de sângele tău.

Edmond Dantès, tu mi-ai dat exemplul; tu vei plânge într-o zi fapta mâinilor tale”.

Peste câteva minute Pastrini reveni anunţând vizita unui individ care nu vroia să-şi spună numele.

Benedict zâmbi de acel scrupul şi dădu ordin ca misteriosul vizitator să fie introdus în apartamentul său.

— Bun! Mormăi în sine Pastrini primeşte oameni fără nume, ceea ce înseamnă că, să mă ia dracul, el nu e altceva decât un spion al guvernului francez însărcinat să urmărească pe faimosul vrăjitor.

Făcând reflecţia aceasta, chemă pe portarul teatrului Argentina şi-l introduse în apartamentul ocupat de Benedict.

— Şi pentru ce-ţi ascunzi numele, dragă baroane Danglars? Îl întrebă acesta, aşa încât să-I audă hotelierul,

care asculta la uşă.
— Baron! Murmură Pastrini, uimit… Ah! Asta înseamnă mult! Un baron travestit! Iată ceva curios de tot! Să ne retragem; nu vreau să mi se bănuiască curiozitatea, adăugă el, pornind gânditor de acolo.
În timpul acesta, portarul teatrului Argentina rămase înmărmurit, cu gura căscată şi cu ochii pironiţi pe Benedict, parcă se temea să zică vreo vorbă de frică să nu-i dea prilej de a repeta numele de Danglars şi titlul de baron.
— Dragă domnule, urmă Benedict, pari a fi rămas uimit, de ecoul numelui şi titlului dumitale?
— Nu ţi-am spus aproape îndeajuns că titlurile n-au nimic a face cu mine? Ia spune-mi, ai fi foarte mulţumit dumneata să-ţi zic eu prinţ Cavalcanti?
— Acesta nu mi-a fost numele meu niciodată.
— Cum?
— Am luat parte cu dânsul într-o comedie a lui Monte-Cristo.
— Monte-Cristo, întrerupse Danglars cu ciudă şi cu frică totodată, adăugând apoi îndată: tocmai din pricina lui n-am eu nume.
— Ca şi mine.
— Ce, nu ai nume? Nu te cheamă Andrea?
— Nu.
— Nu înţeleg. Atunci cum se face că ai venit la Roma? Cum ai dobândit un paşaport?
— Într-un mod foarte simplu. Am în puterea mea nişte moaşte furate contelui de Monte-Cristo cu ajutorul cărora capăt tot ce vreau: este secretul care-l ridica mai presus de ceilalţi oameni, care-i da putere să-i nimicească spre a se răzbuna pe dânşii.
— Ce-mi tot povesteşti? Nădăjduiesc că n-ai să-mi spui că există vreo baghetă magică.
— Nu, negreşit; moaştele mele sunt cu totul altceva şi nu e nici o asemănare între dânsele şi baghetele magice. Iată-le.

Şi vorbind astfel, Benedict deschise o lădiţă şi Danglars se dădu înapoi palid ca un mort la faţă şi murmurând cu groază:

— Mâna unui cadavru!

— Taci, nenorocitule! Urmă Benedict, închizând lădiţa şi punând-o într-un loc secret. Mâna aceasta mă călăuzeşte spre un loc anumit unde neapărat trebuie să ajung într-o zi. Ei bine. Acum după ce-mi cunoşti moaştele, cere ce vrei.

— Ce? Ce vrei să zici? Vorbeşti serios? Întrebă Danglars căscând ochii mari.

— N-ai auzit? Zise Benedict stând pe un scaun şi aprinzând o ţigare.

— Atunci trebuie ca să-ţi istorisesc tot ce mi s-a întâmplat, pentru că altminteri nu m-ai putea pricepe.

— Îţi pierzi vremea degeaba, răspunse Benedict, te văd sărac şi pe cât se pare, nu eşti în bună înţelegere cu familia dumitale. Îmi fac deci o idee perfectă despre tot ce s-a întâmplat.

— Ce, d-ta?

— Şi de ce nu? La Paris erai un om înzestrat cu multe calităţi sociale. Fără îndoială, vei fi avut încurcături în treburile financiare şi, făcând bine socotelile, ai observat că nu-ţi mai rămânea nimic decât să zici un adio melancolic nevestei, cum îl zisese cu câteva zile mai înainte fiica dumitale, curajoasa Eugenia. E lucru foarte simplu.

— Tocmai, reluă Danglars cu mare sânge rece şi cu o îndrăzneală sfruntată, ceea ce am făcut eu, ar fi făcut oricare altul în locul meu. Însă nu ştiu restul, în împrejurimile Romei am fost prins şi jefuit de tot ce aveam, de o bandă de tâlhari de drumul mare, al cărei cap mi s-a părut că era tocmai contele de Monte-Cristo şi am rămas sărac întocmai ca Iov.

— Ei, dragă; astea-s basme, basme de spus seara la copii.

Edmond Dantès n-avea nevoie să fure; era prea bogat pentru ca să întrebuinţeze acest mijloc onorabil de a-şi apropia averea altuia. Mai curând îmi vine să cred că avea

de regulat cu dumneata vreo socoteală întârziată de bani ori de acţiuni, zise Benedict, uitându-se drept în ochii lui Danglars şi spionându-i toate mişcările.

— Văd că eşti un om ciudat, pentru că ai darul să ghiceşti lucrurile pe care cineva nu vrea să ţi le destăinuiască, răspunse Danglars. Este tocmai aşa cum ai zis. Între mine şi Edmond Dantès era o mică partidă neîncheiată încă. Dar, acum toate lucrurile acelea au trecut şi nu mai pot fi îndreptate: mai bine e să nu mai vorbim de ele. Să ne ocupăm de prezent, dacă binevoieşti.

— Cum vrei.

— Cunoşti dumneata cumva vreun secret care să mă poată face să reintru în bunele graţii ale fiicei şi ale nevestei mele? Una e pe cale de a câştiga un munte de aur în cariera ei artistică, cealaltă posedă deja un milion şi jumătate. Şi, îţi poţi închipui că un om ca mine, fără nume şi fără avere, nu poate neglija o familie cu asemenea merite.

— Ah! Eşti un neruşinat meşter şi deştept, pe sufletul meu strigă Benedict cu un hohot zgomotos de râs care făcu pe bietul Danglars să tremure.

— Dar d-ta? Zise el, cu un gest stupid şi brutal.

— Oh! Ai dreptate, foarte mare dreptate şi eu nu sunt altceva decât un nemernic neruşinat; şi aşa voi fi tot restul vieţii răspunse Benedict cu o nespusă nepăsare, aprinzând o altă ţigară şi legănându-se pe picioarele scaunului este singurul mijloc de a trăi bine în lumea aceasta în care virtutea nu ştie unde să se mai ascundă şi rătăceşte zdrenţăroasă de colo până colo fără ca nimeni să cugete a-i da o mână de ajutor.

— Până aici suntem cu desăvârşire de acord, reluă celălalt ticălos dar, să lăsăm filosofia şi să vorbim de ceea ce ne interesează.

— Vrei să trăieşti la un loc cu fiica dumitale? Îl întrerupse Benedict.

— Oh! Nu tocmai, pentru că ea are nişte ciudăţenii care nu-mi prea plac mie. Ar fi mai bine să găsim un expedient

care să mă ducă în braţele nevestei mele. Ce bună, ce minunată femeie! Când am lăsat-o avea un milion şi jumătate; acum geniul ei speculator trebuie să fi îndoit suma, aşa că, azi, posedă trei milioane. Drace! Urmă el, scărpinându-se după ureche, trei milioane! Trei milioane în mâinile mele ar face mai mult decât îndoit în trei ani, îţi garantez eu. Te asigur, dragă domnule, că ne-am mai putea împăca puţin cu viaţa… Şi desigur că noi ne-am putea învoi…

— Ce? Întrerupse Benedict cu mândrie; mi se pare, domnule, că până acum nu ţi-am cerut nimic, ba chiar eu ţi-am oferit…

— Aşadar? Întrebă Danglars tot mai zăpăcit şi fără să priceapă ce însemna acea purtare a lui Benedict.

— Domnule baron.

— Să sfârşim glumele. Nu mai am nici o para frântă, aşadar nu mai sunt baron.

— Vei fi iarăşi în curând, pentru că eu am planul meu şi acolo unde nu poate să ajungă mâna unui muritor…

— Va ajunge mâna lui Dumnezeu.

Benedict se porni pe un hohot de râs batjocoritor şi dispreţuitor.

— Prietene, am auzit pe mulţi oameni batjocorind pe Dumnezeu, aşa că sunt mai mult decât dispus să mă îndoiesc de existenţa lui. Eu voiam să zic că unde nu ajunge mâna unui martor, va ajunge aceea a unui mort.

Danglars se înfiora, murmurând:

— Nu trebuie să glumeşti cu morţii.

— Ah, eşti fricos şi superstiţios! Atunci nu vom mai face nimic.

— Dimpotrivă, te asigur că ne vom înţelege de minune.

— Dar jură-mi că, oriunde vei fi, de vei primi un ordin al meu, îl vei executa fără să te codeşti:

— Asta e cam mult.

— Pe sufletul meu! Ai face şi pe un sfânt să-şi piardă răbdarea şi nu ştiu ce mă opreşte să te tratez ca pe un

nerod ce eşti.
— Domnule, exclamă baronul, gesticulând ca un om căruia îi este fricã.
Benedict îl măsură din ochi de sus până jos cu o nespusă mândrie.
Danglars coborî ochii.
— Hai, fă-ţi curaj urmă Benedict, vrei ori nu vrei? Hotărăşte-te ca să sfârşim odată.
— Bine. Şi cât timp va trebui să aştept?
— Cincisprezece zile.
— Ah! Şi acum jură-mi fidelitate şi supunere
— Pe ce?
— Pe Mâna de Mort, răspunse Benedict, deschizând cufăraşul în care se afla mâna lui Villefort.
Danglars îşi făcu silă şi întinzând mâna dreaptă rosti cu glas stins cuvântul sacramental:
— Jur!
Capitolul IX Spionii francezi.
Meşterul Pastrini era prudent şi ca toţi cei de profesia lui, avea slăbiciunea să fie curios în cel mai mare grad. De aceea când văzu ieşind vizitatorul din apartamentul călătorului francez, chemă un servitor şi arătându-l pe misteriosul baron, îi recomandă să-l urmărească până va afla unde stă.
Servitorul, viclean, ca o vulpe, îşi îndeplini admirabil sarcina ce i se dase, aşa că bietul baron ruinat nu mai putu face nici un pas fără ca Pastrini sa nu fie pe dată informat.
După ce luase măsura aceea, el făcu semn unui om care se plimba de câteva ceasuri în sus şi în jos pe dinaintea hotelului; acest om observând semnalul lui Pastrini, înfăşurându-se bine în manta, îşi afundă pălăria pe ochi şi merse într-o odaie unde se afla biroul meşterului Pastrini.
Noul sosit se aşează pe un scaun, îşi aruncă într-un colţ mantaua, îşi scoase pălăria şi se pregăti să aştepte; apoi scoase din buzunar nişte mătănii şi, pe când le învârtea printre degete, rosti câteva rugăciuni.

— Ei! Prietene Peppine, zise Pastrini, intrând în cabinet, a cărui uşă o închise cu mare luare aminte.

— Pe sfânta Fecioară! Exclamă Peppino ţinând necontenit în mână mătăniile, numele meu aici e cunoscut, e prea cunoscut, chiar pentru ca să fie bine şi necesar să-l ţipi cu glas aşa de ascuţit!

— Aşa e, aşa e; dar ce vrei? M-au zăpăcit bucuria, plăcerea… Răspunse Pastrini.

— Şi pentru ce plăcerea aceasta? Pentru ce bucuria aceasta?! Îl întrebă Peppino.

— Am să-ţi spun.

„Îţi aduci aminte de cearta pe care am avut-o amândoi, când; acel ticălos, acel viclean, acel vrăjitor, acel antropofag numit. Monte-Cristo…”

— St! Mai încet, meştere Pastrini ori se vor încurca din nou iţele, răspunse Peppino, încruntându-şi sprâncenele.

„Când vorbeşti de protectorul nostru, de mântuitorul nostru, nu uita că trebuie să zici domnul de Monte-Cristo de vrei să rămânem prieteni. Pricepi? Monseniorul mi-a scăpat viaţa căpătând de la Sfântul Părinte graţierea mea, când eu deja pusesem un picior pe scara spânzurătoarei.

A scăpat apoi şi pe scumpul meu Luigi Vampa, în loc să-l dea, cu cei mai buni dintre colegii săi, poliţiei”, atunci când întâmplarea i-l dase în mână; trebuie deci să înţelegi că nici eu, nici Luigi Vampa şi niciunul dintre ceilalţi tovarăşi ai noştri, nu vom da voie unuia ca tine să nu respecte cum se cade pe domnul conte”.

— Ei! Ei! Ia te uită! Păcat că au ieşit din modă coroanele Capitoliului, că ai dobândi una ca orator. Apoi ce-ţi pasă ce cuget eu despre contele tău de Monte-Cristo, deoarece, în cele din urmă, mă necăjesc pentru dânsul?

— Pentru dânsul? Întrebă ironic Peppino.

— Negreşit, adăugă Pastrini, cu un aer foarte important. Să ştii că în Franţa contele tău e foarte bine văzut, aşa că agenţi de-ai guvernului francez îl urmăresc până aici.

— Asemenea treburi spune-le altora îl întrerupse Peppino el are destui bani ca să-şi cumpere toleranţa universală de la Dardanele până la Maeelan

— Aşa e; dar vezi că-l pierd faptele lui cele bune; sunt unele lucruri pe care guvernele nu le pot îngădui.

— Adică? Pastrini, explică-te.

— De pildă, să te desfătezi ucigând lumea, despărţind pe bărbat de nevastă, făcând intrigi peste intrigi, săvârşind ticăloşii, ce mai ştiu… Ia spune-mi, îţi par fapte bune? Ştiu bine că vorbesc cu un bandit roman; dar orice lucru îşi are marginile sale şi de pildă tu n-ai avut încă cutezanţa obraznică de a intra în mormânt ca să insulţi pe morţi şi să le tulburi liniştea eternă! Trăieşti în catacombele lui san Sebastian, dar de mii de ori mi-ai spus că respecţi oasele morţilor care se mai odihnesc acolo.

— Oh! Pe Sfânta Fecioară! Cu morţii nu se glumeşte.

— Negreşit, tu şi altul ca tine puteţi face orice oamenilor vii, pentru că în cele din urmă, sunt vii şi Dumnezeu te va ierta pentru o mică penitenţă; dar să râzi de morţi, să-i insulţi, când ei nu se mai pot răzbuna, când ştim că sufletul lor îşi dau seama de faptele lor în cer ori în iad, e o mârşăvie mare, nu-i aşa, Peppino?

— Negreşit, răspunse banditul, vii n-au de-a face cu morţii, decât ca să-i îngroape! Pe urmă cadavrul e al pământului, după cum sufletul e al lui Dumnezeu. Ei bine, Pastrini, sfârşeşte. Ai zis aşadar că domnul conte de Monte-Cristo e urmărit de guvernul francez? E adevărat?

— Aşa de adevărat că, spre a scăpa de agenţi, s-a văzut nevoit să-şi schimbe forma şi numele.

— Ho! Ai început sa le spui prea groase! Urlă Peppino, cum e cu putinţă ca un om să-şi schimbe forma?

— Ah! Ştiinţa e foarte puternică răspunse Pastrini. Parcă a creat-o dracul pentru a ispiti pe oameni şi a-i pierde în momentul când au deşertăciunea de-a crede că ştiinţa lor îi face puternici şi mintoşi cât şi Dumnezeu. Ei bine, contele tău de Monte-Cristo e unul din cei care au deşertăciunea

aceasta, pentru că întemeiat numai pe judecata sa a vrut să propună şi să dispună ca şi cum ar fi avut totodată şi existenţa de om şi existenţa de Dumnezeu. Şi cugeţi tu că guvernul nostru va lasă în pace pe un individ de soiul acesta? În momentul acesta agenţii francezi trebuie să se fi învoit cu guvernul nostru şi mâine faimosul semizeu se va vedea urmărit, nu numai în Roma, ci în toată Italia.

— Dar nu mi-ai spus că şi-a schimbat forma şi numele? Întrebă Peppino, care începea să creadă istoriile pe care i le spunea hotelierul. Cum vor putea să-l recunoască agenţii francezi, devreme ce el şi-a schimbat forma?

Pastrini zâmbi de milă ca unul ce iartă orbirea altuia.

— Prietene Peppino, răspunse el, bătându-l pe umăr, aici, în casa mea este unul dintre aceşti agenţi francezi şi acest agent bănuieşte mult pe un personaj misterios care se găseşte aici.

— Ce zici? Domnul conte e la Roma? Strigă iute Peppino.

— Ce conte, dragul meu? Nu ţi-am spus că nu e nici un conte de Monte-Cristo; dar că el e un vrăjitor misterios, pe care-l caută tribunalele?

— Ah! Şi tu crezi? Tu! Murmură Peppino dând din cap cu neîncredere pentru că vorba vrăjitor n-avea absolut nici un înţeles pentru dânsul.

— Vezi bine, răspunse Pastrini. Cred cum cred în Dumnezeu. Oh! De-ai fi văzut pe oaspetele meu, galben, scund slab, subţirel, totdeauna înfăşurat într-o manta largă, ferindu-se de a da ochi cu mine şi cu toţi… Şi mai ales locuind în acelaş apartament în care a stat şi contele!

— Şi plăteşte ca şi dânsul?

— Ei! Nici o para mai puţin. Aşa, că-l servesc cu respect şi-i îndeplinesc toate capriciile.

Peppino stătu un moment pe gânduri, apoi, ca şi cum ar fi luat o hotărâre, zise:

— Ai fi tu aşa de treabă, încât să-mi arăţi pe misteriosul locatar al apartamentului ocupat de d-nul conte?

— Ah! Exclamă hotelierul. Şi pentru ce?

— L-aş putea recunoaşte.

— Prietene, ascultă sfatul pe care ţi-l dau eu: devreme ce Luigi Vampa e în cele mai strânse relaţii cu Monte-Cristo, du-te repede, fără zăbavă şi spune-i cum privesc curţile din Europa. Îi vei face un serviciu prietenesc care-l va feri de o surprindere din partea justiţiei, pentru că ştii tot atât de bine cât şi mine că banda lui Luigi Vampa se bucură de toleranţă numai graţie influenţei contelui; şi dacă influenţa aceasta se preface în fum, eu unul n-aş da nici o para frântă pe capul faimosului Luigi Vampa.

— Pastrini, reluă Peppino, ţi-am mai spus că vreau să văd pe oaspetele tău misterios ca să-i ofer ajutorul lui Luigi Vampa. Dacă domnul conte are nevoie de pumnalele noastre, de carabinele noastre ori de ajutorul nostru, îi vom dovedi că suntem tot aceiaşi.

— E mai îndărătnic decât un catâr, răspunse Pastrini, sculându-se ca să aprindă o lumânare. Oaspetele meu nu primeşte pe nimeni. Dacă este într-adevăr contele de Monte-Cristo, trebuie să aibă planurile sale. Aşadar, schimbă-ţi ideea; te poftesc la masă, vei avea vreme să te gândeşti la un alt plan. În acel moment se auzi un zgomot uşor la uşă şi Pastrini făcu un semn lui Peppino care se ascunse pe dată în colţul cel mai întunecos al odăii, răsucindu-şi în mână mătăniile. Pastrini deschise uşa şi văzu pe individul a cărui vizită o aştepta, adică pe omul însărcinat de dânsul să urmărească pe agentul francez.

Acesta îşi făcu datoria cu o fidelitate scrupuloasă şi primi ca răsplată voia de a se duce în bucătăria hotelului, unde se adunau în fiece seară câteva haimanale din care el îşi făcea poliţia sa particulară şi pe care îi hrănea sub pretextul de caritate.

— Pe Dumnezeu! Strigă Peppino, sculându-se şi aruncându-şi repede mantaua pe umeri, îndată ce ieşi spionul.

— Ce e? Întrebă Pastrini, văzând că banditul se pregătea să iasă, nu stai la masă?

— Îţi închipui, nerodule, că atunci când mi se povestesc neghiobii din acelea pe seama mântuitorului meu, am să stau degeaba pentru o masă?… Haidade. Pe mâine; acum am şi eu nişte iepuri de urmărit: agentul francez de pildă.

Şi, pe când vorbea astfel, făcu un gest de hotărâre adâncă, din acelea al căror privilegiu îl au bandiţii romani atunci când se găsesc într-o situaţie anevoioasă şi plecă fără zăbavă din odaia lui Pastrini spre a porni după bietul baron ruinat, portar la teatrul Argentina.

— Ah! Murmură Pastrini văzându-l că pleacă. Am spus eu totdeauna că un om aşa de bogat şi de ciudat ca contele de Monte-Cristo nu putea fi bun creştin cu tot titlul lui. Să aibă ca slugă un nubian mut! De ce trebuia să fie mut feciorul? Când faci numai lucruri permise şi cinstite, în faţa lumii, la ce-ţi trebuieşte o slugă care nu vorbeşte? Apoi amanta lui greacă şi care nu pricepe nici o vorbă, nici italiană, nici franceză, nici engleză! Ş-apoi stă în relaţii cu bandiţii…!

Socot că e mai mult decât trebuie spre a face lumea să se mire şi să vorbească. Eu unul spun, cui vrea să mă audă şi să mă creadă, că acest conte este cel mai rafinat neruşinat, din câţi au fost, sunt şi vor mai fi. De aceea să alergăm repede în apartamentul celuilalt agent francez.

Capitolul X Surprindere.

Pe când Pastrini avea dialogul, pe care l-am raportat, cu Peppino, Benedict se gândise serios la misterul în care parcă vroia să se învăluie vecinul său de la etajul întâi! Apoi, ca şi cum deodată ar fi luat o hotărâre decisivă, se aşează la masă şi-şi pregăti hârtie şi condei ca să scrie.

— Oh! Vreau neapărat să ştiu cine este vecinul meu! Zise el cu un aer triumfător. Planul meu este foarte bun şi prevăd de pe acum că va avea un rezultat din cele mai minunate.

Apoi se apucă să scrie următoarea scrisoare: „Cineva care stimează şi respectă mult pe excelenţa voastră, a aflat că secretul excelenţei voastre e descoperit la Roma. Excelenţa voastră să-mi dea voie a o înştiinţa, pentru că n-aş vroi

pentru nimic în lume ca dV. Să suferiţi cât de puţin din această cauză.

Afecţionat, Conte de Monte-Cristo.”

— Oh! Ce idee bună, uimitoare! Murmură Benedict iscălind scrisoarea cu acel nume ilustru; omul acesta e cunoscut pretutindeni şi de toţi; misteriosul meu vecin va crede înştiinţarea pe care i-o trimit. Dacă vrea să-şi ascundă numele, ce nelinişte, ce spaimă! Dacă nu, va arunca hârtia, tratând ca intrigant pe nobilul senior.

Tocmai atunci se ivi şi Pastrini, care, cu demonstraţiile celui mai smerit respect ceru, mai înainte de a intra, voie lui Benedict.

— Intră, zise acesta pe când închidea scrisoarea.

— Iată biletul pe care mi l-aţi cerut pentru teatrul Argentina, mâine se dă opera Semiramis, în care debutează pentru a doua oară tinerele d'Armilly,.

— Prea bine.

— Excelenţa voastră n-are să-mi dea alte porunci?

— Trebuie să duci îndată scrisoarea aceasta locatarului de la etajul întâi.

— Cum, excelenţă! Dar el nu vrea să primească scrisori.

— Ce, ce? Meştere Pastrini! Pui piedici, când poruncesc eu! Vreau, vreau, mă pricepi? Să-i duci scrisoarea aceasta, pentru că aşa-mi place mie şi fără să mai stai la îndoială

— Mă voi supune, excelenţă, răspunse Pastrini, cu un aer de smerenie ipocrită, după ce-şi aruncă ochii pe plic. Totuşi vă voi spune că n-are adresa… Şi că e lucru rar o scrisoare fără nume. Cum vrei să-l fac să priceapă că lui i-aţi trimis scrisoarea aceasta?

— Ei! Meştere Pastrini, trebuie să-ţi spun că eşti cam tare de cap. Ce fel, n-ai în casa dumitale o foaie de plumb, o bucată de pergament, în sfârşit ceva în care să poţi înveli scrisoarea spre a o introduce în odaia străinului? O cutie cu prăjituri, de pildă!

Meşterul Pastrini dădu din cap, murmurând cu un aer de om neconvins:

— Oh! Ar fi însă un abuz care ar vătăma creditul bucătăriei mele.

— N-ai grijă, bucătarul dumitale nu va spune nici un cuvânt nimănui despre aceasta şi creditul bucătăriei dumitale nu va suferi cât de puţin. Hai, meştere Pastrini, cu scrupulele dumitale ai să mă faci să cred în cele din urmă că ai oarecare relaţii cu acel bucătar misterios; eu, care, după cum ştii, sunt un student care călătoresc spre a mă instrui în bellearte, examinând cu luare aminte monumentele arhitecturii vechi; nu pot să sufăr misterele. M-ai înţeles? Apoi îţi declar că locatarul dumitale nu-mi place mie mult, ş-apoi îl bănuiesc foarte învăţat în chimie şi în fizică experimentală, fără să mai spun că el este unul din cei mai buni arhitecţi din Europa; aşa că sunt bine hotărât să vorbesc cu dânsul. Vreau.

Hai, hai, meştere Pastrini, du-te, norocul ne va ajuta; poate că vei găsi şi dumneata un prilej bun de a vorbi despre treburile dumitale cu un vrăjitor care-ţi poate prezice fără greş ziua şi ceasul morţii.

Meşterul Pastrini, care murea de poftă de-a vorbi cu locatarul său de la etajul întâi, se conformă poruncii lui Benedict şi se însărcina să-i dea scrisoarea.

Să ne întoarcem acum la Peppino şi să-i observăm toate mişcările în casa presupusului agent francez.

Peppino, urmând întocmai indicaţiile căpătate asupra casei unde locuia sărmanul baron ruinat, acum portar la teatrul Argentina, ajunse acolo fără a întâmpina cea mai mică piedică, dar nu fără să se fi dus mai întâi pe la bancherul său; bandiţii romani se înţeleg totdeauna cu câte un cămătar, ca să aibă bani; ca om dibaci în meseria sa, el observă casa şi poarta, ferestrele, tot.

Convingându-se că era cu neputinţă să intre acolo cu sila, recurse la un vicleşug şi bătu în poartă.

Peste câteva minute, se auzi glasul lui Danglars întrebând cine era şi Peppino răspunse:

— Vreau numai să vă dau o scrisoare, excelenţă.

— Oh! Oh! Iată altul care-mi zice excelenţă, cugetă Danglars; şi adăugă cu glas tare:

— Îmi spui că ai să-mi dai o scrisoare şi din partea cui?

— Nu ştiu, excelenţă; tot ce vă pot spune e că vine din Franţa.

— Din Franţa! Repetă Danglars încet şi pe când o sudoare rece îi acoperea fruntea. Desigur, prietene, ai greşit adresa; zise el tare căci cine mi-ar putea-o trimite?

Peppino rămase un moment cam zăpăcit şi neştiind ce să răspundă, totuşi redobândindu-şi iute prezenţa de spirit, zise:

— Un domn care stă la hotelul Pastrini, via del Corso.

— Ah! Ah! Am înţeles, e de la Andrea Cavalcanti cugetă Danglars şi deschise poarta.

Peppino se urcă şi intră în odaia bietului portar al teatrului Argentina, având grijă mai întâi ca să închidă bine poarta din stradă. Pe urmă, băgând mâna în sân, porni repede spre dânsul şi, scoţând un pumnal ascuţit, i-l puse la gât.

— De-i scoate cel mai mic ţipăt, domnule baron, te omor. Surprinderea baronului fu aşa de mare că un moment nici nu putu vorbi. Se îngălbeni teribil şi tremură din tot trupul aşa încât să inspire milă.

— N-ai teamă, domnule baron, îi zise Peppino cu aerul cel mai blând din lume. Asta nu vrea să zică nicidecum că eu am să am cinstea de a te omorî, e numai o mică înştiinţare care nu va fi pusă în faptă dacă dumneata vei binevoi să te convingi că nu trebuie să strigi.

— Ce vrei cu mine? Întrebă Danglars, făcând o uimitoare sforţare asupră-şi ca să-şi biruiască frica.

— Un lucru de nimic, domnule, reluă Peppino. Ştiu tot şi mai ales ştiu pentru ce te afli dumneata la Roma; este însă un alt mic secret pe care aş vroi să-l cumpăr în numele domnului Luigi Vampa, în mâinile căruia d-ta, domnule baron, ai avut deja bunătatea să verşi bagatela de şase milioane de lei.

— Bun! Murmură Danglars care începea să-şi mai vină puţin în fire. Faci o mare greşeală de a confunda verbul „fura”! Cu verbul „vărsa”. Fără de această confundare, ai fi putu spune: domnu Luigi Vampa, ale cărui mâini mi-au furat şase milioane lei.

— Luigi Vampa are cinstea să propună domnului baron cu toată loialitatea şi sinceritatea care-l caracterizează următoarea învoială: Domnul baron îmi va spune numele tovarăşilor săi, îi va aduna la o întrunire foarte secretă, la Coloseu, în mijlocul nopţii şi va primi în schimb o mie de forinţi asupra cărora îi pot da chiar acum o mică arvună.

Discursul său, mai bine-zis propunerea banditului, era cât se poate de extravagantă, mai extravagantă decât cele pe care şi le-ar fi putut închipui cândva baronul de Danglars. Căscă ochii mari şi încercă a se convinge că nu dormea.

— Ce vrei, domnule baron, asta e gramatica noastră, şi-ţi spun drept că voi muri fără să o schimb, pentru că-mi place mai mult decât oricare alta.

Dar să revenim la noi; d-ta, domnule baron, ai suferit acea mică nenorocire din porunca domnului conte de Monte-Cristo, zis altfel şi Simbad marinarul şi cum e firesc lucru nu-i eşti tocmai recunoscător; eu însă nu te învinuiesc pentru aceasta, domnule baron: părerile sunt libere. Cât despre mine, însă, în loc să fiu mânios pe dânsul, m-aş arunca în foc pentru el. Vezi aşadar că noi urmăm căi foarte diferite. Dumneata, negreşit, ai jurat să dobori stejarul; eu, dimpotrivă, să încheiem, domnule baron.

Peppino îl înţelese, ridică în sus braţul făcând să sclipească pumnalul pe când cu mâna stângă sună banii conţinuţi într-o pungă, sunet care produsese asupra inimii nobile a lui Danglars cel mai plăcut efect.

— Domnule, zise el, nu ştiu despre ce vrei să vorbeşti, îmi spui despre tovarăşi! Ai avea bunătatea să mă desluşeşti unde-i am pe acei tovarăşi! Poate că nu ştii că eu acum sunt numai un biet portar la teatrul Argentina, că nu fac afaceri.

— Basme, poveşti, domnule baron; ţi-ai ales rău momentul de a mi le spune. Moneda asta n-are curs. Ştim foarte bine că eşti agentul guvernului francez, că lucrezi la nimicirea contelui de Monte-Cristo…

— Eu, eu! Tot ce ştiu eu despre omul acesta e că el e un fel de mit care seamănă cu dinţii Sibilei Cumana.

— Înainte, domnule baron.

— Ştiu că acest conte de Monte-Cristo a fost victima unui furt considerabil care i-a lăsat afacerile cam încurcate.

Peppino zâmbi, dând din cap.

— Şi ce i-au furat?

— Aur nu, dar ceva foarte ciudat, extraordinar de ciudat; un talisman cu care el dobândea tot ce dorea şi cu care-şi săvârşea negrele sale răzbunări.

— Iacă alta acum, întrerupse Peppino. Şi ce talisman era.

— O mână de mort, răspunse Danglars. Peppino se îngălbeni şi se înfiora.

— Se zice; urmă baronul că pretinsul conte de Monte-Cristo, care a aţâţat atâta vreme admiraţia Europei cu magnificenţa şi cu capriciile lui, a căzut într-o stare ridicolă de când i s-a furat acel talisman şi nu mai ştiu altceva.

Peppino avea şi el multă superstiţie, ca orice om din clasa de jos, superstiţie care formează mai toată religia acestor oameni slabi, pentru care fiece cuvânt din Biblie, fiece mişcare a preotului sunt mistere care se respectă numai din cauza obiceiului moştenit în curs de veacuri.

Peppino, bandit îndrăzneţ şi netemător, care în stare normală ar fi ars cu cel mai mare sânge rece creierii unui om în punga căruia ar fi bănuit că se găsea o monedă de aur, n-ar fi avut curajul să înţepe cu un ac braţul unui cadavru; ba ar fi fost văzut îngenunchind lângă corpul victimei sale şi rostind rugăciuni pentru odihna sufletului mortului.

Faptul că i se spunea, combinat cu vorbele lui Pastrini, produse aşadar o vie impresie asupra lui, impresie care nu

era nicidecum favorabilă contelui de Monte-Cristo, căruia totuşi îi datora viaţa.

Toate simţămintele de simpatie, pe care purtarea acelui om şi nemărginita lui putere le insuflaseră banditului, se stinseră pe dată în inima lui, din momentul când dobândi convingerea că puterea aceea nemărginită avea ca temei un fapt oribil, posesiunea unei mâini de mort, tăiată negreşit, chiar de dânsul cu o îndrăzneală sacrilegică, profanând astfel un mormânt şi tulburând odihna morţilor.

Totuşi, dacă simpatia dispăru, recunoştinţa cu datoriile legate de dânsa rămase şi Peppino jură să scape viaţa contelui după cum contele o scăpase pe a lui.

— Domnule baron, oricât ar fi de ciudat ceea ce dumneata mi-ai istorisit, eu tot stărui în întrebarea pe care ţi-am pus-o cu privire la tovarăşii dumitale.

— Asta-i! Dar cine sunt tovarăşii aceia? Ţi-am spus că nu mă mai ocup de afaceri.

— Domnule, să nu pierdem vremea, reluă banditul. Dacă nu-mi spui ceea ce-ţi cer, te omor.

— Îţi jur că te amăgeşti; ai fost rău informat… Eu n-am nici un gând împotriva contelui de Monte-Cristo.

— Bine! Vreau să te cred, dar atunci spune-mi cine e acela care a furat talismanul acela, şi-ţi voi da ca răsplată o mie de florini.

Răspunsul acesta nu-i displăcu lui Danglars, care se pregăti să spună tot.

— Şi mă pot întemeia pe prudenţa dumitale? Întrebă el

— Da, răspunse Peppino.

— Bine. Adă banii, atunci.

— Drace! Murmură Peppino, numărând banii în mâna lui Danglars, mult te grăbeşti! Gândeşte-te bine, domnule baron, cel puţin. Dacă dumneata nu vei spune adevărul, îţi primejduieşti viaţa. Iaca banii.

— Şi iată adevărul, adăugă Danglars, care fără să se oprească, urmă în chipul următor:

— La hotelul Pastrini, la etajul al doilea, stă un om din Franţa, care posedă talismanul furat, dacă trebuie să-l credem, de la contele de Monte-Cristo. Am văzut chiar cu ochii mei într-un cufăraş de abanos cu brăţări de oţel lustruit, mâna de mort acoperită cu un văl subţire şi am observat într-un deget! Al mâinii aceleia un inel mare de aur pe care mi s-a părut că avea săpat un nume.

Şi baronul se uită lacom la banii pe care-i avea în mână, uimit că aşa de puţine cuvinte, îi produceau aşa de mulţi bani.

— Acum, domnule baron, dacă dumneata vei avea bunăvoinţa să urmezi a mă informa despre posesorul mâinii de mort, eu, Peppino, aghiotantul lui Vampa, îţi făgăduiesc să întregesc suma pe care ai primit-o; dar te prevestesc totodată că cea mai mică minciună, ar fi cauza morţii dumitale.

— Dar eu nu mai ştiu nimic despre omul acesta, te asigur.

— Mâine, poimâine ai putea să ştii…

— Ah! Aşa se poate; învoiala e făcută. Dar unde te voi găsi?

— Nu e necesar, domnule baron, să stabilim un loc de întâlnire, pentru că îndată ce vei afla ceva o vei putea spune fără teamă omului care-ţi va da cuvântul de ordine „fidelitatea lui Vampa şi a lui Peppino”.

— Şi unde voi găsi pe omul acela?

— Pretutindeni.

— Dar banii?

— Îi vei primi din mâna lui.

Apoi banditul îşi luă rămas bun de la Danglars şi plecă mulţumit de convorbirea sa şi convins că lăcomia lui Danglars va fi cel mai bun mijloc de spionaj, într-adevăr, Danglars. Îndată ce dispăru Peppino, îşi frecă mâinile cu bucurie şi începu a crede că norocul, obosit, vroia să-i zâmbească iarăşi.

— Fără îndoială voi face slujba aceasta; îmi place, muncă puţină, greutăţi puţine, bani mulţi, e tocmai o slujbă pentru mine.

Şi luă hotărârea de a se retrage din onorabila funcţie de portar al teatrului Argentina şi legănat de visuri aurite, dezmierdat de cele mai zâmbitoare himere, adormi liniştit şi dormi până dimineaţa, ca şi cum nimic n-ar fi trebuit să-i tulbure nevinovăţia sufletului.

Capitolul XI O vizită neaşteptată.

Doamna Danglars plecase din Paris cu ideea hotărâtă de a părăsi Franţa, pentru că unei femei obişnuită din copilărie, cu luxul, cu eleganţa capitalei, provincia nu-i prezintă nici o atracţie, n-avea nimic care să-i deştepte vreo simpatie, decât poate numai pentru scurtul anotimp al primăverii.

Doamna Danglars nu putea admite putinţa ca ea să ducă o viaţă trândavă şi plicticoasă într-un oraş de mâna a doua. De aceea după ce merse la Lyon, stătu acolo cât timp trebui lui De-bray să vândă palatul ei somptuos din Paris şi să-i trimită un ordin ca să primească banii. Acei bani fură destinaţi cheltuielilor drumului. Şi în urmă, ea se grăbi să iasă din Franţa şi porni cu vaporul spre Roma.

În sfârşit superba cupolă a lui Sf. Petru, desluşindu-se maiestoasă pe cerul albastru al Italiei, se arătă ochilor fermecaţi ai baroanei Danglars, a cărei inimă se deschidea delicios, parcă ar fi renăscut la o altă viaţă.

A doua zi, doamna Danglars sta în hotelul Pastrini, într-un mod cu totul particular care o costă îndoit; acel mod însăşi îi convenea cel puţin pentru toată vremea în care nu era să ştie cu siguranţă dacă bărbatu-său şi fiică-sa se aflau în oraşul acela şi, aflându-se acolo, cu ce se ocupau.

Paşaportul ei era al unui tânăr din familia Servieres, bolnav, care călătorea ca să se distreze. Sub acest nume era cunoscută în hotel, unde se îmbrăca femeieşte numai noaptea ca să se ducă la teatre.

Întâmplarea aduce uneori întâlniri pe care nu le-ar putea naşte nici cel mai îndurat prigonitor. A doua seară după ce ea merse la Argentina, baroana se afla în faţă cu fiică-sa care debuta… Fu, cum am spus, o lovitură de trăsnet pentru dânsa: crezu că era să moară. Şi de aceea, din

momentul acela se hotărî să nu mai calce în acel teatru, în care mândria ei primise o lovitură aşa de teribilă şi a nu mai ieşi din apartamentul său. Acolo, cuprinsă de o mânie şi de o furie neputincioase, recurse la toate expedientele bogatei sale imaginaţii spre a găsi un mijloc de a scoate pe Eugenia din cariera în care intrase. Acest mijloc îi fu insuflat de îngâmfarea ei.

— Mă voi duce, zise, la dânsa, voi vorbi, o voi strivi sub povara ruşinii şi îmi va cădea la picioare ca să-mi ceară iertare.

Îngâmfata baroană se amăgea. Oricum, a doua zi după reprezentaţia Semiramidei sau mai bine zis a doua zi după triumful celor două tinere d'Armilly baroana Danglars se duse la o bătrână în casa căreia luase cu chirie un apartament. Acolo îşi făcu schimbarea din tânăr bolnăvicios într-o femeie frumoasă şi viguroasă, şi, înfăşurându-se într-un şal lung, se sui într-o trăsură elegantă.

— La doamnele d'Armilly, zise ea vizitiului cu un aer plin de dispreţul cel mai îngâmfat.

Trăsura plecă în galop.

Cele două primiseră bogatul dar al impresarului şi ţinându-se cu dragoste de braţe, plângeau de fericire şi de entuziasm când auziră oprindu-se o trăsură şi aproape pe dată sunetul nerăbdător al clopoţelului anunţând o vizită.

— Oh! Nu mă amăgesc, strigă Eugenia. Iată a douăzeci şi patra trăsură…, nici mai mult nici mai puţin. Oh! În cele din urmă treaba aceasta devine plicticoasă, ce zici tu, dragă? Douăzeci şi patru de trăsuri în aceiaşi zi la aceiaşi poartă! Parcă ar sta aici un ministru, un agent din diplomaţia înaltă, ori contele de Monte Cristo? Totuşi, ştiu prea bine cu toţii că tu, tu singură, suava şi duioasa mea prietenă, atragi atâta lume.

Şi vorbind astfel Eugenia acoperea de sărutări pe iubita ei Luiza.

— Oh! Arsace nu va ieşi repede din amintirea romanilor, pentru că ei sunt cunoscători buni; ei au putut preţui mai

bine decât toţi excelenţa metodei tale, inteligenţa acţiunii tale, nobleţea şi inspirata expresie a gestului tău.

— Încet, încet, dragă Eugenio, nu cumva crezi că am făcut mai mare efect decât tine?

— Nu, dar sunt convinsă că fără de tine n-aş fi putut reprezenta cu aceeaşi putere rolul Semiramidei.

— Ei! Ei! Eugenio, îţi faci despre mine o idee care trece peste orice margini; orbirea ta, generozitatea ta nebună te face să-ţi uiţi meritul tău. Aici vezi două coroane, care nu sunt nici mai puţine, nici mai puţin bogate decât ale mele şi aceasta vrea să zică că poporul italian nu face nici o deosebire între noi şi pune, în nepărtinirea sa, într-aceiaşi cumpănă talentul nostru şi-i dă o aceiaşi răsplată.

Eugenia nu răspunse nimic, dar aruncă cu respect şi cu dragoste braţele pe după gâtul profesoarei, prietenei şi tovarăşei sale.

În momentul acela se deschise uşa salonului şi intră o femeie de vârstă mijlocie, guvernanta casei celor două domnişoare d'Armilly.

Capitolul XII Mama şi fiica.

Îndată ce guvernanta intră în salonul unde se aflau Luiza şi Eugenia, aceasta fără să-i dea vreme a spune vreo vorbă, exclamă cu nerăbdare şi cam cu mânie:

— Ce e, Aspasiă? Mi se pare că ţi-am recomandat să nu ne întrerupi niciodată când avem de studiat.

— Iartă-mă răspunse Aspasiă, dar nu e vina mea dacă am venit să vă întrerup. Ştiu că nu vreţi să fiţi tulburate din studii; dar a venit o doamnă franceză abia sosită şi care, cu toate împotrivirile mele, cu toate că i-am spus că n-o veţi primi în momentul acesta, vrea neapărat să vă vorbească.

— Vrea neapărat! Repetă Eugenia mirată de ciudata pretenţie. Ei bine, eu nu vreau.

— Stai, Eugenio, îi zise Luiza. Şi întorcându-se către guvernantă, o întrebă:

— Zici că e o doamnă franceză?

— Da.

— Oh! Repetă Eugenia, dacă socoteşte că nobleţea dă dreptul de a veni în casa noastră când n-avem gust s-o primim se înşeală amarnic! Să-ţi dea, dacă vrea, cartea de vizită va fi deajuns. Du-te, Aspasio şi să nu vii nechemată. Dacă-ţi va da cartea de vizită, pune-o la un loc cu celelalte primite astăzi şi du-le pe toaleta mea. Du-te.

Eugenia rosti această din urmă poruncă cu un ton care n-admitea răspuns.

Şi de aceea Aspasia socoti că nu mai avea ce să facă decât să plece.

Cele două prietene se apropiară de piano-forte şi după câteva preludii, începură să repete faimosul duet din opera Semiramide. Dar întâiele note abia le ieşiseră de pe buze şi spre marea lor mirare, auziră deschizându-se iarăşi uşa şi guvernanta se întoarse.

— Oh! Strigă Eugenia nerăbdătoare, în chipul acesta ne va fi cu desăvârşire imposibil să studiem astăzi. Dragă Aspasio, parcă ţi-ar fi suflat un spirit rău ca să nu ne laşi în pace? Nu cumva ai uitat ce ţi-am spus?

— N-am uitat nimic, domnişoară; dar doamna de care v-am vorbit, a vrut să vă aduc cartea sa de vizită.

— Ah! Din ce în ce mai bine! Exclamă Eugenia. Acum două minute, doamna aceea zicea că vrea neapărat, acum a schimbat adverbul şi vrea acum. Mă aştept ca în curând să intre cu sila… E glumeaţă istoria.

— Ia dă-mi cartea Aspasio, zise Luiza întinzând mâna ca s-o primească.

Aspasia făcu un pas înainte şi dădu cartea de vizită, de carton lustruit, pe care era scris în litere de aur un nume aristocratic de femeie.

— Să fie cu putinţă! Murmură Luiza arătând repede cartea Eugeniei.

— Baroana Danglars! Zise aceasta cu răceală. Să intre, adăugă ea apoi făcând un semn guvernantei care se grăbi să iasă.

— Te-ai îngălbenit, zise Eugenia Luizei. N-ai teamă, dragă şi nu te speria de dojenile şi de mania mamei. Independentă şi liberă, nu voi vroi niciodată să reiau lanţul pe care l-am rupt.

Pe când vorbea astfel, degetele ei, agitate ca de o mişcare convulsivă, alergând pe clapele pianului, scoteau sunete repezi şi viguroase, sub care ea încercă să înăbuşe suspinele care fără voie îi ieşeau din piept.

Luiza, cu capul în jos, gânditoare şi tristă, sta cu ochii pironiţi pe cartea de vizită, care venea să-i tulbure astfel în mijlocul triumfului pacea sufletului. Inima-i bătea puternic şi un oftat lung se unea uneori cu zgomotoasele acorduri ale pianului.

Baroana Danglars intră, îmbrăcată simplu cu o rochie de catifea neagră şi cu o pelerină împodobită cu dantelă pe umeri.

Era din fire palidă; dar în momentul acela, o roşeaţă uşoară-i acoperea obrajii şi-i colora buzele care, contractate dispreţuitor, arătau cât de dureros îi era amărâtă inima.

Eugenia merse înainte-i şi se aplecă cu respect ca să-i sărute mâna; dar doamna Danglars rămase nemişcată şi Eugenia se roşi până în vârful urechilor.

— Ca să izbutesc a te întâlni în Roma, domnişoară, zise în fine baroana, a trebuit să-ţi dau numele de Eugenia d'Armilly; aşadar acum îmi stă înainte Eugenia d'Armilly şi nimeni nu sileşte pe Eugenia d'Armilly să-mi dea această dovadă de respect.

Şi pe când vorbea astfel, doamna Danglars aruncă o căutătură piezişă asupra prietenei fiicei sale, care părea că pricepuse perfect de bine cât erau acele cuvinte de insultătoare pentru dânsa şi apucată de tremur părea o victimă în faţa călăului. Apoi ca să intre în scenă, dând o lecţie fiicei sale, se uită împrejur parcă ar fi căutat un scaun.

— Oh! Stai, doamnă, zise repede Eugenia, dar nu destul de repede pentru ca baroana să n-aibă vremea a zice:

— Nu ştiu dacă actriţele au aceleaşi reguli de bună-cuviinţă ca toată lumea, dar te înştiinţez că n-am obicei să vorbesc în picioare.

Şi la acele cuvinte rostite cu cel mai adânc dispreţ, Eugenia se îngălbeni ca un cadavru, iar Luiza de o constituţie mai nervoasă, se făcu roşie ca o cireaşă.

— Doamnă, reluă Eugenia, care îşi pierduse cu desăvârşire răbdarea şi făcând o sforţare spre a vorbi cu tărie, regulile de bună-cuviinţă ale artistelor sunt acelea ale lumii întregi, mai cu deosebire în Italia, unde trebuie să ştii că aristocraţia artei merge umăr la umăr cu aceea a naşterii.

— Ce fel! Zise îngâmfata baroană cu un zâmbet batjocoritor. Dar eu sunt convinsă că, nu numai merge umăr la umăr, dar îi iese şi înainte cu mult. Oh! Negreşit, aristocraţia dumitale de naştere nu ţi-ar fi procurat o aşa de mare, aşa de firească, aşa de „publică” simpatie. Cu toate acestea, Dumnezeu singur ştie cum s-a putut întâmpla acestea. Foarte des sfaturile rele au asupra celor fără experienţă o înrâurire aşa de mare încât îi târăsc la nebuniile cele mai extravagante.

Baroana aruncă o altă căutătură piezişă Luizei, parcă ar fi vrut să se asigure de efectul cuvintelor sale.

Eugenia tremură de mânie şi de mândrie şi fu cât pe ce să răspundă, dar glasul mamei sale îi tăie vorba.

— Eugenio, ai negreşit de gând să mă întrebi ce scop are vizita mea. Te asigur că vei înţelege în curând scopul acesta. Când aparţinem prin naştere uneia dintr-acele clase ale societăţii înalte, înaintea cărora mulţimea se închină, nu putem să urmăm toate capriciile noastre cu aceiaşi lesniciune şi nepăsare! Cum le urmează fiii claselor de jos şi populare, care n-au nimic de pierdut şi tot de câştigat. Şi lucrul acesta este aşa de adevărat încât ai crezut de cuviinţă să-ţi ascunzi numele de familie şi să iei altul de o mai mică însemnătate.

N-ai fost destul de tare, fiica mea, ca să te dezbari cu totul de ceea ce se numeşte „omul vechi” şi în ochii celor care te-au cunoscut ai rămas tot aceiaşi Eugenia de Servieres şi Danglars Ei bine, numele acesta nu poate în nici un chip aparţine unei actriţe, oricât de sublim ar fi locul ocupat de dânsa pe scenă, mai ales când eu, care-ţi sunt mamă, mă cred în drept săi reclam.

— Să reclami? Întrebă Eugenia cu glas încet şi tremurat şi cu ochii pironiţi în pământ.

— Şi de ce nu?

— Nu te pricep.

— Şi mi se pare totuşi lesne de priceput; când întrebuinţez cuvântul „a reclama” vreau să zic că vei face să înceteze cu sfaturile mele nebunească greşeală a fiicei mele. E datoria mea, Eugenio; şi, de ai uita tot ce-mi datorezi, eu nu am uitat nimic.

— Mamă, murmură Eugenia, pe genele căreia tremurau două lacrimi mari, dumneata eşti bună şi generoasă; de aceea am nădăjduit totdeauna mult în indulgenţa dumitale. Totuşi să nu crezi că vreau cumva să părăsesc nobila carieră, pe care liberă şi irevocabil am îmbrăţişat-o, te asigur, fără sfaturile nimănui, emancipându-mă astfel de ticăloşiile, de eticheta şi de monotonia nesuferită a vieţii celei de rând. Nu; făcându-mi planul de fugă, aducându-l în faptă cu curaj şi cu hotărâre, sfidând mii de piedici şi de primejdii, n-am avut ideea a mă întoarce în casa părintească întocmai ca o fetiţă pocăită de o greşeală săvârşită… Te respect… Te iubesc mult… Dar, ce vrei? Viaţa aceasta liberă şi glorioasă este singura mea ambiţie.

— Deajuns, Eugenio! Strigă baroana, sculându-se… Ştiu eu cărui lucru să atribui rătăcirea ta, pe cine să învinuiesc de durerea pe care am suferit-o într-acea blestemată seară. Ah! De-aş fi putut presupune la timp un lucru aşa de grozav! N-aş avea acum ruşine să fiu mama unei comediante

— Doamnă!

— Dar nu voi mai fi multă vreme, Eugenio, urmă baroana sculându-se de pe scaun. Tu nu vei voi să mă faci să mor de mâhnire, nu-i aşa?

— Oh! Mamă, fie-ţi milă! Dumneata nu înţelegi ce este să spui unei actriţe, care e actriţă din instinct natural, din vocaţie: încetează de a mai fi artistă, redevine femeie de rând!

— Oh! Acesta e din cale-afară! Întrerupse baroana cu un zâmbet batjocoritor. Îţi faci o idee prea mare pentru tine, Eugenio. Dar tu nu ştii ce este pentru o femeie de naştere ilustră, pentru o femeie din societatea mare să aibă o fiică pe scândurile murdare ale scenei! O fiică pe care o iubea, pe care o crescuse în simţămintele unei nobile mândrii şi pentru educaţia căreia nu cruţase nimic? Eugenio, aceasta îmi întrece puterile. Ideea aceasta mă ucide! Trebuie ca una din noi două să facă jertfa, pricepi Eugenio? Nu vin aici să-ţi fac o scenă de sentimentalism; las asemenea strâmbături actriţelor care caută efectul. Şi dacă istrionele contrafăcând necontenit natura, ajung să exagereze personajele pe care le reprezintă în comedie şi nu pot să aprecieze durerea adevărată sau plăcerea adevărată care ne domină…

— Mamă, mamă! Strigă Eugenia, tremurând şi sfâşiindu-şi batista cu dinţii.

— Ce înseamnă această scenă? Nu mi-ai spus că eşti actriţă? De ce nu ţi-aş vorbi aşa cum aş vorbi cu orice altă femeie de meseria ta? Răspunse doamna Danglars. Apoi, întorcându-se către Luiza d'Armilly îi adresă direct cuvântul:

— Domnişoară Luiza d'Armilly, dă-mi voie ca să-ţi mulţumesc de zelul fără seamă pe care l-ai pus ca să înveţi pe fiică-mea muzica. Eleva face într-adevăr cinste profesoarei şi ar fi anevoie de deosebit care din ele e profesoara şi care şcolăriţa.

Luiza aruncă o privire rugătoare asupra prietenei sale care înainta spre a se pune între dânsa şi îngâmfata

baroană.

— Suntem acum, zise Eugenia două prietene intime, două tovarăşe nedespărţite de lucru, de studii, de glorie şi de soartă. Dumneata, mamă, care, mulţumită naşterii dumitale, n-ai avut niciodată trebuinţă să lucrezi ori să studiezi, pentru ca să câştigi nume şi mijloace de trai, dumneata n-ai să înţelegi, nu poţi să înţelegi ce sfântă e prietenia care ne leagă. Dar cel puţin respect-o. În saloanele luxoase ale societăţii dumneavoastră nu există asemenea prietenii; în pompa nobleţei nu se găseşte o asemenea simplitate sublimă. Ei bine, pentru dânsa eu dispreţuiesc numele ilustrei familii din care mă cobor, pentru dânsa dispreţuiesc soarta strălucită ce-mi aparţinea.

Baroana tresări auzind aceste din urmă cuvinte, aşa de hotărâte.

— Pentru dânsa, în sfârşit urmă Eugenia, strângând pe Luiza în braţe, îţi zic; mamă voi fi totdeauna a dumitale, dar voi fi artistă.

Baroana înţelese că nu putea nădăjdui nimic de la acea prima vizită şi murmurând cuvinte fără şir şi furioase ieşi repede din casa celor două prietene.

Pentru o femeie ca doamna Danglars, care nu se putea învăţa cu ideea de a părăsi societatea în care trăise totdeauna, pentru o femeie aşa de afundată în prejudecăţile castei sale, care numai printr-un instinct de nebună îngâmfare dispreţuia clasele inferioare, nu era nimic pe lume decât vocaţia fatală a Eugeniei.

Doamnei Danglars nu-i mai rămânea decât să plece din Roma, unde în curând, fără îndoială, vre-un cercetător al faptelor şi treburilor altora, lacom de ştiri era să dea în vileag curiozităţii publice biografia noii actriţe şi una dintre cele două d'Armilly era să fie cunoscută atunci drept Eugenia Danglars.

— Acum un ziar se duce pretutindeni şi toţi îl citesc! În Franţa vestea se va reproduce în curând şi va fi raportată din gură în gură, din foaie în foaie; la Londra, era să se ştie

pe din afara şi faima va proclama pretutindeni, în toate oraşele lumii civilizate, istoria celebrei actriţe Eugenia Danglars care, din pricina unei sublime vocaţii părăsise mamă, rude, familie, onoruri şi bogăţii spre a urma aspra carieră a cântului.

Baroana fu un moment cuprinsă de descurajare: un moment îşi plecă fruntea sub fatalitatea care o prigonea de o bucată de vreme. Cuprinsă de o vie melancolie, trecu în revistă toate nenorocirile care o loviseră de o vreme. Fuga bărbatului, apariţia nenorocitului căruia dânsa îi era mamă, scrisoarea fatală a amantului ei Villefort scrisă în ajunul morţii, intransigenţa fiicei sale Eugenia, parcă vroia să o piardă. Cu toate acestea ea nu era o femeie care să se dea biruită de fatalitate. Îngâmfarea ei, amorul ei propriu respingeau o asemenea idee şi-i arătau drumul ce trebuia să ia. Jură să oprească pe Eugenia sau mai bine s-o azvârle afară de pe calea pe care o luase şi pregătindu-se să înceapă acea urzeală de intrigi mai ales în care strălucea vigoarea inteligenţei şi toată dibăcia şi iscusinţa ei femeiască.

Capitolul XIII Scrisoarea lui Benedict.

Vizita baroanei Danglars, cititorul nu trebuie să o uite, precedă scrisoarea pe care Benedict o iscălise cu numele contelui de Monte-Cristo; şi prin urmare evenimentele pe care avem să le istorisim şi care urmară acelei vizite se întâmplau înainte ca ea să fi primit acea scrisoare, ale cărei consecinţe le vom vedea îndată.

Baroana Danglars avea, cum am spus, o odaie rezervată în casa unei babe, unde-şi opera metamorfoza sa din adolescent bolnăvicios în femeie frumoasă şi viguroasă.

Doamna Danglars, cu un mic sacrificiu bănesc, cumpără secretul babei, spori suma spre a avea dreptul să ceară un secret de mai mare însemnătate, lucru care-i convenea Gabrinei; şi deci o chemă în odaia ei şi începu dialogul pe care-l referim.

— Se află în Roma un om hotărât, capabil de o întreprindere anevoioasă dar bănoasă?
— Sunt mai mulţi.
— Cel mai dibaci?
— Îl voi găsi.
— Când?
— Mâine.
— Prea bine.
— Omul acesta trebuie să frecventeze teatrul ca o persoană obişnuită cu astfel de spectacole.
— Vă garantez eu despre dânsul.
— Va trebui să facă un fel de răpire două, trei răpiri, câte vreţi voi. Să-l lăsaţi pe dânsul.
— Şi cine mă asigură de supunerea lui?
— Interesul lui.
— Dar despre tăcerea ta?
— Cine mă asigură mai curând de a dumneavoastră, zic eu? Aţi venit aici şi credeam că eraţi bărbat; pe urmă am văzut că eraţi femeie ca şi mine. De atunci veniţi des la mine: vă schimbaţi costumul şi forma când vreţi şi când vă place; nu ştiu cine sunteţi şi nici nu caut să aflu. De cumva aţi face vreo faptă rea şi aveţi afaceri cu justiţia, mi-aţi face plăcere să nu pomeniţi despre mine.

Baroana fu nevoită să se mulţumească cu atâta şi aşteptă până în noaptea următoare ca baba să găsească omul înzestrat cu calităţile necesare pentru înfăptuirea unei răpiri.

Când se înnoptă, adolescentul bolnăvicios din familia Servier ieşi înfăşurat în mantaua sa de la cap până la picioare şi se duse acasă la babă, unde, contra obiceiului nu vru să-şi schimbe costumul şi să devină baroana Danglars.
— Ei bine, omul?
— Este aici.
— Cum e?
— De statură înaltă, de un curaj şi de o îndrăzneală neîntrecute, gata să vă slujească la orice. Excelenţa voastră

să-l plătească bine şi să nu se îngrijească de rest.
— Nu-i spune că sunt femeie.
— Oh!
— Pune abajurul la lampă pentru ca să fie în umbră şi cheamă-l!
Baba făcu ce i se zise şi presupusul adolescent se înfăşură cu mare luare aminte în cutele mantalei, trântindu-se pe un fotoliu moale.
Peste câteva minute, se auziră paşii unui om care suia scările şi îndată intră un individ, a cărui fizionomie destăinuia vicleşugul vulpii şi curajul leului. Dintr-o privire el măsură pretinsul tânăr şi văzu cu cine avea a face, mult mai înainte ca, baroana să fi avut vreme a observa acelaşi lucru.
Fură câteva momente de tăcere, în timpul cărora noul venit îşi scoase cu politeţe pălăria de pe cap, şi-şi trecu mâinile prin păr, ca să-l aranjeze puţin.
— Mi se asigură că eşti gata să duci la bun sfârşit o misiune care este puţin cam grea zise de Servieres, prefăcându-şi glasul.
— Da, excelenţă, răspunse individul.
— Chiar dacă misiunea de care este vorba ar fi răpire?
Banditul zâmbi şi făcu un gest de dispreţ, parcă s-ar fi aşteptat la ceva mai anevoios.
— Foarte bine, urmă de Servieres, după ce se gândi un moment. Ne poate auzi cineva aici?
— Sunt singur, răspunse banditul.
— Ai obicei să mergi pe la teatre?
— Ştiu pe dinafară toate ariile de operă.
— Aşadar ai vizitat toată Italia?
— Cunosc palmă cu palmă toată bucata de pământ de Reggio până la Aosta, atât de partea mării Corsicane cât şi aceea a Adriaticei.
— Să ne mulţumim deocamdată a vorbi de teatrul Argentina.
— Ascult.

— Cunoşti pe cele două actriţe noi?
— Cine nu cunoaşte în Roma pe cele două d'Armilly?
— Vorbesc despre cea mai tânără.
— Eugenia?
— Da.
— Închipuieşte-ţi că un om din lumea aceasta o iubeşte cu patimă, închipuieşte-ţi unul din acele simţăminte nedomolite care te fac să calci în picioare şi lume şi legi, să treci prin orice primejdii, să sfărâmi orice piedici ca să ajungi la posesiunea unui lucru adorat, unul din acele simţăminte care cresc şi se întăresc prin dispreţul rece al acelui lucru adorat şi care, tocmai ca şi trăsnetul, care sfărâmă şi arde tot îşi ajunge la scop.
— Pricep.
— E vorba de răpirea Eugeniei DArmilly.
— Nimic mai simplu.
— Şi când se va face?
— Fixaţi excelenţa voastră noaptea şi ceasul.
— Cum?
— Excelenţă, mi s-a spus că plătiţi bine: trebuie să vă servesc deci după cum plătiţi. Vă rog şi vă repet să-mi spuneţi noaptea şi ceasul când trebuie făcută răpirea.
— Înainte de toate îţi recomand un lucru, zise baroana, ezitând un moment şi parcă având remuşcări de a atenta aşa de mişeleşte la libertatea Eugeniei.
— Ce?
— Respectul cel mai adânc.
— Bine-înţeles.
— Cât mai puţină silnicire.
— N-aveţi teamă
— Şi cine-mi răspunde de supunerea punctuală a dumitale?
— Îmi veţi plăti după ce voi fi săvârşit răpirea, excelenţă şi răpirea vă va putea spune de nu voi fi fost respectuos cu dânsa, în afară numai de aceea că am răpit-o?
— Unde te voi putea găsi?

— Cunoaşteţi catacombele lui san Sebastian?

— Nu răspunse de Servieres,. Care adaugă pe dată: Gândeşte-te, domnule, sarcina dumitale nu se sfârşeşte aici, a o răpi nu e de ajuns, mai trebuie apoi să duci pe Eugenia la Neapole.

— Cu asta nu mă pot însărcina.

— Atunci o vei duce la mănăstirea pe care ţi-o voi indica eu?

— Negreşit; numai să ne primească.

— Vă vor primi.

— Spuneţi-mi ziua răpirii.

— În seara în care va trebui să cânte Semiramida înainte de începerea spectacolului.

— Mănăstirea?

— Îţi voi lăsa aici numele, mâine la amiază.

— Atunci, deoarece nu voi avea cinstea să vă mai văd, plătiţi-mi dinainte.

Baroana prevăzuse tot, scoase punga şi plăti banditului banii pe care îi cerea dânsul.

— Bine, bine murmură ea, văzându-l că pleacă. În mănăstire ţi se va sfârşi visul tău extravagant care mă compromite. Eugenio, te vei căi în singurătate, pentru că ţi-ai părăsit pe mamă-ta într-o zi.

În seara zilei următoare, doamna Danglars primi scrisoarea pe care i-o trimitea Benedict prin Pastrini şi pe care o repetăm aici: „Cineva care stimează şi respectă mult pe excelenţa voastră: a aflat că secretul excelenţei voastre e descoperit în Roma. Excelenţa voastră să-mi dea voie, a o înştiinţa, pentru că n-aş vroi pentru nimic în lume ca dumneavoastră să suferiţi cât de puţin din această cauză.

Afecţionat „Conte de Monte-Cristo”

Dacă fără de veste capul Medusei, cu părul ei şerpuitor şi cu înfăţişarea înspăimântătoare pe care i-o dase răzbunarea Minervei, s-ar fi arătat în aer înaintea ochilor sărmanei baroane, n-ar fi înmărmurit-o mai mult de cea

care o cuprinse când sfârşi citirea biletului iscălit contele de Monte-Cristo.

— Să fie vis? Citi iarăşi.

Nu era nici o îndoială. Nu visa. Avea în mâini o scrisoare care-i spunea că secretul ei era cunoscut în Roma! Ce secret? Cărui secret îi putea dânsa atribui cuvintele acelea decât răpirea Eugeniei? Ah! Da, fără îndoială, la răpirea aceea făcea aluzie contele de Monte-Cristo. Dar el unde era? Cum aflase că dânsa, doamna Danglars, se afla la Roma?

— Ah îşi zise ea cu un zâmbet amar, uitam că omul acesta extraordinar are privilegiul să vadă în întuneric, să citească în viitor şi să ghicească prezentul, chiar de l-am socoti acoperit cu cel mai nepătruns mister. Pentru acest om nu există taine, nu există mistere. Dar unde e? Trebuie să-l văd… Trebuie să-i vorbesc… El e mare şi puternic şi nădăjduiesc că-mi va veni într-ajutor.

Vorbind astfel, se duse repede la masa de lucru, scrise, îndoi şi pecetlui o scrisoare, şi-i puse ca adresă următoarele cuvinte:

Excelenţei sale, domnului conte de Monte-Cristo. Foarte urgentă.

Mare fu mirarea lui Pastrini când primi scrisoarea aceasta ca s-o dea vecinului de la etajul al doilea şi îndată ce văzu adresa fu cât pe ce să se întoarcă înapoi şi să spună că persoana căruia i se trimitea scrisoarea nu era la hotelul său şi nu se afla nici măcar în Roma; dar aducându-şi aminte de vorbele lui Benedict şi cugetând că poate acesta-i va desluşi enigma, se sui la etajul al doilea şi intră în odaia bucătarului său.

— Excelenţă, sunt grozav de obosit.

— Ai umblat mult?

— Nu, excelenţă, răspunse Pastrini, scoţând un oftat lung.

— Ai suit scara în fugă?

— Pe Madona! Sunt obosit de povara unei scrisori.

— Ce vrea să zică această glumă, meştere Pastrini?

— Ah! Glumă, glumă! Poate că aşa i se pare excelenţei voastre; dar când o scrisoare are adresa aceasta!

— Ce adresă?

— A contelui de Monte-Cristo! Strigă Pastrini.

— Dă-o încoace, zise Benedict.

Până când Pastrini să n-aibă vreme de a zice un cuvânt, scrisoarea era deja în mâna agitată a celebrului asasin.

— Dar, excelenţă! D-v. Nu sunteţi contele.

— Ei! Sunt secretarul lui.

— D-voastră! Zise Pastrini zăpăcit. D-voastră, secretarul lui! Dar, îmi spusese-ţi că…

— Ah! Dragul meu Pastrini, de astă dată îţi declar că nu mai stau un singur moment în hotelul dumitale, pentru că eşti nesuferit de curios.

Pastrini, care de câtva timp nu mai pricepea absolut nimic din câte se petrecuse în casa lui, se văzu nevoit să plece în biroul său, unde aşteptă ocazia de a vorbi cu Peppino spre a-i spune că secretarul celebrului conte se află la Roma.

Benedict plecă de la hotelul Pastrini, luând cu sine misteriosul cufăraş şi un geamantan de piele care era singurul său bagaj, cu intenţia hotărâtă de a se folosi de norocoasa descoperire pe care o făcuse. Se duse acasă la portarul teatrului Argentina şi bătu în poartă cu atâta aroganţă, încât sărmanul baron ruinat tresări pe scaun şi fu cât pe ce să cadă jos.

— Ei, baroane, strigă Benedict.

— Tot aceeaşi glumă domnule, te-ai jurat, se vede treaba, să mă prăpădeşti?

— Dacă-ţi zic baron, dragul meu, e că sunt convins că eşti în ajun de a-ţi redobândi averea, răspunse Benedict, suindu-se şi punând într-un colţ geamantanul, dar ţinându-şi cufăraşul la subţioară.

— Ce este? Nu cumva pleci în vreo călătorie?

— Vreo călătorie? Ah! Pricep de ce-mi pui întrebarea aceasta! Geamantanul te-a amăgit. Dar ia spune-mi, dragul

meu, mi se pare că dacă te muţi nu e obiceiul să-ţi laşi lucrurile în casa de unde pleci!

— Te muţi!

— Da.

— Dar…

— Nu cumva, dragul meu, ai pe aici vreo odaie neocupată?

— Nu, nu, zău nu am, se grăbi să răspundă baronul care nu se putea deloc împăca cu ideea că va avea onoarea vecinătăţii prinţului Andrea de Cavalcanti.

— Rău! Rău! Dragă baroane! Ah! Îmi aduc aminte… Am ceva de făcut; dă-mi hârtie, un condei şi o călimară.

— Domnule, îţi repet că n-am odăi libere în casă… Iacă. Aici e sufrageria, dincoace bucătăria…

— Ei! Eu n-am deloc gustul să fac planul casei dumitale; nu-ţi cer nici o desluşire în privinţa aceasta, te rog numai să-mi dai hârtie, un condei şi o călimară.

— Vrei să scrii?

— De ce nu baroanei Danglars? Răspunse Benedict. Baronul făcu o săritură înapoi, pentru că simţi o emoţie violentă.

— Ai să scrii baroanei?

— Şi pentru ce te miri aşa de mult domnule baron? Nu ţi-am făgăduit să ţi-o dau în mână împreună cu cele trei milioane ale ei, dacă cumva te mai căieşti încă că ai părăsit-o pe dânsa şi milioanele ei, se înţelege. Da, baroana este la Roma, mi-a scris şi am să-i răspund.

— Ţi-a scris?

— Îi cunoşti scriitura?

— Aşa cred.

Benedict îi arătă scrisoarea, trimisă de baroană pretinsului conte de Monte-Cristo.

— Ah! Exclamă baronul, citind numele acela pe plic. Scriitura este a ei, nu e de zis; dar pretinzi că ţi-a scris dumitale şi nu e numele dumitale acesta.

— Nu e al meu, bine, zise Benedict, zâmbind. Şi apoi adaugă îndată:

— Dragă baroane, nu-ţi mai aduci aminte de talismanul meu miraculos… Ah, dacă îmi dai voie, bine că-mi aduci aminte, lasă-mă să pun aici cufărul meu. Dar nu te atinge de el, conţine „mâna de mort”.

Danglars, fără voie, se înfiora; Benedict, urmă:

— Domnule, am comandat baroanei să vină la Roma şi să-şi vândă palatul şi argintăria din Paris. Ea mi s-a supus. Diseară-mi aşteaptă ordinele şi am venit să mă sfătuiesc cu dumneata în această privinţă.

Tonul convins cu care Benedict rosti aceste cuvinte, uimi pe sărmanul baron care rămase cu gura căscată şi cu ochii deschişi mari.

— Parcă aş visa, murmură el. Nu cumva sunt menit a fi inundat de o ploaie de aur?

Sărmanul, fermecat, îşi închipuia că vede acoperişul casei acoperit de monede de aur; visul era frumos… Dar era vis.

— Ai curaj, deci, domnule baron, îi zise Benedict; deşteaptă-te, ieşi din amorţeală. Scriu baroane, şi-i anunţ apropiata dumitale vizită.

— Eu! Să mă duc la dânsa? Nu, nu, niciodată, niciodată.

— Înţeleg, te temi că baroana să nu te mustre pentru nevrednica dumitale purtare faţă de dânsa. Dar n-ai nici o teamă, îţi garantez eu că toate vor merge bine şi că baroana se va arunca dânsa mai întâi în braţele dumitale.

— Oh! Asta baroana n-a făcut-o niciodată, cel puţin de bună voie, nici chiar în timpurile cele mai bune.

— O va face acum. Ai curaj şi lasă-mă să scriu! Exclamă Benedict poruncitor şi scrise următoarele: „Doamnă, nu sunt în stare să vă dau sfaturi; totuşi, părerea mea este că nu trebuie să vă îngrijiţi de nişte lucruri care nu merită a vă nelinişti. Am dejunat astăzi cu domnul baron Danglars în căsuţa sa de ţară, unde mi-a arătat o colecţie de tablouri de mare preţ de un gust deosebit; am observat între altele portretul dumneavoastră care vă seamănă admirabil. Aşa încât, văzându-l, nu am putut să nu şoptesc cuvintele

acestea: Frumoasă baroană, eşti rea, dar răutatea ta place celor care te cunosc.

Daţi domnului baron buna veste a aflării dumneavoastră la Roma şi nu mă îndoiesc că se va grăbi să vă facă o vizită mâine seară. Cât despre răpire, credeţi-mă pe mine, nu se va face, pentru că aţi fost trădată; dar omul nu va spune nimic care să vă poată compromite."

După ce sfârşi scrisoarea şi o iscăli cu numele contelui de Monte-Cristo, o pecetlui şi-i puse adresa doamnei baroane Danglars.

— Acum, zise el, trebuie ca s-o ducă cineva la adresa ei.

— Nu e nimeni aici, aici nu sunt slugi, răspunse baronul, care în vremea aceasta se plimbase prin odaie afundat în socotelile privitoare la chipul cum el va întrebuinţa milioanele baroanei, îndată după ce se va fi împăcat cu soţia sa.

— Ah, sărmana baroană, pe când ea arde de dorinţa de a se uni cu d-ta, stai aici ca o bucată de gheaţă şi nu te gândeşti nici măcar la lucrul cel mai neînsemnat, de a găsi adică un om care să ducă scrisoarea la adresă. Ingratule,… Dar ia ascultă, a bătut cineva la poartă… Oricine va fi, mi-l trimite cerul; cel dintâi care va sosi aici îmi va face serviciul de care am nevoie.

Baronul încruntă sprâncenele şi întrebă:

— Cine este?

— Pe o mie de draci, domnule baron, deschide. Sunt lucruri care nu se pot striga din uliţă, răspunse de afară un glas bărbătesc.

— Ce minune! Ce minune exclamă Benedict. De astă-dată, dragul meu, nu-ţi zic eu baron.

— Pentru numele lui Dumnezeu! Ia-ţi geamantanul şi du-te în odaia dumitale… Sau mai bine nu…, ar fi mai bine să te duci de tot.

— Îţi pierzi mintea? Semnalul se repetă.

— Ah! Doamne Dumnezeule! Exclamă baronul care parcă călca pe jăratec.

Benedict alergă la poartă şi o deschise, în vreme ce Danglars, care nu putu împiedica mişcarea aceea, făcu un gest de mânie şi încercă să-şi ia un aer care să arate noului venit în ce mare încurcătură îl punea.

Capitolul XIV Pretinsul secretar al contelui de Monte-Cristo.

Vizita neaşteptată era a lui Peppino, care auzind de la Pastrini că secretarul contelui de Monte-Cristo se afla la Roma alergase la baron ca să capete de la dânsul ceva desluşiri în această privinţă, pentru că după cum am spus, bandiţii de sub căpitănia lui Vampa aveau pentru conte un cult dus până la fanatism.

Danglars se afla atunci într-una din cele mai grele împrejurări şi tremura că nu va putea ieşi dintr-însa cu cinste.

Peppino sui repede scara şi se prezentă, dar rămase puţin cam zăpăcit văzând înaintea sa pe un necunoscut.

Danglars îi aruncă o privire expresivă şi rugătoare care s-ar fi putut traduce astfel:

— Fii prudent şi nu mă compromite.

Lui Benedict, vederea lui Peppino, a căruia îmbrăcăminte arăta ca a unui om căruia i se poate propune să câştige bani, îi cauză o mare mulţumire, pentru că fu sigur că găsise astfel omul ce-i trebuia pentru ca să-i ducă scrisoarea.

Făcu aşadar un pas spre dânsul, zicând:

— Prietene, ai fi aşa de bun să te însărcinezi cu un comision?

— Ce anume? Întrebă Peppino, ai cărui ochi se aţintiră un moment asupra necunoscutului.

— O scrisoare, răspunse Benedict, nepărând deloc zăpăcit de privirea cercetătoare a banditului; O scrisoare care trebuie dată chiar azi la hotelul Globului, via del Corso.

Cui, domnule?

Danglars făcu un gest patetic, dar Benedict răspunse fără cea mai mică ezitare:

— Doamnei Danglars. Trebuie să i-o dai în mână dânsei, care stă în odăile 2, 3 şi 4 de la etajul întâi şi să stăruieşti până ce o va primi.

— Eu, unul, mă duc bucuros; dar de mă va întreba, cine-i scrie, ce să fac…?

— Să-i răspunzi: secretarul contelui de Monte-Cristo.

A încerca să descriem nenumăratele senzaţii ce se grămădiră tumultoase în inima banditului şi se zugrăviră pe fizionomia lui la cuvintele acelea, ar fi zadarnic. Se dădu înapoi, împins parcă de un respect invincibil, dar tremură fără voie şi se îngălbeni la faţă, ca şi cum numele acela ar fi redeşteptat întrânsul o amintire lugubră; apoi, se uită la Danglars parcă ar fi vrut să-l întrebe ceva şi privi apoi iarăşi la Benedict care rămăsese nepăsător.

— Scuzaţi-mă, domnule, cunoaşteţi pe acela de care vorbiţi?

— Pe secretar sau pe conte? Întrebă Benedict.

— Pe unul şi pe celălalt.

— Unul din ei sunt eu.

— Aşadar, dumneata eşti secretarul contelui?

— Îmi pare că ţi-am spus şi nu văd ce necesitate este s-o repet. Totuşi un cuvânt. Stăruinţa pe care o ai de a-mi pune întrebarea aceasta, mă face să cred că cunoşti pe stăpânu-meu.

Banditul coborî capul.

— L-ai servit cumva?

— Oh! Răspunse banditul, dimpotrivă, excelenţa sa a avut bunăvoinţa de a ne servi pe noi.

— De a ne servi pe noi? Oh! Oh! Acest noi spune multe, şi-mi aprinzi dorinţa de a-ţi vorbi cu o ocazie mai bună.

— Sunt la ordinele dumitale, domnule; cu toate acestea mi se pare că ar trebui să ai un semn ca să ne recunoşti.

— Îl am.

— Atunci…

— Dragă baroane, zise Benedict lui Danglars, fă-mi plăcerea de a mă lăsa singur cu omul acesta.

Baronul trecu în odaia de alături.

— Prea bine, urmă Benedict. Dumneata ştii, negreşit, ce fel de om este contele.

— Da, un om extraordinar.

— Cum se poate vedea după semnul acesta care-i arăta calea pe care trebuie s-o urmeze. Uită-te. Şi el deschise cufăraşul. Banditul sări înapoi speriat, ducându-şi mâinile la ochi şi murmurând:

— Mâna unui cadavru!

Benedict închise imediat faimosul cufăraş, observând cu bucurie efectul produs asupra lui Peppino.

— Ea va fi de-acum înainte cuvântul de ordine.

— Ce ordine, domnule, ce ordine? Nu e între noi cuvânt de ordine de acest soi şi nici n-a fost altul decât numele excelenţei sale. Ţi-am cerut un semn, un gest, o vorbă, oarecare după care să mă asigur că eşti prietenul contelui. Totuşi, te cred, fiindcă ciudatul lucru pe care mi l-ai arătat se potriveşte cu ciudăţenia faptelor şi ideilor unui om superior vieţii şi morţii, cum este domnul conte.

— Acum am să te întreb, cine eşti?

— Un om căruia excelenţa sa i-a scăpat viaţa şi care a jurat să i se supună întru toate şi totdeauna.

— Totuşi, se vede că faci parte dintr-o companie de mai mulţi… Pentru că te-ai slujit de cuvântul noi, vorbind despre domnul conte.

Peppino se uită primprejur şi se apropie apoi de Benedict. Murmurând:

— Sunt prietenul şi tovarăşul lui Luigi Vampa.

— Ah! Iată un nume pe care-l cunosc de multă vreme pentru că l-am auzit de atâtea ori din gura contelui şi a intendentului său Bertucio.

— Bertucio!

— Da. Am ceva instrucţiuni pentru Luigi Vampa.

— Ah! Aveţi instrucţiuni pentru dânsul? Atunci îl veţi putea întâlni la Coloseu.

— Bine, dar mă vei însoţi ca să mă prezinţi, deoarece eu nu-l cunosc şi nici el nu mă cunoaşte. Locul nostru de întâlnire va fi aici, poimâine. Acum, du scrisoarea aceasta baroanei Danglars şi nu trebuie răspuns.

Peppino se închină şi plecă fără să răspundă, ca să se ducă, fuga, în via del Corso.

— Baroane! Baroane! Strigă Benedict.

— Ah! Dumneata eşti dracul! Zise Danglars, punându-se în faţa lui Benedict parcă ar fi vrut să-l admire.

— Voi fi, de va trebui, dragul meu… Dar ia spune-mi cine e omul acesta?

— Aghiotantul lui Vampa, faimosul Peppino, Vampa.

Benedict scoase un ţipăt.

— Ce e?

— Nimic baroane, nimic! Vreau să spun că această „mână de mort” nu va întârzia să-şi ajungă ţinta, pentru că trebuie să înţeleg că mortul căreia dânsa-i aparţinea, avea o misiune de îndeplinit pe lume. Ah! Urmă el cu exaltare, din fundul mormântului tău mut de marmură, răzbunarea-ţi ridică braţul, purtător de dreptate! Curaj, curaj! Vei ajunge, da, vei ajunge.

Şi pe când vorbea astfel, exaltat, în delir scoase din cufăraş mâna înţepenită, o sărută cu entuziasm şi cu respect, pe când o lacrimă mare-i căzu de pe gene pe obraji.

Danglars îl privea cu mirare şi cu spaimă, pentru că nu înţelegea nimic din acele cuvinte şi nu pricepea entuziasmul frenetic, extravagant al lui Benedict

— Domnule, zise acesta, după ce încuie în cufăraş talismanul care producea o spaimă aşa de mare lui Danglars, ce soi de om e Vampa ăsta?

— Am avut, din nenorocire, cinstea să-l cunosc, pentru că. După cum ştii, este omul care m-a despuiat de cele şase milioane pe care veneam să le pun în siguranţă aici.

— Ştii că acele milioane pe care contele de Monte-Cristo a avut prostul gust de a şi le lua, nu erau tocmai ale dumitale.

— A fost o greşeală în socoteli… Îmi aduc foarte bine aminte cum s-a întâmplat totul.

— Să revenim la Luigi Vampa.

— Este un om care nu se dă în laturi de la nici o piedică, ca să se ţină de vorbă şi care, în comanda oamenilor săi desfăşoară, pe cât mi s-a părut, o hărnicie şi o hotărâre cum rar se văd.

— Este înalt de statură?

— Nu, mijlociu.

— Robust?

— Oh, nu se vede ca să aibă o putere supraomenească.

Benedict păru mulţumit de răspunsurile lui Danglars: edita, fără nici o îndoială, un plan mare, pentru că uneori fruntea lui încruntată şi ochii lui luau acea expresie fioroasă şi sinistră pe care o avusese atunci când plănuia omorul paznicului său în închisoarea „Forţei”.

— Acum, dragă domnule, îi zise Danglars, ducând dărnicia până la punctul fabulos de a scoate din fundul unui dulăpior o sticlă de Lacrima-Cristi, care formează una din ramurile cele mai preţioase ale contrabandei italiene, aici avem cu ce ne uda gâtul şi pot de vrei să-ţi ofer şi pişcoturi.

— Ah! Eşti un oaspe perfect şi-mi insufli dorinţa de a prelungi şederea în casa dumitale. Totuşi, nu te voi supăra multă vreme, pentru că se apropie momentul în care va trebui să te uneşti cu scumpa dumitale jumătate şi atunci…

— Dar ştii că eşti un om nepreţuit? Dezinteresarea dumitale în afacerea aceasta e uimitoare, sublimă…

Şi goli dintr-o dată un pahar de vin.

— Îţi sunt foarte recunoscător, baroane; dar, ce vrei, aşa m-a făcut mama; împăciuirile acestea, îmi sunt foarte dragi. Deja parcă de acum mă şi bucur de deliciosul tablou al unirii acesteia. Ce scenă patetică va fi aceea a întâlnirii dumitale cu interesanta baroană. Va veni o zi când mă vei căuta şi nu mă vei găsi, pentru că eu voi fi dispărut cum dispar păsările care ne iau ochii cu splendoarea penelor lor

şi ne extaziază cu cântecele lor… Acele păsări de care vorbeşte Juvenal… Foenexii…

— Şi încotro-ţi vei îndrepta zborul?

— Întreabă mai bine în ce loc vrea sa cadă trăsnetul ce scânteie în nor, când, pornit din ceruri, despică aerul şi face sa licărească deasupra capetelor noastre zigzagurile lui repezi şi puternice. Mă voi duce unde mă va duce mâna aceasta uscată.

— Pentru numele domnului, te rog, reluă Danglars, sfârşeşte cu istoria asta, eu n-am absolut nici o patimă pentru miracole şi greu mă vei putea face să cred că mâna unui cadavru îţi arată calea pe unde trebuie să mergi.

— Dumneata nu ştii ce poate asupra mea talismanul acesta! Ce idei îmi deşteaptă în creierii arşi de focul suferinţelor şi de frigurile mâniei. Oh! Iartă-mă domnule, urmă îndată Benedict. Schimbându-şi tonul şi zâmbind ironic, toate acestea nu înseamnă nimic, să vorbim despre altceva.

— Tocmai asta doream şi eu.

— Pe cât se pare, dumneata ai treburi cu bandiţii lui Vampa, dragă baroane! N-ai teamă, hainele nu fac pe om! Ce-mi pasă mie de relaţiile pe care le ai cu dânşii? Aceasta nu te va opri pe dumneata să fi baron şi să posezi cele trei milioane ale scumpei dumitale jumătăţi!

— Nu, domnule, te înşeli; n-am nici o afacere cu dânşii. Dar de când cu celebra aventură pe care o ştii, aventură a cărei victimă au fost, cunosc pe Peppino; şi banditul vine din când în când să-mi golească sticlele de Lacrima-Cristi.

Benedict fu convins că, dimpotrivă, banditul era furnizorul de vin al baronului.

— Cum ţi se pare?

— Foarte bun.

— Ah! Stai, cât despre vizita pe care ai s-o faci baroanei, dacă ai plăcerea aceasta, să fii sigur că eu nu ştiu nimic… Am ochii închişi.

— Ţi-i voi deschide eu, îşi zise Benedict, după un moment de reflecţie, în timpul căreia goli, spre marea mâhnire a baronului, alte patru pahare de vin, mâncând mai toate pişcoturile aduse pe o tavă. Şi pe urmă, zise tare:

— Mâine seară la şase ceasuri fix să te afli la uşa etajului în-tâi al hotelului Globului, cu numele şi titlul dumitale, baronul Danglars

— Ah! Scumpa mea soţie locuieşte la hotelul acela? Întrebă repede Danglars cu un ton care nu scăpă lui Benedict

— Nu ţi-am spus că locuieşte acolo, dar are odaie în hotelul meşterului Pastrini şi atâta tot.

Baronul oftă ca şi cum aceste cuvinte distrugeau o idee pe care gândurile lui o făcuseră să se nască.

— Bine,! Zise el. Acum să ne hotărâm rolul. Mă prezint mă anunţ cu titlul meu şi pe urmă?

— Pe urmă?… Ce, ţi-ai pierdut mintea? Ei bine, ea te va primi.

— Mă va primi, bine. Şi pe urmă?

— Ah! Asta-i exclamă Benedict, pufnind în râs. E prea din cale-afară asta. Pe dracu! Ai vrea să te învăţ tot ce un om care ştie trăi în lume poate să facă atunci, când se află în faţa nevestei sale, de care era despărţit şi care posedă trei milioane de lei? Atunci m-aş crede dator să-ţi declar că eşti un prost, un idiot, un netot din cei mai mari.

Baronul nu mai stărui şi goli restul sticlei. Iar ucigaşul ceru un pat, îşi puse cufărul sub căpătâi şi-şi făcu planurile pentru a doua zi.

Capitolul XV Furtul.

Ajutat şi favorizat de noroc, fiul fostului procuror regal părea a străbate fără piedică calea crimei. După cum norocul are uneori capriciul să facă dintr-un om favoritul său, asemenea nenorocirea se agaţă de altul spre a-l face victima sa şi-l urmăreşte pretutindeni. Pentru omul acesta nu mai există nici Dumnezeu, nici dragoste, nici patrie; fiu al crimei, moştenirea lui e crima.

Benedict părea să fie unul dintr-aceşti fii ai fatalităţii, pentru care ceilalţi oameni nu sunt fraţi, pentru că niciodată nu-l văzuseră fără să-i râdă cu dispreţ în faţă; pentru că-i tăgăduiseră legăturile civile şi religioase care îl puteau face să intre în familia comună.

Benedict era un paria. Şi ca un paria se purta; ca un paria căuta să se răzbune.

Baroana Danglars primind scrisoarea pe care i-o trimisese pretinsul conte de Monte-Cristo prin secretarul său, credea că într-adevăr contele era la Roma şi că, printr-unul din multele capricii obişnuite acestui om, vroia mai întâi să-i capete bunele graţii şi apoi să se prezinte la dânsa.

După ce tremurase primind întâia scrisoare, a doua îi redase toată liniştea. Ba chiar o făcu să cugete foarte mult şi foarte adânc. Benedict făcuse scrisoarea cu mult meşteşug. Aruncase într-însa câteva cuvinte despre casa de ţară a baronului, despre colecţia lui de tablouri, lucruri ce dovedeau că baronul era bogat şi în acest caz baroana se gândea că o împăcăciune cu baronul n-ar fi tocmai rea. Mai ales apoi că situaţia ei era foarte gravă şi că n-ar fi putut trăi în societatea înaltă, fără să poată spune ce i se făcuse şi de ce-i lipsea bărbatul, de atâta vreme. Împăciuirea i-ar fi redat o poziţie legală în faţa lumii; ea n-ar mai fi fost nevoită să trăiască izolată.

Şi a doua zi, după ce întâmplările pe care le-am istorisit în capitolul precedent, pe la patru ore seara, misteriosul tânăr de Servieres, care locuia la etajul întâi al hotelului Pastrini, via del Corso, după ce mâncă, dispăruse ca să facă loc unei dame, frumoasă, palidă, înveşmântată cu eleganţă, care nu era alta decât baroana Danglars.

Meşterul Pastrini, nu ştia absolut nimic despre transformarea doamnei Danglars şi, cu toate zvonurile ciudate ce se răspândeau despre tânărul Servieres, cu toate că misterul vieţii lui Îl intriga foarte mult, era însă un lucru care nici nu-i trecea prin cap lui „Pastrini şi anume că tânărul de Servieres ar fi fost femeie.

Baroana Danglars aştepta vizita bărbatului ei, anunţată de contele de Monte-Cristo, când auzi pe Pastrini bătând la uşa odăii sale şi strigând:

— Domnule! Domnule!

— Ce este? Întrebă doamna Danglars, îngroşându-şi glasul şi căutând să dea cuvintelor sale un accent italienesc.

— Îmi dai voie?

— Intră.

Pastrini, care punea totdeauna aceiaşi întrebare şi totdeauna primea un acelaşi răspuns negativ, găsind de asta dată liberă intrarea şi înlăturată bariera ce se opunea de obicei curiozităţii sale, deschise repede uşa şi intră rotindu-şi ochii jur împrejur prin odaie cu o căutătură pătrunzătoare.

— Pe Sfânta Fecioară! Murmură el în sine, observând prezenţa doamnei Danglars. Tânărul de Servieres are în odaia sa o femeie care desigur că nu-l plictiseşte. Trebuie să fie un excitant pentru momentele sale de apatie morală.

— Ce e, Pastrini? Ce vrei?

— Doamnă, întrebam… Căutam… Îngână Pastrini căscând ochii mari.

Dar baroana îl întrerupse:

— Pricep; domnul de Servieres a ieşit. Dacă ai însă ca să-i anunţi vreo vizită, poţi să-mi spui mie.

— E vrajă, ori ce? Cugetă Pastrini. Glasul femeii acesteia seamănă cu totul, dar cu totul cu glasul tânărului de Servieres.

— Hai, vorbeşte.

— Vedeţi cartea aceasta?

Şi-i dădu o elegantă carte de vizită, întinzând lung braţul ca să nu atingă cumva pe doamna Danglars.

Baroana luă cartea şi citi „secretarul contelui de Monte-Cristo”, făcu un semn de mirare şi porunci pe urmă lui Pastrini să introducă pe vizitator. Hotelierul se grăbi să iasă.

Pe când se petrecea scena aceasta, un om sta în sala hotelului având aerul să aştepte pe cineva.

Peppino, care se învârtea des pe acolo mirosind după ştiri, văzu pe omul acela şi, scoţându-şi repede pălăria, se duse în drumul lui, cu capul plecat adânc în piept.

— Domnule, murmură el încetişor, pe când Benedict trecea pe lângă dânsul.

— Ah! Tu eşti, Peppino, ce vrei?

— Să primesc ordinele dumneavoastră.

Benedict mai ocoli o dată sala fără să-i răspundă şi în fine se opri în faţa banditului.

— Pentru serviciul domnului conte… O trăsură peste o jumătate de ceas, aproape de hotel. Nu trebuie să-ţi mai spun că vizitiul să fie discret şi prudent.

— Ca un surdo-mut, răspunse Peppino. Ei, da; ştiu eu cum vrea să fie excelenţa sa.

— Stai puţin, zise Benedict. Cunoşti cumva vre-un căpitan de corabie?

Peppino zâmbi.

— Ştiu bine că cunoşti sute adăugă pe dată Benedict. Excelenţa sa, vorbindu-mi despre tine, mi te-a zugrăvit, ca pe un om aproape universal; aşadar, domnul conte vrea un „lugre” sa un „yacht” care să poată merge la…

— Insula lui Monte-Cristo, mă prind, întrerupse Peppino cu un aer triumfător.

Benedict încruntă din sprâncene, ca un om care ştie bine despre ce se vorbeşte.

— Ai dreptate; tocmai aşa.

— Fiţi liniştit, domnule; cunosc în port câţiva care nu vor aştepta să fie rugaţi spre a servi pe excelenţa voastră; vor fi chiar, foarte mulţumiţi de cinstea pe care le-o faceţi.

— Tu înţelegi repede; trebuie să spui ca corabia să fie gata a porni chiar de mâine la primul semnal.

— Pricep. Mă duc şi diseară vă voi spune numele căpitanului.

— Unde? Întrebă Benedict cu un zâmbet care însemna: Nu ştii locul.

Peppino se închină atunci din nou, în semn că aşteaptă să-i indice locul.

Benedict se apropie şi-i şopti două vorbe la ureche. Peppino plecă iute ca fulgerul. Pastrini tocmai venea.

— Pe Madona! Exclamă italianul, învârtindu-şi în mână şapca de blană.

— Vă declar că am văzut cu ochii mei, pe tânărul de Servieres de care întrebi, schimbat în femeie.

— Ţi s-a năzărit, meştere Pastrini! Răspunse Benedict cu un gest de dispreţ.

— Vă jur, domnule, că veţi rămâne şi dumneavoastră tot atât de mirat ca şi mine.

— Lasă-mă în pace! Eşti plicticos… Îi zise Benedict, trecând înainte ca să se ducă în apartamentul doamnei Danglars care aştepta, întinsă cu multă cochetărie pe divan, pe secretarul excelenţei sale şi având pe figură, ca să-l primească cel mai amabil zâmbet.

Benedict intră cu multă îndrăzneală şi închise uşa cu luare aminte. Apoi merse ca să se închine cu adânc respect înaintea baroanei.

— Am onoarea de a-mi prezenta omagiile mele baroanei Danglars? Zise el.

Ea scoase un ţipăt.

— Sfântă Fecioară! Exclamă ea pe când ochii ei frumoşi rămâneau pironiţi pe figura foarte cunoscută a secretarului, pe buzele căruia se vedea cel mai batjocoritor zâmbet.

Baroana stătu câteva momente nemişcată ca o statuie, mai palidă ca de obicei, cu ochii aţintiţi pe omul pe care fatalitatea i-l scotea iarăşi în cale spre a o face să sufere.

— Doamnă baroană, zise Benedict, prefăcându-se a nu-i observa uimirea e vreme multă de când n-am mai avut plăcerea să vă prezint omagiile mele. Mă pot informa de starea sănătăţii dumneavoastră?

— Iertaţi-mă, domnule, îngână baroana, încordându-se;

— Mi se anunţase o altă persoană… de aceea n-am putut să nu simt oarecare mirare, o oarecare tulburare…

— Nu, doamnă, persoana ce vi s-a anunţat sunt eu.
— Cum? Dumneavoastră sunteţi secretarul contelui de Mon-te-Cristo? Întrebă ea.
— Şi de ce nu? Reluă Benedict.
— Dar nu sunteţi dumneavoastră domnul Andrea Cavalcanti?… Urmă baroana, vânătă la faţă.
— Da; sunt, cum ziceţi, Andrea Cavalcanti, răspunse Benedict cu îndrăzneală, observând cu necaz că baroana îşi acoperea faţa cu mâinile.
— Sunt acelaşi Andrea Cavalcanti care fu aproape să se însoare cu curajoasa dV. Fiică Eugenia Danglars, care a fugit în noaptea în care trebuia să se iscălească contractul, întrerupt de sosirea comisarului de poliţie care venea să aresteze pe Andrea Cavalcanti, fugit din temniţa de la Toulon.
— Atunci, domnule, zise baroana după o scurtă tăcere nădăjduiesc că ai făcut pe comisar să-şi recunoască greşeala?
— Ar fi fost cam anevoios, doamnă, pentru că într-adevăr am fugit din puşcărie, reluă asasinul cu o nespusă cutezanţă. Apoi, omorâsem un om la poarta palatului locuit de contele de Monte-Cristo, în câmpiile Elisee, la Paris. Şi eram urmărit şi pentru omorul acesta; trebuia să fiu ghilotinat la Paris, eu.
— Dar atunci, nu vă înţeleg.
— Sunt convins, doamnă baroană.
— Şi ce vrei de la mine? Întrebă ea foarte încurcată.
— Vreau să vă repet ceea ce am avut deja cinstea sa vă spun în scris şi anume că domnul baron Danglars va veni astăzi aici.
— Oh! Doamne! Exclamă baroana, sculându-se şi împinsă parcă de o presimţire secretă Fiţi sincer domnule; nu sunteţi secretarul contelui de Monte-Cristo!
— Şi pentru ce?
— Ah! Continuă ea cu exaltare tristă, pentru că domnul conte n-ar lua ca secretar intim un om fugit din temniţă şi

acuzat de omucidere, demascat chiar de dânsul, în faţa unei adunări numeroase în acea noapte teribilă. Oh! Doamne Dumnezeule! Ce fatalitate apasă asupră-mi! Benedict, ce fatalitate apasă asupra voastră!

— Benedict! Exclamă el. De unde ştiţi că mă cheamă Benedict?

— De unde ştiu? Nu v-aş putea spune; aşa e domnule. Nu, nu-mi mai aduc aminte ce fel am aflat. Dar vă numiţi Benedict şi aţi suferit mult, nu e aşa?

— Doamnă baroană, tulburarea dumneavoastră e extraordinară. Ce vă pasă dumneavoastră dacă am suferit? Pentru ce-mi vorbiţi de aceste suferinţe? Ori o faceţi numai din întâmplare?

— Nu, nu din întâmplare; când cineva găseşte o persoană, când în loc de a adresa mustrări, se arată a compătimi cu durerile, cu suferinţele sale, eu cred că n-ar trebui să-i răspundă cu răceala pe care o arătaţi dumneavoastră.

— Când v-am cerut eu să luaţi parte la supărările mele? Parcă aş avea nevoie… Apoi, pentru ce vorbim de acest lucru, când cu totul de altă natură e motivul care mă aduce aici.

— Motivul care vă aduce aici? Repetă cu amărăciune baroana. Crezi poate că eu nu-l ştiu, că eu iau drept bună fabula grosolană la care aţi recurs ca să descoperiţi ceea ce vreţi să ştiţi despre mine? Nu, nu; nu cred că sunteţi secretarul contelui de Monte-Cristo, ci că sunteţi şi acum ceea ce aţi fost totdeauna…

— Şi ce am fost totdeauna? Întrebă Benedict mirat şi observând acea reticenţă.

— Oh! Nenorocitule, nenorocitule! Mormăi biata femeie făcând o mare sforţare ca să-şi ţină lacrimile.

— Care motiv mă aduce atunci aici? Aţi zis că-l ştiaţi

— Oh! E foarte trist lucru să fiu nevoită a-l spune.

— Doamnă!

— Vedeţi că înţeleg tot. Aţi dobândit nu de mult libertatea în Paris, dar…

— Dar…?

— Oh! Domnule! Aveţi desigur un secret oribil să-mi comunicaţi, nu este aşa? Întrebă cu glas stins baroana.

— Nu vă înţeleg întrebarea doamnă baroană şi mi se pare foarte ciudat ceea ce-mi spuneţi deja de un sfert de ceas. N-am secrete să vă destăinuiesc şi vă rog să aveţi bunăvoinţa a-mi spune pentru ce am venit eu aici, deoarece mi-aţi spus că ştiţi.

Benedict duse în acel moment mâna la buzunarul stâng al pardesiului.

Baroana se înfiora.

— Domnule Benedict, steaua dV. Este fatală; dar dacă aţi întâlni în lume o fiinţă care să poată şi să vroiască a vă face fericit, adică să vă asigure un viitor, nu splendid, dar capabil de a vă satisface toate trebuinţele, aţi părăsi calea pe care aţi umblat până acum?

— Ah! Nu sunt asemenea fiinţe în lume. Caritatea e o minciună, o batjocură.

— Nu blestemaţi.

— Am exemple.

— Dar, dacă tot ce v-am spus”s-ar întâmpla, nu din pricina carităţii numai, ci să presupunem că e din datorie…

Benedict pufni în râs.

— Din datorie, repetă el. Cine mai ascultă acum de datorie în lume şi o urmează numai din inspiraţie? Doamnă baroană, nici să nu mai vorbim de aceasta. Ştiţi că steaua mea este rea şi aşa va fi până la cel din urmă moment al vieţii mele. Fiu al nenorocirii, consacrat morţii şi iadului, îndată ce deschisei ochii în lume, ce mai poate fi comun între mine şi fericire pe lume? Crima şi disperarea au fost naşii mei la botez şi eu am fost spălat cu lacrimi şi cu sânge.

— Deajuns, deajuns, fie-vă milă!… Blestemaţi-mă! Murmură doamna Danglars apăsându-şi inima cu mâna şi căzând pe sofa.

Ah; cuvintele mele vă înspăimântă?… Curios! Nu păreţi tot aşa de hotărâtă, ca atunci când aflai că aveţi de gând să vă

expuneţi copila unei răpiri. Eu, am ajuns la un punct pe care nu l-am prevăzut când îmi făcusem planul de a veni aici; cu toate astea avem câteva cuvinte să ne spunem: voi fi scurt.

Şi el scoase din buzunar o hârtie scrisă şi o întinse baroanei.

— Veţi avea bunăvoinţa de a-mi face onoarea să iscăliţi hârtia aceasta?

— Şi ce conţine? Întrebă baroana cu un glas foarte tulburat.

— Un lucru foarte simplu, într-adevăr. Un ordin plătibil la vedere asupra bancherului dumneavoastră, oricine ar fi el, pentru mizeria de trei milioane de lei.

— Oh! Şi cu ce drept îmi ceri aceasta?

— Cu ce drept?

Benedict dădu acestei întrebări un accent aşa de batjocoritor şi de ameninţător, încât baroana se înfiora; totuşi, reluă cu mult sânge rece:

— Da, domnule, repet: cu ce drept?

— Ştii mai bine decât oricine că n-am nici un drept.

— Atunci, aş putea să refuz?

— Negreşit; dar într-un asemenea caz vă omor, răspunse scurt Benedict, îndreptând repede ca fulgerul, un pumnal spre inima baroanei şi aşezându-se liniştit lângă dânsa. Băgaţi bine de seamă că fierul acesta e otrăvit şi că rana cea mai mică ar putea aduce moartea în cinci minute.

— Dar dumneavoastră nu veţi avea iscălitura mea! Strigă baroana, făcând o sforţare puternică asupră-şi şi dovedind prin imobilitatea sa completa ei resemnare.

— Ce faci cu asta? Voi fura tot ce voi putea găsi aici. Fu un moment de tăcere.

— Ascultaţi-mă, domnule Benedict, eu nu mai am bancher, nu mai posed un credit de trei milioane. Sunt săracă şi credeţi-mă că în nici un mod n-aş putea să iscălesc hârtia aceasta fără să vă amăgesc.

— Basme, basme, doamnă baroană. Când v-a părăsit bărbatul dumneavoastră, v-a lăsat un milion şi jumătate; geniul dumneavoastră speculator şi întreprinzător a îndoit căpitălaşul şi azi dumneavoastră trebuie să posedaţi trei milioane, fără să mai socotim restul. Vedeţi bine că ştiu tot şi vă previn că mă grăbesc. Iscăliţi şi împăcaţi-vă cu bogatul baron.

— Nu pot! Murmură dânsa.

— Atunci sunteţi hotărâtă să muriţi? Ar trebui să ştiţi că nu mă dau înapoi de la nici o crimă.

— Dar aceasta ar fi o crimă care ar întrece cu mult pe oricare alta! Îngână sărmana mamă, dând liber lacrimilor care deja demult vroiau să-i izbucnească din ochi.

— Benedict, adăugă ea, vei fi prins, arestat şi osândit!

— Vă amăgiţi, doamnă; eu sunt prevăzător şi prudent. Baronul va veni în curând aici. Ascultaţi-mă. Pe când el aşteaptă ca să-l lăsaţi să intre, eu fug şi sar într-o gabrioletă care mă aşteaptă în uliţă; mă depărtez repede, dispar. Baronul, nerăbdător de întârzierea dV. De a-l chema, va intra în odaia aceasta: văzându-vă cadavrul plin de sânge, va rămânea îngrozit… va voi să ţipe, dar în zadar, nu se va putea nici măcar mişca din loc, groaza, spaimal vor paraliza… Pe urmă va intra curând în odaie altcineva; văzând un om în faţa unei femei omorâte, negreşit că va pune mâna pe dânsul şi îl va da justiţiei ca pe un asasin. Ah! Nu vă spuneam doamnă baroană? Ce ziceţi de talentul meu? Nu e aşa că văd lucrurile departe?… Haideţi, iscăliţi ori vă ucid.

— Oh! Doamne! Iartă-mă!

— Vorbe deşarte. Iscăliţi.

— Benedicte, furtul acesta e blestemat, facă cerul ca, după ce-l vei fi săvârşit, să intri pe calea cea bună; vă voi da tot ce posed, voi fi nevoită să cer de pomană bărbatului meu sau fiicei mele.

Gândiţi-vă în ce situaţie mă voi afla; socotiţi bine tot ce-mi va mai rămâne. Lăsaţi-mi cel puţin cei şaptezeci de mii de

lei pe care vi i-a dat la Paris procurorul regal.

Benedict tresări; dar incapabil de orice simţământ de recunoştinţă, răspunse:

— Fără să cercetez motivele care v-au putut sfătui să-mi faceţi un asemenea dar anonim, cred că l-aţi făcut mai mult din capriciu decât din dragostea aproapelui; totuşi, vă voi lăsa banii aceia şi astfel va fi ca şi cum m-aş plăti de o datorie.

— Vă mulţumesc, domnule, răspunse baroana cu un accent de adâncă disperare şi de ironie. Iată cheile dulapului meu, furaţi… Poate că într-o zi vă veţi căi.

— Eu să mă căiesc! Eu! Exclamă Benedict cu un ton batjocoritor. Cine sunteţi dV. Ca să-mi vorbiţi astfel? Ca să vă închipuiţi că eu, care n-am încercat până acum nici umbră de remuşcare, aş începe o încercare tocmai acum pentru dumneavoastră; pentru dumneavoastră care sunteţi o femeie şi, cine ştie, poate nu începătoare în intrigi şi în crimă? Mai puţine presupuneri, doamnă! Dacă aveţi patimi rele, ca îngâmfarea de pilda, sărăcia în care vă veţi afla în curând, vă va fi ca o pedeapsă, şi, dacă în viaţa trecută aţi înfăptuit vreo crimă, ea va fi răsplătită de aceea pe care o săvârşesc eu acum. Veţi primi pedeapsa în numele acelora care au fost victimele dumneavoastră Lăsaţi doamnă, vorbele; şi deschideţi-mi scrinul, pentru că sunt unele cu secret şi cei care le vizitează fără voia proprietarilor, se pomenesc cu nişte pistoale care le dau câte un glonte în cap.

Baroana, tremurând, şovăind, se îndreptă către scrin, îl deschise şi întinse lui Benedict o mulţime de aur şi de hârtii. Peste câteva minute, averea aceea trecu în buzunarele ucigaşului şi baroana abia mai poseda cei şaptezeci de mii de lei trimişi la Paris domnului Beauchamp pentru ca să-i dea lui Benedict.

— Acum, ucideţi-mă! Ucideţi-mă fiindcă socot că aceasta trebuie să fie cea din urmă scenă a dramei! Murmură ea.

— Nu, nu; departe de mine o asemenea idee în momentul acesta, încă un singur lucru. Oricât sunteţi de obişnuită să vă îndepliniţi voinţele, de astă dată veţi avea bunătatea să mi-o îndepliniţi pe a mea. Îmi veţi da braţul şi mă veţi însoţi până în sală, unde se află acum desigur domnul baron Danglars. Tocmai băteau şase ceasuri.

— Într-adevăr, aşa e, nu mă înşelam. Haidem, doamnă baroana şi gândiţi-vă că de vă va veni reaua idee de a face un singur gest împotriva mea la ieşirea mea de-aici, v-aţi afla într-o rea situaţie. Nimeni, pricepi, nimeni nu vă va crede, pentru că dV. Nu sunteţi sau mai bine zis nu veţi fi tânărul şi interesantul Servieres, care călătoreşte din pricini de sănătate şi ocupă apartamentul acesta. Acest tânăr bolnăvicios e o fabulă curată şi asemenea fabule sunt ridicole pentru o doamnă ca dumneavoastră Nu credeţi că acest mic furt face cât râsul lumii?

Baroana căzu în genunchi.

— Oh! Fie-vă milă! Strigă ea, lăsaţi-mă să rămân aici, nu mă mai siliţi să vă însoţesc. Plecaţi, plecaţi! Iau pe Dumnezeu de martor că gura mea nu va scoate nici un strigăt; plecaţi şi facă cerul ca aceşti bani să vă schimbe în om cumsecade.

Tocmai se auzi glasul lui Pastrini care anunţa de afară, pe domnul baron Danglars.

Baroana scoase un oftat şi Benedict ieşi repede din odaie.

Îl întâlni pe baron care voia să-l oprească spre a-i vorbi; dar îi răspunse că n-avea nici un moment de pierdut fiindcă alerga să închirieze pentru baroană unul din palatele din piaţa del Popolo, în care dânsa voia să dea un bal.

— Vă recomand tăcerea, domnule baron şi vă felicit de mai înainte de soarta ce vă aşteaptă. Baroana este bogată, foarte bogată, mai bogată decât îmi închipuiam.

— Drace! Dar ce eşti dumneata pentru dânsa? Întrebă zăpăcit baronul şi cam îngrijorat.

Benedict nu răspunse, îl strânse de mână şi dispăru, pe când bancherul intra cu paşi măsuraţi în odaie; apoi,

văzând o trăsură oprită la o oarecare distanţă, făcu semn vizitiului, sări în ea şi dispăru iute.

Capitolul XVI Nevastă-mea.

Baronul Danglars mai întoarse încă o dată capul său lat ca al unei vulpi ca să mai zică un cuvânt lui Benedict, dar banditul, coborând scara câte patru trepte odată, se lăsă ca să alunece de-a lungul rampei şi dispăru fără să-i dea vreme să zică ceva.

Danglars, văzându-se singur, se îndreptă către apartamentul baroanei, la uşa căruia întâlni pe Pastrini, căruia se grăbi să-i zică:

— Mi-ai anunţat vizita?

— Excelenţa voastră, zise italianul, vrea să zică, fără îndoială, de i-am anunţat numele.

— Ei! Domnule hotelier, să nu mai facem jocuri de cuvinte, te rog, observă domnul Danglars, luându-şi un aer foarte comic, de insultat.

— Iertaţi-mă, excelenţă, dar lucrul acesta nu e aşa de puţin însemnat pe cât poate să pară. Ca să am onoarea de-a anunţa vizita dumneavoastră, ar trebui să am pe cineva către care să mă adresez.

— Ei bine?

— Acest cineva nu există.

— Adică?

— Îmi închipui că excelenţa voastră întreabă de locatarul meu, nu e aşa?

Baronul făcu o mişcare.

— De tânărul de Servieres?

— Eşti nebun? Numele de Servieres trebuie să aparţină unei femei, pentru că eu cunosc foarte bine familia aceea şi ştiu că nu mai are acum nici un coborâtor de partea bărbătească. Şi eu vreau să vorbesc tocmai cu doamna aceasta.

Pastrini dădu din cap.

— Dar domnule, această doamnă nu se află în hotelul meu; în apartamentul acesta este numai un tânăr din familia de Servieres şi doamna care se află acolo va fi, cred, în vizită, pentru că cel mult să fi sosit azi dimineaţă.

— Ţi-am mai spus că eşti nebun, şi-ţi repet. Numele de Servieres nu mai poate aparţine azi unui bărbat şi doamna de care întreb e în hotelul dumitale. Este o femeie foarte frumoasă, urma baronul, pregătind zâmbetul cel mai gingaş ca să se prezinte la baroană. Hai, lasă-mă să intru.

— Pentru dumnezeu! Exclamă Pastrini, ducând îndrăzneala până a închide drumul baronului.

— Încă o vorbă, excelenţă.

Baronul Danglars îi aruncă o privire de mânie, care spunea lămurit:

— Cu ce drept împiedici pe bărbat de-a trece pragul odăii nevestei sale?

Totuşi, îşi stăpâni furia şi făcu un gest care se putea tălmăci:

— Vorbeşte şi grăbeşte-te.

— Domnule baron, excelenţa voastră sunteţi sigur că doamna de care este vorba este negreşit, o femeie?

— Cum adică? Exclamă baronul făcând un pas înapoi, buimăcit de acea întrebare.

— Pe Madonna! Excelenţă, răspundeţi-mi: ştiţi sigur că e femeie?

— Nu trebuie oare să ştiu? Răspunse baronul din ce în ce mai uimit.

— Ah! Domnule, murmură Pastrini, îngălbenindu-se şi tremurând. De-aş avea să vă dau un sfat, v-aş zice: nu intraţi.

— Şi de ce?

— Vă spun că locatarul meu nu poate fi nimic bun.

— Ce dracul spui?

— Are relaţii cu un om care ţine într-un cufăraş o mână de mort.

Baronul făcu fără voie un pas înapoi.

— Şi omul acela? Întrebă el.

— Se zice că e vrăjitor.

— Dar doamna?

— Oh! Va fi o tovarăşă a lui.

— Ei, dragul meu, aş putea crede că ai venit de la ţara şi abia să tot fii aici de o zi.

— Râdeţi, luaţi-mă în râs cât vreţi voi, excelenţă; dar am văzut lucruri aşa de ciudate, încât nu pot crede că dracul nu şi-a vârât coada aici. Vă jur că mâine la ceasul acesta, apartamentul, va fi gol, ori eu nu voi mai fi eu.

Baronul dădu din umeri, intră, trecu printr-o odaie şi pătrunse în odăiţa unde se afla doamna Danglars.

Baroana era ocupată să-şi aranjeze un zuluf în faţa unei oglinzi şi nimeni n-ar fi putut citi pe fizionomia ei cea mai mică urmă a emoţiei care-i sfâşiase inima. Ochii ei negri şi strălucitori, separaţi de o linie formată de sprâncenele ei admirabil marcate, exprimau o tărie nespusă de caracter. Buzele, subţiri, nu lăsau să iasă dintr-acea inimă zdrobită nici cel mai uşor suspin de durere; braţele tari şi rotunde, mâinile agile, degetele lungi şi subţiri, totul prezenta într-însa în momentul acela pe dama mare de Servieres, baroana Danglars, care fusese totdeauna în ochii lumii, hotărâtă la fire, nobilă şi mândră.

Până când baronul să nu-i fi deosebit încă faţa, ea văzuse pe bărbatu-său, a cărui figură se răsfrângea în oglindă şi

doamna Danglars observa chipul încurcat cu care dânsul intră, deşi făcea sforţări nespus de mari ca să-şi dea curaj.

Baroana, încet, sfârşi aranjarea părului, apoi se duse la scrin şi închizându-l făcu să sune banii care se aflau întrânsul; mai făcu vreo două trei mici mişcări pe acolo, apoi în cele din urmă se întoarse.

— Ah! Aici eşti, domnule? Întrebă ea, ca şi cum nimic nu s-ar fi întâmplat între ea şi bărbatu-său şi s-ar fi despărţit numai de o zi. Pari dispus să ieşi din nou, fiindcă, după cât văd, nu te îngrijeşti să stai pe un scaun. Aceste cuvinte-şi făcură efectul; baronul prinse curaj şi apropiindu-se câţiva paşi merse de stătu în faţa sofalei pe acelaşi scaun pe care stătuse mai înainte Benedict.

— Este cam frig azi, murmură el, încheindu-şi pardesiu la piept.

— Încă n-am avut vreme să iau seama; cred că scrisoarea şi cugetarea mă încălzesc.

— Ai scris mult?

— Voi fi scris, socot, vreo opt, nouă scrisori: îmi trebuiesc capitalurile şi le-am cerut; vreau să termin nişte afaceri…

O copioasă sudoare inundă fruntea baronului Danglars.

— Nu ştiu, într-adevăr, doamnă baroană, cum şi de ce nu întrebuinţezi un secretar.

— Oh! De când am avantajul să trăiesc singură, socotesc prudent, domnule baron, să fac eu însămi cât pot mai mult.

Fu un moment de tăcere adâncă.

— Ai avut gentileţea să vii la mine… Ţi-aş putea fi de vre-un folos? Întrebă dânsa.

— Doamnă, mă crezi oare aşa de mult interesat?

— Nu ar fi nicidecum de mirare… Răspunse ea râzând, Un bancher… Dar. Iată. Nu ştiu dacă continui şi aici profesiunea de la Paris. Nu cred însă ca să-ţi fi pus cele şase milioane într-o puşculiţă. Oh! Fiindcă veni vorba de Paris; n-ai mai vrut să vii pe acolo. Totuşi, îţi plăcea mult oraşul acela…

— Afaceri importante m-au ţinut la Roma, răspunse baronul, gângăvind şi simţind că i se încurca limba şi că nu găsea cuvintele.

— Clima Italiei îţi face bine, nu e aşa? Urmă doamna Danglars.

— Mai bine eram în Franţa, răspunse baronul. Sunt sigur însă că voi fi mai bine acum la Roma, dacă dumneata vei avea cumva intenţia să rămâi aici.

— Oh! Nu, mă duc la Civitavecchia, răspunse iute baroana, prefăcându-se a nu fi luat bine în seamă înţelesul vorbelor baronului, care oftă melancolic.

— Ai dobândit obiceiuri noi, urmă ea. La Paris nu te-am auzit niciodată oftând.

— Nimic mai firesc, doamnă; la Paris, nu sufeream.

— Şi la Roma, da.

— Oh!

— Nu sunt medici buni pe aici? Ei! Dar Italia, de nu mă înşel, e mai îmbelşugată în cântăreţi decât în discipoli ai lui Esculap.

— Doamnă, împotriva bolii mele nu poate nimic ştiinţa tuturor medicilor, nu numai din Roma, ci din toate capitalele mari ale Europei, răspunse baronul apăsând asupra fiecărui cuvânt parcă ar fi vrut să atragă atenţia doamnei Danglars, care se grăbi să-l întrebe:

— Dar ce boală ai, în fine? Suferi de nervi?

— E o boală la duce. Nervii? Da, doamnă, ai nimerit. Excesul de emoţii produce boala numită generic boală de nervi. Oh! Dar atunci e mult mai serios decât credeam. Ai aşadar senzaţii vii, excesive? Rău… Foarte rău. Închipuieşte-ţi, doamnă, un simţ mânat chinuitor şi dulce totodată, o obidă grea… Gângăvea baronul, însoţind acele cuvinte cu un oftat adânc, parcă l-ar fi avut gata la poruncă.

Baroana încruntă sprâncenele ca şi cum ar fi auzit un ce pe care nu-l putea pricepe.

— Obidă!… Obidă pentru ce?

— Pentru ce?

— Ai pierdut bani?
— Am pierdut ceva mai mult.
— Din ce în ce te înţeleg mai puţin. Ai pierdut vreun giuvaer de preţ mare?
— Şi mai mult.
— Ce? Eu îmi chinuiesc creierii, şi…
— Am pierdut… Adică a fost o vreme în care am pierdut…
— Sfârşeşte.
— Ah! Te-am pierdut pe dumneata doamnă! Exclamă în cele din urmă baronul cu un gest aşa de ridicol, încât făcu pe baroană să pornească unul din râsetele ei seci, studiate, care descurajau pe omul cel mai îndrăzneţ.
Baronul, bietul om, rămase de piatră.
— Ce? Ai făcut asemenea pierdere şi n-ai publicat îndată în toate părţile anunţurile obişnuite: Bacşiş cui va găsi sau va da indicii sigure, etc… Se vede că ai aşteptat totul de la vreme şi cu mare răbdare, dragă baroane!
— Da, am aşteptat, am sperat; dumneata eşti un înger şi ca să nu mai iau comparaţii din rai, eşti o femeie cum nu se mai găseşte alta pe pământ şi al cărui geniu ajunge până la limitele miracolului.
— Şi d-ta, baroane, eşti un om de o galanterie şi de o amabilitate fermecătoare, zise baroana, care după o mică pauză, foarte grea pentru bietul Danglars, din ce în ce mai încurcat, adăugă:
— Ştii că simt o nespusă plăcere vorbind cu d-ta?
— Îţi mulţumesc de o mie de ori; dar nu mi-ai spus adineauri că aveai de gând să pleci la Civitavecchia?
— Am spus! Zău nu-mi mai aduc aminte; n-aş mai avea curaj să plec; e foarte trist să călătoreşti singur!
— Da, da, foarte trist; eu, unul urăsc ca moartea să fiu singur, şi, deoarece suntem de acord asupra punctului acestuia, împing îndrăzneala până la a-ţi propune un tovarăş.
— Vorbeşte lămurit; ce tovarăş?
— Eu.

— Zău? Dar eşti nepreţuit de gentil! Primesc, baroane, primesc din toată inima!

— Oh, baroană! Exclamă el sculându-se şi deschizând braţele parcă ar fi vrut s-o îmbrăţişeze.

Baroana făcu acelaşi gest; dar deodată, oprindu-se făcu pas înapoi şi se aşează la loc pe sofa cu aceiaşi linişte. Răceala aceea îngheţă inima sărmanului baron care se văzuse deja în gând aproape de a îmbrăţişa trei frumoase şi bune milioane de lei.

— Un moment, te rog, domnule, zise baroana cu cel mai mare sânge rece. Dacă simţământul pierderii mele a produs asupra dumitale o senzaţie aşa de puternic dureroasă după cum îmi spuneai, eu acum simt una nu mai puţin puternică decât a dumitale şi produsă de amintirea unui fapt: amintirea unei scrisori…

Cuvintele acelea fură un fel de lovitură de pumnal ţeapănă şi neprevăzută de care baronul nu se putu feri. Şi de aceea el deveni fără de veste înspăimântător de palid.

— Când am plecat din Paris, am primit o scrisoare împodobită cu iscălitura dumitale. Scrisoarea aceea conţinea expresii foarte pline de înţeles pe care, fără îndoială, nu vei fi putut să le uiţi de atunci şi până acum.

— Oh! Îţi jur că nu-mi mai aduc nicidecum aminte de dânsele.

— Da? Nu-ţi mai aduci aminte? Atunci, poftim, iată-ţi scrisoarea pe care mi-ai trimis-o.

Şi vorbind astfel, scoase din buzunar un portofel şi din acesta o scrisoare pe care o desfăcu şi se pregăti s-o citească cu glas tare.

— Scrisoarea aceasta mă pune la gânduri asupra dumitale; ascultă: „Mult credincioasă soţie,

Când vei primi scrisoarea aceasta nu vei mai avea bărbat.

Nu te înspăimânta din cale-afară; nu mai ai bărbat, după cum nu mai ai nici fiică! Adică eu voi fi pe unul din cele treizeci sau patruzeci de drumuri ce duc afară din Franţa.

Îţi sunt dator câteva explicaţii; şi deoarece eşti femeie în stare de-a le pricepe bine, ţi le voi da.

O plată de cinci milioane, pe care a trebuit s-o fac azi dimineaţă, am făcut-o; o alta de aceiaşi sumă trebuie să o fac şi am amânat-o pe mâine.

Azi plec spre a scăpa de un mâine care m-ar pune în grele încurcături.

Înţelegi, nu e aşa, mult preţioasă soţie? Mă explic.

Înţelegi, pentru că-mi ştii afacerile tot atât de bine ca şi mine şi poate, chiar mai bine decât mine.

Ai admirat vreo dată repeziciunea căderii mele, doamnă? Ai fost vre-o dată uimită de topirea verigilor mele de aur? Îţi mulţumesc: eu n-am văzut absolut nimic şi n-am înţeles nimic; să nădăjduim că dumneata ai găsit puţin aur în cenuşă.

Cu această speranţă consolatoare mă depărtez, foarte prudentă soţie, fără ca conştiinţa să mă mustre câtuşi de puţin că te părăsesc. Îţi rămân prietenii, cenuşa de care vorbeam şi pe deasupra libertatea pe care mă grăbesc să ţi-o înapoiez.

Şi tocmai este vremea ca să pun în acest paragraf un cuvânt de explicaţie bănească.

Câtă vreme am sperat că te ocupai de prosperitatea casei noastre, de soarta fiicei noastre, am închis filosoficeşte ochii; dar când am observat ca făceai din casa noastră o vastă ruină, n-am mai avut curaj să mă întemeiez pe soarta dumitale. Te-am luat bogată, dar puţin onorată. Iartă-mă dacă-ţi vorbesc sincer. Am sporit averea noastră, care a mers crescând până când nişte catastrofe necunoscute şi neînţelese de mine, aii răsturnat-o fără ca eu să am vreo vină. Dumneata, doamnă, te-ai îngrijit numai să-ţi sporeşti averea dumitale, lucru în care ai izbutit, sunt moralmente convins.

Te las aşadar cum te-am luat, bogată, dar puţin onorabilă.

Adio!

Şi eu, de azi încolo, am de gând să lucrez numai pentru mine.

Crede în recunoştinţa mea pentru exemplul ce ai avut bunătatea să-mi dai şi pe care se va grăbi să-l imite.

Foarte afecţionatul dumitale bărbat, Baron Danglars.”

În timpul citirii acelei scrisori, baronul se schimbă de mai multe ori la faţă şi se uită instinctiv de trei-patru ori prin odaie. Baroana nu-şi dezlipi ochii ei pătrunzători de pe faţa sărmanului ei bărbat care începu să priceapă ce proastă figură făcea acolo.

În confuzia şi buimăceala fostului capitalist, baroana îşi gusta încet răzbunarea.

— Oh! Baroane! Strigă ea râzând fără milă, cum se face că, fiind puţin onorată şi onorabilă, aceasta este sincera dumitale mărturisire, îmi propui să mă însoţeşti?

— Baroană, reluă el, căutând în zadar să zâmbească crede-mă, scrisoarea aceea a fost produsă de un moment teribil de halucinaţie; mă vedeam pierdut şi dumneata care, cum ţi-am spus. Eşti o femeie mult mai deşteaptă decât celelalte, trebuie să fi înţeles aceasta.

— Ai vrea aşadar ca eu să uit nebunia scrisorii acesteia? Întrebă ea.

— Ah! Doamnă, îţi mărturisesc că aceasta este cea mai fierbinte dorinţă a mea! Exclamă baronul, care simţea pătrunzându-i în inimă o rază nouă de speranţă.

— Pot crede aşa ceva?

— Da, da, doamnă; te-am ofensat şi-ţi cer iertare.

Şi baronul Danglars avu inspiraţia să pună un genunchi în pământ şi să-şi plece capul pleşuv până aproape de picioarele soţiei sale.

Atunci baroana ajunse în apogeul triumfului. Făcu vreo câţiva paşi înapoi, scoase un hohot ascuţit de râs, al cărui ecou răsuna lung în inima baronului.

— Om josnic şi vrednic de dispreţ! Murmură doamna Danglars, te văd în cele din urmă plecând cu ruşine capul la picioarele mele, implorând cu buzele tale murdare iertarea

grosolanelor tale expresii. Şi totuşi această iertare trebuie să ţi-o dau pentru că şi eu sunt vinovată. Scoală-te, domnule; averea dumitale e distrusă pentru totdeauna. Văd că nu mai ai nici o para, pentru că mă rogi să mă învoiesc la împăcarea noastră presupunând că eu mai am încă banii pe care mi i-ai lăsat la Paris. Oh! Sunt săracă, nu văd înaintea-mi alt viitor decât mediocritatea… Sau mai adevărat, mizeria neagră.

Du-te, domnule baron Danglars, du-te; chiar de n-ar fi aşa, niciodată nu va mai trăi cu dumneata o femeie pe care ai necinstit-o şi ai părăsit-o. Nu te învinuiesc pentru părăsire, dar te dispreţuiesc de pasul pe care l-ai făcut azi şi care-mi dovedeşte că nu mai ai în dumneata nici cel mai mic simţ de onoare şi probitate.

Baroana tăcu şi râse apoi din nou, cu un râs convulsiv.

Baronul era zdrobit.

— Un Dumnezeu sau un om a jurat ruina casei tale şi casa ta s-a năruit piatră cu piatră, urmă baroana, în a cărei privire înfocată parcă lucea focul unui delir subit şi fără de veste.

Un Dumnezeu sau un om a jurat ruşinea şi mizeria mea! Du-te, Danglars, pentru că ne otrăvim unul pe altul cu răsuflarea noastră. Oh! Mizerie, mizerie! Cu toate grozăviile şi înjosirile tale, tu-mi arăţi o fantasmă palidă şi ameninţătoare pe care bogăţia mi-o ascundea. Remuşcarea! Remuşcarea!

Baroana îşi ascunse faţa în mâini şi stătu multă vreme aşa şi. În picioare, cu corpul dat înapoi şi cu capul oscilându-i pe umeri.

Când îşi veni în fire, obrajii îi erau aprinşi de roşcata tristă a frigurilor nebuniei. Se uită lung, jur-împrejur prin odaie, oprindu-şi ochii pe fiecare obiect parcă ar fi vrut să-şi aducă aminte; pe urmă se duse la scrin şi, melancolică, numără banii pe care i-i lăsase Benedict.

Baronul, folosindu-se de starea de amorţire în care părea căzută nevastă-sa, îşi luase pălăria şi plecase încetişor.

Capitolul XVII Banditul roman şi tâlharul parizian.

După săvârşirea furtului aceluia, ce-i mai rămânea doamnei Danglars decât o viaţă de lipsuri şi de mizerie? Îşi făcuse socotelile, îşi transformase toate lucrurile în bani şi-şi păstra cu luare aminte capitalul, hotărâtă să-l depună la vreun bancher bogat din Roma şi să trăiască apoi din venitul care-i asigura un viitor destul de frumos.

Şi planul acela fusese nimicit acum şi biata femeie se vedea fără resurse, după ce se vor fi sfârşit cei şaizeci de mii de lei pe care-i datora caritătii banditului care o despuiase cu atâta îndrăzneală.

Baroana nu era o femeie care să recurgă la generozitatea fiicei sale, mai ales în urma scenei ce-i făcuse; luă deci hotărârea Sa facă singurul lucru ce avea de făcut; făcu un dar modest unei mănăstiri sărace şi ceru să fie primită ca „soră” în sânul sfântului locaş.

Şi acolo, în tăcere şi în singurătate, îşi îngropa viaţa, gândindu-se tot mai cu spaimă la rodul amorului ei adulter cu Villefort şi la viitorul ce-l aştepta pe Benedict; rugându-se lui Dumnezeu să o ierte pe dânsa şi să întoarcă pe acel rătăcit de pe calea crimei.

Baronul Danglars, cu toate căutările lui foarte stăruitoare, nu se mai putu întâlni cu Benedict; hoţul, cu puterea ce dau aproape trei milioane de lei, ştiu aşa de bine să se ascundă de căutările baronului, încât acesta crezu că n-avea altceva mai bun de făcut decât să ceară din nou locul de portar al teatrului Argentina, unde nădăjduia să se folosească de singura scăpare pe care o mai avea; generozitatea Eugeniei d'Armilly.

Deşi stăpân pe o avere aşa de colosală ca cea furată de la baroana de Danglars, Benedict nu se opri pe calea crimei, ba chiar făcu planul unui nou atentat pe care se hotărî să-l ducă la bun sfârşit.

Aflând că guvernul Papei pusese la preţ capul celebrului Luigi Vampa a cărui ascunzătoare nu se cunoştea şi care prăda cu o nespusă neruşinare împrejurimile Romei, se

pregăti să facă o vizită în cea mai mare taină intendentului poliţiei; şi apoi cugetând bine la acest lucru şi socotind că baroana Danglars nu-l urmărea, poate şi pentru că i se pierduseră urmele, porunci lui Peppino să oprească corabia încă pentru câteva zile şi aşteptă un prilej mai favorabil pentru a lucra în siguranţă.

Întâlnirea de la Coloseu avusese efect şi Luigi Vampa presupuse ca şi Peppino că Benedict era într-adevăr secretarul contelui de Monte-Cristo; totuşi, modul în care Benedict vorbea de acel om de care un destin îl legase, zicea el, avu aşa de multă înrâurire asupra banditului roman încât încet încet pieri prestigiul contelui asupra bandei aceleia, formată din oameni foarte superstiţioşi deşi profesia lor ar fi trebuit să-i ferească de aşa ceva.

Benedict însă spuse banditului Vampa, marea lui dorinţă de-a scăpa de influienţa contelui de Monte-Cristo, făcându-se stăpân pe nişte taine ce dânsul poseda în arta vrăjitoriei şi banditul Vampa începu a se gândi serios la foloasele ce ar avea el, să supună dânsul pe conte la voinţa sa în loc de a-i fi supus.

Vampa era ambiţios ca toţi sceleraţii de soiul lui; bogăţiile lui Monte-Cristo începeau să-l atragă şi conspiraţia nu întârzie să se dezvolte condusă şi dirijată de imaginaţia vicleană a lui Benedict.

— Da, da repeta el des lui Luigi Vampa şi lui Peppino, puterea contelui este în mâinile mele. Vom închide ochii asupra scrupulelor religioase şi vom ţine pentru noi preţiosul talisman care face aşa de puternic pe conte.

Această „mână de mort” a descoperit secretul, în care era învăluită calea care l-a dus la minele lui de comori nesfârşite.

Eu, unul, s-ar cuveni, fără îndoială, să plec din Roma cu preţiosul cufăraş care i-a fost furat, da de mă veţi ajuta, rămân aici şi voi lucra pentru folosul nostru comun.

Vampa şi Peppino primiră propunerea lui Benedict care, din vorbele lor, ajunse să afle că contele de Monte-Cristo

era în Orient.

Fiul lui Villefort avea aşadar de gând să dea în mâna justiţiei romane pe formidabilul Vampa şi aştepta o ocazie favorabilă de a-şi spori averea. El observase cu adâncă mirare că în loc să se ascundă, banditul se arăta în locurile publice, mai ales la teatru şi, foarte înţelept, cugetă că ori domnul Luigi Vampa avea o foarte mare încredere în sine ori că avea imensă încredere în agenţii poliţiei; plecând de la această a doua ipostază, care era cea mai probabilă, era foarte necesar ca să fi cât de rezervat spre a duce la sfârşit trădarea pregătită şi să nu lase pe domnul Luigi Vampa a mirosi primejdia care-l ameninţa.

Benedict spiona toate mişcările şi toate gesturile lui Vampa, aşa încât peste trei patru seri petrecute la teatrul Argentina cu dânsul, putu să se convingă că Vampa nu era deloc nesimţitor la gingăşia domnişoarei Eugenia d'Armilly.

Într-adevăr, Luigi Vampa se simţea viu impresionat de gestul mândru şi hotărât al tinerei actriţe: care impresie nu întârzie să se schimbe într-un simţământ care agita zi şi noapte inima banditului.

Ars de energica flacără care făcea din caracterul său un factor de îndrăzneală şi de cutezanţă aventuroasă, el se hotărî să posede, măcar numai un moment, pe femeia care de pe scena Argentinei îl captiva sau mai bine-zis îl domina.

Un zâmbet de triumf se ivi pe buzele lui Benedict când citi în ochii lui Vampa puternica patimă care-l stăpânea.

Atunci, el începu să-i spioneze mişcările cele mai mici, urmându-l pretutindeni pas cu pas până ce, peste câteva zile, îl văzu intrând într-o casă modestă, unde locuia baba care ajuta la metamorfozarea pretinsului tânăr moştenitor al familiei de Servieres.

Benedict, dobândi informaţii mai precise asupra acestei femei şi pricepu, fără cea mai mică greutate obiectul vizitelor lui Luigi Vampa, şi, pregătindu-se de lucru, adoptă un plan a cărui executare fu obiectul statornic al cugetărilor lui.

A doua zi, întâlnindu-se cu Luigi Vampa, Benedict îl duse într-o cârciumă puţin frecventată; acolo, se aşezară amândoi într-un colţ întunecat, ca oameni care aveau de vorbit despre lucruri care au nevoie de cel mai mare secret. Francezul, stând câtăva vreme gânditor, rupse în sfârşit tăcerea:

— Ştii că am făcut aici o descoperire ciudată? Am recunoscut în Roma pe o franceză fugită din Paris cu tată-său, după ce jefuise pe un oarecare prinţ Cavalcanti cu care era să se mărite?

— Şi ce-mi pasă mie de asta? Răspunse Luigi Vampa, punând cotul pe masă şi rezemându-şi faţa în mână ca un om foarte plictisit de ceea ce i se spune.

— Dar nu ştii două împrejurări de foarte mare însemnătate în această afacere. Prinţul Cavalcanti era foarte bogat şi contele de Monte-Cristo se afla în mare prietenie cu acest prinţ, care acum stă foarte rău.

— Adică a fost jefuit.

— Da.

— Şi ce-mi pasă mie dacă prinţul era foarte bogat şi dacă contele de Monte-Cristo era în mare prietenie cu dânsul?

— Stai încet. Am să mă explic, urmă Benedict cu un aer serios. Înainte de toate prinţul era foarte bogat, pricepi că furtul a fost considerabil; al doilea, contele care era bun prieten cu dânsul, mi-a spus numele femeii care l-a jefuit, recomandându-mi s-o dau pe mâna justiţiei oriunde o voi găsi, pentru că a jurat să se dea averea prinţului, aşa de rău căzut. Ei bine, eu îţi spun că femeia aceasta se află în Roma cu tată-său şi în loc să alerg la justiţia tribunalelor ca s-o acuz, vin să-ţi propun dumitale o afacere frumoasă.

— Cum se numeşte femeia? Întrebă Vampa, asupra căruia cele din urmă cuvinte ale lui Benedict făcuseră efect.

— Ei! Numele ei, răspunse acesta cu sânge rece, nu e un nume nici obscur, nici plebeu. Aparţine familiei Servieres după mama, familiei Danglars după tată, care Danglars este faimosul baron căruia d-ta, după sfatul contelui de Monte-

Cristo, i-ai furat şase milioane. Se numeşte, în fine, Eugenia Danglars, cunoscută astăzi la Roma sub numele de Eugenia d'Armilly.

La aceste cuvinte Luigi Vampa făcu o mişcare involuntară de mirare pe care în zadar încercă s-o ascundă sub o completă şi afectată imobilitate. Benedict, prefăcându-se că nu a luat seama la gestul lui Vampa, urmă cu cea mai mare linişte:

— Şi femeia nu e alta decât frumoasa actriţă de la Argentina; acea Circe care adoarme şi amăgeşte cu purtarea ei poporul roman… Ei, ce zici?

— Şi întru ce-l amăgeşte? Întrebă Luigi Vampa, cu un ton care destăinuia mare nerăbdare.

— Oh! În nimic; vroiam să zic numai că văzând-o, nimeni n-ar crede-o capabilă de a fi plănuit acel jaf, pe care l-a efectuat cu atâta isteţime şi cu atâta hotărâre.

Vampa rămase mut câtva timp.

— Oh! Tată-său e un ticălos din cei mai răi, capabili şi gata să facă orice. L-am întâlnit alaltăieri într-o plimbare la villa de la Arquapendente, lângă care posedă o casă cu curte şi cu grădină.

— Trăieşte în bună înţelegere cu fiică-sa?

— Dar ce-ţi pasă de asta? Întrebă la rândul său Benedict.

— Ei, asta-i, reluă banditul, silindu-se ca să zâmbească. Îmi propui o mică expediţie şi te miri de-ţi cer informaţii în această privinţă?

— Aşadar accepţi?

— Explică-mi mai întâi afacerea, şi-apoi vom vedea.

— Ai nevoie de explicaţii, d-ta? Fie şi aşa; mă voi explica prin urmare categoric, cum doreşti. Doi tovarăşi trebuiesc să aibă încredere unul într-altul. Ştiu că ai putea să mă pierzi în cazul când ţi-ar veni ideea de-a spune contelui, stăpânul meu, cu ce puţină fidelitate eu îl servesc la Roma, dar ştiu că m-aş putea agăţa de dumneata şi ţipa cât m-ar ţine gura:”Ecce homo!” şi sunt deci convins că nu vei încerca să mă pierzi, cum nici eu nu voi încerca să te pierd

pe d-ta; planul meu făcut cu dibăcie ne va fi de folos la amândoi.

Domnişoara Eugenia d'Armilly sau Danglars, care a jefuit pe prinţul Cavalcanti, cu care era să se mărite, trebuie să aibă astăzi în mână un capital destul de mare; în acest caz, se comite un mic atentat la libertatea domnişoarei Eugenia şi se propune să se răscumpere cu preţul pe care vom găsi de cuviinţă să-l cerem şi pe urmă ne vom face socotelile amândoi.

— Oh! Eugenia d'Armilly! Exclamă nebuneşte Vampa, dând cu pumnul o teribilă lovitură în masă.

— Ce ai?

Întrebă Benedict.

Întrebă Vampa.

— Vrei să lucrezi de acord cu mine?

— Negreşit.

— Prea bine. Adă mâna, zise banditul, întinzând pe a sa şi mâine la ceasul acesta la Coloseu.

— La Coloseu! Repetă Benedict strângând mâna lui Vampa.

— Lângă a patra coloană a porticului intern.

— Voi fi.

— Singur?

— Da; pe mâine.

Benedict şi Vampa, care ieşeau din cârciumă, îşi mai schimbară o strângere de mână şi se depărtară cu paşi mari fiecare în altă parte.

— Oh! Murmură Vampa văzând pe Benedict că dispare, cum ai trădat pe stăpânu-tău, mă vei trăda şi pe mine, îndată ce-ţi va veni la socoteală; deocamdată, tu fă-mi treburile şi-ţi voi da eu pe urmă răsplata trădătorilor.

Şi acea ameninţare misterioasă a banditului roman era însoţită de un gest care ar fi făcut pe Benedict, dacă l-ar fi văzut cât era de teribil şi de hotărât, să tremure.

Capitolul XVIII Coroana.

Imaginaţia îndelungată a unei artiste înzestrată cu toate darurile geniului inspiraţiei, respinge toate ideile şi prejudecăţile claselor aristocratice.

De aceea, între Eugenia Danglars şi mamă-sa era un abis.

Eugenia nu cunoscuse acea duioşie, acele continuie îngrijiri zilnice, din toate momentele, cu care o mamă drăgăstoasă îşi creşte şi-şi educă copiii; nu fusese, cu un cuvânt, obiectul acelor îngrijiri şi solicitudini pentru care o fiică rămâne faţă cu mamă-sa având o datorie mult mai sfântă chiar decât viaţa primită; pentru dânsa, din copilăria cea mai fragedă, doamna Danglarsera fiinţa care-i dase viaţa, şi-atâta tot. Cum ar fi fost aşadar subjugată de puterea tainică şi simpatică a glasului zis al sângelui? Cum ar fi putut-o arunca acea putere în braţele femeii, care în adâncul inimii nu încerca nimic altceva pentru dânsa de-cât o mare nepăsare?

Eugenia, gândindu-se la trecut, în umbra căruia se pierdeau cele două fiinţe care-i dăduseră viaţa, urmând astfel numai un simplu instinct de reproducţie, nu vedea într-însul decât pe femeia, pe prietena care o instruise, care-i ţinuse loc de mamă şi privea zâmbitoare şi plină de încredere în viitor orizontul luminos care i se deschidea înainte şi prin care parcă vedea de departe, în litere de foc, simpla dar sublima deviză: „Artă şi glorie”.

Opt zile în urma convorbirii, pe care am arătat-o, dintre Vampa şi Benedict, într-o cârciumă puţin frecventată, cine ar fi văzut pe Eugenia d'Armilly ar fi putut observa la dânsa un aer cugetător care-i întuneca fruntea cu un nor de melancolie.

Luiza deja de mai multe ori observase că, împotriva tuturor obiceiurilor sale, Eugenia voia să stea singură şi izolată.

În momentul acela o lacrimă curgea pe obrajii actriţei, semn vădit că o întâmplare misterioasă intervenise în viaţa ei intimă şi Luiza încerca în zadar să usuce cu sărutări acele lacrimi care curgeau necontenit, ca şi cum ar fi vrut să

spună prietenei generoase că pricina care le făcea să curgă nu putea fi distrusă de dezmierdările unei femei.

Era una dintre acele seri în care Eugenia fugea de Luiza şi vroia să stea singură. Ea se aşezase, melancolică şi pe gânduri, în faţa ferestrei apartamentului său, uitându-se în aer, absorbită şi distrată, la razele cele din urmă ale soarelui care, puţin câte puţin, lăsând în urmă capitala lumii creştine, dispăreau şi parcă se reuneau toate pe cupola măreţei clădiri a Sfântului Petru; din când în când un oftat uşor îi umfla pieptul şi două lacrimi tremurau pe genele dese ale ochilor ei frumoşi, ca două picături de rouă pe corola unei flori; Luiza intrase în odaie, fără ca Eugenia s-o vadă şi de câtva timp o contempla cu mare nelinişte, pricepând după langoarea ei că ea nu greşea bănuind ceea ce bănuia de câtva timp.

Înaintând aşadar către Eugenia, se rezemă uşurel de umărul ei şi-i puse o sărutare pe frunte, murmurând:

— Draga mea…!

— Luizo! Răspunse Eugenia, tresărind, în vreme ce lacrimile îi curgeau şiroaie.

— În sfârşit, tu respiri în acest aer îmbătător al Italiei dulcea otravă a Corinei şi a lui Tasso, nu e aşa, draga mea prietenă? Începu Luiza.

— Oh! Trebuie eu, oare, să am taine pentru tine, Luizo? Când mă conving că ceea ce încerc este un simplu efect al imaginaţiei.

— Şi-ţi face rău, simţământul acesta care este numai un simplu efect al imaginaţiei?… Pentru că văd că dânsul e mai puternic decât voinţa ta şi că-ţi înnorează trista ta frunte, aşa de energică şi de însufleţită până dăună-zi.

— Aşa e, Luizo; da, e mai puternic decât voinţa mea, mi-o biruieşte după cum şi eu am ştiut birui toate celelalte simţăminte care m-ar fi putut stăpâni. Oh! Îţi aduci aminte cum râdeam eu de acele nebune protestări de iubire ce planau, ca să zic aşa, înaintea mea şi a ta? Îţi aduci aminte cu ce zâmbet neîncrezător şi batjocoritor răspundeam la

oftările care însoţeau privirile aţintite cu dragoste asupra noastră? Îţi aduci aminte de vremea aceea lipsită de griji şi gânduri, când sufletul meu se credea eliberat de tributul pe care toţi sunt osândiţi să-l plătească în lume? Ei bine, cu toate acestea şi eu sunt o biată femeie numai, ca toate celelalte… Încep să sufăr pentru că încep să iubesc.

— Îţi respect durerea, draga mea, şi-ţi ofer o inimă prietenoasă pentru ca să-i încredinţezi gemetele şi tânguirile.

— Primesc, Luizo, primesc şi-ţi mulţumesc, răspunse Eugenia, strângând-o de mână şi acoperindu-i-o de sărutări. Nu aveam curaj să-ţi mântuiesc simţământul care mă stăpâneşte; tu l-ai ghicit… Acum, ascultă-mă.

Stătu un moment tăcută şi pe gânduri, parcă şi-ar fi adunat ideile, începu:

— Îmi recomandaseşi să nu-mi opresc ochii pe nici un bărbat când eram pe scenă, ci să-mi alerg privirile peste orchestră şi peste parter, fără să încerc a deosebi nici o figură, ca şi cum toată acea mulţime s-ar fi aflat foarte departe de rampă. Ţi-am urmat sfatul, în faţa mea sta un public numeros şi nu-l vedeam decât nedesluşit, ca şi cum ar fi fost un nor negru din cei care trec pe sub picioare când eşti în vârful unui munte. Dar într-o seară, era acolo un bărbat, grămadă vie şi nedesluşită; pe fruntea lui străluceau inteligenţa şi frumuseţea; ochii lui aruncau flăcări care mă aprindeau, mă ardeau, mă înnebuneau. Când începură aplauzele, acel om stătea nemişcat dar ochii lui îmi repetau tot ce ziceau cele o mie de buze delirante ce mă rechemau pe scenă. Din seara aceea, figura lui mi s-a arătat necontenit înaintea ochilor, în acelaşi loc, cu aceiaşi expresie, cu aceleaşi flăcări în ochi, cu aceiaşi putere de dominare asupră-mi. Şi cine e dânsul? Cine e? Ce-mi pasă! Este bărbatul pe care-l iubesc, acela care-mi insuflă un simţământ adevărat şi adânc pe care niciodată nu voi izbuti să mi-l smulg din inimă.

Fu un alt moment de tăcere, în care Eugenia-şi ascundea faţa în mâini şi suspină.

Luiza se uită îngrijată la prietena sa şi buzele ei rosteau suav cuvântul: sărmana!

— Şi nu-l cunoşti, Eugenio?

— Ţi-am spus, nu-l cunosc. Ştiu numai atât că el e stăpân pe gândurile mele din momentul în care l-am văzut. Cine ştie dacă el nu mă urmăreşte de multă vreme, fără ca eu să-l fi observat. Ah! Luizo, Luizo! Eu care dispreţuiam cuvântul născocit de oameni ca să-şi boteze nebuniile, acest cuvânt „dragoste” care stă necontenit pe buzele tuturor bărbaţilor şi femeilor. Eu… Eu am acum pe buze şi inimă acest cuvânt şi simţământul pe care îl exprimă. Şi iată-mă fată vulgară ca toate celelalte fete de vârsta mea.

— Te înşeli, Eugenio! O fată de vârsta ta nu ar şti să simtă cum simţi tu! Patima aceasta adâncă născută şi dezvoltată în inima ta sub privirea înfocată a unui om, îţi va da o mai mare poezie, mai multe atracţii, pentru că te va ridica mai presus de tine însăţi, căci nu trebuie să socotim lucrurile aşa cum le socoteşte lumea toată. Adu-ţi aminte că numai faptul de-a lăsa pe un bărbat să observe dominarea ce el are asupra inimii unei femei, înainte ca femeia aceasta să-i cunoască bine firea, poate fi începutul a marii nenorociri.

— Oh! El nu va şti niciodată tăria şi puterea simţământului pe care mi-l insuflă! Exclamă Eugenia cu mândrie.

— Să dea Dumnezeu! Murmură Luiza.

În acel moment, Aspasia le anunţă că venise o trăsură ca să le ducă la teatru.

Eugenia îşi şterse ochii umezi încă de plâns, îşi puse şalul pe spate, coborî scara însoţită de Luiza şi se sui în trăsura, care plecă de îndată.

Îndată ce puse piciorul pe scenă, Eugenia se duse spre cortina care o ascundea de ochii publicului; acolo stătu câtăva vreme, vrând parcă să-şi biruiască dorinţa care o împingea să examineze, dar dorinţa o birui şi ea înainta.

O tremurătură uşoară agită corpul Eugeniei, pieptul i se umflă şi buzele i se deschiseră parcă ar fi vrut să dea drumul unui ţipăt.

— Este acolo, murmură tânăra şi frumoasa artistă. Este acolo şi domină parterul, gata să-şi arunce asupră-mi privirea lui puternică…

Dar spune-mi, nu e curată nebunie? Urmă Eugenia, întorcându-se către Luiza. Să mă las a fi biruită de privirea unui bărbat pe care nu-l cunosc, pe care abia l-am văzut fără să-i fi auzit măcar glasul…

Ah! Însă e într-adevăr frumos! Figura lui oacheşă, barba lui neagră ca pana corbului, dovedesc puterea lui; ochii lui mari reflectează inteligenţa şi exprimă totodată nobleţea şi mândria caracterului lui. Uită-te la dânsul, Luizo, uită-te ce nobil şi ce frumos este! Cum se uită de rece şi dispreţuitor la cei de prin prejurul lui şi cum parcă ar fi la mii de leghe departe de locul unde se află.

Luiza era să răspundă, dar şuierătura directorului, dând semnalul „afară de pe scenă”, nu-i dădu vreme să examineze bine pe acela pe care Eugenia îl zugrăvea cu atâta entuziasm.

Cele două prietene se întoarseră în culise şi auziră cu oarecare emoţie întâile sunete ale orchestrei care începea simfonia.

Se da cea din urmă reprezentaţie a Semiramidei şi deci teatrul era plin, înţesat de privitori. Diletanţii nu voiau să piardă cea din urmă seară în care glasul şi gesturile celor două tinere d'Armilly păreau că fac să renască din pulberea veacurilor pe Semiramis şi pe Arsace, însufleţiţi de simţămintele care-i împingeau la crimă şi la dragoste.

Eugenia cântă în seara aceea mult mai bine ca de obicei, dar privirea ei, mândră şi dispreţuitoare până atunci fără să răspundă, părea fixată pe cineva şi a-i spune că el era alesul inimii sale pasionate.

În momentul când opera era pe sfârşite, o magnifică coroană, aruncată fără de veste de o mână nevăzută,

despică aerul şi căzu la picioarele Eugeniei, care o ridică şi, după cum cere obiceiul, o sărută.

Cortina se coborî în zgomotul aplauzelor frenetice şi ale strigătelor de bravo care încet, încet se stinseră, cu cât entuziasmul da loc comentariilor reci ale criticilor.

Coroana primită de Eugenia şi pe care numele Luizei părea uitat, era mai bogată şi mai splendidă decât toate cele care i se dăduseră până atunci.

— Într-adevăr, zise Luiza, examinând coroana fără cel mai mic semn de invidie, ci dimpotrivă cu plăcere, numai un prinţ poate să fi avut ideea de a-ţi oferi coroana aceea, unde aurul şi diamantele strălucesc din belşug.

— Poate că e darul unei societăţi din cele care se formează cu acest scop, murmură Eugenia, a cărei închipuire era foarte departe de a admite o asemenea ipoteză, pentru că, îndată ce rămase singură, sărută cu furie panglicele şi florile, printre care căută, tremurându-i mâna, un obiect pe care-l bănuia ascuns acolo.

Şi nu se amăgea; un răvaş mic se afla acolo şi Eugenia îl luă cu lăcomie şi se pregăti să-l citească.

O roşeaţă uşoară-i acoperi obrajii şi braţele-i căzură în jos fără ca ea sa aibă putere şi îndrăzneală de-a ridica ochii pe amorosul bilet; dar dorinţa birui teama pudică a feţei şi…

Iată cuprinsul răvaşului: „Domnişoară! Întâia dată când v-am văzut, am fost dominat şi fermecat, ca toţi cei care mă înconjurau şi înaintea cărora vă arătaţi, de energica expresie a privirii şi geniului dumneavoastră. Crezând că impresia pe care o încercam era aceiaşi ca cea simţită de toţi ceilalţi spectatori, am încercat să mi-o ascund” chiar de mine însumi şi s-o uit. Toate silinţele mele au fost în zadar.

Imaginea dumneavoastră mă urmăreşte pretutindeni şi am văzut că inima mea este subjugată, simţământ născut de această imaginaţie fermecătoare.

Acum nu trece un moment fără ca să nu cuget la dumneavoastră şi împing nebunia până a vă face o

declaraţie, care nu este, ca cele mai multe din nenumăratele pe care le-aţi primit, dictată numai de buze.

Domnişoară! În umbră şi în tăcere există un om care vă iubeşte din toată inima, care vă adoră şi care în schimbul unui singur cuvânt ieşit din gura dumneavoastră, ar primi o veşnicie de chinuri”.

Capitolul XIX Tată şi fiică.

A doua zi când cele două tinere d'Armilly sfârşiseră de studiat, Aspasia anunţă un nume care făcu pe Luiza să se îngălbenească pe dată şi ar fi făcut pe Eugenia să râdă, de n-ar fi fost absorbită de unicul ei simţământ. Acel nume era al baronului Danglars.

Eugenia îşi aducea aminte în ce mod mamă-sa salutase debutul ei în cariera nouă de artistă şi se convinse deci că purtarea tatălui ei va fi cu desăvârşire alta şi lipsită de acea îngâmfare de rasă, care domina pe baroana Danglars, damă de Servieres, adică coborâtoare dintr-una din cele mai vechi şi mai nobile familii din Franţa, şi, de aceea, întorcându-se către Luiza, îi zise cu un zâmbet uşor pe buze:

— Linişteşte-te, dragă prietenă; cunosc bine pe domnul baron Danglars; vizita lui îţi va fi mult mai plăcută decât a mamei, vei vedea.

Şi făcu un semn Aspasiei care se grăbi să introducă în salon pe domnul baron Danglars.

Baronul era îmbrăcat cu un costum sever şi elegant totodată, semn că treburile-i mergeau bine. Pe fizionomia lui grosolană, care exprima în cel mai mare grad ambiţia unei inimi înjosite şi zgârcite, se citea o bucurie mare.

— Fiica mea! Strigă el cu glas voios, însoţind acea exclamaţie cu un gest studiat şi plin de emfază. Ar fi de prisos să te mai întreb ce faci, căci văd că sănătatea şi fericirea fac pe figura ta un tablou vioi care întrece cu mult pe acelea ale vechilor secole ale lui Michelangelo şi Rafael.

Eugenia schimbă cu Luiza o privire de înţelegere.

— Chiar de aş fi rea, tată, îi răspunse Eugenia sărutându-i mâna, n-ai putea nimic observa în acest moment, fiindcă figura mea exprimă bucuria de-a te revedea. Apoi plăcerea pe care am simţit-o totdeauna în prietenia dragei mele Luiza şi studiul artei pe care o profesăm, totul îmi dă acest aer vioi pe care l-ai observat.

— Dă-mi voie să-ţi prezint omagiile mele, domnişoară d'Armilly şi să te felicit pentru afecţiunea şi uimitoarea inteligenţă cu care ai educat spiritul interesantei dumitale eleve, reluă baronul, înclinându-se înaintea Luizei d'Armilly.

— Poftim, stai jos, tată, se grăbi a-i zice Eugenia, arătându-i un fotoliu şi stând şi ea lângă Luiza.

Fu un moment de tăcere de care baronul Danglars se folosi ca să-şi treacă mâinile prin păr şi să se uite jur-împrejur, parcă ar fi vrut să caute în vre-un colţ al salonului prezenţa de spirit pe care o pierduse.

— Aşadar eşti mai de mult la Roma? Întrebă Eugenia cu un gest de nespusă curiozitate.

— Da…, sunt aici de câtva timp. Totuşi trăiesc foarte retras… Din nenorocire am văzut ieri pe frumoasa Semiramis, de care aflasem că captiva atenţia şi admiraţia acestei capitale…

— Iartă-mă, tată, dar cred că ai văzut şi ai admirat şi pe prietena mea Luiza.

— Oh! Se înţelege, negreşit! Dar sunt tată, Eugenio şi în inima mea nu mai avea loc alt simţământ afară decât acel pentru tine, cu toate că n-am putut să nu admir admirabilul şi incontestabilul talent şi geniul domnişoarei dAfmilly.

Luiza înclină uşor din cap şi baronul, după ce se înclină şi dânsul urmă:

— Şi deoarece ochii unui tată iubitor au darul vederii duble când e vorba de copiii lui, mi-a fost lesne să recunosc, sub diadema suverană a nobilei suverane a Asirienilor, pe fiica pe care am iubit-o totdeauna aşa de mult în adâncul inimii mele. Închipuieşte-ţi aşadar, ce bucurie am încercat Eugenio, văzând floarea societăţii romane aplaudând cu

delir şi cu entuziasm geniul aşa de mare al unei… Fiice a mea. Ah! Lucrul acesta mi-a insuflat o mare mândrie!

— Ce face mama? Întrebă fără de veste Eugenia şi totodată se sculă în sus parcă ar fi vrut să caute ceva pe masă şi a avea libertatea de-a observa efectul produs de întrebarea aceea asupra baronului.

Eugenia luase seama că nici mamă-sa nu-i vorbise despre baron, nici el despre baroană şi presupunând că nu trăiau în bună înţelegere, vru să se asigure despre aceasta.

— Baroana… Răspunse baronul, prefăcându-se a fi apucat de un mic acces de tuse care-l chinuia de multă vreme… În unele împrejurări… Baroana… Călătoreşte.

— E o îndeletnicire plăcută, zise Luiza d'Armilly.

— Şi n-ai vrut s-o însoţeşti? Întrebă Eugenia.

— Eu ţin foarte mult acum la odihnă şi la linişte, draga mea fiică; sunt obosit şi nu-mi plac distracţiile, fiind însoţite de prea multe supărări! Ah! Adăugă el, tuşind mult nu prea am eu de ce mă lăuda cu călătoriile!

— Nu mi-ai spus că te-ai retras la Roma? Întrebă Eugenia.

— Da, răspunse baronul. Stau în cetăţuia de la Arquapendente unde posed o căsuţă pe care v-o pun chiar de acum la dispoziţie.

— Îţi mulţumesc de o mie de ori, tată; dar nu mă pot folosi de gingaşa dumitale ofertă, fiindcă studiul continuă, ne obligă angajamentul nostru pe mine şi pe Luiza, ne împiedică.

— Oh, dar nădăjduiesc urmă baronul că voi avea plăcerea unei vizite! Fie chiar şi scurtă…

— Ţii mult?

— Vezi bine că ţin! Exclamă baronul. O aştept cu cea mai mare nerăbdare, cu cel mai mare interes şi adaug că, ştiind plăcerea pe care mi-aţi face-o, sunt convins că n-aţi mai vrea să întârziaţi, dumneata şi amabila dumitale profesoară şi prietenă de-a vedea mica-mi proprietate, care din momentul acesta este mai mult a dumitale decât a mea, dragă Eugenia.

— Eşti cât se poate de gentil.

— Te asigur că nu vei mai găsi nesfârşitele condici şi registre şi foi de hârtie şi acele numere care te plictiseau aşa de mult în cabinetul meu de la Paris… M-am retras din comerţ.

— Te felicit, zise Eugenia, pentru că numerele nu sunt câtuşi de puţin poetice.

— Eu una le urăsc, adăugă Luiza.

— Sunt convins, totuşi, că uneori vă sunt mai puţin antipatice, măcar atunci când vă primiţi onorariile lunare… Este ceva la care vă puteţi resemna.

— Pentru dragostea cerului! Tată, să lăsăm numerele în pace… Mai înainte de toate sunt convinsă că impresarii sunt cei mai de treabă oameni… Pe urmă, ce fac zece ori doisprezece lei mai mult…?

Baronul încruntă din sprâncene şi zise:

— Totuşi, greşeala aceasta repetată de zece ori, face o sumă de o sută de lei şi încă de zece ori, face două sute şi tot aşa înmulţindu-se.

— Puţin îmi pasă, răspunse Eugenia cu cea mai mare răceală, ca să dea baronului a înţelege că ea se află într-o poziţie bănească destul de bună. Spre a nu primi nimic de la dânsul şi a nu-l îndatora să-i ofere nimic.

— Prea bine, fiica mea, respect părerile şi ideile tuturora. Şi acum, după o sărutare bună, nu-mi mai rămâne decât să-ţi spun unde-mi este locuinţa, pentru că sunt convins de delicateţea ta că tu nu vei voi să-mi procuri şi în curând, plăcerea vizitei tale.

Şi pe când vorbea astfel, scoase din portofel o carte de vizită elegantă şi-o dădu Eugeniei.

— Sper, domnişoara Luiza d'Armilly, că dumneata nu vei refuza să-ţi însoţeşti eleva, urmă el cu un zâmbet care avea pretenţia să fie amabil.

— Oh! Noi nu ne despărţim niciodată, domnule baron, zise Luiza.

— De minune.

Baronul îşi luă ziua bună de la Eugenia, se înclină înaintea Luizei şi plecă foarte mulţumit că intrase în bunele graţii ale fiicei sale.

— Ce zici, draga mea, zise aceasta Luizei, îndată ce baronul se retrase nu e aşa că este foarte amabil?

— Nu prea înţeleg această schimbare.

La Paris era mult mai zgârcit în cuvinte şi pe buzele lui nu s-au auzit niciodată exprimate cuvinte de duioşie ca aceasta de pildă:

— Draga mea fiică!

— Dar, la Paris îşi urma caracterul

— Adică?

— Era bancher.

— Ei şi?

— Un bancher n-are nici soţie, nici fiică, nici prieteni… Un bancher are numai cifre…

Capitolul XX Bancherul retras din afaceri.

Acum trebuie să explicăm în ce fel, din cea mai mare lipsă de bani, baronul Danglars ajunsese proprietarul unei vile mici în cetăţuia de la Acquapendente. Negreşit că cititorii sunt curioşi sa afle; şi suntem datori să le satisfacem curiozitatea.

Îndată ce baronul Danglars ieşi din casa fiicei sale Eugenia, porni iute către piaţa Spaniei, pe care o străbătu, apoi o luă pe uliţa Frantina, trecu dincolo de palatul Fiano şi Ruspoli şi mergând tot înainte cu cea mai mare grabă ajunse în sfârşit în piaţa del Popolo, unde-şi aruncă ochii de jur-împrejur, ca să găsească o persoană cunoscută.

După un moment el văzu venind spre dânsul un om. Acest om era Benedict.

Baronul alergă la dânsul.

— Drace, domnule baron, ai făcut o vizită foarte scurtă domnişoarei Eugenia! Credeam c-ar fi trebuit să pierzi mai multă vreme spre a-ţi îmbrăţişa fiica, pe care n-ai văzut-o de câţiva ani; nădăjduiesc totuşi că ţi-ai făcut datoria de tată bun. I-ai oferit cel puţin noua dumitale casă?

— Mai este îndoială!
— Cred că n-a primit.
— Dimpotrivă.
— Atunci, te felicit, domnule baron, fiindcă ar fi fost chiar păcat ca, între un tată şi o fiică aşa de vrednici unul de altul, să nu domnească cea mai desăvârşită armonie. Poftim, domnule baron, trăsura ne aşteaptă şi sunt grăbit să te aşez în noua dumitale poziţie şi să împlinesc astfel voinţa baroanei, nevasta dumitale.
— Eşti prea de treabă, domnule, zise baronul, plecând cu dânsul. Ştiu să-ţi recunosc meritele; totuşi ai un mic defect, adică acela de a nu fi lămurit în cuvinte; frazele dumitale au totdeauna un înţeles puţin hotărât... Încât eu, pe credinţa mea, nu prea înţeleg rolul pe care-l joci pe lângă mine, acum. Eşti prea rezervat, dragă domnule Andrea Cavalcanti.
— Şi dumneata semeni foarte mult cu butia Damaidelor, pe care norocul se însărcinează s-o umple în locul acestor doamne.
— Nu te pricep nicidecum, zise baronul, căscând ochii mari.
— Vreau să zic că norocul îţi este foarte favorabil şi nu te arăţi de-ajuns de mulţumit, răspunse Benedict. Erai sărac, aproape mizerabil în Roma, ducând o viaţă grea cu leafa mică de portar al unui teatru; capeţi o convorbire cu nevasta dumitale şi eşti aşa de nedibaci sau de nefericit încât nu-ţi ştii pleda cauza.
— Domnule, te asigur că am făcut tot ce am putut! Strigă baronul, întrerupându-l. Dar a discuta cu baroana era o afacere foarte serioasă, ca şi cum aş fi apropiat lumânarea de nişte praf de puşcă; am crezut bine, fără să prea înţeleg tot ce mi se întâmpla, să fug şi să scap de explozie.
— Fie, zise Benedict, urmând a umbla pe când vorbeau; să revenim la fapt.
— Acum opt zile am venit iarăşi la d-ta; ţi-am explicat voinţa doamnei Danglars, într-aşa chip încât să te înştiinţez

de noua dumitale stare şi după toate astea ai avut curajul să-mi spui că nu pricepi ce rol joc eu pe lângă d-ta? Zău, asta se cheamă să fii cam prea nerecunoscător, dragă domnule baron!

Astfel vorbind, amândoi ajunseră lângă o trăsură aflată în colţul unei străzi din vecinătatea uneia din porţile oraşului. Benedict făcu un semn vizitiului, deschise uscioara. Pofti pe tovarăşul său să suie, pe urmă intră şi dânsul, aşezându-se cu un aer supărat lângă baron.

Trăsura plecă iute de tot şi peste câteva minute ea mergea pe un drum care depărta pe călători de Roma.

Cât ţinu drumul, baronul cufundat în adânci meditaţii şi ocupat cu diferite planuri, nu adresă nici un cuvânt lui Benedict, mut şi el ca o statuie de piatră, pentru că ţinând în mână firele urzelei intrigii sale calcula care-i putea fi rezultatul.

— Ca să ajung la scop, îşi zicea el, îmi trebuie multă isteţime, mult vicleşug, multă prudenţă şi multă îndrăzneală: lucruri care nu-mi vor lipsi desigur şi Edmond Dantès nu-mi va scăpa. Are să moară, are să moară!

Peste câteva ceasuri, trăsura în loc să urmeze drumul care-i putea duce în linie dreaptă la Acquapendente, o luă la stânga şi intră într-un drum râpos la dreapta căruia se ridicau ruinele unuia din faimoasele apeducte ce se aflau în mare număr în împrejurimile Romei. Pietrele pe care timpul le desfăcuse de pe acele grămezi enorme de granit se rostogoliseră deja şi împiedicau pe ici-colo calea.

Trăsura merse încet şi baronul, uitându-se pe uscioara, putu vedea lucrurile care-l înconjurau; la o mică distanţă, zidurile albe şi goale ale unei clădiri mici, pe jumătate ruinată, care părea din toate părţile înconjurată de un zid, o grădină pe care ierburile şi muşchii creşteau în voie.

Peste câteva minute, trăsura se opri lângă poarta grădinii şi Benedict coborî, urmat de baron.

În orice alt moment baronul Danglars ar fi făcut caz de erudiţia sa spunând cărei şcoli aparţineau cele două statui

ţepene pe piedestalul lor, lângă poartă; dar abia făcu câteva observaţii asupra neglijenţei cu care se lăsase iarba şi muşchii să crească pe acele capodopere, lucrate desigur de vreo daltă renumită.

Intră, baroane, zise Benedict şi cruţă-mă de observaţiile dumitale asupra neglijenţei acestui loc rămas foarte multă vreme nelocuit.

Pe urmă trecură toată aleea gradinei şi suiră scara de piatră cu treptele tapetate de muşchi; scara aceea ducea într-un fel de balcon cu două uşi de intrare. Acolo, baronul se opri un moment, măsurând toată întinderea grădinii; printre mărăcini şi ierburile dese ce creşteau în grădină se ridicau statuete de marmură de felurite mărimi într-o stare deplorabilă de stricăciune. Era şi un eleşteu, a cărui apă mocirloasă furnica de broaşte care, deşteptate de sunetul glasului, al paşilor baronului şi ai lui Benedict, săreau în toate părţile. Totul acolo era ruină şi tăcere.

Benedict deschise uşa vestibulului şi arătă lui Danglars un salon al cărui pereţi erau acoperiţi de zugrăveli reprezentând fapte mitologice, cum căderea lui Fetonte, supliciului Prometeu, răpirea Europei, judecata lui Paris, etc.

Mobilele salonului erau foarte vechi, totuşi nu se aflau în aceiaşi stare ca grădina, deşi erau acoperite de un strat gros de pulbere şi de pânze multe de păienjeni. La ferestre se aflau perdele de catifea decolorate de multă vreme.

Dacă te uitai bine, bine, spectacolul acelui salon nu era tocmai consolator.

Baronul observă fiecare lucru cu luare aminte, se apropie cu aer îngrijit de Benedict şi cutează să-i întrerupă adânca meditaţie în care el se cufundase în faţa unui tablou.

— Iată, zise Benedict fără să răspundă baronului, iată aci reprezentat incoruptibilul tribunal care nu judecă faptele după oameni, ci pe oameni după fapte. Aici nu mai sunt nici prieteni, nici bani, ci numai legea şi în faţa ei cade coroana celui drept sau spada celui vinovat, chiar dacă vinovatul

acesta ar fi fost puternic cât şi Dumnezeu! Şi scoase un scurt hohot de râs.

— Ah! Urmă el, un tribunal ca acesta, nu poate exista decât în poveşti şi oamenii i-au dat locul cei se cădea, după ce au cunoscut cât sunt de mizerabili şi de neputincioşi de a-şi exercita dreptatea lor.

— Oh! Oh! Domnule Andrea Calvacanti! Exclamă baronul, minunat de limbajul lui Benedict. Îmi pare că te ocupi adânc de studiul moral al oamenilor!

— Studiez de toate, eu, domnule baron, pentru că, drumul meu în lume, este foarte anevoios şi am trebuinţă să ajung la capătul pelerinajului meu. Însă, să lăsăm reflecţiile acestea şi să venim la ceea ce ne interesează. Casa aceasta, de azi înainte, este a dumitale; iată şi actele de proprietate.

Şi-i dădu o hârtie, pe care baronul Danglars o luă şi o citi cu lăcomie, făcând apoi, cu multă gingăşie, un gest de adânca mulţumire.

Bancher la Paris, portar de teatru la Roma, se vedea acum proprietar funciar la Acqapendente, până să fie şi mai bine.

Soarta se întorcea iarăşi favorabilă spre dânsul.

Totuşi era ceva în chipul şi în purtarea lui Benedict care nu-i plăcea.

Aşa cum e de adevărat că orice trandafir are ghimpi.

Capitolul XXI Via Appia.

Benedict, cu o dibăcie foarte iscusită, dădu cont baronului Danglars de purtarea baroanei într-un aşa mod încât el crezu tot ce i se spuse.

Şi iată explicarea, sau mai bine povestea.

Baroana, mâhnită de o întâmplare tristă, hotărâse să dispară de pe scena lumii; totuşi, văzându-şi bărbatul cu desăvârşire sărac, crezu bine să i se asigure oarecare neatârnare şi deci însărcina pe Benedict să-i dea actele care-l făceau stăpân pe mica vilă, la care doamna baroană adăugă un capital care, în mâinile speculatoare ale domnului Danglars, era să se schimbe într-un venit bun şi îndestulător pentru cheltuielile zilnice ale unui bancher

retras din afaceri. Rămânea acum să-şi dea seama de relaţiile ce existau între Benedict şi baroana Danglars; dar baronul cunoştea prea bine capriciile interesantei sale jumătăţi şi puţin se gândea la rest, din moment ce găsise mijlocul de a-şi îmbunătăţi situaţia. Prin urmare nu întrebă pe tâlhar în privinţa asta, rezervându-şi a-i pune câteva întrebări asupra noii sale situaţii.

Benedict satisfăcu pe cât putu mai bine pe baron, care rămase mulţumit de tot ce se întâmpla. Un singur lucru i se părea ciudat: de ce se dusese să caute o vilă aşa departe de Roma; dar ocupat de noile sale gânduri, nu luă atât de mult seama la acest lucru.

Nu trecuse o săptămână de când era proprietarul vilei şi deja ea începuse a se schimba şi a dobândi oarecare farmec. Grădina fusese curăţită, mobilele scuturate de pulbere, focul se aprinsese prin căminuri şi doi servitori stau cu tot respectul cuvenit aşteptând ordinele noului proprietar al vilei.

Benedict făcu vreo câteva vizite baronului, care-l primea nespus de bine. Într-una din vizitele acelea, el găsi pe domnul Danglars ocupat cu pregătirile casei şi fostul bancher crezu bine a-i face cunoscut că a doua zi trebuia să vină la el fiică-sa, Eugenia.

Pentru aceea începu:

— Ah! Domnule Andrea, nu ştiu dacă trebuie într-adevăr să-ţi cer favoarea soţiei dumitale… Aştept pe cineva mâine şi…

— Nu pot nicidecum dispune de ziua de mâine, răspunse Benedict; dar pot să-ţi dau un sfat care-ţi va fi mai de folos decât prezenţa mea.

— Care?

— Să pregăteşti o odaie şi un pat în care să poată sta, o noapte sau două, o doamnă.

— O doamnă! Exclamă baronul înmărmurit. O doamnă! Dragul meu! Ce înseamnă aceasta? Pe sufletul meu, sunt zăpăcit… Cine e doamna aceea?

— Oh! Fiica dumitale.
— Ce zici?
— Adevărul.
— Dar eşti vrăjitor d-ta?
— Ei, cine ştie!
— Negreşit, din pricina acelui talisman, acelei mâini de cadavru?
— Domnule, strigă Benedict cu un ton aşa de poruncitor încât îngheţă cuvintele pe buzele baronului: de ai putea pricepe o singură dată ce poate mâna de mort, ai tremura cugetând la misiunea teribilă şi misterioasă pe care ea trebuie s-o împlinească-şi pe care o va împlini. Domnule, dreptatea nu trebuie să fie o vorbă deşartă expusă la batjocura lumii! Legea nu trebuie să fie o vorbă goală pe care oamenii o repetă fără a o pricepe… Şi ca să arate acest adevăr, o putere absolută, o voinţă supremă şi atotputernică a scos din mormânt mâna de mort contra celei vii, mândru şi vanitos.

Şi astfel vorbind, Benedict plecă repede din salon, lăsând pe baron foarte viu impresionat de schimbarea rapidă care părea să se fi făcut în sufletul omului aceluia.

Ieşind din casa baronului, Benedict se sui pe calul cu care venise şi în mare grabă porni spre oraş; totuşi, în loc să intre pe barieră, urmă drumul râpos şi intră în celebra via Appia, oprindu-se tocmai în faţa circului lui Caracalla.

Era noapte: luna descoperită inunda cu razele luminii sale palide şi nesigure acea groapă circulară imensă ce se deschidea la picioarele lui Benedict şi în care un poet ar vedea fără îndoială o nesfârşită procesiune de iezme albe care cu ţipătoarele gemete ale vântului repetă ororile pe care le aminteşte numele tiranului.

Benedict nu luă însă de loc seama la acele vedenii şi n-avea altă idee decât aceea de-a desluşi în acea mare ruină umbra unui om cu care trebuia să se întâlnească. Într-adevăr, în curând se arătă acel om, înfăşurat într-o manta

închisă şi urmat de alţi doi inşi, cărora le făcu un semn misterios.

Cei doi se depărtară iute şi al treilea porni spre via Appia.

Benedict făcu un pas spre dânsul zicându-i:

— Peppino?

— Excelenţă, răspunse omul oprindu-se locului şi uitându-se împrejur până ce zări pe Benedict.

— Instrucţiunile ce ţi le-am dat?

— S-au executat.

— Ce face Luigi Vampa?

— Cuprins de o patimă tainică care-l domină n-a mai venit e de opt zile în catacombele Sfântului Sebastian, unde ne aveam cartierul general. Camarazii noştri murmură contra părăsirii acesteia, temându-se ca să nu-i fi trădat căpetenia sau să nu fi fugit.

Eu, care în lipsa lui Vampa comand banda, abia am opt oameni sub ordinele mele şi aceştia par şi ei foarte dispuşi să urmeze pilda celorlalţi, dacă Luigi Vampa nu vine mai curând.

— Foarte bine, murmură Benedict; dar n-ai căutat să măreşti bănuielile sateliţilor tăi împotriva lui Luigi Vampa?

— Să mă iertaţi, excelenţă. Am vorbit deja să împărţim. Dar casa e goală pentru că Luigi Vampa a luat tot cu sine…

— Ce-ţi pasă ţie?

— Aşa e, m-aţi asigurat, excelenţă, că eu nu voi avea nevoie de nimic.

— Dar corabia?

— Gata la primul semnal să plece.

— Echipajul?

— Sigur şi hotărât. Căpitanul.

— Ah, excelenţă, răspunse Peppino oftând, îmi spusese-ţi că corabia nu trebuia să aibă decât un pilot ca să comande şi să conducă manevre?

— Aşa e! Acum să executaţi întocmai ce-ţi voi spune.

Peppino dădu din cap şi Benedict urmă:

— Poimâine la ceasurile cinci dimineaţă să fii pe bord; yachtul, pe ancoră, mă va aştepta până la şase. Tu părăseşte catacombele şi sateliţii să-şi caute o altă viaţă.

— Oh! Excelenţă, întrerupse pe dată Peppino, de i-aţi cunoaşte… Poate i-aţi întrebuinţa şi dumneavoastră pentru că sunt oameni de inimă şi cuminţi. Vă asigur că e o ocazie foarte bună ca să-i atrageţi de partea dv.

— Ce vrei să zici? Întrebă Benedict cu un aer foarte dispreţuitor.

— Că ar trebui să vă coborâţi cu mine în catacombe, unde ei vă aşteaptă pentru că am îndrăznit să le făgăduiesc sprijinul şi ocrotirea dumneavoastră

— E o nebunie! Am putea fi surprinşi.

— Vedeţi, domnule, reluă Peppino arătându-i în părţi opuse două umbre ce se zăreau în depărtare printre monumentele de pe via Appia, sunt santinele care nu lasă pe nimeni să se apropie, chiar de ar încerca însuşi Luigi Vampa să se apropie.

— Dar la ce-mi pot fi de folos oamenii tăi?

— Ascultaţi-mă: sunt opt şi aceşti opt au fost aleşi de mine ca să echipeze yahtul. Patru dintre ei cunosc toate porturile Mediteranei, cum cunosc eu toate drumurile din Italia. Vor merge deci cu dumneavoastră ori unde veţi vroi şi când nu veţi mai avea trebuinţă de ei şi de mine, vom pleca în Marea Neagră, în Marea de Marmara şi în Arhipelag, unde se pot face treburi minunate.

— Văd că eşti om cu minte, răspunse Benedict, după un moment de cugetare. Hai, mergi înainte, te urmez.

Şi atunci, banditul roman plecă înaintea lui Benedict, pornind pe o potecă piezişă care ducea la o deschizătură făcută în teren şi la intrarea căreia sta o santinelă.

Benedict, urmând pe bandit, coborî scara ce ducea sub o boltă foarte întunecoasă.

În capătul unui coridor lung, lucea o torţă de răşină a cărei flacără roşcată, agitată de vânt, îşi mişca razele pe pereţii subpământeni. Benedict vedea mai multe firide

făcute în zid şi care păreau destinate să primească coşciuguri.

Coridorul da într-o sală spaţioasă: pe un altar de granit era pusă o faclă, în faţa altarului se întindea o lespede de marmură neagră, care părea menită să servească de chenotaf cosciugelor răposaţilor depuşi acolo, dar care în momentul acela servea de masă unor indivizi, ale căror feţe, înroşite de reflexul flăcării şi de vin, purtau semnele unei vieţi desfrânate şi vinovate.

Ei ţipau un cântec în cor, al cărui refren era Vendeta! Vendeta! Pe care-l repetau cu entuziasm.

Peppino se opri şi zise zâmbind încet tovarăşului său:

— Să-i lăsăm ca să sfârşească; jură să se răzbune pe Luigi Vampa.

Înainta apoi în centrul vastei săli boltite şi scoţând de la brâu un pistol şi un pumnal, exclamă:

— Sus, prieteni, în picioare! Iată noua noastră căpetenie. Să-i pregătim o „forte-volta” ca să-i dovedim că între noi poate să se creadă în siguranţă.

Bandiţii tăcură, se sculară în sus, se puseră pe două şiruri, unii în faţa celorlalţi şi ridicară braţele înarmate cu pistoale şi cu pumnale, făcând astfel o boltă înspre care Peppino duse pe Benedict.

Benedict trecu îndrăzneţ pe sub bolta formidabilă formată de pistoalele şi de pumnalele ucigaşilor, ceremonie foarte cunoscută şi prin care se da a se înţelege căpeteniei că braţele acelea erau înarmate numai ca să-i apere viaţa.

— Prietenilor, zise Benedict cu faţa întoarsă spre bandiţi, deoarece voi vă încredeţi în mine, mă încred şi eu în voi.

— Da, da, comandaţi, ne vom supune! Strigară în cor bandiţii.

— Luigi Vampa v-a trădat şi în curând veţi fi căutaţi aici de zbirii justiţiei, e nevoie deci ca să fugiţi de-aici. Peppino are deja instrucţiunile mele în privinţa aceasta, îl puteţi urma.

— Oh! Dar răzbunarea? Zise unul dintre bandiţi. Nu vom pleca de-aici fără să ne fi răzbunat pe Vampa.

— N-aveţi grijă, răspunse Benedict. Vampa îşi va lua pedeapsa; sentinţa pe care aţi rostit-o împotrivă-i va fi executată de poliţia din Roma care acum se pregăteşte să prindă pe trădător. De-acum înainte voi veţi fi singura mea familie şi mă însărcinez eu să vă duc acolo unde vă cheamă folosul vostru.

— Trăiască noua noastră căpetenie şi moarte lui Vampa! Strigă banda într-un delir frenetic.

— Peppino, urmă Benedict, dă-mi o cupă plină! Să beau în sănătatea acestor viteji tovarăşi, în pieptul cărora bate o inimă şi există simţăminte mult mai nobile decât au o grămadă de oameni care umblă siguri şi la adăpost printre semenii lor. Şi tăcu.

Peppino îi întinse o cupă plină şi toţi bandiţii stătură gata să facă urări pentru formidabila lor alianţă. Fiul lui Villefort scoase un ura! Duse cupa la gură şi dădu pe gât conţinutul.

Toţi îl imitară.

După aceea, Benedict aruncă cupa care se făcu bucăţi de peretele grotei; şi el strigă:

— Acesta să fie al vostru adio catacombelor sfântului Sebastian, Romei, Italiei. Un viitor de plăceri ne aşteaptă departe de aici. Vreţi aur? Veţi avea din belşug, fără milă. Înainte, înainte! Un Dumnezeu răzbunător mă cheamă pe ţărmurile Orientului unde pregăteşte altaruri pentru jertfele unei răzbunări crude şi fără milă.

Bandiţii aplaudară cu sălbatică voioşie cuvintele lui Benedict şi peste câteva minute catacombele sfântului Sebastian erau pustii.

Facla, uitată pe altar, arse până la sfârşit cu o ultimă licărire, vie, repede şi momentană, parcă repeta şi ea tristul adio al bandiţilor, locului pe care ei aşa de multă vreme îl profanaseră.

Benedict alergă la calul său rămas legat de un monument pe via Appia şi, sărind pe el, porni în galop spre Roma.

— Mergi, mergi! Murmura Benedict dispărând printre lugubrele monumente, ca o umbră sinistră. Un diavol îmi

călăuzeşte paşii, mă ajută, mă inspiră cu blestemata lui inteligenţă.

Mâine voi avea tot aurul lui Luigi Vampa, preţul lacrimilor şi suferinţelor tuturor victimelor lui; voi avea apoi şi răsplata făgăduită pentru capul banditului şi cu toţi banii aceştia voi lucra la o altă operă de suferinţă şi de lacrimi. Edmond Dantès, tristă jucărie a groaznicei tale patimi, a fioroasei tale răzbunări, mă voi arăta înainte-ţi, după ce te voi fi făcut să simţi durerile şi spasmurile cu care mâna ta a sfâşiat inima sărmanului meu tată! N-ai ştiut să ierţi? În deşert vei cere iertare! Ai avut îngâmfarea să te crezi puternic ca şi Dumnezeu? Vei vedea îngâmfarea ta zdrobindu-se în mâinile mele ca o sticlă într-ale unui copil.

Edmond Dantès... Trăsnetul care sfâşie norii şi cade în spaţiu nu respectă cedrul mândru, ci mai violent îl izbeşte...!

Peste puţin timp, era aproape de măreaţa clădire a lui Flaviu Vespasian.

Se dădu jos de pe cal şi se văzu pe dată înconjurat de vreo şapte-opt oameni din aceia fără meserie, care furnică în Roma în vecinătatea bisericilor, teatrelor, monumentelor şi ruinelor şi al căror mijloc de existenţă este a repeta tuturor străinilor istoria originii, întemeierii, distribuirii acelor rămăşiţe ale antichităţii care formează cartea veacurilor.

Unul din ciceronii aceia luă frâul calului, poate pentru că era începător numai în meseria de arătător al monumentelor; pe când tovarăşii înconjurau pe Benedict, zicându-i cu cea mai mare politeţă:

— Excelenţă, noaptea e frumoasă; mă puteţi urma.

— Pentru ce?

— Ca să vedeţi!

— Ce să văd?

— Pe Madonna! Monumentul lui Flaviu, monumentul cel mai celebru din Italia şi din toată Europa, unde se puteau aduna optzeci de mii de spectatori! Veniţi şi vă voi arăta

cuşca fiarelor şi vă voi explica pe larg toate măsurile ce s-au luat pentru ca dânsele să nu sară asupra spectatorilor.

Benedict răspunse cu un gest de dispreţ suprem pentru supărăcioşii ciceroni şi, trecând prin mijlocul lor, intră în faimoasele ruine ca să caute pe Vampa, aşa cum, cu doi ani mai înainte intrase cam la acelaşi ceas, contele de Monte-Cristo căutând pe acelaşi om, la treisprezece februarie în ajunul primei zile a carnavalului din Roma, în care trebuia să se execute, în piaţa del Popolo, sentinţa de moarte rostită contra lui Andrei Rondolo, vinovat de omor săvârşit asupra respectabilei şi venerabilei persoane a lui don Cesare Torioni preot la sf. Ion Leteranul şi contra lui Peppino, zis Rocca Priori, acuzat de complicitate cu criminalul Luigi Vampa şi cu oamenii din banda lui; cel dintâi trebuind să fie ucis cu ghioaga şi al doilea decapitat.

Cititorii desigur n-au uitat scena în care Franz d'Epinay, exaltat încă de amintirile magice ale peşterii lui Monte-Cristo, văzu, ascuns după o coloană, arătându-se un călător, suind scara pusă lângă aceea pe unde venise el în locul unde sta, oprindu-se pe platformă aproape imediat sub deschizătura rotundă, făcută în boltă şi pe unde se putea vedea cerul presărat de stele.

Ciudată glumă a soartei!

Un om care suferise mult, scăpat ca prin minune din temniţă, ajuns puternic prin bogăţii imense; un om al cărui tată fusese făcut să moară de foame, căruia i se răpise femeia adorată şi care, uzurpând prerogative dumnezeirii, se pusese mai presus de legi spre a îndeplini o răzbunare teribilă, neîndurată, da se întâlniră luigi Vampa într-acel Coloseu, spre a găsi mijlocul să scape de moarte pe un complice al acestuia, pe Peppino.

Şi iată că, multă vreme în urmă, un hoţ, un plastograf, un fugit din ocnă, un ucigaş, se ridica şi el tot ca răzbunător al tatălui său, căzut victima celui dintâi şi cu ajutorul aceluiaşi Peppino, dator contelui de Monte-Cristo şi lui Vampa viaţa, dar făcut ingrat şi sperjur de Benedict, vine în acelaşi loc,

căutând pe acelaşi om, cu scop de a-l pierde, nu însă ca să răzbune societatea, ci pentru că acea pierdere intră în socotelile lui, face parte din misiunea lui de sânge.

Şi, într-adevăr, te apucă groaza în faţa şirului de crime ale fiului lui Villefort.

Geniul răului îl inspiră; Satan îl călăuzeşte: totdeauna crima pedepsită prin crimă.

Cel puţin virtutea nenorocită şi prigonită găsea un sprijin în Edmond Dantès, un apărător puternic şi energic, care răspândea binefacerile cu amândouă mâinile şi care, dacă făcea să curgă lacrimi de durere şi de disperare, făcea să curgă şi lacrimi de recunoştinţă. Greşeala lui imensă era aceea de a se fi constituit singur judecător în afacerile lui, fără să cugete că greu lucru e să poţi rămâne drept atunci când mânia te ameţeşte şi ura te orbeşte. Uneori, însă, el auzea glasul lui Dumnezeu, pe al cărui nume îl cinstea.

Era un înger căzut, da; dar un înger care-şi aducea aminte de ceruri.

Dar de Benedict ce să zicem? Decât că era un diavol produs şi aruncat pe lume din infern şi asupra căruia niciodată nu se reflectase o rază din cer!

Conştiinţa lui Benedict va rămâne totdeauna aceea a unui criminal care nu cugetă la nimic bun?

Nu se va folosi el de imensa putere pe care şi-a însuşit-o decât pentru rău şi nu va face nici un bine? Cine poate citi în tainele Providenţei?

Capitolul XXII Coloseul.

Celebrul amfiteatru, care deja servea de petrecere fiilor lui Romul, pare să derive cu numele de la o statuie colosală ridicată de Nerone la poalele monumentului; imensa clădire care arăta toată mândria vechilor romani, a avut pe rând trei numiri; piaţa lui Flavian, circul Roman, circul Fiarelor.

Acest nume ţinu puţin şi se întrebuinţa apoi numai acela de Coloseu.

Benedict dispăru pe scara ce ducea în resturile Tribunei împărăteşti şi de acolo-şi roti ochii prin vastul teatru, parcă

ochii lui ar fi putut despica întunericul nopţii.

În locurile unde n-ajungeau razele lunii, licăreau câteva torţe în centrul unor grupe de oameni, cărora ciceronele le explica structura măreţei clădiri.

Fiul lui Villefort, ferindu-se de a se întâlni cu ei, merse în mijlocul ruinelor spre partea numită circul Fiarelor care era pustie; dar auzind nişte paşi se opri şi se ascunse în umbra unei uriaşe coloane din cele care ţin cornişa porticelor. În curând, un om înfăşurat într-o manta neagră, se arătă înaintea ochilor lui Benedict, luminat de o rază tristă şi melodioasă a lunii. Omul acela ţinea ochii aţintiţi pe flacăra roşiatică a uneia din torţele ciceronilor, care strălucea la o mică distanţă.

— Ea este! Murmură necunoscutul, care cu ochii tulburaţi urmărea mişcările flăcării. Ea este! Acea femeie pe care n-o pot uita un singur moment. Sărmanul de mine! Dus de durerea ce mă stăpâneşte şi mă omoară, la ce voi izbuti? Oh! Eugenio d'Armilly, vei fi a mea?

— Vampa este, îşi zise Benedict, în momentul când banditul uitându-se jur împrejur se expuse razelor luminii în direcţia în care sta ascuns ucigaşul parizian.

Lumina torţei care scânteia în partea aceea a ruinelor începu să se apropie de circul Fiarelor şi Vampa se înfiora fără voie. Mergând spre coloana după care sta Benedict.

În momentul acela apărură la intrarea circului două femei, precedate de neobositul cicerone, care întinse braţul în care ţinea torţa, a cărei lumină agitată goni puţin întunericul în adâncimea circului, unde cele două femei îşi aruncară privirile curioase.

— Vedeţi, zise ciceronele, aci e circul Fiarelor: în care ele scoteau urlete de furie şi de foame, înainte de a a fi duse în arenă, de unde erau luate apoi sătule de măcel, cu gura plină de sânge, cu ochii înfocaţi. Mai departe, urmă ciceronele, arătând un loc luminat de lună, era poarta pe unde intrau osândiţii ca să nu mai iasă înapoi.

Aci era tribuna împăraţilor, de unde ei contemplau furia fiarelor şi ascultau cu dispreţ rugăminţile creştinilor şi ale sclavilor osândiţi la acele jocuri barbare şi sângeroase.

Ciceronele tăcu, ţinându-şi în sus braţul cu torţa, pe când ele rezemate una de braţul celeilalte, se lăsau în voia senzaţiilor pe care le produceau asupra lor locul, scena şi explicaţiile călăuzei.

— Luizo, zise cea mai tânără am mare poftă să mă cobor jos în fund, unde atâtea victime au tremurat în chinurile agoniei sub ghearele formidabilelor fiare din Africa şi din Asia; vreau să cuget acolo, pe arena aceea udată cu sângele şi cu lacrimile atâtor mii de femei care-şi strânseseră la piept pentru cea din urmă oară, o fiică, o prietenă, căutând să le apere de dinţii monştrilor. Vino, Luizo; vino, dragă.

Ciceronele aruncă o privire întrebătoare şi inteligentă asupra celor două femei şi rămase nemişcat aşteptând ca să i se facă semn pentru a le însoţi; dar semnul acesta nu-i veni din partea prietenilor, şi, obişnuit cu capriciile vizitatorilor, el se mulţumi a lumina cu torţa treptele scării; pe urmă se aşează jos, îşi rezemă torţa de o piatră aşteptând cu o eroică răbdare ca ele să se întoarcă, sucind în mâna dreaptă nişte mătănii şi ţinând în stânga o ţigară, pe care o fuma cu cea mai adâncă mulţumire.

Eugenia Danglars şi Luiza d'Armilly ajunseră în Circ, a cărui întindere cea dintâi o măsură cu o privire energică, pe când cea de a doua sta mulţumită să rotească jur-împrejur privirea sfioasă şi repede pe care o avea când nu era pe scenă.

— Te temi, dragă prietenă? Îi zise Eugenia şi de ce? Nu te gândeşti că suntem singure? Amintirile triste ce redeşteaptă acest loc, îţi fac rău? N-am făcut bine, recunosc, să-ţi propun vizita aceasta fără de veste la Coloseu; te credeam mai puţin sfioasă şi lesne de speriat. Oh! Cine şi-ar fi închipuit că umbra nopţii, un bolovan de granit te-ar fi putut tulbura aşa de mult, pe câtă vreme eu sunt aşa de bucuroasă în mijlocul ruinelor acestora.

Tăcerea augustă şi solemnă, umbrele solemne aruncate de uriaşele coloane ale clădirii acesteia, pe care veacurile au contemplat-o totdeauna cu admiraţie, amintirile pe care le evocă fiecare piatră, arena aceasta… Totul este în armonie cu spiritul meu!… Oh! Luizo, dacă tu ai fi iubit o singură dată cum iubesc eu, de ţi-ai fi concentrat o singură dată cugetele toate asupra unei singure fiinţe, parte integrală din noi înşine… Oh! Atunci ţi-ar plăcea umbra, tăcerea, singurătatea şi izolarea!

Vampa asculta cu lăcomie cuvintele Eugeniei! Benedict auzea desluşit bătaia violentă şi grăbită a inimii banditului roman pentru, că, după cum am spus, coloana după care el se ascunsese era aceeaşi de care sta rezemat celebrul bandit.

— Eugenio, zise Luiza pricep simţămintele pe care ţi le insuflă această tăcere, această umbră şi această singurătate, în care spiritul tău, liber de orice altă imagine, contemplă numai pe aceea care-l ocupă fără încetare; dar eu, care sunt sub impresia simţământului care-mi domină şi-mi absoarbe toate gândurile, eu, care n-am energia şi tăria caracterului tău, tremur la cea mai uşoară vibraţie. Fiecare piatră îmi face frică şi de după fiecare văd ieşind o figură lugubră care ne aruncă priviri sinistre şi fioroase tocmai ca acele ale fiarelor. Ce vrei? Sunt fricoasă, sunt slabă… Sunt ca toate femeile; într-un singur lucru mă deosebesc de toate celelalte: n-am nici o dragoste.

Eugenia, fără să mai asculte pe prietena ei, înainta melancolică şi gânditoare în circ. Luiza se văzu nevoită s-o urmeze.

— Eugenio! Eugenio! Strigă deodată Luiza, strigând pe prietena ei.

— Te nelinişteşte vre-o iluzie, dragă? Întrebă Eugenia.

— Oh! Nu, nu, nu e o iluzie! Răspunse Luiza, după o mică pauză şi făcând o sforţare spre a vorbi.

— Mâna ţi-e rece, murmură Eugenia. Ţi-e frică?

— Aş vrea să nu-mi fie frică, dar nu mă pot stăpâni.

— Spune-mi, ce-ţi pricinuieşte atâta spaimă?

— Uită-te, zise Luiza arătând cu mâna una din coloane. Acolo este un om.

— Unde?

— Colo, la coloana a patra, numărând de la stânga porticului.

— Nu-l văd, răspunse Eugenia urmând cu ochii direcţia indicată de Luiza.

— Se va fi ascuns, fără îndoială; dar nu m-am amăgit, fi sigură. Am văzut acolo un om.

— Ei, altă închipuire; era umbra coloanei; mă prind că ţi-a părut uriaş.

— Eugenio, Eugenio, hai de aici.

Luiza strânse iarăşi de braţ pe Eugenia, se întoarse în partea scării ca să plece dar se dădu pe dată înapoi, scoţând un ţipăt de spaimă.

— Oh! Doamne! Murmură Eugenia. Luigi Vampa sta în faţa celor două actriţe.

Neclintit ca o statuie, banditul nu-şi ridica un singur moment ochii înfocaţi de pe figura Eugeniei şi privirea lui parcă spunea mai mult decât nu îndrăznea să spună buzele.

Totuşi, situaţia făcea de neapărată trebuinţă câteva cuvinte, pentru că Luigi Vampa închidea drumul celor două prietene. El îşi descoperi capul, îşi lăsă mantaua să-i cadă şi zise:

— Domnişoară, v-am spus că în umbra şi în tăcerea nopţii există un om care ar plăti numai o singură vorbă a dumneavoastră cu o veşnicie de chinuri? Căutând umbra şi tăcerea nopţii, m-aţi întâlnit. Acum vorbiţi.

Spaima pricinuise Luizei dArmilly un leşin uşor, cum se întâmplă persoanelor nervoase şi biata femeie, rezemată de o bucată de granit, cu faţa ascunsă în mâini nu vedea şi n-auzea pe bandit. Dar îl vedea şi-l auzea Eugenia, neînspăimântată, ci cu un simţământ nespus de teamă şi de plăcere totodată, pentru că în omul din Coloseu

recunoscuse pe misteriosul spectator de la teatrul Argentina.

— Domnule! Murmură ea, mă folosesc de această împrejurare neaşteptată spre a vă mulţumi de frumosul dar cu care ne-aţi onorat la ultima reprezentaţie a Semiramidei. Oricine aţi fi dumneavoastră credeţi în adânca mea recunoştinţă.

— Şi nimic mai mult? Întrebă Vampa cu glas surd.

— E tot ce trebuie să vă spun.

Eugenia făcu un pas înapoi ca să readucă pe Luiza în fire; dar banditul făcu un pas înainte şi îngenunchind fără de veste, o apucă de mână.

— Domnişoară, domnişoară! Oh! Dumneavoastră simţiţi foarte mult adâncul simţământ pe care mi-l insuflaţi!

— Uitaţi-l, murmură Eugenia, vrând să-şi depărteze mâinile de buzele înfocate ale lui Vampa, dar n-avu curaj să facă această jertfă.

— Ar fi cu putinţă? Urmă Vampa. Cunoaşte-ţi dumneavoastră toată tăria cuvântului pe care l-aţi rostit? Să vă uit? Oh! Nu, nu, nu pot.

— Sculaţi-vă, plecaţi, zise Eugenia, pentru că această impulsie momentană a simţămintelor ce ziceţi că vă insuflu, ar putea fi socotită drept nebunie dacă ar continua mai mult.

— Măcar un singur cuvânt de speranţă!

— Vă credeţi în drept a-l cere? Întrebă Eugenia.

— Vă rog în genunchi.

— Domnule, aventura aceasta ar sta foarte bine într-un roman… Sper că în mintea dumneavoastră această întâlnire nu va lăsa o urmă mai adâncă decât nu lasă fulgerul în nori; că va rămâne îngropată în umbrele şi în ruinele ce ne înconjoară, şi-unde fără îndoială au mai răsunat deja de mii de ori cuvinte ca al dumneavoastră şi care nu se mai repetau afară de aici. Mâine veţi râde singur de dV. Dar de mine, nu.

— Ah! Vă înţeleg, zise Vampa cu un zâmbet plin de amărăciune. Nu m-aţi putea crede, decât dacă timpul vă va convinge de sinceritatea cuvintelor mele.

— Aşa este, răspunse Eugenia. Vedeţi bine că nici nu vă cunoaştem măcar.

Cu toate acestea, Vampa, faimosul bandit care de atâţia ani jefuia împrejurimile Romei, Vampa misteriosul bandit ocrotit de autorităţile civile, acest om de o mare inteligenţă, crezu orbeşte că planurile lui erau combinate într-aşa chip încât să-i satisfacă toate dorinţele, pe când Benedict era să piară omorât de bandiţii lui îndată ce va scoate din gură falsul cuvânt de ordine pe care i-l dăduse el.

Vampa era cu desăvârşire ameţit de delirul simţământului ce-l stăpânea; sângele lui, înfierbântat, îi întuneca dreapta judecată; ochii lui înfocaţi, rătăciţi, nu mai vedeau aşa de bine ca altădată oamenii şi lucrurile. Acel delir al banditului semăna cu delirul care precede moartea, delir care încet, încet se stinge şi lasă pe om într-o zăpăceală fatală, fără durere, fără suferinţă şi în care se face despărţirea veşnică a sufletului şi a corpului.

Benedict, dimpotrivă, liber de orice simţământ care să-l orbească, combina cu sânge rece şi calcula cu mintea limpede până la ce punct trebuia să înainteze ca să nu cadă din Scila în Caribda, adică fără să păţească ceva de la Vampa ori să se compromită în faţa justiţiei.

Dintr-una din acele primejdii scăpase; Vampa, sigur că oamenii săi îl vor ucide când se va înfăţişa la intrarea catacombelor, nu se mai gândi la Benedict, care probabil vizitase pe intendentul poliţiei şi nu avea la ce să se teamă din partea lui.

Vampa ieşi din Coloseu cam la o jumătate de ceas în urma actriţelor şi, înfăşurându-se bine în manta, se duse la hotelul Londrei şi al Globului cum într-un mod sau în celălalt, se numea hotelul din via del Corso.

Merse la Pastrini, care-l primi tainic în micul său birou.

— Ah! Domnule Luigi! Strigă el. Este o bucată de vreme de când nu mai am onoarea şi plăcerea să te văd. Cu ce te pot servi?

— Să-mi găseşti o trăsură cu tot ce trebuie, adică cu un vizitiu cu minte.

— Prea bine. Lucrul e lesne. Dacă vrei, pot să-ţi dau pe cea care a dus acum câţiva ani pe francezul cu milioanele primite la casa Thompson şi French.

— Foarte bine.

— Când îţi trebuie?

— Chiar acum.

— Ah! Te grăbeşti.

— Repede repetă Vampa cu ton poruncitor.

— Totuşi ai să-mi acorzi două-trei minute ca să-ţi spun două vorbe despre nişte afaceri de cea mai mare importanţă

— Hai, spune.

— Înainte de toate, zise Pastrini aghiotantul dumitale nu l-am mai văzut pe aici.

— Dacă ar fi părăsit un singur moment cartierul nostru general, nu şi-ar fi făcut datoria şi mi-ar fi călcat porunca, răspunse Vampa supărat.

— Şi deoarece Peppino n-a venit pe aici, am primit de la un agent particular al casei Thompson şi French, o informaţie foarte importantă pentru d-ta. Ştii că ei se interesează mult de d-ta.

— Cred şi eu! Exclamă Vampa. De câte ori nu le-am readus în casă, pentru un câştig mic capitalurile pe care creditorii li le ceruseră! Casa Thompson şi French n-a pierdut niciodată cu mine.

— Nu zic ba. Şi de aceea, ei se îngrijesc mult de siguranţa dumitale. Agentul particular de care este vorba a venit ieri să-l caute pe Peppino ca să-i spună că un necunoscut, din Franţa de loc, s-a dus la intendentul poliţiei spre a primi răsplata ce se dă celui care te va prinde.

— Ah! Omul acela se crede deja stăpân pe mine? Întrebă Vampa, fără să pară cât de puţin tulburat.

— Speră poate să te prindă, pentru că a cerut ajutorul forţei armate, făgăduind să o conducă el însuşi împotriva dumitale.

— Unde?

— E taina trădătorului.

— Dar numele lui?

— Şi aceasta e o taină între dânsul şi poliţie.

— Şi când se va face prinderea mea?

— Încurând, domnule Luigi; aşadar fereşte-te, gândeşte-te că capul este un capital pe care nu-l putem pierde uşor ca un pumn de gologani.

Vampa scoase un râs ascuţit, al cărui înţeles Pastrini îl pricepu.

— Ah! Trădătorul a luat deja banii pentru prinderea mea! Exclamă Vampa. Ei, Pastrini, ţi-am spus că-mi trebuie o trăsură şi un vizitiu priceput.

— Dar părerea mea? Întrebă Pastrini uimit.

— Nu face nici o para.

— Cum?

— Pastrini, Pastrini! Eşti curios… Şi faci rău, pentru că eu nu pot să sufăr oamenii curioşi.

Pastrini murmură o scuză şi ieşi repede din birou, unde banditul aşteptă să-i sosească trăsura.

Peste o jumătate de ceas, Vampa ieşi din hotelul Londrei, sări într-o trăsură cu doi cai admirabili, pe când Pastrini, apropiindu-se de vizitiu, îi zicea cu un aer misterios:

— Afară de barieră să mergi încet. Excelenţa sa îţi va spune restul.

Vizitiul biciui caii şi trăsura plecă de-a lungul viei del Corso.

Era nouă şi jumătate seara. La zece trăsura ieşise din Roma şi era într-o răspântie; vizitiul se opri şi aşteptă ordinele călătorului. Vampa scoase capul pe uscioară şi zise:

— La Acquapendente!

Pe când Luigi Vampa înainta înspre cetăţuie, baronul urmat de un servitor cu un candelabru în mână, trecuse în revistă noua lui proprietate de la etajul întâi până la cel mai de sus. Pusese să se cureţe toată casa, nădăjduind să primească a doua zi vizita d-şoarei Eugenia şi a prietenei sale d'Armilly. Şi prin urmare el nu pierdea din ochi munca servitorilor, nearătându-se tocmai mulţumit.

— Ei, zise el intrând în salon şi stând pe un fotoliu enorm de lemn aurit, mobilă foarte veche, dar bine păstrată, ordinele mele s-au executat, dar foarte rău.

— Am făcut ce am putut, excelenţă, răspunse servitorul. Dar oricât de curăţate şi de scuturate, mobilele acestea rămân tot vechi. Dacă aţi vrea să le schimbaţi, casa ar fi frumoasă.

— Ce? Ce? Să schimb mobile aşa de vechi... Dar bine, nerodule, numai asta n-aş face. Ştii tu că tocmai pentru că sunt vechi sunt mai preţioase. Ai tu idee ce reprezintă ele?

Servitorul se închină în tăcere, ruşinat. Baronul urmă:

— Mai bine ar fi să-ţi vezi de treabă şi să nu te amesteci în asemenea lucruri, îţi spusesem să-mi găseşti o femeie în vârstă care, să servească de servitoare fiicei mele puţinele zile cât va vrea să stea aici.

— Am găsit, excelenţă, una. E o femeie de aici, o cunosc de mult. A şi venit.

— Prea bine. Dacă nu te pricepi la mobile, cel puţin ţii minte ordinele ce ţi se dau.

— Fac tot ce pot, excelenţă.

— Ia candelabrul, vreau să merg la masă ca să cinez. Haidem.

Baronul, precedat de servitor care îi lumina, trecu printr-un coridor mic şi intră în sala de mâncare, unde un alt servitor îl aştepta lângă un dulap-bufet.

Baronul se aşeză la masă în faţa micului tacâm şi roti jur-împrejur o privire mulţumită, însoţită de un oftat.

— Ei, Danglars! Îşi zicea el. Eşti singur, dar eşti bine deocamdată şi starea ta se va mai putea îmbunătăţi.

Trebuie să spun drept; e în lume ceva care mă ocroteşte şi care mi-a făcut până acum mari servicii.

Am crezut până acum că acel ceva era nevastă-mea, care mă răsplătea astfel de hapurile amare pe care mă făcea să le înghit, dar acum mi-a trecut ideea aceasta şi mai încep să cred…

Sunetul clopoţelului de la poarta grădinii, întrerupse scurt monologul baronului Danglars. Servitorii făcură o mişcare dar se opriră uitându-se nehotărâţi la ilustrul bancher retras din afaceri.

Până când el n-a avut timp să deschidă gura, sunetul se repetă cu atâta violenţă încât crezură că clopoţelul era să se spargă în bucăţi.

— Ce este? Striga baronul, sculându-se şi reaşezându-se cu o mişcare repede.

— Sună cineva, răspunseră servitorii.

— Da, repetă baronul. Clopoţelul încă nu s-a spart, aud că mai sună o dată şi fără multe ceremonii. Da, alergaţi, netrebnicilor, urmă bancherul căruia îi venise parcă o subită inspiraţie. Văd bine că mâine va trebui să vă dau pe toţi afară şi să mătur casa de-aşa oameni de nimic. Negreşit trebuie să fie domnişoara Danglars, fiica mea, care se va fi folosit de frumuseţea nopţii pentru a veni să se deştepte mâine dimineaţă în casa mea. Hai, aduceţi încă două tacâmuri, aprindeţi toate lumânările din candelabre, daţi scaune. Ah! Am să-i arăt că inima unui tată e totdeauna gata pentru fiica lui.

Baronul se plimba agitat prin sufragerie, supraveghind modul cum servitorii îi execută ordinele.

Auzi, în timpul acesta, scârţâitul porţii grădinii şi intrând o trăsură care se opri la scara ce da în salonul cu tablourile mitologice zugrăvite pe pereţi. Danglars făcu vreo câţiva paşi spre uşă, dar fu întâmpinat de un servitor care revenea.

— Aşadar?

— Excelenţă, e un domn care-mi spune că e intim cu dumneavoastră şi are mi-a poruncit să las trăsura să intre în grădină.

— Un domn? Ţi-a spus cum îl cheamă?

— Nu, excelenţă.

— Nerodule, în zadar fac eu toate, ai să fii servitor rău, tot ţopârlan îmbrăcat şi încălţat. E un lucru de neiertat. Se poate… Un domn spune că mi-e prieten bun şi acest nerod… Nimic!… Repede… Dă-mi o haină mai cuviincioasă… Hai. Iute. Urcă sus… Du lumină în salon… Am să vă arăt eu cum se slujeşte.

Strigând astfel, Danglars băgase deja pe braţ o mânecă a hainei sale şi se pregătea să îmbrace şi mâneca cealaltă, când vizitatorul se arătă deodată pe pragul sufrageriei, zicând cu un glas batjocoritor:

— Încet, încet, domnule baron, haina nu face pe om!

— Ah! Strigă Danglars, făcând un pas înapoi şi schimbându-se la faţă cu o mână în haină şi cu alta goală.

Noul sosit zâmbi şi, înaintând cu curaj, se aşeză la masă înaintea unui tacâm: Baronul abia se mai putea ţine pe picioare, care i se îndoiau de la genunchi; el se întoarse şi făcu un pas ca să se rezeme de zid.

— Domnule Danglars, zise noul sosit, hotărăşte-te, adică îmbracă-te cu haina pe care pari s-o uiţi, ai nevoie să dai ordine servitorilor şi cred că nu vei întârzia mult, pentru că altfel bucatele vor fi reci cu desăvârşire.

— Sigur… Reci… Da îngână baronul, cu glas înăbuşit.

— Aşadar, dă ordinele. Ei da, parcă ţi-ai fi pierdut capul.

— Da… Negreşit, bine ai zis.” Aşadar am ordine de dat? Şi adică… Nu ştiu bine.

— Ah! Am să vă explic… Porunceşte să mi se pună trăsura în şopron. N-ai cumva un grajd?… N-aş vrea ca să sufere caii.

— Pe cât văd, cunoşti casa… O cunoşti toată… Şi-i cunoşti pe toţi, observă baronul, uitându-se cu ochii căscaţi, mari la noul sosit.

— Tocmai aşa cum ai spus, dar deocamdată, dumneata pierzi un timp foarte preţios şi fără să faci nimic. Cina se răceşte şi dacă nu vrei să dai porunci, le voi da eu…

— Să se pună îndată trăsura în şopron şi să se aşeze caii în grajd…”

— Ah! În cele din urmă! Dar nu e de ajuns… Ascultă, urmă domnul acela întorcându-se către servitor care se pregătea să plece. Vizitiul să mănânce cu noi şi pe urmă să i se dea un felinar şi o manta ca să se acopere când va dormi. Du-te.

Şi întorcându-se către celălalt servitor, urmă:

— Tu te poţi duce: domnul baron îţi dă voie. Servitorul observând că baronul nu contrazicea ordinul, se înclină şi plecă. Rămaseră singuri.

— Sunt convins, domnule, zise Danglars cu o oarecare sforţare, că noi nu ne înţelegem bine: fără îndoială ai greşit.

— Tot ce se poate. Dar în ce privinţă?

— În toate privinţele, îmi pare.

— Atunci eu nu te înţeleg pe d-ta, domnule baron. Deocamdată să cinăm, că azi nu am făcut încă această importantă treabă.

Baronul, bucuros ar fi rămas nemâncat în seara aceea; trebuia însă să se arate curajos. Se apropie deci ţinându-se de pereţi şi se aşează la masă, lăsând, între dânsul şi nepoftitul său musafir un loc şi un tacâm.

— Pe cât văd nu mă aşteptai numai pe mine. Credeai că poate am să vin cu altcineva.

— Ca să vorbesc drept nu te aşteptam nici pe d-ta, nici pe altcineva, adică socoteam să cinez singur.

— Ia vezi şi eu tocmai am hotărât contrariul. Patima mea este să călătoresc noaptea.

— Şi noaptea e frumoasă… Cam caldă însă, nu ţi se pare şi dumitale? Întrebă baronul, ştergându-se pe frunte şi pe faţă cu batista.

— Baroane, ce faci? Ai pus batista în farfurie în loc s-o pui în buzunar.

Bancherul se roşi şi se grăbi să-şi îndrepte greşeala.

— E o bucată de vreme de când nu ne-am văzut domnule Danglars. Din seara aceea când am avut cinstea să-ţi ofer ospitalitate în palatul meu.

— Frumos palat! Mormăi baronul. Ticăloşii ăştia de tâlhari au mania să numească palat hrubele în care se ascund.

— Ce e drept, a trebuit să suferi gluma pe care ţi-a făcut-o contele de Monte-Cristo, dar nu poţi tăgădui că ţi-a dat o cină bună. Dar de prisos am mai vorbi de trecut, deoarece el nu se mai poate schimba. Pe viitor să ne gândim numai la prezent: doresc ca să am, în noaptea asta, patul meu în odaia dumitale.

Bietul baron simţi că i se zbârli părul în cap şi un fior îngheţat îi trecu de-a lungul şirei spinării.

— Patul dumitale! Strigă el. Patul dumitale?

— Ce vrea să zică mirarea asta, dragă domnule baron? Ori în casa dumitale nu e obicei să te culci în pat ca să dormi?

— Nu este însă obiceiul…

— Ce?

— Un lucru aşa de nou… Răspunse în cele din urmă baronul, lăsând să-i cadă cu o adâncă descurajare cuţitul şi furculiţa din mână pe taler.

— Ah! Pricep. Dar totuşi trebuia să te aştepţi că eu voi petrece noaptea în casa dumitale.

— Nicidecum răspunse el cu un zâmbet silit.

— Ei, ei domnule Danglars, te pricep de minune.

— Dumneata?

— Pe cinstea mea, urmă Vampa; te înţeleg, şi-ţi voi face toate scrupulele să-ţi piară. Ce zici? N-ar fi bine să ne culcăm de acum? Eu aş avea nevoie de odihnă.

— Ah! Ucide-mă o dată pentru totdeauna! Exclamă Danglars sculându-se în sus, tremurând tot. Ucide-mă, dar fii sigur că nu vei mai găsi în casă la mine o sumă egală cu cea pe care mi-ai furat-o în ruina dumitale.

— Să te ucid! Domnule baron, reluă Vampa, sculându-se şi el în sus. Să ucid şi pentru ce? Ce înseamnă asta? Cred că începi să baţi câmpii. Nu cumva ai uitat ce ţi s-a spus?

— Dar ce mi s-a spus? Ce altă idee îţi trece prin cap?

— Ah, da uituc mai eşti, domnule baron… Trebuie, cum zice proverbul, să-ţi pun punctele pe i. Te voi ajuta aşadar să-ţi vii în fire. De, azi sunt bun. A venit aici un compatriot al dumitale Benedict care, după câteva cuvinte schimbate cu dumneata a avut cinstea să-ţi dea un lucru de mare valoare, nu ştiu dacă în hârtii ori în metal sunător; dar, probabil şi în unele şi în altele.

— Şi pe urmă? Întrebă baronul schimbând feţe, feţe.

— Pe urmă… Dar ce cap ai? Omul de care-ţi vorbesc, amabilul domn Benedict, ţi-a vorbit despre mine… Şi iată-mă aici

— În sfârşit! Ce e comun între dumneata şi Benedict?

— Întrebarea e hazlie, răspunse Vampa cu mare răceală. Baronul căscă ochii mari şi banditul, văzându-l că tace, urmă:

— Acum… Nimic.

— Atunci, ce vrei de la mine?

— Ce ne-am învoit!

— M-am învoit eu la ceva?

— Ah! Asta e prea din cale-afară. Să sfârşim o dată, domnule baron, zise Vampa, care începea să-şi piardă răbdarea.

— Să sfârşim, răspunse la rândul său Danglars; nu cer nici eu altceva.

— Crezi că ai primit bani prea puţini şi socoţi fără îndoială că vizita mea trebuie să-ţi producă mai mult. Nu mă uit la asemenea bagatele, eu n-am fost niciodată bancher, ca d-ta. Poftim punga, domnule Danglars, ia-o, dar fii deştept.

Şi Vampa aruncă punga pe masă, înaintea baronului, care din ce în ce, pricepea mai puţin.

— Te asigur, urmă banditul văzând că baronul ezita, că conţine îndoit de cât ai primit deja. Este punga unui bandit roman, adăugă el cu o mândrie sălbatică, golind repede punga şi vărsând aurul înaintea lui Danglars.

— Să vedem, acum suntem de acord.

— Dar ce vrei de la mine?

— Un lucru foarte simplu. Ospitalitatea pe ziua de azi şi pe cea de mâine.

Baronul tresări, dar deja mâinile lui pipăiau aurul banditului, şi-metalul acela linişti spiritul tulburat al nobilului Danglars.

— Să mă ia dracul de-am înţeles ceva din afacerea aceasta, cugetă baronul, strângând banii. Fie cum va fi, voi presupune că am fost în astă seară la comedia franceză şi că n-am asistat decât la actul al doilea, sunt în mijlocul unei intrigi fără să o cunosc deloc şi fără să pot da de capătul firului. Iată-mă la ordinele dumitale, domnule Vampa, urma el cu glas tare, însoţindu-şi aceste cuvinte cu un zâmbet din cele mai gingaşe.

— Aştept pe ale dumitale, domnule baron, zise Vampa.

— Voi avea plăcerea să-ţi cedez patul meu şi mă voi culca pe canapeaua din odaia mea, pe care dorm ziua.

— Oh! Dar…, vei dormi rău.

— Nicidecum; şi-apoi mă voi culca târziu. Am de scris nişte scrisori unora din Franţa.

— Cum vrei.

Baronul chemă pe servitori, le spuse să lumineze apartamentul şi să pregătească patul. Peste câteva momente, Vampa şi el ieşiră din sufragerie ca să se ducă în odaia baronului.

Vampa nu se dezbrăcă; se înfăşură în cearşaful patului şi rămase de pază spionând toate mişcările baronului care, stând la un birou mic, răscolea prin nişte hârtii, foarte ocupat să scrie o scrisoare.

După ce sfârşi de scris, se răsturnă pe spătarul fotoliului şi începu să cugete.

— Vizita „prietenului” Vampa îmi strică toată plăcerea la care mă aşteptam azi dimineaţă… Dar, în sfârşit, patru mii de galbeni merită o jertfă; şi Eugenia, vestită de scrisoarea aceasta că o afacere mă cheamă departe de aici, îşi va amâna pe altă zi vizita.

Vampa, care parcă îi ghici gândul, făcu o mişcare; baronul se înfiora dar văzându-şi musafirul întins liniştit în pat, îşi urmă adâncile lui reflecţii.

— Ah! Cred că încep să pricep primul act al comediei. Autorităţile romane orbite de a tolera minunăţiile domnului Vampa, au început să-l urmărească şi renumitul bandit, s-a văzut nevoit să caute un adăpost. Şi iată, desigur, de ce m-a onorat cu vizita lui; a venit să caute un azil la mine, ei! A plătit binişor o noapte în casa mea… Un bandit formidabil… Un bandit al cărui cap e pus la preţ… Zău, zău, Danglars, soarta îţi este favorabilă. Apoi zâmbi cu mulţumire.

Capitolul XXIV Comedia se încurcă.

În zori, un servitor al baronului primind de la el un ordin particular, ieşea din casă şi se pregătea să treacă prin grădină, când glasul lui Luigi Vampa îl opri în loc.

— Ei, îmi poţi face şi mie un serviciu?

— Sunt la poruncile dumneavoastră excelenţă.

— Pe cât văd, ai să treci pe lângă grajd; bate tare în uşă ca să deştepţi pe leneşul de vizitiu care doarme şi acum şi dă-i banii ăştia ca să-şi poată plăti de băut prin vreo cârciumă din vecinătate.

— Negreşit.

Servitorul luă o monedă de argint şi plecă. Vampa sui înapoi scara şi intră în salon, unde întâlni pe baron care pornise după el să-l caute.

— Nu pot dormi târziu; aerul dimineţii îmi face bine.

— Ca şi mine, domnule Vampa. Când se crapă de ziuă, nu mai pot, trebuie să mă scol.

— Acest obicei nu este însă dintr-acelea ale unui milionar.

— Ei! Eu sunt un milionar fără milioane, zise baronul, oftând adânc.

În timpul acesta, servitorul bătea tare şi de repetate ori în uşa grajdului şi, peste cinci minute, vizitiul deşteptat din somn alergă să deschidă.

— Ce este?

— Stăpână-tău îţi trimite banii ăştia, prietene; cred că pentru ca să te aperi de frigul dimineţii.

Vizitiul primi moneda şi zâmbi cu un aer viclean, aruncând asupra servitorului o privire bănuitoare şi măsurându-l bine de sus până jos.

— Aşteaptă, zise el încheindu-se la haină şi luându-şi pălăria. Deoarece mi-ai adus bani de băut, e drept să nu rămâi cu gura uscată; vom dejuna împreună.

— Îţi mulţumesc… Dar mă grăbesc.

— Astăzi! Nu te uita la stăpâni. Ei totdeauna sunt grăbiţi. Dar o slugă cuminte, oricât s-ar grăbi de mult găseşte puţină vreme ca să golească un pahar. Hai, hai.

— Mulţumesc, ţi-am spus că este cu neputinţă.

— Unde dracu alergi cu atâta furie? Mă prind că ai de dus vreo scrisoare!

— Ai ghicit. Mă duc în oraş. Am un drum lung de făcut.

— Te duci pe jos?

— Da. Patru ceasuri de drum, numai de nu mi se va întâmpla…

— Ce?

— Să scurtez drumul.

— Cum?

— Întâlnind persoana căreia trebuie să-i dau scrisoarea.

— Ai făcut foarte bine să vorbeşti, prietene, fiindcă eu îţi pot fi de mare folos.

— Ce fel?

— Plec cu trăsura în oraş şi în cazul acesta, fiindcă picioarele cailor mei sunt mai bune decât ale oricăruia dintre noi, vom avea vreme să sorbim o carafă; pe urmă te vei sui la spatele trăsurii şi vom călători fără oboseală.

— Mi se pare că te-ai gândit bine şi-ţi mulţumesc din adâncul inimii.

— Eipiară supărările şi cel care se gândeşte la ele! Exclamă vizitiul luându-l de braţ şi alergând cu el spre o cârciumă aflată puţin mai departe de drum.

În timpul acesta ceasurile treceau. La şapte, baronul Danglars era să dejuneze cu Luigi Vampa, când amândoi văzură pe fereastra sufrageriei intrând în grădină o trăsură care, ca şi a lui Vampa în seara din ajun, se opri la scara cea mare.

Baronul făcu o săritură de pe scaun şi Vampa îşi păstra fizionomia lui nepăsătoare, mărginindu-se să zică:

— Aşteptai, aşadar o vizită?

— Eu… Oh! Dar cine să fie?… Nu-mi pot închipui…

— Într-adevăr… E de necrezut… Eu nu mă aşteptam.

— Domnişoara Eugenia Danglars şi domnişoara Luiza d'Armilly, anunţă servitorul deschizând uşa.

— Cum? Exclamă baronul, rămânând ca trăsnit.

— Cred că domnişoara Danglars trebuie să fie fiica dumitale?

— Da… Da… Ah, lucrurile se încurcă rău, mormăi bancherul în sine… Dumneata poate domnule, nu, vei voi să fii văzut şi în acest caz dă-mi voie ca…

— Dimpotrivă, domnule baron; îmi voi prezenta cu toată plăcerea omagiile mele domnişoarei Danglars.

— Dar numele dumitale? Îi zise încet şi tremurând fostul bancher, numele dumitale este aşa de cunoscut că… Îmi vine o idee; ia deocamdată un nume fals…

Vampa zâmbi şi răspunse:

— Mă învoiesc, domnule baron; alege-mi dumneata unul pe care-l vei crede de cuviinţă.

— Numele unei familii ilustre, de pildă.

— Fie, răspunse Vampa, a cărui figura se acoperi repede de un nor.

— Şi, atunci toate vor merge bine, urmă baronul, pregătindu-se ca să iasă şi făcând un semn lui Vampa care rămase pe scaun.

Domnişoara Danglars şi prietena ei stăteau în salonul cu picturile examinând cu o privire curioasă mobilele antice.

— Dragă prietenă, zise Eugenia îţi proorocesc că vom petrece o zi plăcută şi vei vedea că n-am să fiu un prooroc

mincinos. Cunosc pe tată-meu! E un om bun, la urma urmei şi ne va face să râdem cu ideile lui noi. Simt că şederea aceasta la ţară îmi va face bine şi de aceea m-am grăbit să vin.

Tocmai atunci baronul intră în salon.

Fizionomia lui Danglars, deşi el se prezenta cu demonstraţii de cea mai mare bucurie, avea ceva zăpăcit şi sperios care nu scăpă din vedere Luizei d'Armilly.

Eugenia alergă să sărute mâna tatălui ei şi Luiza îi făcu un salut foarte gingaş.

— Vezi, tată, îi zise Eugenia, Vezi cu ce grabă îţi înapoiez vizita; să nu crezi însă, că exactitatea aceasta provine de-acolo că mă tem să nu-ţi rămân datoare cumva.

Tată-său era să răspundă; dar, făcând gestul cuiva care-şi schimbă ideea, zise:

— N-ai primit azi o scrisoare de la mine?

— O scrisoare? Nu.

— Eu am scris şi trimis una. Se vede că servitorul nu v-a întâlnit pe drum.

— Şi ce-mi spuneai în acea scrisoare?

— Oh! Nimic, nimic! Acum nu ne mai poate interesa; era un simplu sfat…

— Voi primi totdeauna sfaturile dumitale şi sunt gata să mă conformez lor…

— Scumpa mea fiică! Exclamă baronul Danglars, strângând-o în braţe. Ah! Domnişoară d'Armilly! Ah! Ce ziceţi de mica mea proprietate? Am cumpărat-o cum vedeţi în rea stare, dar antichitatea asta-mi inspiră un respect aşa de adânc că m-am hotărât să nu o aduc în conformitate cu gustul modern.

— Şi vei face foarte bine! Eu ţin foarte mult la aceste moaşte ale veacurilor trecute, răspunse domnişoara d'Armilly; cred că Eugenia este de părerea mea.

— Îmi pare foarte bine, zise baronul foarte îngrijat şi uitându-se pe furiş în lungul coridorului care ducea în sufragerie şi în care se vedea figura sinistră a lui Vampa

stând la masă, de care îşi rezema braţul, ţinându-şi faţa între mâini.

Danglars făcu o sforţare, şi, luând de mâini pe Eugenia, urmă:

— Fiica mea, nu e o vizită de ceremonie… Nu-l vei întâlni în salon… Aşa fără multă etichetă…, dejunul e gata şi voi avea cinstea să ţi-l prezint…

— Nu înţeleg bine, tată, zise Eugenia, observând confuzia care o făcea tatăl ei între dejun şi vizită şi neputând ghici pe cine avea să-i prezinte.

— Ai vorbit de o vizită care nu e de ceremonie… Domnule baron, zise Luiza şi noi pricepem bine că a noastră nu trebuie să fie astfel.

— Ce zici, Luizo? Tata nu putea să facă aluzie la vizita noastră… Ceremonii cu noi! Numai presupunerea ar fi injurioasă! M-aş supăra cu adevărat. De cine vorbeşti, tată?

— Ce, încă nu am spus… Că aveam… Un musafir?

— Şi cine e?

— Ah! E un coborâtor dintr-o familie de prinţi, răspunse Danglars asudând tare… Este un Romanelli-Spada.

Puterile baronului erau sleite şi când el rosti aceste cuvinte rămase zdrobit.

— Nu-l cunosc, zise Luiza.

Baronul plecă capul şi, luând pe Eugenia de mână, porni spre sufragerie; Luiza, poftită de baron, merse înainte.

Ajungând în capul coridorului, văzură pe Vampa sculându-se în sus şi, cu o nepăsare stoică, părând a aştepta să fie prezentat domnişoarei Danglars.

— Fiica mea, domnişoara d'Armilly am onoarea să vă prezint pe domnul Romanelli Spada.

Eugenia ridică ochii asupra lui Vampa şi pe dată tresări, rezemându-se brusc de braţul baronului care observă tulburarea fiicei sale.

— Ah! Murmură el foarte îngrijorat. Afacerea se încurcă. Se vede că se cunosc!

Eugenia văzând repede greaua poziţie în care se află, îşi rechemă toată prezenţa de spirit şi salută pe pretinsul Spada cu un zâmbet plin de dulceaţă.

Fiica lui Danglars nu petrecuse încă o dimineaţă aşa de plăcută.

Stând lângă tată-său, i se părea că el a pierdut fosta-i asprime dobândită prin necontenita lui prezenţă în mijlocul cifrelor şi a socotelilor. Era aproape de prietena sinceră şi credincioasă, pentru care avea o iubire foarte pasionată şi în faţa ei sta omul care-i insufla o dragoste adâncă, o dragoste cum numai o dată se simte în viaţă, dacă se simte.

Ceasurile, nedespărţite surori care necontenit se scurg pe pământ, încete, dacă duc cu dânsele suferinţe şi dureri, repezi, dacă sunt întovărăşite de plăcere şi de veselie, zburau repede ca gândul şi Eugenia vedea cu părere de rău dispărând acea dimineaţă, acea zi care fusese cea mai frumoasă din viaţa ei. Ah!

Capitolul XXV Răpirea.

Fără ca Eugenia să-i fi spus un singur cuvânt asupra musafirului baronului, Luiza recunoscu îndată că el era omul care insuflase prietenei sale o dragoste violentă. Luiza zâmbea prietenei sale, când, în timpul zilei, Eugenia o îmbrăţişa strâns şi-şi ascundea la sânul ei fruntea aprinsă: în acele zâmbete dulci, în acele priviri prietenoase pe care şi le adresau una alteia era mai multă expresie, mai mult adevăr decât şi-ar fi putut spune.

Vampa stătu necontenit mut şi melancolic. Pe fruntea lui vinovată se vedea pecetea simţămintelor brutale care-l dominau. Privirea lui impură se aţintea cu lăcomie pe comorile sânului Eugeniei şi aceasta se înflăcăra şi mai mult. Eugenia simţea că el o stăpânea, că nu putea să reziste, că nu-şi putea nici măcar ascunde tulburarea. Vulturul îşi fermecase prada. Vampa observă cu îngâmfare puterea care o avea asupra Eugeniei.

— Oh! Ea mă iubeşte, mă iubeşte exclamă el în delir, văzându-se singur în grădină. Nu poate nici să se ascundă.

Mândria ei de femeie, mândria ei de artistă, totul se pleacă sub povara privirii cu care o farmec, cu care o mănânc din ochi.

Vampa încrucişa braţele şi rămase multă vreme gânditor. Fruntea lui încruntată dovedea parcă cugete de crimă; privirea lui tulburată şi nesigură manifesta dorinţa brutală care-i ardea sângele.

Soarele aruncă pe acea verdeaţă de toamnă cele din urmă raze palide ale lui şi acele raze parcă dau un melancolic adio pământului până în ziua următoare.

Danglars, văzând că se îndeplinea proorocirea lui Benedict, începu să cugete matur la cele ce se petreceau, să mediteze la acea comedie, al cărei mister nu putea deloc să-l priceapă; după prânz nu mai văzuse pe bandit şi lipsa aceea-l punea într-o mare grijă, grijă care crescu aşa de mult, încât el hotărî să-l caute.

Îşi luă deci voie să se depărteze un moment, sub pretext că trebuia să îngrijească de pregătirea odăilor, în care Eugenia şi Luiza trebuiau să petreacă noaptea. Ieşi din salon şi călăuzit de o teamă nedesluşită, de un instinct oarecum firesc, se grăbi să se urce în odaia sa spre a vizita scrinul.

Eugenia, văzându-se singură cu Luiza, îi dădu braţul şi coborî cu dânsa în grădină, pornind să se plimbe pe aleile ei.

Un gând nedesluşit, ca şi teama baronului, călăuzi pe Eugenia pe acele poteci singuratice şi întunecoase. Frunzele uscate care acopereau pământul sub picioarele lor, pe când altele, mişcate de vânt, le cădeau din copaci pe frunte parcă ar fi vrut să le dea o înştiinţare misterioasă.

Lacrimi involuntare tremurau pe genele Eugeniei şi se uscau căzând pe obrajii ei înfocaţi. Luiza nu îndrăznea să-şi scoată prietena din acea meditaţie; mergea lângă dânsa, abia răspunzând cu un zâmbet suav la privirile duioase şi rugătoare pe care i le arunca din când în când Eugenia.

Deodată, la cotitura unei alei, Luiza tresări, observând la o oarecare distanţă figura tristă a lui Vampa, ai cărui ochi înfocaţi străluceau în umbra care începea să se întindă în acea parte a grădinii.

Eugenia îl văzuse şi dânsa.

Fu un moment de nehotărâre şi de tăcere.

A se întoarce ar fi fost a-şi mărturisi înfrângerea unui bărbat, ale cărui purtări, al cărui nume dovedeau un perfect gentilom. Deci Luiza merse înainte cu Eugenia şi Vampa înainta ca să le vorbească.

— În grădina aceasta se respiră un aer admirabil; şi nu cred că am avut rea idee de a veni aici, deoarece ideea aceasta aţi avut-o şi dumneavoastră, domnişoarelor.

— Aşa e, răspunse Luiza. Totuşi seara devine cam răcoroasă şi nopţile de toamnă fac să se dorească mai mult atmosfera călduţă a unui salon decât aerul unei grădini.

Eugenia îi aruncă o privire rugătoare.

— Voi avea plăcerea să vă însoţesc, zise Vampa. Eugenia ar fi preferat aerul răcoros şi răcoritor al grădinii, atmosferei călduţe a salonului, dar nu avu putere să rostească nici un cuvânt şi se lăsă dusă de prietena ei.

Vampa merse pe lângă dânsa.

Ajungând la scară, el lăsă pe Luiza să se suie şi când Eugenia se pregătea încet s-o urmeze, îi zise cu un glas care tremura şi părea că-i iese din inimă:

— Daţi-mi voie, domnişoară, să vă spun adio.

Eugenia se opri şi se întoarse.

— Plecaţi?

— Da şi poate pentru totdeauna.

— Ce ziceţi?

— Italia mă ucide!

— Şi ce căutaţi afară din Italia?

— Puterea de-a uita, de se poate, simţământul adânc, excesiv care mă stăpâneşte. În Italia văd că mi-ar fi cu neputinţă.

— Şi ce motive aveţi de-a uita acest simţământ?

— Ah! Zise Vampa cu un zâmbet amar. Când cineva suferă şi iubeşte cum iubesc eu, nu sunt decât două extremităţi pe toată scara senzaţiilor noastre: ori răsplătirea acestei dragoste şi acestei suferinţe, sau o desăvârşită uitare.

— Şi crezi că nu trebuie să urmezi decât cea din urmă extremitate?

— Mă întrebaţi?

— Ar fi cineva în stare să vă schimbe hotărârea?

— Negreşit! Şi ar fi de ajuns pentru aceasta un singur cuvânt!

— Acea persoană ar fi foarte fericită! Murmură Eugenia.

— Oh! Tot ce vă pot asigura e că, acea persoană n-ar putea calcula fericirea pe care eu aş simţi-o auzind o singură vorbă aşa de puternică, aşa de suavă încât să-mi poată schimba disperata mea hotărâre. Oh! Gândiţi-vă dacă omul care, după ce a trecut pragul morţii, însoţit de mii de chinuri, ar reveni, chiar dacă moartea nu ar fi o nimicire totală a sufletului şi a corpului, într-o viaţă plină de nespuse delicii, care-ar fi senzaţia încercată de dânsul? Ah! Şi-ar putea oare cineva face idee de aşa ceva?

— Luaţi seama, domnule, că treceţi peste marginile verosimilului! O dragoste adâncă aşa cum oamenii simt de obicei, e lesne crezută; dar cine poate crede într-o dragoste exprimată în idile de o imaginaţie exaltată?

— Aveţi dreptate; nimeni nu crede şi e o nebunie a o expune batjocorii. Şi dV. Semănaţi cu toţi ceilalţi: râdeţi de simţământul pe care n-am avut curajul să vi-l ascund.

— Dar cum vreţi să cred într-însul? Ce dovezi îmi daţi?

— Aţi vrea poate una dintr-acele dovezi calculate şi studiate, în care adevărata patimă n-are nici un rol? Ah! Eu vreau cu orice preţ să plec.

Vampa făcu un pas. Eugenia îl opri.

— Ce vreţi cu mine? O întrebă Vampa cu aer crunt.

— Ah! Iertaţi-mă, aşa e. Ce vă poate opri lângă cineva care vă e indiferent?

— Domnişoară! Strigă Vampa, nu vă îndoiţi de simţământul pe care vi l-am mărturisit, pentru că aţi râde astfel de opera cea mai perfectă a creaţiei. Vă iubesc şi toată ambiţia mea stă în posedarea acestei mâini aşa de gentile, pentru că de ea atârnă fericirea sau nenorocirea mea.

Vampa puse o sărutare înfocată pe mâna Eugeniei.

Ea făcu o sforţare uşoară ca să şi-o tragă înapoi.

— Nebun ce sunt! Geniul dumneavoastră, mândru şi suveran nu vrea să cedeze la mărturisirea unei dragoste sincere şi adâncă, pe care o socotiţi un simplu capriciu! Oh! Adio pentru totdeauna, Eugenio! Adio pentru totdeauna… Cel puţin vă voi fi văzut o dată. Voi fi respirat o zi acelaşi aer cu dv… O zi, o zi voi fi fost fericit… Acum vine nenorocirea!

Vampa o lăsă de mână şi porni spre poarta grădinii. Eugenia, împinsă de un impuls misterios, îl urmă…

— Nu, nu! Nu veţi pleca astfel! Nu veţi pleca fără ca eu să ştiu cel puţin ziua când vă veţi întoarce!

— Câte iluzii m-au îmbătat astăzi! Urmă Vampa, oprindu-se iarăşi şi luând din nou de mână pe Eugenia, care nu opuse nici o rezistenţă. Iluzii! Iluzii! Şi ce-mi folosesc acum când mă izbeşte nenorocirea? Eugenio! Eugenio! Vă veţi gândi într-o zi la omul care v-a iubit cum se iubeşte o singură dată în viaţă?

Vampa deschise repede poarta şi făcu doi paşi afară din grădină. Eugenia nu-şi trăgea mâna înapoi şi sta lângă dânsul, tremurând, gâfâind, sleită de puteri, zdrobită de un simţământ puternic care, crescând tot mai mult, îi ardea sângele şi-i da friguri şi delir.

Vampa se uita împrejur ca cineva obişnuit să vadă în întuneric şi zări la o mică depărtare o formă în care recunoscu trăsura sa.

— Ei bine, domnişoară, zise el, vedeţi, suntem afară din grădină; întoarceţi-vă şi poarta aceasta ne va despărţi pentru totdeauna. Mâine poate nici nu vă veţi aduce aminte de mine. Întoarceţi-vă înapoi.

— Ah! Te iubesc! Te iubesc! Şi nu mă vei părăsi!

— Nu, zise Vampa luând-o în puternicele lui braţe şi alergând înspre trăsură.

Eugenia scoase un ţipăt ascuţit în care era o expresie şi un neînţeles amestec de spaimă, de mirare şi de plăcere.

Pe când se petrecea scena aceasta, baronul Danglars, sfârşind a-şi cerceta scrinul şi asigurându-se că era bine închis, se întoarse în salon, unde servitorul adusese lumânări aprinse şi văzând singură pe domnişoara d'Armilly, căută din ochi pe Eugenia.

— Eugenia se plimba adineauri aproape de vestibul. Totuşi se înnoptează şi am s-o rog să vină în casă.

— Te însoţesc, domnişoară zise baronul.

Luiza coborî repede scara, unde presupunea să găsească pe Eugenia, ascultând cuvintele de dragoste ale prinţului Spada, dar rămase uimită nevăzându-l.

— Unde e Eugenia! Întrebă baronul foarte îngrijorat, coborând scara.

— Poate se plimbă pe calea ce duce la fântână.

— Eugenio! Strigă baronul, dar nu-i răspunse nimeni. Luiza şi Danglars înaintară pe aleea din faţa scării; deja erau aproape de poarta grădinii, când ţipătul ascuţit al Eugeniei ajunse la auzul lor.

— Doamne! Ce s-a întâmplat? Strigă Luiza alergând la poartă.

Baronul rămase nemişcat, împietrit.

— Dumnezeule! Dumnezeule! Aleargă domnule Danglars, aleargă… S-a întâmplat vreo nenorocire… Am recunoscut glasul prietenei mele.

Baronul scos din letargie de strigătele Luizei, deschise poarta şi făcu un pas, dar se opri şi sări înapoi ca să nu fie stâlcit în picioare de doi cai viguroşi care târau repede o trăsură.

— Ah! Domnule baron, zise Luiza zăpăcită de spaimă, apropiindu-se de el, Eugenia nu se arată… Şi trăsura aceea, Ah! Doamne, dumnezeule! Ai milă de ea…

— Domnişoară d'Armilly, zise baronul, mărturiseşte sincer ce s-a întâmplat.
— Eu!
— Da, d-ta; Eugenia era în grădină… Şi nu era numai să se bucure de răcoarea nopţii.
— Ce zici…!
— Zic., te întreb dacă Eugenia era singură?
— Am lăsat-o cu prinţul Spada!
— Mişelul! Sceleratul! Strigă baronul.
— Dumnezeule! Strigă Luiza, rezemându-se de braţul baronului ca să nu cadă.
— Domnişoară: de câteva zile s-a început în casa mea o comedie, o comedie teribilă… Şi iată-i sfârşitul!
— Care?
— O răpire! O răpire!
— Iubita mea Eugenia! Strigă Luiza căzând în genunchi. Baronul îşi încrucişa braţele pe piept şi se uită cu furie şi spaimă înspre drum, pe care se auzea huruitul grăbit al „trăsurii banditului roman.
Se bătu cu mânie peste frunte, murmurând:
— Ah! De mi-aş fi putut închipui…!
Capitolul XXVI Campi Lugentes.
Era noapte încă, atunci când trăsura lui Vampa, intrând în via Appia, se opri în faţa circului lui Caracalla.
Vampa, dominat numai de simţământul dragostei, nu observase că nici o santinelă nu-i ceruse cuvântul de ordine, de când trăsura lor rătăcea printre funebrele monumentale ale viei Appia. Luă în braţele sale robuste corpul gingaş al Eugeniei şi coborî încet cu dulcea sa povară în întuneric, până la intrarea catacombelor.
Acolo, Vampa se opri ca să se odihnească. Nici un glas omenesc nu ajungea la urechile lui: în jurul lui zburau liliecii, ale căror aripi se izbeau des de obrajii lui arşi de friguri: nici o lumină nu? L călăuzea; totuşi, el merse cu paşii siguri până în hruba spaţioasă unde erau resturile vechiului chenotaf, care cu o zi mai înainte servise de masă

bandiţilor; Vampa cunoştea direcţia acelui chenotaf, înainta spre dânsul, puse pe el trupul Eugeniei şi de buzele îngheţate ale victimei sale îşi lipi buzele lui arse de voluptate.

Iată, grozăvia scenei aceleia întunecoase a crimei se înfăţişa imaginaţiei criminalului, îndată ce-şi satură setea infernală asupra victimei sale care gemea. Un ţipăt lung, răguşit şi lugubru ca al unei fiare îi ieşi din piept. Aruncă împrejur o privire înflăcărată, plină de spaimă, observând umbra şi tăcerea care-l înconjurau.

Niciunul din faimoşii bandiţi nu veneau să lumineze cu o torţă acel tablou de silnicire, sau să ceară în numele tovarăşilor partea ce trebuia să le vină dintr-acea crimă.

— Nu! Urla Vampa. Nu, nimeni, n-o va atinge; femeia aceasta este a mea şi nu va fi a altuia decât a mea; vai de cel care va voi s-o atingă!

Şi cu una din mâinile lui fierbinţi strângea mâinile îngheţate ale Eugeniei, pe când cu cealaltă dezmierda ameninţător mânerul unui pistol prins la brâu.

— Rocca Priori! Strigă el. Ecoul boitelor îi răspunse singur.

— Rocca Priori! Strigă el şi mai tare. Dormiţi aşa de adânc că glasul căpeteniei voastre nu vă poate deştepta? Ticăloşilor, pe care somnul vă biruieşte aşa încât uitaţi paza necesară singurului nostru adăpost! Deşteptaţi-vă odată!

Vampa scoase pistolul de la brâu şi trase două focuri, a căror lumină instantanee se răsfrânse pe figura Eugeniei, întinsă pe fatala masă neagră.

Împuşcăturile se stinseră încet, încet.

Vampa întinse urechea ca să asculte murmurul lung ce urmă ecoului, când el repetă sunetul armei de foc.

Banditul, văzându-se singur, începu să tremure. Mâna lui îngheţată şi agitată strângea cu putere pistolul descărcat. Se vedea dezarmat.

Simţământul unei spaime nedesluşite îl cuprinse, o sudoare rece îi acoperi fruntea, îi era frică. Tot trupul lui

Vampa tremura, un frig de moarte îi îngheţa sângele în vine.

— Peppino, murmură el,. Să mă fi trădat?

Să fiu eu victima unei curse? Nu, nu, e cu neputinţă… Peppino va fi ieşit cu oamenii la lucru şi crezând că nu mă voi întoarce aşa de repede… Dar catacombele sunt pustii… El n-ar fi trebuit să plece, fără să lase aici două santinele; am de mult ca-pul pus la preţ şi deşi am multe persoane care ţin la siguranţa mea, am şi mulţi vrăjmaşi.

Poliţia nu ştie intrarea misterioasă a acestor catacombe şi nici n-o caută, pentru că de multe ori copoii ei au rămas în fundul circului Caracalla şi pe via Appia, ale cărei monumente serveau de ascunzătoare oamenilor mei. Să aşteptăm, aşadar. Peppino se va întoarce!

Şi se aşează lângă Eugenia, amăgit încă de o rază de speranţă, precum se întâmplă tuturor oamenilor slabi care nu vor să se convingă de puterea acestor cuvinte: Totul s-a sfârşit!

Ceasurile trecură încet şi banditul tot aştepta întoarcerea lui Peppino.

Încet, încet, el pierdu orice speranţă. Orice iluzie.

El observă pentru prima dată adânca letargie în care era cufundată Eugenia; corpul ei care zăcea pe masa unde se expuneau odată morţii, pe acea masă pe care bandiţii lui şi el o profanaseră de atâtea ori cu orgiile lor, îl făcu să se îngrozească. Ridică braţul spre chenotaf parcă ar fi vrut să deştepte pe Eugenia, dar braţul lui nu atinse corpul victimei şi un zâmbet amar i se ivi pe buze.

— S-o trezesc? Zise el şi de ce? La ce ar folosi? Ţipetele, tânguirile ei, s-ar ridica deodată sub boitele acestea întunecoase! Dar dacă somnul ei ar fi al morţii? Nu… Nu; simt că trăieşte… Inima îi bate… Ea doarme… Sleită de teroare şi de plăcere? Doarme. Mâine se va deştepta!

Şi tăcu.

Peste câteva momente, reluă cu mai mare nelinişte:

— Dar noaptea asta are să fie eternă? Voi fi eu nevoit să stau totdeauna în întuneric şi îngrijat? Nu cumva capriciul unei puteri infernale îmi dă ca eternă tovarăşă pe această femeie care doarme parcă ar fi moartă?

— Oh! Mai bine să vină moartea, dar totodată să vină şi lumina, întunericul mă înăbuşă, îmi îngheaţă sângele în vine!

Boitele acestea nu mai sunt acum decât ceea ce au fost odinioară… Un mormânt; şi în zidurile acestea scheletele îşi dorm, somnul lor veşnic! Oh! De câte ori am tulburat cu orgiile şi cu crimele mele augusta odihnă a morţilor… Şi acum, iarăşi o tulbur cu cea din urmă crimă a mea.

Oh! Cea din urmă! Se grăbi el să repete şi rămase parcă înmărmurit de ce zisese; şi pentru ce cea din urmă? Este deja multă vreme de când doresc să azvârl departe de mine fierul ucigaş, care până acum mi-a înarmat mâna. Curaj!

Şi aruncă departe de dânsul pistolul descărcat pe care maşinal îl puse iarăşi la brâu.

— Departe de mine, armă ucigaşă şi fatală. Acum, Eugenio, te vei deştepta spre a mă duce la adevărata fericire!

Dar vai! Va putea cineva repeta fără groază şi fără furie numele banditului care a furat, ucis, violat atâta vreme bătrâni, copii şi femei spre a-şi satisface lăcomia şi brutala lui senzualitate?

Nu; blestemul mă va urmări pretutindeni: sunt osândit în ochii oamenilor ca şi înaintea lui Dumnezeu. Aştept, vai! Şi nădăjduiesc, ca femeia aceasta să se deştepte, ca buzele ei să vorbească, ca ochii ei să vadă, fără să cuget că primul ei strigăt prima ei privire vor fi de blestem… Eugenio, iartă-mă, iartă-mă!

Vampa căzu în genunchi la picioarele chenotafului şi-şi ascunse faţa în mâini.

Peste câteva momente o licărire de lumină roşcată care apăru, îl surprinse.

Se sculă, răsuflând cu putere ca şi cum ar fi dobândit o viaţă nouă şi strigă:

— Peppino!

Nimeni nu-i răspunse. Lumina înainta.

— Peppino! Aceiaşi tăcere.

Atunci se înfiora. Singur, dezarmat, nu se putea apăra, îi veni ideea să se ascundă; cunoştea bine catacombele şi era să se refugieze într-una din ascunzătorile cele mai adânci, când un om, arătându-se fără veste la intrarea hrubei, îl opri cu aceste cuvinte:

— În zadar, te-am văzut!

Flacăra torţei ce acela avea în mână ilumina hruba. Necunoscutul făcu vreo câţiva paşi înainte; în mâna lui dreaptă lucea ţeava unui pistol.

— Benedict! Murmură Vampa, dându-se înapoi speriat.

— Taci, Vampa, ori te ucid! Zise el, ţinând pistolul şi ridicând torţa deasupra capului ca să vadă mai bine pe bandit.

— Nu cumva morţii ies din somnul veşnic ca sa mă chinuiască! Cugetă Vampa.

— Ţi-ai satisfăcut blestemata ta patimă. Vin să iau partea ce mi se cuvine, zise Benedict.

— Peppino m-a trădat! Murmură Vampa. Şi-apoi adăugă

— Ah! Pentru asta vii? Nu pierzi timpul, Benedict… Am făcut răpirea… Preţul răscumpărării libertăţii… Este un lucru la care ne putem gândi şi mai târziu…

— Ca toate astea mie, îmi trebuiesc bani chiar azi.

— Este cu putinţă?

— Nu pe cât crezi tu.

— Ce fel?

— Vreau, cer bani chiar acum.

— Ce-mi pasă de ce vrei tu?

— Îţi pasă însă de viaţă, prietene Vampa… Eu am obiceiul să fac aşa ca faptele să urmeze cuvintelor… Şi sunt înarmat, vezi?

— Dar eu?

— Nu eşti.

— M-ai spionat! Murmură Vampa furios, arătându-se totuşi foarte liniştit deşi îşi aducea aminte tocmai în momentul acela de teribila înştiinţare pe care i-o dăduse Pastrini din partea casei Thompson şi French.

— Dacă sunt dezarmat, ce fac oare? Am eu nevoie de arme împotriva ta, când la cel mai mic strigăt vor alerga douăzeci de oameni gata să-mi execute ordinele?

Benedict dădu din cap cu dispreţ şi se mărgini să răspundă:

— Încearcă!

Vampa tremură fără voie, dar, redobândindu-şi curajul strigă cu îndrăzneală:

— Nenorocitule! Benedict râse în hohot.

— Mai curând, tu eşti nenorocit. Tu care te-ai lăsat a fi biruit de o patimă brutală, uitându-te fără să vezi şi văzând fără să înţelegi. Vampa, nu ştii tu că eu am aflat tot? Eşti dezarmat şi singur neavând alţi tovarăşi decât pe victima desfrânării tale. Din momentul când ai intrat în groapă, am aşteptat ocazia de a mă prezenta ca un bun gropar spre a-ţi lua linţoliul: am auzit detunarea pistolului tău şi atunci m-am coborât, pentru că balaurul nu mai avea dinţi şi deci nu mă va mai putea muşca. Poate că mai ai un pumnal dar eu am în ţevile pistolului, două gloanţe bune care te vor culca mort. Prietene, prietene, prietene Vampa, cruţă-mă de osteneala de-a te despuia cu mâinile mele; cu alte cuvinte, cruţă-ţi restul vieţii pe care-l mai ai în piept. Ştiu bine că ai luat toţi banii care se aflau în casa bandei şi tocmai de aceea ţi-i cer. Vampa, chimirul, ori eşti mort!

— Trădătorule!

— Ştii mai bine decât mine ce afacere este asta!… Nu fac cu tine nici mai mult nici mai puţin decât ceea ce de mai multe ori ai făcut tu cu alţii… Fur… Ei, domnule Vampa, nu mai pierde atâta vreme… Punga sau viaţa!

— Dar n-am bani.

— Vampa! Vampa!

— Ascultă-mă zise Vampa uitându-se disperat jur-împrejur. Tu eşti francezul care ai făgăduit capul meu poliţiei romane. Vezi că şi eu ştiu tot?

— Nu face nimic.

— Benedicte, tu vrei să mă jefuieşti şi să mă vinzi: unde e buna ta credinţă? Din ce şcoală nouă de criminal faci parte? De unde ai ieşit? Demon neloial şi perfid, aşa de întreprinzător şi aşa de hotărât? Oh! Adu-ţi aminte că eu… Eu am jefuit mulţi călători… Am şi ucis pe unii… Am săvârşit într-adevăr multe crime, dar încă n-am vândut niciodată capul cuiva…!

— Ce va să zică predica asta? Vampa, sunt foarte mirat, pentru că, în cele din urmă, cine ţi-a spus că eu te-am vândut eu nu-s negustor de capete. Hai, supune-te soartei, pentru că tu singur ţi-ai pregătit situaţia în care te afli, transportat de patima ta, ai ajuns în locul zis „Campi Lugentes” de care vorbesc poveştile; lasă să-ţi curgă lacrimile pe acest câmp, suferă pentru că ţi s-a întâmplat şi ţie, cum mi s-a întâmplat şi mie. Vei rămâne sărac… Atât mai bine pentru sufletul tău: vei merge din casă în casă, din om în om, cerând smerit de pomană… Vampa, dă-mi banii!

Vampa făcu un gest de furie, parcă ar fi vrut să sară asupra duşmanului său, dar francezul ridică repede pistolul în pieptul banditului, care, palid şi tremurând, fu nevoit să asculte cu capul în jos tot ce-i spunea fiul lui Villefort:

— Eu fur hoţului şi aceasta îmi va dobândi mai mulţi ani de iertare decât nu mai am de trăit: Tu îţi vei ispăşi păcatele şi vei dobândi iertare. Apoi, Vampa, să lăsăm palavrele. Dă banii sau viaţa… Ştii puterea frazei acesteia… Eşti maestru în artă!

— Dar cine mă asigură că după ce-mi vei lua banii, nu mă vei ucide?

— De aş fi avut această bună intenţie aş fi împlinit-o deja, ceea ce voi face de vei tot zăbovi.

— Hai, apropie-te.

— Pune banii pe marmura aceea, lângă victima ta şi depărtează-te. Ah! Eugenio! Urmă Benedict cu fruntea încruntată; şi tu ai încercat nenorocirea! Tu care ai fugit de sub ocrotirea mamei tale, tu care ai plecat singură în lume! Ce-ai făcut oare dispreţuind acele dezmierdări iubitoare, acea severă protecţie de care atâtea altele ar fi fost aşa de mulţumite!… Eugenio, dacă somnul tău nu e al morţii… Suferă pentru că ai meritat!

Vampa puse chimirul pe marmură, făcu apoi câţiva paşi înapoi. Benedict numără banii şi-i luă.

Deşi banditul roman observa cu luare aminte orice mişcare a lui Benedict, ca să-l atace fără de veste, acesta procedă în aşa chip că pistolul fu totdeauna îndreptat spre Vampa.

După ce luă banii, francezul se retrase până la intrarea catacombelor, luând torţa cu el şi lăsând pe bandit iarăşi în întuneric şi dominat de chinuri noi.

Vampa căzu lângă chenotaf smulgându-şi părul.

Fiul lui Villefort ajunse în fundul boitei şi, trecând prin gura făcută în stâncă, întâlni un grup de vreo doisprezece oameni înarmaţi. Puţin mai departe se vedea un pichet de cavalerie.

— Domnule, zise Benedict unuia dintre ei, banditul este singur.

— L-aţi văzut?

— Da.

Se retraseră apoi într-un colţ unde îşi urmară convorbirea.

— Domnule, urmă francezul, am făcut Romei o mare slujbă: cred însă că nu mă veţi lăsa să plec fără a-mi da de însoţitor pe vreun om al dumneavoastră, deşi poliţia n-are de ce mă bănui. Eu am primit deja răsplata pentru capul hoţilor şi-mi este de ajuns.

— Ce vreţi să ziceţi?

— Luaţi un sfert din suma aceasta şi spuneţi că am fugit prin vreo trecătoare secretă a catacombelor.

— Ah! Frica dumneavoastră poate să fie întemeiată… În sfârşit, doriţi să n-aveţi afaceri cu poliţia şi nimeni nu poate şti mai bine decât dumneavoastră în ce stare vă e conştiinţa. Daţi-mi deci un sfert din suma primită, nu ca să calc ordinele primite ci ca să vă las să plecaţi. Trebuie să ştiţi că ordinele erau să vă las în libertate îndată ce Vampa ar fi fost prins.

Benedict făcu o mişcare de uimire şi trecu un fişic de bani agentului de poliţie.

— Sunt bani?

— Număraţi.

— Prea bine. Acum aşteptaţi un moment până când oamenii mei vor fi pus mâna pe Vampa; pe urmă veţi pleca oricând.

Căpetenia se îndreptă spre grupul de agenţi şi strigă:

— Aprindeţi torţele şi coborâţi-vă; ei, camarazi, la lucru! Torţele luciră pe dată şi pichetul de cavalerie se apropie repede de catacombe: spadele ieşiră din teacă şi sergenţii de poliţie se coborâră după Vampa.

Un ţipăt disperat, un ţipăt frenetic, nebunesc şi furios, răsună peste câteva minute înăuntrul catacombelor.

— Ascultaţi; aţi auzit?

Este strigătul leului care cade spre a nu se mai ridica. Este faimosul Luigi Vampa, căzut în puterea justiţiei romane.

— Acum plecaţi, sunteţi liber.

Fiul lui Willefort dispăru printre ruine.

Capitolul XXVII Perfecţiunea dreptăţii lui Dumnezeu.

Vampa, banditul care terorizase atâta timp împrejurimile Romei, era prizonier în cele din urmă şi în curând avea să-şi ia răsplata datorată multelor lui crime.

Nici un glas nu era să se ridice în Roma ca să-l apare şi omul, surd totdeauna la rugăminţile victimelor sale, nepăsător la agonia nenorociţilor căzuţi în mâna lui, vedea cu groază ridicându-se înainte-i teribilul instrument de supliciu, fără să observe printre curioşi, unul singur pe a cărui fizionomie să se vadă semnele compătimirii.

Nepăsarea, neîndurerarea pe care el o arătase faţă cu victimele sale, acum o întâmpina în tot ce vedea, în tot ce auzea, ca şi cum providenţa ar fi vrut să-l facă să simtă şi să priceapă ce dureros e momentul cel din urmă al vieţii, neconfortat de adevărata prietenie ori de balsamul consolator al religiei adevărate.

Pe dată ce agenţii de poliţie pătrunseră în catacombele sfântului Sebastian, Vampa scoase acel ţipăt sălbatic, la care Benedict răspunse cu un hohot de râs îndrăcit; Vampa ar fi vrut să se apere, dar recunoscu pe dată neputinţa de a face faţă singur şi fără arme la opt oameni înarmaţi şi hotărâţi. Se supuse deci, fu arestat, pus în lanţuri şi dus de acolo.

Vampa pricepu soarta care-l aştepta. Eşafodul şi gâdele cu mâna lungă de fier i se arătară înaintea ochilor şi el îi închidea maşinal, necontenit vederea în piaţa del Popolo unde se ridica fatalul instrument de supliciu.

Nimic nu putea să-l scape. Prieteni? N-avea. Aur? I se furase. Alergă cu mintea la Eugenia şi un zâmbet amar îi rătăci pe buze şi privirea lui pierdută, ca şi cum el ar fi fost adâncit într-un neexplicabil şi chinuitor vis, păru că blestema ceasul în care văzuse pe acea femeie.

Pe când banditul era dus la Roma în mijlocul escortei de cavalerie, fiul lui Villefort, înfăşurat într-o manta largă, se coborâse de pe cal la poarta vilei baronului Danglars.

Începea să se crape de ziuă.

— Spune domnului baron Danglars că vin să-i comunic lucruri de cea mai mare însemnătate. Nădăjduiesc că nu mă vei face să aştept afară, zise el servitorului venit la poartă.

— Iertaţi-mă domnule, dar am ordinul de a nu deschide decât persoanelor cunoscute; cred apoi că excelenţa sa nu va voi să primească pe nimeni în momentul acesta; aşadar n-aţi face rău să-mi spuneţi numele dumneavoastră

— Chiar de mi-aş spune numele tot n-ar servi la nimic; totuşi, spune excelenţei sale că sunt agent de poliţie şi că doresc să capăt ceva desluşiri cu privire la un fapt

întâmplat astă-noapte unei persoane care trebuie să-l intereseze în cel mai mare grad.

Servitorul se retrase şi Benedict rămase aşteptând.

Luiza d'Armilly nu putuse închide ochii; tremurând la cel mai mic zgomot şi crezând că aude necontenit ţipetele sărmanei sale prietene, aduse de vântul acelei nopţi fatale. Se trânti pe sofa şi deodată, sări în picioare auzind sunetul clopoţelului de la poartă. Mii de idei extravagante îi trecură prin cap; glasul îi pieri de pe buze, răsuflarea i se opri, ca şi cum aerul n-ar mai fi putut pătrunde în plămâni.

Baronul Danglars, cu toate că era adânc mâhnit de răpirea fiicei sale, nu putu să se împotrivească poverii cu care noaptea apăsa pleoapele, silindu-le ca să se închidă.

Danglars, trântindu-se pe pat îmbrăcat, dormea de câteva ceasuri şi somnul îi era tulburat şi dureros.

Luiza d'Armilly află deci ea mai întâi cine era necunoscutul care se prezenta aşa devreme.

Auzind că era un agent de poliţie, Luiza avu o presimţire bună; speră că ţipetele prietenei sale, atrăseseră atenţia cuiva pe drum, că trăsura pretinsului Spada fusese oprită de poliţie, care veghea în locurile unde mai lesne se fac asemenea acte de violenţă.

Alergă ea însăşi în apartamentul baronului şi-l deşteptă pe dată, după ce dădu ordin feciorului să introducă pe agentul de poliţie în salon.

Baronul, deşteptându-se şi aflând neaşteptata vizită, se pregăti să coboare.

Luiza, ieşind din apartamentul baronului, alergă repede să se pitească lângă o uşă, hotărâtă să nu piardă nici o silabă din vorbele necunoscutului, dar spre marea ei mirare îl căută în zadar în salonul gol; se întoarse ca să întrebe dacă străinul fusese introdus acolo şi răspunzându-i-se afirmativ, crezu că se amăgise, se întoarse de unde venise, deschise uşa salonului, intră! Strigă, dar nu-i răspunse nimeni… Era singură.

În timpul acesta, baronul care era să se coboare auzi un glas care nu-i era necunoscut.

— Vei recunoaşte, domnule baron, că eşti foarte încet în tot ce te priveşte.

Baronul se întoarse repede ca şi cum ar fi vrut să dea dezminţire acuzării şi scoase un ţipăt de spaimă.

Benedict se afla înaintea lui.

— Dumneata, aici! Zise el şi pe unde ai intrat? Odaia n-are decât uşa aceasta.

— Ah! Uiţi cât văd, că „mâna de mort” ştie găsi în umbră uşile pe care altă mână nu le-ar putea descoperi!

— Glumeşti, domnule! Explică-te: pe unde ai intrat? Ce te obligă să-mi violezi astfel domiciliul? Vorbeşte o dată, dacă nu strig.

— Ai striga în zadar, pentru că nici nu mă gândesc să-ţi fac rău. De-aş fi venit cu asemenea intenţii aş fi putut face cât rău mi-ar fi plăcut.

— Dar ce vrei? Pe unde ai intrat? Întrebă din nou bancherul tot mai îngrijorat.

— Voi răspunde numai la prima dumitale întrebare şi sper că ne vom înţelege lesne, închideţi bine uşa aceasta pentru ca să nu ne tulbure nimeni.

— Dar, sunt aşteptat jos!… Nu ştii poate… Ah, nu, nu Poate să nu ştii…

— Ştiu tot, domnule. Ţi s-a furat domnişoara Eugenia. Vampa, prietenul dumitale, face des asemenea treburi.

— Prietenul meu!

— Ţi-a dat bani şi i-ai primit.

— Eu?

— Da, d-ta…

— Ah!

— Tatăl unei fete tinere şi frumoase, pentru ce poate să creadă că-i dă bani un bandit? Sunt de părere că eşti mai isteţ cu cifrele decât cu oamenii.

— Eu nu voi izbuti niciodată să înţeleg pe oamenii care nu se explică; ca d-ta, de pildă.

— Mă voi explica, dar închide uşa.

— Mai întâi coboară cu mine… Trebuie să vorbesc cu agentul de poliţie care a venit la mine, care-mi aduce, fără îndoială, vestea arestării răpitorului, şi-mi va spune că sunt aşteptat spre a se afla de la mine cine este Ah! Viaţa domnului Vampa este acum în mâinile mele.

— Închipuiri! De-ai avea un dram de judecată sănătoasă, te-ai feri să te întâlneşti cu agentul de poliţie.

— De ce?

— Măcar din instinct.

— Ce vrei să zici?

Baronul se îngălbeni şi, tremurându-i mâna, încuie repede uşa cu cheia.

— Prea bine, domnule baron. Acu văd că ţi-ai venit în minţi. Ascultă-mă.

În momentul acela cineva bătu în uşă şi se auzea glasul Luizei.

— Domnule Danglars!

Baronul era să răspundă, însă un gest al lui Benedict îi porunci să tacă.

— Domnule Danglars! Dar, ce vrea să zică misterele acestea! Ah! Toate astea mă înspăimântă!

Domnişoara d'Armilly, văzând că nu-i răspundea nimeni, se întoarse jos şi peste un moment, i se auzi glasul chemând pe un servitor.

— Domnule baron. Zise Benedict, ştiu tot; Vampa a fost arestat, a declarat că a fost aici, a spus numele dumitale şi trebuie să pricepi că justiţia nu va lăsa în tihnă pe un om în casa căruia a petrecut noaptea un bandit ca acesta.

Sudoarea curgea în picături mari de pe fruntea lui Danglars.

— Atunci? Întrebă el speriat şi uitându-se îngrijorat la uşă.

— Atunci! Dar e lesne de priceput, răspunse Benedict cu cel mai mare sânge rece. Îndată ce am aflat asta, am dat fuga să te prevestesc.

— Dar, ce e de făcut? Întrebă iarăşi bancherul cu o agitaţie din ce în ce mai mare.

— Slab cap ai!

— Ah! Da, da, aşa e, dragul meu prieten, dar unele lucruri ce ne cad în spate fără de veste ne produc un efect ciudat. Totuşi, recunosc că nu e vreme de pierdut.

— Ce-ai făcut la Paris, după ce din socotelile dumitale a rezultat imensul „deficit” al băncii?

— Ah! Da, da; pe când procurorul văduvelor şi orfanelor aştepta milostenia de cinci milioane, eu am fugit.

— Deci?” Pe când agentul de poliţie te aşteaptă în salon, cu gândul de a te înhăţa de guler, dă un ultim adio casei acesteia şi fugi ca vântul.

Tocmai la asta mă gândeam, prea bunul meu prieten. Drumul?

— Te voi călăuzi eu.»

— Pe cinste? Întrebă baronul cu un ton rugător. Dar

— Îţi jur! Hai, grăbeşte-te. În curând vor veni să bată uşă, ziua înaintează, de-i zăbovi nu vei mai putea fugi.

— Oh! Blestemat Vampa, murmură baronul, alergând la scrin şi examinând locul unde şi închisese banii.

— Lasă acolo bagatela aceea, îi zise tâlharul, am eu bani şi-ţi voi împrumuta.

— Ce? Cum? Să las ceea ce e al meu, pentru ca poliţia să se îngraşe? Răspunse baronul luând în buzunar banii şi hârtiile care se aflau în scrin. Oh! Puteam prea bine pune lucrurile în regulă din partea aceasta şi apoi nu e aşa de mare grabă să nu putem pierde, doua trei minute pentru câteva mii de galbeni… Acum sunt gata să fugim.

Şi zicând aceste cuvinte apăsă pe un resort al tabloului ce decora un perete al odăii. Tabloul se învârti pe ţâţânile arcului în cornişă lăsând să se vadă o scară îngustă ce se cobora în jos în grosimea zidului.

— Pe aici, domnule baron, zise Benedict. Ei! Ia seama, scara e învârtită şi treptele sunt umede, să nu aluneci.

— Eşti vrăjitor! Strigă Danglars lăsându-se a fi călăuzit şi observând cu plăcere că tabloul îşi relua locul.

— Să mă ia dracul de mi-aş fi putut închipui acest secret… Aşa de miraculos!

În timpul acesta, Luiza d Armilly merse din nou să strige pe baronul Danglars, de astă-dată însoţită de doi servitori. Uşa rămase închisă şi nimeni nu răspunse la chemarea fetei.

Atunci începu a-şi face ideile cele mai ciudate, dintre care una îi păru admirabilă: era că baronul Danglars rămăsese victima unui atac de apoplexie, care nu-i da putere să deschidă uşa; dar totuşi ea nu înţelegea pentru ce el se închisese pe dinăuntru. Servitorii hotărâseră să doboare uşa, Luiza îi sfătui să mai aştepte câteva minute, în care strigă neîncetat cu glas tare pe bătrân, dar văzând că orice încercare era zadarnică făcu un semn şi servitorii începură să împingă în uşă.

Peste puţin lemnul vechi al uşii începu să crape, cuiele ieşiră afară, broasca sări în mijlocul odăii şi uşa căzu cu mare zgomot pe podele.

Luiza d'Armilly intră iute în odaie, luminată de candela rămasă aprinsă pe scrin şi se uită împrejur cu mirare şi cu spaimă.

Odaia era goală.

Spaima domnişoarei d'Armilly se mări; ea se îngălbeni ca ceara şi inima îi bătea cu nespusă violenţă.

În acea casă intrase un om ce zisese a fi agent de poliţie şi acel om dispăruse ca prin farmec. Baronul nu era în odaia sa şi, totuşi, odaia era închisă cu cheia pe dinăuntru.

Ah! Zise ea, făcând o sforţare spre a-şi ascunde spaima care o cuprinsese şi a nu o arăta servitorilor Domnul baron a plecat şi degeaba l-am mai căutat.

— Dar, domnişoară, zise un servitor, pe unde dracul a putut pleca! Aş crede că pe fereastră, de n-ar avea gratii.

— Nu ştiu nici eu, răspunse fata. Dar a ieşit. Spuneţi vizitiului să găsească trăsura, mă duc în oraş şi când se va

întoarce domnul baron, rugaţi-l să mă scuze că am plecat fără să-l aştept, din cauză că trebuie neapărat să mă duc la teatru.

Servitorii îi împliniră" porunca şi peste câteva minute Luiza, plina de spaimă, tremura în fundul trăsurii care o ducea la Roma.

Abia intrând în casă, Aspasia alergă s-o înştiinţeze că Eugenia venise foarte dimineaţă, dar că, simţindu-se cam indispusă, se culcase în pat ca să se odihnească.

Neţinând seamă de acea înştiinţare, Luiza alergă cu lacrimile în ochi în odaia Eugeniei şi o strânse în braţe, dându-i dovezi de cea mai sinceră afecţiune.

Cele două prietene se sărutară şi-şi amestecară lacrimile. Eugenia îşi ascunse faţa la sânul prietenei sale, ca să-şi ascundă roşeaţa şi ruşinea, fără ca în inima ei să mai vorbească alt simţământ afară de acela care le unea de aşa mult timp.

Pe când cele două artiste îşi schimbau astfel dezmierdările şi Eugenia, căindu-se de mii de ori că se lăsase a fi stăpânită de un alt simţământ, gonea din inimă orice altă imagine afară de a Luizei, baronul Danglars îşi cunoştea poziţia, tremurând de furie şi de disperare în faţa lui Benedict.

Ajunseră amândoi la piciorul întortocheatei scări pe care baronul urcă.

— Vei avea casă „gratis" şi nu e tocmai rea, răspunse Benedict, pregătindu-se să deschidă uşa.

— Fie-ţi milă de mine, pentru dragostea lui Dumnezeu! Francezul se opri şi se uită lung la Danglars parcă ar fi vrut să-i citească gândurile.

— Drace! Bigot mai eşti exclamă el. Apoi urmă:

— Mizeria e sora vitregă a bigotismului, cel puţin merg împreună totdeauna.

— Ei bine, dacă nu în numele lui Dumnezeu, cel puţin în numele minunii ce ţi-ai propus, ai milă, reluă Danglars. Aşa mai pricep. Dar ce vrei de la mine?

— Să mă ajuţi.

— Cum? În ce?
— În tot, în tot. Mântuie-mă, ocroteşte-mă!
— Nu cumva crezi, obraznic bătrân, că am să te iau după mine? Eu plec din Italia, o corabie mă aşteaptă în port.
— O corabie! Repetă Danglars răsuflând tare şi ridicându-se, o corabie!
— Ce e, ce e? Întrebă tânărul, care observând gestul lui Danglars, duse repede mâna în buzunar unde se afla pistolul.
— Nu mi-ai spus că ai o corabie, care te aşteaptă în port?
— Da.
— Ai pilot?
— Negreşit.
— Ah!
— Atunci!
— Ţi-aş fi cerut locul acesta.
— Dumneata?
— Da, eu; dar deoarece te apuci de călătorit, se vede că ai de gând să faci comerţ; poate vei lua mărfuri de contrabandă aici în Mediterană; ei bine, în cazul acesta mă ofer ca să vin şi eu.
— Aşadar, te pricepi să manevrezi o corabie şi să faci afaceri mercantile?
— Da, mă pricep; când eram copil am stat tot pe mare, întins între baloturile de marfă încărcate pe corabie.
— Ce zici? Dar blazonul care-ţi decora leagănul, dar numele strămoşilor dumitale?
— Am început fiind marinar… M-am urcat, m-am ridicat, până în punctul unde m-ai văzut; acum mă cobor şi am să sfârşesc în punctul de unde am plecat.
— Îmi juri pe viaţă că spui adevărul?
— Da, jur.
— Gândeşte-te că, odată pe mare, dacă incapacitatea dumitale este recunoscută… Vei avea un ucigaş vrednic de d-ta; pântecele unui peşte câine.
— Bine.

— Haidem, atunci; pune-ţi titlurile în buzunar şi urmează-mă. Istoria dumitale îmi pare tot mai interesantă, mi-o vei povesti pe mare. Zău, nimeni n-ar recunoaşte sub redingota aceasta cu guler de catifea şi cu căptuşeală de mătase, bluza marinarului. Oh! Lume! Lume!

Capitolul XXVIII O noapte pe mare.

Danglars însoţise pe Benedict şi a doua zi se afla pe bordul yahtului care, ieşind din Tibru, pornea spre Corsica. Echipajul nu păru nou bancherului, aghiotantul era Peppino şi acesta cunoştea pe Danglars de o bucată de vreme.

Ajungând în dreptul Livornului, Benedict trimise o barcă la uscat cu doi marinari ca să completeze aprovizionarea iahtului. Îndată ce se întoarse barca, yahtul cu velele latine umflate de vântul serii, după ce executaseră manevrele şi strânseră odgoanele, cei opt marinari care formau echipajul yahtului îl lăsară în voia vântului şi întinşi pe punte, îşi umplură pipele pregătindu-se să fumeze.

Peppino sta în picioare, rezemat de catargul de la proră, înfăşurat în bluza lui groasă şi se uita curios la omul care sta la cârmă şi care nu-şi dezlipea ochii de pe busolă.

Benedict, acoperit cu mantaua sa, sta lângă omul acela, parcă i-ar fi controlat mişcările.

Vântul se făcea tot mai puternic, cu cât se apropia noaptea şi yahtul alerga cu mare iuţeală.

Observând aceasta, omul de la cârmă zise lui Benedict:

— Vezi, noaptea e rece, vom intra în drumul vântului şi eu cred că vom putea alerga numai cu pânzele cele mici, strângând pe cele latine.

— Pentru mine, asta e greceşte. Dar voi chema pe cineva care se va pricepe mai bine, zise Benedict. Ei, Rocca Priori! Cheamă pe pilot.

— Prezent! Strigă pe dată un individ care se sculă repede dintre marinari.

— Maestrul Danglars zice că trebuie strânse velele latine. Zise Benedict.

Pilotul zâmbi cu dispreţ, aruncând o privire de sus în jos lui Danglars.

— Şi pentru ce?

— Intrăm în drumul vântului şi vom putea alerga bine şi nu mai cu pânzele cele mici.

— Ei, se vede că nu ţii să cruţi braţele echipajului că suflă dinspre Jict.

De ce am intra oare în drumul vântului? Nu ştii poziţia insulei Elba? Nu sud-vest?

Şi yahtul care se apropia tot mai mult de linia vântului pierdea neîncetat din iuţeală, pentru că vântul îl oprea.

Pilotul ridică din umeri, mormăind câteva cuvinte plin de ciudă, din care Benedict prinse pe următoarele:

— Eu, nu pricep modul de-a cârmui şi nici nu vreau să-l pricep… Se vede că-i e frică camaradului de vânt!

— Ei, la locurile voastre prietene; zise atunci Benedict, Maestrul Danglars va comanda manevra.

Apoi, apropiindu-se de Danglars, urmă:

— Ia seama bine ce faci şi ţine minte că îndată ce ţi se va recunoaşte inutilitatea pe bord, te trimit peşcheş peştilor. Ţi-am mai spus că nu mă grăbesc să ajung la insula lui Monte-Cristo

— N-ai grijă, răspunse Danglars cu cea mai mare linişte Cunosc de minune marea Mediterană şi, cu toate că nu ştiu poziţia insulei, o vom găsi fără greş.

Oamenii erau la locul lor. Unii ţineau odgoanele, alţii frânghiile, alţii pânzele din-napoi.

Danglars examina busola, întări cârma şi când yahtul intră în linia vântului ordonă să se dea jos velele latine şi să se ridice trinchetele cele mici. Apoi se uită la Benedict, care părea mulţumit.

Pilotul se plimba pe punte, uitându-se urât la Danglars. Yahtul, alergând repede pe apă, nu mai ocupă atenţia lui Benedict, care scoase un oftat adânc, respirând cu lăcomie aerul mării. Marinarii, mergând la proră, intonau un cântec încet şi monoton, al cărui refren îl însoţea şi Peppino, în

picioare între ei. Sunetul acelor glasuri părea să facă o impresie rea asupra lui Benedict. Simţea nevoia să fie singur şi să nu mai audă şuieratul vântului printre odgoane. După o viaţă plină de aventuri şi de primejdii, în faţa unei încercări îndrăzneţe şi anevoioasă, voia să se reculeagă, să cugete la dreptatea cauzei ce-l împingea la acea răzbunare fără milă.

Chemă pe Peppino comandându-i să trimită pe marinari sa se culce fără să lase „gardă" pe punte.

— Aşadar dumneavoastră vă încredeţi în cunoştinţele domnului Danglars? Vă bizuiţi pe dânsul? Întrebă Peppino.

— Şi de ce nu? Răspunse baronul fără baronie; Ştiu ei ce fac şi te pot asigura că, de nu se va schimba vântul, aleargă câte şase noduri pe ceas şi mâine dimineaţă vom aproape de-a fi trecut de insula Elba.

— Du-te, Peppino! Porunci Benedict. Pepino se supuse şi peste câteva minunte toţi plecară. Două persoane mai rămâneau pe punte. Benedict şi Danglars. Amândoi părură a se abandona unei adânci meditaţii; unul stând cu braţele încrucişate pe piept şi cu capul descoperit; ochii aţintiţi pe marea care-şi rostogolea valurile sub mantia întunecoasă a nopţii; al doilea, cu braţul drept rezemat de bara cârmei şi cu stânga ascunsă în sân, i se citea pe fizionomie expresia cuiva care-şi trece viaţa în revistă, unul se gândea la viitor, celălalt la trecut.

Benedict merse încet spre Danglars şi-l bătu pe umăr.

— Nu e nimic nou, se grăbi a zice maistrul Danglars, tresărind şi aruncând o privire repede asupra acului busolei, yachtul merge în linia vântului cel bun…

Se gândeau amândoi la altceva decât la yacht,

Acum, zise Benedict.

— Te asigur…

— Lasă!… Ce-ţi pasă dumitale ca şi mie de yaht şi de mare, în momentul acesta de singurătate, de tăcere şi de întuneric?

Eu mă gândeam la ce era să se întâmple, dumneata la cele deja întâmplate: unul din noi doi trebuie să-şi dea trupul şi sufletul ca să găsească pe un om contra căruia a jurat răzbunarea unui tată pe patul morţii; celălalt trebuie să caute, în faptele trecutului ce l-a putut face să merite povara fatalităţii care-l apasă de câtva timp.

Vorbeşte, vorbeşte; trebuie să aud vorbind pe cineva care a comis crime.

Vreau să studiez crima sub diferitele ei înfăţişări, vreau să ştiu toate modurile cu care cineva poate suferi în lumea aceasta.

Vorbeşte, vorbeşte pentru că vreau să înec, să sting suflu cu suflu toate afecţiunile cele mai scumpe ale unui om, vreau să născocesc chinuri noi spre a-i smulge din inimă cele mai dureroase gemete.

Vai de mine de nu-mi voi ajunge scopul, de nu voi izbi bine, de-mi va cădea braţul dezarmat, de mi se va întuneca inteligenţa! Oh! Tată, tu ai rămas atunci nerăzbunat.

Danglars se uita cu spaimă la Benedict; niciodată nu-i auzise glasul întrerupt de suspinele unei tânguiri amare.

Fu un moment de tăcere, în care Benedict, dădu frâu liber lacrimilor sale, plimbându-se, cu mare agitaţie, până ce veni lângă Danglars.

— Domnule, acest Monte-Cristo, acest Edmond Dantès, spune-mi, cine era şi de unde a ieşit aşa de puternic răzbunător, neîndurător?

Danglars se cutremură.

Îţi pot eu destăinui o taină care este între dânsul şi Dumnezeu?

— De ce nu între dânsul şi iad? Exclamă Benedict.

— Ah! Fiindcă încep să cred într-un principiu sublim, de la care emană adevărata dreptate!

— Ah! Dumneata crezi că Edmond Dantès a fost inspirat de principiul sublim de care vorbeşti? Întrebă Benedict cu un zâmbet imperceptibil de dispreţ şi de necredinţă.

— Cred! Murmură Danglars.

— Dumneata?

— Da, eu; şi te voi face să împărtăşeşti credinţa mea, dacă ai vrea să mă asculţi.

— Vorbeşte.

Danglars se gândi un moment şi apoi începu:

— Pe la anul 1814 ori 1815 sosi la Marsilia un mic brick al casei Morel şi fiul: eu aveam pe nava aceea slujba de pilot.

Şi iată că în Februarie 1815 moare căpitanul brickului aproape de portul Ferraio; la 25 în aceiaşi lună intră în portul Marsilia, corabia comandată de un tânăr marinar, în care căpitanul avea mare încredere. Trebuie să crezi că locul vacant prin moartea căpitanului stârni ambiţia multora şi pe a mea şi începui deci să fac aşa încât să capăt acel grad.

Vechimea mea pe bord, experienţa mea pe mare, totul trebuia să mă ajute; totuşi, întâmplarea vru ca tânărul marinar să-mi fie preferat. Atunci mă jurai să-l pierd: acel tânăr marinar era Edmond Dantès, care, amorezat nebun de o sărmană catalană care-l iubea şi dânsa, aţâţase gelozia unui compatriot al său, gelozie neînfrânată. Cunoscând firea catalanului şi calculând până unde-l putea împinge focul ce-i ardea vinele, încercai să aţâţ incendiul care trebuia să fie fatal lui Edmond Dantès.

— Şi cum ai izbutit? Întrebă Benedict cu glas posomorât şi cu aerul care preţuieşte şi judecă acţiunile după vorbele pe care le ascultă.

— Folosindu-mă de o particularitate a celei din urmă călătorii, scrisei o denunţare împotriva lui Edmont Dantès, spunând că în drumul spre a se întoarce la Marsilia, se oprise în insula Elba, unde debarcase căpitanul şi dădui denunţarea aceasta autorităţilor însoţind-o de mai multe amănunte care să arate pe Edmont Dantès ca agent al lui Bonaparte.

Fu, prin urmare, arestat ca bonapartist în momentul când se aşeza la masă, spre a-şi celebra nunta cu frumoasa catalană.

Din acea zi dispăru de pe lume omul care-mi făcea umbră; dar bagă bine de seamă, domnule, n-am putut nici atunci dobândi locul de căpitan al brickului.

Trecură cincisprezece ani şi în timpul acesta catalana, măritată cu rivalul lui Edmond, devenise contesă de Morcerf şi eu mă însurasem cu văduva domnului de Nargone, aveam titlul de baron Danglars şi posedam mai multe milioane.

Dar iată că într-o zi iese, nu ştiu de unde, poate că din măruntaiele pământului, poate că din adâncul mării... Un om imens de bogat şi de puternic. Acest om era contele de Monte-Cristo. De atunci fatalitatea începu să mă prigonească. Eu, compromis de creditul ce i se deschisese asupra casei mele, trebui să fug din Paris ca să-mi scap restul averii. Contesa de Morcerf, femeia care fusese iubita lui, văzu mâna puternică a nenorocirii răsturnând toată clădirea prosperităţii sale. Nenorocirea, durerea, mizeria, nu întârziară să apară.

— Aşteaptă puţin, zise deodată Benedict... Şi pentru care motiv, Edmont Dantès vru să aducă în mizerie pe femeia pe care o iubise? Ce crimă făptuise ea spre a merita pedeapsa teribilă pe care i-o trimise omul care se zicea neinspirat de Dumnezeu? Nu-cumva Edmont Dantès pretindea ca ea să rămână fidela lui şi legăturilor cu dânsul pe care o aşa de lungă lipsă le desfăcuse? Nu cumva pretindea ca o biată femeie care nu fusese soţie bărbatului ei să fie osândită la o veşnică văduvie? Ah! Iată întâia ta crimă, Edmont Dantès, iată evidentă una din halucinaţiile tale!

— Uiţi oare că Edmont Dantès trebuia să se răzbune pe contele de Morcerf? Observă Danglars.

— Acest om care credea că e mai presus decât ceilalţi, acest om care se proclama drept ca un Dumnezeu, n-a putut, n-a ştiut înţelege că mila e cel mai frumos atribut al dumnezeirii creştineşti? Reluă Benedict.

Vezi ce om drept! Să jertfească unei răzbunări înspăimântătoare pe sărmana femeie care-l iubise, care şi-

ar fi dat poate viaţa pentru dânsul! Nebunule, în mijlocul pretinsei tale glorii! Nenorocitule, în apogeul măririi tale ipocrite te ziceai chemat să împlineşti cuvântul lui Dumnezeu!

— Nu, nu murmură Danglars tremurând şi agitat. Un Dumnezeu îl făcuse puternic ca să pedepsească crima; eu cred în această taină.

— Ei bine, eu reneg Zeii voştri oricare ar fi, dacă dreptatea lor e ca aceea pe care a arătat-o Edmont Dantès! Exclamă Benedict, ridicând pumnul către cer.

Danglars îngrozit îl opri iute cu mâna stângă.

— Ce zici? Pe când suntem atârnaţi”deasupra abisului, în voia vântului şi a valurilor, respingi astfel cea din urmă speranţă a marinarului! Nebunule, examinează faptele şi recunoaşte în uimitoarea lor înlănţuire că este un Dumnezeu puternic mai presus de noi. Eu care am fost milionar şi mă credeam ieşit de o mie de ori din obscuritatea în care m-am născut, am văzut cum milioanele mele au pierit ca un vârtej de praf suflat de vânt şi cum am revenit la ceea ce eram atunci când meditam întâiul pas pe calea crimei. Oh! Da, este un dumnezeu puternic; eu cred într-însul în adâncul sufletului meu.

— Fie, zise Benedict după un moment de cugetare. Vreau să cred în Dumnezeu, drept şi puternic, pentru că el mă trimite să izbesc pe omul care s-a jucat cu divina lui milostivire, refuzând-o tuturor pe pământ. Am nevoie să cred într-un Dumnezeu puternic, pentru că în mine nu simt putere. Sunt mic şi mizerabil în spaţiul nemărginit care ne înconjoară. Am nevoie să cred în Dumnezeu, pentru că simt în mine un principiu superior materiei pământeşti şi pe care pământul nu-l poate deci atinge.

Oh! Dumnezeule! Dumnezeule! Dacă simţămintele mele sunt culpabile, dacă nu e dreaptă răzbunarea pe care am primit-o, îngroapă-mă pentru veşnicie în prăpastia care-mi stă sub picioare.

Benedict, pentru întâia dată, ridică ochii pe cer şi căzu în genunchi.

În acel moment marea începu a deveni nemişcată, suprafaţa apei se preschimbă într-o imensă oglindă, până ce Benedict să n-aibă vreme a chema echipajul de manevră, o panglică roşie care despică repede firmamentul, urmat de o înspăimântătoare bubuitură de tunet anunţă o furtună riscantă ca cele care nu sunt rare în Marea Mediterană.

Din cele patru puncte cardinale cerul parcă se despică spre a vărsa teribilele lui raze împrejurul yahtului nemişcat. Tunetele urmau la intervale rare şi în curând tot cerul nu mai oferi decât priveliştea unui imens incendiu.

Capitolul XXIX Naufragiul.

Cuprins de mirare la acest fapt neaşteptat, tot echipajul yahtului se repezi pe punte. Danglars ţinând ţeapăn în mâinile-i îngheţate cârma, se uita cu groază la Benedict, care, în picioare, cu braţele încrucişate pe piept, semăna cu geniul răului, o umbră posomorâtă, pe care acel cer de foc părea că-l ameninţă.

Pilotul se folosi de prilej spre a pierde pe Danglars în ochii stăpânului yachtului. Om obişnuit cu teribila priveliştе a elementelor dezlănţuite, el nu se temea şi nu-şi pierdea speranţa pe câtă vreme cea din urmă rază a ei nu se stingea; alergă cu curaj la cârmă şi smulgând bara din mâinile lui Danglars strigă cu toată puterea:

— La loc, tovarăşi! Nenorocitul acesta nu se mai poate stăpâni de spaimă şi vrea să ne prăpădească.

— Ah! Iertare, iertare! Exclamă fără să cugete Danglars, pentru că el vedea cu spaimă venindu-i pedeapsa, că era un om care-i disputa locul, după cum el disputase locul lui Edmond Dantès.

— Ah! Ceri iertare! Exclamă pilotul scoţând cuţitul şi lăsând cârma.

— Iertare! Iertare Dumnezeule! Exclamă iarăşi Danglars. Dându-se înapoi din faţa ameninţătorului său rival.

— Nici o iertare, camarazi, pentru cel care ne sperie fără cauză cu ţipetele lui, urmă pilotul pentru cel care tremură ca un câine, pentru că vede focul jucându-se cu apa în jurul lui.

La glasul pilotului, Peppino, luând o secure, se repezi asupra lui Danglars.

La lumina intermitentă a fulgerului se vedea un om în culmea deznădejdii, ţeapăn şi rezemat de „peretele" corăbiei şi ţinându-se cu braţul stâng de odgoane, pe când cu cel drept înarmat cu o secure se apăra împotriva loviturilor ce-i dădeau doi oameni: pilotul şi Peppino zis Rocca Priori.

Echipajul alerga în sus şi în jos, înspăimântat, strigând, gesticulând, cerând milă şi apucat de groază, în urma primului ţipăt al lui Danglars. Yachtul zbura la întâmplare pe apă, cât dură acea scenă de zăpăceală.

În sfârşit, un ţipăt ascuţit, dureros, un ţipăt de agonie, domină toată gălăgia aceea.

La acel ţipăt, toate glasurile tăcură şi curând se auzi acela al pilotului care comanda:

— La manevră, camarazi, la manevră; trebuie să ridicăm trinchetul sus pentru că probabil că va veni uraganul. Curaj, curaj, nu e nimic, cine stă la cârmă nu e marinar de apă dulce.

Echipajul nu se opuse şi yahtul condus de o mână dibace, stătu în loc în timpul furtunii.

Benedict rămase tot în acelaşi loc, ca şi cum o putere mai presus de voinţa lui l-ar fi ţinut acolo, în jurul lui se petrecuse ceva teribil pe care îl ghicea, fără să-l înţeleagă, pentru că sufletul lui era în armonie cu vijelia şi absorbit de un singur gând.

— Oh! Dumnezeule! Murmura Benedict, recunosc puterea ta nemărginită care tulbură elementele din adâncimea mărilor până în înaltul cerului nu mai asistasem „la această privelişte teribilă şi frumoasă, în care se arată tăria braţului tău. Iartă-mă deci dacă ţi-am tăgăduit de atâtea ori

existenţa. Dacă tu nu-mi osândeşti duşmanul, dacă el merită ocrotirea ta, cu tot sângele nevinovat în care şi-a mânjit mâinile, rupe, sfarmă aceste scânduri pe care mă înalţ deasupra abisului. Dar, aceste limbi de foc care în faţa mea cobor în ape parcă mă respectă.

Aşadar eu sunt alesul teribil al voinţei tale ca să pedepsesc fără milă pe cel care te-a ofensat în persoana unui copil, care era cea mai slabă fiinţă de pe pământ, precum tu eşti cel mai puternic în ceruri.

Edmond, Edmond, fratele meu, eu nu te-am cunoscut, nu te-am îmbrăţişat! Dar sângele tău era ca şi al meu! Ah! Tu ceri răzbunare! Dumnezeu nu va lăsa nepedepsit pe ucigaşul tău.

Când Benedict se uită să vadă ce zăcea la câţiva paşi de dân-sul, adică trupul lui Danglars, altceva se întâmplase.

Precum prevăzuse pilotul, vântul tulburând valurile, mărise grozăvia furtunii.

Yachtul, cu trinchetul ridicat sus, se rotea pe valuri care se adunau în jurul lui, când înaintând, când dându-se înapoi, jucăria vijeliei.

Pilotul, nemişcat de la locul său, asculta de câtăva vreme în aer nişte gemete şi ţipete, pe care vântul le aducea de departe. Acele ţipete, slabe uneori şi neînţelese, semănau a gemete de oameni dezolaţi; alteori tari, ascuţite şi sfâşietoare a unor oameni care pentru cea din urmă oară cereau ajutorul oamenilor, înainte de a implora pe al lui Dumnezeu.

Urechea pilotului aduna cele mai mici sunete, care îl putea face să înţeleagă în ce loc se petrecea catastrofa, pentru că era sigur că se întâmplase o nenorocire vreunei corăbii.

Uitându-se la busolă cu luare aminte aşteptă cu băgare de seamă să învârtească bara cârmei.

Deodată, ţipetele auzite se repetară mai tari şi mai teribile din partea de unde sufla vântul şi pilotul recunoscu, după mişcarea yachtului, că se aflau aproape de o corabie mare.

Într-adevăr, la lumina repede a unui fulger, toţi observară cu groază o enormă masă neagră, pe care un val o ridica pe spate deasupra yachtului, lăsând deschisă în urmă-i o prăpastie enormă în care acesta se cobora teribil, zguduit de la proră până la pupă.

Atunci se auziră multe glasuri ţipând, cerând ajutor.

Benedict agăţat de catargul yachtului, deosebi un glas care cu mare durere zicea:

— Sărmană mamă! Dumnezeu nu permite să ne putem revedea şi îmbrăţişa!

Aceste cuvinte găsiră un răsunet dureros în inima lui Benedict; cuvântul „mamă” îl făcu să tresară; era negreşit un fiu care, după o lungă lipsă, alerga în braţele mamei sale şi care la capătul călătoriei, poate vedea repezindu-se asupră-i trăsnetul care era să-l izbească.

— Ah! Murmură el, soarta n-a vrut ca eu să văd pe femeia care mi-a dat viaţă. Dumnezeu nu mă va lăsa să mor, fără s-o cunosc! Ah! Urmă el, cineva va putea smulge pe nenorocitul acesta de moartea care-l ameninţă?

Cu sânge rece şi prezenţa de spirit curajoasă al omului de mare, pilotul recunoscând neputinţa de a scăpa echipajul de un apropiat naufragiu, căută să se ferească de o ciocnire cu formidabila corabie, cu o manevră abilă pe care o execută repede; dar manevra fu zadarnică, pentru că corabia pe care valurile o ridicau deasupra yachtuluî se coborî deodată în prăpastia formată de despicarea acelui munte de apă care se închise apoi deasupra acelor scânduri.

Toţi acei nenorociţi scoaseră un ţipăt… Şi fu cel din urmă. Nici un glas omenesc nu se mai auzi câtva timp.

Toţi din echipajul yahtului păreau cuprinşi de groază, când glasul lui Benedict, scurt şi poruncitor, scoase pe marinari din spaima ce le insuflase acea privelişte groaznică.

— Şalupa pe mare! Strigă el, tăind cu mâna lui frânghiile, cu care era prinsă bara.

— Şalupa pe mare? Repetă pilotul cu un râs ironic. Nu vedeţi valurile?

— Cine vorbeşte aici? Întrebă Benedict cu aerul ameninţător, întorcându-se spre cel care făcuse observaţia.

Nimeni nu răspunse.

— Iute, Peppino, urmă el. Acum e momentul de a pune la încercare curajul tău şi alor tăi. Cine este bărbat să sară în şalupă şi să vâslească fără teamă.

Ah! Nimeni nu se mişcă? Iată îndrăzneţii! Slabi şi fricoşi ca nişte copii! Ei bine, eu mă voi coborî în şalupă, pentru că eu nu mă tem de mare, nu mă tem de întuneric! Rocca Priori, urmează-mă, să ne coborâm: aud glasul sfâşietor al unui om care ţipă cerând ajutor.

Peppino sări, fără să se codească, în şalupă cu căpetenia lui, apucând vâsla cu care pretindea să biruiască valurile, elementele furioase.

Restul echipajului văzu dispărând mica barcă, fără nădejde de a o vedea revenind; deoarece marea era înspăimântător de furioasă şi pilotul lua cerul de martor că asemenea cutezanţă echivala cu o moarte sigură.

Neobosit şi plin de curaj, Benedict vâsli, ajutat de Peppino, înspre locul de unde veniseră strigătele înăbuşite ale naufragiatului.

Nici focul pe care norii-l aruncau necontenit, nici marea furioasă nu speriau pe Benedict, mândru, superb şi aproape singur în mijlocul furtunii.

Peppino, observă cu uimire îndrăzneala omului acesta, se simţea inspirat de dânsul şi devenind mai puternic spre a se lupta cu furia elementelor naturii.

Când ridicaţi pe coama valurilor spumoase, când înmormântaţi în adâncul prăpăstiilor, ei luptau necontenit spre partea unde se auzeau ţipetele.

Şi aceste ţipete erau tot mai desluşite… Benedict răspunse cu glas bubuitor nenorocitului care cerea ajutor: Curaj! Dumnezeu îţi trimite un ajutor…!

Capitolul XXX Necunoscuta.

Să lăsăm pe Benedict care se lupta cu marea, cu vântul, cu focul şi răspundea cu strigăte de încurajare la ţipetele disperate ale unui nenorocit, parcă ar fi un înger mântuitor trimis de Dumnezeu şi să observăm câteva fapte contemporane cu cele din_ urmă scene ale acestei istorii.

Într-unul din cele mai depărtate puncte ale Marsiliei, ale acestui oraş comercial ale cărui corăbii necontenit brăzdează apele Mediteranei, de la Tunis la Veneţia, de la Malaga la Constantinopol, pe un teren de granit de oarecare înălţime era într-o vreme construită o baracă de pietre, ale cărei ziduri, văzute din partea oraşului, se desluşeau melancolic în zare.

Acolo fuseseră odată mai multe colibe locuite de catalani pescari. Dar, în timpul când «războaiele lui Napoleon cereau oameni din toate părţile, acei catalani, siliţi să urmeze pe viteazul corsican, îşi părăsiră locuinţele şi ele, încet-încet, se dărâmaseră, una singură mai rămânând, aceea de care vorbim.

O femeie locuia într-însa. Un pat, o masă, două scaune şi un crucifix mare cu chipul Mântuitorului săpat în fildeş, formau mobila colibei, în faţa patului era o fereastră pe unde se puteau vedea apele Mediteranei.

Lângă odaia aceea era o alta cu un pat, o masă şi un scaun, pe urmă o odaie mai mică şi bucătăria.

Despre femeia care o locuia se spuneau lucruri foarte curioase. Unii ziceau că era o damă foarte mare, nevoită de ruină să caute singurătatea, tăcerea, uitarea vechii sale splendori; alţii asigurau că era victima altor nenorociri decât băneşti, pentru că ele niciodată n-ar fi putut zdrobi într-atâta, mai ales că avea un nume ilustru şi nepătat. Şi, întemeindu-se pe această presupunere, o a treia clasă de oameni făcea următorul raţionament:

Femeia aceasta care plânge necontenit în singurătatea absolută la care se osândise. Nu plângea una din acele nenorociri pe care timpul le aduce şi timpul le face să treacă; aşadar o altă cauză pricinuia durerea aceea. Care

era acea cauză? Ce lucru nu dispare, nu se stinge niciodată în noi, ba chiar creşte, se măreşte, dacă nu remuşcările? Dar cine o văzuse o dată şi o auzise vorbind, impresionaţi de seninătatea ei, nu puteau crede ca ea să simtă remuşcări. La aceasta însă li se răspundea că pocăinţa e blestemul care dă seninătate celui care suferă de remuşcare, balsamul care-i vindecă rănile, redând fiinţei pocăite liniştea şi tihna, care se observau la femeia aceea.

Acestea şi altele încă era zvonurile ce umblau prin oraş asupra femeii din satul catalanilor şi din ele nu era cu putinţă să se tragă o consecinţă sigură: de aceea toţi se în voiau s-o numească necunoscuta. Cum trăia acea fiinţă, toţi ştiau: stând neîncetat la fereastră, ea se uita tristă la mare, dând liber curs lacrimilor; uneori, aplecată deasupra stâncii, de care veneau să se spargă valurile spumoase, părea că ascultă murmurul nedesluşit al apelor, care spune atâtea lucruri inimilor nenorocite. Totdeauna, îndată ce soarele începea să vopsească norii din aer în roşu, biata femeie ridica ochii spre cer plină de durere şi buzele ei agitându-se păreau că murmură o rugăciune; apoi, când natura se învăluia în mantaua nopţii ca să se odihnească, un geamăt tânguitor şi dureros ieşea din pieptul nenorocitei, ca şi cum ar fi pierdut o speranţă! Şi aceasta se repeta în fiecare zi. Seara se lăsa în voia iluziilor unei noi speranţe pentru a doua zi.

Venea a doua zi şi uimită şi tristă vedea sfârşindu-se şi ziua aceea şi lacrimile-i curgeau tot mai tare.

Biata femeie spera în zadar.

Mâna teribilă a nenorocirii parcă voia să-i prelungească chinul, până ce veni descurajarea.

Era ceva înspăimântător, era un chin de nesuferit.

Atunci simţi necesitatea de a asculta un glas mângâietor, care să-i vorbească de Dumnezeu şi de nemărita lui bunătate.

Scrise câteva rânduri şi trimise răvaşul la Marsilia.

Peste un ceas se apropia de satul catalanilor un preot bătrân, a cărui fizionomie era tipul desăvârşit al abnegaţiei şi al caritătii. Preotul se îndrepta spre singura locuinţă a satului şi văzând uşa pe jumătate deschisă, intră stând mai întâi în uşă ca să-şi anunţe sosirea.

Nimeni nu răspunse.

Preotul aşteptă un moment şi aruncând ochii pe fereastră, văzu pe marginea stâncii o femeie îngenunchiată, cu braţele întinse spre mare şi cu ochii ridicaţi spre cer.

Peste un moment, preotul era lângă această femeie şi fără să cuteze a o întrerupe, ascultă cu interes cuvintele ce-i ieşeau de pe buze, întretăiate de oftări.

— Nu, niciodată nu-l voi mai vedea! Zise dânsa. Fatalitatea vrea să beau până în fund acest pahar de amărăciune, care de atâţia ani nu s-a mai depărtat de la buzele mele. Albert, Albert, primeşte un adio de la mine, pentru că simt că mi se apropie moartea. Dar nu, nu voi muri, nu pot, nu trebuie să mor fără să te strâng la piept; nu mi-ar fi cu putinţă, să mă îndoiesc în ceasul din urmă al existenţei, de Dumnezeu, mângâietorul celor nenorociţi. Nu, nu, niciodată, exclamă preotul arătând cu mâna cerul sărmanei femei care scoase un ţipăt văzând venerabila şi solemna lui înfăţişare. Este un Dumnezeu puternic şi drept care stă, în ceruri, nevăzut de ochii noştri, dar văzut de mintea noastră. Te-ai îndoit oare de Dumnezeu? Atunci îndoieşte-te de tine însăţi!

— Oh! Părinte! Strigă nenorocita, dar suferinţa aceasta fără sfârşit…

— Acum un moment, în locul acesta chiar, vorbeai de moarte; şi moartea e sfârşitul suferinţelor.

— Ce zici? Să mor fără să mai văd o dată pe fiul meu? Ah! Nu ştii, nu ştii ce e dragostea de mamă! Nu ştii că, despărţită de dânsul, singura mea afecţiune pe pământ, e o veşnicie de când îl aştept zi cu zi, ceas cu ceas, minut cu minut şi tot în zadar. Nu ştii până unde mi-au ajuns suferinţele… Nu ţi-ai putea face idee de durerea mea, n-ai putea-o „înţelege.

— Vin să te ascult şi sunt gata să-ţi întăresc credinţa după ce te voi fi auzit. Vorbeşte.

— Vino, părinte; şi eu am nevoie să te ascult. Simt că credinţa mea se clatină… „sub povara unei groaznice fatalităţi.

Preotul urmă în tăcere pe femeia misterioasă în căsuţa locuită de dânsa.

Ea se duse în odaia sa, aşezându-se în faţa ferestrei, îşi aţinti ochii pe Mediterana, ale cărei ape se întindeau nesfârşite, apoi îi întoarse, melancolici dar resemnaţi, pe splendidul crucifix ce atârna pe perete şi parcă rosti o rugăciune.

— Tată, zise ea, după un moment dă-mi voie să nu-ţi spun întâmplările din primii mei ani; conţin o taină care trebuie să existe numai între Dumnezeu, între mine şi un om pe care nu-L voi mai revedea.

Se opri puţin, ca să murmure numele lui Edmont Dantès şi urmă:

— Victima unei puternice răzbunări, am primit lovitura teribilă a unei nenorociri care a căzut fără de veste asupră-mi. Văduvă şi săracă, fără alt sprijin decât al fiului meu, fatalitatea vrea ca şi acest fiu să fie nevoit a mă părăsi câţiva ani, ca şi cum ar trebui să plâng într-o completă singurătate o greşeală involuntară a vieţii mele trecute… Acum când sunt mamă nu mai plâng, nu trebuie să mai plâng această greşeală.

— Dar, cel puţin, mi-ai putea spune care e greşeala aceasta? Întrebă preotul, văzând că lacrimi mari curgeau din ochii femeii, care în disperarea ei îl chemase spre a-i aduce mângâiere cerului.

— Este că nu mi-am mai adus aminte de un om căruia îi consacrasem prima mea dragoste. Aşteptând în zadar câţiva ani întoarcerea omului acela, la vestea falsă a morţii lui, vărsai cea din urmă lacrimă de amantă pe presupusul lui mormânt şi a doua zi mă măritai cu rivalul său, singurul sprijin ce-mi rămânea pe pământ. Acum plâng, cum vezi,

dar plâng depărtarea iubitului meu fiu, plâng pentru că simt că mi se va stinge viaţa până să nu-l mai pot strânge în braţe. Oh! Dacă el s-ar întoarce, aş şti trăi! Întoarcerea „lui ar fi viaţa mea!

— Speră, doamnă, speră: nemărginită e bunătatea lui Dumnezeu.

— Să sper! Dar ce-am făcut, ce fac de atâta vreme! Întrebă ea cu un zâmbet sfâşietor, zâmbet care părea o strâmbătură a agoniei. Să sper; Ah! Nu ştii ce e cuvântul acesta, repetat şi necontenit repetat, pentru cel care şi-a pus totdeauna, totdeauna şi în zadar, speranţa în clemenţa lui Dumnezeu!… Oh! Mă va fi uitat oare acest Dumnezeu suprem… Şi sunt eu pentru totdeauna lovită de fatalitate pe pământ?

— Blestemi, blestemi! Dumnezeu nu uită pe fiinţele sale, zise preotul.

— Pentru ce atunci nu-mi dă singura fericire de a-mi îmbrăţişa copilul când mi-a pus în inimă toate grijile de mamă? Oh, nu vede el că chinul meu e mai mare decât oricare altul?

La aceste dureroase cuvinte, un zâmbet suav trecu pe buzele preotului.

— Cugetă, zise el, care a fost chipul fecioarei Măria, când strânse în braţe trupul neînsufleţit al Mântuitorului, singura ei speranţă, singura „ei mângâiere! Gândeşte-te de ai putere şi curaj, ce noapte groaznică de nesfârşite suferinţe a cuprins pe neprihănita Născătoare! Şi cu toate astea dânsa, în a cărei inimă se aflau puternice credinţa şi resemnarea, şterse lacrimile mironosiţelor ce o înconjurau.

— Ah! Părinte, exemplul este sublim; dar Fecioara era mama lui Dumnezeu şi eu sunt o biată femeie şi puterile mă părăsesc.

— Mama celui pus pe cruce ţi le va înapoia.

— Roagă-te pentru mine, roagă-te, murmură ea, pentru ca eu să văd portul într-aceasta mare de dureri.

— Crezi în dreptatea lui Dumnezeu?

— Ce să răspund?

— Doamnă, ea e nemărginită şi perfectă, aşa cum noi n-o putem înţelege.

— Oh! Da, da, eu n-o înţeleg.

— Uită-te! Exclamă preotul sculându-se şi întinzând braţele spre crucifix uită-te la acel lemn sfânt şi formidabil şi îndoieşte-te încă, dacă poţi, de dreptatea şi de nemărginita bunătate a acestui martir care s-a lăsat a fi pus pe cruce pentru noi! Vezi-i imaginea. Sângele acela nevinovat care pare a curge încă din pieptul lui a fost vărsat pentru răscumpărarea noastră. Acea frunte suverană, smerit plecată sub cununa de spini, a conceput opera generoasă şi sublimă a redeşteptării popoarelor, în genunchi, doamnă, în genunchi, el te poate ierta.

La aceste cuvinte sărmana căzu în genunchi, în faţa crucifixului şi torente de lacrimi îi curseră pe obrajii palizi.

— Ah! Dumnezeule! Dumnezeule! Exclamă ea. Ce păcat am făcut ca să merit o aşa aspră pedeapsă?

Apoi, coborând capul, cu braţele încrucişate pe piept şi într-o adâncă meditaţie, tăcu.

Tăcerea aceea avea ceva solemn şi abia era întreruptă de şoaptele încete ale buzelor preotului, care murmura o rugăciune.

Femeia se ridică.

Pe fizionomia ei se zugrăvea o nobilă linişte şi ea nu mai plângea; în ochii ei, umezi încă, se reflecta seninătatea resemnării.

Credinţa îşi făcuse cale în inima ei.

Trecură câteva zile în care preotul făcu mai multe vizite locuitoarei din satul catalanilor şi ea părea tot mai liniştită.

N-ajunsese însă în culmea nenorocirilor; deodată veni acel chin care n-are leac, n-are îndulcire.

Toţi banii pe care-i avea se sfârşiseră şi nici o altă resursă nu-i mai rămânea nenorocitei decât să cerşească o bucată de pâine. Să implore mila trecătorilor, să întindă mâna! Ah! Mai bine ar fi murit de o mie de ori! Nu, de o sută de ori,

nu; ea nu va atrage asupră-şi curiozitatea Marsiliezilor; nu se va târî din casa în casă spre a cere pâinea zilnică. Hotărârea ei era nestrămutată.

Luă cu un zâmbet amar cel din urmă ban de argint şi-l schimbă pe hrană. Cu câtă economie o întrebuinţa; dar hrana se ducea, se ducea! Zilele treceau şi nu-i mai rămânea decât o bucată de pâine şi puţine poame uscate. „Ce să facă?

Împărţi restul acela aşa ca să-i ajungă şapte zile; în acel timp, cine ştie? Putea să-i vină vreun ajutor.

Trecură opt zile şi ajutorul nu sosi. Nenorocita suferi întâia zi de foame. Zi teribilă şi care-i aduse, în fiecare ceas, amare amintiri ale unui trecut pe care ea ar fi vrut să-l uite. A doua zi se simţi slaba de tot; inima-i bătea cu violenţă, friguri o ardeau: simţea o căldură nespusă, se înăbuşea, îi venea ameţeală. Delirul nu era departe. Se sculă, alergă să strângă firimiturile de pâine de pe masă. Era aproape momentul când era să le caute şi pe jos. Şi totuşi era gata dispusă să moară de foame!

În sfârşit, în a patra zi de când suferea, o rază de speranţă îi lumină mintea.

— Oh! Cine ştie dacă peste alte opt zile nu va putea sosi fiu-meu? Şi peste opt zile eu voi fi moartă de foame? Nu, nu, să aşteptăm cât mai avem puţină viaţă în piept. Să aşteptăm, să aşteptăm. Şi biata femeie, ieşind din casă, călăuzită de instinct, porni spre portul Marsiliei. Se opri de mai multe ori ca să se odihnească şi să răsufle; atunci întinse mâna trecătorilor; dar buzele rămâneau mute şi ochii pironiţi în pământ. Merse până în oraş fără să capete nici o milostenie. Simţea foamea, foamea ajunsă la extrem; bea apă şi apa îndoia furia foamei. Privirea ei slabă, nu mai deosebea lucrurile la o mică depărtare, un nor semănând a nor de praf ce-o înconjura; şi casele, persoanele din jurul ei păreau a se învârti. Era începutul delirului.

Cu o mişcare instinctivă, biata femeie merse spre ţărm, merse până la parapete, uitându-se fără să vadă, auzind

fără să înţeleagă. Întrebă dacă nu era cumva noapte şi i se răspunse cu un hohot de râs.

Soarele strălucea în toată splendoarea. Deja nu mai vedea, nu mai deosebea nimic; îi era foame şi ajunsese la disperare.

Făcu câţiva paşi şi căzu în genunchi înaintea a doi oameni care debarcau, exclamând cu un glas stins:

— Mi-e foame. Pentru dragostea lui dumnezeu! Ajutaţi-mă. Fu întâiul ei strigăt, cerând milostenie.

Cei doi abia debarcaţi dintr-o barcă, auzind acel ţipăt disperat al mizeriei, se opriră în faţa femeii care le cerea milostenie în genunchi.

Unul din ei scoase un ban din buzunar şi-l dădu cerşetoarei, zicând:

— Scoală-te, iată un mic ajutor.

Banul căzu în mâna cerşetoarei care rămase tot în genunchi şi urmă cu glas tot mai slab:

— Mulţumescu-ţi Doamne!

Apoi căzu pe brânci şi dădu un ţipăt.

Capitolul XXXI Un ajutor din cer.

La ţipătul ascuţit al cerşetoarei, cei doi călători, care îşi urmau drumul, se opriră: şi cel mai tânăr zise tovarăşului său:

— Eu mai am încă o datorie de îndeplinit.

— Care?

— Prima dată când pun piciorul pe uscat după groaznica furtună din care m-ai scăpat d-ta, ca şi cum ai fi fost trimis de Dumnezeu, nu trebuie să ascult cu nepăsare strigătul mizeriei.

— Şi ce vrei să faci?

— Să împart cu nenorocita aceasta puţinii bani pe care i-am scăpat din naufragiu; e foarte drept.

— Şi nu eu am să te împiedic; dimpotrivă, te aprob, pentru că glasul mizeriei a produs totdeauna asupră-mi o puternică impresie.

Astfel vorbind, cei doi se întoarseră înapoi, apropiindu-se de cerşetoare, care sta tot în genunchi. Cel mai tânăr se aplecă zicându-i:

— Ei bine, ce aştepţi aici?

— Aştept pe fiul meu, zise ea ridicând capul şi arătându-şi figura.

— Dumnezeule! Mama! Mama! Să fie oare închipuire? Am înnebunit eu? Strigă el, ridicând în braţe pe cerşetoare, pe buzele căreia văzu atunci un zâmbet suav, singurul răspuns ce nenorocita mamă îl putea da fiului ei.

— Ce zici, domnule de Morcerf?

— Oh! Vino, vino, să ducem acasă pe nenorocita asta! Cerul mă izbeşte fără îndurare: e mama!

Tânărul nu mai putu zice altceva, strâns îmbrăţişat de mama sa, el îşi lipise buzele ude de buzele ei uscate ca şi cum ar fi vrut să le însufleţească cu sărutările lui fierbinţi.

Benedict privi un moment scena aceea mişcătoare; luă apoi măsurile necesare pentru ducerea cerşetoarei într-un birt vecin şi împiedică pe curioşi s-o urmeze în odaia unde ea fu pusă pe un pat.

Peste câteva ceasuri, mulţumită îngrijirilor, ea deschise ochii şi dădu semne de viaţă.

Albert vru să-i vorbească, s-o îmbrăţişeze, să o cheme de o mie de ori mamă; dar Benedict, spunându-i că sărmana femeie n-ar putea rezista zguduirii ce i-ar fi pricinuit acea emoţie, slabă cum era, îl convinsese pe Albert să aştepte până ce ea îşi va veni bine în simţiri.

Albert, aşa se numea tânărul care-l însoţea pe Benedict, sta tot lângă uşa odăii în care zăcea necunoscuta. Un doctor venit să-i dea ajutoare, îl asigură că nu era nici o primejdie, că bolnava se va întrema repede, de nu va fi agitată de nimic. Aceste cuvinte reînsufleţiră pe Albert şi, aruncând o privire plină de iubire în odaie, el se duse la Benedict, pe care-l găsi dând ordine lui Rocca Priori, locotenentul micului yacht.

— Prietene, îi zise Albert strângându-l de mână, doctorul mă asigură că nu mai e nici o primejdie pentru sănătatea mamei. Oh! Doamne, Dumnezeule! Îţi mulţumesc, murmură el, ridicând ochii spre cer.

— Cu atât mai bine, domnule de Morcerf, sunt vesel: am dat ordine ca să se pregătească yahtul şi să fim gata de plecare.

— Aşadar, ai să mă părăseşti? Întrebă tânărul repede.

— Negreşit, răspunse Benedict. Întrucât te priveşte pe d-ta, mi-am împlinit misiunea. Eşti pe uscat şi lângă mama dumitale; eşti fericit… Deci pot să mă duc.

— Deja? Murmură Albert strângând de mână pe Benedict. Aş fi vrut, urmă el, ca mama să te vadă şi să-ţi mulţumească pentru generozitatea cu care ai venit în mijlocul furtunii ca să mă scapi.

— Nu te-am scăpat eu, zise Benedict, ci mâna lui Dumnezeu te-a smuls din sânul valurilor. Este un adevăr pe care ţi l-am repetat prea de multe ori ca să-l poţi uita. Ce interes m-ar fi putut face pe mine să-mi primejduiesc viaţa ca s-o scap pe a dumitale? Ce instinct m-ar fi putut călăuzi printre trăsnete şi furia valurilor, acolo unde cu braţele dumitale obosite încercai în zadar să te ţii deasupra apei, dacă Dumnezeu, nu ar fi hotărât astfel? Domnule, dumneata nu-mi datorezi nici o mulţumire: ceasul dumitale, scris în cartea soartei, nu se afla pe acea pagină fatală pe care Judecătorul Suveran a întors-o în acea teribilă împrejurare.

— Cel puţin îmi vei mai acorda câteva zile; e o favoare pe care ţi-o cer… Nu mi-o refuza… Delicateţea cu care te-ai ferit de a îmi pune întrebări asupra vieţii mele îmi face o datorie să ţi-o spun eu. Ştiu bine că n-am nici un drept asupra dumitale, pentru că sunt un străin pentru d-ta… Dar. Rămâi.

Un râs batjocoritor încreţi buzele lui Benedict auzind aceste din urmă cuvinte.

— Dar nu ştii că toate clipele mele sunt numărate şi că nu mă pot opri pe calea ce am luat? Cale pe care o urmez, cum vezi, prin foc, printre valuri furioase şi alte primejdii?

— Da, aşa mi-ai vorbit totdeauna, adică aşa încât să nu te pot înţelege; ceea ce-mi destăinuieşte că există în viaţa dumitale ceva teribil… Poate o durere amară. Şi dacă o singură dată dumneata mi-ai fi pus o întrebare oricât de mică, nu aş sta la îndoială să te întreb şi eu cu tot interesul pe care mi-l inspiră afecţiunea întemeiată pe recunoştinţă, care e durerea aceasta. Totuşi şi eu ştiu să-mi dau seama de o durere adâncă, zise Albert oftând.

Benedict aruncă asupra-i o privire cercetătoare, parcă ar fi vrut să citească ceva pe figura lui.

— Drumul meu, zise el după o mică pauză, nu e un secret. Mă duc după cineva care nu ştiu unde se află.

— Aş fi indiscret să te întreb ce te poate face să-l cauţi?

— Un lucru foarte simplu: o mână de mort, răspunse Benedict cu cel mai mare sânge rece.

Albert aruncă asupra lui o privire cercetătoare, parcă i-ar fi spus că acele cuvinte erau neînţelese pentru dânsul.

— Iartă-mă, domnule.

— Zise el, dar cuvintele astea teribile mă fac şi mai curios. Ele fac un efect foarte ciudat asupra mea, care am fost greu izbit de nenorocire.

— Crezi, prietene, că aiurez zicându-ţi că ridic în faţa celor vii mâna unui mort, tremurând încă de furia care n-a putut înceta într-însul?

— Oh! Desigur e formidabil acela, împotriva căruia te duce o aşa de ciudată călăuză.

Benedict se uită împrejur ca să se asigure că nimeni altul nu-l aude şi strângând de braţ pe Albert, zise cu glas încet, dar expresiv:

— Ai auzit vreodată de contele de Monte-Cristo?

La acel nume rostit cu o expresie sălbatică de Benedict, Albert făcu un pas înapoi palid ca un mort; apoi

împreunându-şi mâinile şi ridicându-le deasupra capului, lăsă pe dată braţele să-i cadă în jos cu putere, exclamând:

— Blestematul!

Benedict culese cu un gest neexprimabil blestemul aruncat contra lui Edmond Dantès.

— Îl cunoşti? Întrebă el cu un mare interes, apropiindu-se de Albert.

— Întreabă pe victimă dacă îşi cunoaşte călăul răspunse acesta. L-am văzut puternic, ieşit din pulbere, aducând fatalitatea asupra familiei. Blestematul, de o mie de ori blestematul!

Albert se opri; apoi, ştergându-şi o lacrimă, murmură:

— Ah! Mamă, iartă-mă dacă nu pot respecta ca tine numele unui om, a cărui teribilă putere este încă un mister pentru mine.

Benedict îşi şterse sudoarea rece care curgea de pe frunte în picături mari.

— Mare Dumnezeule! Murmură el, un alt strigăt care osândeşte pe acest om crud: sentinţa lui e scrisă deci pretutindeni de mâna ta puternică?

Urmă apoi un moment de tăcere.

Benedict înţelese după un gest al lui Albert, că el cunoştea foarte de aproape pe contele de Monte-Cristo şi hotărî să-l întrebe de ce scosese acel strigăt de blestem.

— Prietene, zise el lui Albert care părea încă sub impresia tristă ce-i produsese numele lui Edmond Dantès, iartă-mi indiscreţia, dacă te întreb ce relaţii pot exista între dumneata şi contele de Monte-Cristo? Între el şi mine există o datorie de sânge şi trebuie să cunosc pe omul cu care am de-a face.

— Vei fi satisfăcut, domnule răspunse Albert. Totuşi, dă-mi voie ca să mă duc mai întâi la mama pentru că aş voi s-o duc cât mai repede de aici.

— Du-te; dar fă ce-ţi spun eu, nu-i pricinui nici o emoţie. Vei putea sta aici până se va însănătoşi pe deplin.

Albert, fără să răspundă ceva, porni spre odaia în care se odihnea mamă-sa; îngenunche lângă patul în care ea dormea, o contemplă puţin, îi puse o sărutare pe frunte, apoi se întoarse în odaia în care îl aştepta Benedict.

— Iată-mă, domnule: acum vreau să spun unui prieten ura pe care mi-o inspiră omul care se numeşte conte de Monte-Cristo.

Mi-ai spus că între dumneata şi el este o datorie de sânge, în care te crezi creditor? Ei bine, asemenea datorie există şi între mine şi el, deşi nu ca a dumitale, nu mai puţin teribilă însă şi totuşi am jurat solemn să nu mă răzbun.

— Dar cine ţi-a putut cere un asemenea jurământ?

— Mama, răspunse Albert cu o expresie de nespus respect.

— Poftim, domnule, începe; te ascult.

Şi Albert, încrucişându-şi braţele pe piept şi trântindu-se în fotoliu începu:

Capitolul XXXII Şarpele.

În 1838 era în Franţa o familie puţin numeroasă, al cărei şef era contele de Morcerf, tatăl meu; era formată din contele, din mama mea şi din mine. În anul acela luai, eu care făceam pe atunci parte din înalta societate a Parisului, hotărârea de a merge cu un prieten al meu Franz Epinay să petrec carnavalul la Roma şi plecai la Florenţa, unde hotărâsem să ne întâlnim. La Roma făcui cunoştinţă cu contele de Monte-Cristo, care ne scosese din încurcătură, pe mine şi pe Franz, oferindu-se pentru prima zi a carnavalului, 22 Februarie.

Franz îl cunoştea deja pentru că, fusese cu dânsul în faimoasa grotă a lui Monte-Cristo.

La aceste cuvinte, Benedict încruntă sprânceana şi întrebă cu aer cam neîncrezător: -

— Şi dumneata ai crezut că grota aceea nu era o născocire?

— Franz mi-a jurat că exista, răspunse Albert după cum îmi jurase că fusese primit de conte.

— Prea bine, urmează.

Albert reluă:

— De la 22 Februarie 1838 începură deci, legăturile mele cu contele de Monte-Cristo. Închipuieşte-ţi o prietenie sinceră, nici nu se poate dori altfel şi vei avea o idee de acela pe care eu păream să-l fi inspirat acelui om fatal. Ştiind că plecând din Roma era să meargă la Paris, mă grăbii să-i ofer casa tatălui meu, propunându-mi să-l călăuzesc în oraş şi în societatea cea mai bună din care, cum spusei, făceam parte.

Contele primi oferta mea.

Peste câtva timp în urmă, după ziua şi ora fixată de el spre a se prezenta acasă la tatăl meu, avui o dovadă ce mult ţinea el la exactitate, pentru că, fix la ceasul hotărât şi când prietenii anunţaţi de mine începeau să-şi piardă răbdarea de întârzierea dejunului ce-l ofeream contelui, el intră în cabinetul meu.

După dejun, îl prezentai părinţilor mei. Şi el se declară foarte bucuros de prietenia mea şi plin de afecţiune pentru mine.

Oh! De câte ori mama, observând orbirea care necontenit mă stăpânea, mă întrebă cu ochi umezi de lacrimi dacă eram sigur că el mă iubea într-adevăr… Şi de câte ori eu, sărman tânăr fără experienţă, necunoscând lumea şi oamenii, îi afirmam că contele de Monte-Cristo îmi era prieten, prieten adevărat, pentru că blestematul avea viclenia şarpelui şi puterea magnetică a privirii fermecătoare a acestei reptile trădătoare. În timp de câte va luni, fui tovarăşul nedespărţit al contelui de Monte-Cristo. Mi se părea că omul acesta n-avea taine pentru mine, că în orele lui de melancolie îmi destăinuia tot ce avea pe inimă şi că inima lui era plină de bunătate şi de dreptate.

Oh! Vălul nu întârzie a se sfâşia… Sfârşitul iluziilor mele veni repede, teribil şi fatal!

O acuzaţie groaznică, aruncată public împotriva tatei într-un ziar, adusese deznădejdea în familia mea. Deja Parisul

nu mai avea atracţii pentru mine, care vedeam insultat numele pe care-l purtam şi de care până atunci fusesem mândru. În acea grea împrejurare, îmi veni iarăşi în ajutor omul pe care-l credeam prietenul meu, deşi mama mă asigura că contele nu era şi nu putea fi aşa de sincer pe cât îl credeam eu.

El stărui şi mă sili să-l însoţesc într-o călătorie de plăcere; îmbrăţişai pe biata mamă şi plecai cu dânsul.

Contele încerca totul ca să mă distreze: vânătoare, pescuit, alergări călare, tot ce putea şi cu zâmbetul lui ipocrit pe buze mă silea să iau parte la petrecerile lui.

Peste câteva zile primii scrisoarea unui prieten, care mă anunţa că autorul acuzării contra onoarei tatei fusese descoperit, îmi luai ziua bună de la conte şi plecai la Paris.

Totul se dădu la iveală, citii hârtiile care dovedeau crima tatei. Văzui splendoarea numelui lui şi al meu întunecată, stinsă pentru totdeauna, în bucuria şi batjocurile duşmanilor mei. Văzui uşile saloanelor din Paris închise înaintea mea şi a tatei; eu, eu care aveam nume glorios, un nume ilustrat de vitejiile unui războinic, eu care mă credeam deopotrivă cu cei mai nobili şi mai iluştri… Ah! Eram nevoit să ajung un om fără nume, să nu mai am nici un titlu şi nici stima lumii! În delir… Zdrobit de formidabila povară a ruşinii, auzii dureroasele suspine ale mamei şi glasul aproape stins al tatei care-mi cerea răzbunare.

Şi mă ridicai cu furie ca să izbesc pe duşmanul care, fără milă, târâse la bara publicităţii o greşeală a tatei, fără să cugete că el era atunci unit cu o femeie a cărei soartă nu se putea despărţi de a lui şi că avea un fiu nevinovat de păcatul lui; duşmanul neomenos care, spre a se răzbuna pe un om, îi izbea totodată soţia şi fiul! Întrebai atunci cine era autorul nenorocirii mele… Ah! Ştii, ghiceşti dumneata numele ce mi se spuse şi mi se repetă? Contele de Monte-Cristo! Exclamă Albert cu un aer ameninţător şi sărind în picioare parcă ar fi văzut arătându-se înaintea lui omul al cărui nume îi ieşise de pe buze.

— Deocamdată n-am vrut să cred, urmă el după o mică pauză dar numele acela era scris în hârtiile pe care le examinai.

Ah! Iată cum îşi bătea joc trădătorul de mine! Iată ce simţăminte avea el pentru mine de atâta timp! Iată în sfârşit, cum răspundea la prietenia sinceră pe care o aveam pentru el… Trădător! De o mie de ori trădător!… De este în cer un Dumnezeu bun şi drept, cum îmi închipui eu, crima aceasta nu-i va fi niciodată iertată. Din primele zile în care mâna lui atinse pe a mea, în care m-a poftit să-i împărtăşesc pâinea, ori el o împărtăşi pe a mea, în care-mi vorbi şi mă primi aşa încât să mă captiveze… El deja medita trădarea.

— Domnule, urmă Albert după un moment de tăcere, trecându-şi mâna pe frunte; de nu puteam reda tatei cinstea, îl puteam cel puţin răzbuna.

Mă dusei la conte.

El sta în loja sa la operă. Plecai ca să-l insult, neavând alt mijloc să-l silesc a se bate cu mine.

Blestematul mă primi cu aceeaşi abilitate, care-mi mări şi mai mult aprinderea, îi spusei scopul vizitei mele şi n-avu alt răspuns decât un zâmbet. Toţi privitorii începeau să se uite la noi şi deoarece insulta pe care mi-o adusese fusese publică, voiam ca şi reparaţia să fie publică.

Mănuşa mea atinse obrazul contelui de Monte-Cristo şi a doua zi trebuia să se facă duelul.

— Şi braţul dumitale n-a fost destul de puternic spre a susţine atacul? Întrebă cu interes Benedict.

— Nu, domnule, răspunse liniştit Albert. Mă dusei dezarmat pe teren şi acolo, de faţă cu martorii, dădui satisfacţie contelui de Monte-Cristo şi-i strânsei mâna.

— Nenorocitule! Strigă Benedict sculându-se în picioare şi aruncând o privire dispreţuitoare asupra lui Albert care sta nemişcat. Apoi, fiul lui Villefort, căindu-se poate de vorba ce-i scăpase, se aşează iarăşi jos şi, cu glas mişcat, întrebă cu blândeţe:

— Îţi pierduse şi mintea?

— Nu! Murmură Albert.
— Atunci, cum?

— Cineva intrase în odaia mea în ajunul duelului şi mă pusese să jur că voi respecta pe contele de Monte-Cristo.

— Şi cine a putut dobândi de la dumneata un asemenea jurământ?

— O femeie pe care o iubeam aşa cum nimeni nu-şi poate închipui. O femeie al cărei un ceas de fericire l-aş plăti cu un an de chinuri pentru mine. O femeie ale cărei lacrimi îmi sfâşiau inima: mama!

Capitolul XXXIII Două victime nevinovate ale unei răzbunări teribile.

Sfârşind prima parte a istorisirii sale, Albert era aşa de mişcat încât nu mai avu putere să urmeze.

Se sculă şi merse la mamă-sa. Observă cu mare mulţumire că răsuflarea îi era mai liberă şi somnul mai liniştit, reveni apoi în sală şi prânzi împreună cu Benedict, hotărât pe cât se părea să stea în Marsilia tot timpul necesar pentru deplina întremare a doamnei de Morcerf.

Fără să caute a afla cauza purtării duşmanului său, adică a contelui de Monte-Cristo, fiul lui Villefort era convins că nu putea îndreptăţi nenorocirea pe care el o aruncase pe capul celor care nu-i făcuseră niciodată vreun rău.

Contele de Monte-Cristo avea într-adevăr nevoie să se răzbune de vreo insultă, de vreun furt, de vreo barbarie săvârşită împotriva lui sau a vreunuia din neamul lui?

Fie. Ca un om să se răzbune pe altul care i-a făcut vreun rău, e ceva de care nimeni nu se miră, deşi cea mai frumoasă virtute a creştinismului este iertarea insultelor! Dar a jertfi răzbunarea acesteia pe cei care nu l-au insultat, a-i jertfi fără milă, fără îndurare lipsindu-i de tată, de prieten, de ocrotitor, zdrobindu-i sub o ruşine veşnică, sub o fatalitate eternă, această comportare n-are nume, nu se poate califica în lumea civilizată. Ce va putea face oare ca să i se ierte lui Edmond Dantès imensa, monstruoasa lui greşeală? Câte fapte bune nu va trebui să pună el în cumpănă pentru ca să echilibreze greutatea vinovatei lui comportări? De ar trăi şi mii de ani, de s-ar ocupa numai cu

practicarea virtuţilor generoase, n-ar putea şterge pata pe care fapta aceea i-a pus-o pe suflet în enormităţile săvârşite în şase luni… Şase luni, un punct în eternitate.

A doua zi, Benedict, care găsea foarte interesantă istorisirea lui Albert, îl rugăa s-o urmeze.

Albert, mai liniştit cu privire la mamă-sa, reluă firul istoriei, stând ca şi înainte, lângă Benedict într-una din odăile pe care ei le ocupau în hotelul „Rezervei”.

După un moment de tăcere, în care tânărul îşi rândui ideile, el urmă astfel:

— Plecând din locul destinat pentru duel, mă grăbii să mă duc acasă, lăsând prietenilor mei nesfârşit subiect de a critica şi tălmăci cât mai rău purtarea mea.

Îmi făcusem planul.

Strânsei toţi banii pe care-i aveam, vândui mobilele ce-mi aparţineau din casa părintească şi când fui gata de plecare, mă dusei în odaia mamei, nenorocita îşi strânsese şi ea banii, îi pusese într-o boccea şi era gata să plece cu mine. Îmi ghicise hotărârea, precum şi eu pe a ei. Peste o jumătate de ceas coboram amândoi scara palatului nostru, ca să nu ne mai întoarcem în el.

— Dar tatăl dumitale? Întrebă Benedict. Nevasta şi fiul l-au putut oare părăsi fără să-i zică măcar un adio…?

— Tata urmă Albert, nu era omul căruia să-i placă un asemenea adio.

El ni-l dădu… O detunătură de pistol răsună în vestibulul scării, pe când mama şi eu intram în trăsura de poştă cu care eram să ieşim din Paris.

Contele de Morcerf se pedepsise singur.

Albert se opri puţin.

Benedict îşi încrucişa braţele pe piept contemplând cu un nespus de mare interes pe tânărul care-i spunea teribila sa istorie.

— Eram singurul sprijin al mamei, reluă Albert; eu care nu aveam nici avere, nici nume; eu, plin încă de prejudecăţile trecutei mele aristocraţii; eu, care nu mă simţeam în stare

să întind mâna ca să cerşesc, de mi-ar fi fost închisă orice altă cale. Totuşi, trebuia să cuget bine la viitor; să hotărăsc un chip de a trăi, să aleg o poziţie, pentru că timpul trecea iute şi mizeria nu era să întârzie de-a bate la uşa noastră.

Atunci luai o hotărâre.

Era să mă angajez în miliţie şi unind preţul vânzării mele la mica noastră avere, mă pregăteam să plec în Africa plin de dorinţă de a dovedi într-o zi Parisului că greşeala morală nu era ereditară în familia de Morcerf.

— Oh! Reluă el pe dată, încetai de a mă numi astfel… Luai un nume mai simplu, mai obscur… Acela de Albert Mondego, cum am fost numit în regiment.

— Ai fi putut lua altul, sau titlul matern… Observă Benedict.

Albert zâmbi cu mâhnire şi se grăbi să răspundă:

— Mama era fiica unor pescari. Peste o lună după înrolare, plecai în Africa unde stătui până acum, necontenit cugetând la singura fiinţă pe care am iubit-o, la mama! Ah! Şi când, cu bucuria în inimă, veneam s-o strâng în braţe, uitând pentru plăcerea aceasta toate nenorocirile şi chinurile suferite, soarta mă loveşte iarăşi; neîndurată, dovedindu-mi că n-am sorbit toate amărăciunile încă.

Mama a suferit de foame! Buna şi iubita mea mamă a fost nevoită să întindă mâna cerşind un codru de pâine. Ah! Asta nu poate să fie voinţa lui Dumnezeu! Este un diavol care suflă blestemul său asupră-ne… Fatalitatea ne apasă!

Albert îşi ascunse faţa în mâini, ca să nu se vadă două lacrimi ce-i curgeau pe obraji.

Benedict îl privi în tăcere, parc-ar fi vrut să întrerupă acea reculegere solemnă a unui fiu care plângea nenorocirile mamei sale.

— Acum, domnule, urmă Albert, ştii ce fel de relaţii sunt între contele de Monte-Cristo şi mine; ştii şi cine sunt; mă numesc Albert Mondego şi sunt fiul lui Mercédès; nu posed nimic; puţinii bani pe care-i aduceam din Africa i-am pierdut mai pe toţi în teribilul naufragiu din care m-ai scăpat d-ta;

dar dacă voi putea să-ţi arăt într-un chip oarecare recunoştinţa mea, te poţi baza pe mine.

Şi Albert întinse mâna lui Benedict care i-o strânse cu respect.

— Istoria dumitale m-a mişcat foarte viu, zise Benedict, Dragostea ce ai pentru mama dumitale este, sunt convins, o puternică mângâiere pentru fiu. Sunt mulţi care n-a putut nici măcar vărsa o lacrimă pe mormântul mamei lor.

— E cu putinţă? Întrebă Albert.

— Un om, de pildă, care să nu ştie cine i-a dat viaţa.

— Ah!

— Care ştie numai că a fost aruncat îndată ce a venit pe lume. Crede-mă, domnule Albert, sunt oameni mult mai nenorociţi decât d-ta. Sunt nenorociri mai teribile decât a dumitale.

— Or fi! Murmură Albert.

Benedict zâmbi cu o ironie uşoară şi exclamă:

— Ştii dumneata ce e viaţa unui proscris?… Dar a unui proscris fără familie, fără patrie, fără măcar o speranţă în inimă? Ştii dumneata ce este furia, deznădejdea, setea, nebunia răzbunării? Ah! Urmă el mai liniştit, ai văzut acel cer negru, acea noapte adâncă, acele valuri furioase, acele limbi de foc. Ei bine, îţi aduci aminte deznădejdea pe care ai simţit-o, în furia valurilor, în mijlocul furtunii, în bubuitul tunetelor şi licăritul fulgerelor! Ah! Acolo, în mijlocul tuturor acelor grozăvii, fu un moment în care ai disperat; te-ai văzut în braţele morţii, o moarte care nu era prietena mută şi melancolică ce ne strânge încet, încet la pieptul ei îngheţat, ci furia care ne chinuieşte în braţele ei de fier şi ne smulge sufletul, făcându-ne mai întâi să ne pierdem una câte una toate speranţele. Acum, închipuie-ţi o asemenea situaţie, prelungită ca supliciul lui Prometeu şi spune dacă victima acestei fatalităţi, dacă acest martir nu se poate socoti mult mai nenorocit decât d-ta?

— Şi poate oare exista un asemenea martir, e el în realitate, nu numai în poveşti?

— Există, da, şi-ţi stă înainte! Exclamă Benedict. N-am nici prieteni, nici protectori, nici părinţi, pentru că ei m-au îngropat de viu îndată ce m-am născut şi acum au murit. Moştenirea mea a fost proscripţiunea şi răzbunarea. Ah! Răzbunarea, pe care o voi gusta încet, cercetând, studiind chinuri noi, suplicii noi ca să smulg din pieptul unui om pe care-l urăsc şi un ţipăt de durere cum ecourile n-au mai repetat.

— Ce? Zise Albert, te-am auzit de mai multe ori vorbind de Dumnezeu şi abia pot înţelege cum dumneata crezi în Dumnezeu şi spui că el e mare şi milostiv şi totodată te laşi a fi stă-pânit deun simţământ aşa de urât ca răzbunarea!

— Dar n-am spus că cel care-mi inspiră acest simţământ este un om care nu ştie să ierte? Un om care a jertfit răzbunării sale fiinţe nevinovate, curate de crima pe care el voia s-o pedepsească? Acum, e necesar, nu trebuie să las a se domoli furia care mă face crud, pentru că am convingerea că sunt alesul lui Dumnezeu ca să pedepsesc îngâmfarea omului acesta care s-a crezut perfect şi iluminat, când era condus numai de o patimă predominantă şi când puterea lui asupra oamenilor era întemeiată numai pe bogăţia lui. Blestem etern cadă asupra acestui om pentru că el este contele de Monte-Cristo.

Albert şi Benedict întoarseră repede capul şi rămaseră nemişcaţi, împietriţi de mirare.

Capitolul XXXIV Hotelul Rezervei.

Mercédès era în pragul uşii.

Pe obrajii ei slabi strălucea roşcata frigurilor; privirea ei, înflăcărată şi nesigură dovedea că ea se află în delir. Scoasă din criză de un acces de friguri, însufleţită de puterea neexplicabilă a acelei stări de exaltare a sângelui, călăuzită de o cugetare vagă şi nedesluşită, sări jos din pat, înfăşurată în cearşafuri. O fustă scurtă rău prinsă pe trup, o cămaşă, părul despletit pe umeri, gestul agitat şi neregulat, toate astea îi dau o înfăţişare de nebună. Ajungând la uşa odăii trase cu urechea; auzi cele din urmă cuvinte ale lui

Benedict şi scoase un ţipăt ascuţit când auzi numele contelui de Monte-Cristo.

După ce îi trecu primul moment de mirare, Albert alergă la mamă-sa, care sprijinită de el, înainta aruncând împrejur priviri zăpăcite:

— Edmond, zise ea cu un zâmbet dureros mi-ai omorât oare fiul? De ce mă chinuieşti cu văduvia, cu mizeria cu suferinţele, cu foamea? Oh! Ce rău ai plătit lacrimile vărsate de mine pentru omul pe care aşa de mult l-am iubit. Unde e acest om? Ah! Să nu vină, să nu tulbure puritatea îmbrăţişării, a sărutării pe care o păstrez fiului meu.

Fu un un moment de tăcere.

Albert sta în genunchi, cu ochii aţintiţi asupra mame-si, cu buzele întredeschise, ca şi cum excesul mirării sau al durerii îi tăiase cuvântul în momentul când era să zică:

— Mamă, iată-mă.

Benedict, cu braţele încrucişate pe piept, asculta cu mare luare aminte tânguirile Mercédèsei.

Oh! Da, da, cât te iubesc. Edmond, te iubesc cu o dragoste imensă. Te iubesc cât poate mai mult iubi o femeie. Şi n-ai venit să mă iei de soţie, şi-ai plecat în momentul nunţii şi au trecut cincisprezece ani!… Cincisprezece veacuri, de cincisprezece ori veşnicia… Şi tu tot departe! Cât am îndurat, câte lacrimi am vărsat… Întreabă stânca catalanilor; îţi va vorbi de mine, de suferinţele mele; întreabă coroana ce-mi încingea fruntea în ziua cununiei mele, îţi va spune de n-a fost de spini pentru mine. Întreabă patul meu conjugal şi-ţi va repeta suspinele pe care soţia vinovată le păstra amintirii aceluia care nu-i era bărbat. Şi acela erai tu. Pentru ce am meritat deci nenorocirea cu care m-ai lovit? Ce rău ţi-a făcut fiul meu? Edmond, nu e dreptatea lui Dumnezeu aceea pe care o faci tu!

Dar tăcere, iată-l, el e, fiul meu… Pentru care sufletul mi-e aşa de chinuit… Iată-l, iată-l, iată-l vine.

Merccedes, rosti cu mare bucurie cuvintele acestea şi deschise braţele, parcă” nu ar fi aşteptat decât acel

moment ca să strângă la piept pe fiul ei.

Şi Albert, sculându-se repede, se repezi în braţele Mercédèsei.

— Iată-mă, iată-mă! Eu sunt, mama, adorata mama!

O sărutare şi o îmbrăţişare frenetică fură singurul răspuns al Mercédèsei.

O tăcere adâncă urmă după exclamaţia lui Albert, tăcere în timpul căreia, între mamă şi fiu, se schimbară mii de dezmierdări.

Mercédès părea mai liniştită, pentru că frigurile, în urma acelei emoţii îşi pierduseră puterea; totuşi, ideile ei nu erau încă bine precizate, gândurile îi erau vagi şi privirea zăpăcită pe care o arunca asupra lucrurilor din jurul ei dovedea agitaţia lăuntrică de care era stăpânită biata femeie.

Strângea din când în când convulsiv mâna lui Albert, rezemându-şi fruntea aprinsă de sânul fiului ei în ochii căruia licăreau lacrimi de nespusă fericire şi de adâncă mâhnire.

— Albert, zise în cele din urmă Mercédès tu eşti? Da, da, simt că eşti tu, inima unei mame nu se amăgeşte… Tu eşti, tu, fiul meu, care te-ai vândut să mă susţii şi pentru care aşi fi gata să-mi dau viaţa. Tăcu un moment şi apoi urmă:

— Dar nu mă vei mai părăsi, nu e aşa? Nu, nu, fiul meu, nu mă vei părăsi.

— Linişteşte-te, voi sta necontenit cu tine, lângă tine, mama.

— Şi dacă acel om puternic şi răzbunător ar mai veni să ne despartă? Ah! Tu nu ştii că în vinele tale curge sângele rivalului lui Edmond şi că el n-aude şi nu vede fără furie sărutările ce eu îţi dau.

— Nu, nu, strigă Albert cu putere. Edmond e departe. Edmond nu ne mai vrea răul… Oh! Doamne! Urmă, el încet, fie-ţi milă de mama…!

— Spune-mi, Albert, unde suntem? Întrebă Mercédès, uitându-se îngrijorată împrejur.

— La Marsilia, răspunse el. Nu-ţi mai aduci aminte de Marsilia?

— Oh, da! Dar casa aceasta?

— Casa aceasta este hotelul Rezervei.

_ Ce zici? Strigă Mercédès strângându-l de braţ şi tremurând îngrozită.

Albert repetă numele hotelului.

— Ah! Exclamă Mercédès ca şi cum ar fi simţit durerea unei răni adânci în inimă.

Apoi adăugă:

— Ce teribilă scenă s-a întâmplat aici, chiar în sala aceasta: şi da, văd chiar aceiaşi masă, masa la care se aranja banchetul meu de nuntă… Colo, colo… Văd încă figura pasionată a lui Edmond, aici fizionomia geloasă şi trădătoare a lui Fernand Mondego.

— Mamă! Exclamă Albert cu un glas plin de mâhnire.

— Ascultă, ascultă, urmă ea încruntându-şi fruntea şi ducând pe Albert la una din ferestrele ce dau în piaţă. N-auzi clopotele sunând? E pentru o cununie. Nu vezi pe femeia îmbrăcată în alb, cu fruntea încununată de o coroană albă… E mireasa care primeşte inelul nupţial. Înaintează alături de Edmond, în ai cărui ochi limpezi se citesc simţămintele puternice ale inimii.

Îndată după cununie… Vezi un tânăr care înaintează încet, încet, pleacă capul cu privirea chiorâşă, cu fruntea încruntată, meditând la trădare.

Unde e, unde e lumea veselă şi voioasă care adineauri trecea prin piaţă?

Este la masă în hotelul Rezervei.

Vezi, mireasa lângă mire şi Iuda, care plin de veninul geloziei aruncă din când în când asupra soţilor priviri pline de ură.

Isuse!… Iată-i, iată-i, îmi smulg soţul din braţe! Fernand Mondego l-a denunţat ca bonapartist. Soldaţii îl târăsc şi eu sunt văduvă înainte de a-i fi fost soţie!

După ce rosti aceste cuvinte, Mercédès căzu în braţele lui Albert, care o duse în odaia ei, unde o încredinţa îngrijirilor unei femei pe când Benedict alerga să cheme pe doctor.

Din fericire acea stare de exaltare febrilă se linişti după câteva calmante şi peste puţin tânărul putu duce pe mamă-sa la căsuţa ocupată de dânsa în satul catalanilor. Ea intră repede în convalescenţă.

Prezenţa fiului ei, aerul viu şi curat ce exista în acea singurătate, îngrijirile ce i se dăduseră, îi liniştiră sufletul, goniră din mintea ei imaginile aşa de triste ale unui trecut dureros.

Redobândi pe deplin facultăţile intelectuale şi putu adresa lui Benedict, câteva cuvinte de vie recunoştinţă pentru dezinteresarea cu care-şi primejduise viaţa ca să scape pe a fiului ei.

În timpul acesta Albert pricepea că plecarea lui Benedict se apropia. Acest om îi inspirase o simpatie aşa de adâncă încât nu ezită să-i zică prieten. Şi într-adevăr ziua despărţirii nu întârzie.

Albert o ghici şi strânse mâna lui Benedict, ca şi cum i-ar fi zis un ultim adio.

— Domnule, îi zise într-o dimineaţă Benedict intrând în odaia sa, cum îţi priveşti dumneata viitorul?

La această întrebare neaşteptată, Albert se uită ţintă la Benedict, a căruia fizionomie rămânea nepăsătoare. Nici un simţământ, nici un gând nu se putea citi pe figura lui, ale cărei trăsături erau nemişcate parcă ar fi fost săpat în marmură.

— Iartă-mi indiscreţia, adaugă el, văzând că Albert nu răspundea. Dar simţim totdeauna o dorinţă vie de a şti care va fi viitorul unui om care ne-a deşteptat interesul şi de care ne despărţim poate pentru totdeauna.

— Îţi sunt recunoscător pentru delicateţea dumitale, răspunse Albert şi am să-ţi răspund. Dobândind voia să-mi pun un înlocuitor în Africa, mă întorceam, cum ţi-am mai spus, cu ceva economii, cu care nădăjduiam să asigur

odihna mamei şi să-i dau o viaţă mai bună. Dumnezeu sau soarta a vrut să fie altminteri. Am pierdut însă tot ce-mi trebuia spre a face faţă cheltuielilor casei, până ce voi dobândi o slujbă oarecare.

— Şi de n-o vei dobândi curând?

— Atunci voi lucra cu ziua, răspunse melancolic Albert, adăugând pe dată cu oarecare mândrie: Dar îţi jur că mama nu va suferi nici o lipsă.

— Îţi pizmuiesc dragostea ce ai pentru mama dumitale, îţi pizmuiesc simţământul şi adânca resemnare cu care te supui voinţei lui Dumnezeu.

— Trebuie să muncesc spre a susţine pe aceea care mi-a dat viaţă, şi-mi pare firesc, răspunse Albert cu cea mai mare simplitate.

— Aşadar eşti hotărât să munceşti?

— Negreşit.

— Bine, Albert. Vezi că eu sunt cam de vârsta dumitale, totuşi, ascultă ceea ce am să-ţi spun şi care e rodul experienţei mele. Oricât de rea s-ar părea soarta unui om, el trebuie totdeauna să fie convins că un principiu superior şi dumnezeiesc, oricare ar fi, ne cântăreşte, totdeauna, faptele în cumpăna Dreptăţii, răsplătind în curând pe cel nevinovat.

— Şi, dumneata ai primit deja răsplata nevinovăţiei? Întrebă Albert zâmbind.

— Nu, răspunse serios Benedict, nu, pentru că eu am făcut multe păcate mari şi de aceea cred în pedepsirea greşelilor mele, cum şi în efectuarea misiunii mele, pentru că am aflat că cei răi primesc, pedeapsa crimelor, viciilor şi greşelilor lor, chiar şi pe pământ. Iată de ce-ţi afirm că cei buni îşi primesc de asemenea răsplata virtuţilor lor. Fii pe pace, Albert; deasupra noastră există fără îndoială un Dumnezeu care ne judecă!

Şi, după aceste cuvinte, Benedict plecă din odaia lui Albert care, viu impresionat de gestul solemn şi de cuvintele afectuoase ale mântuitorului său, n-avu curaj să-l urmeze,

nici să-i răspundă, deşi pricepea după purtarea şi vorbele lui că dânsul pleca şi nu era să-l mai vadă.

Capitolul XXXV Plecarea.

Peste o jumătate de ceas, Albert auzi glasul mamei sale care-l chema.

Alergă în odaie şi o găsi stând la fereastră cu ochii aţintiţi pe mare.

— Albert, spune-mi ce corabie stă colo pe ancoră şi acum ridică pânzele? Am văzut-o ieri oprindu-se în faţa stâncilor noastre.

Albert se uită în direcţia arătată de Mercédès şi observă un mic yaht elegant şi uşor, care-şi întindea pânzele la suflarea vântului şi aluneca pe suprafaţa apei.

— Ah! Murmură Albert, după ce se uită un moment la mica corabie care începea să se pună în mişcare, este yahtul lui Benedict. Prevedeam eu că vroia să ne părăsească… Om ciudat, care-i păru a avea darul să biruiască furtuna, înaintând fără teamă printre fulgere şi vârtejuri de apă, întocmai ca un geniu binefăcător ca să mă scape?! Adio, pentru totdeauna! Adio!

— Să ne rugăm pentru dânsul, zise Mercédès, mergând în genunchi înaintea crucifixului.

— Roagă-te; da, roagă-te mamă; negreşit şi el cugetă la noi depărtându-se.

Albert deosebise un nor uşor alburiu pe bordul yahtului şi, îndată după acea, auzi detunătura unei mortiere, care porni tocmai în momentul când yahtul cotind vârful stâncii, trecea pe dinaintea casei Mercédèsei.

Era cel din urmă adio al lui Benedict.

Albert stătu puţin în picioare la fereastră, cu ochii aţintiţi la corabia, care începea să fugă repede, dusă de vântul ce sufla dinspre coastă.

Mercédès se ruga, în genunchi în faţa crucifixului şi glasul ei suav chema clemenţa cerului asupra mântuitorului fiului ei. După ce sfârşi rugăciunea, ea se sculă şi merse să-şi rezeme capul pe umărul lui Albert, zicându-i afectuos:

— Fiul meu, ne-am îndeplinit datoria faţă de străinul acesta, acum nu ne mai rămâne decât să-i păstrăm o adâncă recunoştinţă. Să aibă noroc în călătoria sa; noi vom trăi aici în pace.

— Da, mamă. Răspunse Albert, strângând-o cu multă dragoste în braţe. Da, noi ne putem bucura fără a fi tulburaţi de pacea aceasta, de această din urmă fericire.

— Dar pentru ce-ţi sunt ochii plini de lacrimi pe când vorbeşti astfel? Întrebă mişcată Mercédès.

— Pentru că nu pot îndeplini visul meu de toate nopţile, pentru că îmi este cu neputinţă să te fac să uiţi trecutul cum nădăjduiam.

— Şi crezi tu că eu nu găsesc în tristele amintiri ale acestui trecut de nenorociri şi de necazuri o oarecare plăcere amară pe care, tu anevoie ai pricepe-o? Crezi, Albert?

— Dar n-aş voi, mamă, să-ţi şterg numai lacrimile, aş voi să te feresc de dânsele.

Mercédès zâmbi, cu un zâmbet melancolic.

— Şi cum ai putea tu să mă fereşti de aceste lacrimi, al căror izvor e într-un abis săpat de atâţia ani de nenorocire?

— Nimic nu e cu neputinţă cu ajutorul lui Dumnezeu; să presupunem un moment că eu aş sta lângă tine desfăşurând înaintea ochilor tăi un imens, un nemăsurat tablou, zugrăvit cu peisaje bogate şi magnifice, aşa încât să întreacă tot ce imaginaţia celor mai buni artişti a putut închipui; aspectul înfloritor al atâtor oraşe răspândite pe malurile acelui lac care se întinde de la Gibraltar la Dardanele; costumele variate ale numeroaselor popoare; spectacolele grandioase ale naturii, cu feluritele culturi, de la creştinism până la cea mai de jos idolatrie şi însfârşit paginile sublime ale cărţii veacurilor ce se zic ruine, răspândite pe pământ cu superbele lor inscripţii… Meditarea, studiul acestor lucruri, mamă, n-ar face cât vedeniile triste care-ţi smulg lacrimi! Oh! Dar ursita nu vrea ca eu să nu le mai văd curgând! Exclama cu durere Albert, căzând în genunchi lângă Mercédès. Oh! Mamă! Mamă!

— Bine, nu voi mai plânge Albert, zise suav Mercédès Lacrimile mele îţi fac rău… Fiule… Ah! Bine… Iată, vezi? Nu mai plâng, nu plâng, îţi spun. Ştiu bine, nu trebuie să te mâhnesc… Nu, nu. Nu trebuie, nu vreau să te întristez cu lacrimile mele, care dealtfel pentru tine curg.

— Pentru mine! Lacrimi, pentru mine! Şi de ce? Când sunt aici, când te îmbrăţişez! Întrebă Albert, cu glasul înăbuşit de un exces de sensibilitate, pe care n-o mai putea stăpâni.

— Eşti generos, fiul meu; dar ştiu tot ce-ţi sunt datoare; eu te-am văzut vânzându-ţi libertatea ca să-mi vii într-ajutor; te-am văzut părăsind, dispreţuind lumea ca să mă urmezi în singurătate. Oh. Albert! Ce n-aş face ca să te văd fericit! Căci nu mi-e dat!… Dar îmi va fi dat cel puţin să mor, cu ideea că ţi-e menit un viitor frumos, aşa cum meriţi.

Toată ziua, toată noaptea, Albert se gândea la mijlocul de a căpăta vreo slujbă, cu care să poată face faţă trebuinţelor vieţii, să se poată feri de mizerie; şi în toate zilele, în toate nopţile recunoştea imposibilitatea de a izbuti.

Mercédès care, trecând prin toate gradele disperării, văzuse până unde poate să ajungă mila lui Dumnezeu, îi spunea şi-i repeta să spere; cuvânt consolator, al cărui înţeles nu-l poate pricepe cine n-a văzut în noaptea întunecoasă a mizeriei raza milostivirii dumnezeieşti.

Raza aceea străluci în ochii lui Albert, care recunoscu pentru a doua oară că Dumnezeu nu-l părăsise.

Preotul, chemat cu câteva luni mai înainte de Mercédès în satul catalanilor, reveni întrebând de Albert.

— Iartă-mă, domnule, răspunse preotul închinându-se înaintea preotului.

— Dumneata eşti Albert Mondego?

— Da, părinte.

— Fiul Mercédèsei, catalana?

— Tocmai.

— Dă-mi o dovadă, un semn că eşti acela pe care o datorie imperioasă îmi spune să-l caut.

Albert se gândi un moment, uitându-se din când în când cu luare aminte la figura venerabilă a preotului, parcă ar fi vrut să citească pe dânsa înţelesul şi motivele întrebărilor sale.

În cele din urmă se hotărî să vorbească.

— Întorcându-mă din Africa, am fost apucat de o furtună din care abia ca prin minune am scăpat, mântuit de un domn numit Benedict. Soseam pe o corabie a casei de comerţ Morel, una dintre cele mai vechi din Marsilia.

— Făceai parte din echipaj?

— Nu, eram numai pasager. Servisem în Africa şi mă întorsesem în concediul meu.

— Prea bine. Dumneata eşti acela pe care-l caut.

Şi preotul îi dădu o scrisoare şi aşteptă s-o deschidă. Albert ezita, deşi adresa era a lui.

— Citeşte.

— Oh! Dumnezeule! Exclamă Albert, îndată ce sfârşi scrisoarea. Îţi mulţumesc!

Albert citi încet scrisoarea a doua oară, oprindu-se la fiecare frază, la fiecare vorbă, parcă voia să-i cerceteze însemnătatea şi să se convingă că nu se înşela, că nu era jocul unei iluzii.

— Oh! Ar fi prima milostenie pe care aş primi-o! Exclamă el deodată, ieşind dintr-un vis milostenie! Nu, nu trebuie s-o primesc Benedicte, generozitatea ta nu mă supără… Dar sunt în lume oameni mai nenorociţi decât mine; să fie pentru ei această milostenie, eu pot munci.

— Vezi până la ce punct te orbeşte îngâmfarea! Zise preotul.

— Îngâmfarea! Repetă Albert. Îngâmfarea! Când spun că sunt oameni mai nenorociţi ca mine şi când vreau să li se dea lor ce mi se oferă mie, care pot munci?

— Tinere, reluă preotul zâmbind repet că nu simţământul carităţii te face să vorbeşti astfel. Tot îţi mai rămâne puţină îngâmfare şi ea care te face să refuzi ceea ce numeşti o

milostenie, e o ofensă făcută lui Dumnezeu, omului generos care se interesează de d-ta, mie care vin să-ţi aduc oferta.

— Aşadar, ştii cuprinsul acestei scrisori? Întrebă Albert.

— Am scris-o eu. Pentru că aşa a vrut domnul Benedict.

— Cunoşti pe omul acesta?

— Nu l-am mai văzut niciodată.

— Ştii cum cugetă, cum…?

— Negreşit că un adânc simţământ îi agită viaţa şi acest simţământ e un secret între el şi Dumnezeu, un secret care nu iese afară din confesional. Te pot asigura totuşi că atunci când,

Mi-a dat suma pe care ţi-o aduc, era împins numai de sincera convingere că împlineşte voinţa lui Dumnezeu. Primeşte suma aceasta… Benedict este instrumentul prin care se face voinţa lui Dumnezeu! Acum e departe de d-ta şi te pot asigura că el nu simte cât de puţină îngâmfare sau vanitate pentru fapta ce săvârşeşte.

Şi vorbind astfel, preotul dădu lui Albert un sul mic de hârtie pecetluit.

— Acum, urmă el, făgăduieşte-mi, după voinţa prietenului dumitale, că un secret veşnic va înmormânta în sufletul dumitale simţul de recunoştinţă pe care darul lui l-ar putea naşte în inima dumitale.

— Om generos! Exclamă Albert dacă este vre-o crimă în viaţa ta, Dumnezeu ţi-o va ierta!

Peste câteva momente, Albert era în odaia lui şi număra în bilete de bancă suma de un milion şi cinci sute de mii de lei!

Capitolul XXXVI Veneţia.

În primele zile din 1841, se afla la Veneţia un tânăr francez care, fără să facă parte din ceea ce se numeşte înalta societate pariziană, era de foarte bună familie şi poseda o cultură distinsă, care, unită cu o purtare deosebită, făcea din el un cavaler desăvârşit. Tânărul acela se numea Maximilian Morel şi era însurat cu fiica unui fost magistrat, coborâtă din partea mamei din ilustra familie a marchizilor de Saint-Méran.

Căsătoriţi de doi ani şi jumătate ei nu văzuseră nici un nor pe fericirea lor; trăiau în cea mai mare unire, aşa încât s-ar fi putut zice că erau două corpuri cu un singur suflet.

Unul n-avea bucurie dacă celălalt era trist; plăcerea, durerea, suferinţa, toate simţămintele le erau comune amândurora.

Valentina n-avea copii; de puţin timp măritată nu simţea încă dorinţa intimă a maternităţii care inevitabil se naşte în femei după căsătorie. Nu sta niciodată departe de Maximilian, îl vedea în fiecare moment şi dezmierdările lui nu-i lăsau poate timp să simtă trebuinţa sublimă a dezmierdărilor unui copil, pe faţa căruia o mamă crede totdeauna în ceasurile când el e departe, că vede chipul şi trăsăturile bărbatului său.

Maximilian n-avea decât vre-o două zeci şi nouă de ani şi Valentina şaptesprezece sau optsprezece. El era puternic şi robust, tip al bărbatului de miază-zi, palid, cu ochii şi cu părul negri; ea deşi delicată şi subţire, se arăta a fi de o constituţie sănătoasă şi viguroasă. Perechea aceea care, de când se unise, trăise în Franţa, ascultă în cele din urmă dorinţa de a examina şi alte societăţi, alte obiceiuri diferite de cele care se pot observa în saloanele aristocratice din Paris.

Veneţia fu primul loc care le atrase privirile şi în care merseră. Amintirile tradiţionale ale acelei vechi regine a Adriaticei şi a Mediteranei, prestigiul vechii sale străluciri şi mai ales frumuseţea clădirilor sale, canalelor şi punţilor sale, le atrase preferinţa tinerilor soţi.

Deşi căzută din vechea ei splendoare Veneţia e tot Veneţia, tot frumoasa prinţesă adormită pe apele Lidului, care zâmbitoare se odihneşte de vechile ei oboseli, de faptele ei glorioase.

Maximilian şi Valentina se aflau deci la Veneţia şi se bucurau de acel aer incomparabil şi de cerul străveziu al Italiei.

La ceasul când soarele aruncă asupra vechii catedrale San Marco ultimele lui raze, Maximilian şi Valentina treceau prin piaţă, mergând spre ţărmul canalului unde stau legate sute de gondole de toate mărimile.

— Draga mea, zicea Maximilian soţiei sale, după ce se plimbaseră puţin pe ţărm, nopţile Veneţiei sunt nopţi calde şi liniştite, care mă împing să mă bucur de răcoarea canalurilor, în care luna pare că se oglindeşte cu bucurie şi cu mister.

— În barcă, Maximiliane, răspunse Valentina, strângând uşor de braţ pe bărbatu-său şi uitându-se totodată îngrijorată la un om înfăşurat într-o manta largă cu faţa ascunsă sub marginile late ale unei pălării enorme.

Maximilian nu luă seama la mişcarea Valentinei care se uita necontenit la omul cu mantaua şi cu pălăria mare.

— Câte gondole se duc şi vin pe canal! Observă Maximilian Canalele sunt uliţele Veneţiei, gondolele trăsurile, iată şi una care pare bună pentru noi. Ei! Gondolierul ne-a şi ghicit gândul.

Valentina, ţinând de braţ pe Maximilian, porni spre treptele canalului, dar privirea ei îngrijorată examina totuşi pe străinul care sta la o mică distanţă.

Într-adevăr, nu departe de Valentina, se putea vedea o figură tristă şi gânditoare care urmărea cu ochii toate mişcările Valentinei şi ale lui Morel. Acesta se oprise în faţa unui gondolier a cărui cămaşă roşie curată şi haină roşie cuviincioasă părea să arate că el aparţine unei case nobile.

— Gondola ta e liberă? Întrebă Maximilian zâmbind.

— Da, excelenţă şi ar fi pentru Giacomo o mare cinste dacă aţi binevoi să urcaţi.

— Vezi, dragă Valentino, câtă politeţe la veneţieni? N-ai găsi aşa ceva nicăieri. Ai auzit cum ne spune că ar fi o mare cinste pentru dânsul dacă am urca în barca lui? Giacomo, tu-mi pari un om de treabă.

— Mulţumită lui Dumnezeu şi vechiului protector al Veneţiei, san Marco; de altfel, voi fi tot un mojic pe lângă

excelenţa sa şi pe lângă doamna care-mi face onoarea să mă privească.

— Ah! Desigur că observă eleganţa cămăşii tale roşii.

— Aşa e, zise Valentina observând curăţenie la un om de asemenea profesiune.

Gondolierul răspunse cu o adâncă închinăciune.

— Cum se cheamă gondola ta? Întrebă Maximilian.

— Valentina, răspunse gondolierul.

— Ce? Întrebă doamna Morel uitându-se mirată la bărbatu-său.

— A zis că se numeşte Valentina; n-ai de ce să te miri. Eu simt tot mai mare plăcere să mă plimb pe canalul Veneţiei. Hai, Giacomo, adu gondola.

Gondolierul nu aşteptă să i se repete ordinul, alergă la scăricică, trase de un lanţ şi aduse gondola la ţărm aşa încât Maximilian şi Valentina să se poată urca lesne.

Deşi de curând în Veneţia, Valentina recunoscu repede că acea gondolă nu semăna deloc cu simplitatea celorlalte care se încrucişau pe canal. Acea gondolă avea prora poleită, un umbrar de mătase, perne noi, în sfârşit era elegantă. Totuşi, mai toată atenţia Valentinei era ocupată cu altceva şi nu făcu bărbatului ei nici o observaţie în această privinţă.

Intră în gondolă şi se aşeza; apoi, pe când gondolierul, vâslind cu dibăcie, făcea barca să zboare, depărtându-se de ţărm, ea mai aruncă încă o dată ochii îngrijoraţi spre piaţă.

Abia plecase gondola şi omul, care observa toate mişcările lui Maximilian şi ale Valentinei, alergă la ţărm şi, scoţând un ţipăt ca al pupezei fără să dea semne de nerăbdare, aşteptă să i se răspundă în acelaşi mod.

— Moşule zise el unui individ care se apropie de dânsul, ai făcut ce ţi-am poruncit?

— Da, răspunse acesta, vorbind încet cu un aer maiestuos am avut o convorbire cu gondolierul cu cămaşă roşie şi am aflat că de câteva zile el este în serviciul unui francez bogat sosit de curând în Veneţia.

— Şi acest francez?

— Ah! Ticălosul de gondolier a vrut să-mi dea a înţelege că nu-l cunoştea.

— Pe urmă?

— Pe Madona! Dar ce mult te grăbeşti, domnule, reluă cel întrebat.

— Mi-a trebuit mai bine de un ceas ca să intru în materie, dar… În cele din urma, eu nu-s prost şi întrucât priveşte viclenia pot duce de nas la şcoală pe gondolierul veneţian.

— Să vedem, zise cel dintâi nerăbdător.

— Aşadar mărturisesc că degeaba am făcut tot, degeaba l-am sucit pe toate părţile… N-am izbutit să aflu numele francezului…

— Ah! Asta e priceperea ta cea mare? Ah! Aşa l-ai dus de nas la şcoală pe gondolierul veneţian? Deşi te lauzi merită să-ţi râdă cineva în obraz.

— Răbdare, răbdare, domnule. Ascultă-mă şi pe urmă vei face cum vei voi. Convins că gondolierul nu ştia numele stăpânului său, am început să cercetez aiurea şi dacă n-am putut să aflu numele de botez al francezului, am izbutit cel puţin să aflu numele lui de familie.

— Care este?

— Foarte simplu: Morel.

— Morel! Repetă cel dintâi ca şi cum acest nume nu i-ar fi fost necunoscut.

— Cel puţin acest nume mi s-a spus.

— Unde stă?

— Aproape de Giudecca, într-o căsuţă care dă „de o parte pe canal şi de alta pe villa san Marţino.

— Prea bine. Şalupa?

— E gata.

— Să ne îmbarcăm şi hai la Giudecca.

Amândoi dispărură fără veste în mijlocul mulţimii care năpădea piaţa şi ţărmul.

În timpul acesta, gondola lui Maximilian ajunsese deja în larg şi încet de tot, lăsa pe apă brazde uşoare de argint şi de azur.

Maximilian şi Valentina care trecuseră deja Canalazzul, păreau cu totul absorbiţi de priveliştea superbă a Veneţiei văzute de acolo.

Valentina îşi ţinea capul pus pe umărul lui Maximilian şi ochii se aţinteau cu dragoste pe gâtul omului de care îşi legase ursita; şi în acel moment, ea binecuvânta pe Dumnezeu.

Gondola, ca un leagăn mişcat alene, se ducea încetişor pe valul liniştit şi străveziu; şi mişcarea ei înceată, măsurată, regulată, ca pendula unui ceasornic, mărea sensibilitatea celor două inimi pasionate.

În curând lacrimile începură să ude obrajii Valentinei., lacrimi de intimă bucurie, de nespusă bucurie care i se revărsa în inimă.

Maximilian strânse cu duioşie mâna Valentinei.

— Plângi, dragă? Îi zise. Ce te poate face să plângi?

— Crezi tu că lacrimile mele sunt lacrimi de suferinţă! Nu, nu, sunt lacrimi de fericire intimă pe care n-o cunosc decât de-când sunt unită cu tine… Ah! Dea Dumnezeu ca să pot totdeauna plânge astfel, iubite Maximilian!

— Şi de ce ar fi altminteri? Răspunse tânărul, sărutând-o cu foc pe frunte.

— Iartă-mă! E o nebunie, văd, dar nu ştiu… O teamă nedesluşită, nehotărâtă, îmi strânge inima. Uneori îmi aduc aminte de binefăcătorul nostru şi atunci tremur fără să ştiu pentru ce. Când chem binecuvântarea cerului pe acea frunte inteligentă, favoarea lui Dumnezeu asupra acelui om generos de la care ne vine fericirea… Un gând misterios şi teribil mă face să tremur, ca şi cum aş presimţi ruina şi nenorocirea lui Edmond Dantès.

— Cu cât iubim mai mult pe cei cărora le datorăm o mare fericire, reluă Maximilian, cu atât mai mult ne temem de nenorocirea lor; dar temerea aceasta e neîntemeiată. Edmond Dantès e favoritul cerului, binecuvântat de câţi îl cunosc pentru dreptatea şi bunătatea lui. Fii fără teamă,

iubita mea; şi ca să scapi de aceste griji dureroase, să vorbim de altceva.

— Nu, nu, prietene, să rămânem la subiectul acesta. Vreau să-ţi vorbesc de Edmond Dantès, sau mai bine de grota lui Monte-Cristo, care acum e a noastră şi care a fost cel din urmă dar ce ne-a făcut contele.

— Vorbeşte.

— Spune-mi, Maximilian, e adevărat că noi suntem foarte bogaţi?

— Negreşit, mulţumită cerului şi binefăcătorului nostru.

— Ai avut capriciul să păstrezi grota lui Monte-Cristo, în acelaşi lux şi în aceiaşi bogăţie barbară, cum ţi-a dat-o contele.

— Era o datorie de recunoştinţă.

— Prea bine, dar recunoştinţa s-ar putea arăta în alt mod.

— Ce vrei să zici?

Valentina nu răspunse. Dar după o mică tăcere, exclamă:

— Ah! Toate bogăţiile acelea, tot luxul acela barbar mă înspăimântă, dragă Maximilian. Da, de mult, foarte de mult voiam să-ţi spun acest mare adevăr, dar n-am avut curaj să întâmpin zâmbetul tău neîncrezător. Crede-mă Maximilian, nu-ţi spun lucruri pricinuite de temeri copilăreşti, de temeri femeieşti ci de o spaimă care are un mare fundal de adevăr.

— Spune, atunci! Ce adevăr face ca să te înspăimânte aşa de mult splendoarea şi bogăţia grotei lui Monte-Cristo?

— Maximilian, zise Valentina cu o expresie îngerească, însoţindu-şi cuvintele cu un zâmbet suav, ori pe unde trecem, găsim mii de familii pentru care acea bogăţie îngropată în sânul unei stânci, ar fi o desăvârşită fericire; familii care n-au pâinea de toate zilele, înţelegi! Şi cărora le-ar da-o pe un an întreg valoarea unui singur stâlp din cei ce susţin vestibulul grotei lui Monte-Cristo… Ah! De-ai vrea să crezi un vis pe care l-am avut trei nopţi în şir… de nu mi-ai zice vizionară… Ţi-aş povesti acel vis teribil.

— Vorbeşte, Valentino, răspunse Maximilian cu un gest grav, pregătindu-se să-şi asculte nevasta.

Valentina vorbi astfel:

Capitolul XXXVII Visul din grota lui Monte-Cristo

— Îţi aduci aminte că în momentul când am coborât în grota lui Monte-Cristo, lumea păru oarecum că se sfârşeşte pentru noi, începând o viaţă fabuloasă, o existenţă care nu se poate adeveri în lume? Îţi aduci aminte? Ei bine, tu, fără îndoială, n-ai uitat că într-o seară, cea din urmă pe care am petrecuto în acel loc fermecat, ai ieşit să vânezi căprioare care sunt multe pe acele stânci. Rămăsei singură.

Nu rămăsesem atunci prima dată singură, dar atunci prima dată încercai o tulburare nervoasă, convulsivă, neexplicabilă. Zdrobită, obosită, adormii… Atunci visai un vis ciudat, uimitor.

Se făcea că sălile grotei erau luminate ca şi cum lumina unui soare strălucitor ar fi pătruns prin pereţi. Coloanele superbe, cu capitelurile lor de aur fin, cu bolta smălţuită de pietre scumpe, cu podeaua acoperită cu covoare de Alexandria, statuile magnifice cumpărate cu o mulţime de aur, datorate daltei celor dintâi maeştri, totul era inundat de o lumină care mă orbea. Parfumurile orientale, care se înălţau, ca de obicei, din candele de argint puse de jur împrejur, se răspândeau în atmosfera pe care o respiram şi, cuprinsă atunci de efectul magic al acelor mirosuri, cădeam într-o picoteală moleşitoare care precedă un somn adânc, liniştit şi plin de vedenii ciudate. Ah! Dar din momentul acela orice plăcere încetă; visul fu teribil… Şi chinul meu ţinu cât ţinu şi visul. Printre stofele de mătase întinse pe pereţii grotei, printre stâncile în care era săpată grota, vedeam o droaie de cerşetori, zdrenţăroşi, înconjuraţi de femei şi de copii care cereau pâine cu glas tare. Strigătele lor, imn funebru al foamei şi al disperării, mă făceau să mă cutremur de spaimă. Vedeam cu groază toată mulţimea aceea condusă de un necunoscut, apropiindu-se de grotă şi învârtindu-se împrejurul ei parcă i-ar fi căutat intrarea.

Am vrut să mă scol şi să fug; dar puterile şi curajul îmi lipseau şi nu mă putui ridica de pe pernele moi pe care

eram întinsă. Din când în când ajungeau până la mine strigătele foamei şi ţipetele se apropiau, până ce văzui acel val de flămânzi repezindu-se în grotă şi năpădind-o. Oh! Îmi aduc încă aminte suferinţa cu care priveam acel spectacol! Ecoul dureros pe care-l aveam în inima mea, ţipetele copiilor, râsetele convulsive ale mamelor şi blestemele furioase ale bărbaţilor uimiţi de splendoarea şi de frumuseţea sălilor grotei noastre.

La un semn al necunoscutului care conducea banda aceea, ţipetele, râsetele, blestemele încetară şi tăcerea cea mai adâncă domni în jurul meu. Necunoscutul înainta şi punându-se într-un loc de unde-l puteau vedea toţi, ridică braţele şi întinse mâna, în care strălucea o cheie de aur.

— Fraţilor, exclamă el cu glas răsunător, bogăţii îngrămădite de mai multe veacuri în adâncul unei stânci creşteau zi cu zi, pe când sărmanii robi ai unei familii zgârcite vărsau lacrimi, pe care li le smulgeau foamea, ori sufereau dureri într-o muncă aspră şi nefolositoare pentru copiii lor. Pedeapsa pe care Dumnezeu a dat-o familiei zgârcite consta chiar în păcatul ei, căci trăi tot în mizerie, neocupându-se de nimic decât să hrănească oarba patimă pe care dracul o aţâţa din tată în fiu; din veac în veac sporiră comorile acelei familii şi stânca râpoasă a unei insule pustii le primea în sânul ei de granit, până ce taina comorii aceleia fu pierdută pentru o generaţie, în care blestematul neam se stinse. Multă vreme, multă vreme mai târziu, ca şi cum Dumnezeu voise ca rodul sudoarei nenorociţilor robi ai feudalismului să revină la obârşia lui, adică la cei mizerabili, alese, printre cei muncitori, pe un om care să fie instrumentul voinţei lui supreme. Omul acesta, a cărui tărie, credinţă şi statornicie fuseseră puse la încercare de ani şi ani de nenorocire, primi destăinuirea comorii îngropată în insula pustie. Destăinuirea i se făcu între zidurile unei închisori în care se afla înmormântat de viu; dar mai târziu, braţul lui Dumnezeu îl scoase din acel mormânt şi-l duse pe o stânca ce domină această insulă

pustie şi acel om auzi glasul etern care-i zicea; coboară în adâncul pământului, apoi revino pe lume, unde vei putea şterge lacrimile mizeriei, răspândind fericirea în calea ta. Şi aşa fu; el coborî şi văzu comoara îngrămădită de veacuri; dar din momentul acela Satan stătu pe lângă dânsul şi-i şopti la ureche, ca să-l ameţească, trădătoarele cuvinte: „Tu vei fi de acum înainte cel mai puternic din univers. Porunceşte şi vei vedea că şi regii ţi se vor supune.”

Cuvintele acestea îşi dădură roadele.

Omul, mândru de el însuşi, plin de îngâmfare şi de vanitate, se întoarse pe pământ şi, uitându-se cu dispreţ la lume, se văzu mare şi puternic, fără să ţină seamă de piedestalul care se ridica deasupra fraţilor săi. Lăsându-se a fi biruit de patima lui predominantă, crescută cu bogăţia neaşteptată, avu îngâmfarea de a voi să propună şi să dispună de oameni şi de lucruri, urmând numai hotărârile exaltatei lui imaginaţii; în sfârşit, în loc să împartă cu cei săraci tot ce sudoarea săracilor strânsese, se făcu bogat şi luă un nume în raport cu imensul prestigiu al nemărginitei sale bogăţii.

Dumnezeu a părăsit pe acest om şi a căutat un altul.

Acest altul sunt eu! În mâna mea e cheia de aur primită de la cer. Cu ea am aflat secretul care ascunde pâinea voastră! Mân-caţi, beţi, copii ai mizeriei; totul vă aparţine, pentru că Dumnezeu vi-l dă!

— Omul tăcu, urmă Valentina, Se făcu o tăcere adâncă, dar scurtă, pe urmă se auzi un ţipăt de bucurie beată şi de plăcere nebună. O flacără neaşteptată distruse pentru totdeauna toate bogăţiile grotei lui Monte-Cristo; coloanele, bolta, statuile, pietrele scumpe, covoarele, parfumurile, nimic nu mai rămase, afară de pereţii stâncii şi de terenul gol şi aspru de pe jos.

După ce rosti aceste cuvinte, Valentina tăcu un moment, ascunzându-şi faţa în mâini, parcă ar fi văzut înaintea ochilor teribila privelişte descrisă.

Era ceva solemn în istorisirea aceasta, ceva care aruncă în spiritul lui Maximilian un fel de groază nedesluşită; ceasul, tăcerea, liniştea nopţii şi acea imensă întindere de apă deasupra că-reia răsunau cuvintele melancolice ale nevestei sale, ca o armonie lugubră, expresia naivă şi plină de vioiciune a figurii Valentinei pe când îşi istorisea visul, totul izbuti să nască în sufletul tânărului o tulburare care se putea vedea după norul ce-i întuneca fruntea.

Totuşi, Maximilian îşi redobândi repede tăria de inimă şi răspunse Valentinei cu blândeţe, dar cu sânge rece:

— Recunosc că asemenea visuri pot tulbura pe cel mai tare şi mai hotărât; dar nu pot nimic asupra celui care are credinţă în dreptatea atotputernică a lui Dumnezeu.

— Crezi? Zise femeia cu un zâmbet uşor de îndoială, grăbindu-se pe dată a adăuga cu un ton solemn:

— Eu totuşi sunt convinsă că visele pe care le avem, nu o dată, ci de mai multe ori pe rând, la fel de identice cu aceleaşi împrejurări, sunt într-un oarecare mod înştiinţări pe care ni le trimite cerul ca să ne pregătească la evenimente.

— Valentino! Exclamă Maximilian, strângând-o de mână. Valentina îşi aţinti ochii pe figura tulburată a bărbatului şi, privirea ei pură îl întreba:

— Ce vom face, aşadar? Rămăseseră câtva timp muţi.

Gondola care alerga liniştită, ca o lebădă pe apă, începu să se agite de vântul nopţii şi apa, în a cărei suprafaţă se oglindea până atunci cerul presărat cu stele, începu să se încreţească uşor.

La acel semn ameninţător, gondolierul dădu lopeţii mişcarea necesară spre a schimba direcţia şi gondola, se întoarse cu prora spre Canalazzo.

Peste puţin ea ajunse la ţărm şi Maximilian, făcând semn gondolierului, îi arătă canalul ce ducea la Giudecca.

Capitolul XXXVIII Cercetări.

Îndată ce sosi acasă, Valentina alergă în odaia ei să se închine la icoana Fecioarei, tablou admirabil de Rafael,

aşezat pe peretele principal al apartamentului.

În timpul acesta, Maximilian se duse să dea nişte porunci servitorilor.

Valentina, tulburată de teama ce-i insuflase visul pe care îl povestise bărbatului ei, avea acea credinţă sublimă pe care o inimă mâhnită şi pioasă o pune în Maica Domnului. Ochii ei erau plini de lacrimi mari, pe care le vărsa, încrezându-se în milostivirea lui Dumnezeu.

Maximilian deschise uşa odăii şi nu cuteză să întrerupă rugăciunea fierbinte a soţiei sale; aşteptă ca ea să se ridice, apoi merse la ea, o îmbrăţişa duios şi cu două sărutări îi şterse lacrimile ce-i străluceau încă în ochi.

— Draga mea, zise el, oare amintirea acelui vis urât îţi face aşa efect? Goneşte vedeniile acelea care nu te pot nicidecum amenința pe tine, fiică iubită a cerului, care ai meritat totdeauna prin virtuţile tale ocrotirea lui.

— Tu numeşti vedenii visul meu!… Un vis de atâtea ori repetat, îi răspunse Valentina, însoţindu-şi cuvintele cu un zâmbet îngeresc! Şi dacă ţi-aş spune că, pe lângă câte ai auzit, am şi văzut pe omul care părea a călăuzi pe flămânzi şi pe zdrenţăroşi în grota noastră?

— Ce zici, Valentino? Aiurezi! Exclamă Maximilian, îngălbenindu-se pe dată la aerul de adâncă spaimă ce se zugrăvi pe faţa nevestei lui.

Ea râse convulsiv; şi apoi urmă:

— Nu, nu aiurez, nu; ţi-am spus că am văzut pe omul ce mi s-a arătat în vis… L-am şi văzut. Privirea de foc cu care parcă mânca din ochi averile noastre nefolositoare, îşi păstrase toată cruzimea; se uita ţintă la mine şi simţeam cum o rază înfocată îmi străbătea pieptul şi-mi intra în inimă ca şi cum ar fi vrut să vadă găurile cele mai ascunse. Omul acesta, Maximilian, nu e o vedenie, nu este o fantomă închipuită; omul acesta… Sunt trei zile deja de când nu mă mai pierde din ochi când mă plimb prin piaţă cu tine. Mă face să tremur, urmă Valentina cu glas înăbuşit şi ochii lui parcă îmi spun:

— Valentino, nu vei împlini tu, oare voinţa lui Dumnezeu? Vrei tu ca atâtea familii de mizerabili, a căror avere e foamea, să blesteme pe femeia care ascunde în adâncimile unei stânci pustii comori din care jumătate ar fi de ajuns spre a-i face fericiţi? Valentino, cea mai mare siguranţă cu care te poţi înconjura sunt binecuvântările tuturor familiilor pe care le vei mântui de chinurile foamei, împărţind cu ele averile tale nefolositoare.”

Valentina tăcu; ochii ei liniştiţi, limpezi şi resemnaţi întrebară figura lui Maximilian, pe care se zugrăvise o nespusă expresie de îndoială, de temere şi de groază.

Uneori vroia să se îndoiască de starea minţii Valentinei, auzindu-i vorbele; dar fermitatea şi cumpătarea ei biruiau acea bănuială. Nu, nimic nu tulbura mintea soţiei sale. Totuşi Maximilian, om cu creştere aleasă deşi puţin cam liber-cugetător, nu putea pricepe ce fel Valentina, în stare normală, se lăsa a fi biruită de un asemenea simţământ născut numai de un vis.

Recunoscu că ceva sublim şi supranatural se arăta în expresia aşa de pură a Valentinei şi fiindcă, nu putea nici combate nici evita puterea acelui neexplicabil principiu, îşi plecă fruntea acelei puteri care-l domina.

Doamna Morel birui.

Hotărî pe Maximilian să părăsească fastul, fiul opulenţei şi să se reducă la mediocritate, punând pe săraci să se împărtăşească din averile sale; dar învoindu-se cu generoasele simţăminte ale Valentinei, el nu vru să distrugă, cum ar fi voit ea, extraordinara avuţie pe care le-o dăruise contele de Monte-Cristo, dându-le lor grota.

— Valentino, îi zise el, să presupunem că mâine bogăţia noastră ar dispare, care va fi atunci averea copilului nostru; dacă Dumnezeu ne va pierde?

— Şi ce avere mai bună va putea el avea decât un nume binecuvântat pe pământ de mii de familii, ca re-l vor repeta cu dragoste? Întrebă Valentina cu o nespusă candoare, grăbindu-se să adauge:

— Crede-mă dragă, dacă aş fi sigură că averea pe care ne-a dăruit-o contele de Monte-Cristo n-ar fi produsă de spoliatori ai drepturilor poporului, aş păstra-o, aş spori-o poate, ca s-o dau copiilor noştri, dar…

— Ce zici, Valentino? Uiţi cu câtă dezinteresare, cu câtă afecţiune contele a făcut tot ca să ne mântuie? Bunătatea lui, generozitatea lui, nobleţea caracterului lui nu-i dau nici un drept la recunoştinţa noastră?

— Dar, reluă Valentina, recunoştinţa ce am pentru ocrotirea ce ne-a acordat n-are nimic comun cu dorinţa de a mă dezbăra de splendoarea cu care el a vrut să ne înconjoare.

Dragă Maximilian, splendoarea aceasta mă sperie, n-o merit, n-o vreau; s-o împărţim cu săracii şi atunci ne vom fi supus unuia din sfintele precepte ale religiei noastre: caritatea…

Maximilian nu stărui şi Valentina sperând să satisfacă sublima pasiune ce o stăpânea aşteptă nerăbdătoare momentul în care prodigioasele avuţii din grota lui Monte-Cristo vor fi cheltuite pentru uşurarea sărăciei.

Acum să spunem cine era omul care parcă sta spionând, atunci când Valentina şi Maximilian intrau în gondolă.

L-am văzut dispărând cu celălalt, după ce schimbaseră câteva vorbe, dintre care cele din urmă fuseseră:

— Şalupa e gata?

— Da.

— Repede, să ne îmbarcăm şi mergi la Giudecca. Îndată ce Maximilian şi Valentina, debarcând, urcară scara, care ducea la locuinţa lor şi după ce gondola se depărta, o luntre lungă şi subţire, împinsă de două lopeţi, se apropie repede de dânsa, o aborda şi doi oameni săriră înăuntru.

Gondolierul veneţian, apucat fără de veste, scoase un ţipăt de uimire; dar până să poată lua o hotărâre simţi la gât vârful rece al unui pumnal.

— Taci, ori eşti mort! I se strigă.

— Ce vreţi cu mine? Întrebă gondolierul redobândind puţin curaj.

— Vrei să faci avere?

— Frumos mod de a mi-o oferi! Zise gondolierul uitându-se sperios la omul care-i oferea avere pe vârful unui stilet. Dacă spre a face avere e de ajuns să tac, jur pe san Marco, că opt zile gura mea nu se va deschide nici ca să zică un „Deus te salvet!”

— Ştii să taci şi să fii prudent? Îl întrebă străinul.

— Ca şi canalul Orfano care, zic poveştile, nu lasă niciodată cadavrele să iasă deasupra apei.

— De minune, urmă cel cu pumnalul neridicându-l însă de la gâtul gondolierului, dar lăsând câteva monede de argint pe perna bărcii; apoi, întorcându-se către tovarăşul său care ţinea prora luntrei zise:

— Rocca, omul ăsta nu ne scapă, trage gondola lângă luntre şi hai la yacht.

Porunca se execută şi gondola remorcată de luntre despică în curând apele canalului, îndreptându-se către locul unde corăbiile de comerţ stau pe ancoră. Peste o jumătate de ceas, micul convoi ajunse lângă o corabie uşoară cu două catarguri, din cele care se numesc yacht.

Gondolierul veneţian, deşi îngrijorat mult de acea aventură nocturnă, sui cu hotărâre scara, de frânghie care atârna de o parte a yahtului şi sări pe punte, urmat de cei doi care îl prinseseră. Santinela, după ce salută cu mare respect pe unul din cei doi, se întoarse la locul ei şi aşteptă ordinele fără să se uite la gondolier.

— Camarade, zise cel care părea căpitanul yachtului, te voi întreba şi cred că, de nu vei spune adevărul, vei plăti cam scump minciunile. „Cine eşti?

— Giacomo de la Lido şi de câteva zile gondolier particular al domnului Morel.

— Ce soi de om este? Ca gondolier al lui trebuie să-l cunoşti.

— Ştiu că e francez, răspunse gondolierul şi după câte se spune e bogat, cu milioanele.

— Tu n-ai nici un motiv să-l crezi atare?

— Eu? Eu nu, urmă gondolierul, am auzit că are milioane şi milioane, dar unde le ţine nu ştiu.

— Asta-i? Când auzim vorbindu-se de ceva, mai bine decât toate ţinerii minte locul unde e sau se întâmplă cutare sau cutare lucru.

— Da; dar dacă nu s-a pomenit niciodată în convorbirile lor de locul unde sunt puse averile domnului Morel, ce vină am eu?

— Dar acele convorbiri ce erau? Spune?

— Astă seară, zise gondolierul, am dus pe domnul Morel şi pe nevastă-sa afară din Lido şi am auzit ceea ce vă voi spune, fără teamă ca să se mânie San-Marco, deoarece nu auzise în taină. Atunci, gondolierul începu a spune tot ce auzise de la Valentina cu privire la grota lui Monte-Cristo.

Căpitanul yahtului nu pierdea niciunul din cuvintele lui. Când Giacomo sfârşi, căpitanul începu să râdă, zicând:

— Mi-ai spus un basm dintr-o mie şi una de nopţi. Oricum, ştii tu dacă e pe Mediterana insula lui Monte-Cristo?

— N-am prea ieşit din Adriatica, nu cunosc decât punctele principale ale Mediteranei, răspunse gondolierul; tot ce pot spune e că insula lui Monte-Cristo e necunoscută în scalele comerciale.

Căpitanul yachtului, după ce gândi câteva momente, făcu semn să se aprindă lampa din cabină şi, arătând cu mâna scara gondolierului, îl urmă încet. Cabina era atât de mare încât doi oameni se puteau mişca şi vorbi liber într-însa.

Căpitanul aţinti spre gondolier o privire lungă şi cercetătoare, parcă ar fi vrut să îi citească pe faţă tot ce avea în cap; apoi, mulţumit parcă de acea examinare, şezu, rezemându-şi capul în mâini şi scoţând încet, una câte una, aceste vorbe:

— Da, da, aşa e; există în insula lui Monte-Cristo o comoară enormă ascunsă acolo de barbari. Comoara aceea

nu e a nimănui, poate fi prada primului ocupant; dar dacă cineva mi-ar arăta direcţia acelei insule, mă jur pe Dumnezeu că l-aş face bogat.

— Ah! Dar cum s-ar putea lua bogăţiile ce stau acolo, răspunse gondolierul, dacă sunt ale stăpânului meu?

— Dar de la cine le-a avut? Întrebă căpitanul yachtului. Ţi-am mai spus că nu sunt nici ale lui, nici ale tale, ci ale cui va şti să le scoată din sânul pământului. Dacă este un adevărat stăpân al lor, aceştia sunt săracii, pentru că ele nu sunt decât sudoarea săracilor schimbată în aur şi pietre scumpe de vreun mare senior din trecut, zgârcit şi crud. De eşti om, de ai inimă, trebuie să pricepi că sudoarea, săracilor trebuie să folosească, nu bogaţilor. Dar să lăsăm vorba asta. Am să-ţi dau un pahar de Lacrima cristi ca să te fac să uiţi supărarea ce ţi-am pricinuit, zise căpitanul şi bătu ca să cheme.

Peste câteva minute, gondolierul, după ce gustase cu toate semnele de bun cunoscător al preţioasei băuturi aprinse pipa şi aruncă căpitanului o privire de înţelegere pe care acesta se făcu a n-o pricepe.

— Eu cunosc câţiva copii ai legii.

— Ce lege!

— Ei, nu înţelegi? Care ştiu ce e contrabanda.

— Cum!

— Nu înţelegi cuvântul contrabandă, ei! Zise el dând din cap, cu aer neîncrezător…

— Ah! Încep să pricep!

— De! E lucru limpede; şi n-ai nevoie să fi prooroc ca să pricepi. Cunosc câţiva oameni de treabă, care îţi pot arăta orice punct al Mediteranei, cum ţi-aş arăta eu orice în oricare canal din Veneţia.

— Aşadar?

— Şi ei cunosc desigur insula Monte-Cristo.

— Ş-apoi?

— Aş putea vorbi cu ei.

— Prea bine.

— Chiar în noaptea asta!… Dar… Dar ar putea avea unele scrupule…

— Care?

— Oamenii ţin la bani cum ţine un călugăr la vinul acesta.

— Şi cam cât?

— Cu un răspuns ca acesta nu vor mai fi scrupuloşi, răspunse gondolierul.

— Eu unul sunt gata să mă înţeleg cu ei şi vin îndată să vă dau răspunsul.

— Prea bine; du-te şi ţine minte, de nu eşti nebun, că nu mai am nevoie să-ţi recomand să taci.

Căpitanul, rostind cuvintele acestea, făcu un gest foarte expresiv, la care gondolierul răspunse cu altul tot aşa de expresiv care s-ar fi putut tălmăci aşa: pricep de minune! Apoi se sculă să plece.

— Numele corăbiei dumitale? Întrebă el.

— Furtuna.

— Pe san Marco, ce soi de nume rău ai ales pentru corabie! Observă gondolierul salutând şi suindu-se pe scară.

Abia sărise în gondolă şi se depărtase, când căpitanul chemă pe secund şi arătându-i pe veneţian care se depărta, îi zise: Rocca Priori, mâine să fie totul gata de plecare la primul semnal. Omul ăsta mi-a spus tot ce voiam să ştiu.

Capitolul XXXIX Contrabandiştii.

Îndată ce gondolierul Giacomo legă gondola de treptele Giudecci, lângă palatul locuit de Maximilian Morel, porni cu foarte mare iuţeală pe o ulicioară strâmtă de-a lungul canalului şi merse de bătu la o căsuţă cu un singur etaj.

— Sfântă fecioară! Exclamă dinăuntru un glas de femeie, de n-aş aştepta pe nemernicul de Giacomo, m-aş prinde că vameşii vin să ne dărâme uşa după denunţarea vreunui spion.

„Tu eşti Giacomo”?

— Da, da, deschide iute.

— Oh, ce grabă! Trebuie să ai răbdare să aştepţi; mai înainte, pentru că se cuvine să ceri cu politeţă a fi primit înăuntru; pe urmă, pentru că zăvoarele sunt ruginite şi grele şi mâinile mele n-au pielea aşa de tăbăcită şi de groasă ca a ta.

— Dar, termină odată, cu prostiile astea pierdem un timp foarte preţios, exclamă Giacomo cu un ton tot mai nerăbdător.

— Ah! Zău! Poate că domnul vine să-mi propună să fixez ziua căsătoriei noastre în catedrala cea veche a Sfântului Marcu, nu e aşa Giacomo?

— Tu-ţi baţi joc de mine… Totuşi mai că ai ghicit.

— Zău, reluă femeia cu un râs batjocoritor care făcu să tresară inima deja agitată a gondolierului.

— În sfârşit, vrei să deschizi ori ba?

— Da, da; să vedem ce vrei?

Uşa se deschise şi Giacomo se află înaintea unei fete frumoase de la douăzeci până la douăzeci şi doi de ani, ale cărei braţe, goale până la cot, dovedeau cu musculatura lor vigoarea veneţianei.

— Unde e frate-tău Petre?

— Ah, asta e bună seara pe care mi-o dai? Mi-ai face plăcere să pleci şi să mă laşi să dorm. Dacă-s eu nebună să pierd vremea cu asemenea monstru!

— N-ai dreptate să vorbeşti aşa, dragă Rosino. De-ai şti de ce e vorba, n-ai face atâtea mutre, dacă am uitat să-ţi dau bună seara.

— Oh, da, da, cu mine n-ai nevoie de complimente. De-aş fi vreuna din ticăloasele cu care ai obicei să stai prin cârciumă… Atunci… Da, da, da, eşti un stricat!

— Rosino! Exclamă Giacomo, văzând-o că îşi ducea şorţul la ochi… Nu vorbi aşa, că n-ai dreptate. Vrei să ştii de ce te-am întrebat de frate-tău? Spune, vrei?

— Nu, nu, nu vreau nimic, eu vreau numai să pleci de aici.

— Dar ascultă-mă, nu face pe supărata. Te-am întrebat de Petre, pentru că…

— Ţi-am mai spus, domnule Giacomo-! Strigă Rosina, şezând mânioasă la o masă pe care era un ulcior şi un pahar; nu vreau să ştiu nimic, pricepi, da ori ba?

— Vorbeşti din gelozie.

— Ah! Gelozie! Strigă ea sculându-se şi punându-şi cu mult dispreţ mâinile în şolduri. Gelozie! Da ce, mă crezi nebună! Gelozie! De d-ta! Gelozie! Ca să fiu geloasă ar trebui să te iubesc şi încă nu mi-am dat creierul la reparaţie.

— Vezi, dacă o fată ca tine poate avea asemenea idei! Hai, să fim tot prieteni. Am să-ţi istorisesc ce m-a făcut să-mi pierd atât de mult capul încât să nu-ţi dau o sărutare de la început.

— Sărutare! Oh! Aş vrea să văd! Zise Rosina, râzând iarăşi. Să ştii, domnişorule, că sărutările dumitale nu sunt pentru fetele ca mine.

— Eşti prea modestă, lasă.

— Şi tu un obraznic fără margini; ia seama să nu mă înfurii, pentru că vei auzi frumoase lucruri; ţine-ţi limba acasă, pentru că nu ştii cine e Rosina.

Giacomo văzând că, aşa cum începuse dialogul, nu ajungea la bun sfârşit, luă o hotărâre înţeleaptă: aceea de a tăcea. Se mulţumi deci să răspundă gingaşei sale duşmane cu un zâmbet plin de iubire şi se aşează ca să-şi umple pipa. Pe urmă se pregăti să aprindă un opaiţ. Dar Rosina trase opaiţul la dânsa şi începu să tot cureţe fitilul, cu o nepăsare care ar fi scos pe oricine din răbdări.

Giacomo nu suflă, îşi puse pipa pe masă, se sculă ca un om care nu se supără, dar care vede un plan al lui neizbutind.

— Eu, eu nădăjduiam să întâlnesc pe Petre zise el, plimbându-se prin odaie… Afacerea cere grabă… Orice zăbavă e fatală şi nu e lucru de nimic… Să aşteptăm pe Petre, el trebuie să vină.

Vorbind astfel, Giacomo se apropie de masă, luă paharul cu o mână pe când întindea pe cealaltă spre ulcior; dar Rosina, prefăcându-se distrată, se lăsă cât era de grea pe un colţ al mesei, care se aplecă aşa că ulciorul căzu şi vinul

se vărsă. Giacomo puse paharul la loc, pocni cu limba de cerul gurii şi întoarse spatele Rosinei.

Răbdarea, resemnarea cu care bietul gondolier suferea răutăţile gingaşei tirane, folosiră mult pentru ca să-i biruiască necazul. Ea rupse tăcerea.

— Aşadar, domnul Giacomo, gondolier în Rialto, e dispus să petreacă noaptea în casa mea? Deoarece nu te culci până nu se întoarce frate-tău nu cred să-ţi fac supărare.

— Iar dacă frate-meu nu s-ar întoarce, astă-noapte?

— Oh, ar fi foarte rău, reluă Giacomo. Trebuie neapărat să vorbesc cu dânsul şi cât mai de grabă.

— Ce-mi pasă mie?

— E vorba de o comoară… de o insulă pe care numai frate-tău o ştie…

— Ei, pentru dragostea lui Dumnezeu! Lasă-mă în pace cu basmele tale, nu mă face să casc de somn… Lasă, lasă, dragul meu, nu mai am dinţi de lapte, doicile nu-mi mai pot cânta na-ni-nani.

— Rosino, îi zise Giacomo, uitându-se la ea foarte serios, nu sunt copil nici eu şi nu cred în basme şi poveşti. Ştiu ce spun şi am creier şi cap destul, şi…

— Oh! Ştim! Ştim! Ce mai cap mare are Giacomo! Reluă Rosina, din nou.

Lui Giacomo începuse să-i facă rău atâta batjocură, dar căută să se stăpânească.

— Râzi, glumeşti, ia-mă în râs cât vrei, Rosino, dar crede-mă, e un an de când ţi-am făgăduit să te iau de nevastă şi de atunci necontenit cuget să fac ceva bani.

— Ia te uită, îl întrerupse Rosina cu un aer naiv şi cum se face că tu care ştii mai multe şi decât dracul n-ai găsit încă mijlocul de-a face bani?

— Ah! Dacă sfinţii nu mi-ar fi dat destulă răbdare ca să ascult toate impertinenţele tale ţi-aş răspunde eu bine… Dar hai, lasă, urmă Giacomo oftând. Norocul pe care l-am văzut de atâtea ori zugrăvit ca o femeie frumoasă, legată la ochi, mie-mi pare o pasăre frumoasă cu aripi de aur, care

zboară necontenit înaintea săracilor fără ca ei s-o poată atinge măcar cu un deget. Şi acum sunt sigur că am pasărea cu aripi de aur în mână, pe cât e de sigur că leul înaripat stă la picioarele Sfântului Marcu.

Aerul convins cu care gondolierul rosti aceste cuvinte aţâţă curiozitatea, păcatul de căpetenie al frumoasei Rosina; de aceea, uitându-se cu ochii ei mari şi negri drept în faţa lui Giacomo, îi făcu zâmbind dulce, întrebarea aceasta:

— Ţi-o fi sete, Giacomo, e o bucată de vreme de când ar fi trebuit să-ţi dau un pahar de vin, pentru că în ulcior nu mai e… dar tot atâta face, îţi va fi şi mai sete şi vei bea mai cu poftă.

Şi deschise un dulap, din care scoase o sticlă cu vin, pe care o dădu gondolierului.

— În sănătatea ta, Rosineto şi altădată nu mai fi aşa de rea!

— Rea, eu? Răspunse ea cu o naivitate bine prefăcută. Rea! Ăsta ţi-e cântecul tău veşnic! Dar să vorbim serios. Ziceai că norocul, pasăre cu aripi de aur, îţi zboară necontenit primprejur, dar că nu izbuteşti s-o prinzi niciodată.

— Ţi-am adăugat că acum nu-mi mai scapă, se grăbi s-o întrerupă gondolierul şezând lângă Rosina şi luând-o pe după mijloc.

— În ce mod?

— Sunt poftit să scot o comoară imensă care e îngropată într-o insulă din Mediterana.

Rosina încruntă sprânceana, făcând un gest de îndoială.

— Ce insulă?

— De ţi-aş spune secretul, l-ai păstra?

— Frumoasă întrebare.

— Vezi că am auzit de nenumărate ori că secretul în gura femeilor e ca pluta pe apă.

— E o glumă veche, zise Rosina cu atâta gingăşie, încât căpătă o sărutare de la gondolier. Hai, mai bea un pahar;

ori nu-ţi place vinul meu?
— Vinul tău? Cum nu, zise Giacomo sorbind alt pahar şi dând altă sărutare iubitei sale.
— Insula e departe?
— E insula lui Monte-Cristo, zise gondolierul.
— Ce! Exclamă repede Rosina, făcând o mişcare să se scoale.
— Cunoşti cumva insula? Întrebă Giacomo foarte nerăbdător.
— Eu? Nici prin vis! Dar mi se pare un nume foarte frumos! Repetă-l.
— Monte-Cristo, repetă gondolierul.
— Monte-Cristo! Din ce ţară face parte?
— N-am idee; dar e sigur că conţine o comoară imensă care e a săracilor, deoarece e rod al sudoarei săracilor. Aşadar vezi că şi noi avem drept la acele avuţii, pentru că nici noi nu suntem bogătaşi; şi odată ce vom avea punga plină, Rosineto… Şi vechea catedrală San-Marco care ne aşteaptă… În sfârşit, aştept cu nerăbdare să vină fratele tău, care va şti să-mi spună unde e acea insulă, pentru că el cunoaşte Mediterana cum cunosc eu Lido.
— Petre nu vine astă-noapte, zise Rosina după un moment de tăcere.
— Şi pentru ce? Se vede că are mult de lucru?
— Da. Nişte vin de Cipru şi de la Constanţa pentru contele Gradenigo care dă o serbare pentru întoarcerea prietenului său.
— Să ia dracul serbarea şi pe prietenul contelui Gradenigo! Strigă gondolierul dând cu pumnul în masă.
Rosina se uită pe furiş la el, parcă ar fi vrut să-l dojenească şi se depărta cântând o barcarolă.
Giacomo rămase în tăcere, cugetând ce era de făcut.
— Giacomo, îi zise Rosina ridicând degetul să-i recomande să tacă şi numărând bătăile ceasornicului de la catedrală, vizita nu trebuie să se prelungească mai mult. Ai auzit, este deja miezul nopţii; şi eu trebuie să mă scol odată cu soarele.

— Aşadar, frate-tău nu se întoarce astă-noapte?

— Sfântă Fecioară! Nu se va întoarce poate, nici mâine.

— Bine! Zise gondolierul, trecându-şi mâna pe frunte. Atunci, mă duc. Noapte bună Rosineto şi ţine minte ce ţi-a spus, Giacomo. Ziua cununiei noastre e ca şi hotărâtă.

Rosina răspunse cu un gest foarte gingaş şi încurajator la declaraţia lui Giacomo şi închise repede uşa. Pe dată ce gondolierul plecă, ea ascultă zgomotul paşilor lui ca să se asigure că el se depărta; apoi, când se convinse că el era deja departe, frumoasa veneţiană alergă să bată la uşa unei odăi din fundul casei, strigând de mai multe ori:

— Petre, Petre!

— Ce e? Întrebă glasul răguşit al unui bărbat care căsca de parcă să-şi desfacă fălcile, ca un om care dormea de trei luni.

— Scoală-te, Petre, pentru că-mi pare că a venit vremea să fim folositori binefăcătorului nostru.

Rosina repetă de două-trei ori cuvintele acestea, până ce frate-său, deşteptându-se bine, sări jos din pat, se îmbrăcă iute şi alergă la Rosina.

Petre era un flăcău de vreo douăzeci şi cinci de ani, de statură mijlocie, cu faţa oacheşe şi vioaie, cu portul mândru, cu gestul când blajin, când energic.

— Ce vrei cu mine, Rosino? Întrebă el, frecându-se la ochi.

— Petre, tata, înainte de moarte, ne-a pus să jurăm că vom respecta totdeauna pe omul care ocrotea comerţul nostru de vinuri…

— Bine, aşadar?

— Insula lui Monte-Cristo unde se ducea el să ia vinul, era cum bine ştii, proprietatea lui Simbad marinarul şi toţi contrabandiştii au jurat acestui om o fidelitate eternă. Ei bine, protectorul nostru are în insula aceea un palat subpământean pe care tata zicea că l-a văzut, adăugând că în acest palat erau mari bogăţii.

— Da, am auzit de mai multe ori pe tovarăşii mei vorbind de minunile acestea; dar le-am crezut totdeauna o poveste

şi aşa le cred şi acum, când stau pe ţărm şi privesc stâncile goale şi râpoase care formează punctul culminant al insulei.

— Tu eşti slobod să crezi ce vrei, zise Rosina, oricum însă, în momentul acesta e un om care cugetă să prade palatul.

— Alta, acum! De la aceasta pioasă idee, e numai o piedică: spre a intra acolo trebuie să cunoşti un oarecare secret…

— Secret ori ba, eu nu pot fi liniştită, mă tem. Giacomo a fost aici şi mi-a vorbit într-aşa chip încât bănuiesc că o bandă de tâlhari vrea să năvălească în insulă. Crede-mă, Petre, n-ar fi rău să te înţelegi cu cineva ce e de făcut, pentru că am jurat să respectăm interesele lui Simbad marinarul, ca pe ale noastre. Giacomo m-a întrebat de tine şi i-am spus că ai de lucru pentru contele Gradenigo.

— Bine ai făcut. N-ai grijă Rosino, mâine ne vom gândi cum să împiedicăm furtul pe care zici că nişte oameni au de gând să-l facă în palatul din insula lui Monte-Cristo.

— Ah, eu îmi pierd poate averea! Murmură Rosina peste câteva momente, culcându-se; dar rămân credincioasă făgăduielii de a respecta interesele aceluia care a ocrotit pe ale noastre…

A doua zi Petre, după o scurtă rugăciune la altarul patronului său, în catedrala san Marco, trecu prin piaţă şi merse la ţărm, uitându-se în toate părţile ca un om care caută pe cineva în mijlocul mulţimii.

După un timp, Petre observă pe gondolierul Giacomo care părea ocupat să prindă gondola de un inel de fier înfipt în piatră.

Alergă la dânsul.

— Ei, Giacomo!

— Tu eşti, Petre? Ce fel… Acum?

— Am sosit…

— Te credeam ocupat cu afacerea contelui Gradenigo, zise Giacomo încet, sfârşind de legat gondola.

— Am sfârşit mai repede decât credeam.

— De minune, pentru că am să-ţi propun altă afacere.

— Mi-a spus Rosina şi de aceea am venit să te caut, sigur că vei fi aici.

Astfel vorbind, Petre şi Giacomo se depărtaseră de lume şi se apropiară de scara Uriaşilor, goală atunci, aşa era de dimineaţă. Aşadar, de ce e vorba?

— De un lucru foarte simplu: sunt în vorbă să duc o corabie afară de aici la o insulă din Mediterana, o insulă zisă a lui Monte-Cristo.

Cunosc, ştii, Mediterana; dar nu ştiu poziţia acelei insule şi sunt mirat şi eu de aceasta: trebuie să fie puţin cercetată.

— Nu de mult am fost să iau nişte lăzi de Malaga ca să le aduc în Veneţia, se grăbi să zică Petre.

— Ei! Ştiu că oamenii ca tine cunosc insula cum îmi cunosc eu degetele. Aşa că mi-ai face un mare serviciu spunându-mi drumul, înălţimea insulei…

— Numai atât vrei? Întrebă Petre, râzând cu viclenie.

— Gândeşte-te, Petre, că e o afacere importantă.

— Sunt de câştigat bani siguri?

— Siguri pe cât e sigur că Sfântul Marcu n-a vrut să ştie de turci pe cât timp Veneţia a fost Veneţia.

De vrei să mă însoţeşti într-un oarecare loc vei avea o dovadă de tot ce spun.

— Sunt gata.

— Bine, atunci voi veni să te iau la vecernie în gondola mea, la scara din canalul Orfano.

— Drace!

— Ce e?

— Urâtă idee ţi-a venit!

— De ce?

— Pentru că despre canalul Orfano mi-e plin capul de istorii.

— Nebunule! Ce-ţi trece prin minte!

— Nimic şi ca dovadă mă poţi aştepta, voi veni.

— Aşadar, la revedere.

— Dumnezeu să te aibă în sfânta lui pază.

Petre şi Giacomo dădură mâna şi se pierdură în mulţime.

După un stâlp aflat la o mică distanţă ieşi repede un om care nu pierduse nici o mişcare, nici un gest al celor doi veneţieni, cât le ţinuse convorbirea şi care alergă după gondolier şi-l bătu pe umăr.

— Ei! Strigă gondolierul întorcându-se repede, dumneata aici?

— Da, eu! Şi nu te mira, pentru că eu sunt pretutindeni unde vreau să fiu şi aud tot.

— Dumnezeule, exclamă gondolierul, nu mă aşteptam la atâta de la un simplu căpitan de yacht.

— Ai uitat, poate, că yahtul e „Furtuna” şi căpitanul lui e voinţa lui Dumnezeu?

Gondolierul se uită uimit la acel om, ale cărui cuvinte i se păreau aşa de ciudate.

— Nu te uita aşa de zăpăcit la mine, Giacomo. Da, de când ai ieşit din corabia mea, ochii te-au urmărit pretutindeni. Te-am văzut dormind, te-am văzut transportat de un vis delicios: acela al bogăţiilor din insula lui Monte-Cristo.

— Aşa e, aşa e! Deşi sunt curios, mi-ar plăcea, spun drept, să văd de aproape bogăţiile acelea.

— Le vei vedea.

— Am găsit deja mijlocul de a afla direcţia drumului şi poziţia insulei.

— Diseară, după vecernie, să mă aştepţi pe bordul „Furtunii”.

Capitolul XL Groază.

Familia Gradenigo era una dintre cele mai nobile şi mai vechi din Veneţia: splendoarea ei începuse în timpul lui Fahero, dogele aşa de înţelept şi aşa de nenorocit. Şi chiar acum conţii de Gradenigo erau înconjuraţi de o oarecare aureolă glorioasă. Ei se bucurau încă de o foarte mare consideraţie.

Când în saloanele magnifice ale palatului Gradenigo se da vreo serbare, contele putea contempla societatea cea mai aleasă înghesuindu-se în casa lui. Şi tocmai se pregătea o

serbare splendidă în palatul Gradenigo. Contele da un bal. Dar pentru ce?

Se făceau multe presupuneri, dar părerea generală era că, contele voia să serbeze sosirea unui prieten la care ţinea mult. Cine era însă acel prieten? Nimeni nu putea răspunde.

Maximilian, care adusese din Franţa nişte scrisori de recomandaţie pentru conte, intrase în relaţii cu dânsul şi era invitat şi el la bal.

Cu o săptămână înaintea balului acela, câteva cuvinte veniră să tulbure iarăşi sufletul Valentinei, abia liniştită în urma spaimei ce-i produsese ciudatul ei vis.

Într-o dimineaţă se prezentă la dânsa o fată din popor care ceru cu stăruinţă să vorbească cu doamna Morel.

Soţia lui Maximilian se grăbi să poruncească ca fata să fie. Introdusă, merse în întâmpinarea ei, temându-se să n-o intimideze luxul şi bogăţia apartamentelor. Greu ar fi de spus cât era de naivă şi de blajină fizionomia Valentinei în acel moment.

Îndată ce intră, fata, aruncând pe spate vălul ce-i acoperea figura, alergă să se arunce la picioarele Valentinei.

— Fie-vă milă, doamnă! Strigă ea fie-vă milă de mine. Ajutaţi-mă pentru că sunt pierdută!

Valentina, făcu semn servitorului care însoţise pe necunoscută, să plece. Acesta se supuse şi soţia lui Maximilian, observând cu durere expresia amară a figurii tinerei fete, îi zise:

— Ce zici? Scoală-te, fata mea; numai înaintea sfintei fecioare să te închini astfel.

— Oh! Ce bună sunteţi! Nu m-a înşelat cine ridica la ceruri bunătatea dumneavoastră! Răspunse fata sculându-se şi sărutând mâinile Valentinei.

— Explică-te! Tulburarea ta mă mâhneşte, lacrimile tale, tristeţea ce te-a cuprins, îmi dovedesc, negreşit, că ai pierdut părinţii, că eşti orfană în floarea vârstei, zise doamna Morel scoţând un oftat adânc.

— Oh, da, doamnă! Sunt orfană, orfană de tată şi de mamă şi numai de şase luni; dar nu această nenorocire mă sileşte să vă cer ocrotirea.

— Vorbeşte.

— Aveam un frate, zise fata, un frate, singurul meu sprijin, singurul meu susţinător pe lume şi acest frate… Ah! Mă tem că a căzut victima unei groaznice trădări… Şi iată-mă acum cu desăvârşire, fără nimeni care să-mi vină în ajutor.

— Ce spui fata mea? Ce s-a întâmplat fratelui tău? Ce fel de ocrotire vrei de la mine! Vorbeşte şi-ţi făgăduiesc de acum că tot ce-mi vei cere…

— Oh! Da, doamnă întrerupse fata. Da; vă voi spune tot, tot ce vă cer. Mă numesc Roşa, dar în vecinătatea Giudecii şi la Rialto sunt cunoscută sub numele de Rosina, zise sora lui Petre, care după ce se uită bine jur-împrejur, urmă:

— Tata era gondolier şi frate-meu a moştenit de la el o meserie şi gondola, precum tata le moştenise de la bunicu-meu. Acum patru zile, veni acasă la noi gondolierul Giacomo… Ah! Dumneavoastră nu ştiţi cine e Giacomo? Gondolierul care stă în slujba bărbatului dumneavoastră Acest Giacomo, dacă trebuie să cred ce mi s-a spus, stă în relaţii cu o bandă de răufăcători şi voia ca frate-meu să-i spună poziţia unei insule puţin cunoscută şi nelocuită, unde el pretindea că se află o comoară imensă. Era insula lui Monte-Cristo, urmă Rosina, fără să observe tulburarea doamnei Morel, tulburare care se făcea tot mai mare cu cât Rosina înainta în istorisire; şi insula lui Monte-Cristo este a unui domn căruia familia mea îi datorează o eternă recunoştinţă şi de aceea nu voiam deocamdată ca Giacomo să vorbească lui Petre. Dar ce să fac? Petre a hotărât să nu-i spună nimic şi i-a dat a înţelege că-i va arăta direcţia insulei. Până aici era bine; dar alaltăieri, urmă Rosina, suspinând primii o scrisoare de la bietul Petre al cărei cuprins dumneavoastră îl puteţi vedea. Şi Rosina scoase din buzunar o hârtie, pe care o dădu Valentinei.

Valentina descifra conţinutul scrisorii şi citi: „Dragă soră,

Am căzut victima unei trădări pregătită de Giacomo, gondolierul din Rialto: sunt ţinut prizonier pe bordul „Furtunei”, corabie necunoscută, al cărei căpitan mă sileşte să-l duc în insula lui Monte-Cristo, unde are să se săvârşească un mare furt. Aleargă de înştiinţează pe stăpânul lui Giacomo şi fă-l să fie arestat. „

Sărmanul tău frate, Petre”

Valentina dădu un ţipăt când sfârşi scrisoarea Rosina, fără să priceapă cauza ţipătului, alergă la dânsa întinzând braţele ca s-o sprijine

— Ce aveţi, doamnă strigă Rosina, observând paloarea obrajilor doamnei Morel

— Oh, nu e nimic, răspunse aceasta după un moment şi cu glas slab.

— Fie-vă milă de mine ajutaţi-mă zise Rosina, împreunând mâinile cu un gest de disperare

— Draga mea, ce pot eu, o biată femeie, împotriva soartei care te apasă? Ce vrei?

— Vreau, vreau ca bărbatul dumneavoastră doamnă ca dumneavoastră, să faceţi să fie arestat Giacomo. Poate el va da tot pe faţă, poate că tâlhari vor fi surprinşi, arestaţi, poate că frate-meu se va întoarce acasă şi Simbad marinarul nu va fi victima furtului acestuia în insula lui Monte-Cristo.

— Cunoşti pe Simbad marinarul? Întrebă repede Valentina.

— Oh eu, în persoană nu l-am văzut niciodată. Dar era cum am spus deja, protectorul intereselor comerţului aventurier al întregului nostru trib, lăsându-l să debarce în insulă

— Isuse! Şi ce trib era, ce comerţ făcea?

— Ah doamnă, eu sunt fiică de contrabandişti murmură fata căzând iarăşi la picioarele Valentinei care o ridică îmbrăţişând-o.

— Fă-ţi curaj, fata mea! Se va face tot! Frate-tău se va întoarce. Ce-ţi pasă de rest? Insula nu mai este a fostului

protector al familiei tale. Lasă să fure ce vor, deoarece bogăţiile acelea, rod al sudoarei săracilor, sunt ale săracilor.

— Oh ce ziceţi exclamă fata, împreunând mâinile şi uitându-se uimită la Valentina, care repeta aceleaşi cuvinte pe care ea le mai auzise deja din gura lui Giacomo.

— Du-te acasă, voi vorbi cu bărbatu-meu, tu, însă, nu spune nimănui nimic

— Aşadar, gondolierul nu va fi arestat

— Nu

— Tâlhari vor săvârşi furtul…

— Da

— Dar frate-meu?

— Se va întoarce.

— Mă puteţi asigura că se va întoarce?

— Pot şi ţi-o afirm, murmură Valentina, întinzând mâna Rosinei, care i-o sărută.

Doamna Morel alergă pe urmă în oratoriu ca să se roage lui Dumnezeu şi plânse multă vreme acolo.

Valentina se hotărî să nu mai spună nimic despre acea întâmplare bărbatului ei, deci, despărţindu-se de fata din popor, îi recomandase tăcere şi prudenţă făgăduindu-i să facă totul spre a-i reda pe frate-său şi când rămase singură, arse scrisoarea acuzatoare pe care Rosina i-o lăsase.

Şi se gândi pe dată să-şi ţină făgăduiala.

Pe când soarele începea să dispară după munţii Tirolului, Maximilian avea obiceiul să meargă să ia aer în piaţă. Valentina refuză să-l însoţească sub pretext că era indispusă, dobândind astfel câteva momente de libertate spre a alcătui un plan prin care să grăbească împlinirea făgăduielii ce dăduse Rozinei.

Stând la fereastra odăii sale, ea se uita la apele canalului, pe care se mişcau încet câteva bărci.

Valentina le examina cu luare aminte apoi, bănuise că recunoştea pe unul din gondolieri îi făcu semn cu mâna să nu se depărteze.

Gondolierul era Giacomo.

Peste un moment franţuzoaica, îmbrăcându-se cu o mantie şi acoperindu-şi faţa cu un văl gros, ieşi zicând servitoarelor sale:

— Când va veni Maximilian, să-i spuneţi că mă întorc îndată.

Apoi porni spre canalul Giudecca. Giacomo era în gondola lui şi îndată ce văzu pe Valentina, sări pe scară, scoţându-şi şapca.

— Apropie-te, îi zise Valentina, uitându-se jur-împrejur parcă s-ar fi temut să n-o observe cineva.

Gondolierul se apropie de Valentina, deschizând o uşcioară la dreapta, intră în odăiţa care se afla în toate casele mari din Veneţia, pe marginile canalului şi care servea de depozit uneltelor gondolelor.

Giacomo, gondolier obişnuit din copilărie cu capriciile frumoaselor veneţiene, nu se mira de misterul cu care Valentina îşi însoţea acţiunile. Stătu nemişcat şi mut înaintea doamnei Morel, aşteptând ca ea să vorbească.

— Tu eşti Giacomo, gondolier de la Rialto? Îl întrebă ea.

— Da, doamnă, sunt deja cincisprezece ani bătuţi pe muchie de când nu mai umblu pe mare şi de atunci San-Marco m-a văzut necontenit pe canaluri şi pe Lido. Da, doamnă, eu sunt Giacomo şi am onoarea să fiu în serviciul excelenţei voastre şi a soţului dumneavoastră.

Valentina se gândi puţin cum să înceapă vorba.

— După cât îmi spui, Giacomo, sunt cincisprezece ani de când umbli pe canaluri şi pe Lido; deci trebuie să cunoşti toate vapoarele care au abordat aici.

— Mai pe toate.

— Şi, nu numai vapoarele dar şi, pe Căpitanii lor?

— Încea mai mare parte.

— Prea bine, am să te întreb despre o corabie, încep însă prin a te înştiinţa că nu vei pierde vremea degeaba, Giacomo.

— Oh! Sunt aici pentru dumneavoastră doamnă, întrebaţi-mă şi vă voi spune tot ce ştiu.

— Nu-ţi va trebui multă silinţă ca să-mi răspunzi, pentru că e vorba de o corabie care era încă aici acum opt zile.

— Atunci vă pot răspunde cu ochii închişi. Vorbesc de „Furtuna”.

— Furtuna”! Exclamă gondolierul tulburat.

— Cine e căpitanul ei? Întrebă Valentina fără să-i lase vreme să-şi vină în fire.

— Ei! Răspunse Giacomo, redobândindu-şi sângele rece şi arătându-se trist. Excelenţa voastră mă întreabă tocmai despre o corabie pe care n-o cunosc după nume.

— Am priceput; trebuie să-ţi vin în ajutor ca să-ţi aduci aminte… Yahtul „Furtuna” s-a oprit aici pentru că căpitanul lui voia să capete informaţii asupra insulei lui Monte-Cristo, în care el îşi închipuie că există o comoară ascunsă.

— Şi nu e? Întrerupse Giacomo dându-se oarecum de gol.

— Asta e alt lucru şi puţin trebuie să te intereseze. Acum. Răspunde la ce te întreb.

— Excelenţă, după cât îmi spuneţi, îmi aduc acum prea bine aminte de micul yaht şi de căpitanul lui, împreună cu care am golit, nu-mi aduc bine aminte unde, un pahar de lacrima cristi; el însă nu-mi prea plăcea, ba chiar îmi făcea frică; oacheş, cu părul cam cenuşiu, cu ochii negri, cu faţa cruntă; avea apoi nişte vorbe să sperie pe o doamnă ca excelenţa voastră, de l-ar fi ascultat.

— Şi ce zicea? Întrebă Valentina puţin cam mişcată.

— Oh! Lucruri pe care san Marco nu le-ar ierta în gura celui mai netrebnic veneţian… Şi faptele, faptele lui erau la fel cu vorbele; spunea că posedă un cufăraş cu o mână de mort înăuntru şi voia chiar să mi-o arate.

— Ce-a spus că vroia să facă dânsul cu ea? Întrebă femeia cu un ton ciudat, de interes şi de spaimă.

— Mi-a explicat cu nişte fraze pe care numai dracul le-ar putea repeta, de pildă că mâna de mort se ridicase împotriva unui om viu; şi că dânsul, omul acela crunt, era voinţa mortului ieşită afară din mormânt şi ocrotită de Dumnezeu.

La aceste cuvinte, Valentina simţi o sudoare rece acoperindu-i faţa; totuşi, aşa de mult o interesa lucrul acela, că urmă să pună întrebări gondolierului despre căpitanul yahtului „Furtuna”.

— Şi acest om, daca cred ce mi s-a spus, a izbutit să cumpere pe un oarecare marinar Petre, ca să-i arate direcţia insulei Monte-Cristo.

— Da, aşa e! Tocmai aşa! Se grăbi să răspundă Giacomo, adoptând ideea Valentinei. Petre s-a vândut cu trupul şi cu sufletul căpitanului „Furtunei” şi a plecat cu el la insulă.

Căpitanul, pe cât mi s-a spus, are buna intenţie să jefuiască insula, dar nădăjduiesc că nu va găsi decât bolovani şi stânci; acelea sunt desigur comorile de care s-a vorbit aşa de mult şi care aparţin săracilor, pentru că au fost câştigate cu sudoarea săracilor.

De astă dată Valentina se înfiora de spaimă, observând ciudata coincidenţă între cuvintele lui Giacomo şi visul ei din grota lui Monte-Cristo.

Hotărâtă să nu împiedice furtul şi aducându-şi aminte ce făgăduise Rosinei, schimbă vorba întrebând:

— Şi crezi că Petre se va întoarce în Veneţia?

— Cât despre asta aş pune mâna în foc, răspunse Giacomo.

Căpitanul yahtului nu-i va face nici un rău şi el după ce-şi va face misiunea pe bordul „Furtunei” va putea reveni.

— Şi când se va săvârşi această faptă?

— Peste cincisprezece zile Petre va fi înapoi.

— Eşti sigur?

— Aici, pe lume, noi nu putem face altceva decât să ne bazăm pe ocrotirea Sf. Marcu. Nu zic deci că sunt sigur, dar că sper.

Fu un moment de tăcere, în care Valentina păru să facă un plan nou.

— Giacomo, zise ea apoi, am auzit des lăudându-se deşteptăciunea gondolierilor lui San-Marco.

— Şi vi s-a spus adevărul, doamnă. Eu, de şi mă socot cel mai nevrednic dintre tovarăşii mei, tot cred că am meritat

totdeauna bunăvoinţa tuturor celor care s-au folosit de mine.

— Poţi tu găsi o barcă bună să navigheze pe Mediterana?

— Ei, am una mai bună decât Bucentaurul.

— Bine, ia bani, mâine, tot la ceasul acesta, vei veni aici şi-ţi voi spune ce vreau să faci.

Doamna Morel dădu lui Giacomo o pungă plină şi-i făcu semn să plece. Sui apoi scările vestibulului şi intră, prin saloane, în apartamentul ei. Intrând, făcu un gest de mirare văzând pe bărbatu-său la o masă şi citind.

Maximilian nu făcu nici o mişcare, văzând pe Valentina şi se mărgini s-o întrebe:

— Cum te simţi, mai bine, negreşit?

Dar vorbea cu un ton aşa de rece şi fără măcar a-şi ridica ochii de pe carte, încât vedea bine că nepăsarea aceea era prefăcută, Valentina, observând aceasta, nu o atribui decât interesului ce-i pricinuia lectura şi-i răspunse fără să facă cea mai mică aluzie la răceala lui

— Da, mă simt mult mai bine şi sper că în curând te voi însoţi la plimbare

— Dar n-aş voi ca cerul canalelor şi dl pieţei să-ţi facă rău, zise Maximilian, uitându-se tot în cartea pe care o avea înainte.

— Aşa e, aerul Veneţiei nu prea prieşte, zise Valentina aşezându-se lângă Maximilian şi punând o mână pe umărul lui

— Aşadar, vrei să pleci de-aici.

Valentina nu răspunse, dar atingând cu vârful degetelor cartea în care Maximilian se făcea că citeşte, o închise.

Maximilian se răsturnă în fotoliu şi încrucişând braţele, plecă capul pe piept

— Ce ai, dragă îl întrebă pe dată Valentina

— Oh scuză-mă, scuză-mă zise Maximilian sculându-se şi plimbându-se cu nelinişte prin odaie

— Ce este? Întrebă Valentina sculându-se şi ea, dar rămânând nemişcată în loc şi uitându-se ţintă la bărbatul ei

— Zic că în lumea aceasta nu poate fi fericire deplină, pricepi Când noi credeam a fi fericiţi iată ca un diavol începe să rupă vălul iluziilor noastre strigă Maximilian, oprindu-se în faţa nevestei lui şi punându-şi mâna dreaptă pe inimă parcă ar fi vrut să-i oprească bătăile, pe când cu stânga îşi da înapoi părul ce-i cădea pe frunte.

— Am crezut, da, mai mult decât toţi ceilalţi am crezut îndurata fericiri pe care o simţeam, urmă el fără să dea timp nevestei lui să vorbească şi totuşi m-am amăgit, cât puteam să mă amăgesc mai amar Şi acum…

— Şi acum întrebă, în fine, Valentina, care începea să se tulbure.

— Acum, acum, ce să-ţi răspund zise el cu un ton de nespusă amărăciune.

— Nu pot nicidecum înţelege ce vrei să spui, zise ea uimită.

Şi se grăbi să adauge

— Numai dacă tu crezi cumva că fericirea mea şi a ta pot scădea din pricina dorinţei de-a dărui săracilor bogăţiile aflate în grota lui Monte-Cristo şi de-a pleca din Veneţia

— Oh întreit, împătrit decât ne-a dat Monte-Cristo, aş dărui bucuros ca să distrug de s-ar putea ziua de azi şi s-o dau dracului

— Tu blestemi

— Nu, nu, Dumnezeu să mă ierte şi iartă-mă şi tu Dar pentru dragostea lui Dumnezeu, nu mă mai întreba.

Astfel, pentru întâia oară Maximilian vorbea aşa nevestei, astfel pentru întâia oară el avea un secret faţă de dânsa.

Valentina, convinsă că nu putea afla secretul acela, nu stărui să afle însemnătatea cuvintelor bărbatului ei, dar plânse în tăcere toată noaptea, prima în care între ei nu domnea o armonie desăvârşită.

Capitolul XLI Giovani Gradenigo.

A doua zi, Maximilian ieşi, ca de obicei, să ia aer seara în piaţă.

Valentina, la ceasul când soarele sta să dispară după Alpii tirolezi, merse la fereastră să aştepte sosirea lui Giacomo. Acesta nu întârzie să se arate, împingând repede cu lopeţile gondola către palat Ajungând la scara vestibulului, sări pe prima treaptă, legă barca şi se sui apoi în vestibul unde peste câteva momente se afla în faţa Valentinei.

— Ei bine, Giacomo zise ea.

— Scuzaţi-mă, excelenţă, murmură gondolierul aruncând în jurul său o privire cercetă-toare, dar ascundeţi-vă, aşa ca să nu ne vadă plicticosul acela care stă în gondola de colo şi se uită aici Pe sfântul Teodor, aveam mare poftă să-l trimit să spioneze peştii din canal!

— Dar pe cine spionează întrebă Valentina Şi de ce să mă ascund?

— Sfântă Fecioară, dumneavoastră nu ştiţi ce e oraşul acesta? Acum e ora întâlnirilor nocturne, dumneavoastră sunteţi frumoasă, eu sunt aici cu gondola… În faţa noastră curg canalele care duc la atâtea locuri secrete.

— Giacomo…!

— Nu vă mâniaţi, doamnă, nimeni mai bine decât smerita dumneavoastră slugă nu ştie cum trebuie să vorbească unei doamne ca dumneavoastră; dar nu e mai puţin adevărat că de aş afla că Rosina mea. O fată ordinară, cum veţi voi, stă de vorbă acum cu un gondolier, nu ar fi tocmai o veste bună pentru mine, numai dacă omul n-ar fi un prieten credincios. Ei doamnă, în Veneţia se capătă bani pentru orice, şi, spre nenorocirea noastră a gondolierilor, sunt câţiva oameni care observă tot şi se duc să spună tot bărbaţilor, taţilor, fraţilor, iubiţilor, tot… Ce vor şi ce nu vor să ştie.

— Şi tu cunoşti pe cel care mă spionează?

— L-am văzut ieri pe ţărmul canalului în faţa vestibulului şi când m-am întors cu gondola şi am avut cinstea să vorbesc cu excelenţa voastră, m-a chemat să-l conduc…

— Cine e? Întrebă Valentina cu toată indiscreţia nevinovăţiei.

— Este fiul domnului Gradenigo. Îl cheamă Giovani Gradenigo. Veţi fi auzit vorbindu-se despre această familie, celebră pentru bogăţiile şi desfrâul ei. Ah! Sunt puţine poporane în Veneţia care să se uite drept în faţa domnului Giacomo Gradenigo.

Valentina tresări la acele cuvinte, apucată de un fel de gând nedesluşit.

Ea se ascunse repede în umbra vestibulului, pe când gondolierul examina pe omul din gondolă; terminându-şi examinarea, el se apropie de fereastră.

— Ei bine, Giacomo?

— Vorbiţi acum; domnul Gredenigo a plecat.

— Ţi-am spus ieri să pregăteşti o corabie pentru Mediterana.

— E gata.

— Aşadar, vom putea pleca când vom vrea?

— Negreşit.

— Şi cum se cheamă corabia?

— Bonaccia. E un yaht foarte uşor.

— Bine. Acum ascultă; dacă peste două zile vezi un văl alb prins la fereastra care dă în canal, va fi semn că plecăm a doua zi şi va trebui să te afli aici devreme cu gondola. Dacă vezi fereastra cu perdelele lăsate…

— E semn că nu veţi pleca.

— Da.

— Sfântul Teodor să vă ajute, doamnă, exclamă gondolierul.

Valentina, dându-i câteva monede de argint, plecă şi se sui în apartamentele ei.

Giacomo, sări în gondolă; dar, în momentul când era să dea prima lovitură de lopată, un om care părea că observa tot ce se petrecea în vestibul, se arătă la o mică distanţă, apoi alergă repede şi dintr-o săritură fu în gondolă.

— Sfântă Fecioară! Exclamă Giacomo, ţinând lopata afară din apă şi făcându-se că sta să se apere.

— Ce e, Giacomo? Întrebă cu aroganţă noul venit.

— Domnul Gradenigo! Îngână Giacomo, descoperindu-şi capul.

— Vrei să ştii, ticălosule, că te-aş trata mai rău decât ereticii pe timpul inchiziţiei, de ţi-ar veni poftă să scoţi un singur strigăt care să mă compromită?

— Nu cumva vă temeţi de strigătele mele? Întrebă Giacomo în râs.

— Nu, dar sunt sigur că tu ştii cum am obiceiul să mă port cu cei care nu fac ce-mi place mie.

— Oh! Sunt convins! Răspunse gondolierul, clipind din ochi ca un om care ştia cu cine avea a face.

— Bravo, Giacomo! Urmă domnul Gradenigo bătându-l pe umăr şi precum ştii asta, ştii că răsplătesc bine pe cine mă slujeşte bine?

— Iertaţi-mă, excelenţă! Dar, deşi n-am nici măcar vreun văr de a noua spiţă la universitatea din Padova, ştiu însă destulă logică pentru ca să nu admit nici un lucru care nu mi se dovedeşte cu raţiuni bune şi experimentate.

Şi abia sfârşise acea bucată de dialectică, când simţi căzându-i la picioare o pungă plină cu bani.

— Na, câine! Zise în acelaşi timp domnul Gradenigo.

— După vorbele acestea vă cunosc! Exclamă gondolierul, luând punga.

— Giacomo, ia seama, pentru că răbdarea nu e virtutea mea de căpetenie.

— Tot aşa spun şi fetele din Rialfo.

— De ajuns.

— Nu mai suflu.

— Vâsleşte.

Braţul viguros al lui Giacomo, înarmat cu lopată tăie suprafaţa apelor, dând gondolei un impuls puternic ce o depărta de palat.

Când ajunseră departe, pe canal, patriciul arătă direcţia oraşului şi, înfăşurându-se în manta, se aşează pe pernă, aşteptând momentul când să poată vorbi, fără să fie auzit de indiscreţi.

Când gondola se depărta deci de celelalte, Giovani reluă convorbirea cu gondolierul

— Giacomo, zise el, femeia cu care vorbeai nu ţi-e stăpână, nici compatrioată.

— E franceză.

— Ştiu, nevasta unui francez al cărui nume obscur nu lasă urme în mintea unui Gradenigo; sunt multe împrejurări pentru care o asemenea femeie a putut vorbi două zile de-a rândul cu tine, dar cea mai probabilă e vreo dragoste clandestină, pentru care are nevoie de gondola şi de isteţimea ta Şi o femeie care-şi petrece vremea astfel, trebuie să se socoată fericită de a vedea că eu mă gândesc la dânsa.

— Pricep bine ce vrea să zică acest „gândesc” murmură Giacomo cu un aer de vulpe bătrână.

— Ei urmă domnul Giovani, vai de cel care cugetă rău, zice proverbul şi dacă proverbul se va adeveri pentru dânsa, atât mai rău pentru doamna, nu va avea de ce să se plângă.

E deja o bucată de vreme de când am pus ochii pe femeia aceasta şi sunt plictisit cât Am vorbit de ea câteodată, dar, îmi trebuie subiect nou de vorbă Hai, spune-mi ce ţi-a zis şi ce ţi-a cerut.

Giacomo, după ce se gândi un moment, spuse ce fel de serviciu îi ceruse Valentina, însoţindu-şi istorisirea cu câteva adausuri care să aţâţe capriciul domnului Giovani şi să-l împingă a face vreo nebunie din cele obişnuite lui.

Giovani Gradenigo nu stătu în cumpănă să jertfească liniştea Valentinei pentru plecarea sa. Prost crescut şi având sub ochi exemplele rele ale unui tată desfrânat, tânărul nu asculta decât de patimile sale.

După o convorbire de câteva minute cu gondolierul, Giovani se dădu jos în piaţă şi înfăşurându-se cu graţie în manta, porni cu aer hotărât, spre un grup de prieteni care se plimbau pe sub porticele palatului Ducal, loc cunoscut mai ales cu numele de Broglio.

Acolo se adună toţi tinerii din Veneţia şi deci se face istoria publică şi privată a tuturor elegantelor.

Giovani Gradenigo fu primit cu entuziasm şi pe dată capătă cuvântul spre a spune o istorioară nouă.

Tânărul îşi învălui istoria în multe şi dibace mistere vagi şi cu perfide aluzii, avu un succes nebun şi toţi tinerii râdeau cu nespus haz.

— Dar sunteţi cu desăvârşire uimitor, e ceva miraculos cât de repede vă faceţi treburile

— Ce vreţi acesta îmi este defectul, domnule Morel, răspunse Grandenigo.

— Norocul la joc şi la dragoste adesea se moşteneşte în unele familii, observă un tânăr veneţian, grăbindu-se să adauge:

— Ziceai parcă, dragă Gradenigo, că, obosit de aventurile de aici, ai să pleci în străinătate

— Şi v-am spus adevărul. Cugetă apoi oricine ce va voi, liberi toţi reluă Gradenigo râzând cu hohot.

— Şi aş putea şti în ce ţară se va întâmpla aventura aceasta?

— Într-adevăr cred, domnule Morel, Frumuseţile lui san Marco vor putea sta degeaba câtăva vreme, iar compatrioatele dumneavoastră, care sunt drăguţe şi frumoase, urmă el, întorcându-se spre Morel şi zâmbind batjocoritor au bunătatea extremă de a-mi oferi câteva momente plăcute.

Maximilian îşi muşcă buza şi-şi răsuci mustaţa.

— Pe cât am aflat eu, urmă Gradenigo, se pare că damele franceze care au plăcerea, sau de vreţi, norocul să fie măritate, adoptă deviza „varietate”. Şi dovadă e că la Paris sunt mai multe modiste decât în orice alt oraş. Eu unul le dau dreptate şi sunt gata să le ajut.

— Mă mir, domnule Gradenigo, că fără să fi făcut până acum neiertata greşeală de a ieşi din ţara dumneavoastră, vă credeţi aşa de dibaci moralist în privinţa obiceiurilor femeilor franceze.

— Ar fi multe de zis în privinţa asta, domnule Morel, dar am crezut totdeauna că fără a ieşi din ţara mea puteam căpăta asupra acestui subiect cunoştinţe speciale şi foarte preţioase. Închipuiţi-vă, de pildă, că ar fi aici în Veneţia, cum am avut plăcerea să spun ieri, o doamnă, compatrioată a dumneavoastră, care duce bunăvoinţa până a voi să-mi dea lecţii la lumina luni.

O sudoare rece udă tâmplele lui Maximilian, ale cărui buze zâmbiră în silă, parcă ar fi vrut să răspundă la corul infernal al hohotelor de râs ale tinerilor patriei veneţieni.

— Totul se poate în lume urmă Gradenigo.

De n-aţi fi de vârsta mea nu v-aş spune că este în Veneţia o doamnă străină, care ştie de minune să se folosească, cu toată delicateţa de gust care o deosebeşte, de scurtele răstimpuri de libertate pe care i le lasă bărbatul. Un bătrân n-ar putea suferi asemenea cuvinte, s-ar scandaliza, dar un tânăr ar face o rea impresie contrazicând asemenea cuvinte.

Aplauze generale au urmat după vorbele lui Giovani

— Primiţi felicitările mele, domule Gradenigo zise Morel, prefăcându-se foarte senin Totuşi, daţi-mi voie să vă fac o observaţie: Dacă bărbatul damei care „vă dă lecţii” e un bătrân nobil, trebuie să vă temeţi de un „afront, ba chiar mai mult decât atâta pentru că s-ar putea să vă bată şi pe urmă să vă ucidă. Dacă din contră e tânăr, ca dumneavoastră ori ca mine, nu pricep cum dumneavoastră care ştiţi ce este o viaţă fără onoare, nu prevedeţi că bărbatul şi-ar primejdui-o pe a lui contra aceleia a dumneavoastră pe gura unui pistol. Ba chiar voi adăuga, strigă Maximilian tare ca să facă pe toţi să tacă, un francez oarecare, fie burghez ori plebeu, are o aşa de mare ură pe nobili, dacă-l insultă vreunul, încât de nu se poate răzbuna la lumina zilei îl ucide şi crede că a făcut bine.

— Oh! Oh! Cum v-aţi aprins, zise domnul Gradenigo cu un zâmbet amabil, cum v-aţi aprins, domnule Morel! Dar ştiţi că pentru noi veneţienii acest lucru nu înseamnă nimic,

pentru că obiceiurile noastre se deosebesc de obiceiurile celorlalte popoare după cum oraşul nostru e izolat pe pământ.

La noi teama de moarte nu există; şi apoi, chiar de-ar exista, aşi şti s-o înfrunt, domnule, numai pentru un capriciu! Nu vă puteţi închipui cât m-aş bucura să fac dintr-o intrigă amoroasă o afacere publică; bărbatul doamnei de care e vorba, e un tânăr cam de vârsta dumneavoastră şi deci văd că voi putea da prietenilor mei şi dumneavoastră, pe care vă socotesc între ei, priveliştea nouă a unui duel numai cu un pistol încărcat.

Maximilian, folosindu-se de un moment în care convorbirea luase o altă direcţie, ieşi din Broglio şi se duse la Giudecca unde-l aştepta Valentina.

— Plimbarea ta a fost mai lungă ca de obicei, dragă, îi zise ea, sărutându-l.

— M-am oprit să aud o lungă istorie a lui Giovani Gradenigo, zise el scurt.

— A lui Giovani Gradenigo! Exclamă fără voie Valentina.

— Da.

Fu un moment de tăcere.

— Subiectul era foarte interesant şi m-am crezut dator să-i explic cum ştie spăla un francez insultele reluă Maximilian cu un ton care pricinui oarecare spaimă Valentinei.

Iarăşi tăcere.

— Nu-mi plac veneţienii, zise Valentina, cu un aer de dezgust.

„ Rău faci, sunt foarte amabili.

— Aş vrea chiar să scap de plictiseala ce-mi produc. Spune, Maximilian… Vrei să mă însoţeşti la Monte-Cristo? Îmi pare că singurătatea mi-ar face bine.

— Dar serbarea lui Gradenigo?

— Ce-mi pasă de serbare? Zise ea cu un ton foarte natural, ca cineva care vorbeşte precum gândeşte.

— Cred însă că n-avem nici un motiv de a face impoliteţea aceasta.

— Nici chiar sănătatea mea? Voi face totuşi cum vrei. Dacă doreşti voi rămâne în Veneţia şi voi merge la balul lui Gradenigo.

— Nu, nu, de o mie de ori nu! Strigă Maximilian sculându-se repede în sus. Nu, nu te vei duce la acel bal al contelui şi vom pleca din Veneţia. Oh! Aerul acesta mă apasă, îmi face rău!

Şi vorbind astfel, două lacrimi îi curseră pe obraji. Privirea lui pasionată se opri pe figura Valentinei cu o expresie de parcă i-ar fi cerut iertare.

Valentina îi întinse mâna şi el o duse la buze.

A două zi, doamna Morel lăsă fereastra deschisă, ca să dea gondolierului semnalul cuvenit şi Giacomo păru a fi înţeles pentru că în amurg o gondolă se opri la o mică distanţă de scara palatului, în gondolă erau doi oameni şi unul şi altul în costum de gondolier.

— Sări pe uscat, Giacomo şi du-te! Zise unul.

— Nu uitaţi numele yahtului şi locul unde stă.

— E yahtul „Bonaccia”?

— Da, excelenţă.

— Iată răsplata pe care ţi-am făgăduit-o.

Giacomo primi o pungă plină cu aur şi se grăbi să sară din gondolă, zicând:

— Noapte bună şi sfântul Anton să vă ajute! Celălalt gondolier rămase în gondolă, pe care o împinse până la vestibul.

În timpul acesta, Valentina, la braţul lui Maximilian, cobora încet pe_scara internă a palatului şi pornea spre treptele canalului.

— Iată gondola noastră, dragă, să intrăm în ea şi călătorie bună, zise Valentina zâmbind, pentru că pornim în călătorie… Să presupunem că am pleca din Veneţia, ţi-ar plăcea?

— Între execuţie şi gând este mare deosebire, răspunse Maximilian. Totuşi admit ipoteza ca să-ţi fac plăcerea şi declar că sunt gata să plec.

— Unde vrei să mergi?

— La Monte-Cristo.

Şi pe când vorbea astfel, Maximilian intră în gondolă şi dădu mâna Valentinei ca s-o ajute să intre.

Gondolierul, observând prezenţa lui Maximilian tresări, îşi ascunse faţa şi rămase nemişcat.

— Poţi merge, îi zise Maximilian.

— Se vede că nu te-a auzit.

— Hai, Giacomo, ai surzit? Zise Maximilian. La Lido.

— Ei, uită-te cum tremură, observă Valentina. Gondolierul luă lopata şi începu să vâslească, dar cu atâta nedibăcie cum nu mai dovedise Giacomo până atunci.

Dar acel gondolier era oare Giacomo? Pentru ce tremura? Pentru ce se tulburase văzând pe Maximilian? Pentru ce se înconjura de atâta mister?

Vom răspunde în capitolul următor la aceste întrebări.

Capitolul XLII Grota lui Monte-Cristo.

Pe când gondolierul, cu capul în jos, aşa încât să-şi ascundă faţa, vâslea, Maximilian, întorcându-se spre Valentina, îi arătă cu mâna o corabie mică mercantilă.

— Ce corabie e aceea care stă colo şi către care gondola noastră pare să meargă?

— Ah! Ah! Zise Valentina râzând, se vede că în materie de marină eu ştiu mai multe decât tine. Este yahtul „Bonaccia”.

— Şi se pare că gondola merge la el, deja suntem departe de uscat!

— Oh! Dacă gondolierul îşi va tot şterge fruntea, cum a făcut până acum e foarte probabil că nu vom ajunge astă seară la micul „yacht.

— Nu cumva vrei să pui în practică ideea pe care m-ai făcut s-o adopt?

— Ce-ai zice, Maximilian, dacă yachtul ne-ar scoate din marea Adriatică?

— Am priceput; sunt prizonierul tău! Murmură Maximilian luând-o de mână şi sculându-se, pentru că deja prora gondolei se apropia de micul yacht.

Gondolierul parcă n-ar fi ştiut cum să abordeze mai bine şi făcea sforţări zadarnice; zăpăceala lui crescu şi mai mult însă atunci când Maximilian, bătându-l pe umăr, atunci când Valentina se urcase deja pe yacht, se pregăti să-i vorbească.

Luna, întunecată până atunci de nişte nori, străluci deodată pe cerul albastru şi străveziu, luminând totul pe mare.

Maximilian pufni de râs, observând chipul gondolierului.

— Domnul Giovani Gradenigo! Exclamă el încet Ce e, domnule? Curioase capricii aveţi! Cărui lucru datorez însemnata cinste de a fi adus aici de dv? Oh! Nu aş voi ca acest serviciu să rămână înmormântat în umbra nopţii… Am să chem pe nevastă-mea să vă mulţumească.

Şi se pregăti să cheme pe Valentina, se opri însă la un gest rugător al lui Giovani Gradenigo.

— Domnule Morel, zise patriciul încet, mie-mi plac foarte mult extravaganţele şi, dacă v-am adus până aici, e că am vrut să exercit meseria de gondolier.

— Dar ce, sunteţi ruinat ca să luaţi o asemenea meserie? Întrebă Maximilian cu un ton batjocoritor. În acest caz, bine faceţi de vă luaţi adio de la trândăvia aristocratică. Şi, dacă am avut odată onoarea să vă explic în ce mod un francez ştie pedepsi o insultă, vă voi arăta acum în ce fel un francez ştie a fi generos faţă cu mizeria; poftim punga mea.

Şi aruncă la picioarele lui Giovani o pungă plină cu aur. Îngâmfatul tânăr tremură şi plânse de ciudă ca şi cum ar fi fost pălmuit.

Maximilian rosti atunci cu glas tare aceste cuvinte:

— Noapte bună, domnule Gradenigo şi sfântul Anton să vă aibă în pază!

După două zile de drum, yahtul „Bonaccia” trecea de insula Elba şi ajungea în faţa unor stânci râpoase, ale căror culori se desenează cu o înfăţişare fantastică pe cer la primele raze ale zorilor.

Era insula lui Monte-Cristo.

Valentina, rezemată de braţul lui Maximilian, privea cu linişte acele stânci care luau din ce în ce proporţii mai măreţe, cu cât yahtul se apropia.

Maximilian era tulburat în faţa acelor stânci, în care se afla o comoară aşa de mare.

Când yahtul aruncă ancora într-un golf mic al insulei, Maximilian îşi arătă dorinţa de a debarca chiar în ziua aceea, dar Valentina îi spuse că era aproape să se înnopteze şi că drumul ce ducea în palatul subteran, nu era lesnicios că era deci mai bine să debarce a doua zi.

Maximilian se învoi şi petrecură noaptea pe bord.

Să vedem acum ce se petrece în insulă.

La baza uneia din stâncile centrale era făcut un vestibul cu cornişa susţinută de doi stâlpi mari. De o parte şi de alta, stânci de granit. Pe urmă se vedea o scară de marmură, care ducea într-o sală subterană, în care erau făcute mai multe uşi.

Sala era luminată prin patru deschizături în stâncă pe unde intra şi aerul. Intrând acolo era lesne de observat că de curând o mână devastatoare distruse tot ce arta produsese mai frumos şi mai uimitor. Se mai vedeau încă pe piedestalele lor statuile pe care le cunoaştem şi pe ele se puteau încă vedea stofele bogate de brocart şi de damasc. Un covor frumos de Alexandria fusese făcut sul într-un colţ: perdele moi, otomane, superbe, răspândite pe ici colea compuneau un tablou superb de neregulă şi bogăţie.

Benedict era singurul locuitor al grotei. El se plimba de la un cap la celălalt al sălii, când un individ coborând iute scara, veni să-l întrerupă:

— Stăpâne, s-a descoperit un yaht ancorat în golful de la răsărit.

— Numai atât, Peppino?

— Numele corăbiei e cunoscut. Petre, contrabandistul luat din Veneţia, mi-a spus că o cunoaşte, e yahtul „Bonaccia”.

— Şi eu te pot asigura că nu e yahtul lui Simbad marinarul, deci toate merg bine. Lăzile s-au îmbarcat?

— Toate; corabia noastră e pe ancoră în golful de la miazăzi; aşa că noii sosiţi n-au putut să vadă mergând şi venind pe ai noştri; acum, ar fi bine să ne îmbarcăm, pentru că nu mai avem ce căuta aici. Grota e jefuită, tot ce cuprindea e în mâna noastră. Ce mai aşteptăm în insula Monte-Cristo?

— Rocca Priori, nu mi-ai spus că drumul ce duce la golful de la miazăzi e mai scurt decât cel care duce la golful de la răsărit?

— Desigur.

— Ei bine, pregăteşte cu ce a mai rămas un rug în odaia de alături.

Peppino, obişnuit să se supună, făcu ce-i poruncea Benedict, pe când acesta trântea pe rug statuile din sală. În curând totul fu gata.

— Acum pregăteşte un fitil şi o mână de pulbere. Şi ordinul fu executat.

— Banchetul e gata pentru venirea stăpânului acestui palat! Exclamă Benedict. Să vină acum să citească la lumina flăcărilor frazele de pe zidul acesta.

Şi luă un cărbune cu care scrise, cu litere mari, pe peretele principal, nişte vorbe pe care Peppino nu le putea deosebi, din pricină că se întunecase.

A doua zi, Valentina şi Maximilian debarcară din micul yaht „Bonaccia” şi porniră spre grotă.

Pe când înaintau, ţinându-se la braţ, un om care alerga pe stânci iute ca o căprioară, observa direcţia drumului lor.

Omul acela, a cărui privire cruntă scânteia ca ochii tigrului care spionează mişcările prăzii sale, îi lăsă să se apropie fără a-i urma, sigur că ei se duceau la grotă; şi văzându-i la o oarecare distanţă, se întoarse repede înapoi, alunecă pe o stâncă şi o luă iute pe un drum ce cotea pe lângă o prăpastie a stâncii.

Acolo se uită în adâncul abisului şi văzu un yaht ancorat în golful de miază-zi.

Era yahtul „Furtuna”.

O şalupă, cu doi oameni, sta lângă ţărm aşteptând pe cineva. Atunci Benedict răsuflă. Cotind la dreapta, merse către grotă. Un vânt uşor mişcă ierburile şi plantele sălbatice ale insulei, suflând printre stânci. Nori negri şi groşi, alergând pe cer, opreau uneori razele soarelui şi atunci o umbră mistică se întindea deasupra insulei.

Jos, la poalele stâncii, marea curgea melancolic, spărgându-şi valurile de piatră şi ecoul repeta lung sunetul trist al valurilor.

Valentina tremura fără voie apropiindu-se de stâncă, dar făcea toate sforţările spre a scoate pe Maximilian din gândurile negre ce-l tulburau.

În sfârşit, superbul vestibul al grotei se văzu, când ei cotiră pe după o stâncă.

Valentina se opri.

— Eşti obosită, dragă? Întrebă Maximilian. Mai avem puţin până la palatul nostru subteran. Iată-i intrarea.

— Da, iată vestibulul. Mai departe e sanctuarul primei noastre fericiri, Maximilian. Acolo s-a format fragila clădire a norocului nostru de care ne-am bucurat până acum. Lasă-mă să respir, lasă-mă să mă gândesc la ziua aceea aşa de radioasă şi de voioasă, după un şir aşa de lung de chinuri. Oh! Ce fericită mă simţeam!… Ce frumoasă, ce măreaţă era pentru mine priveliştea a tot ce mă înconjura!

Mintea mea popula cu flori toate stâncile acestea sterpe şi, în fiece floare, vedeam chipul tău. Dar acum, florile acelea au dispărut şi stâncile acestea îmi par şi mai sterpe şi mă înspăimântă; vestibulul grotei îmi pare uşa unui mormânt.

Şi începu să plângă.

— Valentino! Exclamă Maximilian. De ce vorbeşti aşa, de ce plângi? Ce crimă am săvârşit noi ca să meritǎm nenorocirea de care te temi?

— Ce crimă? Niciuna, răspunse Valentina. Dar dacă omul care ne-a dat fericirea n-ar fi avut puterea să ne acorde ceea ce ne-a dăruit, crezi oare că am putea multă vreme să ne bucurăm de darul lui?

— Dragă, cuvintele tale pe care le ascultam cu răceală la Veneţia mă afectează adânc. Suntem singuri între mare şi uscat, între Dumnezeu şi abis.

— Să facem lui Dumnezeu o făgăduială de smerenie, părăsind luxul barbar pe care contele de Monte-Cristo ni l-a dat, să trăim din munca noastră şi să dăm săracilor comorile pe care contele ni le-a dăruit fără să fie în drept a o face.

Pe când vorbea astfel, Valentina ajunse la vestibulul grotei, în care intră, condusă de Maximilian.

Coborând scările şi în momentul când puneau piciorul în sală, un ţipăt de uimire le ieşi din piept.

O explozie zgomotoasă bubui sub bolta grotei şi o vie lumină de flăcări năpădi sala.

— Valentino! Exclamă Maximilian, vrând să fugă cu dânsa.

— Să stăm! Zise ea, strângându-l în braţe. Să stăm! Focul arde sala, sala aceea în care într-o zi contele de Mon-te-Cristo ne-a dăruit grota şi bogăţiile din ea.

— Oh! Să fugim, să fugim! Strigă iarăşi Maximilian îngrozit. Nu vezi teribilele cuvinte?

Şi, întinzând braţul arătă zidul principal pe care sta scris: „Săracilor, ce este al săracilor.

Mâna de mort e deschisă asupra lui Edmond Dantès”.

— Dar ce mister oribil e acesta! Reluă el, redobândindu-şi sângele rece. Ce mână perfidă a scris acele ciudate cuvinte pe perete şi a jefuit desigur totul aici? Valentino, nu recunoşti tu fapta unui om care a vrut să se folosească de slăbiciunea ta? Să vină acesta, dacă ne poate explica enigma. Cine este mortul a cărui mână el pretinde că este deschisă asupra lui Edmond Dantès?

— Îţi voi spune eu, Maximilian Morel, răspunse un glas care pleca dinlăuntrul grotei. Mâna deschisă spre a smulge sânge, lacrimi şi odihna lui Edmond Dantès, este mâna unui om căruia Edmond Dantès îi datorează interesele acumulate ale unei teribile răzbunări. „Mortul este domnul de Villefort.

— Tata! Exclamă Valentina înfiorându-se şi leşinând în braţele lui Maximilian care rămase nemişcat şi împietrit în capul scării, întrebând din ochi aerul, focul şi munţii.

Incendiul făcu progrese repezi, şi, peste câteva minute, din toată splendoarea şi fastul contelui de Monte-Cristo, mai rămase numai o grămăjuie de cenuşă între pereţii arşi şi pârliţi ai stâncii.

Două yachturi, plecând unul de la apus şi altul de la răsărit din insula Monte-Cristo, mergeau încet în direcţie centrală.

Cel care se îndrepta spre ţărmul Italiei era yahtul „Furtuna”, cel care naviga spre Portul-Vechi era yahtul „Bonaccia”.

Capitolul XLIII Serbarea contelui Gradenigo.

O mare noutate tulbura toate spiritele din Veneţia.

Era vorba de un bal mascat, dar de un bal mascat cum nu se mai văzuse încă altul până atunci.

Toţi îşi făceau comentariile şi totodată pregătirile, ceea ce da mult de lucru croitoreselor şi modistelor.

Un prieten, bogat putred, al contelui de Gradenigo, venise din Orient; şi Gradenigo, deschizând uşile palatului său, iluminând saloanele şi grădinile sale, populându-le cu tot ce era mai frumos, mai nobil şi mai bogat în Veneţia, se pregătea să primească pe omul acela al cărui nume era în gurile tuturora: contele de Monte-Cristo un bogat cu milioanele, un nabab francez, care locuia de multă vreme în Orient, unde se însurase cu fiica unică a paşei din lanina.

Şi toţi vorbeau de el, toţi îi povesteau istoria, ciudăţenia: toţi spuneau anecdote mai mult sau mai puţin adevărate despre dânsul. Şi totodată, pe când se pregăteau de balul contelui de Gradenigo, toţi se grăbeau să depună cartea de vizită la contele de Monte-Cristo, care nu primea, de altminteri, decât pe cei cu care era prieten intim.

Contele de Monte-Cristo era foarte mult schimbat; nu mai semăna deloc cu acela care urmărea cu atâta înverşunare răzbunarea nenorocitului Edmond Dantès. Acum, când tabloul funest al suferinţelor lui fusese acoperit de mantia

timpului şi patima se stinsese; acum, când dezmierdările unei soţii şi ale unui copil nevinovat îi înfăţişa o viaţă nouă presărată cu flori şi fără chinuri… Contele de Monte-Cristo era un alt om.

Liniştita fericire a casei era acum cea mai mare dorinţă a lui; şi de nu s-ar fi prezentat un caz excepţional în viaţa lui, el n-ar fi gândit să vină a căuta zgomotul oraşelor mari din Europa.

Dar soţia sa Hayde, cuprinsă de o slăbire a forţelor fizice, începea să sufere de nişte friguri încete, misterioase, care nu se pot vindeca, după spusa medicilor, decât prin schimbarea climei.

Contele de Monte-Cristo părăsi Orientul spre a veni în Occident, unde nădăjduia să vindece pe soţia sa. Frumoasa Hayde urma să viziteze mai întâi Veneţia şi contele de Monte-Cristo, aducându-şi aminte de prietenul său, Giovani Gradenigo, îi scrise ca să îi anunţe o apropiată vizită. Contele Gradenigo stăruise mult pentru ca Monte-Cristo să primească ospitalitatea palatului său, dar acesta, care trimise înainte pe intendent să-i găsească un palat, refuzase cu mare politeţă.

Contele de Monte-Cristo ocupa la Giudecca palatul în care stătuseră Valentina şi Maximilian.

Hayde, tânără încă, nu pierduse nimic din frumuseţe, deşi era bolnavă, ba chiar avea o expresie ce o făcea şi mai plăcută.

Ea avea un copil de trei ani şi jumătate numai, pe figura căruia deja se putea vedea expresia de îndrăzneală şi de hotărâre a contelui de Monte-Cristo şi pe care ea îl iubea cu o dragoste nespus de mare.

Hayde nu-şi părăsea un moment copilul şi contele trebuise să stăruie mult spre a o hotărî să-l însoţească la balul lui Gradenigo.

Palatul şi grădinile ilustrului veneţian erau admirabil luminate şi animate de orchestre.

Pretutindeni, cât putea cineva să vadă, palatul şi grădinile erau pline de oameni care se agitau ca valurile mării împinse înainte de vânt.

Mii de lampioane licăreau printre copacii grădinilor deschise şi se revărsau peste mulţime; priveliştea era într-adevăr magică. Balul, cum am spus, era mascat. Bogăţia şi varietatea costumelor ofereau o privelişte din cele mai splendide.

Pretutindeni era un zgomot, o gălăgie fără seamăn, când deodată se făcu tăcere ca prin farmec, când unul dintre invitaţi anunţă cu cel mai mare mister prezenţa contelui de Mon-te-Cristo şi a frumoasei Hayde.

Dame şi cavaleri alergară întru întâmpinarea noilor sosiţi.

Hayde, bogat înveşmântată ca o orientală, da braţul contelui îmbrăcat ca beduin. Distincţia, gingăşia şi portul delicat al Haydeii, atraseră atenţia tuturor.

Domnul Gradenigo, aflând prezenţa prietenului său, alergă să dea braţul Haydei, şi, strângând de mână pe ilustrul beduin, o duse în salonul de dans.

Contele rămase singur şi ca să scape de dialogurile nesărate ce începeau înaintea lui, se pierdu într-un roi de doamne mascate, căutând să recunoască pe vreuna; neizbutind însă, porni spre grădini, unde fierbea dansul.

Acolo se opri lângă un tufiş, de unde ieşeau glasuri femeieşti, care deşi necunoscute lui, vorbeau de lucruri ce interesau mult pe conte.

Înfăşurat în burnus şi rezemat de trunchiul unui copac secular, ascultă cu luare aminte.

— Eşti sigură că cele două d'Armilly sunt în Veneţia?

— Negreşit… ba chiar…

— Ce?

— Sunt aici?

— Asta-i! Aici? Nu se poate. După discuţia ce a avut contele Gradenigo cu tata despre vechimea nobleţei familiilor noastre, nu cred că el să fi poftit pe două actriţe!

— Mi s-a spus de multe ori că azi cariera teatrală e preţuită mult. În orice caz ce e rău în asta?

— Niciunul, Lauro; dar unii sunt pretenţioşi tare!... Mie puţin îmi pasă că acele domişoare sunt aici, dar...

— Şi-apoi mai este o împrejurare care vine în favoarea doamnelor d'Armilly; se zice şi se afirmă că aparţin unor familii foarte bune, mai ales cea mai tânără, Eugenia, care s-ar coborî din familia de Servieres.

— Oh, atunci n-avem de ce ne mira dacă contele le-a poftit la bal; nobleţea de sânge şi de talent!

— Aşa e.

— Dar cum să le cunoaştem între atâtea măşti?

— Cu un principiu demonic.

— Care?

— Giovani Gradenigo e unul din adoratorii celor două d'Armilly.

Când au venit aici, înainte de a se duce la Roma, necontenit le ridica în slăvi... Nu erau laude numai, ci o adevărată patimă. Fii sigură deci că nu le va părăsi un moment toată noaptea; dar, vei recunoaşte tu pe Giovani cu toate că e travestit?

— Negreşit, îl văd în toate zilele. Mi-e văr.

— Ei bine, femeia lângă care va fi el va fi una dintre d'Armilly.

— Raţionamentul e bun. Aşadar, să ne punem măştile, Lauro şi să le căutăm. Ah, stai! Ai auzit vorbindu-se de contele Monte-Cristo?

— A venit.

— Dar nevastă-sa?

— O greacă din nobleţea mare, se zice. Încă n-am văzut-o.

— Ce s-a făcut franceza care venise acum câteva zile în Veneţia, nevasta lui Maximilian Morel, stăpânul insulei lui Monte-Cristo?

— După cât spune gondolierul Giacomo care e acum în serviciul meu, bărbatul şi soţia au schimbat Veneţia cu singurătatea insulei lor pustii, în care au un palat frumos.

— Ah! De-ar fi a mea insula, ce mai baluri aş da într-însa! Dar deocamdată, pune-ţi masca şi haidem după domnişoarele d'Armilly.

Şi două femei ieşiră dintr-acel fel de chioşc; contele de Monte-Cristo dispăruse deja ca să caute şi el pe tânărul Giovani Gradenigo.

În momentul în care i se arăta moştenitorul ilustrului conte veneţian, Monte-Cristo îl pierdu din vedere, pentru că în faţa lui se opri hotărât un domino, aruncându-i prin masca lui neagră o căutătură înfocată.

— Cine eşti? Ce vrei? Întrebă cu mândrie contele de Monte-Cristo.

— Să te văd, răspunse dominoul cu un glas care făcu să tresară fără voie pe îndrăzneţul conte.

— Mulţumesc, răspunse Monte-Cristo, însă fiindcă eu nu vreau nimic de la d-ta, te vestesc că-ţi pierzi vremea degeaba făcându-mă să mi-o pierd şi pe a mea.

Şi făcu un pas ca să se depărteze, dar dominoul i se puse iarăşi în cale.

— Dacă tu nu vrei nimic de la mine, eu vreau mult de la tine, pentru că tu eşti un om de la care se poate vrea mult… Şi o ştiu. „

— Oh! Acum devii supărător! Te rog, schimbă-ţi tonul şi purtarea. De mă cunoşti, spune-mi pe nume.

— Bucuros; dar ce nume să-ţi dau?

— Întrebarea e ciudată! Al meu.

— În acest caz îţi voi zice Edmond Dantès. Auzind aceste cuvinte, contele de Monte-Cristo făcu un pas înapoi, măsurând de sus până jos pe ciudatul domino.

— Vezi că ştiu cine eşti? Zise acesta.

— Puţin îmi pasă, răspunse contele ascunzându-şi tulburarea, dacă nu vrei să-mi spui numele dumitale.

Dominoul scoase un hohot de râs ţipător.

— Dă-mi un singur semn, urmă Monte-Cristo, care nu-şi putea stăpâni curiozitatea pe care i-o pricinuia necunoscutul.

— Bine, reluă dominoul. Şi adăugă îndată: Cunoşti pe Mercédès?

— Mercédès! Murmură monte-Cristo cu glas surd. Oh! Cine eşti? Nu te depărta, vorbeşte, te cunosc.

— Şi cine sunt?

— Albert de Morcerf?

— Te amăgeşti; trebuie să-ţi aduci aminte că este mai înalt decât mine.

— Aşa e, răspunse contele plecând capul şi adâncindu-se în triste gânduri în faţa omului misterios care evoca aşa de mâhnitoare amintiri.

— Bună seara, Edmond, la revedere.

Şi, fără să-i dea vreme a-i face vreo întrebare, acel domino pieri în mijlocul celorlalte măşti.

În zadar încercă contele să-l urmărească din ochi, dispăruse.

Atunci, ca să uite plictiseala ce-i pricinuise acea convorbire, contele de Monte-Cristo urmă a căuta pe cele două d'Armilly, folosindu-se de principiul nedemonic, aflat în grădină.

După o jumătate de ceas de ocoliri în zadar se întâlni cu vechiul lui prieten, contele Gradenigo, cu care schimbă câteva fraze obişnuite în asemenea cazuri şi care servesc numai de intrare în vorbă pentru subiectul care ne interesează.

— Lume e foarte multă, zise Monte-Cristo şi fiul dv., pe cât mi se pare mie, împărtăşeşte cu părintele său privilegiul de a face cu o aleasă delicateţă onorurile casei.

— Oh! Giovani face ce poate răspunse patriciul. El nu vrea supărări… Şi prin urmare… Dar cu anii, nădăjduiesc să prindă minte. L-ai recunoscut?

— Mi-a fost arătat, dar l-am pierdut din vedere şi cred că acum îl voi confunda cu celelalte măşti.

— Uitaţi-vă la dreapta dumneavoastră, zise deodată domnul Gradenigo, e la braţ cu o elegantă circaziană.

Contele era să meargă către fiul lui Gradenigo, când o mască i se puse înainte, zicându-i:

— Bun venit conte de Monte-Cristo, aţi făcut rău să vă descoperiţi faţa, pentru că e cineva care vă aşteaptă.

— Ce vreţi să spuneţi?

— Acum puţin, dar într-o zi voi spune mai mult.

— Nu vă cunosc şi nu doresc să vă cunosc. Bună seara.

— Un moment. Nu e politicos să trataţi astfel pe cineva care aşteaptă de atâta vreme.

— Dar n-avem nici o relaţie între noi.

— Acum, nu; dar au fost şi eu nu uit.

— Să nu mai vorbim de trecut care e departe. Să vedem de prezent. Cine sunteţi? Spuneţi repede, vedeţi că nu încerc să ghicesc. Spuneţi…

— Glume, dragul meu marinar… Sunt un om, prin care, vă trimite complimente domnul de Villefort.

— Oh! Exclamă Monte-Cristo, trecându-şi mâna pe fruntea-i palidă; oricine ar fi, rău ţi-ai ales subiectul glumelor. Respectă pe cel care doarme poate somnul cel veşnic.

Abia sfârşi aceste cuvinte şi individul căruia le adresa dispăru.

Monte-Cristo se simţi viu impresionat de acest joc barbar; totuşi, neocupându-se de aceasta porni din nou după contele Giovani Gradenigo. Multă vreme îl căută în zadar, în sfârşit îl văzu la braţ cu frumoasa circaziană şi era să-l atingă pe umăr, când cealaltă mască se apropie de el şi începu să îl privească aşa încât să-i atragă luarea aminte.

Masca era în costum de magistrat în exerciţiul funcţiunii şi vorbea cu toată corectitudinea unei persoane din societatea înaltă.

— Bună seara, conte de Monte-Cristo. Aşadar, iar vii în Europa hotărât să te răzbuni pe vre-o familie? Oh! S-ar crede că eşti corsican din naştere pentru că cuvântul răzbunare are asu-pră-ţi o putere irezistibilă.

Contele se uită cu o nespus de mare curiozitate la cel care-i vorbea într-un mod aşa de familiar.

— Ce mai face frumoasa ta soţie, Hayde? Urmă falsul magistrat cu ton ferm. Ştii tu răspunde la sublima inspiraţie a acelui suflet nevinovat? Sărmană Hayde! Nu cred că poate fi multă vreme fericită.

— Oh! Oh! Strigă contele cu un dispreţ silit. Cazi în proorocire, gravule magistrat! Nu cumva vrei să-ţi uiţi plicticoasele griji ale profesiunii tale?

— Sarcina mea de procuror regal nu mă plictiseşte niciodată, răspunse masca. Ba chiar îmi place foarte mult să exercit această sarcină care deja mă face de mai mulţi ani foarte stimat la Paris, unde o exercit. Acum aştept momentul când va veni pe tapet un proces interesant care să-mi facă numele nemuritor.

— Nu eşti cum-vă prea prezumţios? Întrerupse contele.

— Tu nu ştii încă procesul de care e vorba şi numele omului care trebuie osândit?

— Vorbeşte.

— E vorba să te osândim pe d-ta, dragă conte de Mon-te-Cristo; acum pricepi motivul proorociei mele?

— Prea bine! Dar de ce sunt acuzat? Întrebă Monte-Cristo primind rolul ce i se da.

— Eşti acuzat că ai uitat într-o oribilă dramă compusă de d-ta, cuvântul sublim de Dumnezeu. Din mormântul îngheţat al familiilor de Saint-Méran şi de Villefort se ridică un blestem teribil împotriva dumitale şi unul din morţi îşi agită mâna uscată spre a te arăta celor vii. Ia seama; pagina cărţii destinelor, care te osândesc a fost întoarsă, de suflarea furtunii. Eu am fost însărcinat să interpretez formidabilele cuvinte ale dreptăţii lui Dumnezeu, eu voi fi neîndurat împotriva dumitale.

— Cu voia dumitale, zise foarte rece contele, voi socoti tot ce mi-ai spus ca un ciudat efect al nebuniei.

— Fie, urmă masca. Totuşi, adu-ţi aminte de tot ce ai făcut, vezi de poate fi în mine ceva care să-ţi reamintească una

din victimele dumitale. Ah! Slab eşti de memorie, domnule conte! Când te-am-trimis la castelul d'If ca agent bonapartist, vei fi rostit de multe ori noaptea în vis numele meu. Eu sunt Villefort.

— Prea bine şi sunt vesel că te întâlnesc. Aş putea avea onoarea unei convorbiri mai lungi, departe de zgomotul din saloanele acestea?

— Sunt la ordinele dumitale; dar îţi spun de acum că, convorbirea va fi foarte scurtă; am foarte puţine de spus; urmează-mă, dacă vrei.

Şi pretinsul Villefort porni spre grădina, unde merse la un chioşc mic şi foarte depărtat de mulţimea invitaţilor. Acolo se opri şi, punându-se în faţa contelui, îl măsură de sus până jos cu o privire plină de ură.

— Acum, zise contele, vezi că eu n-am mască pe faţă: sunt în drept să cer ca să ţi-o ridici şi d-ta.

— Sub masca aceasta nu e o faţă de om ca a dumitale, domnule conte, răspunse masca cu un ton lugubru.

— Glumele sunt de ajuns. Cine eşti? Întrebă contele făcând o mişcare. Eu ţi-am spus, Edmond Dantès; ştii cine sunt. Îţi repet să sfârşeşti cu glumele. Eu sunt Edmond Dantès, conte de Monte-Cristo. Dar dumneata cine eşti?

— Judecătorul dumitale.

— Văd că vrei să prelungeşti o comedie ridicolă şi faci rău domnule… Necunoscut… Ar fi ca şi cum nu ştii cine e şi ce e, contele de Monte-Cristo.

— Ba ştiu. Eşti un om care, lăsându-te a fi stăpânit, târât de setea unei răzbunări barbare, ai abuzat nebuneşte de spada pe care” dreptatea lui Dumnezeu a pus-o în mâna dumitale puternică. Femeii care te iubea în adâncul inimii, femeii care şi acum varsă lacrimi de sânge gândindu-se la d-ta, ia-i dat, în schimbul dragostei sale, al lungului ei martiriu, un viitor de mizerie şi de văduvie. Prietenului care se încrezuse în d-ta, care n-avea secrete pentru d-ta, i-ai dat ca răsplată disperarea, ruşinea! I-ai trădat. Şi nemulţumit, ai alimentat flacăra în inima perversă a unei

noi Locuste şi ai râs văzând cum cădeau victimele ei. Sângele unui copil de nouă ani numai, a pus pe fruntea dumitale vinovată o pată neştearsă, şi, după toate aceste crime, socotind că un act de generozitate e de ajuns spre a linişti conştiinţa, trăieşti în tihnă convins că ai împlinit cuvântul lui Dumnezeu.

Tremură, ipocritule! Martiriul te aşteaptă şi s-a deschis mormântul în care vei cădea şi te vei afunda, blestemat de Dumnezeu şi de oameni!

— Cine eşti d-ta? Întrebă liniştit Monte-Cristo, după câteva momente de cugetare. Primesc acuzarea dumitale şi nădăjduiesc că-mi vei da dreptul să mă apăr. Abstracţie făcând de toate ideile lugubre, de toate miturile fantastice, de care te serveşti spre a-ţi pune cuvintele în raport cu costumul adoptat, văd că-mi analizezi viaţa din Paris şi osândeşti simţământul ce mă stăpânea atunci. Bine. Eu nu pretind şi n-am pretins că oamenii trebuiau să admită drept bune faptele mele. Aş putea să-ţi arăt chiar acum dreptatea faptelor ce ţi se par violente şi să-ţi arăt că conştiinţa îmi este liberă de orice remuşcare; dar nu e aci locul pentru o asemenea discuţie. Totuşi, deoarece ţi-ai dat oboseala să mă cauţi îndată ce am sosit în Europa, vei putea foarte bine veni să mă vezi într-adins la Giudecca, unde vei fi primit foarte bine în orice moment. Ba vei putea chiar, dacă doreşti, să-ţi păstrezi incognito-ul.

Falsul magistrat zâmbi cu tristeţe.

— Da, într-o zi vom avea această convorbire, domnule conte. Dar, oricât de speciale şi de puternice ar fi argumentele dumitale, nu va fi nici o filosofie creştinească pe lume care să le aprobe.

— Vom vedea.

— Aşadar, la revedere, pe curând, reluă masca întinzându-i mâna dreaptă.

Monte-Cristo atinse maşinal mâna aceea care o aştepta pe a lui, dar scoase un ţipăt uşor de surprindere şi făcu un pas înapoi, vânăt la faţă.

— Mâna dumitale e de gheaţă!

— E răceala mormântului! Murmură masca, expunând mâna la lumina unui lampion.

— Oh! O mâna de mort! Exclamă contele de Monte-Cristo, înfiorat.

Capitolul XLIV Prima lovitură dată colosului.

După ce-i trecu primul moment de mirare, contele căută în zadar cu ochii pe omul care-i vorbise astfel; el dispăruse printre copaci, fără să lase nici o urmă.

Contele parcă simţea încă contactul rece al mâinii de mort pe care o strânsese într-a lui.

Acea mâna îi făcuse o foarte mare impresie, pe care cu greu o putu birui.

Cine era omul misterios, care cunoştea aşa de bine istoria lui Edmond Dantès şi care venea la el acuzându-i toate faptele, toate simţămintele? A cui era mâna care ieşise din mormânt spre a o atinge pe a lui, atunci când el nici nu se gândea la aşa ceva?

Un glumeţ de rând nu s-ar fi exprimat într-un asemenea mod; un om obscur nu i-ar fi vorbit cu atâta sânge rece şi cu atâta linişte ca acel necunoscut.

Cine deci putea să fie acest duşman?

Baronul Danglars, toţi ştiau, nu era în stare să aibă o asemenea idee.

Albert de Morcerf dăduse contelui de Monte-Cristo o satisfacţie publică în ziua când era să aibe loc duelul lor pe viaţă şi pe moarte.

Villefort înnebunise şi, poate, murise.

Cine era acela?

În zadar contele trecu în revistă una câte una pe toate persoanele care, dintr-o pricină ori alta, se puteau crede în drept de a-i declara război. În zadar se gândi la toate feţele vieţii sale trecute.

— Astăzi nimeni nu se poate socoti duşmanul meu şi nu poate căuta să se răzbune. Nici o perioadă a vieţii mele nu-mi lasă umbra unei remuşcări, zicea contele.

Cine era, deci acela?

Iată întrebarea care revenea pe buzele contelui, după o lungă şi adâncă cugetare, întrebare la care nu ştia cum să răspundă.

A doua zi după balul dat de domnul Gradenigo, contele de Monte-Cristo aşteptă vizita necunoscutului acuzator. El nu se arătă.

Zilele trecură una după alta, o săptămână se scurse şi contele tot nu ştia cine era necunoscutul. Obosit, vru să se distreze, îşi aduse aminte de domnişoarele d'Armilly, pe care le cunoştea de la Paris şi pentru care avusese multă afecţiune totdeauna.

Cele două prietene, desfăcând angajamentul cu impresarul Argentinei, din cauză de boală dovedită, plecaseră din Roma şi trăiau împreună la Veneţia.

Monte-Cristo se anunţă la ele sub un nume fals şi fu primit după câteva dificultăţi.

Luiza d'Armilly îi ieşi înainte.

— Oh! Exclamă ea văzând pe vizitator, am onoarea să vorbesc cu domnul conte de Monte-Cristo.

— Da, domnişoară. Am vrut să pun la încercare memoria dumneavoastră şi vă cer iertare. Dar când nu simţim în noi înşine meritele necesare spre a captiva atenţia altora, nu putem crede să fim recunoscuţi după o lungă lipsă.

— Nu vorbiţi astfel. Prietena mea Eugenia şi eu ştim preţui nobleţea simţămintelor dv… Şi chiar dacă lumea întreagă v-ar osândi…

— Încet, încet, domnişoară; când toţi osândesc pe un om, trebuie şi noi cu timpul să fim de părerea universală, o întrerupse Monte-Cristo cu un zâmbet de bunăvoinţă, adăugând:

— Cred că sănătatea Eugeniei, văzându-vă pe dumneavoastră aşa de veselă…

— Da, răspunse Luiza, Eugenia e mai bine şi sunt foarte veselă că ea şi-a redobândit sănătatea… Dar m-am temut aşa de mult…

— Într-adevăr, mi s-a spus că veniţi din Roma… Nu cumva prietenei dumneavoastră nu i-a priit Roma?

— Într-adevăr, o adâncă mâhnire, răspunse Luiza, cam încurcată. Victima unei trădări oribile… Devenită publică din nenorocire… Dar, iertaţi-mă domnule conte; ea s-ar supăra pe mine de nu i-aş anunţa mai repede vizita dumneavoastră Mă duc s-o înştiinţez. Peste câteva momente Eugenia Danglars veni în salon.

Monte-Cristo observă cu durere schimbarea Eugeniei, a cărei figură păstra adânci urmele lacrimilor ce-i smulsese o durere mortală. Rumeneala tinereţii pierise şi acum obrajii erau palizi.

Privirea ei, aşa de vie, era acum tulburată.

Aerul hotărât pe care-l avea se schimbase într-o neagră melancolie care o făcea să semene cu geniile durerii simbolizate pe lângă morminte.

Totul era schimbat în Eugenia Danglars şi contele n-ar fi recunoscut-o de n-ar fi ştiut de mai înainte că se afla în faţa fiicei doamnei de Servieres.

Eugenia ascultă cu un aer distrat complimentele contelui şi abia răspunse la întrebările pe care el i le puse.

După o jumătate de ceas de convorbire, pe care o susţinu aproape singur, Monte-Cristo, care în zadar întrebă despre persoanele pe care le cunoscuse la Paris, plecă de la prietene, spunând că avea de gând să se ducă la Roma.

— La Roma, exclamă Luiza, aruncând o privire semnificativă Eugeniei.

— Sper că mă pot distra puţin acolo, zise contele, plictiseala este boala cea mai rea.

— Atunci daţi-mi voie să vă anunţ că la Roma plictiseala dumneavoastră va creşte poate.

— Cum?

— Se judecă un proces în care numele dV. Este des repetat.

— Ce proces? Întrebă el cu un zâmbet liniştit, din cele care arată o conştiinţă fără remuşcări.

— Poate n-aveţi să mă credeţi; dar la Roma s-a început un proces teribil împotriva faimosului bandit Luigi Vampa; şi ucigaşul a declarat înaintea judecătorilor că a avut afaceri cu dumneavoastră

— E o gentileţe a domnului Luigi Vampa, zise contele cu mult sânge rece şi îndată adăugă: Ce e drept, relaţii au fost între noi şi eu îi sunt prieten. Aşa că nu trebuie să pierd vremea ca să-l scap de la moarte şi nu o voi pierde.

Pe când contele vorbea, două lacrimi curseră încet pe obrajii Eugeniei; el era s-o întrebe, dar Luiza îi făcu un semn, pe care el îl înţelese, de a nu urma, apoi alergă să-şi îmbrăţişeze prietena care căzuse pe sofa.

Edmond îşi luă ziua bună şi ieşi foarte mişcat de starea în care o găsise pe Eugenia şi hotărât să-i redea fericirile trecute; totuşi, ca să izbutească, ar fi trebuit să ştie cauza acelei melancolii.

Lăsă ca timpul să-i facă cunoscut tot ce privea pe Luigi Vampa şi convins că afacerea aceasta n-avea aceiaşi importanţă ca datoria ce-şi impusese faţă cu Eugenia, se apucă de lucru.

Peste câteva zile invită pe Eugenia şi Luiza d'Armilly s-o viziteze pe Hayde; femeile se plăcură reciproc şi contele avu plăcerea de a vedea formându-se un cerc de viaţă intimă la care el ţinea aşa de mult.

În curând Monte-Cristo observă că orizontul limpede al vieţii sale era întunecat de un nor misterios pe care el nu-l putea înlătura.

De câteva zile, Hayde refuza necontenit, sub pretext că nu-i era bine, să primească pe Eugenia Danglars şi pe Luiza dArmilly şi cu cât contele stăruia cu atât Hayde zicea că e mai bolnavă.

Hayde era geloasă. Convorbirile lungi ale contelui cu Eugenia, pe peronul palatului, fură spionate de ea şi neînţelegând ce-şi spuneau ei, ea bănuise şi răstălmăcise cu totul altfel simţământul ce lega pe bărbatul său de Eugenia. Şi gelozia o muncea amarnic.

Dar nu numai Hayde observa acele convorbiri lungi pe peron; pe canal sau pe ulicioarele din faţa palatului, era cineva care nu-şi mai dezlipea ochii de pe chipul Eugeniei.

Într-o seară, când Eugenia părea mai abătută decât oricând, vrând cu orice chip să afle cauza misterioasă a acelei melancolii, contele îi zise:

— Fiica mea, la vârsta asta nu trebuie să dispere cineva. Ce chinuri ai avut ca să nu găseşti un leac în tot ce te înconjoară? Frumoasă, tânără, având un geniu sublim în arta ce cultivi… de ce fugi de splendida societate care vi se închină la picioare şi face din dumneavoastră obiectul cultului ei?

— Cuvintele dumneavoastră, domnule conte, sunt inspirate de simpatia cea mai sinceră, o ştiu şi vă mulţumesc; dar societatea de care vorbiţi, ce-mi poate da spre a-mi uşura chinul, amorul, suferinţa înăbuşitoare pe care o simt? Zise Eugenia ridicând ochii la cer.

— Curaj, curaj! Mi-aţi vorbit în termeni foarte limpezi, răspunse contele. Vorbiţi de chin, de amor, de suferinţe înăbuşitoare, trei lucruri care exprimă foarte mult în scara senzaţiilor omeneşti.

— Da, da, domnule conte, calculaţi, dacă puteţi, nemărginitul simţământ pe care-l cuprinde inima mea şi pe urmă plângeţi-mă, urmă Eugenia, plecând capul şi ştergându-şi o lacrimă.

— Din contră, eu nu vă pot prezice decât un viitor de fericire şi de plăceri.

— Oh! Nu, nu răspunse Eugenia cu un geamăt care semăna cu murmurul armonios al coardelor unei harpe eoliene atinsă de vânt, totul s-a sfârşit pentru mine.

— Ascultaţi, zise contele cu un zâmbet suav de bunăvoinţă, admiteţi că eu mă pot crede fericit? Am o soţie care mă iubeşte şi mă adoră; o soţie ale cărei dezmierdări sunt cele mai suave bucurii ale mele; am un copil de pe ale cărui buze nevinovate aud rostindu-se numele meu cu aceeaşi fericire ca şi cum aş auzi un înger binecuvântându-mă. Ei

bine, în cei cincisprezece ani lungi de disperare, de singurătate… Cincisprezece ani, pricepeţi? Ziceam, cum ziceţi dumneavoastră acum; totul s-a sfârşit pentru mine; pe atunci eram cam de vârsta dumneavoastră şi, ca şi dumneavoastră, întorceam ochii de la viitor ca să-i cobor spre pământ unde mă convinsesem că în curând eram să dorm somnul de apoi… Dar şi eu auzii un glas zicându-mi: Crede şi speră!… Ah! Da, da, a crede şi a spera, iată la ce se reduce toată înţelepciunea omenească cum m-am convins mai târziu, crezând şi sperând.

— Dar se poate ca situaţiile să fie cu totul diferite! Zise Eugenia.

— Eram închis între zidurile unui turn bătut din toate părţile de apele Oceanului. O boltă posomorâtă era tot orizontul meu. Tată, prieteni, amantă, unde erau? Noaptea oribila a suferinţelor mă despărţise pentru veşnicie de dânşii. Cele mai scumpe speranţe ale" mele erau nimicite. Dar credinţa mea, deşi slăbită un moment, se întări în întuneric şi în obidă; văzui lumea, fericirea prin zidurile şi bolta celulei mele.

Eugenia păru că se gândeşte un moment.

— Domnule conte, zise ea, dumneavoastră sunteţi bărbat şi eu femeie, scara simţămintelor noastre e alta. D-v. Vă puteaţi închipui fericirea viitoare nimicită şi totuşi, în picioare pe acele ruine, aţi mai putut spera. Dar eu trebuie să dispar din lume pentru că de acum înainte pentru mine lumea este numai via icoană a iadului. Ah! Dumneavoastră v-aţi putut închipui că odată cu capul amantei dumneavoastră era să cadă şi cea din urmă speranţă a sufletului dumneavoastră!

— Eugenio! Exclamă contele, luminat parca fără veste de acele teribile cuvinte. Oh! Vorbiţi, vorbiţi pentru că timpul trece… Dumnezeu e milostiv, Dumnezeu e atotputernic, vorbiţi!

— Nu pot! Murmură Eugenia, nu pot! Durerea şi ruşinea mă înăbuşă.

Şi, vorbind astfel, îşi rezemă capul de parapetul balconului şi ochii ei parcă se stinseră ca lumina unei stele la orizont.

Luna se ridică pe Lido.

Două gondole treceau în tăcere pe sub palat.

Cele două bărci se opriră un moment şi atunci se auzi un glas suav şi melancolic, acompaniat de sunetele triste ale unei chitare.

Era un glas de bărbat care cânta în versuri următoarele patru strofe: „Au căzut turnurile şi castelele, s-a ridicat coliba smerită, s-au înălţat fraţii cei mici, cei mândri căzut-au în pulbere.

Noi toţi avem soarta noastră, eu ştiu fiecăruia viitorul, daţi mâna şi norocul de-ţi vrea, iute vi-l spun.

Voi fete şi copii nevinovaţi, voi prinşi de dragul frumoasei, voi chinuiţi de patimi rele, voi pe care vă roade invidia.

Tuturor eu vă ştiu soarta, tuturor vă ştiu viitorul, daţi mâna şi norocul, de-ţi vrea, iute, vi-l spun.”

Glasul se stinse, lăsând să se audă preludiul unei chitare ciupită cu măiestrie.

După un moment acelaşi glas repetă aceleaşi strofe şi un om, în picioare, într-o gondolă, agita o batistă în direcţia balconului în care se aflau Eugenia şi contele; acesta, aplecându-se peste parapetul de marmură ca să asculte, simţi că-l atingea cineva uşor pe umăr.

Se întoarse şi văzu pe Hayde cu copilul în braţe.

— Cheamă-i zise ea.

Contele făcu o mişcare şi vru să răspundă, dar ea îl întrerupse:

— Îndată ce i-am auzit, am luat copilul în braţe cu dorinţa de a-i pune să-i spună norocul… Cheamă-i cheamă-i, vreau să-i aud.

— Vrei, Hayde? Şarlatanii aceştia spun minciuni. Şi, pentru cine n-a suferit nenorociri e o imprudenţă să asculte asemenea oameni.

— Domnişoară d'Armilly, zise Hayde, întorcându-se către Eugenia, nu aţi vrea să-i auziţi?

Contele observă cu mirare tonul aproape mânios cu care nevastă-sa vorbise Eugeniei şi ca să scape de explicaţii de prisos, scoase batista şi făcu semn celor din gondolă să se apropie.

Capitolul XLV Ţiganul.

Mica familie a contelui de Monte-Cristo se adună într-un salon al palatului. Eugenia Danglars şi Luiza d'Armilly erau şi ele acolo.

Salonul era spaţios, împodobit cu mobile vechi şi decorat cu tablouri de dimensiuni mari, care după spusa proprietarului erau datorate pensulei lui Tiţian, Tintoreto şi Paul Veronese dar care într-adevăr erau numai nişte copii mai mult sau mai puţin bine făcute după acei maeştri.

Acele tablouri enorme, acele mobile posace, care primiseră pulberea atâtor veacuri, creşteau efectul scenei misterioase care, se pregătea.

Hayde ţinea copilul în braţe. Eugenia şi Luiza stăteau lângă ea şi contele în picioare.

Lumina unei lămpi era îndulcită de un abajur verde; tăcerea domnea adâncă.

Peste câteva minute de aşteptare, intră ţiganul, om tânăr încă, cu un corp zvelt şi graţios; hainele lui simple şi strânse pe trup, aveau o eleganţă spaniolă; în sfârşit, fizionomia lui vioaie şi hotărâtă inspira încrederea femeilor şi o nelinişte vagă bărbaţilor.

Contele de Monte-Cristo rămase nemişcat, abia aruncând o privire noului venit.

Hayde zâmbi şi bătu uşor cu vârful degetelor peste gura copilului, parcă ar fi vrut să-l deştepte.

— Bună seara, domnule, zise ţiganul într-o italienească stricată, căutând să dea cuvintelor sale un accent spaniolesc. Adevărat e că m-aţi chemat să vă spun secretul destinelor dumneavoastră, frumoase doamne?... Ca să vă destăinuiesc răul şi binele viitorului?

— Începe, murmură contele.

— De la dumneavoastră dacă-mi daţi voie. Contele zâmbi cu un aer de dispreţ.

— Gentile cavaler, zise ţiganul, aveţi minte hotărâtă; e destul să vă văd ca să spun că sunteţi o corabie îndrăzneaţă pe marea vieţii! Pe figura dumneavoastră se văd neşterse semnele unui trecut vijelios; în ochii dumneavoastră puţin cam dilataţi, pe buzele neregulat închise citesc simţământul unei patimi extreme: o floare care nu a putut înboboci.

— Îţi pierzi vremea cu lucruri de nimic! Observă contele, care începea să-şi piardă răbdarea. Lasă trecutul şi ocupă-te de viitor, deoarece ai pretenţia că-l cunoşti.

— Daţi-mi mâna, zise ţiganul.

— Iat-o! Răspunse contele cu un gest de dispreţ. Atunci, urmă un moment de tăcere; ţiganul dădu din cap şi întorcându-se spre Hayde, urmă cu un accent lugubru:

— Sărmană Hayde!

Contele făcu o mişcare de uimire şi Hayde puse o sărutare pe buzele copilului.

— Iată linia pământului… Urmă ţiganul nedepărtându-şi ochii de mâna contelui, pe fruntea căruia începeau să se ivească picături de sudoare rece.

— Fii scurt, zise el.

— Destul, zise ţiganul ridicând ochii şi apoi îi ţinti la pământ.

— Vorbeşte.

— Nu se cade.

— Cum?

— E cu neputinţă.

— Frumos prooroc eşti! Exclamă contele care atribuia neştiinţei, tăcerea ţiganului.

— Ei bine, ca să vă dovedesc contrariul, primiţi să mă ascultaţi în taină.

— Bucuros; dar te înştiinţez că nu voi pierde timpul pentru lucruri învăluite în mister şi fără înţeles.

— Vom vedea, urmă ţiganul cu o intenţie marcată. Şi porni cu contele într-un colţ al salonului

— Domnule, zise atunci ţiganul, aţi văzut vreodată întinsele deşerturi din Africa, unde nu se găseşte o picătură de apă? Aţi observat un palmier singuratic ce stă în picioare în acele deşerturi, unde totul moare ars, uscat? Nu v-aţi întrebat niciodată, cum oare, sfidând furtunile, căldura, arşiţa, trăieşte acel copac, pe ale cărui frunze galbene stă istoria mai multor veacuri?

— Unde vrei să ajungi?

— Deşertul va fi viaţa, furtuna şi uscăciunea, nenorocirea; veacurile, anii; palmierul veţi fi dumneavoastră.

— Îţi mulţumesc, proorocule, dar ce garanţie îmi dai că spui adevărul?

— Sunteţi greu de mulţumit, domnule reluă ţiganul. Nu vă cunosc şi deci nu pot deduce din istoria trecutului dumneavoastră nimic pentru viitor. Totuşi, vă voi spune că e în lume mâna unei fantome care vă ameninţă cu nenorocirea.

— Toţi trebuie să avem nenorociri.

— Cu deosebirea însă că dV. Veţi ajunge la termenul fatal, când pieptul nu mai are putere să scoată un singur geamăt şi când din ochi nu mai iese o singură lacrimă care să nu fie de sânge.

Contele se înfiora la acele cuvinte şi, uitându-se ţintă la figura searbădă a ţiganului, vru să descopere enigma pe care o presupunea, dar figura ţiganului era nemişcată ca a unei statui.

— Este şi copilul acesta… Zise Hayde, apropiindu-se. Spune-i viitorul.

— Prea bine; totuşi, dacă cineva dintre dV. Vrea să recurgă la ştiinţa mea, aş voi să sfârşesc cu acest copil. Doamnă, urmă el ducându-se în faţa Eugeniei Danglars steaua dV. Nu poate fi decât bună, vreţi s-o întreb?

— Puţin îmi pasă, zise Eugenia.

— Oh! Vorbeşte, zise Hayde. E un lucru plăcut, vorbeşte.

— Prea bine; daţi-mi mâna.

Eugenia i-o întinse şi pe când ţiganul părea să o examineze, toţi aşteptau în tăcere rezultatul acelei examinări.

— Aţi încercat o dragoste violentă, zise ţiganul, o dragoste din acelea care ne stăpânesc doar o singură dată în viaţă; aţi fost victima acestei patimi violente, plătind în celebrele campilugentes tributul ruşinii şi disperării; departe de dV. Vad pe mama dumneavoastră care varsă în zadar lacrimi multe. Eu n-aş spune ce îi veţi oferi, când vă veţi convinge de tot ce datorează o fiica mamei sale. Pregătiţi în sfârşit haine de doliu pentru că stă sa cadă sub sabia dreptăţii capul omului pe care-l iubiţi.

Eugenia care de la primele vorbe ale ţiganului începuse a da semne de cea mai mare emoţie, scoase un ţipat sfâşietor când sfârşi el

— Nenorocitule strigă contele sărind spre el.

— Am spus adevărul domnule răspunse ţiganul cu un aer smerit observând după o mişcare a Haydei că ea era gata să-l scape de furia contelui.

În timpul acesta, Eugenia palidă şi tremurând se sculase. Luiza o luă iute de braţ şi vru s-o sprijine

— Să fugim, să fugim exclamă Eugenia în delir Omul acesta e însemnat cu semnul fatalităţii.

Şi arată îngrozită cu degetul pe contele de Monte-Cristo.

— Oh, mamă, mamă, am făcut rău sa te părăsesc! Să fugim.

Şi Eugenia, smucindu-se din braţele prietenei sale trecu, urmată de dânsa prin salon spre uşă şi ieşi din palat.

Contele rămase înmărmurit iar Hayde îşi strângea copilul la piept uitându-se zăpăcită la scena aceea.

— Hai, vrăjitorule aruncâmd o punga la picioarele ţiganului aici nu mai ai nimic de făcut, pleacă!

— Nu mi-a, nu a spus norocul fiului meu zise Hayde.

— Da nu vezi că mincinosul ăsta vrea să ne sperie cu prezicerile lui nebuneşti?

— Oh văd ca a spus adevărul răspunse Haide grăbindu-se să adauge.

— Ce rău ar putea spune despre nevinovatul acesta? Stai dragă şi să luam în braţe pe copilul nostru iubit şi sa ascultam profeţia.

Contele deşi fără voie şi mişcat încă de toate cele întâmplate, nu putu să nu facă pe plac Haydei.

Stătu lângă ea şi trecându-i braţul pe după mijloc, susţinu cu cealaltă trupul copilului întins pe genunchii lor.

Gingaşa fiinţă ce părea fericită şi bătând din mânuşiţe, zâmbea celor care îi dăduseră viaţă, parcă ar fi vrut să-i răsplătească de dragostea pe care o aveau pentru el.

Ţiganul se apropie de graţiosul tablou.

Pe figura lui palidă, înconjurată de păr negru şi des, se vedea un zâmbet drăcesc, a cărui expresie nu scăpă contelui.

Hayde luă copilul de mână şi o întinse ţiganului.

— Iată-i mâna, zise ea.

Ţiganul examina mâna cu luare aminte şi cu gravitate.

— Prea bine, am văzut destul.

— Ce ştii?

— Vorbeşte acum!

— Vorbeşte!

— Copilul acesta va fi fericit, foarte fericit, după multe suferinţe. Dar suferinţele se pot înlătura adăugă el.

— Cum?

— S-a născut sub influenţa unui semn rău. Totuşi, pe cât se vede după linia asta şi…

— Ce are? Întrebă Haide urmărind cu ochii toate mişcările ţiganului.

— Asta, care pleacă de la cea din urmă încheietură a arătătorului şi se sfârşeşte în palma mâinii…

— O văd şi ce zice?

— Că, copilul e născut în Orient. La Constantinopol pe cât se pare.

Hayde se uită la conte, mulţumită de ce spusese ţiganul.

— Iată de ce nu va fi aşa de nenorocit pe cât ar putea să fie, totuşi, e necesar ca să se împiedice nenorocirea.

— Cum? Spune şi vom face tot ce ne va sta în putere zise mama.

— Într-o săptămâna va fi în Veneţia, o masă dată săracilor urmă încet de tot ţiganul, trebuie să vă duceţi la masă cu copilul şi să-i daţi sa mănânce din pâinea caritătii, ar fi bine ca nici dumneavoastră nici bărbatul dumneavoastră să nu lipsiţi, spre a vă purifica de orice simţământ de vanitate. Apoi veţi face în aşa fel încât copilul să fie săturat de trei săraci, care îl vor fi luat în braţe.

— Nimic mai lesne zise Hayde.

— Vom face ce ne-a spus nu e aşa dragă? Întrebă ea cu un aer naiv pe conte.

— Doamnă urmă ţiganul, făcând ce vă spun, veţi fi sigură că veţi fi înlăturat de pe cerul vieţii acesteia norul de care am pomenit. Seara bună! Fecioara să va aibă în sfânta ei pază şi îngerii să vegheze asupra leagănului acestui copil!

Şi ţiganul se pregăti să plece. Hayde cu un zâmbet pe buze şi cu ochii umezi de lacrimi, întinse vrăjitorului mâna, oferindu-i un inel pe care-l scosese din deget.

Ţiganul luă inelul şi-l sărută cu mult respect şi cu adâncă mulţumire.

— Ei bine zise Hayde bărbatului ei, care urmărea cu ochii pe ţigan, îţi spuneam că fiul nostru va fi fericit? Vom merge la masa săracilor?

— Vom merge zise Monte-Cristo.

— Oh, mulţumesc! Mulţumesc zise Haide cu recunoştinţă.

— Numai să nu ne aducă vreo nenorocire murmură contele.

Capitolul XLVI Masa săracilor.

Toată grija tinerei mame se concentra de atunci înainte asupra pioasei ceremonii care se apropia; alese şi făcu ea însăşi hainele cu care să se îmbrace fiul ei spre a fi dus la masa săracilor.

În timpul acesta, Monte-Cristo se gândea să protejeze pe cât îi sta în putinţă, pe dezolata fiică a baronului Danglars.

Alergă la nenorocită şi observă pregătirile unei călătorii.

Întrebă cu ce scop se făceau pregătirile acelea şi i se răspunse că cele două franceze plecau.

Contele sui atunci repede scara şi, fără să răspundă slugilor, intră în odăi şi merse prin ele, până ce dădu peste Eugenia şi Luiza. Întâi văzu pe Eugenia.

Era îmbrăcată în haine de jale, palidă la faţă, dar avea aerul hotărât.

— Cum, plecaţi?

— Da, domnule conte, văzând că steaua mea începe să se stingă în norii nenorocirii, mă conformez ursitei şi mă pregătesc să gust o amară şi crudă plăcere, să sorb toată amărăciunea pe care o poate bea o femeie.

— Eugenio, reluă contele apucând-o de mână, felul cum vorbiţi e semn adânc de durere. Spiritul dumneavoastră aşa de sublim se va lăsa a fi zdrobit de cuvintele unui şarlatan, ale unui ţigan, care a vrut să producă impresie asupră-ne, pentru ca să-i plătim bine?

— Oh domnule, reluă Eugenia cu un zâmbet trist, nu ştiu ce mister s-a întâmplat ieri, dar ţiganul a spus adevărul în tot ce mă priveşte. Capul omului pe care l-am iubit şi pe care-l iubesc încă fără să am puterea de a înăbuşi acest simţământ, e aproape să cadă sub spada justiţiei romane.

— Şi nu e cu putinţă de a fi scăpat?

— Nu, pentru că osânditul e Luigi Vampa şi pentru că romanii îi cer capul. Vă veţi mira, că iubesc pe un bandit. Dar, oare, Vampa nu e om ca toţi ceilalţi? Oh, era în el un nu ştiu ce, care-l făcea mai mare decât toţi.

— Eugenio, zise contele, credeţi-mă, nimic nu e cu neputinţă pe lume, când ne ajută Dumnezeu Speranţa şi credinţa. Iată toată înţelepciunea omenească. Speraţi deci şi aveţi atâta credinţă.

— În ce? Întrebă Eugenia, parcă ar fi vrut să zică: „totul s-a sfârşit!”

— În Dumnezeu Eugenio! În Dumnezeu!
— Puteţi spera că Dumnezeu o să ocrotească pe Vampa?
— Pot.
— Cum?
— Am mai cumpărat deja la Roma viaţa unui om, mai pot cumpăra şi pe a altuia.
— Cu ce preţ?
— La un smarald care luceşte deja admirabil pe o armură nobilă, se mai poate adăuga altul. Da, cred, sunt convins! Dreptatea omenească adoarme uneori, cine se laudă mai mult a fi drept, se ademeneşte mai lesne cu averi şi pietre scumpe. Ei, ei, sunt destul de bogat ca să cumpăr o provincie sau un regat. Nu voi putea cumpăra viaţa unui om?
— Oh domnule, murmură Eugenia strângându-i mâna şi vrând s-o ducă la buze.
— Ce faceţi zise contele, trăgându-şi mâna Să ne înţelegem bine. V-am făgăduit să scap capul lui Vampa, dar în schimb, îmi veţi făgădui, să nu părăsiţi nobila carieră în care vi s-a manifestat geniul.
— Vă jur!
— Veţi urma a cultiva arta cântului?
— Vă jur iarăşi!
— Prea bine, nu voi pierde nici un moment spre a-l scăpa pe Vampa şi, dobândindu-şi iertarea, sunt convins că se va face om de treabă, pentru că-l cunosc şi ştiu că, în adâncul inimii, hrăneşte simţăminte generoase.
Contele nu sfârşise de vorbit, când sosi Luiza d'Armilly, în costum de călătorie şi gata s-o însoţească pe Eugenia.
— Nu, draga mea prietenă, acum rămânem la Veneţia, îi zise domnişoara Danglars.
— De ce?
— O rază de speranţă pe cerul negru de care ţi-am vorbit ieri.
— Eugenio, curaj, mă duc să fac tot pentru ca raza aceasta să nu fie trecătoare.

Contele era să plece, dar se opri auzind ce-i spunea un servitor intrat în salon.

— Excelenţa, dumneavoastră sunteţi contele de Monte-Cristo?

— Eu.

— Aşadar, scrisoarea aceasta e pentru dv.

— De unde vine?

— Nu cunosc pe cel care mi-a dat-o, dar mi-a spus că, văzându-vă intrând aici, a crezut, că e bine să vă lase scrisoarea, care vine din Roma adusă de un trimis special.

Eugenia făcu o mişcare. Contele ar fi vrut să citească scrisoarea, mai târziu, după ce ar fi plecat de acolo. Dar ochii Eugeniei îl priveau cu atâta îngrijare şi rugăminte, încât nu se putu împotrivi mutei sale dorinţe. Contele deschise aşadar scrisoarea:

La primele cuvinte o roşeaţă uşoară îi acoperi fruntea şi se depărta puţin de cele două prietene, care, rezemate una de alta semănau cu două acuzate ce-şi aşteaptă sentinţa. Iată cuprinsul: „Excelenţă.

Am aflat că sunteţi în Veneţia, dar nu ştiu ce gânduri aveţi în privinţa lui Luigi Vampa. Vă spun aceasta pentru că sărmanul e în mâna justiţiei şi deasupra capului lui atârnă la un fir de aţă măciuca călăului: aţi jurat să-l ocrotiţi totdeauna şi acum se pare că nu v-aţi ţine de cuvânt. Veniţi deci fără a pierde nici un moment, ori totul e pierdut pentru Vampa!”

Deschid scrisoarea şi adaug: „Am aflat că, într-un moment de furie, Vampa s-a spânzurat în închisoare, dar mai întâi a dat pe faţă înaintea justiţiei relaţiile lui cu dumneavoastră Aud apoi că ambasadorul Franţei are instrucţiuni de la guvernul său împotriva dv., pentru că aţi fi violat şi profanat nişte morminte din cimitirul Pere-Lachaise şi între altele pe al familiilor de Villefort şi Saint-Méran. Nu mai veniţi la Roma şi credeţi pe smeritul dV. Servitor.

Peppino zis Rocca-Priori”

Cu toate că, fizionomia contelui rămânea nepăsătoare de obicei şi nu da pe faţă, ce i se petrecea în suflet, de astă dată lăsă a se vedea ceva din senzaţia încercată la primirea scrisorii lui Peppino. Eugenia pricepu expresia figurii lui Monte-Cristo.

— Vreo nenorocire?! Întrebă ea.

— Oh! Exclamă contele mototolind scrisoarea în mâini şi lăsând să-i scape fără voie exclamaţia aceasta:

— Aveţi dreptate; fatalitatea apasă asupră-mi şi a celor care mă înconjoară!

— Domnule, ce vreţi să ziceţi? Contele rămase nemişcat.

— Vorbiţi, vorbiţi, dacă nu, mă veţi face să cred un teribil adevăr! Murmură Eugenia.

— Eugenio! Zise contele apropiindu-se de dânsa şi uitându-se la ea cu o adâncă milă.

— Înţeleg, murmură ea, ştergându-şi o lacrimă.

Se făcu o tăcere adâncă, o tăcere neîntreruptă, decât de suspinele înăbuşite ale Eugeniei.

Nici Luiza, nici contele nu încercară să o consoleze: o lăsară să verse acele lacrimi amare, tribut dureros plătit unei dragoste culpabile şi ciudate care n-avea altă cauză decât violenţa patimii.

După un moment, Eugenia ridică capul: era palidă la faţă, dar liniştită şi senină; se uită la conte cu o privire melancolică. Apoi zise prietenei sale:

— Prietena mea, iluziile au pierit pentru veşnicie. Să plecăm: mama cerşeşte poate în Roma un codru de pâine. Să mergem acolo… Am datorii de îndeplinit…

Şi, dând mâna Luizei, plecă din salon. Contele rămase nemişcat, recunoscând cu uimire adevărul proorocirii ţiganului.

Deja toţi ştiau că, o persoană binefăcătoare şi necunoscută ceruse de a oferi săracilor din Veneţia un banchet care trebuia să se dea în curând.

Autorităţile, grăbindu-se a da permisiunea cerută, respectaseră incognito-ul binefăcătorului şi deci nimeni nu

ştia cine era.

Contele de Monte-Cristo, care nu ştia nici el numele acelui om, A trebuii să rămână, curios ca şi ceilalţi, într-acea neştiinţă.

În ziua hotărâtă, se întinse masa hotărâtă.

Era o joi din Aprilie. Se apropia miezul zilei.

Mesele erau întinse în faţa vechii catedrale a Sfântului Marcu şi se vedeau pe ele patru sute de tacâmuri. Patru benzi de muzică cântau necontenit în piaţă.

Ferestrele palatelor vecine erau pline de dame, care voiau să vadă acea pioasă privelişte.

Cele mai ilustre doamne din Veneţia, adunându-se în secret, spre a da şi mai multă strălucire acelei fapte creştineşti, hotărâseră să-şi lase la o parte mândria şi să servească la masă pe săraci.

În sfârşit bătu ora mesei.

Clopotul cel mare al catedralei începu să sune, săracii îşi luară locul la mese şi banchetul începu.

Dar oricâte „silinţe” îşi dădură, curioşii nu puteau afla autorul acelei privelişti.

Contele de Monte-Cristo, în picioare lângă tânăra şi frumoasa lui soţie, care ţinea copilul în braţe, se uita în zadar în jurul său, spre a descoperi pe misteriosul binefăcător. Chiar dacă el se afla în mijlocul acelei mulţimi, aspectul lui nu-l da nicidecum de gol.

Copilul contelui, văzându-se înconjurat de acea mulţime ciudată, se uita mirat şi îngrijat la mamă-sa, parcă ar fi întrebat-o ce înseamnă scena aceea.

— Fiul meu, îi zise Hayde, strângându-l la piept, Dumnezeu dă săracilor ceea ce este al săracilor. Nu e aşa dragă, adăugă ea întorcându-se spre conte, nu-ţi pare uimitoare priveliştea? Nu crezi că am spus adevărul fiului nostru?

— Dragă Hayde, răspunse contele de Monte-Cristo, este în priveliştea asta ceva care-mi face rău. Aş vrea ca ceremonia

asta să nu se prelungească, ea nu-mi pare aşa de creştinească…

— Cum?

— Evanghelia a zis: să nu ştie mâna stângă ce face cea dreaptă. Când suntem generoşi nu trebuie să ne trâmbiţăm binefacerea, înţelegi, deci, de ce vorbeam adineauri aşa? Nu numai caritatea domneşte în pregătirile acestea; priveşte pe acele doamne şi vezi dacă vanitatea nu e mai mare decât caritatea? Dar, iată momentul de a da fiului nostru pâinea săracilor. Dezbracă-l de podoabele ce-l acopăr, rupe-i hainele şi lasă-i în vânt părul.

Şi contele ajută pe Hayde să facă ce-i zicea.

— Acum, avem să dăm tuturor o lecţie bună, zicea contele soţiei sale.

Fiul meu, moştenitor al unor bogăţii cu care să cumpere Veneţia, umblă cu picioarele goale, cu hainele rupte şi cu capul descoperit, între săracii cerşetori.

Hayde, a venit momentul.

Hayde, luând copilul în braţe, porni cu el spre mese. În acel moment, câţiva săraci se sculară şi, parcă mânaţi de întâmplare, merseră spre Hayde.

— Prietenilor, le zise dânsa, în numele lui Dumnezeu vă rog, faceţi ca fiul meu să împărtăşească cu voi pâinea pe care o mâncaţi.

Săracii înconjurară pe dată pe tânăra şi frumoasa mamă, întinzându-i o bucată de pâine.

Hayde rupse din ea şi ducând bucătura la gura fiului ei, zise:

— Fiul meu, mănâncă, e pâinea Domnului. Şi acum sărută pe aceşti buni oameni care te înconjoară şi pe care-i vei iubi cum şi ei te iubesc.

Grupul deveni punctul la care se uitau toţi privitorii, care se repeziră grămadă să vadă sublima scenă. Surprins şi totodată răpit de convingerea cerească a Haydei, contele de Mon-te-Cristo fu repede despărţit de soţia şi de copilul lui.

Poporul alerga lacom, curios, dorind să vadă, să ştie.

Şi atunci, punând o sărutare pe obrajii rumeni ai copilului, Hayde, îl puse în braţele unui cerşetor.

Acesta îl sărută şi îl trecu altuia, care făcu acelaşi lucru.

Hayde care-l urmărea din ochi, scoase deodată un ţipăt sfâşietor, care răsună cu o expresie oribilă de durere în mijlocul tăcerii adânci şi generale ce domina atunci în piaţă.

Acel ţipăt fu urmat de un murmur lung, semănând cu mugetul tunetului, al mai multor glasuri omeneşti.

Contele de Monte-Cristo, năpustindu-se prin mulţime, încercă în zadar să ajungă până la nevastă, târât de valul mulţimii.

În curând acea mare de capete începu să se agite ameninţătoare.

Fu o învălmăşeală îngrozitoare.

Toţi ţipau, se agitau şi nu ştiau de ce; şi în acea gălăgie, în acea zăpăceală se auzea un glas care cu ton tânguitor şi sfâşietor, striga:

— Fiul meu! Fiul meu! Era glasul Haydei.

Până când puterea armată să poată linişti învălmăşeala, se întâmplaseră bătăi şi mulţi căzuseră călcaţi în picioare de mulţimea nesfârşită.

Contele, luptându-se necontenit cu valul de lume, înainta mereu spre Hayde; nici un strigăt nu-i ieşea de pe buze; nici o lacrimă nu-i curgea pe obraji şi puterile lui creşteau o dată cu piedicile pe care le avea înainte.

În cele din urmă, după ce mulţimea se risipi, văzu piaţa Sfântului Marcu având cu totul altă înfăţişare. Mesele erau rupte, porţile bisericii, ferestrele palatelor închise; şi gemetele victimelor făceau un concert lugubru pe acel loc de măcel.

Contele, ridicându-se pe baza uneia din coloanele porticului bisericii, roti ochii înflăcăraţi pe scena care se întindea în faţă-i.

Deodată, se coborî şi alergă înspre o femeie, îngenunchiată într-un colţ al pieţei, cu capul plecat şi cu ochii închişi.

— Hayde! Hayde! Strigă el, strângând-o la piept şi ridicând-o în sus, ca pe un copil mic.

Oh! Blestem asupră-mi că am fost un nebun! Apoi, scoţând din buzunar o sticluţă, turnă o licoare verde în gura Haydei care deschise ochii, întinse braţele şi tresări Unde e fiul meu? Unde l-au dus?

— Hayde răspunse contele cu o linişte care făcea un ciudat contrast cu expresia disperată a soţiei sale, „aşa a vrut Dumnezeu!”

Capitolul XLVII O scrisoare.

Toate ziarele repetară istoria acestei ciudate drame.

Poliţia nu izbuti, cu toate cercetările făcute, să descopere cauza adevărată a acelei învălmăşeli, nici să pună mâna pe răpitorul fiului lui Monte-Cristo.

Hayde spunea că, dându-şi copilul în mâna cerşetorilor, văzuse pe un străin apropiindu-se iute, luând pe nevinovata fiinţă şi dispărând prin mulţime, care se deschidea înaintea lui.

Trebui să se recurgă la altfel de cercetări şi percheziţii. Combinând faptele şi confruntând întâmplările, se ajunse la ipoteza că ţiganul trebuia să fi fost învoit cu răpitorul, dacă nu cumva ţiganul şi răpitorul erau una şi aceeaşi persoană; şi deci agenţii poliţiei căutară pretutindeni pe ţigan prin oraş.

Nimeni nu-l văzuse însă.

Misterul cu care el se învăluia nu putea fi pătruns de ochii dreptăţii omeneşti.

În timpul acesta contele primi vizite de condoleanţe, de la mai toate familiile principale din Veneţia Liniştea, resemnarea cu care suferea nenorocirea, îi atraseră simpatiile tuturora.

Cât despre Hayde, ea era neconsolabilă.

Plângea cu lacrimi de sânge pierderea copilului şi de aceea medicii sfătuiră pe Monte-Cristo s-o depărteze dintr-un loc unde durerea ei nu putea fi decât zadarnică.

Contele nu putea cu nici un chip afla cine era răpitorul fiului său, cu neputinţă îi era să afle cauza acestei răpiri până când începu să-şi facă iluzii şi din iluzii vru să capete speranţă. Contele căută să se convingă că o bandă de răufăcători pusese mâna pe copil spre a cere pentru răscumpărarea lui, o sumă mare de bani, îndată ce dobândi speranţa aceasta, el se grăbi a o împărtăşi Haydei, spunându-i că ideea lui era foarte firească, deoarece dânsul cunoştea foarte bine firea bandiţilor italieni.

Multă vreme, foarte multă vreme dură speranţa aceasta.

Hâde însă slăbea de se vedea cu ochii, zdrobită sub povara unei fatalităţi pe care toate averile lui Monte-Cristo nu o putea înlătura.

Atunci, el recunoscu că, dacă în lume totul se supune unei bogăţii nemărginite, omul nu va putea niciodată schimba o iotă din hotărâre Atotputernicului.

— Oh zicea el mă voi fi folosit cumva rău de avuţiile pe care mi le-a dat Dumnezeu? Să vedem N-am curăţit societatea din Paris? N-am ocrotit pe orfani, împiedicând furtul capitalelor ce le aparţineau lor?

N-am unit două inimi pe care răutatea şi intriga voiau să le despartă?

N-am răsplătit totdeauna răutatea? N-am fost neîndurat pentru crimă?

Nu m-am slujit oare bine de _spada pe care Dumnezeu mi-a dat-o în mână? Când oare, sânge „nevinovat a pătat acea spadă formidabilă?

Deodată, contele se îngălbeni, ca şi cum un glas misterios ar fi rostit un răspuns la urechea lui.

Din acel moment nu putu, el care în toate faptele lui de dreptate luase ca dicton că sângele e preţul sângelui, hrăni nici o speranţă.

— Doamne zicea în mormântul familiilor de Villefort şi de Saint-Méran se află cadavrul unei mici fiinţe a cărei moarte este fapta mea. Oh! Viaţa fiului meu plăteşte oare pe a celui stins? Nebunul de mine, m-am crezut iluminat şi am greşit,

am greşit ca omul cel mai prost. Ce mic sunt, eu care m-am crezut mare ce slab sunt la prima lovitură a dreptăţii cereşti! Oh fiul meu şi tu trebuie deci să plăteşti greşeala tatălui tău? Oh, aşadar să fie adevărat că greşelile părinţilor cad asupra copiilor până la al patrulea sau al cincilea neam? Da, da, aşa credeam şi făceam eu! Jertfind fericirea fiilor, m-am răzbunat de crima părinţilor! Oh, Dumnezeule, vrei tu să-mi arăţi acum absurditatea unei asemenea legi aplicată de oameni? O cunosc, da, o cunosc!”

Astfel, contele îşi pleca fruntea sub lovitura dreptăţii dumnezeieşti, dar ca om şi părinte, nu neglija nimic spre a-şi regăsi copilul.

Scrise la Paris lui Maximilian Morel, recomandându-i să-i răspundă ori de unde s-ar afla, îi spuse tot ce se întâmplase, şi-l rugă să nu piardă un moment spre a cerceta o urmă, un semn măcar pe unde se afla fiul Haydei.

Peste cincisprezece zile, Rosina, fiica de contrabandişti, veni să întrebe de dânsul la Giudecca.

Monte-Cristo o primi cu liniştea lui obişnuită şi nepăsătoare, pe care o avea în împrejurările chiar cele mai grele.

— Dv sunteţi excelenţă, domnul conte de Monte-Cristo?

— Da

— Daţi-mi voie să vă sărut mâna cu cel mai adânc respect.

— Dar cum şi de ce respectul acesta?

— D-v nu ştiţi pe biata Rosina, dar Rosina cunoaşte pe excelenţa voastră de mult, mai întâi după nume şi apoi pentru generozitatea dumneavoastră către noi.

— Cum?

— Sunt, domnule conte, dintr-o familie care-şi debarca mărfurile în insula Monte-Cristo şi dumneavoastră vă aduceţi bine aminte cu câtă generozitate ocroteaţi traficul părinţilor mei.

— Te înşeli, fiica mea, o întrerupse contele cu severitate, n-am ocrotit niciodată comerţul nepermis al contrabandiştilor.

M-am mărginit să nu mă amestec în asemenea treburi şi să nu le pun piedici

— Sfântă Fecioară exclamă veneţiana dar nu e acelaşi lucru?

— Ei, aşa ţi se pare zise contele zâmbind Acum, continuă!

— Noi toţi am jurat excelenţei voastre un adânc şi nestrămutat respect şi eu mai mult decât ceilalţi, pentru că bietul meu tată a primit de la dumneavoastră şi alte ajutoare când îl urmăreau vameşii.

— În sfârşit, ce vrei?

— Să vă dau o scrisoare.

— De unde vine?

— Aceasta e o întrebare la care numai Sfântul Marcu ar putea să răspundă. Mi-a trimis-o sărmanul meu Petre şi tot ce vă pot spune e istoria nenorocitului meu frate; poate că auzind-o veţi putea ghici de unde vine scrisoarea.

— Să auzim mai întâi istoria, zise Monte-Cristo refuzând să primească scrisoarea.

— Ascultaţi-mă atunci. Nu de mult a sosit în portul acesta un yacht, numit „Furtuna” al cărui căpitan e un om ciudat.

— Dracul în persoană, mă prind, zise contele zâmbind.

— Nu, dar de voi crede ce mi-a jurat Petre, el are o mână de mort şi cu acea mână face tot ce vrea.

La aceste cuvinte, fizionomia contelui se tulbură, el privi lung pe veneţiană.

— Acest om, urmă ea, spre a se duce în insula Monte-Cristo, a pus să-l prindă pe frate-meu şi când l-a avut în mână a plecat cu dânsul, acum vreo două luni şi jumătate. Am plâns, am disperat, am căutat un mijloc de a dobândi libertatea lui Petre; dar în zadar, n-am izbutit încă şi numai atât am făcut: că primesc din când în când veşti de la el.

— Şi ce slujbă face frate-tău pe bordul „Furtunei”?

— E pilot, cred; Petre ştie unde e insula Monte-Cristo; de aceea l-au dus cu sila pe bordul blestematului de yacht.

— Pe urmă?

— Pe urmă, mi-a scris ieri, înştiinţându-mă că plecaseră din insulă, unde toate erau liniştite şi-mi trimise această scrisoare din partea căpitanului yahtului către excelenţa voastră. Acum o vreţi?

— Dă-mi-o.

— Iat-o.

Contele deschise scrisoarea şi se retrase lângă o fereastră ca s-o citească, aşezându-se în aşa chip încât Rozina să nu-i poată vedea figura.

Scrisoarea zicea: „Edmond Dantès,

Fiul tău va fi în cea din urmă zi a lui Iulie în grota insulei Monte-Cristo, unde tu vei veni singur, spre a trata răscumpărarea lui.

Căpitanul Furtunei”

— Ei bine, domnule conte? Întrebă Rozina, după ce Monte-Cristo citi scrisoarea.

Contele se uită lung la dânsa fără să-i răspundă.

— Sfântă Fecioară! Exclamă Rozina pe care acea privire o făcea să tremure.

— Ce aştepţi? Întrebă contele.

— Poruncile dumneavoastră

— Vrei să dai răspunsul la această scrisoare fratelui tău Petre?

— Nu, negreşit; mi-ar fi cu neputinţă, pentru că n-am nici un mijloc.

— Nu ştii cine ţi-a dat scrisoarea aceasta?

— Ah! Asta e altă treabă. E Giacomo.

— Cine e acest om?

— Gondolier pe Rialto; el se duce din când în când să le ia dintr-o gaură a unui perete de piatră a canalului Orfano, fără să ştie cine le pune acolo.

— Aşa că de aş voi să răspund la scrisoarea aceasta şi s-o expediez astfel, aş fi sigur că o vor lua de acolo.

— Nicidecum, pentru că am încercat şi eu; am pus o scrisoare pentru frate-meu şi deoarece n-a venit nimeni s-o ia am luat-o tot eu.

— Prea bine şi Dumnezeu să te ajute. Doresc mai ales ca, ieşind de aici, să nu te aresteze zbirii.

— Sfânta Fecioară! Exclamă fata tremurând şi uitându-se rugătoare la conte. Şi pentru ce să mă aresteze?

— Eşti cam naivă, fată! Ce! Stai în relaţii cu o bandă de tâlhari care bântuiesc Veneţia şi fac tot soiul de crime şi crezi că nu e de ajuns?

— Domnule conte, nu ştiu ce vreţi să ziceţi; eu să am de-a face cu răufăcători! Oh! Nu, nu, domnule, nu credeţi aşa ceva; asiguraţi pe zbiri că sunt nevoită, că nu cunosc tâlharii.

— Bine, du-te în pace, reluă contele dându-i voie să-i cadă la picioare. Nu-ţi va face nimeni nimic; dar trebuie să mă faci să mă întâlnesc cu Giacomo, fără ca el să ştie cine sunt.

— Este un lucru lesne, excelenţă.

— Cum? Eu nu-l cunosc.

— În casa mea, colo, mai departe puţin de Giudecca. Şi arătă atunci cam unde se afla casa şi plecă iute aruncând ochii îngrijaţi în toate părţile, deşi contele o asigurase că nu i se va face nici un rău.

Îndată ce plecă, contele citi din nou scrisoarea., în zadar încercă să recunoască scrisul hotărât şi zvelt. Nu-şi aducea aminte de el.

Trebuia ca contele să se ducă în insula Monte-Cristo spre a-şi răscumpăra fiul, căzut fără îndoială în mâna vreunui bandit; contele cunoştea pe acest soi de oameni şi nu ezită să trateze cu ei.

Totuşi, până să nu facă acea călătorie, vrând să se asigure de felul de relaţii care există între Giacomo şi răpitori, se duse acasă la Rozina spre a vorbi cu gondolierul; dar Giacomo nu putu decât să-i repete explicaţiile pe care i le dăduse fata şi contele renunţă la speranţa de a descoperi acel mister.

Nu mai avea altceva de făcut decât să plece fără zăbavă, la insula Monte-Cristo.

Pregătirile se făcură iute de tot.

Luându-şi adio de la familiile care-i dovediseră interes şi mulţumind domnilor Gradenigo pentru splendida primire ce-i făcuseră, Edmond plecă cu Hayde, spre Florenţa unde, folosind diligenţa intendentului său, socotea că va găsi o locuinţă magnifică în împrejurimile delicioasei aşezări cunoscută sub numele de Cascine.

Capitolul XLVIII De la Mantua la Florenţa.

Bertucio, intendentul contelui, urmase întocmai toate instrucţiunile ce i se dăduseră şi-i închinase unul din cele mai frumoase palate, aflat într-unul din punctele cele mai admirabile ale Florenţei, deşi reprezentantul său, succesorul faimosului Po-niatowski, hotelierul prin excelenţă, îl mustrase pentru aceasta şi-i spusese că nicăieri contele n-ar fi mai bine ca la dânsul. Dar Bertucio îi răspunse râzând şi dând din umeri. El luase în posesie palatul şi se grăbea a-l aranja astfel ca stăpânul lui să poată locui într-însul.

Ca şi la Veneţia, vestea sosirii contelui de Monte-Cristo se răspândi repede în Florenţa; căci el avea relaţii în mai toate oraşele europene şi numele lui era rostit cu interes pretutindeni.

Plecând din Veneţia, contele se duse la Mantua şi de la Mantua porni la Florenţa, punând pentru acest scop să îl aştepte cai din poştă în poştă; pe urmă trebuia să se îmbarce la Pisa şi să meargă la insula Monte-Cristo. Acesta era itinerarul contelui.

Drumul de la Veneţia la Mantua nu oferi nici o întâmplare însemnată. Sosind în acest oraş, Monte-Cristo şi Hayde se opriră puţin înainte de-a porni spre Florenţa. Să-i lăsăm un moment şi să vedem ce se petrece pe drumul pe care au să vină ei.

Doi oameni alergau călări spre oraş; deodată se opriră în faţa unei fântâni ruinate ale cărei ape, curgând pe o piatră enormă, recădeau apoi într-un bazin mic, săpat ca să le primească.

Soarele era aproape de apus, un zefir plăcut sufla printre crăcile copacilor de pe marginea drumului şi cântecul melodios al păsărilor se înălţa ca o rugăciune de seară către creator. Pe dată ce ecoul încetă de a repeta sunetul grăbit al paşilor cailor, totul reintră într-o adâncă tăcere; păsările, speriate de nechezaturile patrupedelor tăcuseră şi zburau în aer, bătând uşor din aripi.

Totuşi, spaima lor ţinu puţin; văzând că nu le ameninţa nici o primejdie ele reveniră pe copacii înverziţi şi concertul lor începu.

Cei doi drumeţi erau acoperiţi de sus până jos cu pulbere; iar caii, cu nările umflate şi fumegânde, răsuflau greu.

— Vrei apă, stăpâne? Întrebă unul dintre drumeţi; iată fântâna.

— Eu nu, dar să dăm nevinovatului acestuia, răspunse al doilea, desfăcându-şi mantia sub care ţinea ascuns braţul drept.

— Ei bine? Întrebă celălalt cu interes şi apropiindu-se.

— Trăieşte.

— Dumnezeu să-l apere!

Urmă un moment de tăcere, în timpul căreia cel care vorbise în urmă, descăleca şi întinse braţele spre a primi un lucru pe care celălalt i-l da.

Într-adevăr, cel care rămăsese călare îşi desfăcu de tot mantaua şi puse în braţele celui de jos un copil de vreo trei, patru ani, înfăşurat într-un văl negru; apoi descăleca şi el, îndreptându-se spre fântâna unde caii se adăpau deja.

Cei doi călători ţineau ochii fix pe copil care părea încet încet să iasă dintr-un somn greu care părea oarecum letargic.

Cel care-l ţinea în braţe, ridică piciorul drept şi proptindu-l pe piatra fântânei, puse corpul copilului pe picior, pe când cu mâna stângă desfăşură vălul negru care acoperea pe copil.

Era un tablou foarte ciudat.

Fizionomia tulbure a acelor doi drumeţi făcea un contrast curios cu expresia suavă şi îngerească a nevinovatei fiinţe care, deschizând ochii şi văzând pe cei doi străini, se grăbi a-i închide, parcă ar fi vrut să scape de spaima ce-i_pricinuiau dânşii. Copilul scoase un oftat uşor. Acel oftat avea o expresie dulce de dorinţă şi de tânguire, părea a însemna tată, mamă, Dumnezeu! Era traducerea naivă dată de buzele unui copil simţământului care umplea o inimă ferită încă de patimi.

— Oh! Pentru ce Dumnezeu îţi păstrează încă viaţa aceasta? Murmură unul din călători, ducând apa la buzele copilului.

— Ce viitor te aşteaptă în lumea aceasta de intrigi, de viciu, de mişelii, unde fiecare floare conţine otravă în parfumului ei? Ar fi mai bine pentru tine să nu te mai deştepţi din somn spre a te duce la un loc cu îngerii, fraţii tăi! Da, da, de o sută de ori ar fi mai bine, decât să trăieşti în lume, expus la chinul pe care oamenii l-au născocit pentru ei şi pentru cei care sunt fii întâmplării. Oh! Cum te odihneşti nepăsător de un viitor plin de mâhniri şi de nenorociri! Cum respiri cu plăcere aerul acesta care-ţi va părea poate într-o zi otrăvit! Oh! Mai bine ar fi pentru tine să mori!

Şi, vorbind astfel, puse mâna pe pistolul ce-i atârna la brâu. Stai, Benedict! Strigă tovarăşul lui observând acel gest. N-ai vrea, cred, să avem pe conştiinţă crima aceasta?

— Crimă? Răspunse Benedict cu un zâmbet satiric. Tu numeşti crimă aceasta, Peppino? Şi ar fi crimă să curăţăm pe acest nevinovat de chinul unei vieţi ticăloase? Ar fi crimă să trimitem lui Dumnezeu ceea ce este al lui Dumnezeu? Gândeşti tu că totdeauna moartea e un rău? Spune cuvântul moarte copilului acesta şi el îţi va răspunde poate cu un zâmbet dulce. Moartea, prietene, e un rău pentru omul care are remuşcări; e un rău pentru cel care vede raiul în lume; dar pentru cine nu tremură de crimele trecute, pentru cine doarme în pace, moartea e un bine.

Copilul acesta nu suferă, n-ar suferi şi eu n-aş fi vinovat pentru că nu l-aşi face să sufere. Şi de l-aşi lăsa să trăiască, n-ar trebui oare să mă căiesc că l-am expus la chinurile unei vieţi tulburate? Ştii că acest copil va fi sărac şi singur, că nici o mână nu se va întinde să-l ocrotească… Fără nume şi fără avere îşi va câştiga pâinea cu munca… Şi apoi, omul care cu un pumnal la gât a făcut pe baroana Danglars să iscălească o poliţă pentru trei milioane de lei, nu trebuie să aibă multe scrupule în drumul lui!

— Vorbele îţi sunt frumoase; dar cine te asigură că vei face pe acest copil să treacă de la viaţă la moarte fără să-i pricinuieşti cea mai mică durere?

Benedict zâmbi.

— Să încercăm.

— Zău! Mare încredere trebuie să ai în tine. Închipuie-ţi că dintr-o pricină oarecare, glonţul ar devia şi n-ar intra acolo unde se cade spre a goni viaţa din corp. Ar trebui să reîncepi şi, între o lovitură şi alta, nevinovatul s-ar zbate, plângând şi ţipând, în zbuciumările agoniei. Te vei fi gândit poate să-l strângi de gât: îndoită asasinare, cu dureri nespuse. Lasă-ţi la o parte ideile caritabile şi să reîncălecăm pentru că noaptea nu făgăduieşte nimic bun unor doi eroi ca noi.

— Tu pretinzi că cunoşti bine toate drumurile din Italia.

— Şi nu le cunosc oare? Dar Florenţa e, departe încă.

— Dar locul indicat spre a depune copilul?

— Lasă-mă să mă orientez, zise Peppino, trecându-şi mâna pe frunte.

— După prima fântână ruinată e o potecă la dreapta, care duce într-o vale; la vreo cincizeci de paşi de coliba unui pădurar, vom bate de şapte ori în uşă.

— Haidem! Strigă Benedict sărind pe cal şi luând copilul în braţe.

— Haidem! Repetă Peppino, încălecând şi el.

Şi cei doi drumeţi îşi urmară drumul.

Peste un sfert de ceas, pe când se înnoptase bine, ajunseră în faţa unei colibe care sta închisă cu tot zgomotul cailor. Peppino sări jos şi bătu cu coada biciului de şapte ori în uşă.

După un moment, uşa aceea se deschise şi cei doi drumeţi văzură pe un individ înalt şi slab, a cărui faţă searbădă, luminată de o lampă aflată în colibă, avea o expresie cât se putea de sinistră.

Obişnuit să vadă în întuneric, acel om aruncă o privire cercetătoare asupra drumeţilor, aşteptând în tăcere ca ei să se explice.

— Prietene, zise Peppino, ai grijă de cal şi pe urmă vino să ne zicem patru cinci vorbe; e un lucru pe care-l poţi face pentru că, fără să căutăm a-ţi face vreo tulburare, venim să ne golim pungile în buzunarul tău.

— Cum? Întrebă pădurarul, căruia cuvântul „pungi” îi căscase ochii mari.

— Da, fă ce-ţi spun şi vino repede; n-ai să te căieşti. În acest timp Benedict descălecase.

Pădurarul luă caii de frâu, arătă drumeţilor coliba şi, după ce coti pe după ea, dispăru.

Benedict şi Peppino rămaseră un moment singuri.

— Aşadar acestuia trebuie să-i încredinţăm pe copilul lui Edmond Dantès? Întrebă Benedict.

— Da. Este însurat şi nevastă-sa, pe cât se spune, e o femeie foarte de treabă.

— Ceea ce n-o opreşte să aibă desigur unele vicii ale bărbatului ei!

— Toţi suntem plini de păcate! Observă Peppino. Şi apoi, copilul încă n-a ajuns la vârsta la care să poată pricepe şi imita viciile. St! Vine cineva.

Peppino nu sfârşise încă acele cuvinte, când se arătă în prag o femeie de vreo treizeci de ani, cu un copil mic în braţe. Figura ei era simpatică şi ochii îi inspirau deplină încredere.

Ea salută cu politeţe pe cei doi călători şi se aşează pe un scăunaş cu copilul în braţe.

— Leică, îi zise Benedict, uitându-se lung la dânsa, să ştii că, deşi se spun multe despre bărbatul tău eu te socot o persoană cinstită şi foarte bună… Şi când zic despre cele ce se spun, vreau să zic că de la Pisa la Mantua toţi sunt de acord că nu mai este alt vânător mai sigur de…

— Oh! Domnule, să nu crezi tot ce se spune, în genere, bietul pădurar e rău văzut; dar te pot asigura că bărbatu-meu are o inimă de aur.

— Însă lucrul acesta n-are legătură cu pricina pentru care am venit aici; puţin îmi pasă de inima de aur a bărbatului tău.

Am venit să-ţi dau un copil ca să-l creşti.

— Un copil?

— Iată-l.

— Pare cam bolnav, observă femeia, care, sculându-se în sus, examina copilul la lumina lămpii.

— E robust şi sănătos, răspunse Benedict. Acum e obosit de drumul lung pe care l-a făcut, stând pe un braţ nu tocmai obişnuit să legene copii şi rezemat de acest piept de fier. Peste câteva zile de odihnă vei vedea cum va zâmbi lângă copilul dumitale şi cum îi va zice îndată frate.

— Sărmanul! De n-aş părea curioasă, te-aş întreba dacă e fiul dumitale.

— Dacă aş vrea să-ţi răspund, ţi-aş spune: Uită-te la faţa lui şi la a mea.

— Ah! Ah! Se vede…

— Nu vezi nimic, leică, reluă Benedict.

— La vârsta lui…

— Cea mai mare nenorocire pe care o poate încerca e să fie fără mamă.

— Sărmanul!

— Împrejurarea aceasta fatală trebuie să fie un motiv ca să-l îngrijeşti bine. Hai, ia-l în braţe şi pune-l lângă băiatul tău.

— Nu e băiat, e fetiţă.

— Atât mai bine, zise Benedict, îi va fi soră.

Şi dădu copilul nevestei pădurarului şi se aşeză lângă ea. Peppino sta de o parte şi asculta cu luare aminte un zgomot depărtat care abia ajungea până acolo.

— Copilul acesta, zise încet Benedict, are nenorocirea de a fi lipsit de mamă. Acum nu-l pot ţine la mine, că s-ar zice că e fiu al unui păcat… Trebuie să trăiască departe de mine, să nu ştie cui datorează viaţa, să nu ştie în ce lume falsă şi stricată s-a născut. Da, creşte-l întocmai cum îţi vei creşte fiica. Lasă-i să alerge împreună pe câmp şi prin văi, liberi ca fluturii şi ca păsările, învaţă-i să cunoască pe Dumnezeu în tot ce-i înconjoară, de la muşchiul ce creşte pe stânci până la pajura măreaţă ce zboară în aer, până la soarele ce străluceşte pe cer.

Şi dacă copilul te-ar întreba al cui e, spune-i că naşterea lui este o taină pierdută în întunericul nopţii, pe care nimeni nu o poate pătrunde. Celorlalţi care te-ar întreba, spune-le că e al tău.

— Îţi voi împlini dorinţa; voi spune că copilul acesta e gemenul fetiţei.

— Bravo! Deocamdată, ia punga asta: conţine două sute de galbeni şi peste trei luni suma se va îndoi.

— Numele copilului?

— Eduard.

Abia rostise aceste cuvinte şi se auzi în depărtare o împuşcătură.

Femeia se îngălbeni, iar Benedict murmură:

— Bărbatu-tău vânează. Ei! Peppino… Cât de departe crezi să se fi tras împuşcătura?

— Cam la vreo sută, o sută douăzeci de paşi, răspunse Peppino cu siguranţa unui om pregătit la întrebare.

— În ce direcţie?

— În aceea în care ne-am oprit noi acum un ceas şi jumătate. De la colibă până la potecă să fie vreo cincizeci de paşi, de la potecă la fântână alţi cincizeci, mai pune douăzeci de paşi dincolo de fântână şi te pot asigura că în locul acela s-a întâmplat o nenorocire.

— Cum?

— De vreun sfert de ceas tot auzeam uruitul unei trăsuri care alerga repede. Acum am auzit împuşcătura urmată de un ţipăt femeiesc, pe cât mi s-a părut. Trăsura s-a oprit locului.

— Desigur că gloanţele au pătruns pieptul unui cal. Benedict se uită la femeie care devenise tot mai galbenă.

— Cred că vine cineva fuga încoace. Scoală-te şi închide poarta, leică, zise Peppino.

— O fi bărbatul ei, care ne-a pus caii în coşar, răspunse Benedict.

Într-adevăr, peste un moment se ivi pădurarul cu mâinile în buzunar, cu un aer nepăsător şi fără arme.

— Bună seara, prietene, îi zise Benedict cu mult sânge rece. Dă-ne ceva de mâncare, pentru că avem de gând să plecăm înainte să se facă ziuă. Am vorbit cu nevastă-ta şi nădăjduiesc că vei iubi şi tu puţin pe tovarăşul fetei tale.

— Ah! Al fetei… Mormăi vânătorul, uitându-se la nevastă-sa. Fii sigur că de e băiat, îndată ce va putea sta în picioare am să-i dau rămăşiţele unei puşti vechi ca să se joace şi apoi am să-l pun pe şeA. Ca să se înveţe la călărie…

— Asta vreau şi eu. Copilul acesta trebuie crescut în aşa fel încât să nu se teamă de nimeni şi de nimic, să nu tremure înaintea primejdiilor.

— Ei, muiere, du copiii la locul lor şi pregăteşte cina pentru domnii, zise pădurarul. Se vor mulţumi c-o ciozvârtă de ied şi cu câteva legume din grădină.

— Nu vrei să zici adio copilului? Întrebă femeia pe Benedict, întinzându-i copilaşul.

— Dumnezeu să-i dea putere şi curaj ca să intre în lume!… Murmură Benedict, respingând cu mâna corpul copilului.

Femeia nu stărui şi porni spre fundul colibei. Pădurarul pusese zăvorul la uşă, atârnă lampa de un cui lângă fereastră, parcă ar fi vrut să se vadă flacăra de departe. Pe urmă stătu, mult, lângă geam şi-şi rezemă capul de mâini. Un sfert de ceas a fost tăcere adâncă în colibă.

Benedict sta în picioare cu spatele rezemat de perete şi cu ochii în pământ; părea că cugetă adânc.

Peppino, cu urechea întinsă, părea nerăbdător şi aştepta desigur ceva.

În cele din urmă se auziră nişte paşi pe potecă şi cineva bătu în uşă, pe când un glas bărbătesc zicea:

— Deschide, om bun şi nu te vei căi…

Pădurarul se sculă repede şi se pregătea să deschidă, când, Benedict, alergând iute la el, îl opri.

— Nu vreau să ne vadă, zise el încet.

— Nu e primejdie, murmură pădurarul cu un zâmbet de înţelegere.

— Oricum…

— Veniţi.

Benedict şi Peppino urmară pe pădurar într-o odăiţă mică a colibei.

— Aici sunteţi ascunşi şi în siguranţă ca şi cum aţi fi la zece mile depărtare, le zise pădurarul; uşa asta dă în odaia unde dorm copiii. Puteţi fi fără grijă.

Şi pe urmă plecă să deschidă uşa colibei.

— Oh! Neică, zise un individ care gâfâia, ai putea să alergi în ajutorul stăpânu-meu, a cărui trăsură nu mai poate merge înainte fiindcă i-a murit un cal?

— A murit!

— Da. Un glonte i-a străpuns pieptul cum nu se poate mai bine şi eu aş fi jurat că nu erau tâlhari pe aici.

— Ei! Glontele poate nu ţintea calul.

— Nu, dar pe vizitiu. Foarte mulţumesc, frumoasă observaţie!

— Nu zic asta… E o nenorocire pricinuită de întâmplare poate. O fi scăpat focul unui paznic… Oricum ar fi însă… Dar cine e stăpânu-tău?

— Eşti curios, neică! Stăpânu-meu e un francez, care a stat puţin la Veneţia şi acum merge de la Mantua la Florenţa. Îl poţi primi astă-noapte aici?

— Dar eu aş vrea să ştiu numele celor pe care-i adăpostesc în casa mea.

— E un domn mare, care plăteşte mult. Numele nu te interesează; totul e să fii bine plătit…

— Atunci, tot ce am e la dispoziţie lui şi ce am poţi să vezi; dacă excelenţa sa vrea să-mi facă cinstea de a veni aici, îl primesc.

— Prea bine; mă duc să-l vestesc: deocamdată pregăteşte-te să-l primeşti cât se poate mai bine în ticăloasa ta colibă.

Vânătorul urmări cu ochii lung pe servitor, cum se ducea pe potecă.

— Colibă ticăloasă! Murmură el, ai dreptate; dar în această colibă ticăloasă, câte excelenţe, câţi seniori puternici au cerut cu lacrimile în ochi şi cu glas rugător un adăpost? În cele din urmă, e mai bine să omori un cal decât să rupi o mână vizitiului, în Italia nu e obiceiul să se spânzure ucigaşii de cai.

În timpul acesta, Benedict şi Peppino ardeau de dorinţă să ştie ce se petrecea, Peppino se duse să cerceteze şi Benedict neliniştit, începu să examineze cu o scrupuloasă luare aminte locul unde se afla. Era o odăiţă ca de la nouă până la zece palme de mare: peretele din stânga, din paiantă şi plin de crăpături, lăsa să se vadă înlăuntrul odăii de alături în care ardea un opaiţ, ale cărui reflexe roşietice luminau un leagăn plin cu paie de grâu, pe care stau culcaţi doi copii. Era o uşă în peretele acela; dar închisă pe dinafară.

Benedict vru să cheme spre a cere să se deschidă uşa aceea, când sosi Peppino.

— St! Zise el punând un deget la gură. Au sosit doi călători care vor petrece noaptea aici, aşteptând cai noi pentru trăsură. Sunt convins că pădurarul omoară caii din speculaţie… E un soi de viaţă ca altele.

— Cine să fie călătorii ăştia?

— Nu ştiu, răspunse Peppino. Şi apoi ce ne pasă nouă!

— În orice caz, trebuie să veghem asupra copilului… Călătorii sunt curioşi… Şi eu nu-s de părerea ta… Mă simt îngrijorat… Peppino, vei pleca la Florenţa.

— Ce zici, să plec?

— Trebuie; am să-ţi dau nişte instrucţiuni.

— Ei! Nu plec acum… Pentru că, în cele din urmă, călătorii au servitorii cu ei şi mai bine e să fii doi împotriva a patru sau cinci decât unul împotriva a trei.

Benedict nu răspunse, începu să se plimbe prin odaie şi auzind zgomot puse urechea la perete ca să asculte. Sunetul mai multor glasuri care vorbeau toate odată, trecând prin pereţii găuriţi ai casei, ajungea aşa de nedesluşit la urechea lui, încât îi fu cu neputinţă să prindă o singură frază; totuşi, Benedict recunoscu că o femeie sosise cu acei călători, pentru că uneori se auzea câte o silabă din unele vorbe rostite cu glas slab şi subţire.

Despre înţeles altceva, nu era cu putinţă.

Benedict aşteptă.

Peste o jumătate de ceas, nişte paşi răsunară pe podelele de deasupra capului său; i se părea că se aşeza un pat, auzi închizându-se uşa colibei şi se făcu tăcere peste tot.

Era momentul aşteptat de Benedict ca să prindă câteva fraze;

Într-adevăr observă în curând că nevasta pădurarului vorbea cu un om al cărui glas nu i se părea necunoscut, deşi nu putea izbuti însă a recunoaşte al cui era.

— Aşa e, excelenţă; nu mai e nimeni aici.

— Totuşi e lesne de observat că sub noi e o odăiţă şi că voi nu vă culcaţi într-însa. De ce nu puteţi dispune de dânsa?

— E odaia în care dorm gemenii mei; alături alta în care ne punem instrumentele de muncă şi care nu poate sluji la altceva.

— Ia stai! Îmi vorbeşti de gemeni şi bărbatu-tău spunea adineauri, că n-aveţi decât o fetiţă.

— Ei! Zăpăcitul ăla nici nu ştie ce vorbeşte! Oricum copilul este aşa de slăbuţ, încât nu prea avea mare nădejde ca el să

trăiască.
— Ce vârstă are?
— Cam vreo trei ani.
— Sărmanul! Nu ştii ce mult îmi plac copiii; aş voi să-i văd. Benedict tresări şi Peppino făcu o mişcare.
— Dorm.
— Nu face nimic, mă voi uita la ei fără să-i deştept.
— Sunteţi tată? Întrebă nevasta pădurarului.
— Eu, da, răspunse omul oftând.
— Cu ce aer spuneţi…!
— Ei! Cuvântul de „tată” îmi face adesea efectul unui fier roşu pe buze.
— Păcat! De ce?
— Pentru că aşa vrea Dumnezeu, răspunse omul scurt. Şi apoi, el urmă: Hai, arată-mi gemenii. Ah! Te uiţi cu dragoste la ei şi zici, acoperindu-i de sărutări: ce frumoşi îmi sunt copiii! Nu e aşa, leică?
— Ba da.
— Haidem, deci.
— Dar dacă se vor deştepta?… Atunci sunt de o obrăznicie… Toată noaptea mi-ar da de lucru ca să-i readorm.

— Oh! Ce temeri! De câte ori n-am fost eu, în mijlocul nopţii, la leagănul copilului meu fără să-l deştept. Hai, îţi voi face un dar pentru gemenii tăi.

La cuvântul „dar” femeia nu se putu împotrivi şi conduse pe călător în odaia unde dormeau copiii, a cărei uşă se deschise îndată.

Benedict dobândi atunci nădejdea să cunoască cine era omul care vorbea cu nevasta pădurarului.

Peppino începu să se îngrijească, se sculă fără să facă cel mai mic zgomot şi merse lângă Benedict, care se uita printre crăpăturile peretelui în odaia de alături.

Când călătorul intră în odaie şi când lumina roşiatică a opaiţului îi luminã figura, corpul lui Benedict se contractă ca al unui tigru care vede înaintea lui un duşman, îşi trecu repede mâna pe frunte, strânse din dinţi, ca să-i oprească de a scrâşni clănţănind cumva; îşi ţinu răsuflarea care-i era din ce în ce mai grea şi mâna lui strânse apoi mânerul unuia din pistoalele care-i atârnau la brâu.

— Iată-i, excelenţă, zise nevasta pădurarului, ridicând cearceaful care acoperea pe copii, dar aşa încât să nu-i poată vedea.

Contele de Monte-Cristo făcu un pas spre leagăn. Benedict scoase atunci pistolul de la brâu, îl pregăti şi punând ţeava la o gaură din perete căută să ochească pe conte.

— Ce dracu faci? Întrebă încet Peppino.

— Am văzut pe contele de Monte-Cristo, şi-ţi jur că în momentul în care îşi va recunoaşte copilul nu va avea nici atâta vreme cât să-i spună pe nume, răspunse Benedict la urechea lui Peppino.

— Adică un omor?

— St, sau suntem pierduţi.

— Aşteaptă, femeia a lăsat cearceaful la loc.

— Da, dar contele iar a pornit spre leagăn.

— Dar ce, excelenţă, vreţi să staţi aici toată noaptea? Întrebă nevasta pădurarului.

— Ai dreptate, ţi-am văzut copiii, adică am crezut că-i văd.

— Cum?
— Cel de la perete e băiatul ori fata?
— Băiatul.
— Stă cu faţa ascunsă la sânul surorii sale; aşa că nu mi-a fost cu putinţă să-l văd; fetiţa e gingaşă.
— Sărmanii îngeraşi! Strigă femeia. Dea Dumnezeu să fie fericiţi!
— În ce chip socoteşti fericirea pentru ei?
— Să aibă cu ce trăi fără să se teamă de sărăcie.
— Munca dă o asemenea fericire, răspunse contele. Roagă-te de Dumnezeu să-i binecuvânteze. Cum îl cheamă?
— Fetiţa Eugenia, băiatul Eduard.
Contele tresări auzind numele acesta şi după ce se mai uită o dată spre leagăn ieşi din odaie, însoţit de nevasta pădurarului pe care Benedict o „auzi peste un moment zicând:
— Oh! Domnule, sunteţi foarte generos şi când vor fi mai mari copiii am să le spun numele dumneavoastră Cum vă cheamă?
— E de prisos să ştii. E de ajuns ca ei să se roage la Dumnezeu pentru fericirea lui Eduard.
Pe urmă contele sui scara şi intră în odaia de deasupra aceleia în care se aflau Benedict şi Peppino.
Capitolul XLIX Incendiul.
Încă nu se luminase de ziuă şi deja trăsura contelui de Monte-Cristo sta gata de plecare.
Contele şi Hayde îşi luaseră ziua bună de la familia pădurarului şi mergeau pe poteca ce duce spre drum, unde-i aştepta trăsura, nu însă fără ca contele să-şi întoarcă de mai multe ori capul spre acea colibă de care nu înţelegea de ce se despărţea cu atâta părere de rău. Cu cât cugeta înaintând spre drum cu atât simţea mai puternică o apăsare ciudată pe piept, care-l făcea să i se pară greu aerul pe care-l respira.
Hayde, rezemată de braţul contelui, împărtăşea cu dânsul emoţia aceea şi lacrimile îi curgeau fără voie din ochi.

Amândoi parcă ezitau să-şi vorbească…

Totuşi, privirea catifelată a soţiei se întâlni cu a soţului şi amândoi îşi îndreptară apoi ochii spre coliba unde petrecuseră noaptea.

Nu trecură cinci minute şi deja ei ajunseseră la trăsură, a cărei uşcioară un servitor se grăbi s-o deschidă.

Hayde se sui şi contele o urmă. Servitorul închise uşcioară şi strigă vizitiului:

— Hai. Vizitiul porni.

Dar, deodată, contele strigă:

— Stai!

— De ce? Întrebă Hayde pe bărbatu-său care părea înăbuşit.

— Uită-te, nu e colo în fundul văii, coliba în care am petrecut noaptea…?

— Da, o văd.

Soarele se arătase la orizont şi razele lui aureau deja acoperişul colibei din coşul căreia ieşea un fum albăstriu ce se confunda cu norii.

Contele şi Hayde contemplară muţi câteva minute modesta locuinţă. Un simţământ neexplicabil îi oprima cu cât se depărtau.

— Hayde, întrebă contele, ce zici? Locuitorii din coliba aceea nu trebuie să fie fericiţi?

— Oh! Da, fericiţi! Răspunse ea tristă.

Contele stătu nemişcat, cu ochii fixaţi pe coliba care se vedea în fundul văii. Fără veste, el observă cu uimire că nori groşi de fum ieşeau din acea colibă; fumul spori necontenit şi contele începu să fie îngrijorat; dar n-avusese încă vreme sa ia o hotărâre şi văzu căzând acoperişul colibei. Un ţipăt de groază se auzi apoi.

— Focul! Focul arde coliba! Exclamară servitorii contelui.

— Vai, da! Răspunse-hai să alergăm în ajutorul acestor nenorociţi, strigă!

— E de prisos, zise contele. Coliba arde, dar locuitorii ei au scăpat. Le aud ţipetele. Dumnezeu să-i ocrotească! Haide.

— Eu zic nu. Urmă Hayde, conte, generos te ştiu, haidem sa le dăm ajutor; femeia e mamă, va fi adusă în mizerie, sa ne grăbim.

Contele nu se mai putu împotrivi stăruinţelor nevestei sale, făcu semn vizitiului să se întoarcă.

Trăsura se întoarse, dar pe când o pornea înapoi, Monte-Cristo văzu doi călăreţi care veneau în trap mare pe o alee ce tăia drumul şi dispăreau apoi într-o pădure vecină.

Contele tresări fără voie şi încercă să recunoască pe călăreţi dar ei mergeau aşa de iute încât îi fu cu neputinţă să-şi satisfacă dorinţa.

Peste puţin trăsura se opri în faţa potecii, contele coborî şi Hayde vru să-l însoţească. Fumul de cenuşă fumegândă ţinea locul colibei, în care contele de Monte-Cristo petrecuse noaptea. Taci draga mea şi liniştеşte-te, zise Haide nevestei pădurarului care ţipa necontenit. Nu pierde nădejdea în milostivirea lui Dumnezeu. Noi îţi venim în ajutor.

— Înapoi, ticăloaso! Strigă femeia pădurarului amenинţând-o cu pumnul; tu ai dat foc colibei noastre!

— Dumnezeule! Ce spui?

— Adevărul şi acest blestemat care te însoţeşte, ştie bine el

— Nebună, murmură Hayde cu amărăciune, întorcându-se către bărbatu-său a cărui figură liniştită făcea un contrast puternic cu figura mânioasă a femeii.

Contele se uită primprejur şi văzu pe pădurar rezemat cu braţul stâng de un copac şi ţinând cu cel drept o puşcă

— Nu, nu, nu sunt nebună! Strigă femeia, nu sunt nebuna, dar voi mai curând îmi păreţi să fiţi… Voi care nemulţumiţi că aţi făcut răul, veniţi să vă priviţi fapta. Oh! Ştiu tot ştiu tot; complicii voştri au vorbit destul de tare, ca să-i pot auzi ştiu tot repeta ea disperată, dând cu piciorul în pământ şi smulgându-şi părul.

— Draga mea, zise atunci contele de Monte-Cristo cu nestrămutatul lui sânge rece, excesul disperării tale e

grozav, linişteşte-te şi spune-ne ce s-a întâmplat.

— Uită-te la grămada asta de cenuşă, la acea fiinţă nevinovata rămasă fără pâine, răspunse pădurarul arătând locul unde fusese coliba şi unde o copiliţă sta întinsă pe iarbă şi uitându-se crunt la conte.

Complicii nu te-au slujit bine de rândul ăsta! Urmă pădurarul.

— Ce zici? Întrebă contele serios. Ce complici? Ştii cu cine vorbeşti?

— Ştiu şi am să-ţi spun, răspunse pădurarul, sculându-se şi făcând un pas.

— Oh! Să fugim! Strigă Hayde strângându-şi bărbatul în braţe.

— St! Hayde. Să ascultăm pe omul ăsta. Vorbeşte.

— N-am nevoie de permisiunea dumitale. Dacă vorbesc e că-mi place mie aşa, e că vreau să ştii că aveam de gând să te urmăresc şi să-ţi trântesc un glonte în cap, cum am trântit ieri în pieptul calului dumitale şi că n-am făcut-o şi de n-o fac acum, pricina e că ticăloşii de servitori ai dumitale ar fi în stare să se răzbune… Dar va veni vremea… Acum îţi spun cine eşti. Eşti un ticălos, un tâlhar, mai tâlhar de o sută de ori decât mine. Pentru că, în cele din urmă, ce fac eu? Aştept pe drum trăsura călătorilor, omor un cal, împiedic drumul călătorilor pentru câteva ceasuri; apoi aştept ca să vină călătorii la mine în colibă şi să-mi dea câţiva galbeni pentru a petrece noaptea.

Dar d-ta, dumneata umbli în trăsură, precedat de doi indivizi care duc un copil de doi-trei ani! Ei bat la o casă şi cer să dea în păstrare pe copil; e o cursă ca oricare alta. Dumneata, dumneata vii pe urmă, baţi la uşă, eşti primit, te arăţi generos, ca să nu fii lăsat în drum; pe urmă pleci, după ce spui complicilor unde crezi că stau ascunşi banii; ei dau foc şi pleacă repede din locul acela.

Vezi bine că nu suntem nebuni, gentilom de contrabandă.

Contele nici nu clipi măcar în tot timpul acela. Aşteptă ca pădurarul să sfârşească şi apoi îi zise:

— De minune! Numai timpul mă poate apăra de o acuzare aşa de smintită. Totuşi, dă-mi voie să-ţi ofer mijlocul de a-ţi clădi la loc coliba şi de a da hrană copilului.

Dar explică-mi liniştit cine sunt acei complici şi ce copil duc cu ei.

Şi vorbind astfel, oferi punga sa plină cu aur pădurarului, ale cărui buze zâmbiră cu mare dispreţ.

— Îţi foarte mulţumesc de generozitate; cunosc banii pe care mi-i dai.

— Sunt bani furaţi! Exclamă femeia, da, bani furaţi… Am auzit bine pe complicii voştri pe când vorbeau ei în mijlocul nopţii.

— Ţine-ţi banii, gentilomule, reluă cu tărie pădurarul; ţineţi-i şi dă-i aiurea unde eşti mai puţin cunoscut decât aici.

— Eşti apucat, măi omule, de o ciudată halucinaţie, stărui contele. Eu sunt contele de Monte-Cristo.

— Pleacă de aici, mincinosule! Urlă pădurarul, dând cu patul puştii în pământ. Numai insulta lumea pe deasupra.

— Să fugim, să fugim, sunt nebuni! Murmură Hayde, silindu-se să târască pe conte.

— Nu, dragă, nu. Trebuie să aflu pe autorul acestei intrigi infame. Vorbeşte odată; îţi iert toate injuriile, dar spune-mi cine erau indivizii pe care i-ai primit în casă şi care aveau un copil cu dânşii.

— Vrei să mă scoţi din răbdări! Urlă pădurarul, încărcând puşca. Îţi trag un glonte în cap de nu mai pleci de aici.

— Oh! Pentru numele lui Dumnezeu! Strigă Hayde sărind înaintea contelui.

— Dumnezeule! Murmură contele cu un oftat lung şi trist. Nu voi putea oare avea cheia acestei taine?

Dar, oricât se silea să dovedească pădurarului că era nevinovat, era în zadar. Contele, resemnându-se voinţei cerului, plecă din acel loc unde numele lui era blestemat.

La fiecare pas, Hayde întorcea, tremurând, capul spre a observa mişcările pădurarului, care ţinea încă în mâini puşca.

Peste câteva minute ajunseră la trăsură, care aştepta în drum şi care pe dată porni.

Contele, uitându-se lung la figura îngerească a nevestei, ridică ochii la cer parcă ar fi cerut ocrotire pentru dânsa. Monte-Cristo presimţea ceea ce era să se întâmple. Deodată, se auzi o împuşcătură şi un glonte şuieră pe la urechile contelui şi contesei străbătând trăsura.

— Doamne! Strigă Hayde luând pe conte în braţe. Vreau să mor cu tine.

Contele făcu un semn vizitiului şi caii porniră în galop.

Trăsura dispăru în nori de praf; peste un moment se auzi o altă împuşcătură, dar glontele trecu departe de astă dată.

Caii, speriaţi, îşi îndoiră iuţeala şi văzându-i cum fugeau, mâncând pământul, ai fi crezut că erau luaţi de un vârtej.

Contele de Monte-Cristo trimisese înainte la Florenţa pe intendentul său cu ordin să-i pregătească un palat. Bertuccio îi executase ordinul. Luase cu chirie una din cele mai frumoase case de lângă Coscine şi o mobilase şi nu-i mai rămăsese acum decât să iscălească contractul, o simplă formalitate, pentru ca, contele să o ia în stăpânire.

Acea formalitate era atât de simplă încât Bertuccio nici nu se îngrijea de dânsa; aştepta pe conte peste vreo trei zile şi aranja prin casă, când stăpânul acesteia se prezentă.

— Aţi închiriat palatul acesta pentru contele de Monte-Cristo, domnule, zise el lui Bertuccio şi eram gata să vă dau cheile; dar acum treburile s-au schimbat şi pentru nimic în lume, după cele ce am aflat, nu aş închiria casa contelui; refuz să iscălesc contractul stabilit pe cuvânt.

În zadar stărui Bertuccio, în zadar vorbi de rea credinţă, ameninţă cu proces; stăpânul casei rămase nestrămutat şi, la toate întrebările lui Bertuccio de a afla cauza acestui refuz, răspundea:

— Ei, ştiţi dumneavoastră mai bine decât mine.

Şi apoi plecă, lăsând pe Bertuccio într-o foarte mare încurcătură.

Atunci, acesta îşi aduse aminte de ofertele lui Poniatowsky şi alergă la el. Dar, ce surprindere! Poniatowsky nu mai era aşa de politicos ca altădată; el nu mai avea apartamentele, hotelul îi eraplin de lume şi, deoarece Bertuccio stăruia, Poniatowsky îl făcu să priceapă că nu putea primi pe nobilul conte, fiindcă se spuneau lucruri ciudate despre excelenţa sa.

— Dar ce se spune?

Astfel întrebă Bertuccio pe Poniatowsky care se mărgini să ridice din umeri şi să plece.

Furios, Bertuccio se duse la CorsiniMonfort, care, ca şi Poniatowsky, răspunse că nu puteau primi pe conte decât pentru o sumă considerabilă şi cu nişte anumite condiţii pentru siguranţa reciprocă.

Bertuccio nu ştia ce să mai creadă. Totuşi, fiindcă nu avea vreme de pierdut, se hotărî să plătească suma şi să examineze condiţiile.

— Una din ele este ca toate lămpile să aibă un glob de sticlă şi o reţea de fier împrejur şi ca excelenţa sa să n-aibă la dispoziţie chibrituri.

— Oh! Doar asta? Şi pentru ce?

— Se spune în Florenţa că excelenţa sa are creierii cam tulburaţi şi că nebunia i-a început prin a da foc palatului pe care-l avea în insula Monte-Cristo. Excelenţa sa are mania să dea foc caselor în care intră.

La aceste cuvinte, Bertuccio căzu pe un fotoliu cu capul în mâini. În zadar încercă a dovedi că contele era mai sănătos decât oricine, hotelierul nu-şi schimba hotărârea.

Cu o zi înainte de sosirea contelui, Bertuccio văzu cu mare uimire că o întâmplare cu totul particulară venea să dea dreptate florentinului. Se povestea prin oraş că contele de Monte-Cristo, petrecând noaptea într-o colibă pe drumul Florenţei, îi dăduse foc înainte de a pleca.

În curând sosi şi contele.

Câţiva dintre prietenii săi merseră să-l întâmpine, dar în aşa mod încât lăsară a se vedea mâhnirea ce le pricinuia

starea minţii bogatului străin.

Hayde era mai abătută decât oricând, pe figura ei se putea lesne citi amărăciunea durerii care o chinuia.

Contele, care ar fi vrut să plece îndată în insula Monte-Cristo, se opri în Florenţa mai mult decât socotise, sperând să se îmbunătăţească sănătatea soţiei sale, care însă era din ce în ce mai rea; aşa că doctorii declarară că cea mai mică oboseală putea să-i fie fatală.

Aventura pădurarului făcuse o adâncă impresie asupra ei ca şi asupra contelui.

Contele petrecu nopţi întregi la căpătâiul Haydei, cugetând la vorbele pădurarului. Cine puteau fi acei indivizi misterioşi? Cine era copilul pe care-l duceau cu ei?

Se întrebă apoi cine să fi fost duşmanul necunoscut care-l prigonea? Trebuia oare să creadă cuvintele personajului mascat de la balul contelui Gradenigo?

Contele se pierdea în gânduri diferite, era însă vădit că nenorocirea începea să-l apese.

Se uită lung la faţa iubitei Hayde, ale cărei pleoape erau închise de somn şi pentru întâia oară în viaţă, tremură dominat de un simţământ nedesluşit şi lugubru. Aceasta nu-l împiedică să ia o hotărâre. Fiindcă, nenorocirea era apropiată şi crudă, datoria lui era s-o combată, cât va avea un pic de viaţă în piept! Şi era s-o combată, nu ca să-şi apere viaţa, ci ca să o apere pe a femeii pure şi nevinovate a cărei soartă era legată de a lui.

Era deja noapte târziu; contele sculându-se şi sărutând pe frunte pe Hayde care dormea, se depărta de patul în care ea se odihnea.

Se afla deja de opt zile în Florenţa şi până atunci nu aspirase o singură dată fumul de tutun; îi veni ideea să-şi aprindă ciubucul şi să se lase în voia somnolenţelor dulci pricinuite de aburii plantei” aşa de scumpă orientalilor. Îşi pregăti ciubucul şi se uită împrejur ca să caute foc, dar lampa era foarte sus pusă şi închisă cu un glob de sticlă înfăşurat într-o reţea de fier. Observând lucrul acesta, el

deschise uşa odăii şi trecu în cea de alături, unde poruncise să se afle totdeauna un servitor.

Acolo se afla într-adevăr un negru aţipit pe covor.

Contele îl deşteptă, într-o clipă negrul fu în picioare.

— Adu-mi foc, Aii.

„Negrul plecă capul şi ieşi, dar peste câteva momente se întoarse făcând nişte semne din mână, parcă ar fi fost mut.

— Nu vor să-ţi dea foc? Zise contele tălmăcind pantomima lui Aii. Se vede că nu te-au înţeles.

Atunci mă voi duce eu însumi să le cer. Când sunt în Europa ştiu să mă informez cu obiceiurile grosolane ale hotelierilor.

Şi contele ieşi din odaie, pornind spre o uşă din fundul coridorului.

— Iartă-mă, zise contele intrând într-un cabinet ce servea de birou agentului hotelului.

— Ce doriţi? Întrebă impiegatul fără să se scoale de pe fotoliul în care sta.

— Sunteţi cred impiegat al hotelului?

— Da; e obiceiul să rămână cineva de serviciu, mai ales când aveam motive să fim precauţi.

— Precauţia este foarte bună şi nu caut să aflu ce motive vă fac să o întrebuinţaţi. Aş voi însă ca să-mi aprind pipa, deoarece servitorii au uitat să-mi aducă chibrituri în odaie.

— Veţi fuma de faţă cu mine?

— Ce noimă are întrebarea asta?

— Pentru că altminteri, nu vă voi da voie să vă aprindeţi

— Nu-mi veţi da voie? Se vede că nu prea ştiţi bine valoarea cuvintelor.

— O ştiu prea bine, răspunse impiegatul, sculându-se.

— Adică?

— Adică nu veţi ieşi de aici cu pipa aprinsă.

— E oprit fumatul în Florenţa?

— Oh! Nu mă împotrivesc să fumaţi de faţă cu mine; dar nu vreau să ieşiţi de aici până ce nu vă veţi fi stins pipa.

— Ştiţi că-mi place ideea asta? Zise contele aprinzând ciubucul şi fumând. Noapte bună, mă duc să mă culc.
— Nu veţi pleca! Repetă impiegatul, punându-se în uşă.
— Obraznicule!
— Iertaţi-mă, dar nu veţi ieşi, desigur că nu veţi ieşi.
— Ah! Eşti beat de somn, somnul te-a zăpăcit… Încep, însă, a-mi pierde răbdarea. Dă-te la o parte.
Şi contele luă uşurel de umăr pe impiegat, vrând să-l dea la o parte; dar florentinul se ţinu bine cu amândouă mâinile de uşă.
— Pricep; ai jurat să mă scoţi din răbdare.
— D-v. Vreţi să rupeţi învoielile stabilite pentru închirierea apartamentului.
— Ce învoieli?
— Prima e să nu aprindeţi foc în odăile dumneavoastră, chiar pentru ca să fumaţi.
Contele pufni în râs.
— Şi de veţi încerca să ieşiţi de aici, trag clopoţelul şi chem ajutor.
Contele rămase înmărmurit.
— Dar motivul acestor condiţii e un secret?
— Nu ştiu; eu mă supun poruncilor care mi s-au dat.
— De frica focului?
— Aşa cred. Uneori, domnule, din neglijenţă… Mi s-a spus că dintr-o asemenea neglijenţă, acum câteva zile a ars o colibă pe drumul Florenţei, colibă în care dumneavoastră aţi petrecut noaptea.
— Cum ai aflat? Întrebă contele mirat.
— Proprietarul colibei, pădurar, aduce vânat la hotel…
— Însă trebuie să nu vă încredeţi în oameni…
— Într-unii da, într-alţii nu.
— Cum ar fi vorba, nu te încrezi în mine.
— Ah! Nu, nu… Totuşi precauţiile sunt bune.
Contele pricepu tot. Pricepu că omul acela îl credea incendiator; dar deoarece justiţia nu-l supăra, trase următoarea concluzie:

— Mă cred nebun şi nimic mai mult.

— Prea bine, zise contele liniştit şi golindu-şi pipa, voi cere mâine desluşiri asupra acestui lucru.

Florentinul se închină cu respect şi contele plecă. Nu putu dormi toată noaptea.

— Oh! Murmură cu furie, trebuie să cunosc pe vrăşmaşul care nu-mi dă pace.

A doua zi, contele chemă pe intendent şi auzi de la el tot ceea ce credinciosul servitor crezuse de cuviinţă să nu-i spună până atunci. Nu era alt chip de a dezminţi zvonul public, decât de a se supune dovezii timpului. Contele avea nădejdea să dea pe faţă intriga urzită împotriva lui.

Peste o lună, deoarece Hayde era mai bine, Edmond se hotărî să plece la Pisa, unde să-şi lase nevasta, pe când el se va duce la insula Monte-Cristo.

Bertuccio plecă cu patru zile înainte la Pisa şi după ce plăti lui Corsini, Edmond dând braţul lui Hayde, coborî scările hotelului, se sui în trăsură şi merse la ţărmul râului, spre a se sui în barca cu care aveau să călătorească. Peste un ceas erau departe de oraş, când deodată, auziră sunetul unor clopote bătând alarma de foc.

Contele se uită spre oraş şi văzu cu grijă un fum gros ce se ridica spre cer.

— Unde să fie focul acela? Întrebă el pe oamenii din barcă.

— Aş jura că este la hotelul Corsini, răspunse unul din ei, după ce se uită înspre clădirea aprinsă.

Hayde, palidă, se uită la conte, pe figura căruia se citea cea mai adâncă disperare.

— Oh murmură Hayde încet, se vede că lăsăm pretutindeni fatalitate în urma noastră.

În timpul acesta, Bertuccio întâmpină greutăţi mari ca să găsească o locuinţă pentru stăpânu-său în Pisa, nu-i mai rămânea alt mijloc decât să cumpere o casă.

Luă deci hotărârea aceasta, dar formalităţile necesare pentru a pune în fapt planul acela, cerur-ă vreme multă şi când contele debarcă la Pisa, n-avea adăpost unde să stea,

cu toată imensa lui avere Nu-i mai rămânea decât un singur expedient să intre într-un hotel sub un nume fals, dar paşapoartele vorbeau limpede, „contele de Monte-Cristo” şi apoi el era foarte cunoscut ca să poată izbuti.

Contele şi Hayde rămaseră pe ţărm aşteptând.

Bertuccio alergă la ei.

— Aşadar nu am locuinţă în Pisa, Bertuccio întrebă contele, luând de-o parte pe intendent.

Bertuccio, confuz, spuse tot contelui de Monte-Cristo, cu mare nepăsare, asculta ce-i spune intendentul.

Apoi, zise.

— Dar tot ce-mi spui mi se pare de necrezut.

— Vă jur că am „făcut tot ce mi-a stat în putere.

— Ai oferit îndoit?

— Întreit, împătrit, răspunse Bertuccio.

— Oh, oh darnic eşti, domnule intendent, răspunse Edmond care vroia să glumească pe când se uita cu un aer distrat împrejur.

— Ei bine răspunse Haide, apropiindu-se Unde mergem?

— Să răspundă Bertuccio, el ştie îmi spusese casa, dar am uitat.

— Domnule?

— Hai, prietene, ia informaţii, şi, pe când vom face o plimbare prin oraş, caută să izbuteşti. Doresc ca peste un ceas să mă aştepţi aici.

Şi făcu un semn cu mâna intendentului, pe când se depărta cu Hayde la braţ.

Bertuccio rămase înmărmurit Când contele zicea, vreau trebuia să se supună, dar nu ştia în ce chip ar fi putut îndeplini voinţa stăpânului său.

Porni pe una din străzile oraşului; peste trei sferturi de ceas se întoarse gâfâind în locul unde-l lăsase contele, pe fizionomia lui tulburată, dar mulţumită, se citea că izbutise, dar cu mare greutate.

Contele şi Hayde veniră şi ei peste puţin. Bertuccio se grăbi să-i ducă într-o căsuţă vecină cu ţărmul, unde izbutise

a închiria trei odăi.

Dantès avea de gând să plece curând la insula Monte-Cristo şi deja găsise un mijloc de transport; o întâmplare extraordinară îl obligă însă să nu mai amâne plecarea.

Era noapte târziu, când contele de Monte-Cristo se deşteptă fără veste din cauza unui zgomot înspăimântător care asurzea vecinătatea, în faţa ferestrelor odăilor sale Se sculă şi alergă ca să afle cauza acelui zgomot, dar în momentul când deschidea uşa, răsună în toată casa teribilul strigăt

— Foc, foc, foc!

O sudoare rece inundă fruntea lui Edmond Dantès care se repezi la patul nevestei şi, deşteptând-o, îi zise să se pregătească de fugă.

Pe când Hayde se îmbrăca iute, casa se umplu de o mulţime de furioşi, înarmaţi cu securi şi bastoane. Uşile sparte de ei cădeau şi toţi alergau, se îmbulzeau, fără a face însă nimic să oprească incendiul.

O uşă a apartamentului contelui căzuse sub loviturile de secure şi atunci se văzură podelele în flăcări, ridicându-se până în tavan. Incendiul cuprinsese casa din două părţi.

În primul moment al acelei scene de dezordine, nimeni nu lua seama la conte, nimeni nu-l căuta, nimeni nu-i rostea numele. El, luând în braţe pe Hayde leşinată, alergă în jos pe scări prin flăcări şi fum.

— Oh Dumnezeule strigă el.

— Care e mâna duşmană ce mă chinuieşte în aşa chip, fără milă şi fără odihnă? Să vină în faţă-mi omul sau mai bine demonul blestemat care mă prigoneşte!

Edmond ajunse în uliţă, trecu prin mulţime şi ajunse într-o piaţă mică şi goală, ale cărei case erau luminate de reflexiile incendiului vecin.

Acolo, el se opri şi, rezemând un picior pe un bolovan, sprijini astfel capul nevestei

— Om ori demon murmură contele cu furie, arată-te ce vrei de la mine! Pe Dumnezeu care a creat universul, pe

iad, pe tot ce poate fi mai sfânt şi mai afurisit, arată-te şi vorbeşte!

— În grota lui Monte-Cristo răspunse un glas ascuţit care făcu pe conte să se cutremure.

Capitolul LI Deşertăciunea omului.

Edmond Dantès plecă fără zăbavă la insula Monte-Cristo. Hayde îl însoţea; dar avea să coboare singur spre a merge în grotă, după o noapte petrecută pe mare. Barca în care mergeau ajunse fără piedici la insulă.

Îndată ce luntrea se puse pe apă, contele aşteptă cu nerăbdare momentul de a debarca şi observă cu luare aminte de nu va vedea vreo figură omenească în mijlocul insulei; dar numai câte o capră pe ici pe acolo se ivea ca să dispară repede.

Se înnopta şi în curând vântul încetă iar apele mării rămaseră liniştite ca suprafaţa unei imense oglinzi.

Cum observase contele, nu se mai afla nici o corabie lângă insulă şi totuşi insula nu era pustie.

Cu toate că luna lumina splendid, erau aprinse mai multe focuri.

Cel mai înalt părea aşezat pe culmea celei mai de sus stânci. Celelalte se coborau până la ţărm…

Contele, observând aşezarea acestor focuri, pricepu că fuseseră aşezate astfel ca să-l ducă până la locul unde trebuia să trateze răscumpărarea fiului său. Se despărţi de Hayde, după ce o sărută de. Nenumărate ori ca şi cum nu era s-o mai vadă. Sărmana femeie, obişnuită să se supună orbeşte omului pe care-l iubea şi care-i era bărbat, nu îndrăzni să-i facă vreo observaţie; încercă numai ca să fie dusă şi ea în insulă, dar în zadar. Contele vru să debarce singur şi plecă.

Având la el numai două pistoale bune, singur, începu să urce greul drum printre stânci, călăuzit de focuri. Peste un sfert de ceas trecuse deja de patru focuri şi văzând că mai erau încă trei numai, socoti că trebuia să fie aproape de locul unde-l aşteptau. Se uită împrejur ca să se orienteze şi,

observând locurile, văzu că suindu-se încă patru metri deasupra liniei unde se afla, ar sosi în locul pe care-l căutase cu atâta nerăbdare cu câţiva ani mai înainte, adică la intrarea grotei. Atunci, el nu se mai ţinu după focuri, ci, pornind pe o potecă cunoscută de el, ajunse peste câteva momente la intrarea grotei.

Acolo contele era aşteptat; cel din urmă foc, ardea deasupra vestibulului înnegrit şi afumat al sălii subterane. Edmond se opri observând cu un aer îngrijorat ruina măreţului vestibul construit după ordinele şi sub conducerea lui.

Interiorul era slab luminat de o torţă de răşină, înţepenită într-un perete.

Dantès coborî scara aceea pe care muşchiul crescuse gros şi care de multă vreme nu mai fusese călcată de picior omenesc. Mirarea lui crescu văzând interiorul sălii, zidurile goale, bolta înnegrită de fum şi bucăţile de lemn ars de pe podele. Din tot ce fusese magnific şi frumos în grotă, nu mai rămânea nimic, decât cenuşă şi tăciuni stinşi.

Contele simţi că parcă îl apăsa ceva; îşi trecu mâna pe frunte ca să gonească o vedenie tristă, apoi, aruncând împrejur o privire ca să se asigure că era singur, scoase un ţipăt citind cuvintele scrise cu cărbunele pe peretele principal: „Daţi săracilor ce este al săracilor.

Mâna de mort e ridicată asupra, lui Edmond Dantès, prieten fals, amant crud, infanticid nemilos!”

Câteva momente stătu ţeapăn, cu ochii pironiţi pe acele cuvinte. O expresie de nespusă groază se vedea pe figura lui.

După acel moment de mirare, Edmond Dantès citi a doua oară acele cuvinte fatale căutând să afle înţelesul lor; dar sufletul lui nu se putu îndupleca la o examinare rece şi viguroasă. Deoarece, ca omul să se poată judeca singur, trebuie ca patima exaltată care-i arde vinele să se fi domolit, ca el să lepede orice idee, orice ură contra vrăjmaşilor lui personali. Nu aceasta era însă starea

sufletului lui Dantès; era tată şi i se răpise copilul. Zdrobit de acea lovitură, simţi vijelia urlându-i în inimă şi nu putea avea gânduri adânci şi liniştite.

— Oh, Dumnezeule! Exclamă el, ce delir înspăimântător; ca şi cum aş fi fost prieten fals, amant crud, şi…

— Sfârşeşte, dacă poţi! Ţipă un glas ascuţit care răsună înlăuntrul grotei.

Contele duse repede mâna la pistol, dar depărtând repede acel gând, încrucişa în linişte braţele pe piept.

În faţa lui sta Benedict, înfăşurat într-o manta napolitană, cu faţa acoperită de o mască.de mătase neagră.

— Cine eşti? Întrebă mândru contele.

— Puţin importă, de voi şti să răspund la cuvintele tale, răspunse Benedict.

— Totuşi faţa mea e descoperită şi sunt convins că nu vei dori să-mi faci o scenă de carnaval. Dar fă ce vrei. Ceea ce am să-ţi spun e scurt, cunosc pe cei de meseria dumitale. Cât ceri pentru răscumpărarea unui copil furat în Veneţia cu prilejul unei mese dată săracilor?

— Nimic, domnule conte de Monte-Cristo.

— Cum nimic? Vrei să mă faci să cred că eşti generos? Întrebă contele, zâmbind cu dispreţ.

— Nu, tu nu poţi crede într-un act de generozitate, pentru că, n-ai fost niciodată generos. Am să te conving că eşti plin de deşertăciune spre a crede că poţi plăti răscumpărarea fiului tău.

— Cere-mi ce vrei, urmă contele cu acelaşi ton.

— Atunci, eşti Dumnezeu, că-mi-poţi da orice?!

— Nu; dar Dumnezeu m-a făcut cel mai puternic de pe pământ, ca să judec pe ceilalţi şi să-i pedepsesc dacă merită.

— Bine; în acest caz am să-ţi cer…

— Spune.

— Nouă sute de milioane.

— O asemenea sumă întrece proporţia stabilită pentru a regla în lume voinţa unei naţiuni după capriciul unui singur

om. Ţi-am spus că Dumnezeu mi-a dat putere să judec oamenii, dar nu să cumpăr naţiunile.

— Aşadar, te declari sărac după cei ai spus că Dumnezeu te-a făcut atotputernic! Oh! Lasă asemenea iluzii, Edmond Dantès; cine eşti tu ca să te socoti judecătorul celorlalţi?! Spune-mi când ai lucrat altfel decât te-a împins patima ce te domina, orbit de raţionamente false? Cheia de aur pe care Dumnezeu ţi-o dăduse ca să intri cum ai voi în lume ai întrebuinţat-o ca să faci rău. Acum, te trăsneşte! Pleacă-ţi fruntea!

Edmond recunoscu că n-avea de-a face cu un bandit.

— Spune-mi, eşti tu acelaşi om din palatul Gradenigo, la Veneţia întrebă el.

— Nu ştiu ce vrei să zici.

— Te întreb dacă eşti omul care mă prigoneşte de când am venit în Europa? Tu eşti masca de la balul lui Gradenigo? Tu, răpitorul fiului meu? Incendiatorul care a lăsat pretutindeni groază în urmă-mi de la Mantua la Pisa? Tu eşti căpitanul yachtului „Furtuna”? Vorbeşte, în numele cerului! Suntem aici amândoi, cine eşti, ce vrei de la mine?

— Am să-ţi explic ce înseamnă cele scrise pe peretele acela, răspunse banditul arătând peretele.

— Oh! Fiul meu! Murmură contele.

— Edmond Dantès, zise Benedict liniştit, într-o zi, debarcând în portul Marsiliei, am văzut căzându-mi la picioare o femeie pe a cărei figură palidă se citeau foamea şi disperarea. Ea ridica ochii la cer, strigând să-i dau de pomană. Nenorocita fusese nevasta unui om care o iubea, ofiţer în armata franceză şi din căsătoria lor se născuse un fiu care trăia departe de dânsa. Când femeia aceea trăia fericită cu fiul şi bărbatul ei, tu ai început să-i pregăteşti nenorocirea şi nenorocirea o izbi.

Îţi aduci aminte de Mercédès, îţi aduci aminte de fosta ta logodnică, Edmond Dantès? Văduvă, lipsită de fiul ei care plecase în Africa ca să spele pata pusă pe numele său, care era şi al tatălui său, nenorocita suferea mizeria şi foamea, în

acest chip ţi-ai încoronat opera ta afurisită. Atât ai fost de crud Edmond Dantès! Alţii ar fi iertat, pentru ca femeia iubită de el să poată trăi fericită; alţii ar fi fost generoşi; şi eu te pot asigura că nevasta generalului Morcerf te iubea şi lângă bărbatul ei, că se gândea la tine necontenit, pentru tine plânsese sub vălul de mireasă; şi care a fost răsplata unei asemenea iubiri? Ai fi vrut, ca înainte de a-ţi aparţine sărmana catalană să fie osândită la o veşnică văduvie? Ea plânse, aşteptă în zadar ca tu să te întorci, crezându-te mort, se putu socoti liberă şi se uni cu altul. Tu eşti vanitos, nebun, crud! Vrei acum să ştii de ce te acuz că ai fost un prieten fals? Îţi aduci aminte de Albert Morcerf, îţi aduci aminte de timpul când prefăcându-i-te prieten, îl trădai, îl ameţeai cum şarpele îşi ameţeşte victima? Îţi aduci aminte cum meditai să-l prăpădeşti, să-l aduci în mizerie, pe când el strângea mâna trădătorului care se pregătea a-l izbi de moarte?! Adu-ţi aminte de scena de la teatru, de nenorocitul care-ţi cerea satisfacţie şi de modul cum i-ai răspuns! Nu erai oare trădător mai rău decât Iuda? Unde-ţi era religia, Dumnezeul, credinţa? Ce dogme urmai tu în visele tale de răzbunare? Ce legi omeneşti ori divine te puteau achita de asemenea crime?

— Nenorocitule, strigă contele mâniat, cine eşti tu ca să-mi vorbeşti astfel? Cine eşti tu ca să mă acuzi şi să mă osândeşti ca şi cum ai fi Dumnezeu?

— Sunt alesul lui Dumnezeu, ca să te pedepsesc pe tine. Sunt cel care ţine spada pe care ţi-o dăduse Dumnezeu şi pe care ai aruncat-o ca să iei cuţitul ucigaşului. Ascultă-mă, pentru că „nu ţi-am spus tot ce aveam să-ţi spun. Vreau să-ţi explic de ce te acuz că ai fost un călău fără milă, un infanticid teribil. Adu-ţi aminte de domnul Villefort, adu-ţi aminte de micul Eduard, adu-ţi aminte de mama lui.

— Oh! Exclamă contele, au fost jertfiţi părintelui meu. Mort de foame din cauza lui Villefort. Ştii tu cât iubeam şi respectam părul lui alb? Ştii tu ce e disperarea unui fiu, când i se spune: tată-tău a murit de foame departe de tine?

Şi el nu era departe de fiul său, de fiul său închis în temniţă în care-l îngropase de viu procurorul regal. Ştii tu ce sunt aceste suferinţe?

— Oh! Eu am suferit şi mai mult. Am văzut pe tată-meu în stare de nebunie, răspunse Benedict, l-am văzut suferind lângă mine, după ce văzuse cu groază dispărând toată familia sa în juru-i.

— Doamne! Dar cine eşti?

— Ce-ţi pasă? Sunt judecătorul tău şi voi fi călăul tău. Ascultă-mă şi tremură pentru că ai să-ţi auzi sentinţa!

— Şi eşti tu altfel de om decât mine ca să mă poţi osândi? Pieptul tău nu are în el patimi, pentru ca tu să te poţi face judecătorul patimilor mele?

— Da, răspunse Benedict cu un zâmbet de dispreţ, am fost ucigaş, ateu şi m-am pocăit, am devenit om drept şi cred în Dumnezeu.

— Dar ce fel crezi, în ce fel ştii că Dumnezeu te-a iertat?

— Să-ţi spun. În mijlocul unei furtuni teribile, mai teribilă încă pentru că era noapte, deasupra valurilor ce bolboroseau în jurul corăbiei mele, am rostit următoarele cuvinte:

Dumnezeule, creatorul lumii, Iisuse unul născut atotputernicului, sfânt martir crucificat pentru mine şi pentru toţi oamenii, cred în tine şi în dreptatea ta şi iată, întărit cu credinţa ta, plec spre Edmond Dantès, ca să-i smulg una câte una toate afecţiunile. Dacă tu nu mă ierţi, dacă-mi osândeşti purtarea, fă-mă să „dispar în valuri…”

Şi sării apoi într-o luntre însoţit de un singur om şi mă lăsai în voia furtunii. A doua zi, credeam în deplina dreptate a faptelor mele şi iată-mă în faţa ta. Ori pe unde am trecut, am auzit un strigăt care te osândeşte. Pe mare, strigătele lui Albert Morcerf, scăpat de mine din naufragiu! Pe uscat, glasul nenorocitei Mercédès. Recunoaşte deci, acum, că cerul te-a părăsit. Când am fost la tine acasă, în Veneţia, nu m-ai recunoscut drept omul mascat de la balul lui Gradenigo; nu te-ai împotrivit la sfatul meu de a duce

copilul la masa săracilor; petrecând noaptea pe drumul de la Mantua la Florenţa, în coliba aceea, ca şi cum Dumnezeu ar fi vrut să-mi dovedească mie că erai osândit, ai stat lângă leagănul celor doi copii şi n-ai putut recunoaşte într-unul din ei pe fiul tău.

— Oh! Exclamă contele ca trăsnit.

— Recunoaşte că cerul te osândeşte şi recunoaşte că momentele în care te-ai crezut mare şi inspirat erau numai momente de vanitate deşartă. Călău fără milă, tu n-ai putut niciodată ierta, în cruda ta răzbunare ai confundat pe vinovat cu nevinovat. Ei bine, pierderea fiului tău va plăti sângele lui Eduard Villefort.

— Dar nu l-am ucis eu pe copilul acela! Striga contele!

— Da! Toate crimele nevestei lui Villefort, cad asupră-ţi!

— De ce? Spune!

— Nu pot, pentru că între tine şi Dumnezeu e o taină pe care eu n-o pot dezlega; totuşi, dacă nu spun adevărul, dacă crimele acelei femei nu apasă pe conştiinţa ta, dezminte-mă în faţa lui Dumnezeu care ne aude.

Contele îşi plecă fruntea şi stătu tăcut.

— Ei bine zise Benedict, dacă îţi recunoşti greşeala vei recunoaşte şi dreptatea lui Dumnezeu. Imensele bogăţii pe care ea ţi le dăduse, ar fi trebuit să le împarţi săracilor, nu să te foloseşti tu de ele. Vezi, uită-te în jurul tău. Comorile de aici le-am împărţit săracilor şi le voi împărţi şi pe cele care le mai ai.

— Fie, dar dă-mi copilul. Benedict pufni în râs.

— Nu-ţi vei vedea copilul, răspunse el, mâna de mort l-a răpit! Un secret deopotrivă cu acel al mormântului apasă acum pe naşterea lui.

— Blestem! Viaţa ta îmi va răspunde de a lui.

Şi contele, palid, cu părul zburlit, făcu un pas spre Benedict cu pistoalele în mână.

— Trage, am mai multă încredere în Dumnezeu decât în tine.

— Nebunule! Exclamă contele râzând şi plângând ca un nebun şi aruncând departe de sine cele două pistoale, care se descărcară de violenţa izbiturii. Om ori demon, tu nu-ţi închipui cât sufăr, tu nu eşti tată, nu ştii ce e dragostea părintească. Cere-mi tot ce-i vrea; îţi voi da orice pentru răscumpărarea fiului meu.

— E cu neputinţă pentru că averile tale vor răscumpăra altceva! Închipuieşte-ţi că soţia ta, temându-se de vreo catastrofă, ar fi ieşit din barcă şi călăuzită de focurile mele, ar fi pornit încoace; Închipuieşte-ţi apoi că vreo şase oameni, sărind în barcă i-ar fi dat foc, pe când patru braţe puternice ar fi ridicat trupul uşor al frumoasei Hayde şi l-ar fi transportat la intrarea grotei acesteia.

Benedict abia sfârşea, când se auzi un ţipăt ascuţit plecând din stânci. Contele răspunse cu un ţipăt energic şi suindu-se repede pe scara grotei, se opri în culmea stâncii, întrebând cu ochii spaţiul, marea, cerul, râpele.

— Hayde, Hayde! Striga el şi ecoul îi răspundea lugubru.

— Vezi, colo, flăcările acelea pe apă, zise un glas la urechea contelui.

Era Benedict.

— Totul s-a sfârşit pentru tine!

— Hayde, Hayde, unde eşti? În ce cursă infernală am căzut?

Contele se uită împrejurul său, Benedict dispăruse, focurile se stinseseră şi abia se mai vedeau flăcările care consumau barca; şi în grotă o faclă ardea încă.

Figura lui Edmond Dantès se zugrăvea ca o umbră fantastică pe cerul albastru.

Cu braţele încrucişate pe piept, gâfâind, cu părul zburlit, bătut de vânt, stând pe stânca cea de sus a insulei, cu corpul aplecat deasupra abisului, părea geniul munţilor pe un piedestal de granit în faţa mării.

Contele stătu câteva momente adânc afundat în gânduri; apoi scoţând un geamăt dureros, reveni încet în grotă.

— Aici, zicea el, m-am îmbătat de posesiunea avuţiilor imense pe care venisem să le dezgrop! Oh! Sărmană minte omenească! M-am crezut puternic în lume; şi totul acum a dispărut.

Unde e grota? Unde e fiica Orientului pe care am iubit-o? Unde e fiul meu? Unde e liniştea inimii mele? Totul a dispărut ca un vis, totul!

Sunt încă imens de bogat, dar la ce-mi va sluji averea aceasta? Ce voi putea să mai fac în lume? Ce plăceri mai pot avea?

Contele tăcu apoi un moment, se uită în jurul său şi alergă să ridice torţa care căzuse aproape sfârşită jos; torţa se stinse.

Contele scoase un ţipăt de groază văzându-se în întuneric.

— Hayde, iubită Hayde, fatalitatea te prigoneşte şi pe tine! Oh! Aş da tot ce am ca să nu ţi se facă rău. Vină un om căruia să-i pot spune aceasta, fie el chiar îngerul răului!

Şi tăcu aşteptând parcă un răspuns; o tăcere adâncă domina în juru-i. Contele repetă ce zise şi văzu scânteind o lumină în interiorul grotei şi peste câteva momente deosebi pe Benedict, tot mascat la faţă, dar venind cu paşii liniştiţi.

— Conte de Monte-Cristo, zise el oprindu-se la o oarecare distanţă, bogăţiile tale în schimbul nevestei.

— Tot ce am, dacă mi-o dai.

— Atunci urmează-mă!

Edmond urmă pe Benedict într-o altă sală a grotei, unde se afla o masă şi toate cele necesare pentru scris.

Benedict făcând un semn contelui, se aşează în faţa lui.

Contele sfârşea peste puţin de scris câteva vorbe şi de iscălit nişte poliţe de o valoare enormă şi da în mâinile lui Benedict toată enorma sa avere.

— Sunt sărac, ca şi în ziua când am venit prima dată aici şi mâine nu voi mai avea nici un prieten pe pământ; dar sunt fericit, dacă am putut scăpa pe Hayde.

— Prea bine, zise Benedict. Ea îţi va fi înapoiată; voi pune în golful de la miază-zi o barcă; veţi pleca mâine.

— Dar fiul meu? Exclamă contele cu durere.

— Secretul mormântului apasă asupră-i! Răspunse solemn Benedict.

Contele voia să vorbească, dar Hayde se arătă în sală şi alergă să se arunce în braţele lui. Benedict plecă.

Capitolul LII Recunoştinţa lui Peppino.

Stătură îmbrăţişaţi câteva momente.

— Sărmană Hayde! Strigă contele după ce o sărută pe frunte.

— Crezi oare că sufăr, dragul meu? Îl întrebă ea cu o nespusă candoare… Nu, nu, sunt fericită că mă aflu lângă tine.

Edmond nu răspunse, o strânse la piept luându-i capul în mâini, ca şi cum s-ar fi gândit la viitorul care o aştepta. Expresia blândă şi suavă a figurii nevestei lui Monte-Cristo exprima un nespus simţământ de iubire.

Pe lângă acest simţământ, situaţiile care se puteau ivi în viaţa socială nu contau pentru Hayde; contele i-l inspirase, ea îl concepea cu toată evidenţa sublimă a adevăratei amante; restul nu exista pentru dânsa.

De aceea Hayde pricepea că putea fi fericită şi după nenorocirea neprevăzută care-i lovea pe amândoi. Nu tot aşa era pentru conte; el îşi închipuia bine ce viitor îl aştepta, după ce îi pierise prestigiul. Nimeni nu mai putea să-i fie prieten, nici o uşă nu mai putea să i se deschidă pentru a i se da adăpost, un râs batjocoritor îl va primi pretutindeni, după ce fusese, prin milioanele sale, stăpânul tuturor.

— Hayde, zise el iluziile tale trebuiesc să dispară din faţa realităţii. Suntem săraci şi, eu cunosc îndeajuns lumea asta, pentru ca să fiu sigur că vei vărsa multe lacrimi de aici înainte.

— Oare, dacă suntem săraci, nu vom putea fi fericiţi?… Toată fericirea este pentru mine să trăiesc cu tine şi cu fiul nostru.

— Fiul nostru e pierdut fără nădejde; nu-l vom revedea… Hayde, disperată, scoase un ţipăt înfiorător.

Ea aruncă, apoi, asupra contelui o privire pasionată şi-i zise:

— Îmi aduc aminte că te-am întrebat odată dacă moartea e dureroasă şi pe atunci ea îmi făcea groază; acum însă nu este aşa, mâna ei îmi pare mai puţin crudă şi, după ea. Parcă văd un loc fericit.

— Hayde! Murmură contele.

— Ei bine, dragă; dacă lumea e ticăloasă, dacă avem să suferim, ce am pierde murind? Gândeşte-te la asta bine şi aşteaptă-mă; eu vin îndată.

— Nu, Hayde, zise contele ţinând-o. Acum nu te las să pleci.

— De ce?

— Pricep gândul tău.

— Ei şi?

— Nu! Nu! Murmură contele.

— Aşadar, acum, fugi de moarte, când numai moartea ne rămâne. Te-am auzit totuşi vorbind adesea de moarte ca de un binefăcător care trebuie aşteptată necontenit. Noi nu mai avem ce spera pe lume. De ce n-am sfârşi odată cu viaţa?

— Ei bine, Hayde. Reluă contele, tu, care de multe ori şi aproape chiar din leagăn ai încercat nenorocirea şi ai dorit moartea ca singurul mijloc de a scăpa de suferinţă, nu tremuri deloc la ideea teribilei jertfe pe care o propui; dar cu ce drept divin sau omenesc am săvârşi noi această jertfă? Crezi tu că am dovedi curaj şi virtute bând otravă sau dându-ne o lovitură care să ne scape repede de oroarea mizeriei? În faţa tribunalului divin fapta noastră va fi o acţiune de slăbiciune sau de nebunie. Resemnarea cu care ne vom supune destinului va fi de mai mare valoare în ziua judecăţii din urmă.

— Da, zise Hayde, te-am auzit adesea tratând ca sofisme asemenea raţionamente. Ca să bei otravă sau ca să-ţi dai o

lovitură de moarte, ziceai atunci, trebuie să ai o voinţă supremă care nu se găseşte la toţi. A vedea marea, a admira pământul, florile, a-ţi simţi sângele curgând sănătos prin vine şi a închide ochii zicând: Să adormim pentru totdeauna… Oh! Nu toţi au puterea de a repeta, cuvintele acestea, pentru a dormi somnul cel veşnic. Dragul meu, urmă Hayde, unde-ţi este tăria, voinţa? Unde-ţi este energia?

— Prea bine, Hayde, răspunse contele îngălbenindu-se repede şi dându-şi înapoi părul" care-i căzuse pe frunte. După ce vei fi văzut marea, florile, lumea ce ne înconjoară, vei avea puterea să rosteşti cuvintele ce mi-ai spus?

— Să încercăm! Murmură Hayde. Deocamdată, lasă-mă să pregătesc apa aceasta.

Contele stătu nemişcat.

Hayde scoase din buzunar o cutiuţă făcută dintr-un smarald mare cu capac de aur; îl deschise, luă în mână şase hapuri mici. Apoi turnă apă într-un vas şi aruncă într-însul cele şase hapuri care se topiră.

— Un singur hap, zicea contele pe când Hayde le amesteca în apă, produce trei ceasuri de somn adânc; două, şase, trei, zece; patru, patrusprezece…; cinci, douăzeci…; şase, somnul veşnic!

Hayde nu zise nimic, dar se aşează lângă bărbatu-său, şi-l contemplă lung.

Când primele raze ale zorilor pătrunseră în grotă prin crăpăturile stâncilor, Hayde mânca încă din ochi figura contelui de Monte-Cristo.

Se sculă şi luându-l de mână îl sili să se scoale şi el.

— Haide, lumina zilei luminează lumea… Să ne urcăm pe stânci. Iată otrava, dragă şi crede-mă, e singurul mijloc cu care vei putea înlătura nenorocirea începută pentru tine, din momentul când ţi-a dispărut imensa ta avuţie.

Vom bea câte o parte egală, urmă Hayde turnând lichidul în două vase mai mici, pe care le aşează la capetele mesei.

Acum haide sus. Şi scoase pe conte din grotă, suindu-se amândoi pe stâncă.

Marea era liniştită, soarele începea să se ridice, razele lui se răsfrângeau de departe în ape. O corabie cu pânzele desfăşurate şi umflate de vântul dimineţii, alerga de-a lungul insulei; în jurul lui Edmond totul lua o înfăţişare de viaţă, de bogăţie, de pace care-i rodea inima.

Pe când el şi Hayde ziceau adio lumii, doi oameni, sărind pe una din crăpăturile de stâncă pe unde grota primea lumina, întindeau urechea spre a şti de unde le auzise cineva paşii. Convinşi că nu venea nimeni, merseră spre masa pe care Hayde pusese cele două vase cu otravă şi, se opriră acolo.

— Care să fie?

— Cred că acesta, răspunse celălalt, luând vasul care se afla de cealaltă parte a mesei: Hayde va lua pe cel mai de aproape. Şi apoi el vărsă pe cel pe care-l avea în mână şi, turnând într-însul apă, îl puse în acelaşi loc.

— Prea bine; dar dacă contele ar lua pe celălalt?

— Atunci voi sări la el.

— Aşadar, vrei să-l scapi?

— Da.

— Dar ceasul lui din urmă a sunat.

— Îl voi întârzia.

— Ah! Zise tovarăşul lui cu un ton zeflemitor; te crezi mai tare decât ursita? Crezi că o poţi birui?

— Îmi voi plăti această datorie de recunoştinţă. Contele mi-a scăpat viaţa. Eu trebuie să o scap pe a lui. Să plecăm de aici… Haidem.

Şi cei doi oameni trecură în odaia de alături, unde se ascunseră repede pentru că Edmond, dând mâna frumoasei Hayde, cobora încet scara.

Trecură, muţi, prin prima sală şi intrară în a doua, unde se opriră în faţa mesei.

— Ei bine, Hayde, tot vrei să părăseşti o lume care ne păru aşa de frumoasă?

— Dragă zise Hayde ştergându-şi o lacrimă; iartă-mi slăbiciunea, dar n-am parte să mor de voia mea.

— Hayde! Hayde! Exclamă contele strângând-o în braţe; sărmano, cât te iubesc!

— Mulţumesc, dragă; îţi sunt recunoscătoare de această dragoste care nu e mai mică decât a mea. Sărută-mă!

Contele îşi puse buzele pe ale nevestei; apoi aceasta, ducându-şi mâna la frunte şi întinzând repede braţul spre masă luă vasul care se afla lângă ea.

— Dumnezeule! Strigă contele. Hayde sorbise deja otrava.

— Adio, plec, zise ea, zâmbind. Însoţeşte-mă.

Edmond merse spre celălalt capăt al mesei, luă şi el celălalt vas şi-l goli cu cea mai mare linişte; apoi reveni lângă Hayde.

— Oh! Dragul meu! Exclamă ea, luându-l în braţe, te-am iubit… Şi simţeam o mare durere cugetând că te puteam pierde, că o altă femeie putea să te sărute şi să te iubească aşa cum te sărut şi te iubesc eu… Oh! Asemenea idee nu o pot suferi fiicele ţării mele, care se dau cu sufletul şi cu trupul omului care le-a dobândit întâia sărutare… Iartă-mă… Te-am iubit cât poate să iubească o femeie… Ai fost viaţa mea şi, după mine nu vei mai fi al altei femei; gelozia e de o mie de ori mai rea decât moartea! Mor şi tu mori cu mine! Ce-mi pasă de moarte?

Hayde tăcu un moment, obrajii ei se învineţiră, ochii i se întunecară, buzele i se acoperiră de o spumă gălbuie.

Contele îngenunche, o luă în braţe şi o duse la intrarea grotei.

— Conte, conte! Îi zise Hayde îmbrăţişându-l, moartea nu mă îngrozeşte. Vezi, braţele mele te strâng la pieptu-mi care din ce în ce se răceşte. Moartea e o prietenă care ne smulge viaţa la fiece moment de plăcere şi ne adoarme suav… Eu… Eu. Eu. Mor. Conte. Cea din urmă sărutare, cel din urmă suspin, cea din urmă cugetare a mea este pentru tine… Pentru tine.

Şi, zicând acestea, îşi lăsă capul pe braţul contelui; ochii ei rămaseră deschişi şi parcă priveau încă pe contele de Monte-Cristo cu nespusă gelozie.

— A murit, murmură el punând jos cadavrul nevestei sale. De ce mai trăiesc eu oare? De ce focul teribil care arde măruntaiele nu se face simţit. A trecut un ceas… Nu trebuie mai mult pentru ca otrava să-şi facă efectul!

„Nu voi trăi fără tine! Exclamă el sculându-se şi luând iarăşi în braţe trupul neînsufleţit al frumoasei Hayde. Haide, dulcea mea iubită, vom avea un mormânt vrednic de noi!

Şi Edmond sui repede scara grotei, se urcă pe stâncă şi, strângând la piept cadavrul nevestei, alergă spre prăpastie strigând:

— Doamne atotputernic, primeşte-mi sufletul!

— Nu, strigă un glas şi contele se simţi oprit pe marginea prăpastiei de un braţ puternic.

Cadavrul lui Hayde dispăru rostogolindu-se din stâncă în stâncă.

— Nebunule! Cine eşti tu?

— Nu trebuie să aibă cineva milioane ca să scape viaţa unui om, domnule conte; eu sunt Peppino, zis Roca Priori.

Capitolul LIII Casa de ţară a familiei Morel.

Lângă Roma se vedea o frumoasă casă de ţară, pusă în mijlocul unei grădini, în faţa căreia se ridica un grilaj de fier.

Maximilian Morel şi soţia lui Valentina, după ce plecaseră din Veneţia, se statorniciseră acolo.

Acolo, dedaţi plăcerilor unei linişti intime, ei se bucurau departe de zgomotul lumii, de averea lor, împărţind Barăcilor milostenii multe.

Casa era mobilată cu eleganţă, dar nu cu bogăţia opulentă şi barbară a altora. Stăpânii stimau pe servitori şi aceştia iubeau pe stăpâni, întrecându-se care mai de care să-i servească.

Ziua trecea fără cea mai mică plictiseală.

Dimineaţa, Valentina, alerga de colo până colo, ocupându-se de toate treburile căsniciei. O vedeai în grădină, la păsări, în casă, pretutindeni, până la ceasul dejunului, când cobora Maximilian din odaia lui.

După aceea stăteau amândoi împreună…

Valentina broda şi Morel mai totdeauna citea. Seara se suiau într-o cabrioletă pe care o mâna Maximilian şi făceau o mică plimbare. Când soarele se cobora spre apus, se întorceau acasă şi petreceau noaptea în aceeaşi armonie.

Astfel petrecură mai multe luni, când într-o noapte, o întâmplare neprevăzută tulbură pentru câteva momente acea pace liniştită.

Pe la vreo zece ceasuri, servitorii observară că o trăsură se oprise la poarta grădinii.

În curând se auzi clopoţelul sunând tare.”

Valentina şi Maximilian alergară să afle ce înseamnă acel sunet, când un servitor le spuse ce se întâmpla.

— A sosit la poartă trăsura unui domn, zicea servitorul, care vrea să vorbească numaidecât cu domnul Morel, deşi nu a rostit numele acesta.

— Cum?

— A spus numai că voia să ceară un serviciu stăpânului casei şi că se ruga să nu fie făcut să aştepte prea mult.

— Cine să fie! Întrebă Valentina.

— Ştiu eu! Răspunse Morel. La ceasul acesta din noapte, un om care vrea să vorbească şi numaidecât, cu stăpânul sau cu stăpâna casei!… E puţin cam curios. Ce om e?

— Nu l-am văzut, domnule; totuşi Petre, care a vorbit cu el, spune că glasul pare mai mult femeiesc decât de bărbat şi că după fizionomie pare din lumea aleasă.

— Înorice caz, voi afla eu cine este.

— Dar să-l introduc fără să-i ştiţi măcar numele?

— Am să vorbesc cu el la poartă. Petre să vină cu mine. Deocamdată să se aprindă lumânări în salon.

Şi Maximilian coborî în grădină şi, mergând spre poartă, observă, la lumina unui felinar, formele zvelte şi delicate ale

unui tânăr, care se plimba, neliniştit, pe lângă o trăsură, oprindu-se din când în când lângă uşcioară.

— Bună seara, începu Maximilian Pe cine căutaţi vă rog?

— Pe dumneavoastră domnule, dacă dumneavoastră sunteţi stăpânul casei sau de aveţi vreun amestec în treburile lui răspunse tânărul cu un glas angelic, dar cu un aer de mâhnire, pe care Morel îl observă foarte bine

— Dar nu cunoaşteţi cumva numele meu sau pe al aceluia pe care-l căutaţi?

— Dumnezeu să mă ajute! Nu numai că nu ştiu cine sunteţi, dar se prea poate ca nici să nu fi avut vreodată plăcerea de a vă întâlni. Dar dacă sunteţi om de inimă, dacă doriţi să ne ajutaţi…?

— Nu sunteţi singur?

— Nu, nu pentru mine vă cer ajutor, dar nevasta mea mă însoţeşte şi ea suferă mult

— Numele dv? Întrebă Maximilian întrerupându-l cu interes.

— Leon d'Armilly.

— Să se deschidă poarta, porunci Maximilian servitorului

— Bine, domnule Leon dArmill, eu sunt Maximilian Morel, vorbiţi şi de vă pot fi de folos în ceva

— Oh domnule Morel, primesc oferta dumneavoastră Nevastă-mea şi eu am plecat din Roma şi am preferat să călătorim noaptea din cauza căldurii de peste zi, dar nevasta mea e în a opta lună de sarcină suferă mult şi zguduirea trăsurii o va face să anticipeze naşterea Ce pot face foarte departe de oraş şi în mijlocul nopţii.

— N-aveţi grijă, în casa mea sunt femei care vor da toate ajutoarele necesare doamnei.

Leon d'Armilly alergă la trăsură şi după ce vorbi cu cineva, care se afla înăuntru, se întoarse la Maximilian care trimisese înainte pe Petre.

— Domnule Morel!

— Vă rog!

— Sunteţi aşa de bun, încât am să vă mai cer o favoare

— Poftim
— Nu vreau, cât de puţin, să abuzez de gentileţea dumneavoastră ascunzându-vă un secret.
— Vă ascult.
— Sunt compromis, ca şi doamna care mă însoţeşte.
— Cred că vă înţeleg, domnule d'Armilly, zise Maximilian zâmbind.
— Vă spusesem că-mi era nevastă, dar.
— Sfârşiţi
— Ne lipseşte binecuvântarea nupţială.
— Şi ce vreţi să spuneţi?
— Ea e de familie bună, din Roma, a primit o educaţie aleasă şi ca oricărei femei de sângele ei, îi este foarte ruşine de greşeala făptuită.
— Dar ce să fac eu”? Deocamdată să aibă răbdare şi să primească ajutoarele noastre
— Bine, dar daţi-i voie să vă rămână necunoscută.
— Cred că va fi greu în situaţia aceasta, totuşi.
— Faţa îi este acoperită cu o mască de mătase, urmă d'Armilly.
— Atunci, vă pot asigura că toţi vor respecta secretul doamnei.
— Vă mulţumesc exclamă d'Armilly strângând mâna lui Morel şi alergă la trăsură.

Peste câteva momente, o femeie cobora cu greutate din trăsură, care după ce coti în loc, porni spre grajduri, unde un servitor o aştepta după ordinul lui Maximilian.

Valentina fusese înştiinţată şi dăduse ordine ca să se pregătească o odaie doamnei misterioase, căreia i se dădură cele mai mari îngrijiri.

Dama era mascată şi starea ei arăta că în curând era să nască.

Pe când, în casă, pregăteau toate cele necesare pentru momentul critic, Maximilian observa pe tânărul d'Armilly care se plimba agitat, ascultând din când în când la uşa odăii necunoscutei.

Maximilian îi pregăti de mâncare. Tânărul cină şi vorbi cu gazda lui despre femei şi despre cai. Convorbirea alunecă asupra armelor, apoi asupra literaţilor şi, aşa, ei vorbiră cam despre toate, dar cu mare uşurinţă şi cu vioiciunea particulară tinerilor. După două ceasuri se auzi un geamăt în odaia de alături, pe urmă un ţipăt înăbuşit şi apoi ţipetele unui copil.

Leon d'Armilly fu dintr-o săritură la uşă şi Maximilian, apropiindu-se îi întinse mâna pe care tânărul i-o strânse într-un mod maşinal.

— Primiţi felicitările mele, îi zise Morel.

— Oh mulţumesc, domnule, răspunse Leon d'Armilly, cu un gest foarte ciudat, pe care Maximilian îl luă drept expresia patetică a simţământului paternităţii, deşteptat de primele ţipete ale unui copil Peste un moment o servitoare veni să anunţe cu zâmbetul pe buze şi foarte veselă şi voioasă că doamna născuse o fetiţă, puternică şi robustă, care era întreg portretul tatălui ei.

Maximilian dădu acestor cuvinte obişnuite valoarea pe care o meritau. DArmilly răspunse

— Ei se poate Totuşi, mi-ar plăcea să semene mai mult cu mamă-sa decât cu tată-său.

Uşa odăii se deschise şi tânărul merse de sărută pe dama misterioasă.

Peste câteva zile, necunoscuta reveni în stare normală, aşa că putea pleca fără teamă. Leon d'Armilly, răsplătind în secret pe cei care ajutaseră pe tovarăşa lui, mulţumi cu multă recunoştinţă Valentinei şi lui Maximilian şi le ceru un nou serviciu.

Doamna Morel nu ezită a se însărcina să găsească o doică pentru fetiţă, până ce mama putea s-o hrănească ea însăşi; n-avea copii şi-i iubea la nebunie, de aceea primi cu bunăvoinţă rugămintea domnului d'Armilly. A doua zi, mama, ridicând partea inferioară a măştii sale de mătase ca să sărute pe obraji fetiţa, mulţumi iarăşi Valentinei şi plecă împreună cu amantul ei.

— Şi acum, Luizo? Zise ea, scoţându-şi masca îndată ce trăsura se depărta.

— Ce vrei, dragă Eugenio, am mai jucat încă odată rolul lui Leon d'Armilly şi nădăjduiesc că va fi cea din urmă dată.

— Dar fiică-mea?

— E în mâini bune şi într-o zi vei avea mângâierea s-o săruţi. Deocamdată, dragă Eugenio, să ne gândim la tine, uită trista împrejurare care te-a făcut mama şi presupune că eu aş fi într-adevăr tatăl copilei tale.

— Tot glumeaţă, murmură Eugenia zâmbind şi ştergându-şi o lacrimă, cât îţi pizmuiesc firea

— Eugenio, lumea şi teatrul ne aşteaptă Să revenim la visul nostru de fericire şi cugetă, dacă n-ai destulă putere, cugetă că trebuie să te ocupi de viitorul nevinovatei tale copile.

— Da, da Luizo şi Dumnezeu îmi dă puterea să-mi împlinesc, precum doresc, această datorie.

Capitolul LIV Mâna lui de Villefort.

Să revenim în insula Monte-Cristo, unde am lăsat pe conte. Era a doua zi după aceea în care Pepino îşi plătise datoria de recunoştinţă, mântuind viaţa lui Edmond Dantès. Acesta sta îngenunchiat pe marginea prăpastiei, în care căzuse cadavrul lui Hayde. Cu ochii îndreptaţi spre cer, se ruga.

Se resemnase ca un bun creştin, la soarta amară care-l aştepta în lume, luase o hotărâre şi, îngenunchind încă o dată pe stâncă adresă, un ultim adio cadavrului.

Aducându-şi atunci aminte că-l aştepta o barcă, coborî încet pe ţărm, hotărât să plece. Mergea cu capul plecat, cu braţele atârnându-i în jos, spre golful de la miază-zi, când un om îi ieşi înainte ca şi cum pământul s-ar fi despicat pentru a-l scoate afară.

Era Benedict.

Nu era mascat. Figura îi era liniştită, privirea rece şi buzele contractate zâmbeau ironic. La o mică depărtare, se vedea Peppino Rocca-Priori, cu pistoalele la brâu.

Contele şi Benedict se priveau lung şi în tăcere unul pe altul.

— Mă cunoşti în cele din urmă, Edmond Dantès? Întrebă Benedict încrucişându-şi braţele pe piept.

— Da murmură contele.

— Sunt foarte bucuros, pentru că de nu, ar fi trebuit să-ţi aduc aminte numele lui Andrea Cavalcanti născocit de tine spre a juca un rol într-una din înspăimântătoarele tale comedii.

— Şi tu eşti omul care m-a prigonit aşa de mult, zise contele cu un zâmbet de dispreţ Şi toate faptele tale le-ai săvârşit numai pentru ca să pui mâna pe bogăţiile mele. Şi-ţi mai dai numele pompos de ales al lui Dumnezeu.

— Te amăgeşti conte de Monte-Cristo, răspunse Benedict Nu dorinţa de a mă înavuţi, am azi tot atâta avere cât aveam până să nu te lipsesc de a ta, care a fost împărţită între săraci. Te-am prigonit fără milă ca să răzbun sângele nevinovat al fratelui meu Eduard.

— Frate-tău?

— Da, cunosc istoria teribilă a naşterii mele, adică ştiu cine mi-a fost tată, şi-mi mai rămâne să aflu pe mama. Contele zâmbi

— O cunoşti?

— Da

— Vorbeşte strigă Benedict îţi voi da tot ce-mi vei cere.

— Îţi refuz oferta, Benedict! Îţi datorezi viaţa baroanei Danglars.

Benedict făcu un pas înapoi şi scoase un ţipăt de uimire. Se făcu o tăcere adâncă.

— Mulţumesc, domnule conte, zis el cu un aer sălbatic, îţi mulţumesc de generozitatea dumitale şi sunt sigur că, de n-ai fi ştiut cât mă va face să sufăr destăinuirea aceasta, nu mi-ai fi făcut-o. Ascultă-mă, acum, pentru cea din urmă oară, ne aflăm unul în faţa altuia, ascultă-mă un moment: am să-ţi spun despre câteva persoane cunoscute de d-ta. Baroana Danglars a fost jefuită de mine şi adusă în sărăcie,

îi zise cu amărăciune tâlharul, care urmă: Nu ştiu acum unde mai e şi dacă mai trăieşte.

„Baronul Danglars” a sfârşit cum începuse cariera lui de crime, adică simplu marinar, ucis de un om care naviga, ca şi dânsul, pilot pe bordul „Furtunei”.

Dumneata ai ocrotit totdeauna pe Luigi Vampa, pe tâlharul îndrăzneţ şi te lăudai totuşi că pedepseşti furtul şi omuciderea. Eu l-am dat pe o mână de galbeni, justiţiei omeneşti care-l pedepseşte.

Acum, după ce te-am dus la cel din urmă grad de disperare, când toată Italia te blestemă ori te face nebun; când nu mai ai nici soţie, nici fiu, când s-a sfârşit tot pentru contele de Monte-Cristo, te vei convinge că Dumnezeu te-a făcut atotputernic ca să răsplăteşti virtutea şi mi-a dat mie o îndrăzneală fără margini ca să pedepsesc crima? Amândoi am fost simple unelte ale dreptăţii lui, amândoi ne-am împlinit sarcina şi recădem în neant.

Familia Morel şi altele, cu care ţi-ai împărţit o parte din avere, trăiesc fericite pe când dumneata vei sfârşi în mizerie pentru că ai fost prea îngâmfat.

Mi-am plătit datoria, mâna de mort se va întoarce la cadavru.

Şi el deschise repede un cufăraş, scoase o mână de mort şi agitând-o în faţa lui Edmond Dantès, strigă:

— Om orbit de patimă, fii afurisit!

Contele scoase un ţipăt de disperare. Benedict şi Rocca-Priori dispăruseră.

Edmond se uită împrejurul lui şi văzându-se singur, porni spre golful de la miază-zi.

Peppino şi Benedict erau singuri.

— Prea bine zise Benedict. Acum s-a sfârşit tot.

— Cum?

— De azi înainte căile noastre sunt diferite, fiecare vom merge pe a noastră.

— Vrei să te desparţi de mine?

— După ce mă vei duce în Franţa îţi voi da yahtul ţie. În portofelul acesta vei găsi o sumă bună de bani şi te vei duce unde vei voi.

— Bine, primesc, răspunse Peppino şi deoarece găsesc la dumneata simţăminte de cinste, am să te iau drept pildă şi mă voi duce la Paris căutând să trăiesc cum se cade. Dar, de vei avea nevoie de mine, voi fi totdeauna gata.

— Nu ne vom mai revedea, a zis Benedict.

— De ce?

— Închipuieşte-ţi că pământul s-a despicat ca să mă înghită. Eu am să dispar.

— De nu aş cunoaşte unele din ciudăţeniile dumitale, aş crede că visezi.

— Nebunule! Dar ce e oare?

— Ce?

— Viaţa oare nu e un vis? Acum câtva timp lumea întreagă repeta cu entuziasm numele celebrului conte de Monte-Cristo. Unde e el acum? Unde sunt laudele ce i se făceau? Unde sunt imensele lui avuţii, prestigiul lui, frumoasa lui greacă? Totul e un vis!

Peppino stătu un moment pe gânduri. Apoi ridică iarăşi capul şi întrebă:

— Dar fiul contelui? Nădăjduiesc că vei părăsi ideea de a-l ucide?

— N-ai teamă. Am să-l încredinţez îngrijirilor unei familii de lângă Roma care-l va creşte şi va respecta misterul naşterii lui.

Şi, după aceea, Benedict porni, însoţit de Peppino, spre golful de la răsărit, unde se îmbarcă pe yahtul „Furtuna” care-l aştepta.

Peste cincisprezece zile, un om înfăşurat într-o manta neagră, sub care parcă ascundea ceva, parcă trupul unui copil de vreo trei ani, se oprea la poarta casei Morel lângă Roma.

Se înnoptase, luna lumina slab faţada albă a unei case, unde se vedea o singură fereastră deschisă.

Omul cu mantaua, după ce ascultă cu luare aminte, sigur că nimeni nu era pe acolo, deschise cu o cheie falsă poarta, intră în grădină şi merse până la scara casei. Acolo, desfăcu mantaua, întinse braţul şi aşează pe primele trepte corpul unui copil care dormea adânc.

Se întoarse înapoi, închise poarta şi trase tare de sârma clopoţelului, al cărui zăngănit răsună lung.

La sunetul acela, Valentina se arătă la fereastra deschisă, pe când un servitor ieşea ca să vadă şi scotea un ţipăt de mirare, oprindu-se locului pe scară.

— Petre, întrebă Valentina, ce s-a întâmplat?

— Doamnă, nu ştiu cine a pus un copil pe scară. Doamna Morel plecă de la fereastră şi coborî.

— Da, aşa e. Dar cine l-a pus aici?

— Poarta e închisă, zise Petre, care se întorcea din grădină. Şi nu e nimeni pe drum.

Valentina luă copilul în braţe, se sui în salon şi merse la Maximilian.

— Dragă, îi zise ea,. Dumnezeu ne dă doi copii; iată mirele fetei născută la noi.

Şi apoi ea explică lui Maximilian ce se întâmplase. Copilul, uitându-se cu mirare la cei dinprejur, îşi ascunse faţa la sânul Valentinei.

— Să vedem ce e hârtia asta de pe pieptul copilului, zise Maximilian.

— Ai dreptate! Zise Valentina, desfăcând hârtia şi citind: „Doamnă,

Eşti bună şi milostivă, de aceea îţi încredinţez în numele lui Dumnezeu copilul acesta, pe care-l vei creşte ca şi cum ar fi al dumitale; sărmanul nevinovat este orfan. Presupune că viaţa lui începe de astăzi; naşterea lui trebuie să fie o taină între el şi trecut.

Numele lui este Edmond.”

Scrisoarea era neiscălită.

Valentina începu să plângă şi jură să fie mama orfanului.

Maximilian nu se împotrivi. Şi cei doi soţi, îşi puseră toată inima ca să crească şi să iubească pe cei doi copii pe care li-i dăduse soarta şi copiii, crescură împreună dezmierdaţi de suava şi buna Valentina.

Capitolul LV Cea din urmă noapte în insula Monte-Cristo.

După cea din urmă convorbire cu Benedict a lui Edmond Dantès, insula părea să fi rămas cu desăvârşire pustie. O ultimă barcă, ce părăsise insula mergea spre Franţa, pe când alta sta încă pe ancoră în golful de la miază-zi. O adâncă tăcere domnea în acele locuri. Insula începea să dispară în întunericul nopţii şi abia i se deosebeau de departe, culmile luminate de ultimele raze ale soarelui care apunea. Totuşi, insula nu era aşa de pustie, pe cât părea; un om umbla cu paşi înceţi şi măsuraţi printre stânci. Acel om era Edmond Dantès.

El cobora spre una din prăpăstiile adânci ale insulei şi mergea cu paşi siguri deşi întunericul se lăsa tot mai gros în jurul lui. Cu cât el cobora mai adânc în prăpastie, cu atât capul i se pleca mai mult. Puţin mai departe o rază de lumină, pătrunzând printre crăpăturile stâncilor, veni să se proiecteze pe drumul urmat de Edmond Dantès. El se opri locului, mirat de acel lucru şi se uită împrejur. Surprins de a vedea acea lumină în insula pe care o credea pustie, se uită înspre locul de unde ea venea şi zări ca la o bătaie de puşcă, un foc, împrejurul căruia stăteau trei oameni.

Atunci, Edmond îşi aduse aminte că rămăsese o barcă să-i aştepte în golful de miază-zi, aproape de locul unde ardea focul.

Peste o jumătate de ceas, în care timp Edmond stătuse rezemat de o piatră, cu capul în mâini, privind pe cei trei marinari aceştia se sculară lăsând focul să slujească de semnal, săriră într-o luntre şi dispărură.

Edmond porni către ţărm, culese câteva ierburi şi le răsuci în mănunchi, le înmuie în apă, le aprinse şi, cu acea torţă improvizată, porni iarăşi în adâncul prăpăstiei!

Peste puţin ajunse la baza râpei celei mai nalte, de pe vârful căreia, cu câţiva ani mai-nainte privea stâncile întrebându-le asupra comorilor imense despre care-i vorbise Farria.

Edmond Dantès se opri şi, ridicând torţa sus, se uită jur-împrejur, până când ochii lui deosebiră un lucru care se afla la o mică distanţă. Atunci braţul lui căzu în jos, capul i se plecă pe piept şi el murmură cuvântul:

— Hayde!

Expresia cu care Edmond rosti acest nume era un ciudat amestec de dragoste, de tânguire şi de remuşcări, expresia de durere a cuiva care vede dispărând, fără veste, tot ce avea el mai scump pe lume. Edmond nu mai putea nădăjdui în viitor, lacrimile nu-i mai puteau uşura durerea şi ele nici nu-i mai curgeau din ochi.

Acolo, pentru întâia dată, el se recunoscu mic şi neputincios. Atunci îşi osândi viaţa trecută, ocupată numai de răzbunarea lui neîndurată.

— Hayde, Hayde! Exclamă el îngenunchind lângă cadavrul nevestei sale. Oh, de-ar fi vrut Dumnezeu ca tu să nu-ţi fi legat soarta de a mea! N-ai fi părăsit aşa de repede pământul, lumea, în care trebuia să trăieşti fericită şi liniştită. Iartă-mă, Hayde, iartă-mă! Mirele Mercédèsei nu putea fi bărbatul tău. Vai! Vai! Inima mea fusese dată altei femei şi pentru tine nu puteam avea decât un simţământ care semăna cu un vis ce trebuia să dispară într-o zi. Acea zi a sosit şi acum totul s-a sfârşit, acum nu-mi mai rămâne decât noaptea veşnică a disperării.

Edmond îşi lăsă capul pe piept şi întinse braţele spre cadavrul desfigurat, parcă ar fi vrut să-l ridice de jos.

Dar deodată el sări în picioare exclamând cu disperare:

— Hayde, Hayde! Tu ai murit! Buzele tale nu se vor mai putea pune pe ale mele! Inima ta nu va mai bate pe a mea! Vai! Eu n-am puterea să te reînviez! Sunt slab şi mic, căci sunt om!

Un zâmbet de amar dispreţ îi trecu pe buze şi el urmă:

— Doamne atotputernic, am păcătuit şi din adâncul inimii plâng greşelile trecutului: am fost neîndurat în răzbunare, am fost crud, nebun. Dar aşa e: spada dreptăţii tale a fost o unealtă de nedreptate în mâinile mele. Nu m-am gândit la tine, Isuse, căci aş fi iertat celor care mă chinuiseră şi îmi făcuseră tatăl să moară de foame. Cel mult m-aş fi răzbunat pe Villefort şipe Danglars, dar le-aş fi cruţat familiile. Iartă-mă, Doamne, iartă-mă!

Edmond căzu iarăşi în genunchi şi stătu astfel o vreme; sculându-se apoi în sus luă sub braţul drept cadavrul iubitei lui Hayde şi începu să suie încet o potecă şerpuită printre stânci, care ducea într-un loc unde se aflau capetele a o mulţime de drumuri menite să rătăcească pe cel care ar fi vrut să descopere cumva locul unde stau îngropate comorile cardinalului Spada.

Peste un sfert de ceas, Edmond ajunse în vestibulul grotei. Intră, coborî scara de marmură, trecu prin prima odaie, intră în a doua, merse spre peretele din stânga şi aşează cadavrul acolo.

— Aici, murmură el, aci m-am oprit acum zece ani, după multe oboseli, să privesc comorile abatelui Farria. Sărmanul bătrân; tot veninul pe care răutatea oamenilor şi-l îngrămădise în piept, îmi amărî inima mea şi mă făcu aşa de crud cum am fost!

Apoi Edmond, înarmat cu o varga de fier scoasă din piedestalul unei statui rupte, sapă o groapă, lângă temelia vestibulului. Acolo, el puse trupul frumoasei Hayde şi începu să-l acopere cu pământ până ce-i ascunse faţa. Pe urmă târî o piatră enormă, o puse peste groapă şi plecă.

Totul s-a sfârşit. Contele de Monte-Cristo, aşa de admirat de oameni, pizmuit de atâta lume şi acum compătimit chiar de el însuşi a pierdut tot, chiar şi cea din urmă afecţiune!

Când el ieşea din grotă, zorile zilei se iveau deja. Edmond merse către culmea râpei şi contemplă în extaz, tabloul admirabil ce se desfăşura la picioarele lui şi a cărui linişte contrasta, aşa de mult cu furtuna ce-i urla vijelioasă în

inimă. Pe urmă, coborî spre golful de la miază-zi şi făcu un semn celor din barca ce-l aşteptau, din porunca lui Benedict.

— Către coasta Italiei, porunci Edmond, stând cu o linişte aparentă în barcă, pe când ea se depărta.

Capitolul LVI Întoarcerea la mormânt.

După ce lăsă Valentinei pe fiul lui Edmond, Benedict porni ca să se întoarcă la Paris, unde se despărţi de Peppino care avea de gând, spunea el, să deschidă o prăvălie de haine vechi, singurul comerţ care-i plăcea.

Fiul lui Villefort se duse acasă la un notar, pe a cărui locuinţă o cunoştea foarte bine. Figura severă a lui Benedict, vorbirea lui liniştită şi precisă, inspirară mare simpatie notarului.

Peste o jumătate de ceas, acesta află tot ce se cerea de la dânsul. Benedict îl puse să facă un act de donaţie de vreo douăsprezece milioane de lei în favoarea doamnei Valentina Mo-rel, domiciliată la Roma, cu condiţia să întrebuinţeze veniturile banilor la facerea mai multor aziluri pentru copii şi pentru bătrâni în Italia şi în Franţa. Donaţia i se transmitea ca din partea unei societăţi secrete de binefacere, al cărei însărcinat era Benedict.

Un alt capital de şase milioane lei trebuia pus la dispoziţia domnului Albert Mondego, din Marsilia, în numele unui vechi datornic al răposatului lui tată, contele de Morcerf, care îşi plătea datoria, pentru care nu exista nici un act.

După ce iscăli de faţă cu mai mulţi martori acele acte, Benedict plecă de la notar şi se duse într-un hotel unde stătu până ce se în opta.

Erau opt ceasuri, când el ieşi înfăşurat în mantaua cea neagră cu care se masca de obicei.

Merse la cimitirul Pere-Lachaise, la poarta căruia bătu de mai multe ori.

— Cine e? Întrebă un glas care i se păru cunoscut lui Benedict.

— Un prieten, răspunse el liniştit.

— Prieteni, la vremea asta la poarta cimitirului! Oh! Exclamă paznicul scoţând afară, din uşa căsuţei lui, braţul în care ţinea un felinar.

— Vrei poate să fie un vrăjmaş? Întrebă Benedict cu aceeaşi linişte.

— Prieten ori vrăjmaş, de-i fi, pentru mine tot atâta face; îţi spun limpede că la ceasul acesta nu vin pe la mine prieteni şi că dacă eşti vrăjmaş nici nu vreau să ştiu de tine; poarta e închisă, zidurile sunt înalte şi eu am două puşti bune cu câte două ţevi pe care le voi întrebuinţa la nevoie.

— Minunat! Dar dacă voi dovedi că nu sunt nici prieten nici vrăjmaş?

— Cum?

— Uită-te la punga asta plină.

— Oh! Oh! Strigă paznicul auzind sunetul banilor. Asta e altă treabă. Acum te mai pricep şi eu.

— Bine că pricepi odată.

— Ce vrei?

— Deschide.

Fu un moment de tăcere.

— Ia spune-mi nu eşti cumva un oarecare lord…

— Villmoor, zise Benedict fără să cugete mult.

— Tocmai! Prea bine. Atunci alerg să-ţi deschid, domnule; te-am recunoscut eu după ciudatul dumitale gust de a veni să baţi la poarta unui cimitir când toţi fug de el. Poţi să intri.

Poarta se deschise şi Benedict intră.

— Ce mormânt vrei să vizitezi?

— Pe al familiilor Saint-Méran şi Villefort.

— Oh! Mormăi paznicul, i-o fi venit ideea să aducă înapoi ce a furat… Ei! Nu… E prea ticălos pentru ca să facă aşa ceva. Vine desigur cu o altă idee, dar poate fi sigur că de rândul acesta intră singur în gura lupului.

Peste câteva minute, paznicul mergea înaintea lui Benedict, cu un felinar, spre hruba cunoscută.

Benedict se opri la oarecare distanţă, pe când călăuza lui deschidea hruba. Apoi, paznicul lăsă felinarul jos şi făcu lui

Benedict un semn pe care acesta îl înţelese.

Când zgomotul paşilor pazniculuі se pierdu în depărtare, el luă felinarul şi coborî treptele de marmoră care-l duceau între cadavrele familiei sale.

Totul era întocmai ca în ziua când Benedict ieşise de-acolo.

El deschise uşor sicriul tatălui său, al cărui schelet zăcea în aceiaşi poziţie, cu un braţ pe piept, cu braţul celălalt de-a lungul trupului.

După ce privi lung scheletul, Benedict scoase cufăraşul de lemn negru, luă din el mâna îngheţată şi uscată şi o puse pe cadavru.

— Datoria e plătită, tată şi mâna ta atâta timp ridicată împotriva celor vii, acum se poate odihni pe pieptul în care bătea o inimă aşa de nenorocită. Primeşte sărutarea aceasta, cea din urmă dovadă a respectului ce mi-au inspirat suferinţele tale teribile. Şi adio pentru totdeauna.

Apoi sărută mâna cadavrului, închise coşciugul, luă felinarul, sui scara mormântului şi, găsind uşa închisă, o împinse cu mâna stângă: puse apoi felinarul jos şi apăsă cu tot trupul, dar uşa nu se deschise. Câtva timp el rămase zdrobit, fără o idee, fără să înţeleagă ce i se întâmplase; dar în curând îşi reveni în fire şi putu să-şi dea seama de ce era închisă uşa.

Îi fu de ajuns să-şi aducă aminte de prima oară când intrase acolo.

— Sunt acuzat de profanaţie şi voi cădea în mâna justiţiei. Acum un an şi jumătate am jefuit mormântul acesta şi am fugit fără să satisfac lăcomia pazniculuі, care se răzbună acum.

Benedict, obişnuit să lupte cu primejdia, nu avea deşertăciunea de-a voi ceea ce era cu neputinţă; se aşează pe treptele scării şi aşteptă.

Peste un ceas auzi că mai multe persoane se apropiau de mormânt. Uşa se deschise şi el văzu pe un agent de poliţie, urmat de doi gardişti.

— Urmează-ne, zise agentul lui Benedict.

— Împlinească-se voinţa lui Dumnezeu până la sfârşit! Murmură el punându-se între gardişti.

Paznicul îl urmă până la poartă şi acolo îi strigă:

— La revedere, domnule Willmoor, lord de contrabandă. Benedict fu dus la comisarul mahalalei, care porunci să fie închis la „Forţa”.

Capitolul LVII Răbdarea mielului lui Dumnezeu fie cu voi!

Contele de Monte-Cristo nu ştiuse a se folosi de imensa putere ce avusese. Patimile îl târâseră şi el nu fusese altceva decât un om de rând, ca toţi ceilalţi, nu se ridicase mai presus decât dânşii. Simţămintele lui nu erau decât tot din sfera obişnuită a patimilor omeneşti.

Dar, acum, contele era mare în supunerea cu care-şi recunoştea greşelile; în resemnarea cu care îşi pleca fruntea înaintea dreptăţii divine.

El se află acum în Roma şi nimeni nu l-ar recunoaşte pe dânsul într-un om cu faţa slabă, îmbrăcat cu rasa umilă a călugărilor penitenţi, care merge încet, cu picioarele goale şi cu capul aplecat pe piept spre hotelul cunoscut al lui Pastrini.

Sosi acolo tocmai în momentul când se apropia la poartă o trăsură, din care coborâră două femei tinere; una din ele, cea mai tânără era îmbrăcată în negru şi ţinea capul în jos cum crinul bătut de vânt se îndoaie pe plantă.

Edmond, văzând-o, îşi ascunse repede capul în mâini, parcă n-ar fi vrut să fie recunoscut. Cea mai în vârstă dintre cele două doamne observând pe acel smerit penitent în vestibulul hotelului, scoase din pungă o monedă mică de argint şi, întinzând-mâna înmănuşată, oferi banul cerşetorului şi urmă apoi pe prietena ei care deja suise câteva trepte.

Edmond rămase în extaz, uitându-se la milostenia primită; apoi, ridicând cu mâhnire din umeri, o sărută şi câteva lacrimi curseră pe obrajii lui.

— Da, murmură el, fie aceasta prima mea faptă de smerenie creştină. Să sărutăm milostenia, dată fără

îngâmfare şi chiar fără ca eu s-o fi cerut. Oh! Să-i dea Dumnezeu în cer o răsplată potrivită emoţiei ce a produs această milostenie unui sărman păcătos.

Pe când el rostea aceste cuvinte tresări auzind pe Pastrini care-i zicea mânios:

— Ei! Cerşetorule, pleacă d-aici şi răbdarea Mielului lui Dumnezeu fie cu tine. Eu nu-ţi pot da nimic.

Edmond ridică ochii şi văzu în capul scării pe faimosul hotelier.

— Îţi spun să pleci, eu n-am nimic de dat.

— Ţi-am cerut ceva? Îl întrebă Edmond, uitându-se scârbit la dânsul.

— Nu-ţi pot da decât resturile de la masă, dar acum e prea devreme! Şi apoi am eu alţi săraci.

— Nu ţi-am cerut milostenie.

— Aşa e; dar atunci nu sta aici să-mi superi muşteriii de acum câtva timp.

— De acum câtva timp… Ah! Acum încep să pricep şi ce vrei să afli? Ce lucru…?

La întrebarea această a lui Edmond, Pastrini care pregătise o reticenţă spre a afla de la călugăr un fapt mai anumit, se uită lung şi cu mare curiozitate la el văzând că nu izbutise.

Şi, fiindcă Pastrimi se afla în capul scării şi avea în stânga odăiţa ce-i slujea de birou şi în care primea odată pe Vampa şi pe Peppino, întoarse cheia şi împinse uşa, făcând un semn cerşetorului ca să-l urmeze.

Edmond intră, după Pastrini, în birou.

— Stai, cerşetorule, îi zise italianul cu ironie, stai şi vorbeşte.

Edmond se aşează pe scaun în faţa lui Pastrini care-l întreba lacom din ochi.

— Frate, zise Edmond, am fost de faţă la cele din urmă momente ale unui om puternic, i-am, ascultat spovedania şi i-am dat o făgăduială solemnă, pentru liniştea sufletului lui. Din momentul acela, însărcinat de el să răsplătesc pe câţiva

care l-au slujit cu credinţă în viaţă, caut pe cei către care am să-mi împlinesc sarcina.
— Bine, zise Pastrini dar cine era păcătosul? „
— Spune-mi mai întâi cine este acela căruia i-ai făcut mai multe slujbe şi vom ajunge la acelaşi rezultat.
— Aşa e, deşi am făcut servicii unei lumi întregi, adaugă repede italianul cu un aer de nepăsare prefăcută. Prinţi, conţi, marchizi, particulari, bogaţi cu dare de mână, săraci…
Edmond tăcu şi apoi zise:
— Nu făcea parte din niciuna din clasele acestea.
— Este o absurditate, frate cerşetorule; atunci nu era nimeni.
— Nu, era cineva.
— Cum îl cheamă?
— Nu-mi convine să spun.
— Ei! Ia să sfârşim… Astea-s palavre ca să ajungi a-mi cere de pomană… Nu-ţi pot da nimic, şi-am mai spus, du-te cu Dumnezeu!
— Vreau să vorbesc de Luigi Vampa, zise Edmond.
— Vampa! Murmură Pastrini.
— Ah! Aşa e, mâine îl curăţă… Şi mi s-a spus că nu mai e nici o fereastră liberă în piaţa Poporului.
— N-ai cunoscut, n-ai servit pe Luigi Vampa, Pastrini? Întrebă Edmond cu glas grav.
— Pe Madona! Gângăvi Pastrini.
— Răspunde.
— Dar mi-ai spus că ai asistat la cele din urmă momente ale unui om şi Vampa e încă viu.
— Am spus adevărul; eu făceam aluzie la cele din urmă momente lumeşti; eu încă n-am fost făcut călugăr.
— Şi nădăjduieşti să fii făcut? Începi de la o condiţie foarte smerită.
— Aşa trebuie „să porneşti pe calea cerului.
— Dar atunci, urmă Pastrini după ce se gândi un moment… Vampa te-a însărcinat să răsplăteşti, adică să dai

o gratificaţie?!

— Unui om care l-a slujit cu credinţă şi dezinteresat.

— Ah! Desigur, cugetă Pastrini, el şi-a adus aminte de vestea pe care i-am dat-o din partea casei Thompson şi French. E limpede şi lămurit că nu e nici o primejdie să spun adevărul.

— Şi eşti dumneata omul acela, Pastrini?

— Nu ştiu.

— Cum adică?

— Adică l-am putut sluji fără să ştiu, adică am putut sluji pe un om fără să ştiu că era Luigi Vampa, pentru că el se schimba în aşa chip încât mergea la teatre, umbla prin oraş şi nimeni nu-l cunoştea.

Era ca şi un oarecare conte de Monte-Cristo; vrăjitor afurisit, care, mulţumită unei mâini de mort, făcea tot ce vroia, cu toate că avea un titlu atât de pompos.

Cuvintele hotelierului interesa pe Edmond care, deşi mişcat de chipul în care era tratat, avu vreme însă ca să-şi vină în fire şi să-şi stăpânească tulburarea.

— Ce om era contele acesta? Îl întrebă el, întrerupându-l.

— Oh, s-a vorbit mult de dânsul şi eu am folosit îndeajuns la demascarea lui. L-am cunoscut foarte de aproape, şi-ţi jur că deşi va redobândi talismanul şi va izbuti să se arate iarăşi sub diferite forme, nu mă va mai înşela. Dar să ne ocupăm de acest Luigi Vampa.

— Nu, nu. Mi-ai vorbit de un om de care mi-a vorbit şi el; doresc să-mi mai spui ceva despre dânsul.

— Frate, îţi pot împlini dorinţa.

— Vorbeşte-mi mai cu seama despre mâna de mort, care mi-ai spus că era un fel de talisman.

— Oh! Da, un talisman drăcesc. Nu putea fi decât mâna unui executat.

— Da! Exclamă Edmond fără să vrea.

— Ah! Ştiai deja că era mâna unui executat? Fusese vreo învoială misterioasă între el şi mormânt, cine ştie ce vrăji! Ce drăcenie! Oricum însă, contele se transforma când în

femeie, când în tânăr bolnăvicios, când în mască, când în pasăre; dar talismanul i-a fost furat şi el a fost pierdut pentru totdeauna. Un francez care a stat la mine, îl urmărea de-aproape ca să-i spună nu ştiu ce cuvânt magic şi să-l prăpădească de tot. Acest francez îi furase talismanul şi-l ţinea într-un cufăraş de fier pe care-l purta cu dânsul. Vampa şi un oarecare Rocca-Priori, credinciosul lui, au văzut mâna de mort şi de asemenea un oarecare Danglars…

— Danglars, întrerupse Edmond şi ce s-a făcut dânsul?

— Mi-a spus că a murit fiind marinar pe Mediterana.

— Oh! Dumnezeule, murmură contele.

— E mai bine pentru contele de Monte-Cristo că l-a dus dracul în iad, pentru că altfel ar avea acum de furcă în Franţa, cu tribunalele, pentru că e acuzat de o crimă îngrozitoare, cum ar fi vorba de morminte profanate, jefuite. Afurisitul! Nu respecta nici morţii!

Urmă un moment de tăcere.

— Cât despre Luigi Vampa… Urmă Pastrini.

— E de prisos să mai vorbim, îl întrerupse Edmond, nu eşti omul de care vorbea nenorocitul.

— Nu sunt?

— Nu.

— Cine-ţi spune?

— Dumneata. Nu văd un semn oarecare…

— Nu ştiu semne, eu! Răspunse Pastrini făcând însă mai multe strâmbături şi frecându-se la ochi cu mâna dreaptă.

Edmond înţelese semnul dar nu răspunse şi zâmbi cu tristeţe.

— Ei! Spuneam eu că ai să sfârşeşti cerându-mi de pomană. Du-te, du-te, vicleşugul ăsta mă scârbeşte, n-am nimic, n-am nimic de dat.

Şi Pastrini începu să împingă pe cerşetor afară din birou, când un personaj intră şi-l întrerupse.

Noul venit era de statură mijlocie, deja cam bătrân şi cu o figură severă care insufla încredere, deşi ochii îi erau

injectaţi de sânge.
— Ce vreţi, domnule? Întrebă Pastrini.
— Acesta e hotelul Londrei?
— Pe Madonna! Ai ochi şi nu vezi? Nu mai e altul ca acesta în Roma şi muşteriii sunt trataţi cum merită şi adesea în odăile acestui hotel au dormit prinţi, marchizi, conţi.
— Bine; atunci ai să ai bunătatea a-mi spune ce persoane stau la d-ta?
— Ce! Exclamă Pastrinni, speriat eşti agent de poliţie?
— Nu; sunt călător şi caut pe cineva…
— Spune-i numele.
— E de prisos pentru că nu mai are numele cu care-l pot căuta şi, în cazul acesta, ai putea spune că nu e, fără să fii sigur.
— Are nume multe?
— Da; dar să lăsăm întrebările. Te cunosc pentru că am avut plăcerea să stau în hotelul dumitale.
— Într-adevăr, fizionomia dumitale mi se pare cunoscută, dar nu-mi aduc bine aminte cine eşti. La mine vine foarte multă lume.
— Ei bine, sunt Bertuccio, intendentul domnului conte de Monte-Cristo!
— Al contelui de Monte-Cristo! Exclamă Pastrini uitându-se drept în ochii lui Bertuccio.
— Fiind în călătorie cu excelenţa sa, am venit la Roma, sigur că-l voi întâlni. Domnului conte i-a plăcut totdeauna oraşul acesta.
— Domnule Bertuccio, casa mea nu e adăpost de vrăjitori şi de pungaşi.
— Cred şi eu, mai ales că, atunci când am stat cu stăpânu-meu, am admirat buna rânduială din stabilimentul dumitale.
— Aşadar, nu se află în casa mea un nemernic cum e contele de Monte-Cristo.
— Ticălosule! Strigă Bertucccio, făcând un pas înapoi şi scrâşnind din dinţi pe când ochii lui aruncau fulgere.
Edmond rămase nemişcat.

— Îţi repet, domnule Bertuccio, să te duci aiurea ca să cauţi pe afurisitul dumitale vrăjitor, a cărui privire ar fi deajuns ca să-mi aprindă hotelul şi să-mi înnegrească inima mea curată de bun credincios.

— Blestematule! Strigă Bertuccio ştii tu de cine vorbeşti?

— Ştiu şi toţi îţi vor spune acelaşi lucru despre contele dumitale, înghiţit acum de iad împreună cu ţiitoarea lui greacă.

— Dumnezeule! Exclamă deodată cerşetorul tremurând, cea mai nevinovată, cea mai virtuoasă dintre femei! Dumnezeule! Orice afară de chinul acesta!

— Ce-aud? Glasul acesta… Murmură Bertuccio.

— Ce spui? Întrebă Pastrini…

— Mi se pare că bietul cerşetor e cam smintit.

Pastrini, ca şi intendentul, se uitau cu luare aminte la cerşetor a cărui faţă era ascunsă în glugă.

— Ei, ce oi fi având eu să ascult vorbe fără şir! Urmă Pastrini. Domnule Bertuccio, du-te de caută pe contele dumitale în vreo închisoare ori în iad. Eu, dacă va veni cumva aici, îl voi primi cu două palme bune.

— Domnule Pastrini, am să te învăţ cum să vorbeşti cuviincios de un om ca domnul conte de Monte-Cristo…

Şi Bertuccio porni asupra lui Pastrini. Dar cerşetorul, repezindu-se între ei, exclamă:

— Pace vouă!

Pastrini râzând cu hohot, sui repede scara şi dispăru în hotel.

Bertuccio, văzându-se singur porni spre drum, uitându-se cu nelinişte la cerşetor care-l preceda cu vreo douăzeci de paşi.

Impresionat de înfăţişarea lui, voia să-i vorbească şi de aceea îl urmări până la o casă dintr-o mahala depărtată.

Ajungând acolo, cerşetorul descuie uşa şi sui scara, până în odăiţa lui, o odăiţă cu pereţi umezi şi negri, cu tavanul acoperit cu pânze de păianjeni. Lăsase uşa deschisă, parcă

ar fi ştiut că-l urmărea cineva şi ajungând în mijlocul odăii, se întoarse repede descoperindu-şi faţa.

— Oh! Stăpânul meu!

— Scoală-te, Bertuccio, îi zise Edmond cu glas liniştit, Modul smerit cu care vorbeai odată contelui de Monte-Cristo, stăpânul şi prietenul tău, nu se mai potriveşte acelui care stă în faţa unui om mai sărac şi mai smerit ca cel din urmă cerşetor.

— Ce zici, stăpâne! Ce fatalitate? Visez ori sunt treaz?

— Nu, nu, Bertuccio. Îţi spun adevărul. Trecutul a fost un vis teribil uneori şi rai consolat de vre-o scurtă plăcere.

— Dumnezeule!

— Scoală-te, Bertuccio, urmă Edmond, ridicându-l; cel puţin te pot vedea şi din câţi au trăit cu mine în timpul măririi mele tu singur rămâi liniştit şi fericit. Aşa a vrut Dumnezeu. Tu ai descoperit pe fiul lui Villefort, vipera care era să-mi muşte inima şi să-mi otrăvească existenţa.

— Dar nu pricep! ceea ce văd, ce aud, îmi pare de necrezut... Ce s-a întâmplat...?

— M-am amăgit ca oricare om şi mai mult încă pentru că am fost mai puternic decât toţi... M-am amăgit; da şi acum, pocăindu-mă îmi ispăşesc greşeala; de m-ar ierta Dumnezeu la sfâr-şitul martiriului meu.

— Dar soţia dumitale?

— Hayde! Hayde! Caut-o în stâncile... Şi se opri.

— Nu, zise el pe dată, nu; nimeni nu va şti unde mi-am ascuns comoara... Nimeni nu-ţi va tulbura odihna... Nimeni nu-ţi va profana cenuşa, sărmană Hayde! Hayde e în cer. Bertuccio îşi acoperi faţa cu mâinile şi plânse.

— Oh! Stăpâne, eu care te-am admirat, aşa de puternic, aşa de mare, aşa de mărinimos, înotând în plăceri, în fericire, să te vad acum smerit, sărac, cu inima amărâtă! Ah! Nu, nu de o mie de ori nu! E cu neputinţă!

— Mărire, mărinimie, plăcere a fost visul meu de odinioară. Acum totul s-a sfârşit, Bertuccio. Contele de Monte-Cristo rămâne o amintire viciată de idei absurde şi

nu va mai rămâne de la el decât numele lângă care oamenii vor scrie: îngâmfare, nebunie. Du-te, tu poţi fi liniştit; la Paris se află depus un capital pentru tine.

— Dar, stăpâne, nu pot… Adică nu îndrăznesc să-ţi spun o idee ce mi-a venit, dar iat-o. Capitalul acela ţi-ar putea fi de folos d-ta: le.

— Toată bogăţia mea se reduce acum la răbdarea Mielului lui Dumnezeu. Nu vreau alta.

— Dar vrei să mori de foame?

— Bertuccio!

— Pentru numele lui Dumnezeu, stăpâne, dă-mi voie să te însoţesc, să te slujesc.

— Vreau să fii sigur.

— Bine; dar dă-mi voie să veghez asupra zilelor dumitale.

— Dacă Dumnezeu va voi să le prelungească, facă-i-se voia.

De atunci, Bertuccio nu-şi mai părăsi stăpânul.

Edmond hotărâse ca să stea la Roma, până ce va căpăta primele ordine preoţeşti şi-apoi să se ducă la Marsilia şi să ridice un orator pe locul unde era satul Catalanilor.

— Bine, mă învoiesc să veghezi asupra zilelor mele şi să mă însoţeşti până ce mă voi întoarce în Franţa; dar îmi vei respecta secretul, zise Edmond lui Bertuccio, întinzându-i mâna pe care acesta se pregătea să o sărute cu respect.

— Nu, nu, prietene, dă-mi mâna ta şi dacă îţi voi mai fi de azi înainte superior prin ceva, va fi prin suferinţe şi prin resemnare.

Capitolul LVIII S-a făcut dreptate.

Era ziua execuţiei.

Piaţa poporului prezenta un tablou ciudat de răutate şi de fanatism, în mijlocul căruia osânditul, centrul tuturor privirilor curioase trebuia să-şi dea ultima suflare în blestemele poporului.

Pe la toate ferestrele se vedeau îngrămădiţi, lacomi să asiste la agonia unui nenorocit! Numai la o fereastră, deschisă ca toate celelalte nu se vedea nimeni.

Fereastra era a unei odăiţe la etajul al doilea care domina piaţa şi în odăiţă se aflau două femei, dintre care una, îmbrăcată în negru, palidă şi într-adevăr frumoasă, se putea lesne recunoaşte de tovarăşă aceleia care dăduse milostenie lui Edmond în sala hotelului Pastrini.

Femeia aceea, îngenunchiată pe o pernă în mijlocul odăii, putea să observe tabloul dureros al pieţei; privirea ei, în care se zugrăveau chinul şi lâncezeala, nu se dezlipise un singur moment de pe fatalul eşafod, pe care se vedea deja călăul şi osânditul, actorii dramei cu care societatea vrea să sperie şi să pedepsească o crimă printr-o crimă.

Când Luigi Vampa, în mijlocul a o mulţime de călugări penitenţi, se arată în piaţă, femeia care sta îngenunchiată, murmură o rugăciune ca să ceară milostivirea Dumnezeiască asupra osânditului.

Când Vampa îngenunche, ea ridică ochii la cer, căci n-avea curaj să vadă lovitura fatală.

Rugăciunea ei deveni mai vie, mai energică şi în momentul când căzu spada, buzele ei rostiră deodată cuvintele:

— Luizo, Luizo, totul s-a sfârşit.

Apoi, se sculă şi uitându-se împrejur îşi văzu prietena stând lângă dânsa.

— Prietena mea!

— Eugenio, tu suferi mult!

— Te dezamăgesc Luizo, îi răspunse Eugenia, râzând şi plângând totodată, nu mai sufăr… Nu mai pot suferi, deoarece de acum înainte am o misiune sfântă de îndeplinit, să câştig pâinea pentru fiică-mea, încredinţată bunilor Morel. Cât voi avea misiunea aceasta, voi avea putere, energie şi curaj ca să uit tot. Vom pleca din Italia şi teatrul englez ne va veni în ajutor. Dar deocamdată uneşte-ţi rugăciunile cu ale mele, roagă-te lui Dumnezeu pentru sufletul aceluia pe care l-am iubit, fără să pot birui acest simţământ pentru nenorocitul tată al fiicei mele. Dea Dumnezeu ca fatalitatea ce mă apasă de atâta timp să înceteze şi ca eu să fiu iertată de greşeala făcută! Da, da, el

mă va ierta, pentru că munca artistei e mai liniştită decât trândăvia curtezanului. Luizo, Luizo, să plecăm mai repede din Roma.

Luiza şi Eugenia se pregăteau să iasă, când deodată uşa odăii se deschise şi intră un smerit călugăr penitent.

Fu un moment de adâncă tăcere, Eugenia, Luiza şi călugărul erau foarte mişcaţi, în cele din urmă, Luiza întrebă:

— Părinte vii, desigur, să cerşeşti pentru sufletul executatului.

— Vin să îndeplinesc o datorie pe care mi-a impus-o el.

— Dumnezeule! Exclamă Eugenia. Ce vrei? Spune?

— Nenorocitul mi te-a arătat pe d-ta.

— Cum! M-a văzut?

— Privirile lui reluă călugărul, străbăteau zidurile şi te vedeau; şi-a închipuit că erai aici şi mi-a spus să te văd… Şi ia-tă-te.

— Oh! Luigi, Luigi! Exclamă Eugenia ridicând ochii la cer. Ce fac zidurile şi distanţele pentru două inimi care se iubesc? Ele găsesc mijlocul de a se înţelege?

— Eugenio Danglars, Dumnezeu să „aibă milă de tine.

— Da, da, roagă-l pentru mine, care de azi înainte trebuie să lucrez ca să trăiesc. Până acum lucrul a fost o petrecere pentru mine, acum devine o necesitate. Dumnezeu să mă ajute, să aibă milă de fiica mea! Exclamă ea, plecând capul în jos.

— Frate, ce datorie ţi-a impus osânditul? Întrebă Luiza d Armilly.

— El mi-a zis: văd acolo o fereastră deschisă, la care nu stau privitori ca la celelalte; am presimţirea că în casa aceea se află o femeie care se roagă poate pentru cel care i-a fost amant şi gâde. Sunt sigur că acea femeie mare şi nobilă a iertat pe nenorocitul ce se suie pe eşafod. Da, da, ea trebuie să fie acolo; rugăciunea ei generoasă îmi va însoţi sufletul când se va despărţi de corpul meu vinovat. Du-te, du-te după executarea mea, în casa aceea şi vei găsi

pe o femeie pe nume Eugenia Danglars; vorbeşte-i de mine şi dă-i inelul acesta pe care i l-am scos din deget într-un moment de nebunie! Mă tem să nu mi-l ia cineva după moarte; altfel nu m-aş despărţi de el. Şi, vorbind astfel, urmă călugărul, nenorocitul scoase din deget un inel de aur, îl sărută cu foc de mai multe ori, mi-l dădu şi apoi îşi puse capul pe trunchi. Iată inelul, Eugenia Danglars.

Călugărul dădu Eugeniei un inel de aur pe care ea îl luă şi-l sărută.

— Oh! Îl recunosc murmură ea, înecată de lacrimi şi abia putând vorbi.

— Mi-am împlinit misiunea, urmă penitentul cu faţa tot ascunsă în glugă. Eugenio Danglars, clemenţa celui de sus fie cu tine şi crede-mă că toată înţelepciunea omenească stă în faptul de a crede că Dumnezeu e nemărginit de drept şi de milostiv.

Eugenia se aruncă în braţele Luizei şi penitentul coborî încet scările, murmurând:

— Răbdarea mielului lui Dumnezeu să mă însoţească!

— Luizo, Luizo, exclamă Eugenia, sărutând iarăşi inelul. Buzele mele ating aici pe ale omului care a uitat tot pentru mine! Ah! Va veni o zi când fiică-mea va primi ca moştenire a tatălui ei acest inel. Luigi, aici buzele fiicei tale se vor întâlni pentru întâia oară cu ale tale şi tu vei fi totdeauna cu dânsa

— Eugenio, zise atunci Luiza, luând-o în braţe, nu te lăsa în voia unor asemenea gânduri care te sleiesc de puteri. Acum totul e de prisos, mai mare decât tine însăţi şi bizuieş-te-te în nesfârşita milostivire a lui Dumnezeu.

— Să plecăm, o întrerupse Eugenia, să plecăm! Dumnezeu va veghea asupră-ne! Dumnezeu îmi va ocroti copila!

Capitolul LVIX Binecuvântarea.

Eugenia şi Luiza d'Armilly se retraseră la hotelul lui Pastrini aşteptând sfârşitul celor trei zile de carnaval spre a pleca din Italia şi a merge spre Londra să se angajeze la teatrul liric. În cele trei zile de carnaval lumea e aşa de

multă în Roma şi străinii sunt aşa de numeroşi, încât e cu neputinţă” să găsească trăsură cel care ar voi să plece din oraş.

În toate acele trei zile de veselie publică, Eugenia se lăsă în voia durerii mari ce o izbise şi Luiza, ştiind că asemenea dureri nu se pot consola, acceptă mâhnirea prietenei sale.

Deja sunetul încet al clopotelor anunţase începutul săptămânii sfinte şi cele două prietene se pregăteau să plece din Italia, când uşa apartamentului lor se deschise şi ele văzură intrând pe călugărul penitent căruia Luiza îi ceruse milostenie şi care adusese inelul Eugeniei.

Penitentul purta gluga rasei lui albe coborâtă peste obraz şi mâinile ascunse în mânecile largi ale rasei.

Eugenia şi Luiza se uitară una la alta, parcă s-ar fi întrebat ce caută călugărul, dar el începu pe dată să zică:

— Doamnelor, vin să împlinesc o datorie pe care o cred sfântă, vin să aduc unei fiice binecuvântarea mamei sale

— Domnule murmură Eugenia.

— Explică-te părinte, zise Luiza.

— Eugenia Danglars, reluă penitentul după un moment de ezitare, vei pleca din Roma fără să cauţi a primi binecuvântarea aceleia care ţi-a dat viaţă?

— Părinte, zise Luiza, cuvintele dumitale sunt grave, ai rostit un nume pe care nimeni nu îl ştie Eşti oare acelaşi care ne-a vorbit în ziua execuţiei?

— Da

— Aşadar vin însărcinat cu o nouă misiune.

— Da

— Care

— Luiza d Armilly, zise penitentul, e bine ca prietena dumitale să ia cu sine din Italia binecuvântarea sărmanei sale mame.

— Da, da, zise Eugenia, întrerupându-l Unde e Eu trebuie…

— Mila Domnului fie cu tine, fiica mea şi luminează-mi calea pe care am pornit eu.

— Vino, părinte, zise Eugenia îngenunchind, vino şi dacă nu pot primi binecuvântarea mamei din gura ei, binecuvântează-mă dumneata în numele ei, deoarece te-a însărcinat s-o faci.

— Da, răspunse penitentul, vin însărcinat de ea să-ţi aduc binecuvântarea numai din gura ei şi te binecuvântez în numele ei şi într-al lui Dumnezeu.

Şi penitentul îşi întinse mâinile deasupra capului Eugeniei, iar Luiza îngenunchiată lângă dânsa, parcă ar fi vrut să ia şi dânsa parte la acea binecuvântare

— O femeie pe care patimile lumii au chinuit-o mult urmă călugărul, doamna de Servieres şi de Norgans, baroana Danglars, trăieşte azi smerită şi resemnată sub veşmântul unei surori de caritate

— Ce zici?! Exclamă Eugenia, sculându-se repede.

— Ascultă-mă, Eugenia Danglars şi înăbuşeşte glasul vanităţii, care tot te mai stăpâneşte

— Oh, mamă, mamă murmură ea frângându-şi braţele, ce zici? Unde e sărmana mea mamă

— Intrată la Roma, în fraternitatea religioasă a surorilor de caritate, va pleca în curând în Franţa, unde vrea să-şi sfârşească zilele. Roagă-te pentru dânsa, Eugenio, roagă-te pentru dânsa şi urmează-ţi ursita! Fatalitatea apasă asupra familiei tale, eşti singură căreia îi poate zâmbi un viitor vesel, pentru că ai fost cea mai puţin vinovată. Adio, Eugenio, dacă ai duşmani, iartă-i în adâncul inimii şi urmează-ţi calea!

— Dumnezeule murmură Luiza fără să piardă din vedere înfăţişarea măreaţă şi severă a penitentului, am cunoscut undeva pe călugărul acesta. Mi se pare că am auzit foarte de-aproape glasul lui sever şi răsunător.

— Dumnezeu să mă ierte şi pe mine, urmă penitentul şi binecuvântată fie perfecta lui dreptate

— Părinte, zise Luiza, deoarece ai împlinit misiunea care te-a adus la noi, dă-mi voie să-ţi pun câteva întrebări.

— Spune!

— Ai primit spovedania doamnei de Servieres?

— Nu, căci sunt prea mare păcătos ca să pot fi duhovnic! Sunt prea mizerabil ca să fiu reprezentantul lui Dumnezeu.

— Dar atunci cum ai putut vorbi astfel de familia Danglars? Desigur ai cunoscut odată familia aceasta?

— Da, Luiza d'Armilly, în timpul când dădeai lecţii de muzică prietenei tale, în timpul când se ivi în mijlocul familiei Danglars omul care-i luă prestigiul, omul care o înjosi, omul care avea o nemărginită putere asupra baronului...

— Contele de Monte-Cristo?

— Da, un îngâmfat, urmă cu glas liniştit penitentul, un nenorocit care se credea trimis de Dumnezeu şi era înfierbântat numai de focul unei patimi violente: răzbunarea; un nebun care sfinţea un asemenea simţământ, neţinând seama că legile omeneşti şi dumnezeieşti îl osândesc...

— Ce zici? Îl întrerupse Luiza, de ce vorbeşti astfel despre un om al cărui nume toţi îl rostesc cu adânc respect?

— Nu confunda respectul cu frica, Luiza d'Armilly, sau cel puţin cu uimirea produsă de nespusa avuţie a contelui de Monte-Cristo! Nu respect, nu, nimeni nu avea respect pentru contele de Monte-Cristo; i se admirau bogăţiile. Acest conte era slab şi îngâmfat ca toţi ceilalţi oameni. Prefăcuta lui mărire, sublimitatea de suflet nu exista decât ca nume, el avea mai puţin pe atunci decât acum.

— Dumnezeule! Dar cine eşti d-ta? Ce motive ai să-l osândeşti astfel?

— Îl osândesc pentru că mă deştept dintr-un vis lung, în care m-am crezut mai mare decât ceilalţi oameni; îl osândesc pentru că am văzut spada dreptăţii lui Dumnezeu căzând pe capul lui îngâmfat; îl osândesc pentru că el însuşi s-a osândit. Ah! De-aţi putea cunoaşte fatalitatea care începu să-l apese, de-aţi şti cum un om de nimic a putut reduce la fum mărirea contelui, sfâşiindu-i totodată şi inima în groaznice chinuri; de l-aţi fi văzut trecând de la bogăţie

la mizerie, de la îngâmfare la smerenie, de la fericire la disperare, oh! Atunci aţi crede, cum cred eu, că contele de Monte-Cristo a fost pedepsit de Dumnezeu.

Urmă un moment de tăcere adâncă în care penitentul rămase nemişcat. Luiza părea adâncită în gânduri, iar Eugenia, stând în faţa mesei, cu capul în mâini, plângea.

Un servitor al hotelului, bătând la uşă, spuse că trăsura, cu care trebuia să plece cele două femei, era gata.

— Prietene, zise Luiza apropiindu-se de Eugenia, ai auzit?

— Da, sunt gata să plecăm.

— Eugenio, Eugenio? Exclamă deodată penitentul, iartă-mă. Şi eu am nevoie de iertarea ta.

— Dumneata, dumneata ai nevoie de iertarea mea? Cum m-ai supărat? Cine eşti?

În graba cu care penitentul îngenunchea, gluga-i căzu pe spate, lăsându-i faţa descoperită.

— Cerule!

— Contele de Monte-Cristo! Zise Luiza.

— St, taci, Luiza, zise iute Edmond. Nu rosti acest nume. Cel care îl purta nu mai este ce a fost. Vezi ce-mi rămâne din trânsul. Oh! Eugenio, iartă-mă!

— Scoală-te, domnule. Cum m-ai putut ofensa vreo dată ca să te iert? Ah! Nu pot crede ce văd. E un vis. Luizo, Luizo, să plecăm.

— Nu, exclamă Edmond oprind-o. Nu e vis şi nu vei pleca fără să mă ierţi. Am nevoie de iertarea ta; iartă-mă pentru că, da te-am ofensat.

— În ce chip?

— Respectă misterul acesta şi nu deştepta amintirile amare ale trecutului într-o inimă aşa de sfâşiată. Eugenio, Dumnezeu mă pedepseşte; dar nădăjduiesc să capăt la ceasul cel din urmă iertare. Iartă-mă cum mă va ierta şi el. Povara suferinţelor mele îmi va părea mai puţin grea; tu care suferi, tu care ai fost disperată… pe care te-a apăsat fatalitatea… Iartă-mă, iartă-mă!

— Da, fiindcă vrei, dacă m-ai ofensat, eu te iert, zise Eugenia, întinzându-i mâna pe care el o duse la buze.

— Acum poţi pleca, Eugenio. Du-te şi, din adâncul inimii, mă voi ruga de Dumnezeu să te ocrotească, precum îl rog pentru sufletul nevestei mele Hayde şi pentru fericirea sărmanului meu copil. Acum totul s-a sfârşit, adăugă Edmond sculându-se, acum totul s-a sfârşit pentru mine.

— Domnule, îi zise Luiza apropiindu-se, cuvintele dumitale dovedesc o suferinţă aşa de mare încât eu sunt foarte mişcată. Atât eu cât şi Eugenia vom fi foarte fericite să-ţi putem fi de vreun folos.

Un zâmbet se ivi repede pe buzele lui Edmond.

— Mergeţi! Murmură el şi fericirea să vă însoţească. Eu mă mulţumesc cu răbdarea mielului lui Dumnezeu. Mergeţi, mergeţi!

Şi apoi îşi lăsă gluga pe faţă şi se depărta cu paşi înceţi de cele două prietene care stătură câteva minute în extaz privind pe acel om resemnat cum se depărta pe coridorul hotelului.

O a doua înştiinţare a vizitiului le scoase de pe gânduri şi ele, coborând scara, se suiră în trăsura care le aştepta.

Capitolul LX Sora de caritate.

Eugenia şi Luiza d'Armilly, după neprevăzutele întâmplări care le întrerupse cariera artistică, erau s-o reînceapă departe de teatrul aventurilor lor. Oraşul Roma nu le mai putea oferi decât amintiri foarte triste.

Văzând că trăsura pleacă, Edmond se duse şi el, trist şi pe gânduri, mergând către noua lui locuinţă, la care ajunse în cu-rând.

Mizerabilă înfăţişare avea casa aceea. Bertuccio, văzând în acea stare pe contele de Monte-Cristo, stăpânu-său, se mâhni atât de mult, încât peste câteva zile căzu bolnav.

Sărmanul intendent sta deci întins pe un pat şi învelit cu o plapumă subţire de lână. Lângă dânsul era o femeie de vârstă mijlocie, cu o figură nobilă, purtând veşmântul surorilor de caritate. Îndată ce Bertuccio căzuse bolnav,

Edmond ceruse o infirmieră şi acesteia, care de puţin timp intrase în confraternitate, i se dăduse sarcina să îngrijească de bolnav.

Când intră Edmond, Bertuccio dormea un somn agitat şi se auzea cum gemea des.

Sora de caritate sta cu cotul rezemat pe perna patului, ascunzându-şi faţa şi plângea, după cum dovedeau suspinele cu care însoţea gemetele bolnavului.

Edmond rămase în prag un moment, mut şi nemişcat, apărându-şi pieptul cu mâna. Apoi făcu vreo câţiva paşi şi zise:

— Doamna Eugenia a plecat, binecuvântarea dumitale o însoţeşte; fii liniştită.

— Ah, murmură sora de caritate ridicând capul şi înălţând braţele; binecuvântarea cerului fie cu dânsa!

Fu un moment de tăcere.

Edmond, aruncă o privire asupra lui Bertuccio; mişcă din cap cu mâhnire.

— Părinte, zise sora, nu uita că am nevoie de rugăciunile dumitale.

— Doamnă, răspunse Edmond, a cărui figură era ascunsă de glugă, deşi sunt cel din urmă dintre păcătoşi, rugăciunile mele se vor înălţa la Dumnezeu pentru d-ta. Acum am să-ţi fac un serviciu deopotrivă cu cel pe care ţi l-am făcut deja.

— Ce spui?

— Am spus binecuvântarea dumitale Eugeniei, pot face ca să binecuvântezi acum şi pe fiul dumitale.

— Dumnezeule! Dumnezeule! Ce zici? Exclamă ea, sculându-se.

Edmond rămase nemişcat.

— Binecuvântarea dumitale maternă nu s-a coborât niciodată pe acel cap… dar acum e necesar să binecuvântezi pe nenorocitul căruia i-ai dat viaţă, în mijlocul lacrimilor şi agoniei.

— Ce zici? Murmură ea înspăimântată şi făcând un pas înapoi. Dumnezeule! Cine e omul acesta care se pare că ar

şti o taină fatală a vieţii mele?

— Îţi aduci aminte de fiul lui Villefort? Linişteşte-te, nu vreau să te mâhnesc amintindu-ţi-l, vreau să-ţi micşorez remuşcările sfătuindu-te să binecuvântezi pe cel care n-a avut alt botez decât de lacrimi şi de sânge!

— Oh, fie-ţi milă! Spune, cine eşti? Cuvintele dumitale au ceva teribil, mă fac să tremur; fie-ţi milă, spune-mi de eşti un spectru ieşit din pământ ca să mă sfâşii cu remuşcări! Te rog, fie-ţi milă de sărmana pocăită!

— Eu sunt un biet păcătos şi ispăşesc cu pocăinţa greşelile mele enorme şi iert duşmanilor mei, plătindu-le răul ce mi-au făcut cu o binefacere. Fiul dumitale se află acum în Franţa; el se numeşte Benedict.

— Benedict! Benedict! Repetă d-na Danglars cu groază. Oh! Spune-mi, ce face nenorocitul?

Un fior agită gluga de lână care acoperea figura lui Edmond.

— Ceea ce face voi afla poate în curând. Ce a făcut, îţi pot spune.

— Vorbeşte.

— Blestemat de toţi, menit de la naştere, morţii şi iadului, a fost scăpat de un om care se răzbuna şi făcu mai târziu un plan funest de distrugere, întâlnindu-se cu un om care mergea orbit de îngâmfare şi de vanitate, Benedict fu zdrobit de dânsul, dar ieşi din pulbere şi se făcu uriaş spre a zdrobi la rându-i pe cel care-l nimicise… Şi ştii împotriva cui lupta? Împotriva omului celui mai puternic, înaintea căruia piereau piedicile şi care asemenea lui Dumnezeu voia să pedepsească crimele. Oh! Omul acela s-a înşelat amarnic… Şi n-a găsit nici el milă şi milostivire! Da, urmă Edmond, Benedict răsturnă colosul pe care oamenii îl admirară atâta vreme, precum praştia ciobanului doborî pe Goliat. Lacrimi şi sânge îi arăta urmele; punându-se lângă Monte-Cristo, îi smulse cu mâna-i ucigaşă şi răzbunătoare toate afecţiunile cele mai scumpe.

Benedict a fost biciul lui Dumnezeu. Acum se pregăteşte poate în Franţa să primească plata crimelor sale. Baroană Danglars, iată opera fiului tău.

Şi Edmond îşi lăsă în jos gluga.

Doamna Danglars scoase un ţipăt de spaimă şi căzu în genunchi lângă patul muribundului Bertuccio.

— Iată, urmă Edmond, iată omul căruia fiul dumitale îi datorează viaţa. El l-a scos din groapa în care Villefort îl pusese de viu.

— Fie-ţi milă!

— Şi ştii în ce chip a răsplătit Benedict pe acest om? I-a ucis sora, i-a ars casa. Ah, el era blestemat de D-zeu şi de oameni. Acum, fiul dumitale te caută ca să-ţi ceară binecuvântarea maternă; du-te la el şi dă-i-o, ca să moară liniştit şi pentru ca conştiinţa dumitale să poată afla tihna.

Peste câteva luni, doamna Danglars ieşea din casa surorilor de caritate din Roma spre a se îmbarca pe o corabie care pleca la Marsilia.

Voia să se ducă la Paris.

Să revenim acum la Benedict, căzut în mâna justiţiei franceze.

Capitolul LXI 27 Septembrie.

Benedict fu dus la „Forţa”…

A fost lesne să se recunoască în el individul fugit din închisoare după ce-şi omorâse paznicul.

Examinându-se crimele lui, tribunalul îl osândi la moarte.

I se citi sentinţa în aceeaşi celulă în care ucisese pe paznic. Benedict o ascultă cu sângele rece şi cu nepăsarea care-i deveniseră obişnuite de câtăva vreme.

Cu o zi înainte de execuţie, el primi bucuros consolările religiei.

Duhovnicul îl ascultă cu mult interes.

— Părinte, zise Benedict, închinându-se, cred în Dumnezeu, cred în dreptatea lui. Născut din crimă, botezat cu sânge şi cu lacrimi… Sfârşitul meu trebuia să fie eşafodul, înainte de a crede în Dumnezeu ca acum, simţii în

inimă fierea disperării, care este iadul pe pământ. Fără principii de educaţie. M-am lăsat a fi dominat de tovărăşiile rele, şi-am insultat pe omul care mă creştea de milă şi l-am răsplătit de bine-facerile lui arzându-i casa şi omorându-i sora. De atunci n-am mai găsit un acoperiş găzduitor, n-am mai văzut priviri prietenoase.

Eram blestemat! Mersei din desfrânări în desfrânări, din crimă în crimă.

M-am unit cu cei mai răi şi am împărţit în orgii rodul jafului şi al omorului.

N-aveam nici un simţământ religios; orice gândire a mea era un sacrilegiu, o mişelie. Orice faptă a mea era înspăimântătoare. Afecţiunile mele! Legături scârboase cu cele mai nemernice şi mai sfruntate. Căzui în mâna justiţiei, târâi câteva luni ghiuleaua ocnaşilor.

Pe când îmi făceam, resemnat osânda şi poate ispăşeam în pocăinţă greşelile mele monstruoase, veni un om ca să mă scape; i se făcu milă de starea mea şi vru să-mi inspire simţăminte oneste cu fapta generoasă pe care o săvârşea; îmi dădu o pilă, bani şi-mi spuse să mă duc la el acasă.

Peste o lună observai că el avea un alt scop; să mă întrebuinţeze într-o comedie ridicolă, al cărui rol principal trebuia să-l joc eu.

Râsei de buna mea credinţă. Cum puteam eu presupune simţăminte generoase în faţa mizeriei? Redevenit ce fusesem, dar, schimbându-mi situaţia, nu mă mai numii Benedict, ci Andrea Cavalkanti.

Comedia se sfârşi, recăzui în mocirla primitivă, devenii mai viclean în urma lecţiilor de ipocrizie pe care le luasem de la falsul meu ocrotitor, contele de Monte-Cristo.

Într-o zi mă oprii în calea mea de crime: văzând pe tată-meu sărac, bătrân, nenorocit şi aproape nebun, fui emoţionat, jurai să-l răzbun şi cugetai adânc asupra oamenilor şi a faptelor lor.

Crezui în Dumnezeu, recunoscui că oarecare timp eram unealta de care el se servea ca să pedepsească pe cei răi;

furam, omoram fără îndurare pe toţi câţi îi ştiam vinovaţi de aceleaşi crime; spre a merge pe noua mea cale îmi trebuiau bani şi luai giuvaerurile care împodobeau cadavrele membrilor familiei mele părinteşti şi n-am avut un moment de tihnă până ce nu mi-am ajuns scopul de răzbunare. Am văzut pe cei răi, pe criminali primind pedeapsa crimelor lor, pe virtuoşi răsplătiţi pentru faptele lor bune, nu mă mir că eşafodul se ridică pentru mine. Îl merit. Dă-mi binecuvântarea, părinte şi roagă-te pentru sufletul meu!

Astfel zicând, Benedict îngenunche la picioarele preotului care invocă milostivirea dumnezeiască asupra osânditului.

— Ce zi e astăzi? Întrebă Benedict.

— Douăzeci şi şapte septembrie.

— Douăzeci şi şapte septembrie! Repetă nenorocitul, cu un zâmbet lugubru. Eşafodul îmi va sărbători ziua naşterii.

— Ierţi tu pe părinţii tăi că te-au părăsit? Ierţi pe tatăl tău că a vrut să te omoare?

— I-am iertat de multă vreme.

— Bine, fiule; Dumnezeu să fie cu tine în veci. Îndată ce se lumină de ziuă, uşa oratorului se deschise şi mai mulţi soldaţi veniră să ia pe vinovat, ca să-l ducă în odaia călăului, care trebuia să-i taie părul şi să-l îmbrace cu costumul osândiţilor.

După aceste pregătiri, Benedict merse de se sui în căruţa osândiţilor şi călăul dădu semnalul plecării.

Un escadron de cavalerie însoţi căruţa până la eşafod în jurul căruia poporul, înghesuit, aştepta curios. Benedict primi cea din urmă binecuvântare a duhovnicului şi răspunse călăului care-i punea întrebările obişnuite.

— Doreşti să mănânci sau să bei?

— Nu.

— Îmi ierţi fapta pe care am s-o săvârşesc?

— Da.

— Se apropie momentul.

— Lasă-mă să mă uit un moment la mulţimea care mă împresoară, zise Benedict, vreau să caut o figură

cunoscută.

Se uită apoi la lume şi întorcându-se în dreapta, scoase un strigăt de mirare.

Văzuse într-o căruţă, care mergea cu greu prin mulţimea din piaţă, o femeie care purta costumul surorilor de caritate şi care părea a însoţi pe o altă bolnavă.

— Părinte, zise el preotului, cea din urmă a mea dorinţă ar fi să vorbesc cu sora de caritate de colo. Spune-i că, pentru dragostea lui Dumnezeu, să vină încoace.

Preotul coborî de pe eşafod spre a împlini dorinţa osânditului şi sora de caritate se grăbi să vină.

Cu cât ea se apropie, Benedict se schimba tot mai mult la faţă, el duse de mai multe ori mâna la ochi spre a-şi opri lacrimile.

Sora de caritate se sui pe eşafod şi merse către osândit.

— Dumnezeule! Exclamă ea, cuprinsă de o teribilă groază.

Benedict îi luă încetişor mâna şi o duse la buze; o sărută, murmurând aceste cuvinte foarte încet, aşa ca să nu-l mai audă nimeni:

— Curaj, doamnă, vroiam să-ţi trimit cel din urmă adio printr-una din soaţele dumitale; dar atotputernicul a vrut ca să vii dumneata în persoană.

— Isuse! Isuse! Strigă sărmana soră în culmea disperării, căzând în genunchi pe eşafod.

Benedict alergă repede la trunchi şi, punându-şi capul pe el, strigă călăului:

— Loveşte! Loveşte!

— Oh! Nu! Strigă sora de caritate, sculându-se palidă şi tremurând, spre a cădea din nou în genunchi la picioarele călăului.

— Azi e 27 Septembrie, mai zise Benedict. Şi apoi fierul ghilotinei îi taie capul.

Sora de caritate căzu ca trăsnită la picioarele cadavrului, strigând:

— Fiul meu!

Peste câteva zile, sărmana mamă înceta din viaţă.

Peste o lună, un eveniment nu mai puţin important se întâmpla la Marsilia.

Dacă ne aruncăm ochii înspre stâncile unde se afla odată satul catalanilor, vedem, lângă căsuţa unde locuia Mercédès, o capelă mică, a cărei uşă, mai totdeauna închisă, se deschide duminica şi sărbătorile pentru o jumătate de ceas după-amiază.

Albert Mondego şi Mercédès, care locuiesc încă în satul catalanilor, au ridicat acea capelă, de când binefăcătorul lor, pentru care se roagă în fiecare zi, le-a uşurat suferinţele.

Dar, de la moartea soţului ei, Mercédès era roasă de o adâncă durere care o ducea încet-încet spre mormânt.

Albert, îngrijorat de starea fizică a mamei sale, consultase deja doi doctori din Marsilia” şi ei spuseră că ea va muri în curând. Albert, căruia îi era rezervată şi această lovitură fatală, petrecea zilele lângă mama sa, îi asculta vorbele drăgăstoase şi-i căuta cele din urmă priviri.

Figura liniştită a Mercédèsei exprima cea mai mare consternare. Cu cât boala înainta, cu atât ea era mai liniştită. Gloria cerului se răsfrângea câte puţin pe figura ei. Mercédès părea să se teamă de delir: ruga pe Dumnezeu să-i păstreze facultăţile intelectuale neclintite până la ceasul cel din Urmă şi să poată da, privind, fiului ei cel din urmă adio.

Într-o noapte, Mercédès se simţi foarte rău; o agonie teribilă o înăbuşea, aerul parcă-i lipsea; se sculă în pat şi chemă pe Albert, care alergă îndată la dânsa.

Nenorocitul tremură văzând figura cadaverică a mamei sale; o sudoare rece îi acoperea faţa şi inima îi bătu parcă ar fi vrut să-i spargă pieptul.

— Fiul meu, zise Mercédès, silindu-se a zâmbi, vreau să mă pregătesc pentru a merge înaintea lui Dumnezeu.

— Cum? Deja? Exclamă Albert neputându-şi reţine vorba şi îmbrăţişând cu iubire slabul trup al Mercédèsei.

— Da, da, repetă ea, răsuflând greu. Un duhovnic, fiul meu, un duhovnic! Albert ieşi pe dată din casă şi alergă

spre stâncă… Bătu la o uşă şi un preot i se arătă înainte.

— Ce vrei, fiule? Întrebă el.

— Pentru dragostea cerului! Vino la mama care moare! Preotul urmă pe Albert în odaia Mercédèsei.

Când sosi preotul, muribunda abia mai deosebea lucrurile şi moartea îşi întinsese deja mâna asupra victimei sale.

Mamă, iată preotul! Zise Albert, apropiindu-se de pat.

— Bine, lasă-mă cu el un moment. Spovedania mea va fi scurtă… Vreau să primesc binecuvântarea cea din urmă.

Albert o îmbrăţişa şi se duse în odaia de alături.

Preotul rămase singur cu muribunda.

— Apropie-te, părinte.

— Oh! Dumnezeule, zise preotul stând nemişcat locului parcă picioarele i-ar fi fost pironite în pământ şi cu ochii aţintiţi asupra nenorocitei. Dumnezeule atotputernic, primeşte la sânul tău acest suflet curat şi aşa de chinuit pe lume! Mercédès, Mercédès, urmă el apropiindu-se de pat, iartă-mă!”

— Pe d-ta?

— Da, pe mine care, nebun, am crezut că putem înăbuşi în pieptu-mi dragostea pe care mi-o insuflai. Pe mine, care am fost un criminal atunci când, vrând să mă răzbun pe Fernand Mondego, am distrus fericirea ta, făcându-te să împărtăşeşti mizeria şi ruşinea lui.

— Părinte, ce spui? Cine eşti dumneata care vorbeşti cu atâta căinţă şi care îmi aminteşti trecutul?

— Mercédès, Mercédès! Aş fi nevrednic de iertarea ta, dacă n-ai fi convinsă că mă pocăiesc sincer. Iartă-mă, iartă-mă!

— Oh! Dumnezeule! Murmură ea, cine ştie? Eu te iert din adâncul sufletului!

— Mulţumesc! Mulţumesc!

— Edmond! Îi zise ea încet.

— Da, da, eu sunt, Mercédès, amantul tău crud şi smintit… Aveam nevoie de iertarea ta înainte de a muri şi eu în pacea Domnului.

— Fiul meu! Exclamă Mercédès cu obrajii aprinşi de friguri şi de delir, fiul meu! El va voi poate ca să se mai răzbune încă de injuria ce i-ai făcut tatălui său.

— Milă! Îi zise Edmond strângându-i mâna şi ducând-o la piept.

— Mamă, linişteşte-te… Iată-mă, strigă Albert, aruncându-se în braţele ei.

Edmond se depărta de pat şi, luând crucifixul de fildeş de pe perete, începu o rugăciune pentru sufletul Mercédèsei.

Fu o jumătate de ceas tăcere adâncă, abia întreruptă de sfintele cuvinte ale preotului şi de horcăitul muribundei.

Albert căzu în genunchi lângă patul mamei sale, scoţând un ţipăt dureros şi -punând buzele pe mâna rece a Mercédèsei.

Ea nu mai suferea.

Deja de câteva ceasuri Mercédès murise şi în capela satului catalanilor se vedea îngenunchiat lângă altar un preot care recita slujba morţilor.

Lacrimi şi suspine îi întrerupeau glasul.

Aspră-i era durerea, pentru că femeia pe cadavrul căreia se ruga fusese amanta lui în tinereţe, osândită de el şi victima lui când afecţiunea firească ar fi putut să-i înfrumuseţeze viaţa.

Edmond sta în picioare rugându-se lângă cadavrul Mercédèsei. Era viaţa în faţa morţii! Era călăul în faţa victimei!

Îşi juraseră de mii de ori în locuinţa catalanilor dragoste veşnică şi luaseră de martori trăsnetele cerului.

Mercédès şi Edmond fură victimele acestui amor: ea nu-şi uită însă datoriile de soţie şi de mamă.

Dar jurămintele de iubire făcute în casa catalanilor, în faţa lui Dumnezeu, trebuiau să se îndeplinească.

Unul n-avea să supravieţuiască celuilalt.

„Veşnica pomenire!” rostită de un amant pe cadavrul amantei, era ca glasul care anunţa celuilalt că şi ceasul lui sosise.

Şi clopotul capelei urmă a suna de mort.

Cadavrul Mercédèsei se cobora în pământ; groparul, ocupat cu treaba lui, văzu pe preotul care recita cele din urmă rugăciuni, scoţând un oftat din adâncul inimii şi rostogolindu-se în mormântul deschis pentru sărmana contesă de Morcerf.

Preotul nu mai era decât un cadavru.

Apoplexia fusese fulgerătoare. Preotul era Edmond Dantès.

Peste câteva zile, un monument fu ridicat de Albert, în care reuni cele două cadavre.

După ce îndeplini această datorie firească, nemaiavând nimic de iubit în Franţa, Albert se îmbarcă pe un vapor care pleca la Alger.

Un fel de fatalitate adunase pe bordul vaporului câteva persoane, cunoscute de noi; Morel cu nevasta şi cu fiii lor adoptivi, mergeau în Africa spre a lua o moştenire lăsată de o rudă bogată a Valentinei.

Peste câteva ceasuri după plecarea vaporului se auzi în Marsilia, o bubuitură ce semăna a explozie, în oraş, toţi se temură de soarta celor îmbarcaţi.

Şi temerile nu fură în zadar, căci peste puţine zile, marea arunca pe ţărm cadavrele soţilor Morel şi ale copiilor lor adoptivi, cum şi cadavrele lui Albert şi ale altora din Marsilia.

Eugenia Danglars şi Luiza d'Armilly îşi urmară la Paris cariera artistică.

SFÂRŞIT